

DE EUROPESE OMBUDSMAN

JAARVERSLAG 2002

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

NL

DE EUROPESE OMBUDSMAN

JAARVERSLAG 2002

*De Heer Pat Cox
Voorzitter
Europees Parlement
Wiertzstraat
B - 1047 Brussel*

Straatsburg, 10 februari 2003

Geachte heer Cox,

Overeenkomstig artikel 195, lid 1 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 3, lid 8 van het besluit van het Europees Parlement inzake het statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt dien ik hierbij mijn verslag over 2002 in.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jacob Söderman'.

*Jacob Söderman
De Europese Ombudsman*

INHOUD

1	VOORWOORD	11
2	BIJ DE OMBUDSMAN INGEDIENDE KLACHTEN	17
2.1	RECHTSGRONDSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE OMBUDSMAN	17
2.2	MANDAAT VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN	18
2.2.1	"Wanbeheer"	19
2.2.2	De Code van goed administratief gedrag	19
2.3	ONTVANKELIJKHEID VAN KLACHTEN	20
2.4	GRONDEN VOOR HET INSTELLEN VAN EEN ONDERZOEK	22
2.5	ANALYSE VAN DE KLACHTEN	22
2.6	ADVIES OM ZICH TOT EEN ANDERE INSTANTIE TE WENDEN EN OVERDRACHT VAN KLACHTEN	23
2.7	ONDERZOEKSBEVOEGDHEDEN VAN DE OMBUDSMAN	24
2.7.1	Het horen van getuigen	24
2.7.2	Inzage van documenten	25
2.7.3	Verduidelijking van de onderzoeksbevoegdheden van de Ombudsman	26
2.8	DOOR DE OMBUDSMAN INGESTELDE ONDERZOEKEN EN HET RESULTAAT ERVAN	27
3	BESLUITEN NA EEN ONDERZOEK	31
3.1	GEVALLEN WAARIN GEEN WANBEHEER IS VASTGESTELD	31
3.1.1	Europese Commissie	31
	NUTS-CLASSIFICATIE VAN ISLE OF WIGHT (VK)	31
	VOOR TOELATING TOT AANBESTEDING VEREISTE GRAAD	37
3.1.2	Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	41
	BESCHIKBAARHEID VAN TAALVERSIES VAN ARRESTEN OP DE WEBSITE VAN HET HOF	41
3.1.3	Europese Investeringsbank	43
	BEWERING INZAKE INTIMIDATIE EN RECHTSWEIGERING	43
3.1.4	Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen	47
	"WOEKERPRIJZEN" VOOR CD-ROMVERSIE VAN HET PUBLICATIEBLAD	47
3.1.5	Europol	51
	TOEGANG TOT DOCUMENTEN VAN EUROPOL	51
3.2	DOOR DE INSTELLING OPGELOSTE ZAKEN	53
3.2.1	Europese Commissie	53
	WEIGERING OM LEONARDO-PROJECT TERUG TE BETALEN: INTERPRETATIE VAN CONTRACTUELE CLAUSULES	53
	COMMISSIE STEMTE ERMEE IN KLAGER TE VERGOEDEN VOOR EEN STOPGEZET PROJECT DAT DOOR HET EUROPEES ONTWIKKELINGSFONDS WERD GEFINANCIERD	57

VERMEEND DISCRIMINERENDE EN ONEERLIJKE BEHANDELING DOOR DE AFWEZIGHEID VAN GRIEKSE KARAKTERS OP COMPUTER DIE TER BESCHIKKING VAN KANDIDATEN STAAT	62
BEHANDELING VAN EEN KANDIDATUUR IN EEN SELECTIEPROCEDURE	66
NIETIGVERKLARING DOOR DE EUROPESE COMMISSIE VAN EEN SELECTIEPROCEDURE VOOR DE AANWERFING VAN ONDERZOEKSPERONEEL	67
AFSCHAFFING VAN ONBETAALDE STAGES DOOR DE COMMISSIE	69
NIET-BETALING VAN LAATSTE DEEL VAN OVEREENGEKOMEN FINANCIËLE STEUN	70
COMMISSIE STEM IN MET DE WIJZIGING VAN EEN CONTRACT OM ALLE KOSTEN VAN EEN PROJECT IN AANMERKING TE NEMEN	74
BETALING BEGRAFENISKOSTEN	74
3.2.2 Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	76
VERGOEDING VAN REISKOSTEN AAN SOLLICITANT	76
3.3 DOOR DE OMBUDSMAN BEREIKTE MINNELIJKE SCHIKKINGEN	78
3.3.1 Europees Parlement	78
PUBLICATIE VAN REPLIEK OP VERSLAG VAN COMITÉ VAN ONAFHANKELIJKE DESKUNDIGEN	78
3.3.2 De Europese Commissie	83
COMMISSIE AANVAARDT VOORSTEL VOOR MINNELIJKE SCHIKKING VAN DE OMBUDSMAN MET BETREKKING TOT EEN VORDERING TOT BETALING VAN EEN HONORARIUM	83
EUROPESE COMMISSIE HERROEPT HAAR BESLUIT TOT VERLAGING VAN EEN FINANCIËLE BIJDRAGE	91
OMZETTING VAN EEN ECIP-LENING IN EEN SUBSIDIE	95
NIET-BETALING VAN BIJZONDERE VERGOEDING AAN BEHEERDER VAN GELDEN TER GOEDE REKENING	99
3.4 MET EEN KRITISCHE OPMERKING VAN DE OMBUDSMAN AFGESLOTEN ZAKEN	104
3.4.1 Europese Commissie	104
TOEPASSING VAN VAN RICHTLIJN 85/337/EEG	104
NIET-BETALING VAN VERLEENDE DIENSTEN	112
NIET-UITSLUITING VAN INSCHRIJVER VAN AANBESTEDING	119
VERMEENDE PROCEDURELE ONREGELMATIGHEDEN IN EEN INTERN VERGELIJKEND ONDERZOEK	128
NIET-BETALING VAN REKENINGEN DOOR BUREAU VOOR TECHNISCHE BIJSTAND – AANSPRAKELIJKHEID VAN DE COMMISSIE	136
NIET RAADPLEGEN VAN PERSONEEL OVER BESLUIT DAT OP HEN BETREKKING HEEFT	143
GUNNING VAN EEN TACIS-CONTRACT	147
BEURS VAN DE COMMISSIE VOOR IN JAPAN WERKENDE EU-WETENSCHAPPER	156
CREËREN VAN EEN RESERVEFONDS	159
NIET-BETALING VAN SUBSIDIE	166
NIET BEANTWOORDEN VAN BRIEVEN VAN BURGER IN PROCEDURE OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 226	170
MILIEUZAAK IN HET KADER VAN ARTIKEL 226: NIET-MOTIVERING VAN BESLUIT OM ZAAK TE SLUITEN EN NIET IN AANMERKING NEMEN VAN VERSLAG VAN OMBUDSMAN	174
3.4.2 Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen	180
GEEN REACTIE OP EEN OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 90 INGEDIENDE KLACHT MET BETREKKING TOT EEN HERINRICHTINGSVERGOEDING	180
3.5 DOOR DE INSTELLING AANVAARDE ONTWERPAANBEVELINGEN	185
3.5.1 Europees Parlement	185
EUROPEES PARLEMENT STEM IN MET HERZIENING VAN AANWERFINGSVOORWAARDEN VAN SOMMIGE AMBTENAREN	185
3.5.2 Europese Commissie	189
FINANCIËLE REGELING NA BEËINDIGING VAN EEN PROJECT IN NIGERIA	189
NIEUWE CONTROLE TER PLAATSE DOOR DE COMMISSIE MET HET OOG OP HERZIENING VAN HAAR BESLUITEN TOT GOEDKEURING VAN DE INVOER VAN RENDIERVLEES UIT RUSLAND	194
GEEN TOEGANG VOOR HET PUBLIEK TOT ACHTERGRONDNOTA'S VAN DE COMMISSIE VOOR VERGADERINGEN VAN DE TRANS-ATLANTISCHE ONDERNEMERSDIALOOG	200

3.5.3	Europese Commissie en Europees Parlement	202
	DOOR EUROPEES PARLEMENT EN COMMISSIE IN TE VOEREN NIEUW INTERINSTITUTIONEEL BETALINGSSYSTEEM	202
3.6	NA EEN SPECIAAL VERSLAG GESLOTEN ZAKEN	205
	VOORSTEL VOOR DE AANNEMING VAN EEN EUROPESE CODE VAN GOED ADMINISTRATIEF GEDRAG	205
	DE COMMISSIE MAAKT EEN EINDE AAN DISCRIMINATIE VAN GEDETACHEERDE NATIONALE DESKUNDIGEN OP GROND VAN GESLACHT	205
	HET PARLEMENT KEURT DE STANDPUNTEN VAN DE OMBUDSMAN OVER DE TOEGANG TOT DOCUMENTEN GOED	206
3.7	ONDERZOEKEN OP EIGEN INITIATIEF VAN DE OMBUDSMAN	207
3.7.1	Europese Commissie	207
	VRIJHEID VAN MENINGSUITING VAN COMMISSIEAMBTENAREN	207
	OUDERSCHAPSVERLOF VOOR EU-AMBTENAREN	212
3.7.2	Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding	216
	ONDERZOEK OP EIGEN INITIATIEF NAAR HET TAALGEBRUIK VAN CEDEFOP IN ZIJN STANDPUNTEN OVER KLACHTEN	216
3.7.3	Alle communautaire instellingen en organen en gedecentraliseerde organen	219
	ONDERZOEK OP EIGEN INITIATIEF BETREFFENDE LEEFTIJDGRENZEN	219
3.8	SPECIALE VERSLAGEN AAN HET EUROPEES PARLEMENT	226
	TOEGANG TOT DOCUMENTEN VAN DE RAAD	226
	PUBLICATIE VAN DE NAMEN VAN SUCCESVOLLE KANDIDATEN IN VERGELIJKENDE ONDERZOEKEN	227
3.9	VERZOEK VAN REGIONALE OMBUDSMAN	228
	BEHEER VAN COMMUNAUTAIRE SUBSIDIES DOOR DE REGIO LOMBARDIJE, ITALIË	228
4	BETREKKINGEN MET ANDERE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE UNIE	231
4.1	HET EUROPEES PARLEMENT	231
4.2	DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE	234
4.3	DE EUROPESE COMMISSIE	234
4.4	HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN	234
4.5	DE EUROPESE CONVENTIE	235
4.6	HET EUROPEES BUREAU VOOR FRAUDEBESTRIJDING (OLAF)	236
5	BETREKKINGEN MET OMBUDSMANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN	239
5.1	BETREKKINGEN MET NATIONALE EN REGIONALE OMBUDSMANNEN	239
5.2	HET VERBINDINGSNETWERK	239
5.3	BETREKKINGEN MET LOKALE OMBUDSMANNEN	240
5.4	BETREKKINGEN MET NATIONALE OMBUDSMANNEN IN DE TOETREDINGSLANDEN	240

6	PUBLIC RELATIONS	245
6.1	HOOGTEPUNTEN VAN HET JAAR	245
6.2	CONFERENTIES EN ONTMOETINGEN	248
6.3	ANDERE GEBEURTENISSEN	261
6.4	CONTACTEN MET DE MEDIA	266
6.5	ON LINE COMMUNICATIE	270
7	BIJLAGEN	273
A	STATISTIEKEN	275
B	BEGROTING VAN DE OMBUDSMAN	281
C	PERSONEEL	283
D	INDEX VAN BESLUITEN	286

1 VOORWOORD

In 2002 werd een Eurobarometer-opinieonderzoek verricht om te zien hoe goed de Europese burgers hun rechten kennen. De ondervraagde mensen moesten met juist of onjuist antwoorden op beweringen over hun rechten als burgers van de Europese Unie. Het best gekende recht was het recht om in een andere lidstaat te werken, gevolgd door het recht om een klacht bij de Europese Ombudsman in te dienen – 87% van de Europese burgers dachten terecht dat zij dit recht hebben. In Ierland was dat zelfs 96% en in Spanje 92%. Veel minder bekend was het recht om bij gemeenteraadsverkiezingen of verkiezingen voor het Europees Parlement in een andere lidstaat te stemmen.

Het Bureau van de Ombudsman begon op 1 september 1995 te werken. Dat jaar ontvingen wij 298 klachten, het jaar daarop 842. In 2002 kwamen er meer dan 2.200 klachten binnen. Hieruit blijkt dat de mensen zich meer en meer bewust zijn van de diensten die de Europese Ombudsman hun kan bieden. Dit is grotendeels te danken aan onze inzet om het Bureau van de Ombudsman beter bekend te maken.

Contact met de burgers

2002 was op het gebied van public relations een druk jaar. Wij verstrekten gemiddeld om de tien dagen een perscommuniqué over een grote verscheidenheid van onderwerpen – van de vrijheid van meningsuiting tot de bijdrage van de Ombudsman aan de Europese Conventie. In juni deden wij de brochure van de Ombudsman toekomen aan ongeveer 10.000 instanties die zich met EU-zaken bezighouden. In december werden ruim 20.000 exemplaren van de gids voor de burger van de Ombudsman naar de voornaamste EU-informatiecentra gestuurd. Ikzelf heb het werk van de Ombudsman gepresenteerd op studiebijeenkomsten, conferenties en vergaderingen over heel Europa – van Lissabon tot Luxemburg, van Cardiff tot Kopenhagen. Het Bureau van de Ombudsman nam deel aan de open dagen van het Europees Parlement in Brussel en Straatsburg, waar meer dan 60.000 bezoekers werden geteld.

Eén Ombudsman met dertig medewerkers kan moeilijk de burgers over de hele Unie bereiken. Daarom doen wij meer en meer een beroep op het Internet. Aan onze website hebben wij informatie in de 12 talen van de kandidaat-lidstaten toegevoegd. De website van de Europese Ombudsman blijft de drukst bezochte ombudsmanwebsite van geheel Europa en het aantal bezoekers is dankzij de nieuwe talen ook in 2002 blijven groeien. De website maakt ons niet alleen beter bekend, maar maakt het voor de burgers ook eenvoudiger om een klacht in te dienen. In 2002 kozen meer en meer mensen voor het elektronisch klachtformulier om hun klacht in te dienen. Sinds september 2002 wordt inderdaad meer dan de helft van de klachten via het Internet ingediend.

In sommige lidstaten blijft er nog veel te doen. Wij moeten evenwel goed nadenken over de manier waarop wij dat doen. Het is immers ook niet de bedoeling zo'n campagne te voeren dat het eerste waar de burgers 's ochtends bij het opstaan aan denken de Europese Ombudsman is. De informatiecampagne moet veeleer toegespitst worden op de burgers, organisaties en ondernemingen die met de EU en haar administratie te maken hebben. De boodschap moet zijn dat het wel degelijk nut heeft klachten bij de Ombudsman in te dienen, zoals duidelijk blijkt uit de inzet van de instellingen en organen voor een beter bestuur.

Resultaten in de afgelopen jaren

Een ombudsman kan van een goed resultaat spreken als hij bereikt wat goed is voor de burgers of althans correcte uitleg verkrijgt of nuttig advies kan geven.

In de afgelopen 7 jaar heeft het Bureau meer dan 11.000 klachten ontvangen, waarvan er ongeveer 70% buiten het mandaat vielen ? vaak klachten tegen nationale overheden in verband met de toepassing van het Gemeenschapsrecht. In meer dan 5.000 gevallen

werden de klachten overgedragen aan een bevoegde instantie of werd de burgers meegedeeld tot wie ze zich voor hulp konden wenden.

Er werden bijna 1.500 onderzoeken ingesteld, waaronder 19 op eigen initiatief. In ruim 500 gevallen heeft de betrokken instelling de zaak in het voordeel van de burger geregeld. In meer dan 200 gevallen werd een kritische opmerking gemaakt om in soortgelijke situaties in de toekomst beter bestuur in de hand te werken. Het aantal minnelijke schikkingen, ontwerpaanbevelingen en speciale verslagen steeg tot ongeveer 50 in totaal. In slechts een gering aantal gevallen hebben de instellingen verworpen wat de Ombudsman voorstelde.

In ongeveer 700 gevallen heeft de Ombudsman, na een onderzoek, vastgesteld dat er geen sprake was van wanbeheer. Overheidsdiensten moeten inderdaad vaak beslissingen nemen die niet bij alle betrokkenen in de smaak vallen. De conclusie dat er geen sprake was van wanbeheer is niet altijd een negatief resultaat voor de klager, die tenminste baat heeft bij de volledige uitleg die hij krijgt over wat er is gebeurd.

Dit lijken misschien bescheiden aantallen op een bevolking van zoveel miljoenen, maar men mag niet uit het oog verliezen dat elke zaak een preventief effect heeft, doordat ze de weg baant voor een betere procedure en een positievere uitkomst in de talloze zaken die nog zullen volgen. Ter vergelijking zij erop gewezen dat door het Gerecht van eerste aanleg elk jaar ongeveer evenveel zaken worden onderzocht.

Vooruitgang en problemen

In 2002 is er vooruitgang geboekt in het vaststellen van principes voor de vergoeding van burgers voor geleden schade in gevallen waarin de overheid haar verbintenissen niet tijdig is nagekomen. De Commissie heeft ter zake, naar het voorbeeld van de meest progressieve lidstaten, een burgervriendelijke houding aangenomen¹. Ook op het gebied van de uitvoering van het Handvest van de grondrechten zijn er in 2002 veel vorderingen gemaakt: de Commissie en het Parlement hebben de leeftijdsgrenzen bij aanwerving afgeschaft en de Commissie heeft maatregelen genomen om een einde te maken aan discriminatie op grond van geslacht. Nog in 2002 werd een regeling bereikt in een contractueel geschil waarmee 1,5 miljoen euro was gemoeid ? een van de hoogste bedragen ooit in een besluit van de Ombudsman. In de in 2002 gepubliceerde gids voor de burger van de Ombudsman wordt in alle officiële talen van de Unie een overzicht van veel van deze verwezenlijkingen gegeven.

Op het gebied van een wet behoorlijk bestuur en vrijheid van meningsuiting voor ambtenaren werd er op het niveau van de EU minder vooruitgang geboekt. Op deze terreinen is er zeker nog ruimte voor verbetering.

Speciale dank

Ik zou van deze gelegenheid gebruik willen maken om aan alle mensen die ik als Europese Ombudsman heb ontmoet mijn dank te betuigen voor hun steun en belangstelling. Een speciaal woord van dank gaat naar al degenen met wie wij in de Europese instellingen en

¹ Zie de brief van de Ombudsman aan de Commissie van 16 oktober 2002 en het antwoord van de Commissie van 16 december 2002 op de website van de Ombudsman (www.euro-ombudsman.eu.int).

organen hebben gewerkt, naar al de burgers die zich tot ons hebben gewend en naar de media die verslag hebben uitgebracht over ons werk.

Voorts zou ik de Voorzitter en alle actieve leden van de Commissie verzoekschriften en het Parlement in zijn geheel willen danken voor de gegeven adviezen en aangereikte ideeën. Ook mijn personeel zou ik voor zijn werk en inzet willen danken.

Het is een beetje riskant namen te noemen, als er zovelen zijn waar men dank aan verschuldigd is. Toch zou ik willen zeggen dat de open, faire en consequente aanpak van de twee commissarissen die verantwoordelijk waren voor de contacten met de Ombudsman – eerst Anita Gradin, vervolgens Loyola de Palacio – veel voor ons heeft betekend toen wij het Bureau en de procedures aan het opzetten waren. Volgens mij hebben zij en hun personeel de Europese burgers een bijzondere dienst bewezen.

Klachten en klagers kunnen de instellingen extra werk en een onbehaaglijk gevoel bezorgen, maar scheppen anderzijds ook de mogelijkheid om te bestuderen wat er is gebeurd. Indien alles correct is verlopen, kan dat worden vastgesteld en uitgelegd. Indien er iets fout is gegaan, kan dat worden rechtgezet, kan beter advies worden gegeven, kunnen betere procedures worden ingevoerd of personeelsgebrek worden verholpen. Een klacht indienen is alles welbeschouwd dus een democratische input met een heilzaam effect op elke overheid en de ontwikkeling van die overheid.

De toekomst

Vroeger heb ik het bestuur van de EU ooit vergeleken met een slot dat moest worden verbouwd en opengesteld. Er is ondertussen heel wat verbouwd in het slot. Er valt al meer licht binnen door de ramen, maar wij wachten nog altijd dat het slot zich opent in een modern bestuur.

Waarom? Ik denk dat het niet zozeer een kwestie van slechte wil is, als wel van oude tradities en werkwijzen. Ik hoop dat er in de Europese Unie een dag zal komen waarop alle betrokken spelers echt geloven dat open bestuur een goede zaak is. Burgers hebben het recht te weten – en moeten ook weten – wat in hun naam wordt gedaan. Alleen dan kan hun vertrouwen echt worden gewonnen.

Ik wens u allen veel succes bij de opbouw van het Europa van de burger.

Jacob Söderman

2 BIJ DE OMBUDSMAN INGEDIENDE KLACHTEN

De belangrijkste taak van de Europese Ombudsman is het aanpakken van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen, met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak. Mogelijke gevallen van wanbeheer komen vooral door klachten van Europese burgers onder de aandacht van de Ombudsman. De Ombudsman heeft tevens de mogelijkheid om op eigen initiatief onderzoek te verrichten.

Iedere Europese burger of iedere niet-burger die in een lidstaat woont, kan een klacht bij de Ombudsman indienen. Ook bedrijven, verenigingen of andere organen met statutaire zetel in de Unie kunnen klachten indienen. Klachten kunnen ofwel rechtstreeks aan de Ombudsman worden gericht, ofwel via een lid van het Europees Parlement worden ingediend.

Bij de Ombudsman ingediende klachten worden openbaar behandeld, tenzij de klager om vertrouwelijke behandeling verzoekt. Het is van belang dat de Ombudsman zo open mogelijk optreedt, zodat de Europese burgers zijn werk kunnen volgen en begrijpen en tegelijkertijd een goed voorbeeld aan anderen wordt gegeven.

In 2002 behandelde de Ombudsman 2511 zaken. 2211 hiervan waren nieuwe, in 2002 ontvangen klachten. 2041 werden rechtstreeks door individuele burgers toegezonden, 87 kwamen van verenigingen en 70 van bedrijven. 7 klachten werden via leden van het Europees Parlement ontvangen. 298 zaken werden meegenomen uit 2001. De Ombudsman stelde bovendien 2 onderzoeken op eigen initiatief in.

Zoals opgemerkt in het Jaarverslag 1995 van de Ombudsman, bestaat er tussen de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement en de Ombudsman een afspraak om klachten en verzoekschriften in bepaalde gevallen naar elkaar door te verwijzen. In 2002 werden, met toestemming van de indiener, 12 klachten doorverwezen naar het Europees Parlement om als verzoekschriften behandeld te worden. In 215 zaken heeft de Ombudsman de klager geadviseerd een verzoekschrift bij het Europees Parlement in te dienen (zie bijlage A, Statistieken).

2.1 RECHTS-GRONDSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE OMBUDSMAN

De Ombudsman oefent zijn ambt uit overeenkomstig artikel 195 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Statuut van de Ombudsman² en de uitvoeringsbepalingen die door de Ombudsman overeenkomstig artikel 14 van het Statuut zijn vastgesteld. De teksten van de uitvoeringsbepalingen en van het Statuut van de Ombudsman zijn in alle officiële talen gepubliceerd op de website van de Ombudsman (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Deze teksten zijn tevens bij het Bureau van de Ombudsman verkrijgbaar.

De uitvoeringsbepalingen hebben betrekking op het interne functioneren van het Bureau van de Ombudsman. Ze bevatten echter ook bepaald materiaal over andere instellingen en organen dat al in het Statuut van de Ombudsman is opgenomen, zodat ze een voor de burgers begrijpelijk en nuttig document vormen.

In het licht van de ervaring die hij had opgedaan met de werking van het Bureau stelde de Ombudsman op 8 juli 2002 nieuwe uitvoeringsbepalingen vast, die vanaf 1 januari 2003 in werking zijn getreden. De nieuwe uitvoeringsbepalingen zijn in alle officiële talen beschikbaar op de website van de Ombudsman. De desbetreffende aankondiging werd op 19 oktober 2002 in het Publicatieblad bekendgemaakt (PB C 252, blz. 24).

²

Besluit 94/262 van het Europees Parlement van 9 maart 1994 inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB L 113 van 04.05.1994, blz. 15

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens³, stelde de Ombudsman een functionaris voor gegevensbescherming aan om de in artikel 24 van Verordening 45/2001 aangegeven taken uit te voeren, en stelde hij uitvoeringsbepalingen betreffende de taken, verplichtingen en bevoegdheden van de functionaris voor gegevensbescherming vast. De besluiten betreffende de aanstelling van de functionaris voor gegevensbescherming van de Ombudsman en de uitvoeringsbepalingen zijn beide beschikbaar op de website van de Ombudsman. De desbetreffende aankondiging werd in het Publicatieblad van 19 oktober 2002 bekendgemaakt (PB C 252, blz. 24).

2.2 MANDAAT VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN

Alle bij de Ombudsman ingediende klachten worden geregistreerd en de ontvangst ervan wordt bevestigd. In de ontvangstbevestiging wordt de klager op de hoogte gebracht van de procedure voor de behandeling van zijn klacht en worden de naam en het telefoonnummer van de verantwoordelijke juridische medewerker vermeld. Als volgende stap wordt onderzocht of de klacht binnen het mandaat van de Ombudsman valt.

Krachtens zijn in artikel 195 van het EG-Verdrag vastgestelde mandaat heeft de Ombudsman het recht kennis te nemen van klachten van burgers van de Unie of van natuurlijke of rechtspersonen met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat over gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak. Een klacht valt daarom buiten het mandaat indien:

- 1 de klager geen persoon is die een klacht mag indienen,
- 2 de klacht niet tegen een communautaire instelling of orgaan is gericht,
- 3 de klacht tegen het Hof van Justitie of het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak is gericht, of
- 4 de klacht niet over een mogelijk geval van wanbeheer gaat.

Voorbeeld van een zaak waarin het niet om een geval van wanbeheer ging

In maart 2002 diende mevrouw T. een klacht in bij de Europese Ombudsman. Haar klacht was gericht tegen de Raad van de Europese Unie en zijn beslissing de toegang tot en het gebruik van vitamines en minerale producten te beperken.

Artikel 2, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman bepaalt dat de Ombudsman klachten over gevallen van wanbeheer bij het optreden van communautaire instellingen of organen kan behandelen. De onderhavige zaak kon niet worden beschouwd als een mogelijk geval van wanbeheer, aangezien ze betrekking had op de Gemeenschapswetgeving als zodanig. De klacht werd dan ook verworpen.

Klaagster werd op de hoogte gebracht van het besluit van de Ombudsman en kreeg het advies een verzoekschrift bij het Europees Parlement in te dienen.

Zaak 441/2002/ME

2.2.1 "Wanbeheer"

Naar aanleiding van een verzoek van het Europees Parlement om een duidelijke definitie van wanbeheer gaf de Ombudsman in het jaarverslag 1997 de navolgende definitie:

Wanbeheer doet zich voor wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of een beginsel waaraan zij gehouden is.

In 1998 nam het Europees Parlement een resolutie aan waarin het met deze definitie instemde.

In 1999 bleek uit een briefwisseling tussen de Ombudsman en de Commissie dat ook de Commissie met deze definitie heeft ingestemd.

2.2.2 De Code van goed administratief gedrag

Ontstaan van de code

In november 1998 stelde de Ombudsman een initiatiefonderzoek in naar het bestaan bij de verschillende communautaire instellingen en organen van een code van goed administratief gedrag voor ambtenaren in hun contacten met het publiek. In het kader van dit initiatiefonderzoek werd aan negentien communautaire instellingen en organen gevraagd of zij al een dergelijke code voor hun ambtenaren in hun contacten met het publiek hadden aangenomen, dan wel van plan waren een dergelijke code aan te nemen.

Op 28 juli 1999 stelde de Ombudsman een code van goed administratief gedrag in de vorm van ontwerpaanbevelingen aan de Commissie, het Europees Parlement en de Raad voor. Soortgelijke ontwerpaanbevelingen werden in september 1999 aan de andere instellingen en organen gedaan.

Het recht op behoorlijk bestuur in het Handvest van de grondrechten

Op 2 februari 2000 deed de Europese Ombudsman op een openbare hoorzitting die was georganiseerd door de Conventie die bezig was met de opstelling van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, een oproep om het recht op behoorlijk bestuur als een grondrecht in het handvest op te nemen.

Op 7 december 2000 kondigden de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie op de bijeenkomst van de Europese Raad in Nice het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie af. In dit Handvest is onder artikel 41 het recht op behoorlijk bestuur opgenomen.

Naar een Europese bestuurswet

Op 6 september 2001 nam het Europees Parlement een resolutie aan waarin het een Code van goed administratief gedrag goedkeurde waaraan de instellingen en de organen van de Europese Unie, hun administraties en ambtenaren zich in hun contacten met het publiek dienen te houden. De resolutie van het Parlement over de Code is gebaseerd op de Code van de Ombudsman van 28 juli 1999 met enkele wijzigingen die zijn ingevoerd door de rapporteur voor de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement, de heer PERRY.

Aansluitend bij de goedkeuring van de Code nam het Europees Parlement meteen ook een resolutie aan waarin het de Europese Ombudsman verzocht de Code toe te passen om vast te stellen of er sprake is van wanbestuur, en wel om uitvoering te geven aan het recht van de burger op behoorlijk bestuur dat in artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de EU is vastgelegd.

De Ombudsman zal dan ook de definitie van wanbeheer zodanig toepassen dat rekening wordt gehouden met de regels en beginselen die in de Code zijn vervat.

In de resolutie van het Europees Parlement van 6 september 2001 over de Code wordt, zoals voorgesteld door de heer DEHOUSSE, rapporteur voor de Commissie juridische zaken en interne markt, de Europese Commissie tevens verzocht een voorstel voor een verordening in te dienen houdende een Code van goed administratief gedrag op basis van artikel 308 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Door de Code op te nemen in een verordening zou aan de burgers en de ambtenaren duidelijk worden gemaakt dat de erin vervatte regels en beginselen van bindende aard zijn. Krachtens artikel 192 van het EG-Verdrag heeft het Europees Parlement het recht indien nodig zelf de wetgevingsprocedure in te leiden.

2.3 ONTVANKELIJKHEID VAN KLACHTEN

Een klacht die binnen het mandaat van de Ombudsman valt, moet ook aan andere ontvankelijkheidscriteria voldoen, voordat de Ombudsman een onderzoek kan instellen. De criteria die zijn vastgelegd in het Statuut van de Ombudsman, zijn dat:

- 1 uit de klacht het onderwerp en de identiteit van de persoon van wie zij uitgaat, moeten blijken (artikel 2, lid 3 van het Statuut);
- 2 de Ombudsman niet mag interveniëren in een procedure voor de rechter en evenmin de gegrondheid van een rechterlijke beslissing in twijfel mag trekken (artikel 1, lid 3);
- 3 de klacht moet zijn ingediend binnen twee jaar na de datum waarop degene die de klacht indient, in kennis is gesteld van de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen (artikel 2, lid 4);
- 4 voorafgaand aan de klacht passende administratieve stappen bij de betrokken instellingen of organen moeten zijn ondernomen (artikel 2, lid 4);
- 5 over de arbeidsbetrekkingen tussen de communautaire instellingen en organen en hun ambtenaren of andere personeelsleden slechts een klacht kan worden ingediend indien de betrokkene de interne administratieve mogelijkheden tot het indienen van een verzoek of een klacht heeft uitgeput (artikel 2, lid 8).

Besluit over de ontvankelijkheid van een klacht tegen de Rekenkamer

In april 2002 diende de heer X. bij de Europese Ombudsman een klacht tegen de Rekenkamer in.

Klager verzocht niet om vertrouwelijke behandeling, maar overeenkomstig artikel 10, lid 1, van de uitvoeringsbepalingen besloot de Ombudsman de zaak vertrouwelijk te behandelen om de belangen van klager en van derden te beschermen.

De klacht bleek drie aspecten te omvatten, die volgens klager verband hielden met elkaar.

1 De persoonlijke zaak van klager

Het eerste aspect van de klacht betrof de persoonlijke omstandigheden van klager. Hij beweerde beledigd en in zijn goede naam aangetast te zijn door de Rekenkamer, omdat hij had geweigerd gevolg te geven aan een onjuist en mogelijk onwettig besluit van zijn afdelingshoofd.

Aan de klacht waren stukken toegevoegd waaruit bleek dat klager de secretaris-generaal van de Rekenkamer op 4 december 2001 om bijstand had verzocht overeenkomstig artikel 24 van het Statuut van de ambtenaren en dat op 21 februari 2002 op dit verzoek met een gemotiveerde weigering was gereageerd, nadat klager in het kader van een administratief onderzoek was gehoord. Klager bleek echter geen gebruik te hebben

gemaakt van de procedure van artikel 90, lid 2, om een klacht in te dienen tegen het negatieve besluit. De Ombudsman stelde klager er dan ook van in kennis dat hij dit aspect van de klacht niet kon behandelen, tenzij alle mogelijkheden tot interne administratieve verzoeken en klachten waren uitgeput, zoals voorgeschreven bij artikel 2, lid 8 van het Statuut.

2 Vermeende gevallen van misbruik bij de Rekenkamer

Klager beweerde ook dat er sprake was van nepotisme, de betaling aan leden van de Rekenkamer van toelagen waarop dezen geen recht hadden, en andere vormen van misbruik.

Na zorgvuldig onderzoek van de klacht was het niet duidelijk van welke personen bij de Rekenkamer klager meende dat ze schuldig waren aan nepotisme of dat ze onrechtmatige betalingen hadden ontvangen. Wat betreft de andere beweringen over misbruiken, was het niet duidelijk wat deze misbruiken inhielden. De Ombudsman stelde klager er dan ook van in kennis dat hij dit aspect van de klacht niet kon behandelen. De Ombudsman verzocht klager voldoende details over het vermeende wanbeheer te verstrekken om zijn beweringen te verduidelijken en bovendien afdoend bewijsmateriaal te verstrekken. Klager diende met name de personen te identificeren van wie hij beweerde dat ze schuldig waren aan wanbeheer, en nauwkeurig aan te geven wat ze volgens hem hadden gedaan. Er werd geen antwoord van klager ontvangen.

3 Structurele zwakheden in de organisatie van de Rekenkamer

Klager lichtte dit aspect van zijn klacht voornamelijk toe door middel van hervormingsvoorstellen. Hij haalde twee zaken aan, kennelijk veeleer als voorbeelden van de gevolgen van vermeende zwakheden, dan als gevallen van wanbeheer die hij door de Ombudsman wenste te laten onderzoeken.

De Ombudsman was van oordeel dat artikel 2, lid 4 van het Statuut, volgens hetwelk een klacht moet worden voorafgegaan door passende administratieve stappen bij de betrokken instellingen of organen, in dit geval betekende dat de Rekenkamer zelf de mogelijkheid moest hebben om de hervormingsvoorstellen van klager te onderzoeken, vooraleer een klacht over wanbeheer kon worden ingediend. De Ombudsman stelde klager dan ook voor om de hervormingsvoorstellen, indien hij ze wilde doorzetten, zelf eerst aan de Rekenkamer voor te leggen.

Zaak 0769/2002/IJH

Voorbeeld van een klacht die niet binnen twee jaar werd ingediend

Mevrouw P. had zich ingeschreven voor algemeen vergelijkend onderzoek COM/A/21/98 op het gebied van algemene administratie, georganiseerd door de Europese Commissie. In april 1999 werd haar inschrijving geweigerd omdat zij niet over de vereiste twaalf jaar beroepservaring beschikte. Klaagster ging tweemaal in beroep tegen de beslissing van de Commissie en de Commissie verwierp haar beide beroepen in juni 1999.

In mei 2002 diende klaagster een klacht bij de Europese Ombudsman in over de beslissing van de Commissie om haar inschrijving in 1999 te weigeren.

Volgens artikel 2, lid 4 van het Statuut van de Ombudsman moet een klacht zijn ingediend binnen twee jaar na de datum waarop klager in kennis is gesteld van de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen. De Ombudsman stelde klaagster er dan ook van in kennis dat hij haar klacht niet kon behandelen.

Zaak 1011/2002/ME

2.4 GRONDEN VOOR HET INSTELLEN VAN EEN ONDERZOEK

De Ombudsman kan klachten behandelen die binnen zijn mandaat vallen en aan de ontvankelijkheidscriteria voldoen. Artikel 195 van het EG-Verdrag bepaalt dat hij "door hem gerechtvaardigd geacht onderzoek verricht". In sommige gevallen zijn er voor de Ombudsman wellicht onvoldoende gronden om een onderzoek in te stellen, ook al is de klacht technisch gezien ontvankelijk. Als een klacht al als verzoekschrift door de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement is behandeld, gaat de Ombudsman er normaliter van uit dat er voor hem geen gronden zijn om een onderzoek in te stellen, tenzij nieuw bewijsmateriaal wordt gepresenteerd.

Voorbeeld van een zaak waarin er geen gronden voor het instellen van een onderzoek waren

In mei 2002 schreef een EP-lid de Ombudsman een brief waarin hij hem vroeg te onderzoeken wat de redenen waren voor het ontslag of de overplaatsing van de directeur-generaal Visserij van de Commissie, de heer Steffen SMIDT, en van rekenplichtige mevrouw Marta ANDREASEN, en of er in dezen sprake was geweest van wanbeheer.

Wat betreft zaak van de rekenplichtige van de Commissie, had de Commissie verzoekschriften de Ombudsman ervan in kennis gesteld dat mevrouw ANDREASEN zelf al een verzoekschrift bij het Europees Parlement had ingediend over haar zaak, en dat het verzoekschrift ontvankelijk was verklaard. De Ombudsman deelde het EP-lid dan ook mee dat er volgens de normale gang van zaken geen gronden bleken te zijn voor het instellen van een onderzoek door de Ombudsman, gezien de zaak reeds in behandeling was bij een andere bevoegde instantie.

Wat betreft de zaak van de directeur-generaal Visserij, deelde de Ombudsman het EP-lid mee dat de procedure van de Ombudsman om een klacht te onderzoeken inhoudt dat de klacht ter fine van een standpunt wordt doorgezonden naar de betrokken instelling. Om een zinvol standpunt te verkrijgen is het van cruciaal belang dat de klager heel duidelijk is in zijn beweringen inzake wanbeheer waarop de instelling moet reageren. Dit vereiste is vervat in artikel 2, lid 3 van het Statuut van de Ombudsman, volgens hetwelk uit de klacht het onderwerp van de klacht moet blijken. Aangezien de brief van het EP-lid van 27 mei 2002 geen bewering inzake wanbeheer omvatte waarover de Commissie om een standpunt kon worden verzocht, deelde de Ombudsman het EP-lid mee dat hij geen onderzoek kon instellen.

De Ombudsman deed het EP-lid een klachtformulier toekomen dat gebruikt kan worden om een vermeend geval van wanbeheer te formuleren. Er kwam echter geen antwoord op.

Zaak 988/2002/IJH

2.5 ANALYSE VAN DE KLACHTEN

Van de 11 087 klachten die sinds het begin van de werkzaamheden van de Ombudsman werden geregistreerd, kwam 12% uit Frankrijk, 15% uit Duitsland, 15% uit Spanje, 8% uit het VK en 10% uit Italië. Een volledige analyse van de geografische herkomst van de in 2002 geregistreerde klachten is opgenomen in bijlage A, Statistieken.

In 2002 werd in 97% van de zaken de procedure afgerond in het kader waarvan wordt beoordeeld of de klachten binnen het mandaat vallen, voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria en gronden bieden voor het instellen van een onderzoek. 28% van de beoordeelde klachten bleken binnen het mandaat van de Ombudsman te vallen. Hiervan voldeden 331 aan de ontvankelijkheidscriteria, maar 109 bleken geen gronden voor een onderzoek te bieden. In 222 gevallen is derhalve een onderzoek ingesteld.

De meeste klachten die tot een onderzoek leidden, waren tegen de Europese Commissie gericht (75%). Aangezien de Commissie de belangrijkste communautaire instelling is die

besluiten neemt die rechtstreekse gevolgen voor de burgers hebben, is het logisch dat zij het belangrijkste doelwit van klachten van de burgers is. Er waren 21 klachten tegen het Europees Parlement en 12 klachten tegen de Raad van de Europese Unie.

De belangrijkste soorten van vermeend wanbeheer waren gebrek aan transparantie (92 zaken), discriminatie (26 zaken), gebrekkige procedures of niet-eerbiediging van de rechten van de verdediging (40 zaken), oneerlijke behandeling of machtsmisbruik (45 zaken), vermijdbare vertraging (53 zaken), nalatigheid (37 zaken), niet-nakoming van verplichtingen, d.w.z. het niet vervullen door de Europese Commissie van haar rol als "hoedster van de Verdragen" ten aanzien van de lidstaten (6 zaken) en juridische dwalingen (21 zaken).

2.6 ADVIES OM ZICH TOT EEN ANDERE INSTANTIE TE WENDEN EN OVERDRACHT VAN KLACHTEN

Als een klacht buiten het mandaat valt of niet ontvankelijk is, probeert de Ombudsman klager altijd te adviseren met betrekking tot de vraag of een andere instantie de klacht wellicht zou kunnen behandelen. Indien mogelijk draagt de Ombudsman een klacht met toestemming van de klager rechtstreeks over aan een andere bevoegde instantie, mits er gronden voor de klacht aanwezig blijken te zijn.

In 2002 werd in 1299 zaken, waarvan de meeste betrekking hadden op het Gemeenschapsrecht, advies gegeven. In 618 zaken kreeg de klager het advies de klacht bij een nationale of regionale ombudsman of een soortgelijk orgaan in te dienen. 215 klagers kregen het advies een verzoekschrift bij het Europees Parlement in te dienen en nog eens 12 klachten werden, met toestemming van de klager, aan het Europees Parlement overgedragen om als verzoekschrift te worden behandeld, 11 zaken werden aan de Europese Commissie overgedragen en 19 zaken werden aan een nationale of regionale ombudsman overgedragen. In 241 zaken luidde het advies contact op te nemen met de Europese Commissie. Hierbij ging het in enkele gevallen om zaken waarin een klacht tegen de Commissie niet ontvankelijk was verklaard, omdat niet eerst passende administratieve stappen bij de Commissie waren ondernomen. In 183 zaken kreeg de klager het advies contact op te nemen met andere instanties.

Voorbeeld van een zaak die aan de Europese Commissie werd overgedragen

In juli 2002 ontving de Europese Ombudsman een klacht van de heer B., die als zeevaart-officier op onder Italiaanse en Spaanse vlag varende vaartuigen had gewerkt. Als inwoner van Spanje had hij de Spaanse sociale zekerheid om betaling van zijn pensioen verzocht. Met het oog op de berekening van zijn pensioenrechten hadden de Spaanse diensten contact opgenomen met de verantwoordelijke Italiaanse ambtenaren, die niet bereid bleken de desbetreffende informatie door te zenden. Na een tussenkomst van de Europese Commissie stuurden de Italiaanse diensten de documenten uiteindelijk toch naar de Spaanse sociale zekerheid.

De heer B. diende een klacht in bij de Ombudsman omdat hij meende dat bij de uiteindelijke berekening van zijn pensioenrechten door de Spaanse sociale zekerheid de bijdragen die hij aan beide overheden had betaald niet volledig waren meegerekend. Hij beweerde dat de verantwoordelijke diensten in Spanje het Gemeenschapsrecht hadden overtreden, omdat ze niet volledig rekening hadden gehouden met de bijdragen die hij zowel in het kader van het Spaanse als van het Italiaanse stelsel had betaald.

Aangezien de klacht verband hield met handelingen van nationale overheden, kon de Europese Ombudsman ze niet behandelen. Omdat het evenwel bleek te gaan om de toepassing van het Gemeenschapsrecht door een lidstaat, besloot de Ombudsman de klacht over te dragen aan de Europese Commissie, die als hoedster van de Verdragen moet toezien op de correcte tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht door alle lidstaten.

Zaak 837/2002/JMA

2.7 ONDER- ZOEKS- BEVOEGD- HEDEN VAN DE OMBUDSMAN

2.7.1 Het horen van getuigen

Artikel 3, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman bevat de volgende alinea:

"De ambtenaren en andere personeelsleden van de communautaire instellingen en organen dienen te getuigen als de Ombudsman hun daarom verzoekt; zij spreken in naam van en in opdracht van hun diensten en blijven gebonden door hun verplichting inzake beroepsgeheim".

Bij het horen van getuigen wordt de volgende algemene procedure toegepast:

Datum, tijdstip en plaats van de mondelinge getuigenissen worden overeengekomen tussen de diensten van de Ombudsman en het secretariaat-generaal, dat de getuige(n) daarvan in kennis stelt. De mondelinge getuigenissen vinden plaats in de gebouwen van de Ombudsman, normaal gesproken in Brussel.

- 2 Elke getuige wordt afzonderlijk gehoord zonder dat hij zich kan laten vergezellen.
- 3 De proceduretaal (of -talen) wordt (worden) overeengekomen tussen de diensten van de Ombudsman en het secretariaat-generaal. Indien getuigen daar vooraf om verzoeken, vinden de getuigenissen plaats in hun moedertaal.
- 4 De diensten van de Ombudsman dragen zorg voor opname en transcriptie van de vragen en antwoorden.
- 5 Aan elke getuige wordt een transcriptie van zijn getuigenverhoor ter ondertekening toegezonden. De getuige wordt uitgenodigd taalkundige correcties op zijn of haar antwoorden voor te stellen. Indien hij of zij correctie of aanvulling van een antwoord verlangt, moeten de herziene tekst van het antwoord en de motieven voor de herziening ervan worden opgenomen in een afzonderlijk document dat als bijlage bij de transcriptie wordt gevoegd.

6 De ondertekende transcriptie met eventuele bijlagen maakt deel uit van het dossier van de Ombudsman in de zaak.

Punt 6 impliceert ook dat klager een kopie ontvangt van de ondertekende transcriptie en de mogelijkheid heeft om opmerkingen te maken.

In 2002 deed de Ombudsman geen beroep op zijn bevoegdheid om getuigen te horen.

2.7.2 Inzage van documenten

In 2002 werd in 2 zaken gebruik gemaakt van de bevoegdheden van de Ombudsman om dossiers en documenten met betrekking tot een onderzoek in te zien.

Artikel 3, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman bepaalt het volgende:

"De communautaire instellingen en organen zijn gehouden de gevraagde inlichtingen aan de Ombudsman te verstrekken en hem inzage te verlenen van de desbetreffende stukken. Zij kunnen dit alleen weigeren om met redenen omklede motieven van geheimhouding.

Zij geven alleen na voorafgaande toestemming van de betrokken lidstaat inzage in documenten van een lidstaat die op grond van een wettelijke bepaling of enig ander voorschrift geheim zijn.

Zij geven geen inzage in andere documenten van een lidstaat dan nadat zij de betrokken lidstaat daarvan in kennis hebben gesteld."

De instructies van de Ombudsman voor zijn personeel betreffende de inzage van documenten bevatten de volgende punten:

De juridisch adviseur tekent geen andere toezeggingen of bevestigingen dan alleen een lijst van de documenten die zijn ingezien of gekopieerd. Indien de diensten van de betrokken instelling of het betrokken orgaan een dergelijk voorstel doen, doet de juridisch adviseur daarvan een kopie toekomen aan de Ombudsman.

Indien de diensten van de betrokken instelling of het betrokken orgaan proberen inzage van enige documenten te voorkomen of daarvoor onredelijke voorwaarden stellen, deelt de juridisch adviseur hun mee dat dit wordt opgevat als een weigering om inzage te verlenen.

Indien inzage van enig document wordt geweigerd, verzoekt de juridisch adviseur de diensten van de betrokken instelling of het betrokken orgaan mee te delen op welke naar behoren gemotiveerde gronden van geheimhouding de weigering is gebaseerd.

Het eerste punt werd toegevoegd naar aanleiding van een zaak waarin door de diensten van de Commissie werd voorgesteld dat het personeel van de Ombudsman een verklaring moest ondertekenen waarin werd toegezegd dat de Commissie schadeloos zou worden gesteld voor schade die eventueel aan derden zou worden toegebracht door het vrijgeven van in het document vervatte informatie.

2.7.3 Verduidelijking van de onderzoeks- bevoegdheden van de Ombudsman

In het Jaarverslag 1998 stelde de Ombudsman voor zijn onderzoeksbevoegdheden, zowel wat betreft de inzage van documenten als wat betreft het horen van getuigen, te verduidelijken. Het Europees Parlement nam een resolutie aan waarin het de Commissie institutionele zaken dringend verzocht een wijziging te overwegen van artikel 3, lid 2 van het Statuut van de Ombudsman, zoals voorgesteld in het verslag van de Commissie verzoekschriften.⁴

Op 6 september 2001 nam het Europees Parlement een resolutie aan over de wijziging van artikel 3, lid 2, van het Statuut, gebaseerd op het verslag van Teresa Almeida Garrett namens de Commissie constitutionele zaken (A5-0240/2001 – PE 294.729 def.).

De door het Parlement aangenomen tekst luidt als volgt:

“De communautaire instellingen en organen zijn gehouden de gevraagde inlichtingen aan de Ombudsman te verstrekken en hem inzage te verlenen in en kopieën te laten maken van elk document. Onder 'document' wordt verstaan iedere inhoud, ongeacht de drager ervan (op papier, in elektronische vorm, als geluids-, beeld- of audiovisuele opname).

Zij geven inzage in alle geheime documenten van een lidstaat nadat zij de betrokken lidstaat daarvan in kennis hebben gesteld.

In geen van de gevallen waarin de documenten als “geheim” of “vertrouwelijk” zijn geclassificeerd mag de Ombudsman, overeenkomstig artikel 4, de inhoud van deze documenten bekendmaken.

De ambtenaren en andere personeelsleden van de communautaire instellingen en organen getuigen als de Ombudsman hen daarom verzoekt; zij zijn gehouden daarbij volledige en waarheidsgetrouwe informatie te geven.

Uit hoofde van artikel 195, lid 4, van het EG-Verdrag heeft de Commissie de gelegenheid advies uit te brengen over de herziene tekst, die bovendien pas van kracht kan worden nadat hij ook door de Raad is goedgekeurd, die met gekwalificeerde meerderheid van stemmen een besluit neemt.

In haar advies van 6 maart 2002 (COM (2002) 133 def.) stelde de Commissie dat wat betreft het opheffen van de geheimhouding om toegang te krijgen tot een dossier, het noodzakelijk is dat wordt voldaan aan de vereisten inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het industrieel geheim en als geheim geclassificeerde informatie, alsook toekomstige institutionele ontwikkelingen. Wat betreft documenten van de lidstaten, dient men zich te houden aan de beginselen die zijn neergelegd in de nieuwe Verordening 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang van het publiek tot documenten en in de kaderovereenkomst tussen de Commissie en het Parlement. Het beginsel dat voorafgaande toestemming van de lidstaat is vereist, moet worden behouden. Verklaring nr. 35, gehecht aan de Slotakte van het Verdrag van Amsterdam, wijst in dezelfde richting. Wat betreft het afleggen van getuigenis, kan de Commissie aanvaarden dat de verplichting om in opdracht te getuigen wordt afgeschaft. Belangrijk is echter dat het beginsel wordt gehandhaafd dat ambtenaren niet in hun persoonlijke naam, maar als ambtenaar spreken.

Op 27 juni 2002 antwoordde de Europese Ombudsman op het advies van de Commissie. Hij betreurde daarbij de negatieve houding van de Commissie tegenover de voorstellen en legde uit dat de Europese Ombudsman enkel de bedoeling heeft ervoor te zorgen dat het Statuut voldoet aan de normale vereisten van een modern Ombudsmaninstituut en derhalve de inzet van de EU-instellingen voor de beginselen van behoorlijk bestuur en verantwoordingsplicht weerspiegelt.

⁴

Verslag van de Commissie verzoekschriften over het jaarverslag van de activiteiten van de Europese Ombudsman in 1998 (A4-0119/99), rapporteur: Laura De Esteban Martin.

In een brief van 17 december 2002 aan de Voorzitter van het Europees Parlement opperde de Ombudsman dat het, gezien de tijd die sinds het begin van de procedure was verstreken en de belangrijke juridische ontwikkelingen die zich in de Europese Unie hebben voorgedaan op het stuk van de onderzoeksbevoegdheden van andere instellingen of organen die onderzoeken verrichten, passend leek een grondige herziening van de bepalingen van het Statuut te overwegen. Hij stelde dan ook voor dat het Europees Parlement de wijzigingen die het overeenkomstig artikel 195 van het EG-Verdrag ter goedkeuring aan de Raad heeft voorgelegd intrekt, en dat de Juridische Dienst van het Parlement en het Bureau van de Ombudsman samen het vraagstuk van de herziening van het Statuut van de Ombudsman onderzoeken, zodra de nieuwe Ombudsman op 1 april 2003 in functie is getreden.

2.8 DOOR DE OMBUDSMAN INGESTELDE ONDERZOEKEN EN HET RESULTAAT ERVAN

Als de Ombudsman besluit een onderzoek naar een klacht in te stellen, is de eerste stap de klacht en de eventuele bijlagen voor een standpunt naar de betrokken instelling of het betrokken orgaan van de Gemeenschappen te zenden. Wanneer het standpunt is ontvangen, wordt dit voor opmerkingen naar de klager gestuurd.

In sommige zaken neemt de instelling of het orgaan zelf maatregelen om de zaak tot tevredenheid van de klager op te lossen. Indien uit het standpunt en de opmerkingen blijkt dat dit het geval is, wordt de zaak gesloten als zijnde "opgelost door de instelling". In sommige andere gevallen besluit de klager de klacht in te trekken en wordt het dossier om die reden gesloten.

Indien de klacht niet door de instelling wordt opgelost en evenmin door de klager wordt ingetrokken, zet de Ombudsman zijn onderzoek voort. Indien het onderzoek geen geval van wanbeheer aan het licht brengt, worden de klager en de instelling of het orgaan daarvan in kennis gesteld en wordt de zaak gesloten.

Indien het onderzoek van de Ombudsman een geval van wanbeheer aan het licht brengt, streeft hij zo mogelijk een minnelijke schikking na om een einde aan het wanbeheer te maken en de klager genoegdoening te verschaffen.

Indien een minnelijke schikking niet mogelijk is of indien het streven om een minnelijke schikking te bereiken geen succes heeft, sluit de Ombudsman het dossier met een kritische opmerking aan het adres van de betrokken instelling of het betrokken orgaan, of stelt hij officieel vast dat er sprake is van een geval van wanbeheer en doet hij ontwerpaanbevelingen.

Een kritische opmerking wordt voldoende geacht in zaken waarin het wanbeheer geen algemene implicaties blijkt te hebben en geen verdere stappen van de Ombudsman noodzakelijk lijken.

In de gevallen waarin verdere stappen van de Ombudsman wel noodzakelijk blijken (d.w.z. bij ernstiger gevallen van wanbeheer of gevallen die algemene implicaties hebben) stelt de Ombudsman een besluit met ontwerpaanbevelingen voor de betrokken instelling of het betrokken orgaan op. Overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman moet de instelling of het orgaan binnen drie maanden een omstandig advies sturen. Het omstandig advies kan bestaan uit instemming met het besluit van de Ombudsman en een beschrijving van de ter uitvoering van de aanbevelingen genomen maatregelen.

Als een instelling of orgaan van de Gemeenschap nalaat bevredigend te reageren op een ontwerpaanbeveling, dient de Ombudsman overeenkomstig artikel 3, lid 7 een verslag in bij het Europees Parlement en de betrokken instelling of het betrokken orgaan. Het verslag kan aanbevelingen bevatten.

In 2002 stelde de Ombudsman 224 onderzoeken in, waarvan 222 in verband met klachten en 2 op eigen initiatief (zie voor nadere bijzonderheden bijlage A, Statistieken).

In de loop van het jaar werden 66 zaken door de instelling of het orgaan zelf opgelost. Het ging in 45 gevallen om zaken waarin met de stappen van de Ombudsman werd bereikt dat niet-beantwoorde correspondentie uiteindelijk toch werd beantwoord (zie jaarverslag 1998, punt 2.9 voor meer gegevens over de in dergelijke gevallen gevolgde procedure). In 6 zaken trok de klager de klacht in. In 128 zaken bracht het onderzoek van de Ombudsman geen geval van wanbeheer aan het licht.

In 29 zaken werd een kritische opmerking tot de betrokken instelling of het betrokken orgaan gericht. In 6 zaken werd een minnelijke schikking bereikt. Er werden in 2002 10 ontwerpaanbevelingen door de instellingen aanvaard en 3 zaken werden afgesloten nadat een speciaal verslag door het Europees Parlement was aangenomen (zie onder 3.6).

In 2 zaken werd een ontwerpaanbeveling gevolgd door een speciaal verslag aan het Europees Parlement. Eén had betrekking op klacht 1542/2000/(PB)SM. Het andere betrof klacht 341/2001/(BB)IJH (zie onder 3.8).

De volledige tekst van de speciale verslagen is in al de officiële talen op de website van de Ombudsman gepubliceerd.

3 BESLUITEN NA EEN ONDER- ZOEK

3.1 GEVALLEN WAARIN GEEN WANBEHEER IS VASTGESTELD

3.1.1 Europese Commissie

NUTS- CLASSIFICATIE VAN ISLE OF WIGHT (VK)

*Besluit inzake klachten
500/2001/IJH en
552/2001/IJH tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Klager in zaak 552/2001/IJH ("klager") is lid van de Isle of Wight Council in het Verenigd Koninkrijk.

Vorige klacht 1372/98/OV

In december 1998 diende klager, samen met de voorzitter van de Isle of Wight Council, namens deze instantie een klacht in bij de Europese Ombudsman. De klacht, die werd geregistreerd onder nummer 1372/98/OV, had betrekking op de beslissing van Eurostat om Isle of Wight niet als een afzonderlijk gebied op niveau 2 van het NUTS-systeem voor statistische classificatie in te delen⁵. Deze situatie baart klager zorgen, omdat enkel gebieden die op NUTS-niveau 2 zijn gerangschikt in aanmerking komen voor doelstelling 1-financiering uit de structuurfondsen van de EU.

Op 13 maart 2000 richtte de Ombudsman een ontwerp-aanbeveling tot de Commissie met betrekking tot zaak 1372/98/OV, waarin hij de Commissie verzocht de NUTS-classificatie van Isle of Wight opnieuw te bekijken. Op 22 maart 2001 sloot de Ombudsman zaak 1372/98/OV, en wel op basis van het feit dat de Commissie de ontwerp-aanbeveling naar behoren had uitgevoerd, ook al bleef de Commissie bij haar beslissing om Isle of Wight slechts op NUTS-niveau 3, en niet op niveau 2 in te delen.

In april 2001 stuurde klager verscheidene brieven en faxen naar de Ombudsman naar aanleiding van diens besluit om zaak 1372/98/OV te sluiten. Klager beweerde dat het aanvullend standpunt dat de Commissie op 5 december 2000 bij de Ombudsman had ingediend onjuiste informatie bevatte. Voorts beweerde hij dat de Ombudsman het aanvullend standpunt van de Commissie in zaak 1372/98/OV voor mogelijke opmerkingen naar klager had moeten doorsturen. Volgens klager moest de Ombudsman zijn besluit in zaak 1372/98/OV nietig verklaren en de zaak heropenen.

Antwoord van de Ombudsman betreffende de in zaak 1372/98/OV toegepaste procedure en de eis tot heropening van de zaak

In antwoord op de bewering van klager dat de Ombudsman het aanvullend standpunt van de Commissie in zaak 1372/98/OV voor mogelijke opmerkingen naar klager had moeten doorsturen, verklaarde de Ombudsman dat hij altijd een eerlijke procedure nastreefde. Ieder onderzoek moet echter op een bepaald punt worden afgesloten, en dat houdt in dat een van de partijen het laatste woord heeft. In dit geval vond de Ombudsman het niet nodig het aanvullend standpunt van de Commissie voor mogelijke opmerkingen naar klager door te sturen (waarna deze opmerkingen misschien op hun beurt moesten worden doorgestuurd naar de Commissie voor een aanvullend standpunt) aangezien de Commissie de in haar aanvullend standpunt aangevoerde argumenten reeds uitvoerig had uiteengezet in haar omstandig advies over de ontwerp-aanbeveling, waarover klager reeds opmerkingen had geformuleerd. De Ombudsman weigerde derhalve zaak 1372/98/OV te heropenen.

Wat de beweringen inzake onjuiste verklaringen in het aanvullend standpunt van de Commissie betreft, bracht de Ombudsman klager ervan op de hoogte dat deze beweringen als een nieuwe klacht tegen de Commissie waren geregistreerd, en wel onder registratienummer 552/2001/IJH.

Beweringen in klacht 552/2001/IJH

Klager beweerde dat de Commissie bij de behandeling van de vorige klacht (1372/98/OV) inzake de NUTS-classificatie van Isle of Wight onjuiste informatie aan de Ombudsman had verstrekt. Volgens klager:

⁵ Dit systeem verdeelt iedere lidstaat in een aantal NUTS 1-gebieden, die op hun beurt worden onderverdeeld in NUTS 2-gebieden, enzovoort. NUTS is het acroniem van *Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*

1 zijn er vijftien eilanden op NUTS-niveau 2 gerangschikt en niet zeven, zoals de Commissie beweert;

2 heeft, in tegenstelling tot wat de Commissie beweert, slechts een van de overige zes door de Commissie genoemde eilanden een hogere bevolkingsdichtheid dan Isle of Wight;

3 is de door de Commissie aan artikel 158 van het EG-Verdrag gegeven uitleg, namelijk dat dit enkel betrekking heeft op de “minst begunstigde eilanden”, onjuist, aangezien het van toepassing is op alle eilanden, zoals duidelijk blijkt uit de aan het Verdrag van Amsterdam gehechte Verklaring nr. 30 en punt 57 van de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Nice.

Klager stelde ook voor dat de Ombudsman een tripartiete bijeenkomst van klager, de Ombudsman en commissaris BARNIER zou organiseren.

Wat de derde bewering van klager betreft, stelde de Ombudsman vast dat klager eigenlijk wilde zeggen dat, op basis van een vergelijking met andere eilanden, Isle of Wight op NUTS-niveau 2 ingedeeld zou moeten worden. Aangezien de in de bewering van klager aangestipte kwestie van de juridische interpretatie van geen belang bleek te zijn voor de vergelijking tussen Isle of Wight en andere eilanden, deelde de Ombudsman klager mee dat er volgens hem onvoldoende gronden voor onderzoek naar deze zaak waren, zoals vereist door artikel 195 van het EG-Verdrag.

Wat de door klager voorgestelde bijeenkomst van de drie partijen betreft, deelde de Ombudsman klager mee dat hij enkel bijeenkomsten organiseert die een specifiek doel kunnen hebben bij de behandeling van een klacht en dat het volgens hem niet het gepaste moment was om een dergelijke bijeenkomst te organiseren.

De Ombudsman opende derhalve slechts een onderzoek met betrekking tot de eerste twee van de hierboven genoemde beweringen. Aangezien de tweede bewering vergelijkbaar was met de bewering in klacht 500/2001/IJH, die werd ingediend door een lid van het Europees Parlement, besloot de Ombudsman een gecombineerd onderzoek naar beide zaken in te stellen.

Klager stuurde vervolgens nog een brief waarin hij een aanvullende bewering formuleerde, namelijk dat de Commissie de door haar vastgestelde criteria voor indeling op NUTS-niveau 2 niet had toegepast. Om deze bewering te staven verwees hij naar een tabel waarin EU-wijde gegevens voor NUTS-niveau 2 in bandbreedten, decielen en kwartielen waren weergegeven. Deze tabel was afkomstig uit een document getiteld “*When is an island not an island?*”, dat de Isle of Wight Council had opgesteld in het kader van het Partnerschap voor sociaal-economische vernieuwing van het eiland (“Island Regeneration Partnership”) op 15 oktober 1998. De tabel laat onder meer zien dat statistisch gezien de minima voor bevolking (in 1992), oppervlakte en bevolkingsdichtheid (in 1992) van EU-regio’s op NUTS-niveau 2 respectievelijk 24.920, 31,0 km² en 1,6 per km² bedragen, terwijl dezelfde statistische gegevens voor Isle of Wight respectievelijk 125.000, 380,0 km² en 328,0 per km² bedragen. De Ombudsman stuurde de aanvullende bewering voor een standpunt door naar de Commissie.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Samengevat luidde het standpunt van de Commissie over de twee zaken die het voorwerp van het onderzoek waren als volgt.

Wat het aantal op NUTS-niveau 2 geclassificeerde eilanden betreft, verklaarde de Commissie dat er slechts acht individuele eilanden zijn die als zodanig op NUTS-niveau 2 zijn gerangschikt: Kreta, Corsica, Guadeloupe, Martinique, Réunion, Sicilië, Sardinië en

Åland. De andere door klager genoemde gevallen worden beschouwd als archipels, die uit verschillende eilanden bestaan en dus niet rechtstreeks met Isle of Wight kunnen worden vergeleken. De Commissie stelde dat door deze geografische eenheden in de vergelijking te betrekken, men het gelijk van de Commissie alleen maar bevestigde, aangezien ze een hoger bevolkingscijfer hebben dan Isle of Wight.

Wat de bevolkingsdichtheid betreft, was het relevante gedeelte van het standpunt dat de Commissie in zaak 1372/98/OV naar de Ombudsman stuurde in het Frans geschreven.⁶ De correcte vertaling van de betrokken passage van het standpunt van de Commissie luidt als volgt:

“Door Isle of Wight op NUTS-niveau II in te delen zou men deze regio op hetzelfde niveau plaatsen als Kreta, Corsica, Guadeloupe, Martinique, Réunion, Sicilië, Sardinië en Åland, de enige individuele eilanden die op dit niveau zijn gerangschikt, en die een veel grotere bevolking (met uitzondering van Åland) en een veel grotere oppervlakte hebben”.

Volgens de normale procedure stuurde de Commissie later een vertaling in de taal van de klacht, het Engels. De bovenstaande zin werd helaas onjuist vertaald: de Franse uitdrukking “beaucoup plus peuplées” werd namelijk vertaald met “veel hogere bevolkingsdichtheid” in plaats van “veel grotere bevolking”, wat de correcte vertaling is.

Met betrekking tot de bewering dat zij de door haarzelf vastgestelde criteria voor classificatie op NUTS-niveau 2 niet had toegepast, ging de Commissie eerst in op de vraag of Isle of Wight in aanmerking kon komen voor steun uit de structuurfondsen. Zij merkte op dat aangezien Isle of Wight niet op NUTS-niveau 2 was geclassificeerd, het niet in aanmerking kon komen voor financiering onder doelstelling 1. Wat financiering onder doelstelling 2 betreft, merkte de Commissie op dat de Britse overheid niet had voorgesteld om Isle of Wight op te nemen in de lijst van regio's die voor steun in de huidige programmeringsperiode in aanmerking komen. De Commissie was niettemin van oordeel dat op basis van de bijzondere situatie van de verschillende regio's van de EU, inclusief de eilanden, een meer gedetailleerde analyse gerechtvaardigd was. Daarom stelde de Commissie een verklaring op voor de bijeenkomst van de Raad van 31 mei 2001. In haar verklaring, die zij in haar standpunt volledig citeerde, deelde de Commissie mee dat zij een studie over de situatie van de eilanden in de EU had opgezet om tegen eind 2001 over grondige informatie ter zake te beschikken.

Voorts wees de Commissie erop dat het document “*When is an island not an island?*”, inclusief de tabel met gegevens over de regio's van NUTS-niveau 2, reeds deel uitmaakte van het dossier over zaak 1372/98/OV. De Commissie voegde daar nog het volgende aan toe:

“Gezien de afwezigheid in het Verenigd Koninkrijk van een geografisch bestuursniveau dat als basis kan dienen voor de vaststelling van niveau 2 binnen de NUTS-classificatie, werd deze classificatie zoals in het verleden vastgesteld op basis van samenvoeging van kleinere administratieve eenheden (graafschappen of “unitary authorities” (gedecentraliseerde overheidslichamen)). Met deze onderverdeling wilde men de totstandbrenging van al te kleine eenheden vermijden, met name wat het bevolkingsaantal betreft. In deze context werd de bevolking van Isle of Wight (125.000 inwoners) te klein bevonden voor niveau 2 (over heel Europa is het gemiddelde bevolkingsaantal van NUTS 2-gebieden ongeveer 1,8 miljoen, en in het Verenigd Koninkrijk 1,6 miljoen). Er moet bovendien op worden gewezen dat van de meer dan 200 niveau 2-regio's in de EU er slechts twee een kleinere bevolking hebben dan Isle of Wight: Åland in Finland en Valle d'Aosta in Italië.

6

“Or classer l’Île de Wight au niveau II de la NUTS mettrait cette région au même niveau que la Crète, la Corse, la Guadeloupe, La Martinique, la Réunion, la Sicile, la Sardaigne et Åland, seules îles individuellement dans ce cas, et qui sont toutes beaucoup plus peuplées (à l’exception d’Åland) et beaucoup plus grandes.”

Beide regio's zijn echter ingedeeld binnen de nationale structuur die als basis dient voor de vaststelling van NUTS-niveau 2 in hun respectieve landen ("suuralueet" in Finland en "regioni" in Italië)."

De Commissie bleef derhalve bij haar bewering dat de beslissing die zij in overleg met de Britse overheid had genomen om Isle of Wight niet op NUTS-niveau 2 te classificeren, in overeenstemming was met de basisbeginselen van het NUTS-systeem: het gebruik maken van de administratieve structuur van het land en het streven naar regio's met een vergelijkbare bevolkingsomvang.

Opmerkingen klager

Klager in zaak 500/2001/IJH maakte geen opmerkingen over het standpunt van de Commissie.

Klager in zaak 552/2001/IJH merkte op dat, wat het aantal op NUTS-niveau 2 geclassificeerde landen betreft, de Commissie een samenvoegingsprocedure had toegepast waarbij eilanden als archipels werden geclassificeerd. Klager beweerde dat deze procedure niet openstond voor Isle of Wight, dat derhalve uitsluitend werd beoordeeld op basis van zijn geografische ligging, waardoor totaal geen rekening werd gehouden met zijn werkelijke behoeften.

Klager verwees ook naar het voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende de opstelling van een gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS)⁷ en het advies van het Economisch en Sociaal Comité over het voorstel van de Commissie.⁸ Klager wees erop dat de Commissie in haar toelichting bij het voorstel voor de NUTS-verordening het volgende had verklaard:

“Voor de NUTS-indeling bestaat tot dusverre nog geen rechtsgrondslag. Er is met andere woorden nog geen verordening met gedetailleerde regels voor het opstellen en bijwerken van het systeem. Deze kwesties worden tot op heden geregeld door “gentlemen's agreements” tussen de lidstaten en Eurostat, soms na lange en moeizame onderhandelingen”.

Klager verwees ook naar artikel 6 van het voorstel voor een verordening, waarin wordt bepaald dat de Commissie de nodige maatregelen moet nemen om een samenhangend beheer van de NUTS-classificatie te waarborgen, inclusief het bestuderen van problemen die voor de regionale classificaties van de lidstaten uit de tenuitvoerlegging van NUTS voortvloeien. Klager stelde dat de Commissie op grond van haar discretionaire bevoegdheid met betrekking tot de NUTS-classificatie een dergelijke studie kon uitvoeren, zelfs vóór de goedkeuring van de verordening. Verder verklaarde hij dat de Commissie op het gebied van de NUTS-classificatie over een onbeperkte discretionaire bevoegdheid beschikte en dat zij deze discretionaire bevoegdheid had moeten uitoefenen met betrekking tot Isle of Wight. Klager vroeg waarom de Commissie in het geval van Isle of Wight haar discretionaire bevoegdheid niet uitoefende, met name omdat het Britse nationale bureau voor de statistiek duidelijk aan Eurostat had laten zien welke gevolgen dit voor het eiland en de inwoners zou hebben, niet alleen op het gebied van EU-financiering, maar ook wat nationale overheidssteun betreft.

Klager verwees vervolgens ook naar het tweede verslag van de Commissie over economische en sociale cohesie⁹, waarin prioriteitenlijsten zijn opgenomen, ook voor gebieden met ernstige geografische of natuurlijke handicaps. Hij vermeldde tevens het *advies van het*

⁷ COM/2001/0083 def. – COD 2001/0046, PB C 180 E/2001, blz. 108

⁸ PB C 260/2001, blz. 57

⁹ Verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's, COM(2001) 24 def., Brussel, 31.01.2001.

Economisch en Sociaal Comité over “Richtsnoeren voor geïntegreerde acties ten behoeve van de eilandregio’s van de EU na het Verdrag van Amsterdam (artikel 158)”.¹⁰ Volgens klager bevat dit advies een uiterst scherp en vernietigend oordeel over de gebrekkige wijze waarop de Commissie de problemen van de EU-eilanden heeft aangepakt.

Klager besloot zijn opmerkingen met de bewering dat de Commissie oneerlijk en onredelijk heeft gehandeld door haar discretionaire bevoegdheid niet uit te oefenen en geen rekening te houden met relevante geografische, economische en sociale factoren. Volgens klager had de Commissie zich derhalve schuldig gemaakt aan wanbeheer.

BESLUIT

1 Bewering omtrent het aantal op NUTS-niveau 2 geclassificeerde eilanden

1.1 Klager beweerde dat de Commissie bij de behandeling van de vorige klacht inzake de NUTS-classificatie van Isle of Wight onjuiste informatie aan de Ombudsman had verstrekt. Volgens klager zijn er vijftien eilanden op NUTS-niveau 2 gerangschikt, en niet zeven zoals de Commissie beweert.

1.2 In haar standpunt antwoordde de Commissie dat er slechts acht individuele eilanden zijn die als zodanig op NUTS-niveau 2 zijn geclassificeerd: Kreta, Corsica, Guadeloupe, Martinique, Réunion, Sicilië, Sardinië en Åland. De andere door klager genoemde gevallen worden beschouwd als archipels, die uit verschillende eilanden bestaan en derhalve niet rechtstreeks met Isle of Wight kunnen worden vergeleken. Bovendien merkte de Commissie op dat door deze geografische eenheden in de vergelijking te betrekken, men het gelijk van de Commissie alleen maar bevestigde, aangezien ze een grotere bevolking hebben dan Isle of Wight.

1.3 Klager beweerde in zijn opmerkingen dat de Commissie een samenvoegingsprocedure had toegepast waarbij eilanden als archipels werden geclassificeerd. Klager beweerde dat deze procedure niet openstond voor Isle of Wight, dat derhalve uitsluitend werd beoordeeld op basis van zijn geografische ligging, waardoor totaal geen rekening werd gehouden met zijn werkelijke behoeften.

1.4 De Ombudsman is niet van oordeel dat de door de Commissie verstrekte informatie, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen archipels en “*individuele eilanden (...) die als zodanig zijn geclassificeerd*”, misleidend of kunstmatig is. De Ombudsman is derhalve van oordeel dat er met betrekking tot dit aspect van de zaak geen sprake is van wanbeheer.

2 Bewering omtrent de bevolkingsdichtheid

2.1 Volgens klager had de Commissie bij de behandeling van de vorige klacht inzake de NUTS-classificatie van Isle of Wight onjuiste informatie verstrekt aan de Ombudsman. Klager beweerde dat, in tegenstelling tot wat de informatie van de Commissie hierover liet uitschijnen, slechts één van de overige door de Commissie geclassificeerde eilanden een hogere bevolkingsdichtheid heeft dan Isle of Wight.

2.2 De Commissie verklaarde dat het standpunt dat zij met betrekking tot de vorige klacht naar de Ombudsman had gestuurd in het Frans was geschreven en dat de Engelse vertaling die later naar de Ombudsman werd gestuurd een fout bevatte: de Franse uitdrukking “*beaucoup plus peuplées*” was vertaald met “veel hogere bevolkingsdichtheid” in plaats van “veel grotere bevolking”, wat de correcte vertaling is.

¹⁰ ECO/029, 12.07.2000, beschikbaar op de website van het Economisch en Sociaal Comité:
http://www.esc.eu.int/pages/avis_prin/eco/029/ces805-2000_ac_nl.pdf

2.3 De Ombudsman wijst erop dat de Commissie verantwoordelijk is voor de vertalingen die zij naar de Ombudsman stuurt en dat de klacht in het Engels was opgesteld. Klager had derhalve gelijk toen hij wees op de onjuiste informatie die door de Commissie in het Engels was verstrekt. Uit de informatie waarover de Ombudsman beschikt, blijkt echter dat de Commissie haar beleid ten opzichte van Isle of Wight op basis van juiste informatie had geformuleerd en dat zij de intentie had om juiste informatie aan klager te verstrekken. Daarenboven werd in het onderhavige geval de vertaalfout in het standpunt van de Commissie vastgesteld en verbeterd. De Ombudsman is derhalve van oordeel dat er met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake is van wanbeheer.

3 Bewering volgens welke de Commissie de door haar vastgestelde classificatiecriteria voor NUTS-niveau 2 niet heeft toegepast

3.1 Klager beweerde dat de Commissie de door haar vastgestelde classificatiecriteria voor NUTS-niveau 2 niet had toegepast. Klager verwees naar een tabel waarin EU-wijde gegevens voor NUTS-niveau 2 in bandbreedten, decielen en kwartielen zijn weergegeven. De tabel laat onder meer zien dat de statistische minima voor bevolking (in 1992), oppervlakte en bevolkingsdichtheid (in 1992) van EU-regio's van NUTS-niveau 2 respectievelijk 24.920, 31,0 km² en 1,6 per km² bedragen, terwijl dezelfde statistische gegevens voor Isle of Wight respectievelijk 125.000, 380,0 km² en 328,0 per km² bedragen.

3.2 In het standpunt dat zij naar de Ombudsman stuurde, verdedigde de Commissie haar beslissing om Isle of Wight niet op NUTS-niveau 2 te classificeren. De Commissie stelde dat er in het Verenigd Koninkrijk geen geografisch bestuursniveau is dat als basis kan dienen voor de vaststelling van NUTS-niveau 2. Dit niveau werd derhalve zoals in het verleden vastgesteld op basis van samenvoeging van kleinere bestuurseenheden, waarbij de totstandbrenging van al te kleine eenheden werd vermeden, met name wat het bevolkingsaantal betreft. In deze context werd de bevolking van Isle of Wight (125.000 inwoners) te klein bevonden voor niveau 2. Volgens de Commissie bedraagt het gemiddelde bevolkingsaantal van NUTS 2-gebieden over heel Europa ongeveer 1,8 miljoen, en in het Verenigd Koninkrijk 1,6 miljoen. De Commissie wees ook op het feit dat van de meer dan 200 niveau 2-regio's in de EU er slechts twee een kleinere bevolking hebben dan Isle of Wight: Åland in Finland en Valle d'Aosta in Italië. Beide regio's zijn echter ingedeeld binnen de nationale structuur die als basis dient voor de vaststelling van NUTS-niveau 2 in hun respectieve landen ("suuralueet" in Finland en "regioni" in Italië). De Commissie bleef derhalve bij haar standpunt dat de beslissing om Isle of Wight niet op NUTS-niveau 2 te classificeren in overeenstemming was met de basisbeginselen van het NUTS-systeem: het gebruik maken van de administratieve structuur van het land en het streven naar regio's met een vergelijkbaar bevolkingsaantal.

3.3 De Ombudsman begrijpt dat de bewering van klager dat de vastgestelde criteria niet werden toegepast kan worden gebaseerd op het feit dat sommige regio's, waaronder een eiland (Åland), wel op NUTS-niveau 2 zijn geclassificeerd, terwijl ze een kleinere bevolking, oppervlakte en bevolkingsdichtheid hebben dan Isle of Wight. De Ombudsman is echter van oordeel dat de uitleg van de Commissie, volgens welke de betrokken regio's in een andere situatie verkeren dan Isle of Wight, omdat ze zijn ingedeeld binnen de nationale structuur die als basis dient voor de vaststelling van NUTS-niveau 2 in hun respectieve landen, redelijk is. Volgens de Ombudsman bestaat er geen voorschrift of beginsel dat de Commissie belet om deze factor bij de vaststelling van NUTS-classificaties in aanmerking te nemen.

3.4 In zijn opmerkingen beweerde klager voorts dat de Commissie haar discretionaire bevoegdheid had kunnen uitoefenen om een akkoord te bereiken met de Britse overheden om Isle of Wight op NUTS-niveau 2 in te delen. Klager wees op de gevolgen hiervan voor het eiland en de inwoners, niet alleen op het gebied van EU-financiering, maar ook wat nationale overheidssteun betreft. Volgens klager had de Commissie oneerlijk en onredelijk

gehandeld door haar discretionaire bevoegdheid niet te gebruiken en geen rekening te houden met relevante geografische, economische en sociale factoren.

3.5 Het argument van klager dat de Commissie haar discretionaire bevoegdheid had kunnen uitoefenen om een akkoord te bereiken met de Britse autoriteiten om Isle of Wight op NUTS-niveau 2 te classificeren, blijkt niet te worden tegengesproken door het bewijsmateriaal waarover de Ombudsman beschikt. De Ombudsman merkt echter op dat het wezen van een discretionaire bevoegdheid erin bestaat dat de besluitvormende instantie de mogelijkheid heeft om een legitieme keuze te maken tussen twee of meer mogelijke handelwijzen. Er is sprake van wanbeheer bij de uitoefening van een discretionaire bevoegdheid wanneer de betrokken instelling of instantie buiten de grenzen van haar wettelijke bevoegdheid treedt. De relevante vraag voor de Ombudsman is dus niet of de Commissie een andere beslissing had kunnen nemen, maar of de door haar genomen beslissing legitiem is.

3.6 Zoals uit het vorige onderzoek van de Ombudsman (zaak 1372/98/OV) is gebleken, moet de Commissie alle relevante factoren in aanmerking nemen wanneer zij overweegt haar discretionaire bevoegdheid uit te oefenen. Het gewicht dat aan elk van de relevante factoren moet worden toegekend, is een zaak die onder de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid valt: daarbij kan er alleen sprake zijn van wanbeheer indien de handelwijze van de Commissie klaarblijkelijk onredelijk of oneerlijk is, of in strijd is met de wet. Uit het door klager ingediende bewijsmateriaal, dat afkomstig is uit verscheidene verslagen van de Commissie en adviezen van het Economisch en Sociaal Comité, is volgens de Ombudsman niet gebleken dat de Commissie onredelijk, oneerlijk of onwettig zou hebben gehandeld bij haar beslissing om Isle of Wight niet op NUTS-niveau 2 te classificeren. De Ombudsman heeft de Commissie derhalve niet om aanvullende informatie verzocht met betrekking tot de in de opmerkingen van klager aangevoerde argumenten.

3.7 In het licht van het bovenstaande is er volgens de Ombudsman met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake van wanbeheer. De Ombudsman merkt echter op dat klager de door hem gevraagde classificatie van Isle of Wight op NUTS-niveau 2 kan nastreven middels de indiening van een verzoekschrift bij het Europees Parlement, dat naast juridische argumenten ook politieke en morele argumenten in aanmerking kan nemen.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar de klacht, blijkt dat er geen sprake is geweest van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

VOOR TOELATING TOT AANBESTEDING VEREISTE GRAAD

*Besluit inzake klacht
1081/2001/SM tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Klaagster, die de Zweedse nationaliteit heeft en vertaalster is, nam deel aan een aanbesteding van de Commissie voor vertalingen naar het Zweeds (referentienummer 2000/S 144-094475). De Commissie weigerde haar inschrijving in een brief van 29 maart 2001 op grond van het argument dat haar Amerikaanse universiteitsdiploma "Degree of Bachelor of Science" niet voldeed aan het voor de openbare aanbesteding vereiste niveau. Klaagster, die van mening is dat haar graad wel toereikend is, ging tegen deze beslissing in beroep bij de Commissie en deelde deze mee dat het diploma van Mankato State University in de VS gelijkwaardig is aan het Zweedse diploma "Fil kand", dat in Zweden de mogelijkheid biedt te promoveren en in het bestek van de openbare aanbesteding wordt aanvaard. De Commissie handhaafde haar standpunt. Klaagster vroeg vervolgens een attest aan bij de Nationale Raad voor hoger onderwijs in Zweden ("Högskoleverket"), waarin wordt bevestigd dat haar vierjarige studie in de VS wat niveau en inhoud betreft gelijkwaardig is aan het Zweedse diploma "Fil kand".

Klaagster beweert dat haar inschrijving in aanmerking moet worden genomen en ten onrechte werd afgewezen door de Commissie.

Klaagster eist dat de Commissie haar beslissing nietig verklaart, haar inschrijving aanvaardt en haar een contract voor vertalingen aanbiedt.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen:

Op 29 juli 2000 schreef de Commissie elf openbare aanbestedingen uit, met als doel externe vertalers te contracteren voor vertalingen op verschillende thematische gebieden (referentienummer 2000/S 144-094475 voor vertalingen naar het Zweeds). De termijn voor de 30 ontvangen inschrijvingen was 2 oktober 2000. De elf jury's van de Commissie, bestaande uit ervaren ambtenaren, gingen vervolgens over tot de procedure voor de gunning van de contracten. Deze procedure bestond uit twee fasen: een selectiefase, waarin werd nagegaan of de inschrijvingen voldeden aan het bestek van de aanbesteding, en een gunningsfase, waarin de in aanmerking komende inschrijvingen met elkaar werden vergeleken. De resultaten van de jury's werden bekendgemaakt in een verslag aan de CCAM ("Commission Consultative des achats et des marchés de la Commission").

De inschrijving van klaagster werd aanvaard in de selectieprocedure maar vervolgens verworpen tijdens de gunningsprocedure, omdat zij niet voldeed aan een van de vijf cumulatieve voorwaarden van het bestek, namelijk een universiteitsdiploma dat de mogelijkheid biedt te promoveren. In een brief van 29 maart 2001 bracht de Commissie klaagster ervan op de hoogte dat haar inschrijving was geweigerd omdat haar diploma, een Amerikaanse "Bachelor of Science" van Mankato State University, niet toereikend was voor de gunning van het contract. Klaagster vocht de beslissing van de Commissie aan in een brief van 4 april 2001, waarin zij de Commissie ervan op de hoogte bracht dat haar diploma, een "Bachelor of Science", gelijkwaardig was aan het Zweedse diploma "Kandidatexamen", dat de mogelijkheid biedt te promoveren en waarnaar wordt verwezen in bijlage 2 bij het bestek. Klaagster wees de Commissie ook op het feit dat zij reeds contracten bij het Europees Parlement en het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie (Centre de traduction des organes de l'Union européenne, CdT) had verkregen op basis van haar Amerikaanse diploma en zij handhaafde haar bewering dat zij in aanmerking kwam voor de gunning van een vertaalcontract bij de Commissie.

Na een nieuw onderzoek van de inschrijving van klaagster door de opdrachtgevende afdeling en de voorzitter van de Zweedse jury, bracht de Commissie klaagster er mondeling van op de hoogte dat overeenkomstig haar interne administratieve praktijk een Amerikaanse "Bachelor degree" als ontoereikend werd beschouwd. Een dergelijke graad kwam niet in aanmerking voor een aanwervingsprocedure waarbij een diploma is vereist dat de mogelijkheid biedt te promoveren. De Commissie vergeleek de onderhavige procedure bovendien met de gezamenlijke aanbestedingsprocedure van het Europees Parlement en het CdT en stelde vast dat in dat geval de gunningscriteria verschillend waren, omdat enkel een universiteitsdiploma was vereist en de mogelijkheid om te promoveren geen noodzakelijke voorwaarde was. De Commissie bevestigde derhalve haar oorspronkelijke standpunt in een brief van 6 juni 2001 aan klaagster. Klaagster nam vervolgens twee keer contact op met de opdrachtgevende afdeling van de Commissie om haar standpunt uiteen te zetten. De Commissie deelde klaagster echter opnieuw mee dat de Commissie haar eigen criteria voor de gelijkwaardigheid van diploma's heeft, dat zij niet gebonden is door een verklaring van een bevoegde nationale instantie en dat klaagster kon overwegen om een klacht in te dienen bij de Europese Ombudsman.

Volgens de Commissie luiden de twee belangrijkste argumenten van klagster als volgt: ten eerste, het Amerikaanse diploma “Bachelor of Science” is gelijkwaardig aan het Zweedse “Kandidatexamen”, dat, zoals aangegeven in bijlage 2 bij het bestek, toereikend wordt geacht voor de onderhavige aanbesteding; ten tweede, aangezien het Europees Parlement en het CdT haar inschrijving hebben aanvaard, moet de Commissie dat eveneens doen.

In haar antwoord benadrukt de Commissie, ten eerste, dat klagster geen kopie heeft ingediend van het document waarin officieel wordt bevestigd dat haar Amerikaanse “Bachelor Degree” gelijkwaardig is aan het Zweedse diploma dat de mogelijkheid biedt te promoveren. De Commissie verklaart dat zij de website van de Nationale Raad voor hoger onderwijs in Zweden (Högskoleverket) heeft bezocht en dat op deze website wordt verklaard dat de door de Onderwijsraad vastgestelde gelijkwaardigheden over het algemeen slechts gelden voor diploma’s en werkgevers op nationaal niveau.

Ten tweede verklaart de Commissie dat zij haar Directoraat-generaal Personeelszaken en administratie (DG Admin) heeft geraadpleegd en dat dit heeft bevestigd dat de toelating tot vergelijkende onderzoeken A en LA beperkt is tot kandidaten met een diploma dat de mogelijkheid biedt tot master of doctor te promoveren. Het behoort tot de vaste administratieve praktijk van de Commissie om een Amerikaanse “Bachelor degree” niet toereikend te achten voor toelating tot deze vergelijkende onderzoeken.

Ten derde deelt de Commissie mee dat zij in de praktijk dezelfde toelatingscriteria voor freelance vertalers als voor haar eigen LA-ambtenaren vaststelt, teneinde een zelfde kwalificatieniveau tussen enerzijds aanbestedingen voor externe vertalers en anderzijds vergelijkende onderzoeken voor interne vertalers tot stand te brengen. Dit is niet het geval bij aanbestedingen van het Europees Parlement en het CdT. In de praktijk betekent dit dat een kandidaat met een “Bachelor of Science”-diploma niet voldoet aan de toelatingscriteria voor vergelijkende onderzoeken A en LA. Het betekent ook dat bij een openbare aanbesteding voor externe freelance vertalers waarvoor dezelfde toelatingscriteria gelden, de inschrijving van een kandidaat met een bachelor-diploma wordt afgewezen.

In deze context verklaart de Commissie dat zij zich heeft gehouden aan de interinstitutionele benadering waarbij de aanbesteding van het Europees Parlement en het CdT als basis diende voor haar eigen aanbesteding nr. 2000/S 144-094475. De Commissie wijst er echter op dat de toelatingscriteria van de twee aanbestedingen niet dezelfde waren, en dat verklaart waarom het Europees Parlement en het CdT de inschrijving van klagster wel aanvaardden en de Commissie niet. Het Europees Parlement en het CdT eisten niet dat de diploma’s van de kandidaten de mogelijkheid boden tot master of doctor te promoveren.

Tenslotte verklaart de Commissie dat zij de afwijzing van de inschrijving van klagster tijdens de gunningsprocedure betreurt, maar niettemin volstrekt legitiem acht.

Opmerkingen klager

Er werden geen opmerkingen van klagster ontvangen.

BESLUIT

1 Vermeend geval van een in aanmerking komende en ten onrechte afgewezen inschrijving op een aanbesteding

1.1 Klagster beweert dat haar inschrijving in aanmerking komt en ten onrechte werd afgewezen door de Commissie.

1.2 De Commissie beweert dat de inschrijving niet in aanmerking komt en dat klagster niet voldeed aan de in het bestek vastgestelde toelatingscriteria en dat de Commissie haar

inschrijving derhalve terecht heeft afgewezen. Haar Amerikaanse “Bachelor of Science”-diploma is ontoereikend, omdat het geen mogelijkheid biedt te promoveren.

1.3 De Ombudsman merkt op dat klaagster de selectieprocedure succesvol had doorlopen, maar dat haar inschrijving tijdens de gunningsprocedure werd afgewezen op grond van het feit dat haar “Bachelor of Science”-diploma onder het minimum opleidingsniveau lag dat in artikel 2.2.4. (“Professionele bekwaamheid”) van het bestek van de aanbesteding werd vereist. Dit artikel luidt als volgt:

“Het opleidingsniveau dat de Commissie minimaal voor een vertaler/revisor in het kader van deze aanbesteding nodig acht, is een volledige opleiding van universitair niveau, ongeacht de studierichting, die de mogelijkheid biedt te promoveren. Zo nodig dient de inschrijver het niveau van zijn diploma’s bij de bevoegde nationale autoriteiten te verifiëren. In bijlage 2 is ter indicatie een tabel met een aantal voorbeelden van diploma’s bijgevoegd.”¹¹

1.4 In het Amerikaanse systeem wordt een “Bachelor degree” uitgereikt na de succesvolle afsluiting van “undergraduate studies”. Het behalen van een “Bachelor degree” is een noodzakelijke voorwaarde voor het aanvangen van “graduate studies” in verschillende studierichtingen. Deze “graduate studies” leiden tot “master’s degrees” of doctorsgraden, en zijn volgens de Commissie als enige vergelijkbaar met de Europese universitaire diploma’s die toegang geven tot een beroep. Dat geldt niet voor de tussenliggende “Bachelor degree”, een graad die meer is dan een baccalaureaat maar minder dan een diploma van licentiaat of doctorandus. Volgens de Commissie verstrekke klaagster geen enkel document dat bevestigt dat haar Amerikaanse “Bachelor degree” gelijkwaardig is aan een nationale graad die de mogelijkheid biedt te promoveren. De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie het bestek correct heeft toegepast door de inschrijving van klaagster af te wijzen en dat klaagster niet voldeed aan de vereisten van het bestek.

1.5 In deze omstandigheden blijkt er met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake te zijn van wanbeheer.

2 De vorderingen van klaagster

2.1 Klaagster vordert dat de Commissie haar beslissing nietig verklaart, haar inschrijving aanvaardt en haar een vertaalcontract gunt. De Ombudsman wijst erop dat in het onderhavige geval de gunningscriteria van de Commissie niet dezelfde blijken te zijn als die in de aanbesteding van het Europees Parlement en het CdT, waarbij enkel een universitaire graad, en niet een universitaire graad die de mogelijkheid biedt te promoveren werd vereist. Deze gunningscriteria zouden enkel relevant zijn voor zover het om dezelfde criteria zou gaan, wat niet het geval blijkt te zijn.

2.2 In het licht van de onder 1.1 tot 1.5 getrokken conclusies, namelijk dat er geen sprake is geweest van wanbeheer, acht de Ombudsman verder onderzoek naar de beweringen van klaagster niet noodzakelijk.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

¹¹ Dit artikel luidt als volgt in het bestek: “Le niveau minimal de qualification que la Commission juge acceptable pour un traducteur/réviseur aux fins du présent appel d’offres est l’obtention d’un diplôme de niveau universitaire donnant accès aux études doctorales dans quelque discipline que ce soit. Il appartient au soumissionnaire de vérifier, le cas échéant, le niveau de ses diplômes auprès des autorités nationales compétentes. Un tableau reprenant quelques exemples de diplômes est joint à titre indicatif en annexe.”

3.1.2 Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

BESCHIKBAARHEID VAN TAALVERSIES VAN ARRESTEN OP DE WEBSITE VAN HET HOF

Besluit inzake klacht 624/2002/ME tegen het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

KLACHT

Klager diende in april 2002 een klacht in bij de Ombudsman. Klager stelde hierin dat op de website van het Hof van Justitie (<http://www.curia.eu.int>) arresten volledig worden bekendgemaakt in de op het moment van publicatie beschikbare talen. Indien een vertaling pas later beschikbaar komt, wordt deze versie niet aan de website toegevoegd. Dit probleem doet zich met name voor met betrekking tot de arresten van het Gerecht van eerste aanleg en de conclusies van de advocaten-generaal. De conclusies van de advocaten-generaal worden alleen gepubliceerd in de taal van de advocaat-generaal en in het Frans. Wie het Frans en de andere taal niet machtig is, dient te wachten tot de betreffende informatie in gedrukte vorm verschijnt (Jurisprudentie van het Hof van Justitie en van het Gerecht van eerste aanleg). Klager verklaarde dat er volgens de voorlichtingsdienst van het Hof geen plannen zijn om meer taalversies aan de website toe te voegen.

Klager beweerde dus dat het Hof van Justitie uitsluitend de op het moment van publicatie beschikbare vertalingen op zijn website plaatst, óók wanneer het over meerdere taalversies van zijn arresten beschikt. Klager meende dat het Hof er een vaste gewoonte van zou moeten maken om alle beschikbare taalversies aan zijn website toe te voegen.

ONDERZOEK

Standpunt Hof van Justitie

Het Hof van Justitie verwees in zijn standpunt naar artikel 31 van zijn Reglement voor de procesvoering, volgens hetwelk de in de proces taal opgestelde tekst, welke ook aan de partijen wordt toegezonden, rechtskracht heeft. Deze tekst wordt tevens aan het publiek ter beschikking gesteld, wanneer het arrest is gewezen. Krachtens artikel 68 van het Reglement voor de procesvoering dient de rechtspraak van het Hof tevens te worden gepubliceerd. Hiertoe vertaalt het Hof de arresten in de andere officiële talen van de Gemeenschappen. De Jurisprudentie van het Hof bevat de definitieve versie van de arresten in alle talen en is de enige officiële informatiebron inzake de rechtspraak van het Hof.

Het Hof benadrukte verder dat het in de afgelopen jaren stappen had gedaan om zijn jurisprudentie sneller toegankelijk te maken. Sinds 1994 spant het Hof zich bijzonder in om alle vertalingen beschikbaar te stellen op de datum waarop het arrest wordt gewezen. Het is echter niet mogelijk te waarborgen dat de vertalingen voor elke zaak op de betreffende datum beschikbaar zijn. De mate waarin dit lukt, verschilt per taal en hangt samen met de werklast en de personeelsbezetting van een vertaalafdeling.

Bovendien kunnen de arresten sinds 1997 vanaf de datum van wijzing ook worden geraadpleegd op de website van het Hof. De beschikbare teksten en vertalingen worden op dezelfde dag op internet geplaatst. Het systeem biedt directe toegang tot 95% van de taalversies van de arresten van het Hof. Door een personeelstekort en het feit dat de website nog handmatig wordt beheerd, is het tot dusver onmogelijk om vertalingen die op de dag van wijzing niet beschikbaar zijn achteraf toe te voegen. Tegen het einde van het jaar zou er voor het on line plaatsen van dergelijke vertalingen echter een geautomatiseerd laadsysteem in gebruik worden genomen.

Opmerkingen klager

Klager wees er in zijn opmerkingen op dat het Hof zich alleen had uitgesproken over zijn eigen arresten, terwijl hij in zijn klacht vooral de problemen in verband met de beschikbaarheid van de arresten van het Gerecht van eerste aanleg en de conclusies van de advocaten-generaal had benadrukt. Tevens betwijfelde klager of inderdaad 95% van de arresten op de website werden geplaatst. In een telefoongesprek met het secretariaat van de Ombudsman verzocht klager de Ombudsman officiële statistische informatie betreffende het aantal op de website van het Hof beschikbare taalversies op te vragen. In zijn opmer-

kingen trok klager ook in twijfel of het om de door het Hof aangevoerde redenen “onmogelijk” was om de andere taalversies op de website te plaatsen.

BESLUIT

1 Beschikbare taalversies op de website van het Hof

1.1 Klager verklaarde dat arresten volledig op de website van het Hof van Justitie worden geplaatst in de op de dag van publicatie beschikbare talen. Vertalingen die een dag later beschikbaar zijn, worden niet aan de website toegevoegd. Dit probleem doet zich vooral voor met betrekking tot arresten van het Gerecht van eerste aanleg en de conclusies van de advocaten-generaal. Klager beweerde dat het Hof van Justitie uitsluitend de op het moment van publicatie beschikbare vertalingen op zijn website plaatst, ondanks het feit dat het over meerdere taalversies van zijn arresten beschikt. Klager meende dat het Hof er een vaste gewoonte van zou moeten maken om alle beschikbare taalversies aan zijn website toe te voegen.

1.2 Het Hof van Justitie wees op zijn Reglement voor de procesvoering, waarin wordt bepaald dat de in de procestaal opgestelde tekst rechtskracht heeft en dat de rechtspraak dient te worden gepubliceerd. De Jurisprudentie van het Hof bevat de definitieve versie van de arresten in alle talen en is de enige officiële informatiebron inzake de rechtspraak van het Hof. Sinds 1994 spant het Hof zich bijzonder in om alle vertalingen beschikbaar te stellen op de datum waarop het arrest wordt gewezen. Ook kunnen de arresten sinds 1997 vanaf de datum van wijzing op de website van het Hof worden geraadpleegd. Het systeem biedt directe toegang tot 95% van de taalversies van de arresten van het Hof. Door een personeelstekort en het feit dat de website nog handmatig wordt beheerd, is het onmogelijk om vertalingen die op de dag van wijzing niet beschikbaar zijn achteraf toe te voegen. Tegen het einde van het jaar zou er voor het on line plaatsen van dergelijke vertalingen echter een geautomatiseerd laadsysteem in gebruik worden genomen.

1.3 De Ombudsman stelt vast dat krachtens artikel 7 van Verordening nr. 1 van de Raad tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap¹² het “taalgebruik bij de procesvoering van het Hof van Justitie wordt geregeld in het Reglement voor de procesvoering van het Hof”. Artikel 68 van de Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie luidt: “De griffier is belast met de publicatie van de rechtspraak van het Hof.” De Ombudsman heeft in eerdere zaken reeds vastgesteld dat de bepalingen van het Gemeenschapsrecht over taalgebruik niet hoeven te betekenen dat een instelling of orgaan van de Gemeenschap op een website geen documenten mag plaatsen in de taal waarin deze zijn geredigeerd¹³. Derhalve moet worden geconcludeerd dat het Hof geen enkel bindend voorschrift of beginsel heeft geschonden door zijn arresten niet in alle officiële talen op zijn website te publiceren. De Ombudsman stelt vast dat het Hof aan zijn wettelijke verplichtingen voldoet door alle officiële taalversies te publiceren in de Jurisprudentie van het Hof van Justitie en van het Gerecht van eerste aanleg.

1.4 Hoewel het Hof wettelijk niet verplicht is arresten op zijn website te publiceren, juicht de Ombudsman het toe dat het Hof hier ten behoeve van de Europese burger reeds toe is overgegaan. Ook is de Ombudsman ingenomen met het voornemen van het Hof om tegen het einde van dit jaar nog meer taalversies aan te bieden. Hierbij dringt de Ombudsman er wel bij het Hof op aan om rekening te houden met de voorstellen van klager betreffende de beschikbaarheid van de arresten van het Gerecht van eerste aanleg en de conclusies van de advocaten-generaal.

¹² Verordening (EEG) nr. 1 van de Raad tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap, zoals gewijzigd, PB L 17/1958, blz. 385.

¹³ Zie klacht 281/99/VK in het Jaarverslag 1999 van de Europese Ombudsman, onder 3.1.5. Ook beschikbaar op de website van de Europese Ombudsman: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>, en klacht 939/99/ME, beschikbaar op de website van de Europese Ombudsman.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman blijkt er geen sprake te zijn geweest van een geval van wanbeheer van het Hof van Justitie. Derhalve sluit de Ombudsman de zaak.

3.1.3 Europese Investeringsbank

BEWERING INZAKE INTIMIDATIE EN RECHTSWEIGERING

*Besluit inzake klacht
1164/2001/(BB)MF
tegen de Europese
Investeringsbank*

KLACHT

Klager diende in augustus 2001 een klacht in bij de Ombudsman.

Klager is sinds 1985 ambtenaar bij de Europese Investeringsbank (EIB). Hij is als vertaler bij de Spaanse vertaaleenheid begonnen en is nu hoofd van die eenheid.

Op 15 januari 1999 vertrok de secretaresse van klager met zwangerschapsverlof. Bij haar vertrek liet klager zijn chef weten geen behoefte meer te hebben aan de gebruikelijke tijdelijke vervanging. In maart 1999 verklaarde hij tegenover het hoofd van de afdeling liever zonder secretaresse te blijven werken. Zijn verzoek werd ingewilligd en de secretaresse werd bij terugkomst van haar verlof in september 1999 overgeplaatst naar een andere dienst binnen de EIB.

In een brief van 19 december 2000 aan de afdeling Personeelszaken van de EIB beweerde de klager dat een topambtenaar van de EIB hem had meegedeeld dat er een procedure tegen hem was ingeleid, omdat hij te kennen had gegeven geen secretaresse nodig te hebben. Volgens klager had de topambtenaar hem gezegd dat hij de EIB maar beter kon verlaten, aangezien een nieuw taalbeleid de resterende vertalers vroeg of laat toch overbodig zou maken. Klager meende dat het uiteindelijke doel was hem vervroegd met pensioen te sturen.

Nadat er fouten waren geconstateerd in de Spaanse vertaling van het jaarverslag van de EIB, besloot het directiecomité het vertaalwerk van klager door een externe deskundige te laten beoordelen.

Klager hekelde het opstellen van dit externe deskundigenrapport en beweerde dat zijn voormalige secretaresse erbij betrokken was. Om dit te bewijzen schakelde hij een gediplomeerde grafoloog in voor een handschriftkundig onderzoek. De EIB verstrekke vervolgens een handgeschreven verklaring van de deskundige dat het onderzoek van de vertalingen te goeder trouw was uitgevoerd. Klager verzocht voorts om een bevestiging van de deskundige dat voornoemde verklaring in een typisch voorbeeld van zijn handschrift was gesteld, maar ontving geen antwoord. Hij deed derhalve nogmaals een beroep op een grafoloog om opnieuw een handschriftkundig onderzoek uit te laten voeren.

Op 19 maart 2001 diende klager een klacht in bij de Europese Ombudsman (411/2001/BB). De klacht werd niet ontvankelijk verklaard op grond van artikel 2, lid 3 van het Statuut van de Ombudsman, omdat het onderwerp van de klacht niet was aangegeven. Klager schreef de Europese Ombudsman vervolgens op 2 en 3 mei en 5 juni 2001 met het verzoek zijn klacht opnieuw te beoordelen. De Europese Ombudsman legde uit dat klager overeenkomstig artikel 2, lid 8 van het Statuut van de Europese Ombudsman voortgaand aan de klacht passende administratieve stappen diende te ondernemen, met name via de verzoeningsprocedure van artikel 41 van het Personeelsreglement van de Europese Investeringsbank.

Op 16 juli 2001 kwam een naar behoren samengestelde verzoeningscommissie bijeen om tot een minnelijke schikking te komen. De commissie besloot de twee partijen de volgende stappen tot verzoening aan te bevelen:

- de EIB diende te verklaren dat klager vertaler is en dat er geen uitdrukkelijk voornemen bestaat om hem uit zijn huidige functie te ontslaan;

- de vermelding van het externe deskundigenrapport is reeds geschrapt uit de jaarlijkse beoordeling van klager en alle sporen hiervan dienen uit het persoonlijk dossier van klager te worden verwijderd;

- als een teken van goede wil dient de EIB een gratificatie van 15.000 € aan klager toe te kennen;

- klager dient te aanvaarden dat alle in zijn schrijven van 19 december 2000 genoemde zaken zijn afgesloten en niet opnieuw aan de orde kunnen worden gesteld.

Op 1 augustus 2001 deelde klager de voorzitter van de EIB schriftelijk mee dat de verzoeningspoging krachtens artikel 41 van het Personeelsreglement van de EIB was mislukt.

Op 2 augustus 2001 diende klager zijn klacht opnieuw in bij de Ombudsman en beklagde zich over:

- 1 intimidatie door een topambtenaar van de EIB;
- 2 rechtsweigering door de EIB.

Klager eiste bescherming tegen ongegrond ontslag, alsmede formeel eerherstel door de Europese Investeringsbank. Ook eiste hij een vergoeding voor materiële en immateriële schade en een berisping voor de schuldigen.

ONDERZOEK

Standpunt Europese Investeringsbank

Het standpunt van de Europese Investeringsbank hield, in het kort gezegd, het volgende in.

- 1 Het verwijt van intimidatie werd door de EIB opgevat als een ernstige beschuldiging, waaraan onmiddellijk aandacht diende te worden geschonken. Klager gaf echter niet aan wie de betrokken ambtenaar was en verstreekte evenmin enig bewijs om zijn bewering te staven. Bovendien gaf de afdelingsdirecteur klager bij schrijven van 30 november 1999 de formele verzekering dat zijn vermoedens over intimidatie ongegrond waren.

Wat betreft het externe deskundigenrapport over het werk van klager, verklaarde de EIB dat een vertaling volgens haar vaste praktijk na de kwaliteitscontrole door de betrokken vertaalafdeling verder niet wordt gecontroleerd, tenzij hiertoe een verzoek wordt ingediend van buiten een vertaaleenheid. In het geval van de Spaanse eenheid is er slechts één vertaler verantwoordelijk voor zijn eigen kwaliteitscontrole. De EIB besloot derhalve een beoordeling door een externe deskundige te organiseren – na de zaak uitgebreid met klager te hebben besproken – en beantwoordde alle opmerkingen dienaangaande van klager. Zodra de resultaten van het externe deskundigenrapport beschikbaar waren, deelde de EIB deze volledig aan klager mee. Klager beweerde ten onrechte dat zijn voormalige secretaresse bij de beoordeling van zijn werk was betrokken. Dit bleek ook uit een handgeschreven verklaring van de deskundige.

- 2 Wat betreft de bewering over rechtsweigering, meende de EIB dat de vorderingen en verzoeken van klager altijd billijk waren behandeld, overeenkomstig de beginselen van goed bestuur en de vigerende regels en procedures, met inbegrip van beroepsmogelijkheden.

Ten aanzien van de door klager geëiste bescherming tegen ongegrond ontslag, oordeelde de EIB dat het rechtskader waarbinnen zij handelt alle personeelsleden tegen ongegrond ontslag beschermt. De vordering van formeel eerherstel was ongegrond in de zin dat klager momenteel de functie van hoofd van de Spaanse vertaaleenheid vervult. De EIB meende dat zij geen enkele materiële of morele schade heeft toegebracht, en was evenmin op

de hoogte van enig geval van intimidatie. Derhalve achtte de instelling het eisen van vergoeding voor materiële en morele schade en een berisping voor de schuldigen ongegrond.

Opmerkingen klager

De Europese Ombudsman zond het standpunt van de Europese Investeringsbank door naar klager met het verzoek er opmerkingen over te maken. In zijn antwoord herhaalde klager zijn bewering betreffende intimidatie en verklaarde hij dat zijn meerderen stelselmatig partij kozen voor de topambtenaar en *tegen* hem.

Klager bleef bij zijn vordering van bescherming tegen ongegrond ontslag, berisping van de schuldigen, vergoeding van de materiële en immateriële schade en formeel eerherstel.

Voorts bekritiseerde klager het op 30 november 2001 door de arbitragecommissie van de EIB genomen besluit inzake het beroep dat hij had aangetekend tegen zijn jaarlijkse beoordeling voor 2000. Hij beweerde dat al zijn eisen botweg zijn verworpen. De Europese Ombudsman stelt vast dat deze nieuwe bewering buiten het bestek van de oorspronkelijke klacht valt. De Ombudsman acht het niet noodzakelijk of opportuun om de nieuwe bewering te onderzoeken in het kader van zijn onderzoek naar de huidige klacht. Eventueel kan een nieuwe klacht worden ingediend.

BESLUIT

1 De bewering betreffende intimidatie door een topambtenaar

1.1 Klager beweerde dat hij slachtoffer was van intimidatie door een topambtenaar van de EIB. Hij hekelde het organiseren van een extern deskundigenrapport over zijn werk en beweerde dat zijn voormalige secretaresse bij deze beoordeling was betrokken.

1.2 De Europese Investeringsbank verklaarde dat klager niet had aangegeven wie de betrokken ambtenaar was en evenmin enig bewijs had verstrekt om zijn bewering te staven. Zij legde tevens uit dat in het geval van de Spaanse eenheid er slechts één vertaler verantwoordelijk is voor zijn eigen kwaliteitscontrole. Derhalve had de Bank besloten een beoordeling door een externe deskundige te laten verrichten – na de zaak uitgebreid met klager te hebben besproken.

1.3 De Europese Ombudsman stelt vast dat de EIB op verzoek van klager heeft geprobeerd tot een minnelijke schikking te komen door middel van een verzoeningscommissie. Klager verwierp de conclusies van deze commissie in een brief aan de voorzitter van de Bank. De Europese Ombudsman meent dat de EIB een billijke verzoeningspoging heeft ondernomen, waarmee klager niet tevreden is gesteld.

1.4 De Europese Ombudsman stelt tevens vast dat de EIB in haar standpunt heeft verklaard onmiddellijk zelf aandacht te zullen schenken aan de bewering over intimidatie, indien klager meer informatie over de identiteit van de betrokken ambtenaar zou verstrekken, alsook bewijs om zijn bewering te staven.

1.5 Gelet op het bovenstaande heeft het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot dit aspect van de klacht geen geval van wanbeheer aan het licht gebracht.

2 De bewering over rechtsweigering door de Europese Investeringsbank

2.1 Klager beweerde dat de Europese Investeringsbank hem recht weigerde.

2.2 De Bank stelde dat de beweringen van klager altijd billijk waren behandeld, zonder onderscheid ten nadele van hem en overeenkomstig de beginselen van goed bestuur en de vigerende regels en procedures, met inbegrip van beroepsmogelijkheden.

2.3 Op basis van de door klager en de EIB verstrekte informatie meent de Ombudsman dat de EIB er te allen tijden naar lijkt te hebben gestreefd de beweringen van klager correct te behandelen. Hij stelt tevens vast dat de EIB zich bereid heeft getoond om met klager te spreken over de mogelijkheid om de beginselen van loyaliteit en wederzijds vertrouwen weer tot uitgangspunt te maken van de werkverhoudingen tussen personeel en leidinggevenden.

2.4 Derhalve concludeert de Ombudsman dat er geen sprake is van een geval van wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de zaak.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt er van wanbeheer door de Europese Investeringsbank geen sprake te zijn geweest.

Gelet op de conclusies in de delen 1 en 2 van dit besluit, namelijk dat van wanbeheer geen sprake is geweest, achtte de Ombudsman het niet nodig de vorderingen van klager verder te onderzoeken. De Ombudsman sloot de zaak derhalve.

Noot:

Bij schrijven van 13 mei 2002 aan de Ombudsman vocht klager bovenstaand besluit aan, omdat erin geen rekening zou zijn gehouden met het bewijs dat hij verstrekte om zijn klacht te onderbouwen en omdat het meeste bewijsmateriaal niet eens in het besluit genoemd zou worden. Volgens klager leidt het betwiste besluit ertoe dat het slachtoffer een behoorlijke rechtsgang wordt onthouden en dat intimidatie als managementtechniek wordt aangemoedigd. Klager verzocht de Ombudsman het besluit onmiddellijk nietig te verklaren ofwel mee te werken om de zaak als een testcase aan het Europees Parlement voor te leggen.

Op 27 mei 2002 gaf de Ombudsman het hoofd van de juridische dienst opdracht om het dossier van deze zaak te onderzoeken en een verslag op te stellen. Klager werd hiervan in kennis gesteld en liet weten met deze stap in te stemmen.

De conclusie van het verslag van het hoofd van de juridische dienst luidt dat in het betwiste besluit voldoende rekening wordt gehouden met de beweringen en vorderingen van klager en het standpunt dienaangaande van de EIB. Voorts betekent het betwiste besluit niet dat slachtoffers van intimidatie een behoorlijke rechtsgang moet worden onthouden of dat intimidatie aanvaardbaar is als managementtechniek. De EIB is juist verplicht om een slachtoffer van intimidatie serieus te nemen en bij te staan. Indien de EIB zich niet naar behoren van deze plicht kwijt, kan het slachtoffer een klacht indienen bij de Ombudsman. Bovendien heeft het Hof van Justitie overeenkomstig artikel 41 van het Personeelsreglement van de EIB jurisdictie over geschillen tussen de EIB en haar personeel.

Derhalve meende de Ombudsman dat er geen reden was om het betwiste besluit nietig te verklaren, of om een nieuw onderzoek in te stellen naar de beweringen tegen de EIB. De Ombudsman ziet evenmin aanleiding om in te stemmen met het verzoek van klager om de zaak aan het Europees Parlement voor te leggen, buiten het kader van de normale procedure van jaarlijkse verslaglegging aan het Parlement over de activiteiten van de Ombudsman ingevolge artikel 195 EG en het Statuut van de Ombudsman. Klager kan de zaak echter zelf aan het Europees Parlement voorleggen door een verzoekschrift bij deze instelling in te dienen.

Op 22 juli 2002 bracht de Ombudsman deze overwegingen ter kennis van klager en voegde hierbij het verslag van het hoofd van de juridische dienst.

3.1.4 Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen

KLACHT

Sinds 1998 geeft het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen (“het Bureau”) de series L en C van het Publicatieblad tevens op cd-rom uit. Klager is op deze uitgave geabonneerd. De in 1998 vastgestelde abonnementsprijs bedroeg 144 € plus BTW.

“WOEKERPRIJZEN” VOOR CD-ROMVERSIE VAN HET PUBLICATIEBLAD

Besluit inzake klacht 993/2002/GG tegen het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen

In januari 2002 deelde de Duitse verkoopagent van het Bureau klager mee dat de abonnementsprijs voor 2002 was verhoogd tot 350 € plus BTW en voor 2003 tot 400 € plus BTW. Klager liet weten dat hij geen objectieve reden zag voor deze prijsstijging van 243% (2002) en 278% (2003), aangezien de prijs gedurende vier jaar niet was gewijzigd. Hij meende dat het Bureau door deze handelwijze misbruik maakte van zijn monopolie.

Klager meende ook dat het Bureau misleidende reclame had gemaakt, aangezien de website van EUR-Lex de prijs van 2001 vermeldde, zonder daarbij de prijzen voor 2002 en 2003 te noemen.

Klager verklaarde tevergeefs bij de Duitse verkoopagent van het Bureau te hebben geklaagd en dat eerdere pogingen om rechtstreeks contact met het Bureau op te nemen (over andere zaken) niets hadden uitgehaald.

In zijn in mei 2002 bij de Ombudsman ingediende klacht deed klager derhalve de volgende beweringen:

- 1 het Bureau misbruikte zijn monopolie door de jaarlijkse abonnementsprijs voor de series L en C van het Publicatieblad op cd-rom van 144 € in 2001 te verhogen tot 350 € in 2002 en 400 € in 2003;
- 2 het Bureau bediende zich van misleidende reclame wat betreft de jaarlijkse abonnementsprijs van de series L en C van het Publicatieblad op cd-rom.

Klager eiste een drastische prijsverlaging, eventueel tot het niveau van 2001 plus een maximumtoename van 10%, vermelding van de werkelijke prijzen voor 2002 en 2003 op de website van EUR-Lex, alsmede een brief met verontschuldiging voor de misleiden- de reclame aan de huidige abonnees.

ONDERZOEK

Standpunt Bureau

In zijn standpunt maakte het Bureau de volgende opmerkingen.

De prijzen van de jaarabonnements op de verschillende series en versies van het Publicatieblad waren vastgesteld door het directiecomité van het Bureau, waarin per Europese instelling één vertegenwoordiger zitting heeft. De prijs van het jaarabonnement op de cd-romversie van het Publicatieblad (series L en C) werd tussen 1998 niet gewijzigd. Deze prijs gold ter introductie.

Het directiecomité van het Bureau had besloten de abonnementsprijs voor 2002 en 2003 aanzienlijk te verhogen op grond van een aantal overwegingen:

er diende rekening te worden gehouden met de werkelijke productiekosten van het product;

de verkoopagenten moest een realistischer vergoeding worden bezorgd;

vanaf half 2002 zou de abonnees een nieuwe versie van het product worden geleverd; deze versie zou in hoge mate zijn verbeterd op het vlak van prestaties, presentatie, zoek- en bladerfuncties;

- de prijs van een jaarabonnement op de gedrukte versie van het Publicatieblad (series L en C) bedroeg 1.000 € plus BTW (dit ter vergelijking).

De website van EUR-Lex vermeldde inderdaad alleen de prijzen van jaarabonnementen van 1998 tot 2001. Dit kwam doordat de betreffende pagina van de site niet tijdig was bijgewerkt – de informatie zou zo spoedig mogelijk worden aangepast. Het was niet de bedoeling van het Bureau om potentiële abonnees te misleiden.

De prijzen van de jaarabonnementen voor 2002 stonden bovendien op de website van het Bureau. Ten slotte was het netwerk van verkoopagenten in oktober 2001 voorgelicht over de prijzen van de jaarabonnementen voor 2002 en 2003.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen voerde klager aan dat een “introductieprijs” als zodanig diende te worden aangegeven, wat het Bureau had nagelaten, en dat een introductieprijs gewoonlijk niet vier jaar lang wordt gehanteerd. Klager stelde verder dat als de nieuwe prijzen de “werkelijke productiekosten” dekten, het Bureau in feite verklaarde van 1998 tot 2001 een met het communautaire handelsbeleid strijdige dumpprijs te hebben gehanteerd en dus zijn monopolie had misbruikt.

Wat de “werkelijke productiekosten” betreft, meende klager dat de productie- en leveringskosten van de cd-rom geen prijsverhogingen van 243%, respectievelijk 278% rechtvaardigen, aangezien de gegevens op cd-rom tevens gratis via EUR-Lex worden aangeboden. Klager vroeg of dit betekende dat de prijsverhogingen van de cd-rom waren bedoeld ter compensatie van huidige of toekomstige verliezen die het Bureau wellicht met de gedrukte versie zou lijden.

Klager concludeerde dat het Bureau geen serieuze verklaring voor de prijsverhogingen had verschaft en aldus bevestigde dat het zijn monopolie had misbruikt ten nadele van de abonnees.

BESLUIT

1 Misbruik van monopolie door prijsverhoging van cd-rom

1.1 Sinds 1998 geeft het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen (“het Bureau”) de series L en C van het Publicatieblad tevens op cd-rom uit. De in 1998 vastgestelde abonnementsprijs bedroeg 144 € plus BTW. Deze prijs werd voor 2002 verhoogd tot 350 € plus BTW en voor 2003 tot 400 € plus BTW. Klager beweert als abonnee dat het Bureau zijn monopolie misbruikte door tot deze verhogingen over te gaan.

1.2 In zijn standpunt antwoordt het Bureau dat de in 1998 vastgestelde prijs een introductieprijs betrof en dat was besloten de prijzen voor 2002 en 2003 te verhogen om rekening te houden met de werkelijke productiekosten van het product en de verkoopagenten een realistischer vergoeding te bezorgen. Het Bureau wijst er tevens op dat de abonnees vanaf half 2002 een nieuwe, in hoge mate verbeterde versie van het product zou worden geleverd en dat de prijs van een jaarabonnement op de gedrukte versie van het Publicatieblad (series L en C) 1.000 € plus BTW bedroeg.

1.3 In zijn opmerkingen voert klager aan dat als de nieuwe prijzen de “werkelijke productiekosten” zouden dekken, het Bureau in feite verklaarde van 1998 tot 2001 een met het communautaire handelsbeleid strijdige dumpprijs te hebben gehanteerd en dus zijn monopolie had misbruikt. Voorts meent klager dat de productie- en leveringskosten van de cd-rom geen prijsverhogingen van 243%, respectievelijk 278% rechtvaardigen, aangezien de gegevens op cd-rom tevens gratis via EUR-Lex worden aangeboden.

1.4 De Ombudsman stelt vast dat klager in zijn opmerkingen het Bureau ook verwijt van 1998 tot 2001 een dump prijs te hebben gehanteerd. Aangezien het Bureau nog niet in de gelegenheid is geweest om op deze bewering te reageren, acht de Ombudsman het niet verstandig dit aspect bij het huidige onderzoek te betrekken. Klager kan zijn bewering natuurlijk aan het Bureau voorleggen en, zo nodig, overwegen om een tweede klacht bij de Ombudsman in te dienen. Het onderhavige besluit heeft derhalve alleen betrekking op de bewering van klager dat het Bureau zijn monopolie misbruikte door zijn prijzen te verhogen.

1.5 Klager verwijt het Bureau dus in feite artikel 82 van het EG-Verdrag te hebben geschonden. Krachtens dit artikel is het een onderneming verboden misbruik te maken van een machtspositie op de gemeenschappelijke markt of op een wezenlijk deel daarvan, voor zover de handel tussen lidstaten daardoor ongunstig kan worden beïnvloed. Als voorbeeld van dergelijk misbruik wordt het opleggen van onbillijke verkoopprijzen genoemd (artikel 82, tweede alinea, onder a).

1.6 Krachtens artikel 195 van het EG-Verdrag is de Europese Ombudsman bevoegd kennis te nemen van klachten “over gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen”. De Ombudsman meent dat zich wanbeheer voordoet wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of een beginsel waaraan zij gehouden is¹⁴. Er kan dus ook sprake zijn van wanbeheer als een instelling communautaire mededingingsregels overtreedt, voor zover die voor de betreffende instelling gelden.

1.7 De Ombudsman is echter van mening dat de reikwijdte van het onderzoek dat hij in dergelijke gevallen kan uitvoeren noodzakelijkerwijze beperkt is. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie is er sprake van misbruik indien een onderneming met een dominante marktpositie “in verhouding tot de economische waarde” van een product of dienst “een overdreven hoge prijs” hanteert¹⁵ en van buitensporigheid indien een prijs “niet in een redelijke verhouding staat tot de economische waarde van de geleverde prestatie”¹⁶. Om na te gaan of dit het geval is, moeten alle relevante feiten, met inbegrip van de betrokken markt, grondig worden onderzocht. Een dergelijk onderzoek kan alleen naar behoren worden uitgevoerd door een orgaan als het DG Concurrentie van de Europese Commissie of een gerechtshof dat de mogelijkheid heeft om zich een oordeel te vormen over de bewijsvoering met betrekking tot de betwiste feiten.

1.8 De Ombudsman is derhalve van oordeel dat hij in dit soort zaken zijn onderzoek kan beperken tot de vraag of de communautaire instellingen of organen hem een coherente en redelijke uiteenzetting hebben gegeven van de rechtsgrondslag voor hun optreden en waarom zij denken dat hun optreden niet strijdig is met de mededingingsregels van de EG. Indien dit het geval is, concludeert de Ombudsman dat zijn onderzoek geen geval van wanbeheer aan het licht heeft gebracht.

1.9 In het onderhavige geval voerde het Bureau ter rechtvaardiging van de prijsstijgingen van 2002 en 2003 een aantal overwegingen aan die op het eerste gezicht niet onredelijk lijken. Er zij met name op gewezen dat zelfs de verhoogde prijs van de cd-romversie van het Publicatieblad nog aanzienlijk lager is dan de prijs van de gedrukte versie. Derhalve concludeert de Ombudsman dat er geen sprake is van een geval van wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de zaak.

¹⁴ Zie het Jaarverslag 1997, blz. 22 e.v.

¹⁵ Zaak 26/75 *General Motors tegen Commissie*, Jurispr. 1975, blz. 1367, punt 16.

¹⁶ Zaak 27/76 *United Brands tegen Commissie*, Jurispr. 1978, blz. 207, punt 250.

2 Misleidende reclame

2.1 Klager beweert dat het Bureau misleidende reclame gebruikte, aangezien de website van EUR-Lex de prijs van 2001 vermeldde, zonder daarbij de prijzen voor 2002 en 2003 te noemen.

2.2 In zijn standpunt verklaart het Bureau dat dit kon gebeuren doordat de betreffende pagina van de site niet tijdig was bijgewerkt – de informatie zou zo spoedig mogelijk worden aangepast. Het Bureau wijst er tevens op dat de correcte prijzen van de jaarabonnementen voor 2002 op zijn eigen website staan en dat de prijzen voor 2002 en 2003 reeds in oktober 2001 aan zijn verkoopagenten zijn doorgegeven.

2.3 De Ombudsman heeft de inhoud van de door het Bureau beheerde website van EUR-Lex (<http://europa.eu.int/eur-lex>) gecontroleerd. Verrassenderwijs vermeldt de betreffende pagina tot op heden, dat wil zeggen meer dan twee maanden na de aankondiging van het Bureau dat de betreffende pagina (toegankelijk via “Publicatieblad op CD-ROM”) “zo spoedig mogelijk” zou worden aangepast, slechts de prijzen voor de uitgaven van 1998, 1999, 2000 en 2001. Dat wil zeggen dat de prijzen voor 2002 en 2003 nog steeds niet worden vermeld.

2.4 De Ombudsman rekent erop dat het Bureau de betreffende pagina zonder verder uitstel zal aanpassen. Hij acht het echter niet nodig of opportuun om het Bureau hiertoe een voorstel voor een minnelijke schikking of een ontwerpaanbeveling voor te leggen. Het feit dat er voor 2002 (en 2003) geen informatie beschikbaar is op de website van EUR-Lex, is natuurlijk betreurenswaardig. Het ontbreken van deze informatie betekent nog niet dat het Bureau misleidende reclame maakt, zoals klager beweert. De Ombudsman meent dat de op de website verstrekte informatie weliswaar onvolledig is, maar bij de geïnformeerde lezer niet de indruk wekt dat de prijs ook wat betreft 2002 en volgende jaren ongewijzigd blijft. Bovendien vermeldt het Bureau op zijn eigen website (<http://publications.eu.int>) de correcte prijs van het abonnement op de cd-romversie van het Publicatieblad voor het jaar 2002. Ten slotte beweert het Bureau dat het zijn verkoopagenten reeds in oktober 2001 heeft ingelicht over de prijzen voor 2002 en 2003, en wijst klager er zelf op dat de Duitse verkoopagent deze informatie in januari 2002 aan hem heeft doorgegeven.

2.5 Gelet op het bovenstaande, concludeert de Ombudsman dat de tweede beschuldiging van klager, namelijk dat het Bureau zich van misleidende reclame heeft bediend, niet als bewezen kan worden beschouwd.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen. De Ombudsman sluit de zaak derhalve.

3.1.5 Europol *KLACHT*

TOEGANG TOT DOCUMENTEN VAN EUROPOL

*Besluit inzake klacht
785/2002/OV tegen
Europol*

Volgens klager waren de relevante feiten als volgt.

Op 5 februari 2002 schreef klager naar Europol met het verzoek om toegang te krijgen tot de documenten van een conferentie over terrorisme die van 29 januari tot 2 februari 2001 in Madrid plaatsvond. Klager vroeg om inzage van de voorbereidende stukken, het verslag van de conferentie en het zogenaamde Madrid-document, d.w.z. het slotdocument van de conferentie.

Op 5 maart 2002 wees Europol het verzoek van klager af. Ter rechtvaardiging van dit besluit voerde Europol aan dat de documenten in kwestie betrekking hebben op de activiteiten van Europol en de lidstaten op het gebied van de preventie en bestrijding van terrorisme. Europol wees erop dat deze documenten operationele en strategische informatie bevatten, waarvan openbaarmaking schadelijk zou kunnen zijn voor de bescherming van het algemeen belang.

Op 15 maart 2002 diende klager een confirmatief verzoek in. Op 12 april 2002 wees Europol het confirmatief verzoek af. Europol verklaarde dat, in kwesties die de toegang van het publiek betreffen, Europol naar analogie toepassing geeft aan Besluit 93/731/EG van de Raad inzake de toegang van het publiek tot documenten.

Op 25 april 2002 diende klager de onderhavige klacht in bij de Ombudsman. Hij beweerde dat Europol toegang moet verlenen tot de betrokken documenten, aangezien zijn weigering in strijd is met Raadsbesluit 93/731 van 20 december 1993.

ONDERZOEK

Standpunt Europol

Europol merkte op dat het bij besluit van zijn Raad van bestuur van 21 juni 2000 voorlopig naar analogie toepassing geeft aan het Raadsbesluit van 20 december 1993 inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Raad.

Het verzoek van klager d.d. 5 februari 2002 betrof documenten met betrekking tot een conferentie over terrorismebestrijding die van 29 januari tot 2 februari 2001 in Madrid plaatsvond. Klager verzocht in het bijzonder om inzage van de vergaderdocumenten, de notulen en het zogenaamde Madrid-document, d.w.z. de conclusies van de conferentie.

Zowel het initiële verzoek als het daaropvolgende confirmatief verzoek d.d. 15 maart 2002 hebben geleid tot een beslissing van de directeur om toegang te weigeren op grond van de bescherming van het algemeen belang overeenkomstig artikel 4 van het Raadsbesluit van 1993 inzake de toegang van het publiek tot documenten. De redenen voor de weigering van toegang zijn de volgende.

Alle documenten betreffende deze conferentie – voorbereidende stukken, notulen en de conclusies van zowel de vergadering op hoog niveau als de verschillende werkgroepen – bevatten niet alleen informatie over de interne werkmethode van Europol en/of de bevoegde diensten van de lidstaten op het gebied van terrorismebestrijding maar ook informatie met betrekking tot door de delegaties van de lidstaten ingenomen standpunten, die vertrouwelijk moeten worden behandeld.

Sommige documenten bevatten tevens informatie over specifieke operationele activiteiten, zoals de beschrijving van vertrouwelijke operationele projecten of informatie over de inhoud en werking van bepaalde werkbestanden voor analyse (AWF).

Kennis van het publiek van deze documenten zou schadelijk kunnen zijn voor de internationale betrekkingen van Europol en het vertrouwen in Europol kunnen aantasten. Door de

openbaarmaking van deze documenten zou bovendien een indicatie kunnen worden gegeven van de activiteiten van de lidstaten op het gebied van terrorismebestrijding.

Het bekendmaken van specifieke informatie aangaande de werking van de nationale bevoegde instanties van de lidstaten en Europol zou de doeltreffendheid van de bestrijding van de met terrorisme samenhangende criminaliteit kunnen schaden.

Het besluit van Europol om toegang te weigeren was derhalve gebaseerd op de bescherming van het algemeen belang. Na afweging van het legitieme belang van klager om toegang te krijgen tot de documenten tegen de wettelijke verplichting van Europol en de EU-lidstaten om terrorisme te voorkomen en te bestrijden, werd geoordeeld dat het tweede duidelijk zwaarder weegt dan het eerste. Europol meende dan ook dat zijn weigering om toegang tot de documenten te verlenen gerechtvaardigd was en dat de argumenten die aan klager zijn gestuurd om uitleg te geven bij dit besluit overtuigend waren.

Opmerkingen klager

Klager diende geen opmerkingen over het standpunt van Europol in.

BESLUIT

1 Eis tot inzage van documenten van een conferentie over terrorisme

1.1 Klager beweerde dat Europol toegang moet verlenen tot de betrokken documenten, aangezien zijn weigering in strijd is met Raadsbesluit 93/731 van 20 december 1993.

1.2 Europol verklaarde dat, na afweging van het legitieme belang van verzoeker om toegang te krijgen tot de documenten tegen de wettelijke verplichting van Europol en de lidstaten om terrorisme te voorkomen en te bestrijden, werd geoordeeld dat het tweede duidelijk zwaarder weegt dan het eerste. Europol meende dan ook dat zijn weigering om toegang tot de documenten te verlenen gerechtvaardigd was en dat de argumenten die aan verzoeker zijn gestuurd om uitleg te geven bij dit besluit overtuigend waren.

1.3 De Ombudsman stelt vast dat het verzoek van klager om toegang te krijgen tot de documenten van een conferentie over terrorisme die van 29 januari tot 2 februari 2001 in Madrid is gehouden, moet worden bekeken in het kader van Raadsbesluit 93/731/EG, dat voorlopig ook op Europol van toepassing is ingevolge het besluit van de Raad van bestuur van Europol van 21 juni 2000 (zie website van Europol¹⁷). De uitzonderingen op de toegang tot documenten zijn vermeld in artikel 4 van het Raadsbesluit. Artikel 4, lid 1, bepaalt: *"Er kan geen toegang worden verleend tot een document van de Raad, wanneer de verspreiding ervan afbreuk zou kunnen doen aan de bescherming van het algemeen belang (openbare veiligheid, internationale betrekkingen, monetaire stabiliteit, gerechtelijke procedures, inspecties en enquêtes)".*

1.4 In zijn arrest in zaak T-174/95 stelde het Gerecht van eerste aanleg: "Besluit 93/731 beoogt uitvoering te geven aan het beginsel van een zo ruim mogelijke toegang van de burger tot informatie, teneinde het democratische karakter van de instellingen en het vertrouwen van het publiek in het bestuur te versterken"¹⁸. De Ombudsman merkt evenwel op dat politiewerk uit de aard der zaak ook de behandeling omvat van informatie en documenten die in het belang van de burgers vertrouwelijk moeten worden behandeld¹⁹.

¹⁶ Zaak 27/76 *United Brands tegen Commissie*, Jurispr. 1978, blz. 207, punt 250.

¹⁷ Nieuwe regels voor de toegang van het publiek tot documenten van Europol zijn nog in behandeling. Ondertussen blijft Europol naar analogie de in Raadsbesluit 93/731/EG vervatte regels toepassen.

¹⁸ Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet tegen Raad*, Jurispr. 1998, blz. II-2289, punt 66.

¹⁹ Jaarverslag van de Ombudsman 1999, blz. 284.

1.5 In het onderhavige geval blijkt de door Europol aangevoerde reden om toegang tot de door klager aangevraagde documenten te weigeren, namelijk dat deze documenten informatie over de interne werkmethode van Europol en de bevoegde diensten van de lidstaten op het gebied van terrorismebestrijding bevatten, gerechtvaardigd te zijn.

1.6 In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat Europol het recht had toegang tot de documenten te weigeren uit hoofde van de bescherming van het algemeen belang (openbare veiligheid) zoals bepaald in artikel 4, lid 1, van Besluit 93/731. De Ombudsman heeft derhalve geen geval van wanbeheer vastgesteld.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer van Europol. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.2 DOOR DE INSTELLING OPGELOSTE ZAKEN

3.2.1 Europese Commissie

KLACHT

Het “Lycée Régional d’Enseignement Technologique et Professionnel” van Anglet (Frankrijk) had een joint venture opgezet met Mid Kent College in Londen (VK), ALE-COP in Mondragon (Spanje) en OFE Installatie in Zoetermeer (Nederland) voor de ontwikkeling van een meertalige cd-rom over domotica. Het project was geselecteerd voor financiële steun in het kader van het Leonardo da Vinci-programma van de Gemeenschap. Het eindproduct moest beschikbaar zijn in vier talen: Nederlands, Engels, Frans en Spaans. Er werd aan het project gewerkt van 1 december 1995 tot 30 november 1997.

Klager beweerde dat na de indiening van het eindverslag in februari 1998 de Commissie om aanvullende informatie bleef verzoeken. Ofschoon deze eisen snel werden ingewilligd, bleek geen gevolg aan de gevraagde informatie te worden gegeven, met als resultaat dat tegen einde 2000 de Commissie nog geen beslissing had genomen over het project, noch de laatste betaling ervan had uitgevoerd. Klager voegde een uitgebreide bijlage bij zijn klacht, die hoofdzakelijk bestond uit kopieën van zijn omvangrijke briefwisseling met de Commissiediensten.

Samengevat beweerde klager dat de Commissie niet:

- (1) passend noch tijdig had geantwoord op de door klager verstrekte informatie;
- (2) tijdig de voor het project verschuldigde bedragen had betaald.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt verklaarde de Commissie dat het project van klager (F/95/2393) in 1995 was geselecteerd in het kader van de eerste fase van het Leonardo da Vinci-programma. De Commissie ging vervolgens in op de twee beweringen die in de klacht werden gedaan.

Met betrekking tot de bewering dat zij niet passend noch tijdig had geantwoord op het eindverslag van klager, beschreef de Commissie hoe de evaluatie van het project had plaatsgevonden.

- (i) Van maart 1998 tot februari 1999: het eindverslag werd in maart 1998 naar de Commissie gestuurd. De evaluatie van het eindverslag betrof zowel de resultaten als de financiële aspecten van het project. De evaluatie werd uitgevoerd door het “Bureau voor technische bijstand” (BTB), dat werd beheerd door Agenor, een door de Commissie gecontracteerde onafhankelijke firma. Toen echter het contract met Agenor in februari

WEIGERING OM LEONARDO- PROJECT TERUG TE BETALEN: INTERPRETATIE VAN CONTRACTUELE CLAUSULES

*Besluit inzake klacht
1131/2000/JMA tegen
de Europese
Commissie*

1999 ten einde liep, werd het niet verlengd door de Commissie. De door het BTB uitgevoerde taken konden derhalve niet worden voltooid.

(ii) Van mei 1999 tot januari 2000: om het werk dat eerst was uitgevoerd door het BTB te kunnen voltooien, richtte de Commissie CLEO op, een specifieke eenheid binnen het Directoraat-generaal Onderwijs en cultuur. Deze dienst werd pas operationeel in mei 1999, en de evaluatie van het eindverslag van klager werd in juni 1999 hervat. De contractant werd om aanvullende informatie verzocht in juni 1999. In antwoord op dit verzoek stuurde hij verscheidene bewijsstukken in juli, september, oktober en november 1999. In december 1999 verzocht de Commissie nogmaals om nadere bijzonderheden, die op 8 december 1999 werden toegestuurd. Na de evaluatie van het verslag tegen eind december 1999 te hebben afgerond, concludeerde de Commissie dat de financiële eisen van klager ongegrond waren en dat een deel van de reeds betaalde bedragen derhalve moest worden terugbetaald. Dienovereenkomstig leidde zij de passende procedures in om dit deel van de financiering terugbetaald te krijgen.

Wat het niet uitvoeren van de laatste betaling door de Commissie betreft, verklaarde de instelling dat zij eind januari 2000 een eerste vordering tot terugbetaling had ingediend. Vroeger werd dit soort vorderingen rechtstreeks naar de deskundigen gezonden, maar deze procedure werd gewijzigd toen CLEO in maart 2000 het BTB overnam. Volgens de nieuwe regeling moesten vorderingen tot terugbetaling van reeds betaalde bedragen eerst naar de financiële dienst van de Commissie worden gezonden. Toen de opdrachtgevende ambtenaar eenmaal zijn goedkeuring had gegeven, werden de vorderingen, samen met het noodzakelijke bewijsmateriaal, doorgezonden naar het Directoraat-generaal Begroting, dat het bevoegde DG is om vorderingen rechtstreeks naar de contractant te sturen.

Als gevolg van deze omslachtige procedure werd de vordering tot terugbetaling van een bedrag van 14.399 € pas in december 2000 naar klager gestuurd. De betalingstermijn werd vastgesteld op einde februari 2001.

De Commissie sprak de bewering tegen dat klager materiële schade had geleden. Aangezien de vertraging geen betrekking had op een betaling, maar veeleer op een vordering tot terugbetaling van reeds betaalde bedragen kon klager geen schadevergoeding eisen.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen stelde klager dat de Commissie de zaak had benaderd uit een louter administratief standpunt, dat niet strookte met het belang van het project noch met de inspanningen die alle partijen hadden geleverd voor de ontwikkeling ervan.

Klager stelde voorts dat de Commissie niet duidelijk had aangegeven op welke gronden zij haar vordering tot terugbetaling baseerde. Met betrekking tot de hem toegezonden informatie, sprak klager de financiële evaluatie van de Commissie tegen, met name wat de personeelskosten betreft. Toen het project in 1995 op stapel werd gezet, kon moeilijk worden voorspeld hoe de werkzaamheden zouden verlopen, met als gevolg dat het oorspronkelijke bedrag voor personeel moest worden verhoogd ten koste van andere begrotingslijnen. Desalniettemin waren de totale kosten van het project onveranderd gebleven. De Commissie had klagers echter nooit geïnformeerd over de procedure die moest worden gevolgd om de oorspronkelijke ramingen te wijzigen. Klager verzocht ook om opschorting van de vordering tot terugbetaling totdat de Ombudsman een besluit over deze zaak had genomen.

VERDER ONDERZOEK

Op basis van de beschikbare informatie verzocht de Ombudsman de Commissie om aanvullende informatie met betrekking tot de twee beweringen van klager. In een brief d.d. 31 mei 2001 verzocht de Ombudsman om informatie over de volgende aspecten:

(i) geen passend en tijdig antwoord op het eindverslag van klager: de Ombudsman vroeg of de Commissiediensten klager naar behoren op de hoogte hadden gehouden van de situatie en/of zij zich hadden verontschuldigd voor eventuele ongemakken die hierdoor waren veroorzaakt;

(ii) niet volledige betaling van het project: aangezien de Commissie nog geen precieze uitleg had gegeven over de gronden waarop zij haar vordering tot terugbetaling van een deel van de reeds betaalde subsidies baseerde, vroeg de Ombudsman om aanvullende informatie over dit aspect van de zaak, met name in verband met de toepassing van punt 1.1 van bijlage II (financiële aspecten) van het contract²⁰.

Tweede standpunt Commissie

In haar tweede standpunt benadrukte de Commissie dat na de indiening van het eindverslag in maart 1998 haar diensten vele malen met klager van gedachten hadden gewisseld over zowel de inhoud als de financiële aspecten van het project. In een gedetailleerde tabel beschreef de Commissie de negentien contacten die tussen januari 1998 en december 1999 hadden plaatsgevonden, waaronder ook twee verzoeken om informatie over de resultaten van het project en vier over de financiële aspecten. De Commissie bevestigde dat naast deze formele contacten haar diensten ook regelmatig telefonisch contact met klager hadden gehad, waarbij zij hem op de hoogte hadden gebracht van hun voornemen om de terugbetaling van een deel van de reeds betaalde bedragen te vorderen.

Wat de niet-uitvoering van de laatste betaling betreft, verklaarde de Commissie dat zij de kosten die niet door haar gefinancierd konden worden uitvoerig had beschreven in zowel een brief als een fax, die respectievelijk in december 2000 en februari 2001 naar klager werden gestuurd. Wat het niet in aanmerking komen van bepaalde door klager aangevoerde personeelskosten betreft, rechtvaardigde de Commissie haar weigering op grond van de regels die zijn vastgelegd in het administratief en financieel handboek, dat in december 1996 naar klager werd gestuurd. Punt II.2.3 van dit handboek bepaalt dat overschrijvingen tussen begrotingslijnen aanvaard kunnen worden als de doelstellingen van het project er niet door worden gewijzigd. Indien de voorgestelde wijziging echter meer dan 15% van het oorspronkelijke voor die begrotingslijn voorziene bedrag en meer dan 1.500 € bedraagt, is de voorafgaande toestemming van de Commissie vereist. De Commissie wees erop dat de wijzigingen die klager met betrekking tot de personeelskosten van het project had doorgevoerd de bovengenoemde limieten overschreden, en dat klager nooit om de voorafgaande toestemming van de Commissie had gevraagd. Derhalve kon de Commissie deze kosten niet financieren.

De Commissie verwees ook naar andere gronden om haar vordering tot terugbetaling van een deel van haar bijdrage te ondersteunen, zoals het niet verstrekken van voldoende gegevens over de aard van bepaalde uitgaven, het niet verstrekken van bewijsstukken met betrekking tot de personeelskosten en het feit dat bepaalde reizen buiten de contractperiode hadden plaatsgevonden.

²⁰

"De voorlopige bedragen die met betrekking tot de verschillende uitgavencategorieën door de contractant zijn aangegeven, hebben slechts een indicatieve waarde, en de contractant kan tussen deze verschillende categorieën overschrijvingen uitvoeren, op voorwaarde echter dat deze overschrijvingen het doel of de inhoud van de uit te voeren werkzaamheden niet fundamenteel veranderen".

Met het oog op het onderzoek van de Ombudsman stemde de Commissie ermee in om de termijn voor de terugbetaling van de reeds betaalde bedragen uit te stellen, maar zij stelde voor dat klager een brief met uitvoerige uitleg over zijn bezwaren naar haar diensten zou sturen.

Opmerkingen klager over tweede standpunt Commissie

Klager antwoordde op de door de Commissie aangevoerde argumenten en wees erop dat hij geen voorstel of advies had ontvangen over hoe de situatie kon worden verbeterd. Hij benadrukte dat zijn voornaamste meningsverschil met de Commissie betrekking had op het in het eindverslag aangegeven bedrag van de personeelskosten en onderstreepte dat er geen enkele verhoging had plaatsgevonden van de totale kosten die in het oorspronkelijke voorstel waren voorzien.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen, was de Ombudsman van oordeel dat de Commissie niet passend had gereageerd op de vorderingen van klager.

De Commissie had haar vordering tot terugbetaling van een deel van de kosten gerechtvaardigd door te stellen dat de laatste financiële vordering van klager ongegrond was. De Commissie was met name van oordeel dat de verhoging van de personeelskosten van het project zonder voorafgaande toestemming van de Commissie onregelmatig was. De Ombudsman merkte op dat op basis van punt 1.1 van bijlage II van het contract (financiële aspecten), de deskundige het recht had om de oorspronkelijke ramingen van het project te wijzigen, en dus geld over te dragen tussen verschillende begrotingslijnen.

De Ombudsman kwam tot de voorlopige conclusie dat, bij gebrek aan een meer overtuigende uitleg, de redenering die de Commissie aanvoerde om het verzoek van klager tot uitvoering van de laatste betaling van zijn project te verwerpen, niet gefundeerd bleek te zijn op de bepalingen van het contract. De Ombudsman stelde derhalve voor dat de Commissie haar standpunt zou wijzigen in overeenstemming met de bovenstaande overwegingen en het verzoek van klager tot uitvoering van de laatste betaling opnieuw in overweging zou nemen.

De Commissie stuurde in februari 2002 haar antwoord. Daarin legde zij uit dat zij, op basis van de overwegingen van de Ombudsman, de zaak opnieuw en in een geest van verzoening had bekeken. Aangezien de contractant het administratief en financieel handboek van de Commissie pas na ondertekening van het contract had ontvangen en de doelstellingen van het project volledig werden bereikt, was de Commissie bereid de voorgestelde budgettaire wijzigingen te aanvaarden. Daartoe zou een brief worden gestuurd naar klager.

De Commissie merkte echter op dat klager, in een brief van oktober 2001, ook het niet in aanmerking komen van sommige andere uitgaven had aangevochten. In een antwoord van december 2001 verzocht de Commissie om aanvullende informatie over deze verschuldigde bedragen.

Samengevat stemde de Commissie ermee in om haar vordering tot terugbetaling te heroverwegen en de laatste betaling van het project, voor bijna het volledige in het contract voorziene bedrag, uit te voeren. Daarvoor stelde zij als enige voorwaarde dat klager nog enig aanvullend bewijsmateriaal zou leveren.

In zijn antwoord toonde klager zich ingenomen met dit voorstel van de Commissie en aanvaardde hij om zoveel mogelijk van de gevraagde documenten te leveren. Klager verklaarde zijn uiterste best te zullen doen om de beste oplossing te bereiken. Hij bedankte de Ombudsman voor zijn inspanningen in deze zaak.

BESLUIT

Op basis van de resultaten van zijn onderzoek besluit de Ombudsman dat de Europese Commissie deze zaak tot tevredenheid van klager heeft opgelost.

De Europese Ombudsman sluit derhalve deze zaak.

**COMMISSIE STEMT
ERMEE IN KLAGER
TE VERGOEDEN
VOOR EEN
STOPGEZET
PROJECT DAT
DOOR HET
EUROPEES
ONTWIKKELINGS-
FONDS WERD
GEFINANCIERD**

*Besluit inzake klacht
848/2001/IP tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Op 8 juni 2001 ontving de Ombudsman een klacht tegen de Europese Commissie die door de heer G. was ingediend namens GEOPROGETTI S.r.l. Klager beweerde dat de Commissie had nagelaten een regeling te treffen voor een stopgezet project waarbij het bedrijf van klager was betrokken.

Volgens klager waren de feiten als volgt.

GEOPROGETTI S.r.l. werd in 1991 gecontracteerd om mee te werken aan een project voor technische bijstand in Rwanda dat door het 6de Europees Ontwikkelingsfonds (hierna: EOF) werd gefinancierd. Als gevolg van de revolutie in april 1994 moest GEOPROGETTI S.r.l. zijn werk echter stopzetten en moest al het buitenlandse personeel het land verlaten. Klager bracht de Commissie daarvan op de hoogte en verzocht om betaling voor het werk dat zijn bedrijf tot in april 1994 had uitgevoerd, alsmede om een vergoeding voor de geleden financiële en materiële verliezen en schade, voor een totaal bedrag van 407.680,56 €.

Uit de briefwisseling tussen het bedrijf en de Commissie van april 1994 tot de indiening van de klacht bij de Ombudsman blijkt dat de instelling erkende dat het bedrijf van klager niet aansprakelijk was in de zaak. In het kader van pogingen om de zaak te regelen werden er van 1994 tot in maart 2001 geregeld brieven geschreven en vonden in Brussel verschillende vergaderingen plaats. Omdat men er echter niet in slaagde een overeenkomst te bereiken, diende klager een klacht in bij de Ombudsman.

In zijn klacht beweert klager dat de Europese Commissie de verzoeken van GEOPROGETTI S.r.l. niet met de vereiste zorgvuldigheid heeft behandeld, aangezien zij vijf jaar nodig had om het dossier te bestuderen.

Klager beweerde dat de Commissie er rekening mee diende te houden dat het om een geval van overmacht ging en dat zij een regeling van de zaak moest voorstellen. In tegenspraak met wat de instelling in haar brief van 26 maart 2001 beweerde, had klager bij de indiening van zijn verzoek om betaling alle facturen waarover hij beschikte overgelegd.

ONDERZOEK**Standpunt Commissie**

De klacht werd voor een standpunt naar de Commissie doorgestuurd. Op de bewering van klager dat de Commissie zijn zaak niet met de vereiste zorgvuldigheid had behandeld, antwoordde de Commissie het volgende.

Op 23 oktober 1991 sloten GEOPROGETTI S.r.l. en de regering van de Republiek Rwanda een overeenkomst inzake technische bijstand met een looptijd van 36 maanden voor het toezicht op de aanleg van de weg Gitamara-Kibuye in Rwanda. Het project werd door het 6de EOF gefinancierd. De uitvoering van de overeenkomst ging van start in oktober 1992 en duurde tot in april 1994, toen in Rwanda de revolutie uitbrak.

Op 28 april 1994 stelde klager de centrale diensten van de Commissie ervan in kennis dat het Italiaanse personeel het land door overmacht moest verlaten.

Bij brief van 20 mei 1994 meldde de Commissie, in haar hoedanigheid van hoofddonateur van het EOF, klager dat zij had besloten de taken van de nationale ordonnateur tijdelijk op zich te nemen en de uitvoering van de overeenkomst voorlopig op te schorten tot 1 juni 1994.

Op 5 augustus 1994 bracht klager de Commissie ervan op de hoogte dat het buitenlandse personeel met ingang van 1 augustus 1994 zou worden ontslagen, tenzij de Commissie dat niet wenste. Op 24 november 1994 diende klager een dossier met zijn schadeclaims in.

Bij brief van 23 oktober 1997 deelde de Commissie klager mee dat zijn dossier nog in behandeling was en excuseerde zij zich voor de tijd die was verstreken sinds hij zijn vorderingen had ingediend. Nadat de Commissie in september 1998 van de Rwandese regering een mandaat had gekregen om de zaak af te handelen, deed zij klager bij brief van 18 februari 1999 een eerste analyse van zijn vorderingen toekomen. In deze brief wees de Commissie erop dat een formele opzegging van de overeenkomst niet nodig was gezien de omstandigheden die tot de stopzetting hadden geleid. Volgens de Commissie kon de overeenkomst vanaf 1 augustus 1994 als vervallen worden beschouwd. Klager werd dan ook verzocht bewijsstukken over te leggen die de Commissie nodig had om een voorstel voor het te vergoeden bedrag te doen. Klager verstrekke nog enige informatie betreffende de contracten van het buitenlandse personeel. Hij voegde daar evenwel aan toe dat het merendeel van de stukken in Rwanda waren achtergebleven toen het personeel gedwongen het land had moeten verlaten en dat hij vijf jaar na het sluiten van de overeenkomst derhalve onmogelijk nog meer aanvullende bewijsstukken kon overleggen.

Voorts wees de Commissie erop dat de briefwisseling met klager tijdens de hele procedure gebaseerd was geweest op het mandaat dat de instelling van de Rwandese regering had gekregen. Volgens dit mandaat zou de Commissie de verwerking van de vordering van klager rechtstreeks met de contractant afhandelen. Dit neemt echter niet weg dat de overeenkomst een nationale overeenkomst tussen klager en de Rwandese autoriteiten bleef²¹. De tussenkomenst van de Commissie is in dergelijke gevallen beperkt: zij gaat alleen maar na of aan de voorwaarden voor financiering door de Gemeenschap is voldaan.

Bij brief van 20 mei 1994 legde de Commissie derhalve aan klager uit dat de schadevergoeding conform de regels en procedures voor EOF-financiering moest plaatsvinden. Elke vergoeding die niet aan deze vereisten voldoet zou buiten het mandaat van de Commissie vallen en in een ongerechtvaardigd voordeel voor de begunstigde ten nadele van andere mogelijke begunstigten resulteren.

De Commissie beklemtoonde dat het onderzoek van de vordering van klager had plaatsgevonden overeenkomstig de beginselen voor schadeloosstelling in geval van overmacht die zijn neergelegd in artikel 43 van de algemene voorwaarden van toepassing op overeenkomsten inzake diensten die door het EOF zijn gefinancierd, alsmede op basis van de contractuele verplichtingen van de aanbestedende dienst.

De Commissie ging er in beginsel mee akkoord een vergoeding te betalen voor een aantal van de posten in de claim van klager, indien deze door bewijsstukken werden gestaafd. De Commissie stemde in met de vergoeding van de uitgaven die waren gedaan om het personeel stand-by te houden met het oog op een eventuele hervatting van de werkzaamheden, alsook van de uitgaven voor repatriëring. Zij verzocht klager ook bewijsstukken over te leggen om haar in staat te stellen na te gaan of de vergoeding van de overheadkosten die hij had gevorderd gerechtvaardigd was. Alle andere schadeclaims waren volgens de Commissie niet aanvaardbaar overeenkomstig de regels van het EOF. De Commissie vond dat klager geen nieuwe elementen had aangebracht die een wijziging van haar standpunt rechtvaardigden.

²¹ Zie zaak C-126/183, *STS Consorzio per Sistemi di Telecomunicazione via Satellite Spa tegen Commissie*, Jurispr. 1984, blz. 2769, punten 13 en 16.

De Commissie betreurde ten slotte dat er zoveel tijd was verstreken tussen de indiening van de claim van klager in 1994 en het uiteindelijke onderzoek van het dossier in 1999. De instelling legde uit dat de complexiteit van de zaak, het beperkte aantal personeelsleden, de interne herstructurering van de bevoegde diensten en de achterstand de vertraging hadden veroorzaakt. De Commissie wees er ook op dat zij begrip had voor de teleurstelling van klager en dat zij al het mogelijke zou doen om spoedig een billijke oplossing overeenkomstig de EOF-regels te vinden.

Opmerkingen klager

Klager stuurde zijn opmerkingen over het standpunt van de Commissie op 27 januari 2002.

Met betrekking tot de verklaring van de Commissie dat de tussenkomst van de Commissie zich in dergelijke gevallen beperkt tot een onderzoek of aan de voorwaarden voor financiering door de Gemeenschap is voldaan, beklemtoonde klager dat de Commissie bij brief van 20 mei 1994 had beloofd GEOPROGETTI S.r.l. voor de materiële schade en verliezen te vergoeden overeenkomstig de bewijsstukken en de ter zake geldende voorschriften. Ofschoon er al bijna zeven jaar was verstreken sinds het verzoek om vergoeding van de geleden financiële en materiële verliezen en schade op 24 november 1994 en ondanks de bij de Europese Ombudsman ingediende klacht, had de Commissie nog altijd geen concreet voorstel gedaan om de zaak te regelen.

De Commissie kwam pas na het onderzoek van de Ombudsman, op 19 november 2001, met een voorstel voor een regeling van de zaak. Klager beklemtoonde evenwel dat hij het voorstel van de Commissie niet kon aanvaarden. De Commissie stelde voor 53.779 € te betalen, terwijl GEOPROGETTI S.r.l. in november 1994, met bewijsstukken gestaafd, een bedrag van 407.680,56 € had gevorderd. Voorts had de Commissie in zijn voorstel niet eens voorgesteld de sinds het begin van de procedure in 1994 opgelopen wettelijke rente te betalen.

Klager toonde zich bezorgd over de houding van de Commissie en vroeg de Ombudsman de verdere stappen van de instelling in dezen te volgen.

VERDER ONDERZOEK

Op 24 april 2002 stuurde klager de Ombudsman een kopie van een brief die hij dezelfde dag aan de Commissie had gezonden. In deze brief, die de Ombudsman op 6 mei 2002 ontving, gaf hij commentaar op het voorstel van de Commissie van 19 november 2001 en deed hij een nieuw voorstel. Klager verklaarde dat GEOPROGETTI S.r.l., om een minnelijke schikking met de Commissie te bereiken, bereid was akkoord te gaan met de betaling van een totaal bedrag van 210.000 €, vermeerderd met de ondertussen opgelopen rente, berekend op basis van het tarief van de nationale bank van Italië, verhoogd met 4,5%.

In het licht van het bovenstaande was de Ombudsman van oordeel dat verder onderzoek noodzakelijk was. Hij schreef dan ook een brief aan de Commissie waarin hij vroeg op de hoogte te worden gehouden van de verdere stappen die de Commissie, mede in het licht van de brief van klager d.d. 24 april 2002, voornemens was te doen.

Op 12 juni 2002 ontving de Ombudsman het antwoord van de Commissie op zijn verzoek om aanvullende informatie. Het antwoord werd op 14 juni 2002 per fax naar klager doorgezonden.

De Commissie verklaarde dat zij, na zorgvuldig onderzoek van het voorstel van klager van 24 april 2002 voor de regeling van de zaak, een geringe wijziging van haar voorstel van november 2001 gerechtvaardigd achtte. De Commissie was nu bereid 61.379 € in plaats van de oorspronkelijk voorgestelde 53.779 € te betalen. Met betrekking tot de gevorder-

de rente merkte de Commissie op dat, volgens de geldende regels, rente wordt betaald vanaf het moment waarop alle elementen voor de beoordeling van het verzoek om betaling beschikbaar zijn. In dit geval bleek klager het bewijsstuk pas in 1999, nadat de Commissie er herhaaldelijk om had verzocht, te hebben verstrekt. Om een billijke oplossing te bereiken was de Commissie evenwel bereid vanaf 1 november 1995 rente te betalen. De rente zou worden berekend op basis van 6% per jaar, het gewone tarief dat door de Europese Centrale Bank wordt toegepast bij betalingen die verschuldigd zijn ingevolge een geval van overmacht.

De Ombudsman ontving geen schriftelijke opmerkingen van klager. Op 31 juli 2002 vond er evenwel een telefoongesprek plaats tussen hem en de diensten van de Ombudsman. Klager wees erop hoe teleurgesteld hij was over de manier waarop de Commissie de zaak met GEOPROGETTI vanaf het begin had behandeld. Hij voegde daaraan toe dat hij de Commissie een gedetailleerd antwoord zou sturen op de brief van 12 juni 2002, die de Ombudsman op 14 juni 2002 naar hem had doorgestuurd, en dat hij erover zou nadenken de zaak voor het Hof van Justitie te brengen. Met betrekking tot zijn verzoek om betaling van rente gaf klager toe dat het voorstel van de Commissie om de periode vanaf 1 november 1995 in aanmerking te nemen, redelijk was. Klager merkte nog op dat de Commissie de eerste concrete stappen in de zaak pas had gedaan nadat de Ombudsman zijn onderzoek had geopend en hij bedankte de Ombudsman voor de wijze waarop deze zijn zaak had behandeld.

Bij brief van 16 oktober 2002 verzocht de Ombudsman klager hem, met het oog op het sluiten van de zaak, mee te delen of hij het voorstel van de Commissie ja dan neen aanvaardde.

Op 28 oktober 2002 deed klager de diensten van de Ombudsman mee dat hij bij brief d.d. 22 oktober 2002 akkoord ging met het voorstel van de Commissie om 61.379 €, vermeerderd met de sinds 1 november 1995 opgelopen rente tegen 6% per jaar, te betalen.

BESLUIT

1 Niet-zorgvuldige behandeling van dossier van klager door de Commissie

1.1 Op 23 oktober 1991 sloten GEOPROGETTI S.r.l. en de regering van de Republiek Rwanda een overeenkomst inzake technische bijstand met een looptijd van 36 maanden voor het toezicht op de aanleg van de weg Gitamara-Kibuye in Rwanda. Het project werd door het 6de EOF gefinancierd. De uitvoering van de overeenkomst ging van start in oktober 1992 en duurde tot in april 1994, toen in Rwanda de revolutie uitbrak. Klager stelde de centrale diensten van de Commissie ervan in kennis dat het Italiaanse personeel het land door overmacht moest verlaten en op 24 november 1994 diende hij een dossier met zijn schadeclaims in.

In zijn klacht beweerde klager dat de Europese Commissie de verzoeken van GEOPROGETTI S.r.l. niet met de nodige zorgvuldigheid had behandeld, aangezien het vijf jaar had geduurd om het dossier te bestuderen.

1.2 In haar standpunt betreurde de Commissie dat er zoveel tijd was verstreken tussen de indiening van de claim van klager in 1994 en het uiteindelijke onderzoek van het dossier in 1999. De instelling legde uit dat de complexiteit van de zaak, het beperkte aantal personeelsleden, de interne herstructurering van de bevoegde diensten en de achterstand de vertraging hadden veroorzaakt. De Commissie wees er ook op dat zij begrip had voor de teleurstelling van klager en dat zij al het mogelijke zou doen om spoedig een billijke oplossing overeenkomstig de EOF-regels te vinden.

1.3 Het getuigt van goed administratief gedrag binnen een redelijke termijn besluiten te nemen over en gevolg te geven aan verzoeken. In dit geval had GEOPROGETTI S.r.l. in

november 1994 van de Commissie vergoeding geëist van geleden schade en financiële verliezen. De Commissie had vijf jaar nodig om het dossier te onderzoeken. De Ombudsman aanvaardt dat het een complexe zaak was en dat het daarom een zekere tijd vergde om ze te behandelen. In het licht van het feit dat de Commissie zich heeft geëxcuseerd voor de vertraging en in november 2001, na het onderzoek van de Ombudsman, een voorstel voor een regeling heeft gedaan, is het niet nodig het onderzoek met betrekking tot dit aspect van de zaak voort te zetten.

2 Verzoeken om schadevergoeding van klager

2.1 In zijn klacht beweerde klager dat de Commissie er rekening mee diende te houden dat het om een geval van overmacht ging en dat zij een regeling van de zaak moest voorstellen. In tegenspraak met wat de instelling in haar brief van 26 maart 2001 beweerde, had klager bij de indiening van zijn verzoek om betaling alle facturen waarover hij beschikte overgelegd.

2.2 De Commissie wees erop dat de briefwisseling met klager tijdens de hele procedure gebaseerd was geweest op het mandaat dat de instelling van de Rwandese regering had gekregen. Volgens dit mandaat zou de Commissie de verwerking van de vordering van klager rechtstreeks met de contractant afhandelen. Dit neemt echter niet weg dat de overeenkomst een nationale overeenkomst tussen klager en de Rwandese autoriteiten bleef. De tussenkomst van de Commissie is in dergelijke gevallen beperkt: zij gaat alleen maar na of aan de voorwaarden voor financiering door de Gemeenschap is voldaan. Het onderzoek van de vordering van klager had dan ook plaatsgevonden overeenkomstig de beginselen voor schadeloosstelling in geval van overmacht die zijn neergelegd in artikel 43 van de algemene voorwaarden van toepassing op overeenkomsten inzake diensten die uit het EOF zijn gefinancierd, alsmede op basis van de contractuele verplichtingen van de aanbestedende dienst.

De Commissie ging er in beginsel mee akkoord een vergoeding te betalen voor een aantal van de posten in de claim van klager, indien deze naar behoren door bewijsstukken werden gestaafd, en deed een eerste voorstel voor een regeling in november 2001. De Commissie stemde in met de vergoeding van de uitgaven die waren gedaan om het personeel stand-by te houden met het oog op een eventuele hervatting van de werkzaamheden, alsook van de uitgaven voor repatriëring. Alle andere schadeclaims waren volgens de Commissie niet aanvaardbaar overeenkomstig de regels van het EOF.

2.3 In zijn brief d.d. 24 april 2002, die de Ombudsman op 6 mei 2002 ontving, zei klager dat GEOPROGETTI het voorstel van de Commissie van november 2001 niet kon aanvaarden. Hij verzocht ook om betaling van de sinds de indiening van zijn vorderingen bij de Commissie opgelopen rente, berekend tegen het tarief van de centrale bank van Italië, verhoogd met 4,5%.

2.4 Bij brief van 12 juni 2002 verklaarde de Commissie dat zij, na zorgvuldig onderzoek van het voorstel van klager van 24 april 2002 voor de regeling van de zaak, een geringe wijziging van haar voorstel van november 2001 gerechtvaardigd achtte. De Commissie was nu bereid 61.379 € in plaats van de oorspronkelijk voorgestelde 53.779 € te betalen. Voorts wees zij erop dat zij bereid was vanaf 1 november 1995 rente te betalen, berekend op basis van 6% per jaar, het gewone tarief dat door de Europese Centrale Bank wordt toegepast bij betalingen die verschuldigd zijn ingevolge een geval van overmacht.

2.5 Op 28 oktober 2002 bracht klager de Ombudsman ervan op de hoogte dat hij bij brief van 22 oktober 2002 het voorstel van de Commissie had aanvaard om 61.379 € plus de vanaf 1 november 1995 opgelopen rente, berekend tegen 6% per jaar, te betalen. Hij dankte de Ombudsman ook voor zijn inspanningen om de zaak tot tevredenheid te regelen.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt dat de Commissie stappen heeft gedaan om de zaak te regelen en dat er een overeenkomst is bereikt tussen de Commissie en klager. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

VERMEEND DISCRIMINERENDE EN ONEERLIJKE BEHANDELING DOOR DE AFWEZIGHEID VAN GRIEKSE KARAKTERS OP COMPUTER DIE TER BESCHIKING VAN KANDIDATEN STAAT

*Besluit inzake klacht
938/2001/OV tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

In juni 2001 diende mevrouw K. een klacht in bij de Europese Ombudsman betreffende haar uitsluiting van de reservelijst van de selectieprocedure COM/R/A/01/1999, georganiseerd door het Directoraat-generaal Onderzoek (DG RTD) van de Commissie. Volgens klagster waren de relevante feiten als volgt.

Klaagster nam deel aan selectieprocedure COM/R/A/01/1999, georganiseerd door de Europese Commissie. Als communautaire talen voor de selectieprocedure had zij Grieks als hoofdtal en Engels als tweede taal gekozen. Na de eerste twee fasen van het examen succesvol te hebben doorlopen, werd zij uitgenodigd om op 17 mei 2001 het mondelinge examen af te leggen in de gebouwen van de Commissie in Brussel.

Na de eerste twee delen van het mondelinge examen te hebben afgelegd, werd ze naar een aparte kamer geleid voor de derde en laatste fase van het mondelinge examen. Daar moest zij, binnen de 30 minuten, een schriftelijke samenvatting van de voorafgaande discussie met de jury schrijven. Volgens de aankondiging van de selectieprocedure kon de samenvatting met de hand geschreven of getypt worden. Daartoe stond een computer ter beschikking van de kandidaten. Klaagster koos voor een getypte samenvatting op de computer. Toen zij echter de computer startte en de MS Word-software opende, merkte ze dat daarop geen Griekse karakters waren geïnstalleerd. Daarop vroeg zij een lid van de jury of zij de samenvatting in haar tweede taal, het Engels, mocht schrijven. Dit verzoek werd afgewezen. Klaagster had uiteindelijk geen keuze en moest een handgeschreven samenvatting in het Grieks schrijven.

Klaagster verloor kostbare tijd doordat ze had geprobeerd Griekse karakters te vinden en toestemming had gevraagd om een getypte samenvatting in het Engels te mogen schrijven. Door dit ongemak kon zij zich moeilijk concentreren. Bovendien verloor klagster ook aanzienlijke tijd met het kopiëren van de handgeschreven samenvatting, wat nodig was om een nette, presentabele tekst te kunnen indienen. Het feit dat zij geen computer kon gebruiken, betekende dat zij moest afzien van duidelijke tekstverwerkingsvoordelen, zoals “kopiëren”, “plakken” en “spellingcontrole”, waardoor zij een betere redactie en synthese van de tekst had kunnen maken. De globale prestatie van klagster werd hierdoor negatief beïnvloed en zij maakte uiteindelijk een tekst die van mindere kwaliteit was dan degene die zij zou hebben opgesteld indien zij had kunnen beschikken over een computer met Griekse karakters.

Op 17 juli 2000 bracht de Commissie klagster ervan op de hoogte dat zij een totaalcijfer van 137,6/200 had behaald. Dit resultaat lag echter onder het minimumcijfer van 138,8/200, dat vereist was om op de reservelijst van de 30 beste kandidaten te worden geplaatst.

Klaagster tekende op 7 augustus 2000 beroep aan bij de jury, met het verzoek haar zaak opnieuw te bekijken, zodat zij op de reservelijst zou worden geplaatst. Klaagster beweerde dat volgens de aankondiging van het vergelijkend onderzoek enkel de 60 beste kandidaten zouden worden toegelaten tot de mondelinge proeven. De Commissie liet echter 61 kandidaten toe en derhalve moest de reservelijst dienovereenkomstig worden uitgebreid tot 31 succesvolle kandidaten. Daarenboven beweerde klagster dat zij het slachtoffer was geworden van een discriminerende en oneerlijke behandeling en dat de jury de aankondi-

ging van het vergelijkend onderzoek niet had geëerbiedigd, omdat zij, in tegenstelling tot andere kandidaten, niet de kans had gekregen om haar samenvatting te typen.

Op 1 maart 2001 stuurde het hoofd van de eenheid personeelsbeleid en gelijke kansen een brief aan klaagster, waarin hij de aan haar toegekende examencijfers nogmaals bevestigde. Wat de eerste bewering van klaagster betreft, stelde de Commissie dat 61 personen tot de mondelinge proeven werden toegelaten omdat twee kandidaten dezelfde punten hadden. De reservelijst kon derhalve enkel worden uitgebreid indien de 30ste en 31ste kandidaat hetzelfde cijfer hadden. Wat de tweede bewering betreft, verklaarde de Commissie dat de kandidaten de keuze hadden tussen een handgeschreven en een op de computer getypte samenvatting, en dat geen van beide opties bij de beoordeling werd bevoordeeld. De beslissing van de jury om klaagster van de reservelijst uit te sluiten werd derhalve bevestigd.

In het licht van bovengenoemde feiten schreef klaagster op 25 juli 2001 naar de Ombudsman. In haar klacht formuleerde zij de volgende vorderingen en beweringen.

- 1 De jury had de aankondiging van de selectieprocedure niet geëerbiedigd, omdat klaagster door de afwezigheid van Griekse karakters niet de mogelijkheid had gehad om haar samenvatting op de computer te typen, terwijl deze optie specifiek was vermeld onder punt V.C.3.c) van de aankondiging van de selectieprocedure.
- 2 Klaagster werd door de jury gediscrimineerd en ongelijk behandeld, omdat ze, in tegenstelling tot de overige kandidaten, niet de mogelijkheid had gekregen om een getypte samenvatting in haar moedertaal te schrijven.
- 3 De Commissie antwoordde niet binnen een redelijke termijn op het beroep dat klaagster op 7 augustus 2000 had ingesteld.
- 4 Klaagster beweerde dat de Commissie de zaak opnieuw moest bekijken en moest erkennen dat het fair zou zijn om haar op de reservelijst te plaatsen als 31ste van de 61 kandidaten die aan het mondelinge examen deelnamen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd in juli 2001 doorgezonden naar de Commissie. In haar standpunt van 30 november 2001 bracht de Commissie eerst de feiten van de zaak in herinnering en gaf zij vervolgens een gedetailleerde beschrijving van de selectieprocedure.

De Commissie merkte op dat wat de organisatie van het mondelinge examen betreft, in het bijzonder het derde deel daarvan (beschreven in sectie V.C.3 van de aankondiging van de selectieprocedure), kandidaten hun samenvattingen op drie handgeschreven of twee getypte bladzijden moesten schrijven. Zij verontschuldigde zich voor de afwezigheid van Griekse karakters op de computer die ter beschikking stond van de kandidaten.

Met betrekking tot de eerste twee beweringen, merkte de Commissie op dat de jury op de hoogte was van de situatie van klaagster. Toen de jury de zaak opnieuw onderzocht, hield zij ten volle rekening met het feit dat klaagster haar samenvatting niet had kunnen typen. Zij kreeg echter de mogelijkheid om de samenvatting met de hand te schrijven, wat zij ook deed. De jury was derhalve van mening dat het feit dat er geen computer met Griekse karakters beschikbaar was in geen geval beschouwd kon worden als een aanmerkelijk nadeel, aangezien zowel handgeschreven als getypte teksten werden aanvaard en geen van beide opties bij de beoordeling werd bevoordeeld. De Commissie erkende echter het probleem dat klaagster had ondervonden en zou ervoor zorgen dat dit probleem zich in de toekomst niet meer zou voordoen.

Wat de derde bewering betreft, verontschuldigde de Commissie zich voor de zeer lange vertraging bij de beantwoording van de brief van klagster van 7 augustus 2000, waarop zij pas op 1 maart 2001 had gereageerd.

De Commissie verklaarde ook dat ofschoon er in de aankondiging van de selectieprocedure slechts sprake was van 60 kandidaten, er uiteindelijk 61 kandidaten werden toegelaten, omdat twee kandidaten hetzelfde cijfer hadden behaald.

Ongeacht de bovenstaande opmerkingen, bracht de Commissie de Ombudsman ervan op de hoogte dat, na het ontdekken van een feitelijke fout die niets te maken had met de hierboven genoemde omstandigheden, de jury had besloten om de volgende twee kandidaten op de puntenlijst, die oorspronkelijk niet waren opgenomen in de reservelijst, toch op deze lijst te plaatsen. Klagster was een van deze twee kandidaten.

De Commissie merkte tenslotte op dat zij klagster op 9 november 2001 van deze gunstige afloop op de hoogte had gebracht.

Opmerkingen klagster

Op 10 december 2001 schreef klagster een brief aan de Ombudsman, waarin zij hem meedeelde een brief van de Commissie d.d. 9 november 2001 te hebben ontvangen, volgens welke zij op de reservelijst was geplaatst.

Klagster verklaarde dat, aangezien haar voornaamste eis erin bestond om op de reservelijst te worden geplaatst, zij tevreden was over de reactie van de Commissie, ofschoon zij teleurgesteld was over het feit dat de Commissie niet echt had geantwoord op haar beweringen en niet had erkend dat zij een oneerlijke behandeling had gekregen. Niettemin beschouwde zij de zaak als opgelost. Aangezien de zaak in deze fase geen praktisch belang meer had, concludeerde klagster dat het niet noodzakelijk was dat de Ombudsman nog onnodige tijd aan de zaak zou wijden.

Klagster bedankte de Ombudsman voor zijn enorme bijdrage in deze zaak, aangezien door zijn betrokkenheid de Commissie de zaak had heroverwogen, hetgeen uiteindelijk had geleid tot wat zij als een eerlijke oplossing van de zaak beschouwde.

BESLUIT

1 Vermeende discriminatie en niet-eerbiediging van de aankondiging van de selectieprocedure

1.1 Klagster beweerde dat de jury de aankondiging van de selectieprocedure niet had geëerbiedigd, aangezien zij door het ontbreken van Griekse karakters niet de mogelijkheid had gehad om haar samenvatting op de computer te typen, terwijl deze optie specifiek was vermeld in V.C.3.c) van de aankondiging van de selectieprocedure. Klagster beweerde dat zij derhalve discriminerend en oneerlijk was behandeld door de jury. De Commissie verklaarde in haar standpunt dat de jury van oordeel was dat het feit dat er geen computer met Griekse karakters beschikbaar was in geen geval als een aanmerkelijk nadeel kon worden beschouwd, aangezien zowel handgeschreven als getypte teksten werden aanvaard, en geen van beide opties bij de beoordeling werden bevoordeeld. Niettemin verontschuldigde de Commissie zich voor het ontbreken van Griekse karakters op de computer.

1.2 Het non-discriminatiebeginsel is een fundamenteel en door de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie erkend beginsel van het Gemeenschapsrecht. In dit verband werd met name in punt II van de aankondiging van de selectieprocedure het volgende bepaald: *"De Commissie ziet er nauwlettend op toe dat iedere vorm van discriminatie wordt vermeden, zowel tijdens de selectieprocedure als bij het maken van afspraken"*.

1.3 De Ombudsman merkt op dat punt V.C.3.c) van de aankondiging van de selectieprocedure bepaalt dat *"de kandidaat een schriftelijke samenvatting van zijn/haar discussie met de jury moet maken op twee getypte of drie handgeschreven bladzijden. Een computer met MS Word-software (Windows 95 of Windows NT) zal ter beschikking staan van de kandidaten"*. Uit de aankondiging van de selectieprocedure blijkt derhalve dat kandidaten de keuze hadden tussen een handgeschreven of een getypte samenvatting.

1.4 In dit geval betekende het feit dat de computer die klaagster ter beschikking stond geen Griekse karakters had, dat zij duidelijk in een zwakkere positie stond tegenover de andere kandidaten, die de keuze hadden om de samenvatting met de hand of op de computer te schrijven. Gezien de positieve afloop van deze zaak, zoals hieronder beschreven, is het niet nodig het onderzoek met betrekking tot dit aspect van de klacht voort te zetten.

2 Vermeende vertraging bij de beantwoording door de Commissie

2.1 Klaagster beweerde dat de Commissie niet binnen een redelijke termijn had geantwoord op haar beroepschrift van 7 augustus 2000. In haar standpunt verontschuldigde de Commissie zich voor deze vertraging.

2.2 Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet de Commissie brieven van burgers binnen een redelijke termijn beantwoorden. In dit geval antwoordde de jury pas op 1 maart 2001 op het beroep van klaagster van 7 augustus 2000, dit wil zeggen bijna zeven maanden later. Aangezien de Commissie zich echter voor deze vertraging heeft verontschuldigd, is verder onderzoek met betrekking tot dit aspect van de klacht niet noodzakelijk.

3 De eis om op de reservelijst te worden geplaatst

3.1 Klaagster verzocht de Commissie de zaak te heroverwegen en te aanvaarden dat het fair zou zijn haar op de reservelijst te plaatsen als 31ste van de 61 kandidaten die aan het mondelinge examen deelnamen. In haar standpunt stelde de Commissie dat, na de ontdekking van een feitelijke fout die geen enkel verband hield met de omstandigheden van de zaak, de jury had besloten om klaagster op de reservelijst te plaatsen. Klaagster werd van deze ontwikkelingen op de hoogte gebracht in een brief d.d. 9 november 2001. In haar brief aan de Ombudsman van 10 december 2001 verklaarde klaagster dat zij tevreden was over de reactie van de Commissie en dat zij de zaak als opgelost beschouwde.

3.2 In het licht van het bovenstaande concludeert de Ombudsman dat de Commissie de nodige maatregelen blijkt te hebben genomen om de zaak tot tevredenheid van klaagster te regelen.

4 Conclusie

Uit het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klaagster blijkt dat de Commissie de nodige maatregelen heeft genomen om de zaak tot tevredenheid van klaagster te regelen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

BEHANDELING VAN EEN KANDIDATUUR IN EEN SELECTIE- PROCEDURE

*Besluit inzake klacht
1092/2001/(BB)VK
(vertrouwelijk) tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Klager diende in juli 2001 een klacht in bij de Europese Ombudsman over de wijze waarop de Commissie zijn kandidatuur voor selectieprocedure MANUT 2000 behandelde.

In maart 2001 stelde klager zich kandidaat voor deelname aan de door de Europese Commissie georganiseerde selectieprocedure MANUT 2000 voor magazijnbedienden (*manutentionnaires*). Overeenkomstig het voorschrift in de kennisgeving betreffende de selectieprocedure voegde hij de nodige documenten bij. Op 7 juni 2002 werd hem door de Commissie meegedeeld dat zijn kandidatuur niet succesvol was. De Commissie verstrek- te hiervoor geen redenen.

Bij brief van 12 juni 2001 verzocht klager de Commissie om haar besluit inzake zijn kan- didatuur te herzien. De Commissie hield hierop vast aan haar eerdere besluit. Zij ver- klaarde alleen een vervolg te hebben gegeven aan de kandidaturen die het beste overeen- kwamen met de vereiste ervaring en loopbaan.

Klager stelt dat zijn kandidatuur en zijn loopbaan voldeden aan de door de Commissie gestelde vereisten. Hij beweert dat de Commissie de selectie niet uitsluitend op grond van het verstrekte bewijsmateriaal had moeten verrichten en dat hij had moeten worden gehoord door het selectiecomité om zijn zaak persoonlijk te verdedigen. Bovendien had de Commissie klager de redenen voor het afwijzen van zijn kandidatuur kenbaar moeten maken. Klager was derhalve ontevreden over de wijze waarop de Commissie de zaak had behandeld.

ONDERZOEK

Standpunt Europese Commissie

In het kort gezegd stelt de Commissie het volgende.

Alle werkervaring dient te worden aangetoond door middel van een attest van de werkge- ver. Hoewel klager van oktober 1991 tot april 1994 *intra muros* werkte, was hij geduren- de deze periode als tijdelijke kracht (*intérimaire*) in dienst van externe ondernemingen. Aangezien hij voor deze periode geen relevante attesten van zijn werkgevers verstrek- te, kon de selectiecommissie deze periode niet als relevante werkervaring in aanmerking nemen.

Klager toonde slechts aan te beschikken over drie jaar werkervaring met goederenbehan- deling en vijf maanden ervaring met het besturen van een bestelwagen. Punt 4 van de bekendmaking van de selectieprocedure vereist: "*Posséder une expérience prouvée de 3 ans minimum dans la manutention de biens et la conduite de véhicules type camionnette*". Volgens de selectiecommissie hield deze bepaling in dat een minimum van drie jaar erva- ring met elk van de twee werkzaamheden was vereist.

De Commissie is echter tot de slotsom gekomen dat de bepaling voor meerdere uitleg vat- baar is, omdat men er redelijkerwijs ook uit zou kunnen afleiden dat ervaring met beide werkzaamheden van in totaal minstens drie jaar voldoende was.

De Commissie betreurt het dat punt 4 van de algemene voorwaarden onduidelijk was en dat dit feit klager vermijdbaar ongemak heeft bezorgd. Met het oog op een minnelijke schikking van de zaak is de Commissie bereid klager een betaling van 2.000 € aan te bie- den.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen verklaart klager dat de Commissie de door hem ingediende getuig- schriften had moeten aanvaarden.

Klager erkent echter dat de selectieprocedure inmiddels is gesloten. Derhalve aanvaardt hij het voorstel van de Commissie om hem een financiële schadeloosstelling van 2.000 € te betalen.

BESLUIT

1 Behandeling van de kandidatuur van klager

1.1 De kandidatuur van klager voor deelname aan de selectieprocedure MANUT 2000 werd door de Commissie afgewezen. Klager stelt dat zijn kandidatuur en zijn loopbaan voldeden aan de door de Commissie gestelde vereisten en dat de instelling zijn zaak niet naar tevredenheid had behandeld.

1.2 De Commissie verklaarde dat zij tot de slotsom is gekomen dat de betrokken bepaling in de algemene voorwaarden onduidelijk is, omdat deze zodanig kan worden geïnterpreteerd dat werkervaring van drie jaar voor de twee gebieden samen voldoende was. De Commissie betreurt het dat dit feit klager vermijdbaar ongemak heeft bezorgd. Met het oog op een minnelijke schikking van de zaak is de Commissie bereid klager 2.000 € te betalen. Klager heeft dit aanbod aanvaard.

1.3 De Commissie blijkt dus de nodige maatregelen te hebben genomen om de zaak tot tevredenheid van klager te regelen.

2 Conclusie

Uit het onderzoek van de Ombudsman naar de klacht blijkt dat de Commissie de nodige maatregelen heeft genomen om deze zaak tot tevredenheid van klager te regelen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

NIETIG- VERKLARING DOOR DE EUROPESE COMMISSIE VAN EEN SELECTIE- PROCEDURE VOOR DE AANWERFING VAN ONDERZOEKS- PERSONEEL

*Besluit inzake klacht
1452/2001/IP tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Klaagster nam deel aan selectieprocedure COM/R/A/02/2000, die door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Ispra werd georganiseerd. In maart 2001 werd haar medegedeeld dat zij niet tot de zes beste kandidaten behoorde die op de reservelijst waren geplaatst. Klaagster diende overeenkomstig artikel 90 van het Statuut een klacht in tegen de beslissing van de jury. Deze klacht werd op 17 april 2001 door het secretariaat-generaal van de Commissie geregistreerd onder nummer R/210/2001. De Commissie blijkt niet binnen vier maanden te hebben gereageerd.

In oktober 2001 diende klaagster een klacht in bij de Ombudsman met betrekking tot hetzelfde onderwerp als haar klacht bij de Commissie. In haar klacht bij de Ombudsman formuleerde klaagster de volgende beweringen:

- 1) er was sprake geweest van administratieve onregelmatigheden bij de samenstelling van de jury;
- 2) zij was discriminerend behandeld tijdens het mondelinge examen en bij de beoordeling van haar academische graden.

Zij beweerde ook dat de selectieprocedure nietig moest worden verklaard, dat zij tot een nieuw mondeling examen moest worden toegelaten en dat haar dossier door een andere jury moest worden beoordeeld.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Samengevat maakte de Commissie in haar standpunt over de klacht de volgende opmerkingen.

De Commissie betreurde de vertraging bij de beantwoording van klacht R/210/2001, die door klaagster overeenkomstig artikel 90 van het Statuut was ingediend, en zij verontschuldigde zich hiervoor.

Uiteindelijk werd op 21 november 2001 een antwoord naar klaagster gestuurd. Deze brief had in wezen dezelfde inhoud als het standpunt dat naar de Ombudsman werd gezonden.

Op basis van het onderzoek naar de klacht van klaagster concludeerde het voor het sluiten van arbeidscontracten bevoegde gezag dat selectieprocedure COM/R/A/02/2000 nietig had moeten worden verklaard op grond van procedurefouten. Het onderzoek had het bestaan van economische belangen tussen een lid van de jury en een van de succesvolle kandidaten aan het licht gebracht.

Het voor het sluiten van arbeidscontracten bevoegde gezag was van oordeel dat het vereiste van onpartijdigheid en gelijke kansen voor alle kandidaten niet naar behoren was gewaarborgd tijdens de procedure en dat het bewijs van partijdigheid van een van de juryleden de eindresultaten van de procedure ongeldig had gemaakt. Geen enkele van de op de reservelijst geplaatste kandidaten had in de tussentijd een contract aangeboden gekregen en de hele procedure zou worden herbegonnen na de benoeming van een nieuwe jury.

Opmerkingen klaagster

In haar opmerkingen over het standpunt van de Commissie wees klaagster erop dat de Commissie moest aangeven of de nieuwe selectieprocedure enkel zou openstaan voor kandidaten die hadden deelgenomen aan de nietig verklaarde procedure of ook voor andere kandidaten, en of het mogelijk was om nieuwe bewijsstukken bij de dossiers te voegen. Zij wilde ook in kennis worden gesteld van het voorlopige tijdschema voor de nieuwe selectieprocedure en van de maatregelen die de Commissie zou treffen om de onpartijdigheid van de leden van de nieuwe jury te waarborgen en ervoor te zorgen dat zij niet het slachtoffer van discriminatie zou worden.

De Ombudsman vindt het niet aangewezen de Commissie in deze fase te verzoeken om opmerkingen over de door klaagster gestelde vragen te maken. De Ombudsman stelt vast dat de Commissie formeel heeft erkend dat de procedure door administratieve onregelmatigheden ongeldig was en dat zij de procedure nietig heeft verklaard, zoals gevraagd door klaagster in haar oorspronkelijke klacht.

Klaagster zou kunnen overwegen haar nieuwe vragen aan de verantwoordelijke diensten van de Commissie te richten. Dit is een passende administratieve procedure overeenkomstig artikel 2, lid 4 van het Statuut van de Europese Ombudsman.

BESLUIT

1 Vermeende onregelmatigheden bij de samenstelling van de jury

1.1 Klaagster, die had deelgenomen aan selectieprocedure COM/R/A/02/2000, beweerde dat er sprake was geweest van administratieve onregelmatigheden bij de samenstelling van de jury.

1.2 In haar standpunt stelde de Commissie dat het onderzoek naar de klacht van klaagster het bestaan van economische belangen tussen een lid van de jury en een van de succes-

volle kandidaten aan het licht had gebracht. Het voor het sluiten van arbeidscontracten bevoegde gezag concludeerde dat het vereiste van onpartijdigheid en gelijke kansen voor alle kandidaten niet naar behoren was gewaarborgd en dat de selectieprocedure derhalve nietig werd verklaard.

1.3 De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie met betrekking tot dit aspect van de klacht maatregelen heeft genomen om de zaak te regelen.

2 Bewering van klaagster dat zij discriminerend werd behandeld

2.1 Klaagster beweerde dat zij discriminerend werd behandeld tijdens het mondelinge examen en bij de beoordeling van haar academische graden.

2.2 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie deze specifieke bewering niet heeft behandeld. Gelet echter op de beslissing van de Commissie om de selectieprocedure nietig te verklaren en op de conclusie in punt 1 van dit besluit, acht de Ombudsman verder onderzoek met betrekking tot dit aspect van de zaak niet noodzakelijk.

3 Bewering van klaagster

3.1 Klaagster beweerde dat de selectieprocedure nietig moest worden verklaard, dat zij tot een nieuw mondeling examen moest worden toegelaten en dat haar dossier door een andere jury moest worden beoordeeld.

3.2 Bij de nietigverklaring van de selectieprocedure verklaarde de Commissie dat de nieuwe selectieprocedure zou worden hervat na de benoeming van een nieuwe jury.

3.3 De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie met betrekking tot dit aspect van de zaak maatregelen heeft genomen om de zaak te regelen.

4 Conclusie

Uit het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klaagster blijkt dat de Europese Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak tot tevredenheid van klaagster te regelen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

AFSCHAFFING VAN ONBETAALDE STAGES DOOR DE COMMISSIE

*Besluit inzake klacht
1456/2001/ADB tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Klager had als student naar een stage bij de Europese Commissie gesolliciteerd. De Commissie bood hem een onbetaalde stage aan. Aangezien hij geen inkomen had, stond hij voor een moeilijke keuze. Hij kon op het aanbod ingaan, met alle gevolgen van dien voor zijn dagelijks bestaan, of deze belangrijke gelegenheid afwijzen omwille van zijn beperkte financiële middelen. Hij diende derhalve een klacht in bij de Ombudsman, waarin hij beweerde dat de Commissie kandidaten met beperkte financiële middelen discrimineerde door onbetaalde stages aan te bieden, vooral omdat het aantal onbetaalde stages slechts een klein deel van alle door de Commissie aangeboden stages uitmaakte.

Klager beweerde dat de Commissie haar standpunt in het licht van zijn persoonlijke situatie moest herzien.

ONDERZOEK

Standpunt Europese Commissie

Sinds 1997 heeft de Commissie haar kredieten voor stages stelselmatig verhoogd om een zo groot mogelijk aantal stagiairs te kunnen betalen. De Commissie deelde de Ombudsman mee dat vanaf maart 2002 alle aangeworven stagiairs betaald zullen worden.

In 2001 kreeg 97% van de 1.200 stagiairs een betaalde stage aangeboden. Voor stagiairs die een onbetaalde stage aanvaardden, stonden echter kredieten ter beschikking die vrijkwamen door de late aankomst of het vroege vertrek van betaalde stagiairs. In het geval van klager kon de Commissie een volledige beurs van vijf maanden voor zijn vijf maanden durende stage betalen.

BESLUIT

Uit de opmerkingen van de Commissie blijkt dat de Europese Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak te regelen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

NIET-BETALING VAN LAATSTE DEEL VAN OVEREENGE- KOMEN FINANCIËLE STEUN

*Besluit inzake klacht
108/2002/OV
(Vertrouwelijk) tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

In januari 2002 diende de heer X bij de Europese Ombudsman een klacht in namens een Franse regionale Kamer van Koophandel en Nijverheid (hierna "klager") betreffende de financiële steun van de Commissie voor actie M. in het kader van het ECIP-programma (European Community Investment Partners). Volgens klager waren de feiten als volgt.

Op 1 december 1997 verzocht klager de Commissie om financiële steun voor een budget van 170.000 € voor actie M.-ECIP. Deze actie ging in januari 1998 van start. Bij brief d.d. 21 januari 1998 aanvaardde de Commissie het verzoek om financiële steun voor een bedrag van 85.000 €. De hoofdopdracht werd in april 1998 uitgevoerd. Op 10 juli 1998 stuurde de Commissie de financiële overeenkomst, waarin zij de toewijzing van financiële steun ten bedrage van 85.000 € bevestigde.

Op 16 september 1999 ontving klager de eerste betaling van 42.500 €. Op 19 oktober 2000 meldde de Commissie dat de betaling van het laatste deel slechts 4.707 € zou bedragen in plaats van de door klager verwachte 42.500 €. Deze betaling werd verricht op 3 november 2000.

Op 22 november 2000 vocht klager de laatste betaling aan. De Commissie stemde op 30 april 2001 ermee in met een bijkomende betaling van 8.005 € te doen.

Op 28 september 2001 betwistte klager opnieuw de eindafrekening van de Commissie.

Op 17 januari 2002 schreef klager de Ombudsman een brief met de volgende 4 beweringen:

- 1 de behandeling van het dossier door de Commissie had abnormaal veel tijd in beslag genomen;
- 2 de in het Engels opgestelde tekst van de algemene voorwaarden is dubbelzinnig en niet duidelijk;
- 3 de Commissiediensten weigeren de financiële steun in aanmerking te nemen zoals die is overeengekomen;
- 4 de vertegenwoordigers van de Commissie waren niet objectief in hun argumentatie, die op een restrictieve interpretatie van de overeenkomst berustte.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd doorgezonden naar de Commissie. In haar standpunt merkte de Commissie op dat deze klacht moet worden bekeken in het kader van het gedecentraliseerde samenwerkingsprogramma ECIP (European Community Investment Partners), dat aan bedrijven

5 soorten financiële faciliteiten biedt voor de totstandbrenging van gezamenlijke ondernemingen in ontwikkelingslanden van Azië, Latijns-Amerika, het Middellandse-Zeegebied en Zuid-Afrika.

Verordening 213/96/EG van de Raad van 29 januari 1996, die de rechtsgrondslag vormde voor het beheer van het financieel instrument ECIP, liep af op 31 december 1999. Wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag plaatste de begrotingsautoriteit, in afwachting van de aanneming van een nieuwe ECIP-verordening, de kredieten voor 2000 in een reserve (deel B0-40), waardoor er geen betalingsverplichtingen meer konden worden aangegaan totdat er een nieuwe rechtsgrondslag was aangenomen. Na 31 december kon er derhalve geen nieuwe actie meer worden beoordeeld, goedgekeurd of het voorwerp van een contract zijn.

Op 31 januari 2000 stelde de Commissie de Raad en het Parlement voor een nieuwe verordening²² aan te nemen teneinde de beheerskosten voor de lopende ECIP-projecten te kunnen betalen. Deze verordening werd op 21 april 2001 aangenomen. Op 22 december 2001 besloot de Commissie de Raad en het Parlement niet voor te stellen de geldigheid van de verordening te verlengen, wat het einde van het ECIP-programma betekende. Dit besluit was nodig in het kader van de rationalisering van het beleid van de Commissie en de wil om de beheerstaken te hervormen en te vereenvoudigen.

Wat de feiten betreft, bracht de Commissie in herinnering dat klager in december 1997 bij de Commissie een aanvraag indiende voor een ECIP-faciliteit 1. Het doel was de begunstigde in staat te stellen in de automobielsector naar Argentijnse en Braziliaanse partners te zoeken voor Franse ondernemingen die samenwerkingsovereenkomsten wilden sluiten.

De ECIP-stuurgroep adviseerde de Commissie het project in aanmerking te nemen in het kader van actie nummer 3207. Klager werd daarvan op de hoogte gebracht bij brief van 21 januari 1998, waarin werd gezegd dat deze brief niet vooruitliep op de formele goedkeuring door de Commissie, noch een verbintenis van de zijde van Commissie betekende. Het formele besluit van de Commissie werd opgestuurd op 25 augustus 1998 samen met het specifieke contract, dat door klager, de uiteindelijke begunstigde en de Commissie moest worden ondertekend. In bijlage 2 bij dit contract was het door aanvrager ingediende voorlopige budget ten bedrage van 170.000 € opgenomen, met een communautaire medefinanciering van 50%, of 85.000 €.

Op 24 februari 1999 diende klager het vorderingensaldo voor de eindafrekening in. De Commissiediensten oordeelden dat de subsidiabele kosten 94.415,63 € bedroegen. Op 19 oktober 2000 bracht de Commissie klager op de hoogte van het resultaat van de financiële evaluatie en van de overschrijving van 4.707,81 € (op 16 september 1999 was een eerste betaling verricht en ontvangen ten bedrage van 42.500 €, d.i. 50% van de subsidie verleend uit hoofde van faciliteit 1, artikel 5 van het contract). Door deze laatste betaling bedroeg de totale participatie van de Commissie 47.207,81 €.

Op 22 november 2000 liet klager de Commissie weten dat hij het niet eens was met de evaluatie van de subsidiabele kosten, aangezien bepaalde kosten ten onrechte als niet-subsidiabel waren beschouwd. De Commissiediensten antwoordden op 30 april 2001 en verwezen daarbij naar de regels en procedures van het ECIP-programma in het specifieke contract²³ tussen de Europese Gemeenschap en de uiteindelijke begunstigde.

Omdat klager het project tot aller tevredenheid had uitgevoerd, bekeken de Commissiediensten op 27 september 2001 bepaalde kosten opnieuw en brachten zij de totale subsidiabele kosten van 94.415,63 € op 101.011,70 €.

²² COM(1999)726.

²³ Het specifieke contract omvat de volgende bijlagen: bestek (bijlage 1), begrotingskosten (bijlage 2) en de algemene voorwaarden (bijlage 3).

Ondanks deze verzoeningspoging bleef klager aandringen op de terugbetaling van bepaalde kosten die volgens de Commissie niet-subsidiabel waren, en wel op basis van een verschillende interpretatie van de bepalingen van de aan het contract gehechte algemene voorwaarden. Vervolgens bracht klager de Commissie ervan op de hoogte dat hij de zaak aanhangig zou maken bij de Europese Ombudsman.

Met betrekking tot de beweringen van klager legde de Commissie, na er eerst op te hebben gewezen dat het Hof van Justitie bevoegd is voor geschillen inzake contracten, de Ombudsman uit welke de rechtsgrondslag voor haar optreden was geweest en op welke argumenten haar interpretatie was gebaseerd.

1 Met betrekking tot de bewering dat de behandeling van het dossier abnormaal lang had geduurd, betreurde de Commissie de vertragingen bij de behandeling van de zaak. De Commissie legde uit dat deze vertragingen te wijten waren aan problemen bij het beheer van het programma, zoals personeelstekort en verschillende interne herstructureringsprocedures, alsook het besluit een einde te maken aan het ECIP-programma.

Overeenkomstig haar eigen verbintenissen was de Commissie bereid de uiteindelijke begunstigde rente te betalen voor de vertraging bij de overmaking van de subsidiebedragen, ook al voorziet het contract daar niet uitdrukkelijk in.

2 Met betrekking tot de bewering dat de in het Engels opgestelde teksten dubbelzinnig zijn merkte de Commissie op dat klager door het contract te ondertekenen de voorwaarden ervan had aanvaard, wat veronderstelt dat hij ze ook had begrepen. Het gaat derhalve niet aan dat klager achteraf beweert de voorwaarden niet te hebben begrepen. Hij had van de Commissiediensten een antwoord op vragen om verduidelijking of een vertaling kunnen krijgen.

De dubbelzinnigheid waarover klager het heeft vloeit voort uit het met elkaar in verband brengen van bepalingen van de algemene voorwaarden die niet aan elkaar mogen worden tegengesteld, omdat zij betrekking hebben op verschillende stadia van de toepassing van het ECIP-programma (zie hierna). De Commissie verwierp derhalve de bewering van klager dat haar interpretatie van de algemene voorwaarden restrictief en onjuist was.

De Commissie gaf uitvoerige commentaar bij haar interpretatie van de bepalingen betreffende honoraria, de dekking van niet-subsidiabele kosten (de Commissie stemde er uiteindelijk mee in 28 extra dagen, 4 verplaatsingen en de bijhorende dagvergoedingen te financieren) en de administratieve kosten (de Commissie ontving geen facturen van klager, hoewel in artikel 3, lid 3 van de algemene voorwaarden duidelijk staat: *"de subsidiabele kosten zullen worden berekend aan de hand van de feitelijke kosten die uit de relevante documenten blijken te zijn gedaan"*).

3 Met betrekking tot de bewering dat zij weigerde de overeengekomen financiële steun in aanmerking te nemen, merkte de Commissie op dat klager de begrotingskosten wellicht met de subsidiabele kosten verwarde. Het optreden van de financiële diensten blijft beperkt tot het controleren, met het oog op de eindafrekening, van de kosten die beantwoorden aan de subsidiabiliteitscriteria van het programma, en wel in overeenstemming met de door beide partijen aanvaarde bepalingen (die zijn opgenomen in de aan het specifieke contract gehechte algemene voorwaarden). Het is duidelijk dat de subsidiabele kosten niet altijd overeenstemmen met de oorspronkelijk geraamde bedragen. De rol van de Commissie is ervoor te zorgen dat de voorwaarden van de subsidieovereenkomst door de uiteindelijke begunstigde worden geëerbiedigd. In het onderhavige geval aanvaardde de Commissie 109.559 € van het in het contract voorziene budget van 170.140 € als subsidiabele kosten. De laatste overschrijving bedroeg derhalve 12.279,86 €, bovenop de reeds door de uiteindelijke begunstigde ontvangen 42.500 €.

4 Met betrekking tot het beweerd gebrek aan objectiviteit van haar vertegenwoordigers

diabele kosten. De laatste overschrijving bedroeg derhalve 12.279,86 €, bovenop de reeds door de uiteindelijke begunstigde ontvangen 42.500 €.

4 Met betrekking tot het beweerde gebrek aan objectiviteit van haar vertegenwoordigers bij de interpretatie van het contract merkte de Commissie op dat deze bewering ongegrond was. De diensten van de Commissie waken ervoor dat zij op objectieve wijze dezelfde voorwaarden toepassen op de subsidiecontracten van het ECIP-programma. Bij de analyse van de vorderingensaldi controleert de Commissie altijd of in de eindafrekening de reële kosten die uit de bewijsstukken blijken in aanmerking zijn genomen. De Commissie begreep derhalve niet hoe klager van partijdigheid kon spreken.

De Commissie verklaarde ten slotte dat haar diensten bereid waren spoedig een ontmoeting met de begunstigde te hebben teneinde het dossier te kunnen sluiten. Deze ontmoeting zou in mei 2002 in Brussel plaatsvinden.

Opmerkingen klager

Klager meldde dat de ontmoeting met de Commissiediensten plaatsvond op 15 mei 2002. Tijdens deze vergadering was men tot een billijk vergelijk gekomen over een definitieve betaling van 29.067,50 €. Dat bedrag werd op 24 mei 2002 overgeschreven op de rekening van klager. Klager dankte de Ombudsman voor zijn stappen, die tot een positieve afloop van de zaak hadden geleid.

BESLUIT

1 Vermeend wanbeheer bij de behandeling van project M. – ECIP en niet-betaling van het laatste bedrag

1.1 Klager deed verschillende beweringen omtrent de behandeling van project M.-ECIP door de Commissie: 1) de behandeling van het dossier had abnormaal veel tijd gevergd; 2) de in het Engels gestelde tekst van de algemene voorwaarden was dubbelzinnig en niet duidelijk; 3) de Commissiediensten weigerden de overeengekomen financiële steun in aanmerking te nemen, 4) de vertegenwoordigers van de Commissie waren partijdig in hun argumentatie, die op een restrictieve interpretatie van het contract berustte.

1.2 In haar standpunt verwierp de Commissie de beweringen van klager, maar verklaarde zij niettemin dat haar diensten bereid waren de begunstigde te ontmoeten teneinde het dossier te kunnen sluiten en dat de bijeenkomst voor mei 2002 in Brussel was gepland.

1.3 In zijn opmerkingen wees klager erop dat de ontmoeting met de Commissiediensten op 15 mei 2002 plaatsvond. Op deze bijeenkomst kwam men tot een billijk vergelijk over een definitieve betaling van 29.067,50 €. Dit bedrag werd op de rekening van klager overgeschreven op 24 mei 2002. Klager dankte de Ombudsman voor zijn stappen, die tot een positieve afloop van de zaak hadden geleid.

1.4 Uit de opmerkingen van klager blijkt dat de Commissie uiteindelijk heeft ingestemd met de betaling van het eindbedrag 29.067,50 € en de zaak derhalve heeft opgelost.

2 Conclusie

Uit de opmerkingen van de Commissie en van klager blijkt dat de Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak tot tevredenheid van klager te regelen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

**COMMISSIE STEM
IN MET DE
WIJZIGING VAN
EEN CONTRACT
OM ALLE KOSTEN
VAN EEN PROJECT
IN AANMERKING TE
NEMEN**

*Besluit inzake klacht
114/2002/ADB Tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Het bedrijf van klager Schlumberger Industries S.A. (Frankrijk) had samen met de Université catholique de Louvain (België), de Consejo Superior de Investigaciones Científicas (Spanje) en de École Nationale Supérieure des Télécommunications (Frankrijk) een IST-contract (Information Society Technologies) met de Commissie gesloten om kredieten voor een project te krijgen.

Over het contract zelf en over bijlage I werd met de Commissie onderhandeld. Bijlage II is een standaardbijlage voor alle IST-contracten. Het contract werd ondertekend in december 1999 en het project ging in maart 2000 van start. Op 22 maart 2001 stelde de Commissie de contractpartijen ervan in kennis dat het contract zelf en het standaarddeel (bijlage II) met elkaar in tegenspraak waren, doordat in de bijlage bepaalde posten van financiering waren uitgesloten waarover was onderhandeld en waarvan de financiering in het contract en in bijlage I was overeengekomen.

Ondanks verschillende contacten met klager slaagde de Commissie er niet in een aanvaardbare oplossing te vinden. Klager diende daarom een klacht bij de Europese Ombudsman in en eiste een oplossing die tot aanvaarding van de betwiste kosten en sluiting van een uitvoerbaar contract zou leiden.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De Commissie vocht de beweringen van klager niet aan. Zoals klager in zijn klacht had gevraagd, aanvaardde de Commissie een wijziging van het contract om alle voor het project gedane uitgaven in aanmerking te kunnen nemen.

De Commissie maakte bekend dat zij, om soortgelijke situaties in de toekomst te vermijden, voornemens was voortaan minder met standaardcontracten te werken en deze contracten te vereenvoudigen.

Opmerkingen klager

De Europese Ombudsman zond het standpunt van de Commissie door naar klager met het verzoek opmerkingen te formuleren. Op 4 juni 2002 bracht klager de diensten van de Ombudsman er mondeling van op de hoogte dat het aanbod van de Commissie volledig tegemoetkwam aan zijn eis.

BESLUIT

Uit de opmerkingen van de Commissie blijkt dat de Europese Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak op te lossen en klager voldoening te schenken. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

**BETALING
BEGRAFENIS-
KOSTEN**

*Besluit inzake klacht
902/2002/ME tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Klaagster diende in mei 2002 een klacht bij de Europese Ombudsman in. De zoon van klaagster, een Commissieambtenaar, was in november 2001 plotseling overleden. Op het moment dat zij de klacht indiende, was klaagster nog altijd niet volledig vergoed voor de kosten naar aanleiding van het overlijden van haar zoon.

De kosten voor het overbrengen van het lichaam naar Finland waren eerst slechts gedeeltelijk betaald. Ondertussen waren zij volledig betaald, maar pas nadat klagster herhaaldelijk contact had opgenomen met de Commissie.

Voor de begrafenis kosten had klagster nog altijd geen betaling ontvangen. Ze zei dat de Commissie haar had meegedeeld dat zij maximaal 94 000 BEF zou terugbetalen. Klagster had de Commissie eind 2001 een factuur van 2 833,13 € gestuurd. Toen klagster de Commissie begin 2002 opbelde, kreeg zij te horen dat de Commissie slechts 218,00 € zou betalen, en wel wegens onbetaalde medische kosten. Klagster vond evenwel dat uitstaande schulden niet op haar moesten worden verhaald, maar uit de nalatenschap van de overledene moesten worden betaald. De verantwoordelijke ambtenaar beloofde haar terug te bellen, maar liet niets meer van zich horen.

Kortom, klagster beweerde dat de Commissie haar zes maanden na het overlijden van haar zoon nog altijd niet had betaald voor de begrafenis kosten, die 2 833,13 € bedroegen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt voerde de Commissie het volgende aan.

Als een ambtenaar overlijdt, worden de begrafenis kosten in het merendeel van de gevallen terugbetaald op de bankrekening van de ambtenaar, waartoe zijn of haar erfgenamen toegang hebben. De terugbetaling kan ook worden gedaan aan een andere persoon die bewijst dat hij de begrafenis kosten heeft betaald. Voor zo'n directe betaling moet de betrokken persoon wel bewijzen dat de kosten werden betaald van dezelfde bankrekening als de in het verzoek om terugbetaling vermelde rekening.

In dit geval trad er een zekere vertraging op omdat de controlerende arts moest onderzoeken of de medische kosten overeenkomstig het Statuut al dan niet volledig konden worden terugbetaald. In april 2002, toen het terug te betalen bedrag was vastgesteld, deed er zich nog een probleem voor omdat de in het verzoek om terugbetaling vermelde bankrekening een andere rekening was dan die waarvan de uitgaven waren gedaan. Op 7 juni 2002 ontving de Commissie een bevestiging dat beide bankrekeningen aan klagster toebehoorden. De betalingsopdracht werd nog dezelfde dag gegeven.

Met betrekking tot de begrafenis kosten zei de Commissie dat de terugbetaling was beperkt tot 2 330,20 €. Van dit bedrag moest het reeds aan klagster betaalde voorschot van 1 419,62 € worden afgetrokken. Het terug te betalen bedrag bedroeg dus 910,58 €. Overeenkomstig artikel 72, lid 3 van het Statuut van de ambtenaren kan echter een bijzondere vergoeding worden toegekend indien de totale medische kosten over een bepaalde periode een bepaald percentage van het salaris van de ambtenaar te boven gaan. In dit geval moest nog eens 1 088,82 € aan klagster worden betaald. Op 13 juni 2002 werd dan ook een bedrag van 1 999,40 € betaald aan klagster.

Wat betreft de vervoer kosten had de Commissie het dossier opnieuw bekeken en besloten een aantal onderdelen van de factuur volledig terug te betalen. Op 14 juni 2002 werd dienovereenkomstig een aanvullende betaling van 509,74 € aan klagster gedaan.

Opmerkingen klagster

In haar opmerkingen wees klagster erop dat zij pas op 7 juni 2002 had vernomen dat de Commissie een bevestiging nodig had van haar bank dat beide bankrekeningen haar toebehoorden. De bevestiging was door de bank nog dezelfde dag gefaxt. Voorts had de Commissie de oorspronkelijke factuur van de begrafenis kosten verloren. Klagster onderstreepte echter dat haar zoon al bijna een jaar overleden was en dat zij de zaak nu van zich af wilde zetten en geen nieuwe elementen aan de klacht wilde toevoegen. Zij beklem-

toonde dat de zaak wat haar betreft gesloten was en zij dankte de Ombudsman voor zijn hulp.

BESLUIT

1 Terugbetaling van kosten aan klaagster

1.1 De zoon van klaagster, een Commissieambtenaar, was in november 2001 plotseling overleden. Klaagster beweerde dat de Commissie haar zes maanden na het overlijden van haar zoon nog altijd niet had betaald voor de begrafenis kosten ten bedrage van 2 833,13€.

1.2 De Commissie legde uit waarom er zich een vertraging had voorgedaan en bracht de Ombudsman ervan op de hoogte dat zij klaagster op 13 juni 2002 1 999,40 € en op 14 juni 2002 nog eens 509,74 € had overgeschreven.

1.3 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie twee betalingen aan klaagster heeft verricht. Klaagster heeft bovendien gezegd dat zij een punt achter de zaak wilde zetten en heeft de Ombudsman voor zijn hulp bedankt. De zaak blijkt derhalve geregeld.

2 Conclusie

Uit het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klaagster blijkt dat de Commissie stappen heeft gedaan om de zaak tot tevredenheid van klaagster te regelen. De Ombudsman sluit de zaak derhalve.

3.2.2 Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

VERGOEDING VAN REISKOSTEN AAN SOLLICITANT

*Besluit inzake klacht
141/2002/JMA tegen
het Hof van Justitie van
de Europese
Gemeenschappen*

KLACHT

Klager solliciteerde in april 2001 bij het Hof naar de post van directeur van de vertaalafdeling. Vervolgens werd hij in mei 2001 uitgenodigd voor een vraaggesprek. Een ambtenaar van de administratie van het Hof deelde klager telefonisch mee dat al zijn reiskosten uit Litouwen, waar hij werkzaam was bij de vertegenwoordiging van de Europese Commissie, door het Hof zouden worden vergoed. Eind mei 2001 diende klager bij het Hof een verzoek in om terugbetaling van de gemaakte kosten, die 1.938,05 € bedroegen.

Eind augustus 2001 nam de echtgenote van klager contact op met de administratieve dienst van het Hof. Zij kreeg te horen dat de directeur van de afdeling Personeelszaken begin september zou terugkeren van vakantie en de betalingsopdracht zou ondertekenen.

Toen een reactie uitbleef, zond klager het Hof meerdere fax- en e-mailberichten waarin hij aandrang op betaling in oktober 2001. Het Hof bevestigde per e-mail van 8 november 2001 dat er een betaling was verricht. Korte tijd later werd een bedrag van 512,59 € overgemaakt op de bankrekening van klager.

Aangezien de betaling door het Hof zijn reiskosten niet volledig dekte en er nog een bedrag van 1.425,46 € uitstond, verzocht klager in december 2001 per brief om volledige betaling. Hij ontving geen antwoord van het Hof naar aanleiding van deze rappelbrief.

Kortom, klager beweerde dat het Hof zijn talrijke verzoeken niet had beantwoord en eiste volledige terugbetaling van de in verband met zijn sollicitatie naar een vacature bij het Hof gemaakte reiskosten.

ONDERZOEK

Standpunt Hof van Justitie

In zijn standpunt verklaarde het Hof dat klager een verzoek om terugbetaling had ingediend ten bedrage van 1.938,05 euro, wat meer was dan het krachtens de regeling van het Hof inzake de vergoeding van door sollicitanten gemaakte reiskosten toegestane maximum. Het Hof wees erop dat in beginsel aan alle voor een vraaggesprek uitgenodigde kandidaten een kopie van die regeling wordt toegezonden. Op grond van de regeling had het Hof het toegestane maximumbedrag, namelijk 516,09 €, betaald.

Na nieuw onderzoek van de zaak ontdekte de administratie van het Hof dat er mogelijk-kerwijs geen kopie van de regeling aan klager was toegezonden. De dienst legde zijn juridisch adviseur voor administratieve aangelegenheden de vraag voor of betaling van het uitstaande bedrag in dit geval mogelijk was.

Op advies van zijn juridisch adviseur besloot het Hof het uitstaande bedrag aan klager over te maken. In juli 2002 werd het bedrag overgemaakt. Het Hof wees er tevens op dat zijn directeur personeelszaken en financiën klager had geschreven om hem van deze beslissing op de hoogte te brengen en zich te verontschuldigen.

Opmerkingen klager

Klager bevestigde dat het Europese Hof van Justitie het uitstaande bedrag had betaald. Hij dankte de Ombudsman ervoor dat de klacht tot een goed einde was gebracht en voegde hieraan toe dat hij zijn rechten alleen dankzij de inspanningen van de Ombudsman had kunnen doen gelden.

BESLUIT

Op grond van de door klager verstrekte informatie en de door het Europese Hof van Justitie gemaakte opmerkingen besluit de Ombudsman dat deze zaak door de Europese Commissie tot voldoening van klager is opgelost. Op grond daarvan besluit de Ombudsman de zaak te sluiten.

3.3 DOOR DE OMBUDSMAN BEREIKTE MINNELIJKE SCHIKKINGEN

3.3.1 Europees Parlement

PUBLICATIE VAN REPLIEK OP VERSLAG VAN COMITÉ VAN ONAFHANKELIJKE DESKUNDIGEN

Besluit inzake klacht 375/2001/IJH tegen het Europees Parlement

KLACHT

Klager was vroeger directeur-generaal van DG XXIII (Ondernemingenbeleid, handel, toerisme en sociale economie) van de Commissie. In maart 2001 diende hij bij de Ombudsman een klacht in tegen het Europees Parlement. Volgens klager waren de relevante feiten als volgt.

In 1993 begon klager een intern onderzoek met betrekking tot beschuldigingen van corruptie tegen het hoofd van de dienst toerisme van DG XXIII. Deze persoon, die sindsdien in Frankrijk werd berecht en veroordeeld wegens corruptie, voerde op zijn beurt een desinformatiecampagne tegen klager. Sommige elementen van deze desinformatiecampagne kwamen terecht in een verslag (rapporteur: R. WEMHEUER), dat werd aangenomen door het Europees Parlement zonder dat klager was gehoord. Na een briefwisseling met het Europees Parlement meende klager dat de zaak bevredigend was geregeld door de toenmalige Voorzitter van het Parlement. Vervolgens stelde het Europees Parlement echter het Comité van onafhankelijke deskundigen in, dat onder meer de zogenoemde “toerisme-affaire” onderzocht. Het Europees Parlement liet evenwel na zijn briefwisseling met klager over het verslag-Wemheuer aan het Comité van onafhankelijke deskundigen voor te leggen, met als gevolg dat het Comité van onafhankelijke deskundigen er ten onrechte van uitging dat de kritische opmerkingen over klager in het verslag-Wemheuer onbetwist waren. Het Comité beschuldigde klager er in zijn eigen verslag van dat hij zijn verantwoordelijkheden niet had uitgeoefend, zonder hem hierover te hebben gehoord.

Op basis van het bovenstaande beweerde klager dat het Europees Parlement:

- 1 zich schuldig had gemaakt aan nalatigheid, door bepaalde relevante informatie niet voor te leggen aan het Comité van onafhankelijke deskundigen, meer bepaald de briefwisseling tussen hemzelf en het Europees Parlement met betrekking tot het verslag-Wemheuer;
- 2 verantwoordelijk was voor de schending van zijn fundamentele recht om gehoord te worden in de toerisme-affaire.

Klager beweerde dat het Europees Parlement ofwel een rectificatie ofwel een repliek moest publiceren, zowel in gedrukte vorm als op de website van het Europees Parlement.

ONDERZOEK

Standpunt Europees Parlement

In zijn standpunt maakte het Europees Parlement de volgende opmerkingen:

Het Comité van onafhankelijke deskundigen was zelf volledig verantwoordelijk voor de interpretatie van zijn mandaat en voor de wijze waarop het zijn conclusies trok. Het Comité vergaderde achter gesloten deuren en hechte veel belang aan de vertrouwelijkheid van zijn beraadslagingen, met het oog op de waarborging van zijn onafhankelijkheid.

De Voorzitter van het Europees Parlement kan op geen enkele manier achterhalen welke documenten het Comité van onafhankelijke deskundigen heeft onderzocht, noch van welke bronnen deze documenten afkomstig zijn, noch welke contacten er werden gelegd tussen de deskundigen en derden, noch welke redenen en overwegingen hebben geleid tot welke conclusies ook van het Comité.

Op grond van zijn institutionele positie kan het Parlement onmogelijk antwoorden op inhoudelijke vragen met betrekking tot de werkmethoden van het Comité, zijn bronnen en zijn beoordeling van informatie, de waarde van zijn conclusies of de wijze waarop deze conclusies zijn geformuleerd in het verslag van het Comité. Het Parlement acht zich niet

bevoegd om te antwoorden op de vraag of het Comité van onafhankelijke deskundigen de fundamentele rechten van klager heeft geëerbiedigd.

Wat de verstrekking van informatie door het Europees Parlement aan het Comité van onafhankelijke deskundigen betreft, werd alle informatie waarover de administratie van het Parlement beschikte met betrekking tot het verslag-Wemheuer over toerisme ter beschikking van het Comité gesteld. Het Parlement kan echter niet meedelen of derden informatie aan het Comité hebben verstrekt, zoals een briefwisseling tussen leden van het Parlement en klager of enige andere informatie waarover derden in hun persoonlijke hoedanigheid beschikken.

De Voorzitter van het Europees Parlement bracht de voorzitter van het Comité van onafhankelijke deskundigen, de heer MIDDELHOEK, op de hoogte van haar brieven aan klager, waarvan de meeste werden geschreven nadat het Comité zijn werkzaamheden had beëindigd. Daarenboven nam de secretaris-generaal van het Europees Parlement het initiatief om de voormalige leden van het Comité van onafhankelijke deskundigen te verzoeken de door klager voorgelegde argumenten en documenten aan een aanvullende analyse te onderwerpen. Dit verzoek werd geweigerd op grond van het argument dat het Comité van onafhankelijke deskundigen was opgeheven en derhalve niet meer kon beraadslagen.

Met betrekking tot de bewering van klager dat het Europees Parlement een repliek op de website van het Europees Parlement moest publiceren, merkte het Parlement op dat, aangezien het niet verantwoordelijk is voor de inhoud van de verslagen van het Comité, het zich moeilijk verplicht kan voelen om elke tegenwerping tegen beweringen in die verslagen te publiceren.

Opmerkingen klager

In het kort bracht klager in zijn opmerkingen de volgende elementen naar voren.

In het standpunt van het Europees Parlement werd niet ingegaan op de kernvraag, namelijk of het Parlement de fundamentele rechten van klager had geëerbiedigd. Het Parlement kan zijn verplichtingen inzake de eerbiediging van fundamentele rechten niet delegeren aan een tijdelijke particuliere instantie, die enkel aan zichzelf verantwoording is verschuldigd.

De formulering van het mandaat van het Comité van onafhankelijke deskundigen gebeurde onder de volledige verantwoordelijkheid van het Europees Parlement. Het Parlement was bevoegd om de werkmethoden van het Comité te controleren, zoals vastgesteld in het mandaat dat op 27 januari 1999 door de Conferentie van voorzitters werd goedgekeurd. Het feit dat de Secretaris-Generaal van het Europees Parlement het in het standpunt van het Parlement genoemde initiatief nam, laat zien dat het Europees Parlement ter zake bevoegd was.

De brieven van klager aan de rapporteur, de voorzitter van de bevoegde commissie, de voorzitters van de politieke fracties en de Voorzitter van het Europees Parlement hadden naar het Comité van onafhankelijke deskundigen moeten worden doorgestuurd. Deze brieven waren gericht aan officiële ambtsdragers van het Europees Parlement en kunnen derhalve niet worden gelijkgesteld met informatie “waarover derden in hun persoonlijke hoedanigheid beschikken”, ongeacht of de administratie van het Parlement al dan niet van deze informatie op de hoogte was.

Naar het Europees Parlement zelf had toegegeven, had het de brieven van klager niet doen toekomen aan het Comité van onafhankelijke deskundigen en zijn toezichhoudende rol verwaarloosd. Klager eiste een rechtzetting in de vorm van een herziening van de relevante passages in het verslag van het Comité. Daarnaast moest het Europees Parlement ook de antwoorden van klager op het eerste verslag van het Comité publiceren.

Ten slotte vroeg klager zich af of in dit labrynt van elkaar wederzijds uitsluitende argumenten over bevoegdheid niet iedere burger zich zou voelen zoals Josef K. in *Het proces* van Kafka.

POGINGEN VAN OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen concludeerde de Ombudsman dat er mogelijk sprake was van een geval van wanbeheer door het Europees Parlement. Hij schreef derhalve, overeenkomstig artikel 3, lid 5 van het Statuut²⁴, naar de Voorzitter van het Parlement om een minnelijke schikking voor te stellen op basis van de volgende analyse van de geschilpunten tussen klager en het Europees Parlement.

1 Bewering inzake nalatigheid

1.1 Klager beweerde dat het Europees Parlement nalatig was geweest door het Comité van onafhankelijke deskundigen geen informatie te verstrekken over zijn briefwisseling met ambtsdragers van het Parlement inzake het verslag-Wemheuer over toerisme. Om verwarring te voorkomen, wijst de Ombudsman erop dat klager volgens hem niet een specifiek individu of specifieke individuen de schuld geeft voor deze nalatigheid.

1.2 In zijn standpunt verklaarde het Europees Parlement dat alle informatie waarover de administratie met betrekking tot het verslag-Wemheuer beschikte, ter beschikking van het Comité van onafhankelijke deskundigen was gesteld. Het Parlement verklaarde echter dat het niet kon medelen of derden informatie aan het Comité hadden verstrekt, zoals een briefwisseling tussen leden van het Europees Parlement en klager of enige andere informatie waarover derden in hun persoonlijke hoedanigheid beschikken.

1.3 In zijn opmerkingen wees klager erop dat zijn brieven aan ambtsdragers van het Europees Parlement waren gericht en derhalve niet gelijkgesteld konden worden met informatie “waarover derden in hun persoonlijke hoedanigheid” beschikken, ongeacht of de administratie van het Parlement van deze informatie op de hoogte was.

1.4 De Ombudsman is van oordeel dat het Parlement als instelling de taak had om, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, passende corrigerende maatregelen te nemen toen eenmaal bekend werd dat relevante informatie en documenten die ambtsdragers van het Europees Parlement in hun officiële hoedanigheid hadden verkregen, niet waren doorgezonden naar het Comité van onafhankelijke deskundigen. Of het Parlement deze plicht heeft vervuld, wordt hierna onderzocht.

2 Vermeende schending van het fundamentele recht van klager om gehoord te worden

2.1 Klager beweerde dat het Europees Parlement verantwoordelijk is voor de schending van zijn fundamentele recht om gehoord te worden in de toerisme-affaire. Het feit dat het Parlement had nagelaten zijn briefwisseling met ambtsdragers van het Parlement over het verslag-Wemheuer door te zenden naar het Comité van onafhankelijke deskundigen, had volgens klager ertoe geleid dat het Comité er ten onrechte van was uitgegaan dat kritische opmerkingen in het verslag met betrekking tot klager onbetwist waren. Als gevolg hiervan beschuldigde het Comité in zijn eigen verslag klager ervan dat hij zijn verantwoordelijkheden niet had uitgeoefend, zonder hem te hebben gehoord. Klager beweerde dat het Europees Parlement een rechtzetting of een repliek moest publiceren.

24

”De Ombudsman tracht zoveel mogelijk met de betrokken instellingen of organen tot een oplossing te komen om een eind te maken aan de gevallen van wanbeheer en met betrekking tot de ingediende klacht genoegdoening te verschaffen.”

2.2 In zijn standpunt beweerde het Europees Parlement dat het Comité van onafhankelijke deskundigen zelf volledig verantwoordelijk was voor de interpretatie van zijn mandaat en voor de wijze waarop het zijn conclusies trok. Volgens het standpunt kan het Parlement onmogelijk weten welke documenten het Comité heeft onderzocht, noch van welke bronnen deze documenten afkomstig zijn, noch welke contacten er werden gelegd tussen de deskundigen en derden, noch welke redenen en overwegingen hebben geleid tot de conclusies van het Comité, welke deze conclusies ook mogen zijn. Het Parlement is derhalve niet bevoegd om te antwoorden op de vraag of het Comité van onafhankelijke deskundigen de fundamentele rechten van klager heeft geëerbiedigd.

2.3 De Ombudsman is van oordeel dat het Europees Parlement de kwestie van zijn eigen verantwoordelijkheid inzake het waarborgen van de fundamentele rechten van klager onbevredigend heeft behandeld.

2.4 De onder punt 1.4 aangegeven conclusie van de Ombudsman luidt dat het Parlement als instelling de taak had om, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, passende corrigerende maatregelen te nemen toen eenmaal bekend werd dat relevante informatie en documenten die ambtsdragers van het Europees Parlement in hun officiële hoedanigheid hadden verkregen, niet waren doorgezonden naar het Comité van onafhankelijke deskundigen.

2.5 Volgens het Europees Parlement nam de Secretaris-Generaal van het Europees Parlement het initiatief om voormalige leden van het Comité van onafhankelijke deskundigen te verzoeken de door klager voorgelegde argumenten en documenten aan een aanvullende analyse te onderwerpen. Dit verzoek werd geweigerd op grond van het feit dat het Comité van onafhankelijke deskundigen niet meer bestond en derhalve niet kon beraadslagen.

2.6 De Ombudsman concludeert derhalve dat het Europees Parlement een poging heeft gedaan om corrigerende maatregelen te nemen. Aangezien de doelstellingen van deze poging echter niet werden bereikt, heeft het Europees Parlement zich volgens de Ombudsman nog niet gekweten van zijn institutionele plicht om corrigerende maatregelen te nemen. De voorlopige conclusie van de Ombudsman luidt derhalve dat het Europees Parlement verdere stappen moet doen om zich te kwijten van zijn institutionele taak om, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, corrigerende maatregelen te nemen, en dat indien het nalaat dit te doen, er mogelijk sprake is van een geval van wanbeheer.

Voorstel voor een minnelijke schikking

De Ombudsman bracht de Voorzitter van het Europees Parlement op de hoogte van bovenstaande conclusies en herinnerde eraan dat het Parlement had beweerd dat het niet verantwoordelijk was voor de verklaringen in de verslagen van het Comité van onafhankelijke deskundigen en zich derhalve moeilijk verplicht kon voelen om het even welke tegenwerping op deze verklaringen te publiceren. De Ombudsman wees erop dat het onderhavige geval geen betrekking had op om het even welke tegenwerping, maar op de tegenwerping van een specifiek individu dat niet was gehoord alvorens in het verslag van het Comité van deskundigen, dat nog steeds beschikbaar is op de website van het Parlement, te worden blootgesteld aan publieke kritiek. De Ombudsman stelde voor dat het Parlement, als passende corrigerende maatregel, ook de repliek van klager op zijn website zou publiceren.

Antwoord van het Europees Parlement

In zijn antwoord op het voorstel van de Ombudsman stemde de Voorzitter van het Europees Parlement ermee in om, als teken van goede wil tegenover klager, hem de mogelijkheid te geven zijn antwoorden op het relevante hoofdstuk van het eerste verslag van het Comité van onafhankelijke deskundigen te publiceren via een hyperlink van de relevante bladzijde op de website van het Europees Parlement, in de verschillende taalversies daarvan. Het Europees Parlement verbond zich er niet toe de antwoorden van klager te vertalen, maar wel alle door hem geleverde taalversies in een passende opmaak te publiceren.

Het Europees Parlement benadrukte dat het feit dat het met deze regeling instemde geen afbreuk deed aan zijn principiële standpunt dat het niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor de inhoud van de verslagen van het Comité van onafhankelijke deskundigen noch voor de wijze waarop het Comité zijn werkzaamheden verrichtte, de informatie waarop het zijn conclusies baseerde en zijn betrekkingen met personen die feitelijk of potentieel bij zijn onderzoek waren betrokken. Daarenboven benadrukte het Europees Parlement dat men niet van het Parlement kan verwachten dat het een voor iedereen toegankelijk “mededelingenbord” ter beschikking zou stellen, waarop argumenten worden gepubliceerd waarmee het Parlement niets te maken heeft en waarvan het de waarde niet kan beoordelen. Het feit dat het Parlement ermee instemt de antwoorden van klager te publiceren kan dus in geen geval als een precedent worden beschouwd voor verdere publicaties op zijn website, noch met betrekking tot het verslag van het Comité van onafhankelijke deskundigen noch in een andere context.

Het Europees Parlement stelde voor om contact met de klager op te nemen zodra het de bevestiging van de Ombudsman had gekregen om op die basis verder te gaan.

Opmerkingen klager

Klager bevestigde in een brief dat hij bereid was de regeling te aanvaarden die in het antwoord van de Voorzitter van het Europees Parlement op het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman werd aangegeven, en dat hij ernaar uitkeek om door het Europees Parlement te worden gecontacteerd om de uitvoering van de minnelijke schikking te bespreken.

BESLUIT

1 Beweringen inzake nalatigheid en schending van het fundamentele recht van klager om gehoord te worden

1.1 Klager beweerde dat het Europees Parlement verantwoordelijk is voor de schending van zijn fundamentele recht om gehoord te worden in de toerisme-affaire. Het feit dat het Parlement had nagelaten zijn briefwisseling met ambtsdragers van het Parlement over het verslag-Wemheuer door te zenden naar het Comité van onafhankelijke deskundigen, had volgens klager ertoe geleid dat het Comité er ten onrechte van was uitgegaan dat de kritische opmerkingen in het verslag met betrekking tot klager onbetwist waren. Als gevolg daarvan beschuldigde het Comité in zijn eigen verslag klager ervan dat hij zijn verantwoordelijkheden niet had uitgeoefend, zonder hem daarover te hebben gehoord. Klager beweerde dat het Europees Parlement een rechtzetting of een repliek moest publiceren.

1.2 De Ombudsman was van oordeel dat het Parlement als instelling de taak had om, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, passende corrigerende maatregelen te nemen toen eenmaal bekend werd dat relevante informatie en documenten die ambtsdragers van het Europees Parlement in hun officiële hoedanigheid hadden verkregen, niet naar het Comité van onafhankelijke deskundigen waren doorgezonden. Voorts was de Ombudsman van mening dat het Europees Parlement pogingen had gedaan om passende corrigerende maatregelen te nemen. Aangezien de doelstellingen van deze pogingen echter niet werden bereikt, had het Europees Parlement zich volgens de Ombudsman niet gekweten van zijn institutionele taak om corrigerende maatregelen te nemen. De voorlopige conclusie van de Ombudsman luidde derhalve dat het Europees Parlement aanvullende stappen moest doen teneinde zich te kwijten van zijn institutionele taak om, binnen de grenzen van zijn bevoegdheden, passende corrigerende maatregelen te nemen, en dat indien het naliet dit te doen, er mogelijk sprake was van een geval van wanbeheer. De Ombudsman stelde derhalve voor dat het Parlement, als passende corrigerende maatregel, de repliek van klager op zijn website zou publiceren.

1.3 In zijn antwoord op het voorstel van de Ombudsman handhaafde het Europees Parlement zijn standpunt over de grond van de zaak, maar stemde het ermee in om, als teken van goede wil tegenover klager, hem de mogelijkheid te geven zijn antwoorden op het relevante hoofdstuk van het eerste verslag van het Comité van onafhankelijke deskundigen te publiceren via een hyperlink van de relevante bladzijde op de website van het Europees Parlement, in de verschillende taalversies daarvan. Klager bevestigde dat hij de door het Europees Parlement voorgestelde regeling aanvaardde en dat hij ernaar uitkeek om door het Parlement te worden gecontacteerd om de uitvoering van de minnelijke schikking te bespreken.

2 Conclusie

Klager en het Europees Parlement blijken, naar aanleiding van het initiatief van de Ombudsman, een minnelijke schikking met betrekking tot de klacht te hebben bereikt. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.3.2 De Europese Commissie

COMMISSIE AANVAARDT VOORSTEL VOOR MINNELIJKE SCHIKKING VAN DE OMBUDSMAN MET BETREKKING TOT EEN VORDERING TOT BETALING VAN EEN HONORARIUM

*Besluit inzake klacht
1230/2000/GG tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Volgens klager, een Britse journalist die vroeger in Brussel woonde en werkte, lagen aan zijn in september 2000 ingediende klacht de volgende feiten ten grondslag.

In maart 1998 werd klager opgebeld door mevrouw D., hoofd van eenheid D.3 van Directoraat-generaal V (“DG V”) van de Commissie (thans Directoraat-generaal Werkgelegenheid en sociale zaken). Zij vroeg hem of hij dringend het tussentijds ontwerpverslag van de zogenoemde Werkgroep op hoog niveau inzake de economische en sociale gevolgen van de veranderingen in het bedrijfsleven, ook bekend als de “Gyllenhammar-groep”, kon redigeren. mevrouw D. kende klager via mevrouw K., de echtgenote van klager, die toentertijd als tijdelijk functionaris in eenheid D.3 werkte. Zij gaf te kennen dat ze dringend hulp nodig had om het ontwerpverslag te verbeteren en bood klager een vergoeding van 3.000 € voor dit werk aan. Klager nam dit aanbod aan.

Het redactiewerk werd verricht over een periode van ongeveer twee weken via een iteratief proces met regelmatige contacten en e-mails tussen klager en mevrouw D. Begin april 1998 was het werk voltooid. Wegens de urgentie van de zaak kon DG V pas na de voltooiing van het werk een contract opstellen. Dat gebeurde in juni 1998. De mondeling overeengekomen vergoeding van 3.000 € werd vermeld in het op 26 juni 1998 gedateerde contract (referentienummer 980114) en betaald aan klager.

Eind september 1998 telefoneerde mevrouw D. opnieuw naar klager om hem te vragen of hij het eindverslag van de Gyllenhammar-groep kon redigeren. Mevrouw D. legde uit dat het opnieuw dringend was, aangezien het verslag moest worden voorgelegd aan de Europese Raad van Wenen, die in december 1998 zou plaatsvinden. Het verslag moest in alle talen van de Gemeenschap worden vertaald en geruime tijd vóór deze bijeenkomst worden gedrukt. Mevrouw D. en klager kwamen overeen dat “dezelfde voorwaarden en bepalingen zouden gelden” als voor het tussentijds verslag, namelijk dat klager het werk snel zou voltooien en daarvoor 3.000 € zou krijgen. Er werd verder niets over de vergoeding gezegd.

Klager aanvaardde het werk en nadat hetzelfde iteratieve proces als voor het tussentijds verslag had plaatsgevonden, voltooide hij het midden oktober 1998. Het eindverslag van de Gyllenhammar-groep werd stipt volgens afspraak gepubliceerd en voorgelegd aan de Europese Raad.

Gezien zijn ervaring met het tussentijds verslag ging klager ervan uit dat binnen korte termijn een contract zou worden opgemaakt en de vergoeding zou worden uitbetaald. Er gingen echter maanden voorbij zonder dat hij een contract of een mededeling van de Commissie ontving. Tenslotte zond klager op 25 september 1999 een factuur voor de betaling van 3.000 € naar mevrouw Q., directeur van directoraat D en waarnemend adjunct-directeur-generaal van DG V.

Begin november 1999 (13 maanden nadat het werk was voltooid) stuurde de Commissie een ontwerpcontract (referentienummer VC/1999/0020) naar klager en ontving hij een kennisgeving van de heer C., hoofd van de afdeling “contracten € subsidies” van DG V. Volgens dit ontwerpcontract moest klager, binnen een periode van twee maanden vanaf de datum waarop het contract in werking trad (de datum van kennisgeving door de Commissie van het getekende contract aan klager) een verslag over de economische en sociale gevolgen van de veranderingen in het bedrijfsleven opstellen. Het ontwerpcontract vermeldde een vergoeding van 2.000 €.

Kort na de ontvangst van het ontwerpcontract nam klager contact op met mevrouw D. om haar erop te wijzen dat de vergoeding 1.000 € lager was dan overeengekomen en haar om uitleg te vragen. Mevrouw D. zei dat ze de zaak zou bekijken en contact zou opnemen met klager. Zij belde echter nooit meer terug.

Op 21 december 1999 stuurde de heer C. een aanmaning, waarin hij klager vroeg het ontwerpcontract te ondertekenen en binnen tien kalenderdagen terug te sturen. Klager antwoordde in een brief van 30 december 1999, waarin hij uitlegde wat er was gebeurd en zijn verbazing uitte over de vastgelegde termijn. Vervolgens nam hij opnieuw contact op met mevrouw D., die niet ontkende dat een vergoeding van 3.000 € was overeengekomen. Mevrouw D. zei echter dat de afdeling financiën van DG V om budgettaire redenen de vergoeding intussen tot 2.000 € had verlaagd, en zij raadde hem aan dit bedrag te aanvaarden, want anders zou hij misschien helemaal niet betaald worden. Klager ondertekende vervolgens op 19 januari 2000 met tegenzin het ontwerpcontract en stuurde het terug naar de Commissie. In zijn begeleidend schrijven van 20 januari 2000 maakte hij de volgende opmerkingen: “Ik wil echter opnieuw benadrukken dat in deze zaak DG V eenzijdig is afgeweken van de voorwaarden die door mevrouw D. en mijzelf waren overeengekomen, hetgeen door haar niet wordt ontkend, namelijk een vergoeding van 3.000 €. Dit soort bedrog is niet goed voor de reputatie van de Commissie”. Voorts wees klager erop dat het onaanvaardbaar was dat de Commissie hem pas een vol jaar na de voltooiing van het werk een contract had gestuurd, en dat hij verwachtte dat de betaling zonder verder uitstel zou worden uitgevoerd. Op 9 februari 2000 stuurde de Commissie het ondertekende contract naar klager.

Na een eerste factuur te hebben gestuurd, stuurde klager niet onmiddellijk een tweede. Op 4 april 2000 stuurde hij een e-mail naar de heer C., waarin hij de aandacht vestigde op zijn eerste factuur en vroeg wanneer hij betaald zou worden. Later op dezelfde dag zond de heer C. klager een e-mail waarin hij hem vroeg om een laatste factuur te zenden, samen met het eindverslag, in overeenstemming met de contractuele bepalingen. Klager antwoordde dat hij reeds in september 1999 een factuur had gestuurd en het verslag waaraan hij op vraag van de Commissie had gewerkt reeds in oktober 1998 had voltooid.

Op 5 april 2000 ontving klager een e-mail van mevrouw V., een collega van de heer C., die hem ervan op de hoogte bracht dat het eindverslag niet gedateerd kon zijn op 1998, aangezien het contract was ondertekend op 31 december 1999 en de periode voor de uitvoering van de opdracht was verlopen op 29 februari 2000. In zijn antwoord wees klager erop dat deze data onjuist waren en legde hij nogmaals uit wat de achtergrond van zijn vordering was. Hij merkte tevens op dat men hem niet had gevraagd een “verslag” in te dienen, maar dat zijn werk had bestaan in het aanbrengen van een groot aantal tekstwijzigingen in een manuscript dat een andere persoon voor de Commissie had opgesteld. Klager beloofde niettemin een nieuwe factuur te zenden, hetgeen hij deed op 1 mei 2000.

Omdat geen enkele betaling werd gedaan, richtte klager zich in september 2000 tot de Ombudsman. Klager beweerde dat hij niet meer bereid was om genoegen te nemen met de verlaagde betaling van 2.000 €. Hij eiste daarentegen (1) de volledige betaling van de overeengekomen vergoeding, namelijk 3.000 €, (2) rente op dat bedrag vanaf 25 september 1999 en (3) een formele verontschuldiging van mevrouw D. en mevrouw Q.

Klager formuleerde de volgende beweringen:

- (1) de Commissie had hem niet de overeengekomen vergoeding van 3000 € betaald;
- (2) de Commissie had eenzijdig de overeengekomen vergoeding verlaagd;
- (3) de Commissie had hem pas 13 maanden nadat hij het werk had voltooid een ontwerpcontract gestuurd.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

De Commissie had een werkgroep van deskundigen op hoog niveau ingesteld om de veranderingen in het bedrijfsleven en de sociale gevolgen daarvan te onderzoeken. De groep werd voorgezeten door de heer P. Gyllenhammar en het verslag werd later bekend als het “verslag-Gyllenhammar”. De groep stelde een tussentijds verslag op, dat naar de Europese Raad in juni 1998 in Cardiff moest worden gestuurd. De voorzitter van de groep vond het belangrijk dat de tekst vlot leesbaar zou zijn en daartoe werd een journalist ingehuurd. Klager werd gecontracteerd voor dit werk, dat bestond uit het bijwonen van de vergaderingen van de werkgroep en het schrijven van de Engelse tekst van het tussentijds verslag. Hij kreeg hiervoor op 6 oktober 1998 een bedrag van 3.000 € uitbetaald. Klager werd niet gecontracteerd om het eindverslag te schrijven. Hij had enkele kleine wijzigingen in de Engelse tekst aangebracht, hoewel hij hier geen contract voor had, en dat blijkt de aanleiding voor het misverstand te zijn geweest.

In 1999 moest een nieuw document met de titel “Verslag over de economische en sociale gevolgen van de veranderingen in het bedrijfsleven” worden opgesteld. Het doel van dit verslag was een overzicht van de problematiek van de veranderingen in het bedrijfsleven te geven op basis van het eindverslag van de Gyllenhammar-groep. Klager werd als deskundige uitgekozen om dit verslag op te stellen op grond van zijn vorige ervaring op dit gebied (waaronder ook zijn bijdrage aan de opstelling van het tussentijds verslag van de Gyllenhammar-groep) en zijn ervaring als journalist. Contract VC/1999/0020, dat vervolgens werd opgesteld, bepaalde dat de periode voor de uitvoering van de werkzaamheden twee maanden was, met als aanvangsdatum 9 februari 2000. De vergoeding werd vastgesteld op basis van het feit dat het mogelijk was om het verslag binnen enkele weken op te stellen, aangezien klager deskundig was op dit terrein en ruimschoots kon putten uit gepubliceerde werken, met inbegrip van het eindverslag van de Gyllenhammar-groep. Dit bleek ook uit de periode voor de uitvoering van het werk, die op twee maanden was vastgesteld. Evenzo was de vergoeding vastgesteld op 2.000 €, aangezien het niet noodzakelijk was om vergaderingen bij te wonen zoals voor het tussentijds verslag van de Gyllenhammar-groep.

Tot op heden had men van klager nog geen verslag ontvangen en bijgevolg was het niet mogelijk hem een bedrag van 2.000 € te betalen. De facturen die men van klager had ontvangen hadden betrekking op werkzaamheden die waren verricht in 1998 en niet op het verslag dat in het contract werd geëist.

Er was een grote mate van verwarring geweest in de contacten met klager. Men had hem herhaaldelijk uitgelegd, zowel in telefoongesprekken als per e-mail, dat contract

VC/1999/0020 was opgesteld voor een afzonderlijke opdracht (die het verslag-Gyllenhammar wel omvatte, maar niet met het eindverslag samenviel).

Hoewel er geen contract was met klager, had de Commissie niettemin de vruchten kunnen plukken van de gewijzigde Engelse tekst (bijgehouden wijzigingen). Daarom, als bewijs van haar goede trouw in haar betrekkingen met contractanten en omdat zij wilde betalen voor de “waarde” van het werk waarvan zij de vruchten had geplukt, was de Commissie bereid een gratificatie van 1.000 € te betalen.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en maakte hij onder meer de volgende opmerkingen.

In haar standpunt had de Commissie haar toevlucht genomen tot een aantal onwaarheden en beweringen over “verwarring” en “misverstanden”. Er was echter geen misverstand geweest tussen klager en mevrouw D. Hun afspraak over het eindverslag was volkomen duidelijk, net zoals dat voor het tussentijds verslag het geval was geweest.

In de tussentijd had klager nieuwe informatie ontvangen. In februari of maart 1999 had zijn echtgenote de heer T., een ambtenaar die zich bezighield met budgettaire zaken in eenheid D.3, ervan op de hoogte gebracht dat klager nog geen contract had ontvangen voor het werk dat hij in oktober 1998 had verricht. De heer T. benaderde vervolgens mevrouw D. om te zien wat er gedaan kon worden. Mevrouw D. vroeg hem een verbintenis van 2.000 € in de begroting op te nemen ter voorbereiding van de opstelling van het contract. Deze informatie weerlegde de bewering van de Commissie dat het contract was opgesteld voor toekomstige werkzaamheden en niet voor het werk dat klager in oktober 1998 had volbracht. Hieruit bleek ook dat mevrouw D. persoonlijk de opdracht had gegeven om de vergoeding van klager te verlagen.

Een Fransman, de heer B., was gecontracteerd om de verslagen, dit wil zeggen zowel het tussentijds als het eindverslag, van de Gyllenhammar-groep te vertalen. Toen mevrouw D. klager de eerste keer benaderde om te helpen bij de redactie van het tussentijds verslag, uitte zij haar ontevredenheid over de benadering van de heer B. en zei ze dat zij het verslag moest reviseren en dat klager ervoor moest zorgen dat het verslag zodanig werd herschreven dat het een vlot leesbare tekst in het Engels werd. Het ging uitsluitend om redactiewerk. Klager hoefde niet de bijeenkomsten van de werkgroep bij te wonen, aangezien de heer B. rapporteur was. Op aanraden van mevrouw D., volgens wie het nuttig was om een “indruk” van de discussies te krijgen, was klager niettemin anderhalf uur aanwezig geweest op een van de vergaderingen. Er bestond een duidelijk verschil tussen *opstellen* en *redigeren*. Klager had nooit beweerd een van de verslagen te hebben *opgesteld* (dit wil zeggen geschreven): dat werk was gedaan door de heer B. en vervolgens door mevrouw D. en haar team. Het werk van klager bestond erin de verslagen op een intelligente manier te *redigeren* zodat ze begrijpelijk waren voor niet-gespecialiseerde lezers en vlot leesbaar waren in het Engels.

Het klopte dat er geen schriftelijk contract was toen klager aan het eindverslag had gewerkt. Dit was echter het gevolg van de urgentie van de zaak, zoals ook het geval was geweest bij het tussentijds verslag. Mevrouw D. en klager hadden een mondelinge afspraak over het werk en de vergoeding gemaakt tijdens het telefoongesprek van eind september 1998, toen mevrouw D. klager om dringende hulp had gevraagd. Het werk was derhalve gedekt door dit “gentlemen's agreement”. Klager wees er bovendien op dat het zeer ongebruikelijk zou zijn indien hij gratis aan het eindverslag had gewerkt.

De bewering van de Commissie dat contract VC/1999/0020 betrekking had op een toekomstig verslag was zeer vreemd, omdat klager niet door mevrouw D. of een andere persoon was gecontacteerd om aan een dergelijk project mee te werken. Daarenboven had klager nooit beweerd een deskundige op het gebied van sociale zaken te zijn.

Het aanbod van een gratificatie van 1.000 € was geen aanvaardbaar substituuut voor de betaling van het volledige bedrag van 3.000 €. Klager handhaafde dus zijn vordering tot betaling van het overeengekomen bedrag, namelijk 3.000 €, plus rente vanaf 25 september 1999, de datum waarop hij zijn eerste factuur had gestuurd.

VERDER ONDERZOEK

Gelet op het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klager was de Ombudsman van oordeel dat hij aanvullende informatie nodig had om de onderhavige klacht te behandelen. Derhalve onderzocht hij het dossier van de Commissie en hoorde hij de getuigenverklaringen van mevrouw D. en de heer T.

Onderzoek van het dossier

Het dossier van de Commissie bevatte onder meer de volgende documenten.

De “*notulen van de vergadering van 22 en 23 juni 1998*”: deze gaven aan dat de termijn voor het eindverslag 16 oktober 1998 was en dat “een redacteur zou worden gezocht (om reeds in augustus te beginnen)”.

In een *nota d.d. 3 april 1998* vroeg mevrouw D. dat een verbintenis van 3.000 € zou worden aangegaan voor een contract dat met klager zou worden gesloten. Volgens de begeleidende nota, waarin de keuze van de contractant werd gerechtvaardigd en de taken werden omschreven, bestond de betrokken opdracht in de “redactie” van het tussentijds verslag voor de termijn van 23 april 1998. In een *interne nota d.d. 4 mei 1998* van DG XX (Financiële controle) aan DG V wordt naar deze datum verwezen en verzocht om een verklaring dienaangaande. In een handgeschreven toevoeging bij de nota staat “changer la date!”. Op 22 juli 1998 ontving DG V de *factuur van klager* voor “redactiewerk aan verslag van werkgroep op hoog niveau inzake veranderingen in het bedrijfsleven”. In een *nota d.d. 25 juli 1998* bevestigde mevrouw D., in dezelfde bewoordingen, dat deze opdracht bevestigend was uitgevoerd.

In een *nota d.d. 14 april 1999* vroeg mevrouw Q. dat een verbintenis van 2.000 € zou worden aangegaan voor een dienstverleningscontract dat met klager zou worden gesloten. Volgens de begeleidende nota had men klager gekozen met het oog op de urgentie van het werk, zijn kwalificaties en zijn bereidheid om het werk te doen. In een *nota d.d. 4 juni 1999* vroeg de voor het beheer van middelen bevoegde afdeling aan mevrouw Q. waarom deze dienst alleen door klager kon worden geleverd. In *haar antwoord d.d. 14 juni 1999* stelde mevrouw Q. dat klager reeds werk had verricht met betrekking tot de Gyllenhammar-groep “inzake de economische en sociale gevolgen van industriële veranderingen” en voegde hier het volgende aan toe: “Hij heeft dus een zeer goede kennis van het dossier waarover het eindverslag moet worden opgesteld en is bovendien bereid en in staat om het binnen zeer korte termijn in te dienen”. Voorts merkte mevrouw Q. op dat de prijs als zeer goed werd beschouwd, met het oog op het feit dat de “redactie van het tussentijds verslag werd uitgevoerd voor een bedrag van 3.000 €”.

Getuigenissen van ambtenaren van de Commissie

Twee ambtenaren van de Commissie, mevrouw D. en de heer T., werden als getuigen gehoord door de diensten van de Ombudsman.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Analyse van de geschilpunten door de Ombudsman

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen, alsmede van de resultaten van het verdere onderzoek, kwam de Ombudsman tot de conclusie dat de Commissie niet passend had geantwoord op de vorderingen van klager.

Deze voorlopige conclusie was gebaseerd op de volgende overwegingen.

1 In april 1998 voerde klager, een Britse journalist, werkzaamheden uit voor de Commissie (contract 980114) met betrekking tot een tussentijds verslag van een werkgroep op hoog niveau die was ingesteld om veranderingen in het bedrijfsleven en de sociale gevolgen daarvan te onderzoeken (de “Gyllenhammar-groep”) en kreeg hij een vergoeding van 3.000 € voor dit werk. Klager beweerde dat men hem in september 1998 had gevraagd werkzaamheden te verrichten voor het eindverslag van deze werkgroep en dat mondeling was overeengekomen dat dezelfde voorwaarden als voordien zouden gelden, namelijk dat een vergoeding van 3.000 € voor dit werk zou worden betaald. Volgens klager had de Commissie deze vergoeding niet betaald, maar eenzijdig deze vergoeding tot 2.000 € verlaagd en hem pas 13 maanden nadat hij het werk had voltooid een contract gestuurd. Klager eiste: (1) de volledige betaling van de overeengekomen vergoeding van 3.000 €, (2) rente op dat bedrag vanaf 25 september 1999 en (3) een formele verontschuldiging van twee ambtenaren van de Commissie, mevrouw D. en mevrouw Q.

2 De Commissie beweerde dat er geen contract was voor werkzaamheden met betrekking tot het eindverslag van de Gyllenhammar-groep, maar dat klager de opdracht had gekregen, in een contract dat begin 2000 was ondertekend (contract VC/1999/0020) en voor een vergoeding van 2.000 €, om een “verslag over de economische en sociale gevolgen van veranderingen in het bedrijfsleven” op te stellen. Volgens de Commissie kon dit bedrag echter niet worden uitbetaald omdat klager het genoemde verslag niet had ingediend. Gelet op het feit dat zij de vruchten had kunnen plukken van het werk dat klager had verricht voor het eindverslag van de Gyllenhammar-groep, was de Commissie niettemin bereid om een gratificatie van 1.000 € te betalen.

3 In zijn opmerkingen leverde klager scherpe kritiek op de zienswijzen van de Commissie en beweerde hij dat er op zijn minst een “gentlemen's agreement” was, op grond waarvan hij werk moest verrichten aan het eindverslag van de Gyllenhammar-groep.

4 De Ombudsman achtte het zinvol de beweringen van klager gezamenlijk te behandelen, aangezien ze gebaseerd waren op dezelfde veronderstelling, namelijk dat klager in september 1998 door de Commissie was gevraagd om het eindverslag van de Commissie te redigeren en dat bij deze gelegenheid was overeengekomen dat een vergoeding van 3.000 € voor dit werk zou worden betaald.

5 De Ombudsman merkte op dat de Commissie niet betwistte dat klager redactiewerk aan het eindverslag van de Gyllenhammar-groep had verricht. Klager had bovendien bewijsmateriaal ingediend om dit feit te staven. Daarnaast was het ook vast komen te staan dat dit werk was uitgevoerd met medeweten en goedkeuring van de Commissie. In haar getuigenis bevestigde mevrouw D., hoofd van de eenheid van de Commissie die zich met het verslag had beziggehouden, dat het ontwerp van het eindverslag aan klager was doorgegeven, die het bewerkte en vervolgens terugbezorgde aan de Commissie. Dergelijke diensten werden normaliter niet gratis geleverd, en niets wees erop dat klager van plan was geweest voor niets te werken. Klager beweerde dat mondeling tussen hemzelf en mevrouw D. was overeengekomen dat hij onder dezelfde voorwaarden zou werken als voor het tussentijds verslag. In haar getuigenis gaf mevrouw D. toe dat het “heel goed mogelijk” was dat de woorden “onder dezelfde voorwaarden” tijdens de besprekingen waren gebruikt,

zoals klager beweerde. Verder bevestigde zij dat ze had gedacht dat hiermee werd verwezen naar de voorwaarden van het contract voor het tussentijds verslag (contract 980114). In deze omstandigheden leek de bewering van klager dat hij had voorgesteld om het werk onder dezelfde voorwaarden als de vorige opdracht uit te voeren, namelijk voor een vergoeding van 3.000 €, en dat mevrouw D. dit aanbod had aanvaard, plausibel. De suggestie van mevrouw D. dat klager met deze woorden wilde aangeven dat hij bereid was het werk uit te voeren voor de vergoeding die reeds was betaald overeenkomstig contract 980114 (en dus in feite voor niets) was niet overtuigend. Integendeel, al het overige beschikbare bewijsmateriaal bleek de door klager gegeven versie van de feiten te bevestigen.

6 Ten eerste kwam de door klager aangegeven volgorde van gebeurtenissen overeen met hetgeen was gebeurd, zoals de Commissie toegaf, bij de werkzaamheden voor het tussentijds verslag. Wegens de urgentie was er geen contract opgesteld voordat de werkzaamheden aan het tussentijds verslag waren voltooid. Nadien werd echter een contract opgesteld en ondertekend. Ten tweede, aangezien de Commissie het nodig had geacht om van de diensten van een journalist gebruik te maken om het tussentijds verslag te redigeren, zou het verwonderlijk zijn indien minder zorg werd besteed aan het eindverslag, dat uiteindelijk moest worden voorgelegd aan de Europese Raad. In haar getuigenis bevestigde mevrouw D. dat het nodig bleek redactiewerk te verrichten aan de tekst die door de rapporteur van de werkgroep was opgesteld. Ten derde, in de notulen van de vergadering van de Gyllenhammar-groep van 22 en 23 juni 1998 stond dat een redacteur voor het eindverslag zou worden gezocht. Ten vierde, alle beschikbare elementen wezen erop dat de zaak urgent was, aangezien de rapporteur zijn ontwerp van het eindverslag had ingediend op een moment (eind september 1998) dat de voor dit verslag vastgestelde termijn (16 oktober 1998) snel naderbij kwam. In haar getuigenis bevestigde mevrouw D. daarenboven dat dit verslag een van de “belangrijkste items” was die haar eenheid destijds moest afleveren. Het is derhalve hoogst onwaarschijnlijk dat de verantwoordelijke ambtenaar dit werk zou overlaten aan de goede wil van een derde, die geen ambtenaar van de Gemeenschap was, zonder een specifieke regeling te treffen over hoe en onder welke voorwaarden dit werk moest worden uitgevoerd. De Ombudsman kwam derhalve tot de voorlopige conclusie dat het standpunt van klager, volgens hetwelk er een afspraak was gemaakt tussen mevrouw D. en hemzelf op grond waarvan hij redactiewerk zou verrichten aan het eindverslag voor een vergoeding van 3.000 €, door het beschikbare bewijsmateriaal werd gestaafd. Indien er sprake was geweest van een misverstand, zoals de Commissie beweerde, bleek dit uitsluitend van de kant van de Commissie te komen, en was het niet veroorzaakt door klager.

7 De Commissie beweerde echter dat er wel een contract (VC/1999/0020) met klager was gesloten, maar dat dit bedoeld was voor de opstelling van een afzonderlijk verslag en niet voor werkzaamheden met betrekking tot het eindverslag van de Gyllenhammar-groep.

8 De Ombudsman was van oordeel dat de door de Commissie gegeven versie van de feiten door verscheidene factoren werd tegengesproken. *Ten eerste* bleek er geen bevredigende uitleg te bestaan met betrekking tot de precieze aard van het verslag dat zagezegd door klager moest worden opgesteld overeenkomstig contract VC/1999/0020. *Ten tweede*, en tot op zekere hoogte aansluitend bij het eerste punt, was het moeilijk te begrijpen dat klager voor deze taak was uitgekozen. Klager wees erop dat hij een journalist was zonder specifieke deskundigheid op het gebied van sociale zaken. *Ten derde*, indien het waar was dat een dergelijk verslag noodzakelijk was en dat het ging om een urgentie (zoals de documenten met betrekking tot het dossier van de Commissie aangaven) was het onbegrijpelijk dat de Commissie klager niet probeerde te dwingen het verslag op te stellen, hetgeen hij zagezegd had beloofd, of het contract niet opzegde en iemand anders probeerde te zoeken om het verslag op te stellen. *Ten vierde* bevestigden de ambtenaren van de Commissie die door de diensten van de Ombudsman werden geïnterviewd, dat in februari of maart 1999 de echtgenote van klager vragen had gesteld over het contract dat haar man verwachtte voor zijn werk aan het eindverslag. Kort daarna, op 14 april 1999, vroegen de

diensten van DG V dat een verbintenis van 2.000 € zou worden aangegaan voor een contract dat met klager zou worden gesloten. De inhoud van de interne nota die bij deze gelegenheid door of voor mevrouw Q. was opgesteld, wees er sterk op dat contract VC/1999/0020 inderdaad bedoeld was voor het werk dat klager aan het eindverslag van de Gyllenhammar-groep had verricht en geen betrekking had op een nieuw verslag. Het was waar dat het eindverslag van de Gyllenhammar-groep reeds lange tijd was voltooid toen deze nota werd opgesteld. Men mag echter niet vergeten dat contract 980114 met betrekking tot het werk voor het tussentijds verslag eveneens verscheidene maanden na de uitvoering van het werk was gesloten.

9 *Ten slotte* stelde de Ombudsman vast dat volgens het aan hem verstrekte bewijsmateriaal klager vanaf het begin blijkt te hebben beweerd dat contract VC/1999/0020 bedoeld was om zijn werk aan het eindverslag te dekken. In zijn brief aan de Commissie van 20 januari 2000 herhaalde klager dit standpunt en klaagde hij over wat hij beschouwde als een eenzijdige wijziging van de contractuele bepalingen door DG V. Onder deze omstandigheden achtte de Ombudsman het onverklaarbaar dat de Commissie geen enkele brief aan klager schreef om haar standpunt uit te leggen. De bewering van de Commissie dat zij deze uitleg per telefoon verschaftte was niet overtuigend, aangezien er geen enkel bewijs van dergelijke telefoongesprekken bestond en er nergens in de briefwisseling tussen de Commissie en klager naar werd verwezen.

10 De voorlopige conclusie van de Ombudsman luidde derhalve dat de niet-betaling door de Commissie van het bedrag van 3.000 €, dat mondeling bleek te zijn overeengekomen tussen klager en mevrouw D. voor het werk dat hij had verricht aan het eindverslag van de Gyllenhammar-groep, een geval van wanbeheer kon vormen.

Mogelijkheid van een minnelijke schikking

Op 15 november 2001 diende de Ombudsman een voorstel voor een minnelijke schikking bij de Commissie in. In zijn brief stelde de Ombudsman de Commissie voor te overwegen aan klager het bedrag van 3.000 € te betalen, verhoogd met rente vanaf 25 september 1999.

In haar antwoord van 14 januari 2002 bracht de Commissie de Ombudsman ervan op de hoogte dat, ondanks het feit dat het ondertekende contract slechts 2.000 € bedroeg, zij bereid was het voorstel van de Ombudsman te aanvaarden en aan klager het bedrag van 3.000 €, verhoogd met rente vanaf 25 september 1999, te betalen.

In zijn op 30 januari 2002 verstuurde opmerkingen bracht klager de Ombudsman ervan op de hoogte dat hij tevreden was over het bereikte resultaat en bedankte hij de Ombudsman voor zijn hulp.

BESLUIT

1 Niet-betaling van door klager verrichte werkzaamheden

1.1 Klager beweerde dat de Commissie hem een bedrag van 3.000 € schuldig was voor werkzaamheden die hij in 1998 voor de Commissie had verricht, verhoogd met rente vanaf 25 september 1999. Hij vroeg ook om een formele verontschuldiging van twee ambtenaren van de Commissie.

1.2 De Commissie wees deze vordering aanvankelijk af, maar stelde voor om een gratificatie van 1.000 € aan klager te betalen.

1.3 Op 15 november 2001 diende de Ombudsman een voorstel voor een minnelijke schikking bij de Commissie in. In zijn brief stelde de Ombudsman de Commissie voor te overwegen klager een bedrag van 3.000 € te betalen, verhoogd met rente vanaf 25 september 1999.

1.4 Op 14 januari 2002 bracht de Commissie de Ombudsman ervan op de hoogte dat zij akkoord ging met zijn voorstel en dat zij klager het bedrag van 3.000 €, verhoogd met rente vanaf 25 september 1999, zou betalen.

1.5 Klager stelde de Ombudsman ervan in kennis dat hij tevreden was over het bereikte resultaat.

1.6 Uit de opmerkingen van de Commissie en klager blijkt dat de Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak tot tevredenheid van klager te regelen.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt dat de Commissie maatregelen heeft genomen om de zaak tot tevredenheid van klager te regelen.

EUROPESE COMMISSIE HERROEPT HAAR BESLUIT TOT VERLAGING VAN EEN FINANCIËLE BIJDRAGE

*Besluit inzake klacht
300/2001/IP tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Op 19 februari 2001 diende klager, als secretaris-generaal van SI.GE.MA (*Sindacato della gente di mare*), een klacht in bij de Europese Ombudsman. Op 1 oktober 1997 had SI.GE.MA gereageerd op de oproep van de Commissie om voorstellen in te dienen voor proefprojecten ten behoeve van de kleinschalige kustvisserij en vrouwen van vissers uit de kleinschalige kustvisserij²⁵. Op 31 maart 1998 bracht de Commissie SI.GE.MA ervan op de hoogte dat zijn voorstel was geselecteerd. De financiële bijdrage van de Commissie zou ten hoogste 125.901 € bedragen, wat overeenkwam met 75% van de totale subsidiabele kosten die in het bij de Commissie ingediende voorstel waren opgenomen.

Op 22 oktober 1998 stelde klager de diensten van DG Visserij ervan in kennis dat twee van de 16 aangewezen technische deskundigen om persoonlijke redenen hun aanstelling moesten weigeren. Zij zouden worden vervangen door 15 bijkomende deskundigen, die 200 van het totale aantal van 760 uren zouden geven. Dit zou geen gevolgen voor de kosten van het project hebben. Op 12 december 1998 stuurde SI.GE.MA het tussentijds verslag naar de Commissie, die begin maart 1999 het eerste voorschot betaalde. Het project was eind maart 1999 voltooid en het eindverslag werd op 26 juli 1999 gestuurd, met op 26 augustus 1999 een addendum. Op 13 december 1999 bracht de Commissie klager ervan op de hoogte dat twee vertegenwoordigers van DG Visserij begin 2000 een inspectie ter plaatse zouden uitvoeren. Deze inspectie werd uitgevoerd op 17 en 18 januari 2000. Op 6 maart 2000 vroeg de Commissie klager uit te leggen hoe het salaris was berekend van de 14 leraars die een maandsalaris ontvingen (935 € per maand gedurende zes maanden voor 40 uren in totaal per leraar), omdat zij dat bedrag bijzonder hoog vond. Bij brief van 5 april 2000 deelde klager de Commissie mee dat bij de berekening van het salaris voor de leraars die op maandbasis betaald werden, niet alleen rekening was gehouden met het aantal uren dat iedere leraar had gegeven, maar ook met het voorbereidende werk, namelijk 538 uren in totaal.

Op 31 mei 2000 deelde de Commissie klager haar conclusies na het eindverslag en de inspectie ter plaatse van 17 en 18 januari 2000 mee, die als volgt luiden:

" (...)De arbeidskosten vinden wij bijzonder hoog en kunnen wij zo niet aanvaarden. De 14 leraars met een maandsalaris hebben elk slechts 40 uren les in 6 maanden gegeven, d.w.z. dat zij een salaris van 140,25 €/uur ontvingen. (...) Wij kunnen niet in aanmerking nemen (...) dat het werk van de leraars met een maandsalaris wordt beschouwd als één geheel, inclusief de voorbereiding, en niet per uur is berekend, aangezien er geen stukken

zijn waaruit blijkt hoeveel uren de voorbereiding heeft geduurd. (...) Wij zullen uiterlijk binnen 30 dagen overgaan tot de laatste betaling van 6.643 €, indien wij ondertussen geen nieuwe informatie van u ontvangen."

In zijn brief van 20 juni 2000 beklemtoonde klager dat de voorbereidende werkzaamheden noodzakelijk waren geweest, namelijk voor de uitstippeling van de didactische strategie en voor de distributie van het materiaal aan alle deelnemers. Klager wees er tevens op dat alle uren die door iedere leraar waren gewerkt naar behoren waren bewezen en gerechtvaardigd, aangezien de leraars een register hadden moeten tekenen. Aan de inspecteurs van de Commissie was zo'n register getoond bij hun bezoek ter plaatse van 17 en 18 januari 2000. Voorts onderstreepte klager dat de Commissie niet binnen 30 dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het op 27 juli 1999 verstuurde eindverslag had gereageerd, zoals voorgeschreven in artikel 5, lid 1, sub b) van bijlage 3 van de Verklaring.

Op 20 juli 2000 zond de Commissie klager een compromisvoorstel om de zaak te sluiten. Zij verklaarde zich bereid 50% te betalen van de uren voorbereidende werkzaamheden, m.a.w. 269 uren, tegen 62 €/uur.

Klager aanvaardde het voorstel van de Commissie niet en aangezien het niet mogelijk bleek de zaak te regelen, diende hij een klacht in bij de Ombudsman, waarin hij het volgende beweerde.

SI.GE.MA heeft zich gehouden aan de voor het project geldende regels en de inhoud van de Verklaring, waarmee de Commissie akkoord is gegaan. De instelling moet derhalve terugkomen op haar besluit om het totale bedrag van de voor SI.GE.MA goedgekeurde financiële bijdrage te verminderen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd doorgezonden naar de Commissie. In haar standpunt wees de Commissie, kort samengevat, op de volgende punten.

In het budget dat door SI.GE.MA in zijn voorstel was opgenomen en door de Commissie was goedgekeurd, waren de arbeidskosten voor alle categorieën deskundigen op een maandelijkse basis berekend. Voor de 16 deskundigen was een bedrag van 935 € per maand per deskundige gedurende 6 maanden uitgetrokken.

In maart 1999 vroeg de Commissie de begunstigde uit te leggen hoe het salaris van de maandelijks betaalde deskundigen was berekend, omdat dat haar bijzonder hoog leek. Klager verstrekke evenwel geen nuttige informatie. Ook tijdens de inspectie ter plaatse, die op 17 en 18 januari 2000 door twee vertegenwoordigers van DG Visserij werd uitgevoerd, kon klager niet uitleggen hoe het totaalbedrag van 5.610 € (935 € x 6 maanden) voor ieder van de 14 deskundigen met een maandsalaris was berekend. De Commissie stuurde klager daarom nog twee brieven op 6 en 23 maart 2000, die op 20 juni 2000 werden beantwoord. Klager legde uit dat hij bij de berekening van het salaris van de 14 op maandbasis betaalde deskundigen ook rekening had gehouden met de tijd die in voorbereidende werkzaamheden was gestoken, namelijk 538 uren.

Op basis van alle informatie die van klager was ontvangen en die reeds in het bezit van de Commissie was, stelde de instelling als compromis voor 50% van de voorbereidende werkzaamheden te betalen, namelijk 269 uren tegen een tarief van 62 €.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen over het standpunt van de Commissie handhaafde klager in de grond zijn oorspronkelijke klacht.

Op 11 december 2001 stuurde klager de Ombudsman nog een document als bewijsstuk voor zijn klacht. Dit document bestond uit een kopie van het register dat door iedere leraar was ingevuld met de datum, zijn/haar naam, zijn/haar handtekening, de periode van de werkzaamheden en een korte beschrijving van de in het kader van de voorbereiding verrichte werkzaamheden.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Analyse van de betwiste punten door de Ombudsman

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen was de Ombudsman van oordeel dat de Commissie niet passend had gereageerd op de vorderingen van klager.

De Ombudsman toonde zich ingenomen met de pogingen van de Commissie om de zaak op te lossen en met haar voorstel om 50% van de voorbereidende werkzaamheden te betalen, namelijk 269 uren tegen een uurtarief van 62 €. Dit bewees volgens hem dat de Commissie het beginsel had aanvaard dat 14 leraren tijd hadden besteed aan het voorbereidende werk. Het was evenwel onduidelijk waarom de Commissie niet bereid was het volledige oorspronkelijk overeengekomen bedrag te betalen, aangezien klager bewijsstukken voor 538 werkuren bleek te hebben verstrekt.

Volgens de Ombudsman was de weigering van de Commissie om alle uren van de voorbereidende werkzaamheden te betalen mogelijk een geval van wanbeheer.

Mogelijkheid van een minnelijke schikking

Op 28 februari 2002 deed de Ombudsman de Commissie een voorstel voor een minnelijke schikking. In zijn brief verzocht de Ombudsman de Commissie haar mening te herzien en ook de resterende uren voorbereidend werk, d.w.z. 269 werkuren te betalen.

In haar antwoord van 2 mei 2002 wees de Commissie erop dat zij tijdens de hele procedure verschillende problemen had gehad met de kwaliteit van de door klager verstrekte informatie, alsook met het verkrijgen van die informatie. De Commissie onderstreepte dat het van meet af aan haar bedoeling was geweest voor een goed financieel beheer en de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap te zorgen.

Voorts merkte zij op dat zij klager al een voorstel had gedaan om de zaak op te lossen. Om de zaak te regelen verklaarde zij zich echter bereid tot een verdere toegeving, zoals voorgesteld door de Ombudsman. Alvorens over te gaan tot de betaling wilde de instelling er echter zeker van zijn dat alle medewerkers van het project waren betaald.

Op 14 mei 2002 aanvaardde klager het voorstel van de Commissie. Hij deed de Ombudsman ook enkele stukken toekomen die naar zijn mening van belang waren om de Commissie de gevraagde garanties te geven. Hij vroeg de Ombudsman deze door te sturen naar de Commissie. De Ombudsman zond de stukken samen met het onderhavige besluit door naar de Commissie.

BESLUIT

1 Besluit van de Commissie om de financiële bijdrage te verminderen

1.1 SI.GE.MA, de organisatie waarvan klager secretaris-generaal is, reageerde op de oproep van de Commissie voor voorstellen voor proefprojecten ten behoeve van de kleinschalige kustvisserij en van vrouwen van vissers uit de kleinschalige kustvisserij²⁶. Het project werd geselecteerd en zou een financiële bijdrage van de Commissie krijgen van ten hoogste 125.901 €, wat neerkwam op 75% van de totale subsidiabele kosten die waren

²⁶ PB C 216/09 en C 216/10 van 17.07.1997

aangegeven in het bij de instelling ingediende voorstel. Het project werd uitgevoerd volgens het tijdschema en werd eind maart 1999 voltooid. Op 31 mei 2000 bracht de Commissie klager op de hoogte van haar besluit om de oorspronkelijk geplande financiële bijdrage te reduceren. De totale subsidiabele kosten voor het project zouden slechts 141.789 € bedragen en het aandeel van de Commissie van 75% kwam dus op 106.341 € uit.

In zijn bij de Ombudsman ingediende klacht wees klager erop dat SI.GE.MA de voor het project geldende voorschriften had geëerbiedigd en zich aan de door de Commissie goedgekeurde Verklaring had gehouden. Hij eiste derhalve dat de instelling zou terugkomen op haar besluit om de voor SI.GE.MA goedgekeurde financiële bijdrage te verminderen.

1.2 In haar standpunt beklemtoonde de Commissie dat haar besluit om het oorspronkelijk geplande bedrag te reduceren volledig gerechtvaardigd was. De arbeidskosten voor de deskundigen bleken bijzonder hoog en klager kon niet uitleggen hoe het totaalbedrag van 5.610 € (935 € x 6 maanden) voor de 14 op maandbasis betaalde deskundigen was berekend.

1.3 Op basis van alle informatie die van klager was ontvangen en die in het bezit van de Commissie was stelde de instelling als compromis voor 50% van het voorbereidende werk te betalen, namelijk 269 uren tegen een uurtarief van 62 €.

1.4 De Ombudsman was ingenomen met de pogingen van de Commissie om de zaak op te lossen en haar voorstel om 50% van het voorbereidende werk te betalen, namelijk 269 uren tegen een uurtarief van 62 €. Dit bewees volgens hem dat de Commissie het beginsel had aanvaard dat de 14 leraren tijd hadden besteed aan het voorbereidende werk. Het was evenwel onduidelijk waarom de Commissie niet bereid was het volledige oorspronkelijk overeengekomen bedrag te betalen, aangezien klager bewijsstukken voor 538 uren bleek te hebben verstrekt.

Volgens de Ombudsman was de weigering van de Commissie om alle uren van de voorbereidende werkzaamheden te betalen mogelijk een geval van wanbeheer.

1.5 De Ombudsman deed de Commissie derhalve een voorstel voor een minnelijke schikking. Hij verzocht de Commissie haar mening te herzien en ook de resterende uren voorbereidend werk, d.w.z. 269 werkuren te betalen.

1.6 De Commissie aanvaardde het voorstel van de Ombudsman en klager sprak zijn voldoening uit over het resultaat van het onderzoek van de Ombudsman.

2 Conclusie

De Europese Commissie en klager blijken naar aanleiding van het initiatief van de Ombudsman tot een minnelijke schikking te zijn gekomen. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

OMZETTING VAN EEN ECIP-LENING IN EEN SUBSIDIE

*Besluit inzake klacht
1544/2001/IJH tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

In oktober 2001 diende de financieel directeur van een onderneming genaamd SRE namens deze onderneming bij de Ombudsman een klacht in tegen de Commissie. De klacht heeft betrekking op een lening die SRE in 1998 werd toegekend in het kader van het programma European Community Investment Partners (ECIP). Volgens klagster zijn de feiten aldus.

De ECIP-lening werd door de Commissie gefinancierd en aan SRE ter beschikking gesteld via een financiële bemiddelaar, Banque Paribas Luxembourg (Paribas). De lening was bestemd om een uitvoerbaarheidstudie en een proefproject voor het opzetten van een joint venture met China te financieren.

In februari 2000 verzocht klagster de lening in een subsidie om te zetten overeenkomstig de bepalingen van de financieringsovereenkomst en het reglement voor het beheer van het ECIP-programma. Dit verzoek was gebaseerd op de belangrijkste conclusie van het eindverslag, namelijk dat een joint venture niet haalbaar was.

Op 27 juli 2000 deelde de eenheid technische assistentie van de Commissie klagster mee dat zij had geadviseerd de omzetting toe te staan, maar dat er geen besluit was genomen vanwege een door het financieel secretariaat aangetekend bezwaar. De eenheid technische assistentie adviseerde klagster voor meer informatie contact op te nemen met het financieel secretariaat. Klagster volgde dit advies op, maar de verantwoordelijke persoon weigerde de zaak te bespreken en verwees klagster naar Paribas door. Paribas kon klagster alleen meedelen dat de Commissie met een reorganisatie van het ECIP-programma bezig was.

Klagster zond op 10 januari 2001 en 26 februari 2001 brieven aan de eenheid ECIP van DG 1 (Externe betrekkingen) van de Commissie. Deze bleven onbeantwoord. Op 10 augustus 2001 deelde Paribas klagster mee dat de Commissie weigerde de lening in een subsidie om te zetten en dat SRE het bedrag van bijna 200.000 € derhalve diende terug te betalen. De reden hiervoor luidde dat de opdracht in het eindverslag was nagekomen, maar dat de redenen om niet tot investering over te gaan onaanvaardbaar waren.

In de klacht aan de Ombudsman beweert klagster dat de Commissie willekeurig handelde en geen gepaste redenen gaf voor de weigering om het advies van haar eenheid technische assistentie op te volgen en de ECIP-lening in een subsidie om te zetten.

Klagster beweert tevens dat er tijdens de procedure sprake was van onnodige vertraging en gebrek aan informatie.

Klagster vordert dat de lening in een subsidie wordt omgezet.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt legde de Commissie eerst de ontwikkeling van het ECIP-programma uit. De rechtsgrond voor het beheer door de Commissie van het financieel instrument ECIP verviel op 31 december 1999. Op 22 december 1999 besloot de Commissie geen verlenging voor te stellen, wat neerkwam op een besluit om het ECIP-programma niet voort te zetten. Wegens het ontbreken van een rechtsgrond, en in afwachting van de goedkeuring van een nieuwe ECIP-verordening, hield de begrotingsautoriteit de tegoeden voor 2000 vast. Hierdoor konden geen nieuwe verplichtingen worden aangegaan voordat de nieuwe rechtsgrond was goedgekeurd. Op 31 januari 2000 diende de Commissie een voorstel in voor een nieuwe verordening betreffende de financiering van beheerskosten in verband met de afsluiting en afwikkeling van lopende ECIP-projecten. Overeenkomstig een speci-

fieke voorwaarde van de Begrotingscommissie van het Europees Parlement, mochten uit hoofde van de begroting voor 2000 geen nieuwe ECIP-operaties worden gefinancierd. Derhalve konden na 31 december 1999 geen nieuwe operaties worden beoordeeld, goedgekeurd of overeengekomen.

Met betrekking tot de zaak van klaagster nam de Commissie in het kort gezegd het volgende standpunt in.

Op 20 juni 1997 diende SRE via financieel bemiddelaar Paribas een ECIP-aanmelding in. De overeenkomst werd op 29 april 1998 door Paribas en de Commissie ondertekend en omvatte cofinanciering van in totaal 234.474 €. De Commissie maakte het afgesproken bedrag eind 1998 aan Paribas over. Paribas verrichtte vervolgens een eerste betaling van 117.237 € aan SRE.

In februari 2000 diende SRE haar eindverslag over de uitvoerbaarheidstudie in bij Paribas. In dit verslag werd geconcludeerd dat het niet mogelijk was gebleken een voldoende betrouwbare partner te vinden om een joint venture mee op te zetten. Aangezien de uitvoerbaarheidstudie niet de gewenste resultaten had opgeleverd, werd van het investeringsproject afgezien.

Op 26 april 2000 zond Paribas het eindverslag door aan de Commissie en deelde deze mee dat SRE had verzocht het verstrekte bedrag in een subsidie om te zetten. Bij de behandeling van dit verzoek door de stuurgroep van het ECIP-programma op 11 juli 2000, adviseerde de eenheid technische assistentie de omzetting in een subsidie goed te keuren. De financiële diensten van de Commissie maakten echter in het algemeen bezwaar tegen de om te zetten bedragen.

Op 19 juli 2001 wezen de technische diensten het verzoek om omzetting af in een nota aan de financiële diensten van de Commissie, omdat de door de begunstigde aangevoerde redenen om niet te investeren volgens hen onaanvaardbaar waren. In dezelfde periode concludeerde Paribas op grond van een financiële analyse van het eindverslag van SRE dat de in aanmerking komende kosten van SRE 199.345 € bedroegen. Op basis hiervan boekte zij het saldo van 82.108 € over naar SRE.

Nadat het verzoek om omzetting was afgewezen, concludeerden de diensten van de Commissie dat het verstrekte bedrag (199.345 €) diende te worden teruggevorderd en kondigden zij de technische afwikkeling van de operatie aan.

Met betrekking tot de beweringen en vordering van klaagster stelde de Commissie dat de aanbeveling van de eenheid technische assistentie niet bepalend is voor de formele goedkeuring van de voorgestelde omzetting door de Commissie en geen enkele toezegging vormt, totdat er een besluit is genomen en dit besluit is bekrachtigd door de ondertekening van een wijziging van de overeenkomst tussen de Commissie en Paribas.

De Commissie verklaarde tevens dat zij de zaak van klaagster opnieuw had onderzocht en contact met Paribas had opgenomen. Laatstgenoemde verstrekte de Commissie een gedetailleerde verklaring voor het besluit van de eindbegunstigde om niet tot investering over te gaan. Op 11 december 2001 kwamen de technische diensten terug op hun eerdere standpunt en spraken zij zich uit voor de omzetting in een subsidie. De Commissie deelde Paribas dit bij brief van 19 december 2001 mee.

Na een controle van de subsidiabele uitgaven door de financiële diensten van de Commissie is het totale subsidiebedrag geraamd op 199.345 €, hetgeen overeenkomt met de raming van Paribas. De financiële diensten stelden een wijzigingsvoorstel voor de betreffende overeenkomst op om het verstrekte bedrag in een subsidie om te zetten en de operatie af te wikkelen. Deze brief zal zeer spoedig aan Paribas worden toegezonden.

Ten slotte betreurde de Commissie de vertraging tussen het verzoek om omzetting en het antwoord van haar diensten. Deze vertraging was deels te wijten aan de gecompliceerde procedures rond de afwikkeling van het ECIP-programma, waardoor het aantal te verwerken operaties zich opstapelde en de Commissie de zaken niet zo snel kon afhandelen als zij graag had gewild. Bovendien was de zaak in het onderhavige geval opnieuw onderzocht, als gevolg waarvan klaagster gedeeltelijke genoegdoening kon krijgen.

Opmerkingen klaagster

In haar opmerkingen over het standpunt van de Commissie wees klaagster op een recente bespreking met Paribas, waarin laatstgenoemde te kennen gaf dat SRE slechts 80% kans heeft dat de lening in een subsidie wordt omgezet. Paribas meent tevens dat de vereiste brief van de Commissie nog lang op zich kan laten wachten. Klaagster verklaarde dat zij door het gesprek met Paribas de indruk had gekregen dat de Commissie wegens omstandigheden die niets te maken hebben met haar zaak als zodanig de brief niet kan schrijven.

Klaagster verklaarde dat zolang de zaak niet is afgerond, de cruciale kapitaalinvestering die nodig is om de toekomst van haar onderneming veilig te stellen onmogelijk kan worden uitgevoerd. Klaagster verzocht de Ombudsman de zaak pas af te sluiten na ontvangst van de voor de oplossing van de zaak benodigde schriftelijke goedkeuring van de Commissie.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Op 28 maart 2002 en 7 mei 2002 namen de diensten van de Ombudsman telefonisch contact op met het secretariaat-generaal van de Commissie om te informeren naar de voortgang die werd geboekt bij de definitieve regeling van de zaak.

De diensten van de Commissie waren niet in staat een datum in het vooruitzicht te stellen waarop de zaak definitief zou zijn geregeld.

Derhalve schreef de Ombudsman de voorzitter van de Commissie overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut een brief om op basis van de volgende analyse een minnelijke schikking voor te stellen.

Het onderzoek van de Ombudsman naar de beweringen en de vordering van klaagster bracht de Commissie ertoe een verklaring te geven voor de vertraging tussen het verzoek om omzetting van de ECIP-lening in een subsidie en het antwoord van haar diensten en daarover haar spijt te betuigen.

De Ombudsman stelt vast dat de Commissie in haar standpunt van 22 februari 2002 verklaarde dat haar financiële diensten een wijzigingsvoorstel hebben opgesteld voor de betreffende overeenkomst om het verstrekte bedrag in een subsidie om te zetten en de operatie af te wikkelen. Volgens het standpunt van de Commissie zou de brief zeer spoedig aan de financiële instelling worden toegezonden.

Op 14 mei 2002, bijna drie maanden later, konden de diensten van de Commissie nog steeds geen datum in het vooruitzicht stellen waarop de zaak definitief zou zijn geregeld. Deze vertraging is strijdig met de verklaring in het standpunt van de Commissie, namelijk dat de brief zeer spoedig aan de financiële instelling zou worden toegezonden. De Commissie had haar toezegging om de zaak van klaagster snel te regelen gestand moeten doen. Nu zij dit niet heeft gedaan, is er sprake van een geval van wanbeheer. De Ombudsman meent dat het wanbeheer zou kunnen worden beëindigd met een minnelijke schikking waarbij de Commissie de procedure om de ECIP-lening in een subsidie om te zetten afrondt.

Gelet op de schadelijke gevolgen van de huidige onzekerheid voor de toekomstige investeringsplannen van de onderneming van klaagster, verzoekt de Ombudsman de Commissie aan deze zaak hoge prioriteit te geven.

Op 2 juli 2002 antwoordde de Commissie en voegde hierbij een kopie van een brief aan Paribas van 21 juni 2002, waarin de omzetting van de ECIP-lening in een subsidie werd bevestigd. Tevens verontschuldigde de Commissie zich bij de Ombudsman en klaagster voor de vertraging bij de behandeling van de zaak.

Op 18 juli 2002 namen de diensten van de Ombudsman telefonisch contact op met klaagster. Klaagster deelde de Ombudsman mee dat Paribas haar na ontvangst van de brief van de Commissie van 21 juni 2002 had geschreven om de procedure voor de omzetting van de ECIP-lening in een subsidie af te ronden. Klaagster meent dat de zaak tot tevredenheid is geregeld en heeft de geplande kapitaalinvestering inmiddels kunnen uitvoeren. Klaagster dankte de Ombudsman voor zijn inspanningen.

BESLUIT

1 Omzetting van een ECIP-lening in een subsidie

1.1 Klaagster beweerde dat de Commissie willekeurig handelde en geen gepaste redenen gaf voor de weigering om het advies van haar eenheid technische assistentie op te volgen en de ECIP-lening in een subsidie om te zetten. Klaagster beweerde tevens dat er tijdens de procedure sprake was geweest van onnodige vertraging en gebrek aan informatie. Klaagster vorderde dat de lening in een subsidie wordt omgezet.

1.2 De Commissie verklaarde dat haar technische diensten op het eerdere standpunt waren teruggekomen en zich voor de omzetting in een subsidie hadden uitgesproken. Na een controle van de subsidiabele uitgaven werd het totale subsidiebedrag geraamd op 199.345 €. De financiële diensten hadden een voorstel uitgewerkt om de lening in een subsidie om te zetten en er zou zeer spoedig een brief worden gezonden aan de financiële bemiddelaar Paribas. De Commissie kwam met een verklaring en spijtbetuiging voor de vertraging tussen het verzoek van klaagster om omzetting van de ECIP-lening in een subsidie en het antwoord van haar diensten.

1.3 Aangezien er geen verdere voortgang bleek te worden geboekt in de zaak, deed de Ombudsman op 15 mei 2002 een voorstel voor een minnelijke schikking waarbij de Commissie de procedure om de ECIP-lening in een subsidie om te zetten zou afronden. De Ombudsman verzocht de Commissie vriendelijk om aan deze zaak hoge prioriteit te geven. Op 2 juli 2002 zond de Commissie een kopie van haar brief aan Paribas van 21 juni 2002 door, waarin de omzetting van de ECIP-lening in een subsidie werd bevestigd. Tevens verontschuldigde de Commissie zich bij de Ombudsman en klaagster voor de vertraging bij de behandeling van de zaak.

Klaagster deelde de diensten van de Ombudsman mee dat de zaak thans tot tevredenheid is geregeld.

2 Conclusie

Na het initiatief van de Ombudsman blijkt een minnelijke schikking van de klacht te zijn bereikt. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

**NIET-BETALING
VAN BIJZONDERE
VERGOEDING AAN
BEHEERDER VAN
GELDEN TER
GOEDE REKENING**

*Besluit inzake klacht
1824/2001/OV tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Volgens klaagster waren de relevante feiten als volgt.

Klaagster is als plaatselijk functionaris werkzaam op de afdeling Administratie van de Vertegenwoordiging van de Commissie in een lidstaat (hierna "de Vertegenwoordiging van de Commissie").

Sinds 7 september 1989 moest klaagster haar handtekening zetten voor bank- en kasverrichtingen, ter vervanging van de administratieve assistent telkens als dat nodig was. In feite trad ze dus op als ondergeschikt rekenplichtige. Daarnaast moest zij vanaf 1 september 2000 de voor boekhouding en personeel verantwoordelijke administratieve assistent vervangen en werkte ze derhalve als vervangend rekenplichtige.

Klaagster beweert dat, ofschoon zij dus als ondergeschikt rekenplichtige en vervangend rekenplichtige werkzaam was, zij nooit in die functies werd aangesteld. Haar werd evenmin de bij die functie horende bijzondere vergoeding op een waarborgrekening voor de aan de functie verbonden financiële risico's toegekend, zoals omschreven in artikel 13 (aanstelling beheerder ter goede rekening), alsook artikel 31 (bijzondere vergoeding en waarborgrekening) van verordening 3418/93/EG van de Commissie²⁷ tot uitvoering van het Financieel Reglement.

Klaagster voegde verscheidene stukken aan haar klacht toe, zoals de "hand-over of the imprest account" (overdracht van het beheer van gelden ter goede rekening) d.d. 23 januari 2001, waarin als ingangsdatum van de vervanging 1 september 2000 is vermeld, haar brief van 23 januari 2001 aan het hoofd van de eenheid "Kas- en thesauriebeheer" waarin wordt gezegd dat zij als beheerder van gelden ter goede rekening optreedt, het antwoord van deze aan klaagster d.d. 13 februari 2001, een nota van 1 maart 2001 van het hoofd van de eenheid "Persdienst en Communicatie" aan het hoofd van de eenheid "Kas- en thesauriebeheer" en de uiteindelijke beslissing van laatstgenoemde van 13 maart 2001.

Na zonder succes de interne mogelijkheden tot bezwaar voor personeel te hebben uitgeput, diende klaagster op 13 december 2001 een klacht in bij de Ombudsman waarin zij de volgende twee beweringen deed:

1 de Vertegenwoordiging van de Commissie verzocht haar met ingang van 7 september 1989 de taken van ondergeschikt rekenplichtige waar te nemen, maar stelde haar niet als ondergeschikt rekenplichtige aan en kende haar niet de daarbij horende bijzondere vergoeding toe, overeenkomstig verordening 3418/93/EG van de Commissie van 9 december 1993. Klaagster eist dat de Commissie haar deze vergoeding met terugwerkende kracht betaalt;

2 de Vertegenwoordiging van de Commissie verzocht haar de taken van vervangend rekenplichtige van 1 september 2000 tot 9 maart 2001 waar te nemen, maar stelde haar niet als vervangend rekenplichtige aan en kende haar niet de daarbij horende bijzondere vergoeding toe, overeenkomstig verordening 3418/93/EG van de Commissie van 9 december 1993. Klaagster vordert de kapitalisatie van de bijzondere vergoeding op haar waarborgrekening voor de periode 1 september 2000 – 9 maart 2001.

Op 15 januari 2002 bracht de Ombudsman klaagster ervan op de hoogte dat haar eerste bewering niet ontvankelijk was uit hoofde van artikel 2, lid 4, van het Statuut van de Ombudsman, volgens hetwelk een "klacht moet zijn ingediend binnen twee jaar na de datum waarop degene die de klacht indient, in kennis is gesteld van de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen". Dit werd bevestigd in een tweede brief die op 18 februari

²⁷ Verordening 3418/93/EG van de Commissie van 9 december 1993 houdende uitvoeringsvoorschriften betreffende een aantal bepalingen van het Financieel Reglement van 21 december 1977, PB L 315 van 16.12.1993, blz. 1.

2002 aan klagster werd gestuurd. De Commissie werd derhalve slechts om een standpunt over de tweede bewering verzocht.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Aangezien de eerste bewering als niet ontvankelijk werd beschouwd, sloeg het standpunt van de Commissie enkel op de tweede bewering.

In haar standpunt herinnerde de Commissie eerst aan de in casu toepasselijke regels: artikel 75, lid 2, van het Financieel Reglement omschrijft de specifieke verantwoordelijkheid van beheerders van gelden ter goede rekening. Lid 3 van dit artikel bepaalt: "de beheerders van gelden ter goede rekening verzekeren zich tegen de risico's welke zij uit hoofde van dit artikel lopen". Lid 4 van voornoemd artikel bepaalt dat aan beheerders van gelden ter goede rekening een bijzondere vergoeding wordt toegekend. Het doel van deze vergoeding is: "(...) een waarborgfonds te vormen ter dekking van het eventuele kas- of banktekort waarvoor de betrokkene aansprakelijk mocht zijn, voor zover deze tekorten niet gedekt zijn door uitkeringen van de verzekeringsmaatschappijen".

De artikelen 31 en 32 van de uitvoeringsvoorschriften betreffende een aantal bepalingen van het Financieel Reglement (verordening 3418/93/EG van de Commissie) bevatten nadere bijzonderheden over het beheer van de waarborgrekeningen.

De Commissie wees erop dat sommige beweringen van klagster correctie behoeften. Klagster was met ingang van 23 januari 2001 formeel aangesteld als vervangend rekenplichtige. Zij heeft deze functie tot en met 31 mei 2001 uitgeoefend. Deze periode wordt begrensd door de datum waarop de rekenplichtige van de Commissie in kennis is gesteld van de daadwerkelijke vervanging van de beheerder van gelden ter goede rekening door klagster, en door de datum van de formele aanstelling van de nieuwe beheerder van gelden ter goede rekening (mevrouw C.) bij de Vertegenwoordiging van de Commissie op 1 juni 2001, overeenkomstig artikel 2 van de "Wijziging van het besluit houdende instelling van een beheer van gelden ter goede rekening" van 29 juli 1999. Gedurende deze periode is, volgens de toepasselijke bepalingen, wel degelijk een waarborgrekening op naam van klagster geopend en gecrediteerd.

Uit voornoemde regels blijkt duidelijk dat de bijzondere vergoeding bedoeld is ter dekking van een risico en niet mag worden opgevat als een premie voor bijzondere verantwoordelijkheden. Uit het uitblijven van de formele aanstelling van klagster als vervangend rekenplichtige vóór 23 januari 2001 blijkt bovendien dat gedurende de referentieperiode de specifieke verantwoordelijkheden van beheerder van gelden ter goede rekening, zoals vastgesteld in artikel 75 van het Financieel Reglement, niet aan klagster konden worden tegengeworpen. Gedurende deze periode kon zij uitsluitend krachtens de machtiging tot ondertekening bij de bank cheques op rekening van het beheer van gelden ter goede rekening ondertekenen.

Aangezien de toepasselijke voorschriften de toekenning van de bijzondere vergoeding aan beheerders van gelden ter goede rekening onlosmakelijk verbinden aan de aanstelling als zodanig door de rekenplichtige op voordracht van de ordonnateur, en de vergoeding in kwestie juist bedoeld is ter dekking van de risico's die uitsluitend in het kader van de uitoefening van de bijbehorende specifieke verantwoordelijkheden worden gelopen, heeft klagster geen recht op de bijzondere vergoeding over de periode tussen 1 september 2000 en 23 januari 2001.

De Commissie voegde in de bijlagen de besluiten van 29 juli 1999 en 28 mei 2001 toe betreffende het beheer van de gelden te goeder rekening van de Vertegenwoordiging en

betreffende de aanstelling van respectievelijk de heer V.S. en mevrouw C. als beheerders van gelden ter goede rekening.

Opmerkingen klaagster

In de opmerkingen die de Ombudsman ontving, voerde klaagster aan dat mevrouw C. op 9 maart 2001 begon te werken bij de Vertegenwoordiging van de Commissie. De werkelijke periode gedurende welke klaagster de beheerder van gelden ter goede rekening vervangde, liep dus – in tegenstelling tot wat in het standpunt van de Commissie wordt beweerd – van 1 september 2000 tot 9 maart 2001.

Klaagster wees er voorts op dat haar taken tussen 1 september 2000 en 9 maart 2001 bestonden uit het voorbereiden en controleren van alle rekeningen en salarissen van de plaatselijke functionarissen van de Vertegenwoordiging van de Commissie. Zij tekende alle betalingen zonder de aanwezigheid van een administratief assistent, maar met een tweede handtekening uit de tweede groep gemachtigden. Ook de communicatie met de bank via “elektronisch bankieren” en dus de daadwerkelijke betalingen voerde klaagster alleen uit.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldig onderzoek van het standpunt en de opmerkingen was de Ombudsman van oordeel dat er sprake was van gevallen van wanbeheer van de Commissie. Overeenkomstig artikel 3, lid 5 van het Statuut²⁸, richtte hij zich op 24 juli 2002 derhalve schriftelijk tot de voorzitter van de Commissie met het oog op het bereiken van een minnelijke schikking op basis van de volgende analyse van het geschilpunt tussen klaagster en de Commissie.

1.1 Klaagster beweerde dat de Vertegenwoordiging van de Commissie haar verzocht de taken van vervangend rekenplichtige waar te nemen vanaf 1 september 2000 tot 9 maart 2001, maar haar niet als vervangend rekenplichtige aanstelde en haar evenmin de daarbij horende bijzondere vergoeding toekende overeenkomstig verordening 3418/93/EG van de Commissie van 9 december 1993. Klaagster vordert de kapitalisatie van de bijzondere vergoeding op haar waarborgrekening voor de periode van 1 september 2000 tot 9 maart 2001.

1.2 De Commissie zei dat klaagster formeel als vervangend rekenplichtige was aangesteld met ingang van 23 januari 2001. Zij oefende deze functie uit tot en met 31 mei 2001. Deze periode wordt begrensd door de datum waarop de rekenplichtige van de Commissie in kennis is gesteld van de daadwerkelijke vervanging van de beheerder van gelden ter goede rekening door klaagster, en door de datum van de formele aanstelling van een nieuwe beheerder van gelden ter goede rekening in de Vertegenwoordiging van de Commissie op 1 juni 2001. Gedurende deze periode werd volgens de toepasselijke bepalingen een waarborgrekening geopend en gecrediteerd op naam van klaagster. Klaagster heeft geen recht op de bijzondere vergoeding voor de periode tussen 1 september 2000 en 23 januari 2001.

1.3 Op basis van zijn onderzoek van de door klaagster en de Commissie ingediende stukken is de Ombudsman tot de volgende feitelijke bevindingen gekomen :

(i) Bij besluit van de directeur-generaal van het DG Begroting d.d. 29 juli 1999 werd de heer V.S. aangesteld als beheerder van gelden ter goede rekening. Dit besluit omvatte de volgende bepaling: *"In geval van afwezigheid of verhindering, waarvan de rekenplichtige*

²⁸ "De ombudsman tracht zoveel mogelijk met de betrokken instellingen of organen tot een oplossing te komen om een eind te maken aan de gevallen van wanbeheer en met betrekking tot de ingediende klacht genoegdoening te verschaffen".

in kennis is gesteld, worden de taken van de beheerder van gelden ter goede rekening uitgeoefend door [klaagster]."

(ii) Nadat de heer V.S. de Vertegenwoordiging op 30 augustus 2000 had verlaten, stond klaagster vanaf 1 september 2000 in voor het beheer van de gelden te goeder rekening. De Vertegenwoordiging liet na de rekenplichtige hiervan in kennis te stellen. Dit leidde tot de situatie dat klaagster het werk van beheerder van gelden ter goede rekening uitvoerde van 1 september 2000 tot 9 maart 2001, toen zij door mevrouw C. werd vervangen.

(iii) Aan klaagster werd geen bijzondere vergoeding op een waarborgrekening toegekend, zoals bepaald in artikel 75, lid 4, van het Financieel Reglement en de artikelen 31 en 32 van Verordening 3418/93/EG van de Commissie. De Commissie bleef tot 23 januari 2001 de waarborgrekening crediteren op naam van de heer V.S., die de Vertegenwoordiging op 30 augustus 2000 had verlaten.

(iv) Van het vertrek van de heer V.S. en de daaropvolgende uitvoering van de taken van beheerder van gelden ter goede rekening door klaagster kwam pas een officiële kennisgeving op 1 maart 2001, toen het hoofd van de eenheid "Persdienst en communicatie" een nota aan het hoofd van de eenheid "Kas- en thesauriebeheer" stuurde. Om de situatie te regulariseren en aan klaagster de waarborgrekening ten goede te laten komen, verzocht het hoofd van de eenheid "Persdienst en communicatie" het DG Begroting het besluit houdende instelling van een beheer van gelden ter goede rekening met terugwerkende kracht vanaf 1 september 2000 te wijzigen.

1.4 Uit het bovenstaande concludeert de Ombudsman dat de data in de officiële documenten waarnaar de Commissie in haar standpunt verwijst, niet kloppen met de werkelijke situatie wat betreft het door klaagster verrichte werk.

1.5 Volgens de voorlopige conclusies van de Ombudsman was er in de volgende gevallen sprake van wanbeheer: i) het uitblijven van een kennisgeving door de Vertegenwoordiging van de Commissie van het vertrek van de heer V.S. en van de daaropvolgende waarneming van de taken van beheerder van gelden ter goede rekening door klaagster; ii) het blijven crediteren van de waarborgrekening op naam van een ambtenaar die niet langer beheerder van gelden ter goede rekening was; iii) het feit dat er niet voor werd gezorgd dat aan klaagster een waarborgrekening ten goede kon komen, overeenkomstig artikel 75, lid 4, tweede alinea, van het Financieel Reglement en artikel 33, lid 2, van de uitvoeringsverordening 3418/93/EG, voor de periode dat zij daadwerkelijk het werk van beheerder van gelden ter goede rekening verrichtte (1 september 2000 – 23 januari 2001).

Voorstel voor een minnelijke schikking

Op basis van de bovenstaande overwegingen en overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut van de Ombudsman, stelde de Ombudsman een minnelijke schikking tussen klaagster en de Commissie voor. Indien er geen wanbeheer was geweest, had klaagster het recht gehad op uitkering van het creditsaldo van een waarborgrekening voor de periode dat zij als beheerder van gelden ter goede rekening werkzaam was geweest²⁹.

²⁹

Artikel 75, lid 4, tweede alinea, van het Financieel Reglement bepaalt: "Het creditsaldo van deze waarborgrekeningen wordt de betrokkenen uitgekeerd wanneer hun functie als (...) beheerder van gelden ter goede rekening een einde neemt". Artikel 31 van verordening 3418/93/EG schrijft ter zake het volgende voor: "De in artikel 75, lid 4, van het Financieel Reglement bedoelde bijzondere vergoeding bedraagt maandelijks (...) 40 EUR voor de beheerders van gelden ter goede rekening die gedurende 30 opeenvolgende dagen of langer een bedrag van ten minste 3.300 EUR beheren". Artikel 33, lid 2, van verordening 3418/93/EG bepaalt: "Wat de beheerders van gelden ter goede rekening betreft, wordt het creditsaldo van de waarborgrekening aan de betrokkenen of hun rechthebbenden uitgekeerd nadat hun functie werd beëindigd, met instemming en na controle van de rekenplichtige en de betrokken ordonnateur en nadat de financieel controleur gunstig advies heeft uitgebracht".

In het voorstel voor een minnelijke schikking werd de Commissie verzocht ervoor te zorgen dat aan klaagster het creditsaldo voor de periode van 1 september 2000 tot 23 januari 2001 werd betaald. De Commissie werd verzocht uiterlijk op 31 oktober 2002 te antwoorden.

Antwoord Commissie

De Commissie antwoordde op 31 oktober 2002 dat zij het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman aanvaardde.

BESLUIT

1 De beweerde niet-aanstelling als vervangend rekenplichtige

1.1 Op 24 juli 2002 stelde de Ombudsman een minnelijke schikking tussen klaagster en de Commissie voor, die was gebaseerd op de conclusie dat er sprake was van wanbeheer omdat aan klaagster een waarborgrekening voor de periode dat zij het werk van beheerder van gelden ter goede rekening daadwerkelijk had verricht (1 september 2000 – 23 januari 2001) niet ten goede kwam, zoals voorgeschreven bij artikel 75, lid 4, tweede alinea, van het Financieel Reglement en artikel 33, lid 2 van de uitvoeringsverordening 3418/93/EG.

1.2 In de minnelijke schikking werd de Commissie verzocht ervoor te zorgen dat aan klaagster het creditsaldo werd betaald voor de periode van 1 september 2000 tot 23 januari 2001, toen zij als beheerder van gelden ter goede rekening werkzaam was.

1.3 Op 31 oktober 2002 stelde de Commissie de Ombudsman ervan in kennis dat zij de minnelijke schikking aanvaardde. In een telefoongesprek met het Bureau van de Ombudsman op 7 november 2002 verklaarde klaagster dat zij een brief van de Commissie d.d. 31 oktober 2002 had ontvangen, waarin de Commissie haar meedeelde dat zij de minnelijke schikking van de Ombudsman aanvaardde en klaagster 236,90 EUR zou betalen na ontvangst van de gegevens over haar bankrekening. Klaagster bedankte het Bureau van de Ombudsman voor de inspanningen waardoor zij in haar rechten was hersteld.

2 Conclusie

Naar aanleiding van het initiatief van de Ombudsman blijkt tussen de Commissie en klaagster een minnelijke schikking te zijn bereikt. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.4 MET EEN KRITISCHE OPMERKING VAN DE OMBUDSMAN AFGESLOTEN ZAKEN

3.4.1 Europese Commissie

TOEPASSING VAN RICHTLIJN 85/337/EEG

*Besluit inzake klacht
1288/99/OV tegen de
Europese Commissie³⁰*

KLACHT

In oktober 1999 diende mevrouw K. bij de Europese Ombudsman een klacht in betreffende de manier waarop de Europese Commissie het onderzoek had aangepakt en afgesloten van de klacht die zijzelf en 23 andere inwoners van Parga op 7 juli 1995 hadden ingediend over de schending van het Gemeenschapsrecht (en met name Richtlijn 85/337/EEG) door de Griekse autoriteiten in het kader van een project voor een riolering en een biologische zuiveringsinstallatie in Parga, Preveza (Griekenland).

De beweringen van klaagster in de eerste klacht van 22 oktober 1999 en in daaropvolgende uitwisseling van standpunten en opmerkingen tussen de klaagster en de Commissie kunnen als volgt worden samengevat.

1 Van 7 juli 1995, toen de klacht werd ingediend, tot 9 december 1998, d.w.z. gedurende bijna drie en een half jaar, ontving klaagster geen enkele brief van de Commissie om haar op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen in de behandeling van haar klacht. Om deze reden kon klaagster haar standpunt niet verdedigen. In opmerkingen beweerde klaagster dat de Commissie haar niet had in kennis gesteld van haar besluit E(98)2297 van 27 juli 1998 om het project te financieren uit het Cohesiefonds, maar integendeel nog brieven had gestuurd – zoals die van 9 december 1998 – waarin zij zei dat de zaak nog in beraad was bij de instelling.

2 Klaagster beweerde dat het besluit van de Commissie om de zaak te sluiten onwettig was: de Commissie had de zaak gemanipuleerd en had naar een manier gezocht om de zaak te sluiten, zoals blijkt uit de redenering in haar eindbesluit van 20 april 1999: de Commissie had vier jaar nodig om tot de slotsom te komen dat het project van vóór de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG dateerde. Daarvóór – op 26 maart 1997 en 19 maart 1998 – overwoog de Commissie echter nog deze zaak aan te voeren als een representatief voorbeeld van een tegen Griekenland ingestelde procedure wegens niet-nakoming van Richtlijn 85/337/EEG.

3 Klaagster beweerde dat de Commissie bij de behandeling van de zaak blijk had gegeven van een gebrek aan onpartijdigheid. Volgens klaagster bekleedt de verantwoordelijke ambtenaar van de Commissie in Griekenland een functie in de partijpolitiek die onverenigbaar is met zijn plicht om te controleren of het te beoordelen project overeenkomstig het Gemeenschapsrecht wordt uitgevoerd. Om haar bewering te staven verwees klaagster naar verschillende krantenartikelen. Voorts voerde klaagster aan dat de schriftelijke dankbetuigingen van het Griekse Ministerie van Buitenlandse Zaken in de notulen van de vergadering van 20 mei 1998 aan het adres van vertegenwoordigers van de Commissie voor het uitstellen van de behandeling van klachten erop wijst dat sommige ambtenaren van DG XI niet de bedoeling hadden voor de correcte tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht te zorgen, maar wel ervoor te zorgen dat het project werd gefinancierd door de Gemeenschap.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Het standpunt dat de Commissie in haar verschillende antwoorden innam, kan als volgt worden samengevat.

Eerste bewering: de Commissie merkte op dat het weliswaar jammer was dat klaagster van juli 1995 tot december 1998 geen brief had gekregen, maar dat zij via telefoongesprekken

³⁰

De volledige tekst van dit besluit is beschikbaar op de website van de Europese Ombudsman op het volgende adres: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

en de informatie die aan de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement was gegeven, op de hoogte was gehouden van de ontwikkelingen in het dossier en van de meningswijziging van de Commissie in het licht van de nieuwe documenten die de Griekse autoriteiten hadden verstrekt.

Tweede bewering: de Commissie merkte op dat zij in maart 1997 van oordeel was dat het project na de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG was aangevat. Zij concludeerde dat de werkzaamheden ter uitvoering van het project waren begonnen vóór de definitieve goedkeuring van de milieuvoorwaarden van het project en dat de richtlijn derhalve was overtreden. Nadat zij nieuwe informatie van de Griekse autoriteiten had gekregen, stelde zij klaagster er in april 1999 echter van in kennis dat het betrokken project reeds was beschreven in besluit nr. 667 van de prefectuur van Preveza van 28 februari 1986, dus vóór de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG. De Commissie was van mening dat de locatie voor de biologische zuiveringsinstallatie bij dit besluit was goedgekeurd, omdat het besluit een bijlage omvatte met een topografische kaart van de "Varkas"-locatie. De Commissie sloot derhalve de zaak.

Derde bewering: de Commissie bood de betrokken ambtenaar de gelegenheid zijn mening te zeggen tijdens een hoorzitting. Uit de samenvatting van deze hoorzitting blijkt dat de Commissie tot de slotsom kwam dat er geen redenen waren om te geloven dat de genoemde ambtenaar invloed had uitgeoefend op de beslissingen die over deze zaak waren genomen en dat hij er bovendien niet bij betrokken was, aangezien hij van 15 december 1998 tot 31 januari 1999 vakantieverlof had en van 1 februari tot 15 juni 1999 om persoonlijke redenen onbetaald verlof had genomen.

BESLUIT

1 Het niet verstrekken van adequate informatie aan klaagster

1.1 Klaagster beweerde dat zij van 7 juli 1995, toen de klacht werd ingediend, tot 9 december 1998, d.i. bijna drie en half jaar later, geen enkele brief van de Commissie kreeg om haar op de hoogte te brengen van de ontwikkelingen in de behandeling van haar klacht. Hierdoor kon zij haar standpunt niet verdedigen. In opmerkingen beweerde klaagster ook dat de Commissie haar er niet van in kennis had gesteld dat zij bij besluit E(98)2297 van 27 juli 1998 had besloten het project in het kader van het Cohesiefonds te financieren, maar integendeel brieven had gestuurd – zoals die van 9 december 1998 – waarin zij zei dat de zaak nog in beraad was.

1.2 De Commissie merkte op dat het weliswaar jammer is dat klaagster heel die tijd geen enkele brief had gekregen, maar dat het duidelijk is dat zij via telefoongesprekken en de informatie die aan de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement was gegeven, op de hoogte was gehouden van de ontwikkelingen in het dossier en van de meningswijziging van de Commissie in het licht van de nieuwe documenten die de Griekse autoriteiten hadden verstrekt.

1.3 De Ombudsman merkt op dat de Commissie in het kader van zijn onderzoek op eigen initiatief naar de administratieve procedures van de Commissie voor de behandeling van klachten betreffende schendingen van het Gemeenschapsrecht door de lidstaten (303/97/PD³¹) heeft verklaard dat klagers op de hoogte worden gebracht van de maatregelen die worden genomen naar aanleiding van een klacht, met inbegrip van stappen die bij de betrokken nationale autoriteiten worden ondernomen, en dat overeenkomstig haar interne reglement van orde een besluit om een dossier te sluiten zonder dat maatregelen worden genomen altijd binnen een periode van ten hoogste een jaar vanaf de datum waar-

³¹ 303/97/PD behandeld in het Jaarverslag 1997 van de Europese Ombudsman, blz. 270-274.

op de klacht is geregistreerd moet worden genomen, behalve in speciale naar behoren gemotiveerde gevallen.

1.4 De Ombudsman merkt op dat de klacht in dit geval op 7 juli 1995 bij de Commissie werd ingediend. Het duurde evenwel tot 9 december 1998, d.i. bijna drie en een half jaar na de indiening van de klacht, eer DG XI (Milieu) van de Commissie voor het eerst een brief betreffende de klacht rechtstreeks aan klagster schreef. Die brief was een antwoord op de brief van klagster d.d. 7 december 1998 en er werd in gezegd dat de Commissie de nieuwe informatie van klagster had ontvangen en dat ze aan de hand van die informatie een besluit zou nemen over het aan de klacht te geven gevolg.

1.5 De Ombudsman wijst er evenwel op dat klagster in oktober 1996 een verzoekschrift bij het Europees Parlement (nr. 570/96) had ingediend en dat de Commissie bij twee gelegenheden, namelijk op 26 maart 1997 en op 19 maart 1998, de Commissie verzoekschriften van de behandeling van de zaak op de hoogte bracht. De Commissie verzoekschriften deelde het standpunt van de Commissie vervolgens aan klagster mee. Wat de periode van oktober 1996 tot maart 1998 betreft is de Ombudsman bijgevolg van oordeel dat de bewering dat de Commissie klagster niet heeft geïnformeerd niet houdbaar is, aangezien het de verantwoordelijkheid van de Commissie verzoekschriften was klagster gedurende die periode op de hoogte te houden. In de periode van maart 1998 tot december 1998, toen het standpunt van de Commissie over de zaak veranderde, bleef de Commissie echter wel in gebreke door klagster niet op de hoogte te brengen van de behandeling van de zaak.

1.6 De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie klagster in kennis had moeten stellen van het besluit van 27 juli 1998 toen dat besluit was genomen, aangezien dit in feite betekende dat het betrokken project was goedgekeurd en werd gefinancierd en dat het besluit over de grond van de klacht was genomen. De Ombudsman merkt op dat de Commissie in haar standpunt van 27 maart 2000 deze belangrijke informatie ook voor de Ombudsman heeft achtergehouden.

1.7 De Commissie gaf de Ombudsman geen aanvaardbare uitleg over de vraag waarom zij klagster op 9 december 1998 nog meedeelde dat zij rekening zou houden met de door klagster verstrekte nieuwe gegevens en op 20 april 1999 waarschuwde dat zij de zaak zou sluiten indien zij binnen een maand geen nieuwe informatie van klagster kreeg, terwijl zij reeds op 27 juli 1998 had besloten het project goed te keuren en uit hoofde van het Cohesiefonds te financieren.

1.8 Wat ten slotte het argument van de Commissie betreft dat in het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 23 september 1994 in zaak T-461/93 wordt erkend dat de communautaire financieringsprocedure losstaat van de inbreukprocedure, merkt de Ombudsman op dat de conclusie van de Commissie dat het om twee onafhankelijke procedures gaat, slechts betrekking heeft op de administratieve aspecten van deze procedures. Dit arrest stelt in geen geval het beginsel ter discussie volgens hetwelk de projecten die van communautaire financiering profiteren, het Gemeenschapsrecht moeten respecteren. De Ombudsman is derhalve van mening dat de verwijzing van de Commissie naar het bovengenoemde arrest en naar de onafhankelijkheid van de twee procedures niets ter zake deed in het kader van de onderhavige klacht.

1.9 Uit het bovenstaande blijkt dat de Commissie, in de periode van maart 1998 tot december 1998, toen de Commissie haar standpunt over de zaak wijzigde, geen adequate informatie heeft gegeven, aangezien zij klagster een fundamenteel gegeven onthield, namelijk dat de Commissie ondertussen bij besluit E(98)2297 van 27 juli 1998 had besloten het betrokken project uit hoofde van het Cohesiefonds te financieren. Hierdoor liet de Commissie klagster in de waan dat zij de zaak nog altijd onderzocht. Het feit dat de Commissie klagster geen adequate informatie heeft verstrekt over haar zaak is een geval van wanbeheer. De Ombudsman maakt derhalve de onderstaande kritische opmerking.

2 Bewering betreffende de redenen waarom de Commissie de zaak afsloot

2.1 Klaagster beweerde dat het besluit van de Commissie om de zaak te sluiten onwettig was. De Commissie had de zaak gemanipuleerd en naar een manier gezocht om de zaak te sluiten, zoals blijkt uit de redenering in haar eindbesluit van 20 april 1999: de Commissie had vier jaar nodig om tot de slotsom te komen dat het project van vóór de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG dateerde. Daarvóór – op 26 maart 1997 en 19 maart 1998 – overwoog de Commissie echter nog deze zaak aan te voeren als een representatief voorbeeld van een tegen Griekenland ingestelde procedure wegens niet-nakoming van Richtlijn 85/337/EEG.

2.2 In haar standpunt merkte de Commissie op dat zij in maart 1997 van oordeel was dat het project na de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG was aangevat. Zij concludeerde dat de werkzaamheden ter uitvoering van het project waren begonnen vóór de definitieve goedkeuring van de milieuvoorwaarden van het project en dat de richtlijn derhalve was overtreden. Nadat zij nieuwe informatie van de Griekse autoriteiten had gekregen, stelde zij klaagster er in april 1999 echter van in kennis dat het betrokken project reeds was beschreven in besluit nr. 667 van de prefectuur van Preveza van 28 februari 1986, dus vóór de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG. De Commissie was van mening dat de locatie voor de biologische zuiveringsinstallatie bij dit besluit was goedgekeurd, omdat het besluit een bijlage omvatte met een topografische kaart van de "Varkas"-locatie. De Commissie sloot derhalve de zaak.

2.3 De Ombudsman onderzocht zorgvuldig de stukken in het dossier en in het dossier van de Commissie dat op 12 september 2001 werd geïnspecteerd. Uit de stukken waarover de Ombudsman beschikt, kon worden afgeleid dat de behandeling van de zaak chronologisch als volgt is verlopen: op 26 maart 1997 (eerste antwoord van de Commissie aan Commissie verzoekschriften) was de Commissie van oordeel dat het project na de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG van start was gegaan. Aangezien de werkzaamheden voor de uitvoering van het project waren begonnen vóór de definitieve goedkeuring van de milieueffectrapportage, concludeerde de Commissie dat de richtlijn was geschonden. De Commissie stelde derhalve voor de zaak op te nemen in een horizontale procedure wegens schending van de richtlijn die tegen Griekenland zou worden ingesteld. Om deze reden schortte de Commissie ook de financiering van het project uit het Cohesiefonds op.

2.4 Op 19 maart 1998 (tweede antwoord van de Commissie aan de Commissie verzoekschriften) bevestigde de Commissie dat Richtlijn 85/337/EEG was geschonden en schortte zij alle procedures met betrekking tot de financiering van het project op. De Commissie bevestigde ook dat deze zaak zou worden opgenomen in een horizontale procedure tegen Griekenland wegens schending van Richtlijn 85/337/EEG.

2.5 Op 27 juli 1998 besloot de Commissie het project uit het Cohesiefonds te financieren (besluit E(98)2297). Op 20 april 1999 stelde de Commissie klaagster ervan in kennis dat zij de zaak zou afsluiten, aangezien de richtlijn niet van toepassing was op het betrokken project, dat al beschreven was in het besluit van de prefectuur van Preveza nr. 667 van 28 februari 1986, dus vóór de inwerkingtreding van de richtlijn.

2.6 In haar opmerkingen voerde klaagster aan dat Richtlijn 85/337/EEG wel van toepassing is op het betrokken project, omdat de aanvraag voor de uitvoering van het project door de gemeente Parga werd ingediend op 28 februari 1995, d.i. na de inwerkingtreding van de richtlijn. Klaagster verwees naar uitspraak 744/1997 van de Griekse Raad van State, waarin deze datum wordt bevestigd. Volgens klaagster was het besluit nr. 667 van de prefectuur van Preveza van 28 februari 1986 slechts de goedkeuring van een voorbereidende studie voor de biologische zuiveringsinstallatie en omvatte het geen specifieke verwijzing naar de locatie van de geplande biologische zuiveringsinstallatie.

2.7 Uit het bovenstaande blijkt dat het geschil tussen klaagster en de Commissie eigenlijk draait om de vraag of Richtlijn 85/337/EEG van toepassing is op het betrokken project. De Ombudsman wijst erop dat Richtlijn 85/337/EEG op 3 juli 1988 in werking trad³². De klacht werd bij de Commissie ingediend op 7 juli 1995, m.a.w. zeven jaar later.

2.8 Vooraf wenst de Ombudsman er de aandacht op te vestigen dat de Griekse Raad van State in zijn uitspraken 744/1997 en 3221/1999 niets zegt over het al dan niet van toepassing zijn van Richtlijn 85/337/EEG en zelfs niet verwijst naar deze richtlijn. Naar het besluit van de prefectuur van Preveza nr. 667 van 28 februari 1986 wordt in die uitspraken evenmin verwezen.

2.9 Richtlijn 85/337/EEG werd in het Griekse nationale recht omgezet door *Wet nr. 1650/1986 "Voor de bescherming van het milieu" van 10 oktober 1986 (ΦΕΚ 160/A)*³³. Met betrekking tot de vraag welke instantie bevoegd was om over het project te beslissen, bepaalt artikel 4.2.b van de bovengenoemde wet: *"de vergunning uit het oogpunt van milieueisen voor werkzaamheden en activiteiten van deze categorie wordt verleend door een gezamenlijk besluit van de minister van Milieu, Regionale Planning en Openbare Werken en de ter zake bevoegde minister"* (vertaling uit het Grieks door de diensten van de Ombudsman)³⁴. Volgens deze wet moest de vergunning voor het project dus door een gezamenlijk ministerieel besluit worden gegeven.

2.10 In het onderhavige geval blijkt uit de stukken in het dossier dat de gemeente Parga op 28 februari 1995 een aanvraag (document 233/28.02.1995) bij het Ministerie van Milieu, Regionale Planning en Openbare Werken indiende. Op 10 oktober 1995 werd door het Ministerie van Milieu, Regionale Planning en Openbare Werken een eerste besluit 85202/5142/10-10-1995 genomen over de locatie van de zuiveringsinstallatie op de plaats "Varkas". Later, op 18 maart 1997, werd het gezamenlijk ministerieel besluit 121227/18-3-1997 genomen waarin de milieuvoorwaarden voor de biologische zuiveringsinstallatie in "Varkas" werden goedgekeurd. Dit gezamenlijk ministerieel besluit was de definitieve goedkeuring van het project.

2.11 In verband met de toepassing van deze richtlijn heeft het Hof van Justitie in zijn arrest C-431/92 van 11 augustus 1995 verklaard: *"Voor het bepalen van de datum waarop de procedure is ingeleid is het enige bruikbare criterium – omdat het aan het zekerheidsbeginsel beantwoordt en geschikt is voor handhaving van het nuttig effect van de richtlijn – de formele datum van indiening van de vergunningsaanvraag"*³⁵. Volgens artikel 1, lid 2 van de richtlijn wordt onder "vergunning" verstaan: *"het besluit van de bevoegde instantie of instanties waardoor de opdrachtgever het recht verkrijgt om het project uit te voeren"*.

2.12 Uit de stukken in het dossier blijkt, ten eerste, dat het besluit nr. 667 van de prefectuur van Preveza van 28 februari 1986, in tegenstelling tot wat de Commissie in haar brief d.d. 20 april 1999 aan klaagster beweerde, geen nieuw gegeven was in de behandeling van het dossier. Dit besluit werd namelijk reeds vermeld op de tweede bladzijde, zevende regel, van de oorspronkelijke klacht die in juli 1995 bij de Commissie werd ingediend. In het besluit zelf staat letterlijk dat het slechts om *"een goedkeuring gaat van de definitieve studie van de werkzaamheden van de eerste fase, alsmede van een voorbereidende studie (προμελέτη) voor een biologische zuiveringsinstallatie, die deel uitmaakt van de studie voor de "riolering van Parga" door onderzoeker K. Karadimou en partners"*. De

³² Artikel 12, lid 1, bepaalt dat de lidstaten de nodige maatregelen treffen om binnen drie jaar na de kennisgeving van deze richtlijn aan de richtlijn te voldoen. Van de richtlijn is aan de lidstaten kennis gegeven op 3 juli 1985.

³³ Νόμος 1650/1986 "Για την προστασία του περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 160/A).

³⁴ Άρθρο 4 παρ. 2β : "Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής χορηγείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών".

³⁵ Zaak C-431/92, *Commissie tegen Duitsland*, Jurispr. 1995, blz. I-2189, punt 32.

Ombudsman is dan ook van mening dat dit besluit van de prefectuur van Preveza van 28 februari 1986 niet als de vergunning voor het project kan worden beschouwd, en dus evenmin als de goedkeuring van een vergunningsaanvraag, zoals bedoeld in het bovengenoemde arrest van het Hof van Justitie.

2.13 Uit de stukken in het dossier blijkt dat ook de Commissiediensten zelf van mening waren dat het ministerieel besluit van 18 maart 1997 de definitieve goedkeuring van het project was. Dit wordt uitdrukkelijk gezegd in twee nota's van 4 en 27 mei 1998 in het dossier van de Commissie, waarin de ambtenaar in kwestie en een andere ambtenaar van DG Milieu verklaren dat dit besluit de definitieve goedkeuring voor de start van het project en een bevestiging van de locatie betekende.

2.14 Het ministerieel besluit van 18 maart 1997 blijkt dus de vergunning in de zin van artikel 1, lid 2 van de richtlijn te zijn, die is verstrekt naar aanleiding van de aanvraag van de gemeente Parga d.d. 28 februari 1995, toen de richtlijn al meer dan zes jaar (sinds 3 juli 1988) van toepassing was.

2.15 De Ombudsman merkt tevens op dat de bevoegde Griekse autoriteiten zelf van mening waren dat de richtlijn van toepassing was. Dit blijkt uit de milieueffectrapportage die in september 1993 werd opgesteld door de gemeente Parga en waarin wordt gezegd: *"de milieueffectbeoordeling vindt plaats uit hoofde van de bepalingen van Richtlijn 85/337/EEG"*.

2.16 Uit het bovenstaande blijkt dat de Commissie verkeerd was in haar beoordeling dat Richtlijn 85/337/EEG niet van toepassing was op het betrokken project, omdat de vergunningsaanvraag die tot de goedkeuring van het project, in de zin van arrest C-431/92 van het Hof van Justitie van 11 augustus 1995, leidde formeel werd ingediend op 28 februari 1995, d.w.z. na de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG. Dit is een geval van wanbeheer, waarover de Ombudsman hierna een kritische opmerking maakt. De Ombudsman wenst evenwel in herinnering te brengen dat het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is voor vraagstukken betreffende de interpretatie en toepassing van het Gemeenschapsrecht.

3 Vermeend gebrek aan onpartijdigheid van een ambtenaar van de Commissie

3.1 Klaagster beweerde dat de Commissie bij de behandeling van de zaak blijk had gegeven van een gebrek aan onpartijdigheid. Volgens klagster bekleedt de verantwoordelijke ambtenaar van de Commissie in Griekenland een functie in de partijpolitiek die onverenigbaar is met zijn plicht om erop toe te zien dat het betrokken project overeenkomstig het Gemeenschapsrecht wordt uitgevoerd. Tot staving van haar bewering verwees klagster naar verschillende krantenartikelen. Voorts voerde klagster aan dat de schriftelijke dankbetuigingen in de notulen van de vergadering van 20 mei 1998 van het Griekse Ministerie van Buitenlandse Zaken aan het adres van vertegenwoordigers van de Commissie voor het uitstellen van de behandeling van klachten erop wijzen dat sommige ambtenaren van DG XI niet de bedoeling hadden voor de correcte tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht te zorgen, maar wel ervoor te zorgen dat het project werd gefinancierd door de Gemeenschap.

3.2 De Commissie stelde de betrokken ambtenaar in de gelegenheid zijn mening te zeggen tijdens een hoorzitting. Uit de samenvatting van de hoorzitting blijkt dat de Commissie tot de slotsom kwam dat er geen reden was om te geloven dat de genoemde ambtenaar invloed had uitgeoefend op de beslissingen die over deze zaak waren genomen en dat hij er bovendien niet bij betrokken was, aangezien hij van 15 december 1998 tot 31 januari 1999 vakantieverlof had en van 1 februari tot 15 juni 1999 om persoonlijke redenen onbetaald verlof had genomen.

3.3 De Ombudsman stelt vast dat Commissie het verlof van de ambtenaar aanvoert als een argument dat zou bewijzen dat hij het besluit over deze zaak niet had beïnvloed en er zelfs niet bij betrokken was. Dit wordt echter in twijfel gesteld door de volgende feiten, die alle-

maal dateren uit de periode toen de bedoelde ambtenaar nog verantwoordelijk was voor het dossier.

3.4 Op 27 mei 1998 voegde de ambtenaar in kwestie een nota aan het dossier toe waarin, aan de hand van nieuwe gegevens in de zaak, werd besloten een einde te maken aan de inbreukprocedure. In deze nota verklaarde hij dat een brief naar klagers zou worden gestuurd om hen op de hoogte te brengen van het voornemen van de Commissie om het dossier te sluiten. Twee maanden later, op 27 juli 1998, na de beslissing ten gronde dat er geen sprake was van een schending van Richtlijn 85/337/EEG, besloot de Commissie het betrokken project te financieren. Op 9 december 1998, een week vóór hij met verlof ging, zond de bedoelde ambtenaar een laatste brief aan klaagster, waarin hij haar mededeelde dat de Commissie aan de hand van de stukken die klaagster had opgestuurd een besluit zou nemen over het aan de klacht te geen gevolg. In deze brief werd niet gezegd dat het project ondertussen was goedgekeurd.

3.5 Uit het bovenstaande blijkt duidelijk dat de ambtenaar in kwestie nauw betrokken was bij het besluit de procedure niet voort te zetten, wat een noodzakelijke voorwaarde was om het project door de Commissie te laten financieren.

3.6 Met betrekking tot de bewering van klaagster dat de partijpolitieke functie van de ambtenaar in Griekenland onverenigbaar is met zijn plicht toezicht te houden op de naleving van het Gemeenschapsrecht, heeft het onderzoek van de Ombudsman aan het licht gebracht – zoals ook uit de Griekse pers blijkt – dat de bedoelde ambtenaar in de periode die voorafging aan de sluiting van de zaak was benoemd als adviseur voor Europese zaken van de partijvoorzitter van Nea Dimokratia en een partijbijeenkomst in de regio had bijgewoond waar hij een speech over de milieuwetgeving van de EU hield. Zijn benoeming werd reeds bekendgemaakt op 30 november 1998, d.w.z. twee maanden vóór hij om persoonlijke redenen verlof nam.

3.7 De Ombudsman vindt dat er, uit het oogpunt van klaagster, die niet wist dat de bedoelde ambtenaar met vakantieverlof en vervolgens met betaald verlof om persoonlijke redenen was en die recentelijk bovendien een door de bewuste ambtenaar op 9 december 1998 ondertekende brief had ontvangen waarin werd gezegd dat de zaak nog altijd werd onderzocht, voldoende redenen waren om te twijfelen aan de onpartijdige en correcte behandeling van de zaak door de Commissie en om zich af te vragen of de ambtenaar in kwestie wel uitsluitend in het belang van de Gemeenschap had gehandeld. Om het even welke burger in om het even welke lidstaat zou immers moeite hebben om niet te twijfelen aan het onpartijdige optreden van de Commissie als hoedster van het Verdrag, indien een ambtenaar van de Commissie die nauw betrokken is bij een inbreukprocedure ook een functie bekleedt in een politieke partij in de lidstaat die de zaak aangaat en daar openlijk in die hoedanigheid optreedt terwijl die zaak nog in behandeling is. Dit soort incidenten kan de reputatie van de Commissie als hoedster van het Verdrag, die verantwoordelijk is voor de bevordering van het Gemeenschapsrecht, in de ogen van de Europese burgers aantasten.

3.8 De Ombudsman vindt derhalve dat de Commissie, als hoedster van het Verdrag, er niet voor heeft gezorgd dat deze zaak onpartijdig en correct werd behandeld. Dit is een geval van wanbeheer, waarover de Ombudsman de navolgende kritische opmerking en aanvullende opmerking maakt.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt het noodzakelijk de volgende drie kritische opmerkingen te maken:

1 *In de periode van maart 1998 tot december 1998, toen ze haar standpunt over de zaak wijzigde, heeft de Commissie geen adequate informatie gegeven, aangezien zij klaagster een fundamenteel gegeven onthield, namelijk dat de Commissie ondertussen bij besluit*

E(98)2297 van 27 juli 1998 had besloten het betrokken project uit hoofde van het Cohesiefonds te financieren. Hierdoor liet de Commissie klaagster in de waan dat zij de zaak nog altijd onderzocht. Het feit dat de Commissie klaagster geen adequate informatie heeft verstrekt over haar zaak is een geval van wanbeheer.

2 De Commissie was verkeerd in haar beoordeling dat Richtlijn 85/337/EEG niet van toepassing was op het betrokken project, omdat de vergunningsaanvraag die tot de goedkeuring van het project, in de zin van arrest C-431/92 van het Hof van Justitie van 11 augustus 1995, leidde formeel werd ingediend op 28 februari 1995, d.w.z. na de inwerkingtreding van Richtlijn 85/337/EEG. Dit is een geval van wanbeheer

3 Uit het oogpunt van klaagster, die niet wist dat de bedoelde ambtenaar met vakantieverlof en vervolgens met betaald verlof om persoonlijke redenen was en die recentelijk bovendien een door de bewuste ambtenaar op 9 december 1998 ondertekende brief had ontvangen waarin werd gezegd dat de zaak nog altijd werd onderzocht, waren er voldoende redenen om te twijfelen aan de onpartijdige en correcte behandeling van de zaak door de Commissie en om zich af te vragen of de ambtenaar in kwestie wel uitsluitend in het belang van de Gemeenschap had gehandeld. Om het even welke burger in om het even welke lidstaat zou immers moeite hebben om niet te twijfelen aan het onpartijdige optreden van de Commissie als hoedster van het Verdrag, indien een ambtenaar van de Commissie die nauw betrokken is bij een inbreukprocedure ook een functie bekleedt in een politieke partij in de lidstaat die de zaak aangaat en daar openlijk in die hoedanigheid optreedt terwijl die zaak nog in behandeling is. Dit soort incidenten kan de reputatie van de Commissie als hoedster van het Verdrag, die verantwoordelijk is voor de bevordering van het Gemeenschapsrecht, in de ogen van de Europese burgers aantasten. De Ombudsman vindt derhalve dat de Commissie, als hoedster van het Verdrag, er niet voor heeft gezorgd dat deze zaak onpartijdig en correct werd behandeld. Dit is een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman besloot derhalve de zaak te sluiten.

AANVULLENDE OPMERKING

Volgens het Hof van Justitie is de Europese Gemeenschap gebaseerd op het beginsel van de rechtsstaat. Als hoedster van het Verdrag is de Europese Commissie een zeer belangrijke rol toebedeeld in de bevordering van dit grondbeginsel. In het licht van de bevindingen in deze zaak dat de Commissie: 1) geen adequate informatie aan klaagster verstrekte, 2) verkeerd was in haar beoordeling dat Richtlijn 85/337/EEG niet van toepassing was, 3) niet ervoor zorgde dat de zaak onpartijdig en correct werd behandeld, komt de Ombudsman tot de slotsom dat de Commissie in haar optreden als hoedster van het Verdrag tekort is geschoten.

De Ombudsman zou ter zake willen verwijzen naar de recente mededeling van de Commissie van 20 maart 2002 aan het Europees Parlement en de Europese Ombudsman over betrekkingen met de klager inzake inbreuken op het Gemeenschapsrecht³⁶, die procedureregels voor die betrekkingen omvat. De Ombudsman verwacht dat de procedureregels die zijn vervat in deze mededeling en in het handboek voor Commissieambtenaren, dat de Commissie in haar standpunt van 30 november 2001 heeft aangekondigd, als zij juist worden toegepast en gecontroleerd, zullen voorkomen dat gevallen van wanbeheer zoals in de onderhavige zaak zich in de toekomst nog zullen voordoen.

³⁶ COM (2002) 141 def.

NIET-BETALING VAN VERLEENDE DIENSTEN

*Besluit inzake klacht
1689/2000/GG tegen
de Europese
Commissie³⁷*

KLACHT

De klacht werd in december 2000 ingediend door een Brits adviesbureau. Volgens klager waren de feiten die aan de klacht ten grondslag lagen als volgt.

Op 17 juni 1999 nodigde de eenheid die in het Directoraat-generaal XVI (Regionaal Beleid en Cohesie) van de Commissie belast was met Portugal de heer G., directeur van het adviesbureau dat de klacht indiende, uit om in Portugal deel te nemen aan een seminar. Dit seminar was bedoeld om te discussiëren over de totstandbrenging van infrastructuur via publiek-particuliere partnerschappen ("PPP"). Klager werd ervan op de hoogte gebracht dat het seminar door DG XVI in samenwerking met de Portugese autoriteiten zou worden georganiseerd en dat de ambtenaar van de Commissie die verantwoordelijk was voor de voorbereiding van het seminar mevrouw C. was.

In een fax aan de heer G. van 29 juni 1999 zei mevrouw C.: "ik zou willen voorstellen in het budget voor het seminar kredieten op te nemen voor een eindverslag, waarin u de verschillende bijdragen van de deelnemers aan de conferentie bijeenbrengt in een coherent document. Dit document zal later gebruikt worden door desk officers bij DG XVI." Ten slotte vroeg zij de heer G. haar te laten weten of hij het voorstel accepteerde en op hoeveel hij de kosten raamde.

In zijn antwoord van 30 juni 1999 meldde de heer G. dat hij bereid was een "eindverslag op te stellen waarin alle bijdragen aan de conferentie worden samengebracht" voor de prijs van ongeveer 3.000 €. Volgens klager bevestigde mevrouw C. vervolgens telefonisch dat de heer G. tegen de genoemde prijs aan de slag kon gaan.

Het seminar vond op 16 juli 1999 plaats in Portugal. Op 26 juli 1999 deed DG XVI de heer G. het merendeel van de bijdragen aan het seminar toekomen met de opmerking: "zoals overeengekomen, zodat u kunt voortgaan met uw werk" ("[c]omme convenu et pour vous permettre d'avancer vos travaux"). De heer G. stelde dus een ontwerp-resumé van de bijdragen aan het seminar op, dat hij op 16 augustus 1999 opstuurde naar DG XVI. De Commissie bedankte de heer G. bij brief van 31 augustus 1999 en zei dat zij haar commentaar op het document te gelegener tijd zou opsturen. Bij dezelfde gelegenheid deed de Commissie de heer G. drie documenten toekomen die op 26 juli 1999 nog niet beschikbaar waren, zodat hij nu de laatste hand aan de tekst van het resumé kon leggen ("pour vous permettre de finaliser le texte du sommaire"). Volgens klager aanvaardde de Commissie het ontwerp-resumé, nadat er enkele wijzigingen in waren aangebracht, op een vergadering die in Brussel met mevrouw C. en een van haar collega's plaatsvond op 13 oktober 1999. De heer B., die eveneens op deze vergadering aanwezig was, kon dit bevestigen. Steeds volgens klager, werd er op deze vergadering ook gesproken van een leidraad of een handleiding die moest worden opgesteld. Op 25 november 1999 vond een volgende vergadering plaats met mevrouw C. en de persoon die bij de Commissie verantwoordelijk zou zijn voor die handleiding. Bij brief van 2 december 1999 stelde klager voor een dergelijke handleiding op te stellen voor een honorarium van 12.000 €. Volgens klager werd hem daarna evenwel meegedeeld dat dit plan op dat moment niet kon doorgaan.

Op 26 oktober 1999 stuurde klager een brief naar de Commissie, met in de bijlage drie exemplaren van de gewijzigde versie van de samenvatting. Klager vroeg de Commissie aan wie hij de factuur voor het document moest sturen en hoe hij daarbij te werk moest gaan. Volgens klager verwees de Commissie hem naar een zekere mevrouw S. op een Portugees ministerie. Klager zond op 3 december 1999 dus een factuur van 3.000 € naar deze persoon. Toen hij geen antwoord kreeg, zond klager een herinnering op 7 februari 2000. In een brief van 8 februari 2000 legde mevrouw S. uit dat zij van klager de PPP-handleiding niet had ontvangen waarvoor het bedrag van 3.000 € moest worden betaald en dat zij naar mevrouw C. had geschreven om uitleg te vragen over de zaak.

³⁷

De volledige tekst van dit besluit is beschikbaar op de website van de Europese Ombudsman op het volgende adres: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

Op 22 mei 2000 en 11 september 2000 zond klager mevrouw C. herinneringsbrieven. Volgens klager had mevrouw C. tijdens een daaropvolgend telefoongesprek tegen de heer G. gezegd dat zij mevrouw S. 'groen licht' had gegeven voor de betaling. Maar toen klager opnieuw naar mevrouw S. schreef, antwoordde deze laatste op 17 november 2000 dat de betaling van 3.000 € pas zou worden verricht na ontvangst van de PPP-handleiding waarvoor dit bedrag was bestemd.

Verdere contacten met mevrouw C. leverden niets op. Klager wendde zich dus tot de Ombudsman. De beweringen van klager komen in de grond neer op het volgende:

- (1) de Commissie had het honorarium van 3.000 € dat was overeengekomen voor de opstelling van het resumé, niet betaald;
- (2) de Commissie had een redelijk bedrag moeten betalen als schadeloosstelling voor de late betaling en voor de tijd en de moeite die het klager had gekost zijn vorderingen door te zetten.

Klager verzocht ook om schriftelijke excuses van de betrokken ambtenaren.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

De Commissie had besloten een conferentie over PPP in Lissabon te cofinancieren. Volgens de subsidieovereenkomst moest de conferentie onder de verantwoordelijkheid van de Portugese autoriteiten worden georganiseerd. De heer G. werd verzocht om een prijsraming voor het opstellen van een eindverslag dat gebaseerd moest zijn op de bijdragen van de deelnemers aan de conferentie. De heer G. had zich bereid verklaard dit verslag op te stellen voor een honorarium van 3.000 € en had erop gewezen dat de vorm van het verslag nog moest worden besproken (zie fax van de heer G. van 30 juni 1999). De Commissie had dit aanbod niet aanvaard, maar tegen de heer G. (tijdens een telefoongesprek in juli 1999) gezegd dat hij nadere afspraken over het verslag met de Portugese autoriteiten moest bespreken. De Commissie had voorgesteld een bedrag van ongeveer 3.000 € van het totale budget voor de conferentie voor het verslag te reserveren. Dit voorstel was geaccepteerd door de partijen bij de subsidieovereenkomst, zoals blijkt uit het budget. De Portugese autoriteiten beschikten dus over 3.000 € om dit verslag te betalen.

In het kader van de onderaannesteding van het werk moest, zoals de heer G. had moeten weten, een dienstencontract worden gesloten met een omschrijving van onder meer de inhoud van het eindverslag en de termijn. Een dergelijk contract moest verplicht worden gesloten tussen de ontvanger van de kredieten (de Portugese autoriteiten) en de dienstverlener.

Het ontwerp-resumé was noch door de Commissie noch door de Portugese autoriteiten aanvaard als eindverslag dat als basis kon dienen voor een praktische handleiding voor de evaluatie van PPP-projecten. De weigering van de Portugese autoriteiten om te betalen voordat het eindverslag was ingediend was in overeenstemming met een goed beheer van de financiële bijdrage van de Gemeenschap. De Commissie wenste echter niet vooruit te lopen op haar uiteindelijk besluit, aangezien het alleen aan de Portugese autoriteiten was te beslissen over een eventuele vergoeding voor het ontwerp-resumé. De zaak moest dus met de Portugese autoriteiten worden geregeld. De Commissie had de Portugese autoriteiten een brief geschreven met de vraag of zij voornemens waren de heer G. te betalen.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Analyse van de geschilpunten door de Ombudsman

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen was de Ombudsman van oordeel dat de Commissie niet passend had gereageerd op de vorderingen van klager.

De voorlopige conclusie van de Ombudsman was dat het feit dat de Commissie er niet voor had gezorgd dat aan klager het bedrag werd betaald dat was overeengekomen voor het opstellen van het resumé, mogelijk een geval van wanbeheer was.

Voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman

Op 31 juli 2001 deed de Ombudsman de Commissie een voorstel voor een minnelijke schikking. In zijn brief gaf de Ombudsman de Commissie ter overweging dat zij ervoor moest zorgen dat aan klager het bedrag werd betaald dat was overeengekomen voor het maken van de samenvatting van de bijdragen aan de conferentie in Lissabon op 16 juli 1999 en dat zij moest nadenken over een schadeloosstelling van klager voor de vertraging en voor de tijd en de moeite die het klager had gekost zijn vorderingen door te zetten, ten-einde een minnelijke schikking te vergemakkelijken.

Op 13 augustus 2001 stuurde klager de Ombudsman een kopie van de brief die hij dezelfde dag naar de Commissie had gestuurd. In deze brief stelde klager dat hem nog 2.350 € moest worden betaald voor de tijd en de moeite die de vorderingen hem hadden gekost.

Antwoord Commissie

In haar antwoord van 31 oktober 2001 herhaalde de Commissie haar standpunt dat er geen contract tussen de Commissie en klager was gesloten.

De Portugese autoriteiten hadden de Commissie ondertussen laten weten dat zij na hun evaluatie van de kwaliteit van het door de heer G. geleverde verslag bereid waren een groot deel te betalen van het oorspronkelijk voorziene bedrag (namelijk 1.600 €). De Commissie was wettelijk niet in staat dit standpunt in twijfel te trekken of zelf de knoop door te hakken over de kwaliteit van het werk. Zij nam nota van dit standpunt en was bereid de uitgave te cofinancieren, zoals gepland in haar subsidiebesluit, met inbegrip van het aandeel van de Commissie in de genoemde 1.600 €, (d.i. 1.200 €). De Commissie beschouwde de voorgenomen betaling van 1.600 € derhalve als een ‘minnelijke schikking’ van de betrokken klacht.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen van 19 december 2001 zei klager dat de Commissie tegen beter weten in een draai aan de zaak probeerde te geven die lijnrecht inging tegen wat al met bewijsstukken was gestaafd. Klager waarschuwde dat hij, indien de Commissie niet tegemoetkwam aan zijn eisen, een extra bedrag van ongeveer 4.500 € zou vorderen voor de tijd en de moeite die hij in oktober en november 1999 in vergaderingen met de Commissie en vervolgens in de uitwerking van voorstellen had gestoken. Op 16 januari 2002 stuurde klager de Ombudsman een brief van de heer B. d.d. 21 december 2001.

Beoordeling Ombudsman

In de gegeven omstandigheden was de Ombudsman van oordeel dat er geen minnelijke schikking was bereikt.

ONTWERPAANBEVELING

Brief van de Ombudsman van 7 februari 2002

In deze omstandigheden richtte de Ombudsman op 7 februari 2002 de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie:

De Europese Commissie moet ervoor zorgen dat aan klager het bedrag van 3.000 € wordt betaald dat was overeengekomen voor het maken van de samenvatting van de bijdragen aan de conferentie van Lissabon op 16 juli 1999. De Commissie moet klager bovendien vergoeden voor de vertraging en voor de tijd en de moeite die het klager heeft gekost zijn vorderingen door te zetten.

Omstandig advies Commissie

In haar omstandig advies van 29 april 2002 bleef de Commissie bij haar reeds eerder uiteengezette standpunten en weigerde zij de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman te aanvaarden.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en ging hij uitvoerig in op het antwoord van de Commissie. Klager bracht de Ombudsman er voorts van op de hoogte dat hij in het licht van de reactie van de Commissie nu een schadeloosstelling van in totaal 17.200 € vorderde.

Volgens klager zou een rechtszaak in dit geval voor alle partijen alleen maar een verspilling van kostbare tijd en geld betekenen. Hij deed dan ook een beroep op de Ombudsman om in de zaak een besluit te nemen.

BESLUIT

1 Weigering het honorarium van 3.000 € voor het resumé te betalen

1.1 Klager, een Brits adviesbureau, beweert dat de Commissie hem een honorarium verschuldigd is van 3.000 € dat was overeengekomen voor het maken, door zijn directeur de heer G., van een samenvatting van de bijdragen van de deelnemers aan een seminar dat in Lissabon op 16 juli 1999 werd georganiseerd door de Commissie en de Portugese autoriteiten.

1.2 De Commissie voert aan dat zij het aanbod van klager om een dergelijk verslag op te stellen niet heeft aanvaard, maar tegen de heer G. heeft gezegd dat hij nadere afspraken over het verslag met de Portugese autoriteiten moest bespreken. Zij beweert voorts dat het door klager ingediende ontwerp-resumé noch door haarzelf noch door de Portugese autoriteiten is aanvaard als een eindverslag dat als basis kon dienen voor een praktische handleiding voor de beoordeling van PPP-projecten. De Commissie verklaart dat zij de heer G. tijdens telefoongesprekken herhaaldelijk heeft gezegd dat de Commissie en de lidstaat met dit document alleen niets konden aanvangen.

1.3 Het standpunt van klager dat de Commissie hem 3.000 € moet betalen, is gebaseerd op de veronderstelling dat tussen hemzelf en de Commissie een overeenkomst voor het maken van het resumé was gesloten.

1.4 In zaken zoals deze die verband houden met verbintenrechtelijke geschillen oordeelt de Ombudsman, volgens zijn vaste praktijk, dat hij bij zijn onderzoek alleen maar hoeft na te gaan of de communautaire instellingen of organen hem een coherente en redelijke uiteenzetting van de rechtsgrondslag voor hun optreden hebben gegeven, alsook van de redenen waarom zij menen dat hun visie op de verbintenrechtelijke situatie de juiste is.

Indien dat het geval is, zal de Ombudsman besluiten dat zijn onderzoek geen geval van wanbeheer aan het licht heeft gebracht. Deze conclusie zal niets afdoen aan het recht van de partijen om hun verbintenissenrechtelijke geschil door een bevoegde rechtbank te laten onderzoeken en ten gronde te laten beslechten.

1.5 In de onderhavige zaak blijkt de Commissie twee hoofdargumenten aan te voeren, namelijk: (a) dat zij het aanbod van klager om een resumé te maken niet heeft aanvaard en (b) dat het door klager opgestelde document niet bruikbaar was en bijgevolg niet was aanvaard.

1.6 In haar fax van 29 juni 1999 vroeg de Commissie de heer G. of hij bereid was een resumé te maken van de bijdragen aan het seminar dat op 16 juli 1999 zou plaatsvinden en, zo ja, een prijsraming te geven. Op 30 juni 1999 bevestigde de heer G. dat hij bereid was het gevraagde document op te stellen voor een prijs van ongeveer 3.000 €. Er zijn geen bewijsstukken waaruit ontegensprekelijk blijkt dat de Commissie een overeenkomst over het opstellen van een verslag heeft gesloten met de heer G. of klager. Wel zijn er verschillende feiten die in die richting wijzen. Ten eerste, in het door de Commissie overgelegde budget voor het seminar is inderdaad een bedrag van ongeveer 3.000 € (2.993 €) opgenomen voor het opstellen van een document met betrekking tot dit seminar. Hoewel hierdoor niet wordt bewezen dat er een overeenkomst tussen de Commissie en klager bestond, sluit dit wel volledig aan bij het relaas dat klager van de feiten heeft gegeven. Ten tweede, de Commissie deed klager eind juli-begin augustus de bijdragen aan het seminar toekomen om deze in staat te stellen het resumé te maken. In minstens één van de begeleidende brieven wordt verwezen naar een bereikte overeenkomst (zie brief van 26 juli 1999 – "[c]omme convenu et pour vous permettre d'avancer vos travaux"). De Commissie zelf geeft in haar antwoord op het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman toe dat zij een overeenkomst sloot met de heer G. of klager, maar voert aan dat deze overeenkomst enkel een formeel aspect betrof. Ten derde, toen klager op 16 augustus 1999 zijn ontwerp-resumé naar DG XVI stuurde, antwoordde de Commissie dat zij commentaar op het document zou geven en stuurde zij hem bovendien nog drie documenten waarmee rekening moest worden gehouden in het resumé. Waarom zou de Commissie dit hebben gedaan als er geen overeenkomst tussen haar en klager bestond? Anderzijds zij opgemerkt dat indien de kwaliteit van het werk inderdaad uitsluitend door de Portugese autoriteiten moest worden beoordeeld, de tekst ook naar hen had moeten worden gestuurd. Het is echter niet bewezen dat dit is gebeurd. Ten vierde, er zijn geen bewijzen van de bewering van de Commissie volgens welke zij klager ervan op de hoogte heeft gebracht dat hij zich tot de Portugese autoriteiten moest wenden, of dat hij een overeenkomst met deze moest sluiten. Ten vijfde, de bewering van de Commissie dat klager uit vroegere opdrachten voor de Commissie moest weten dat juridisch bindende contracten alleen door de nationale autoriteiten kunnen worden gesloten, wordt niet gestaafd door voldoende bewijzen, met name in het licht van het feit dat de Commissie in haar fax van 29 juni 1999 zegt dat het op te stellen verslag zou worden gebruikt door "desk officers van DG XVI". Van klager kon moeilijk worden verwacht dat hij zou veronderstellen dat een contract voor een werk dat aan de Commissie zelf ten goede zou komen, door hem met de Portugese autoriteiten moest worden gesloten. Ten slotte wordt de bewering van klager dat hem op een vergadering met DG XVI op 13 oktober 1999 werd meegedeeld dat het verslag was aanvaard, gestaafd door het bewijsmateriaal dat is verstrekt door de heer B., die eveneens aan die vergadering deelnam. Voorts wordt deze bewering gestaafd door het feit dat de heer G. op 26 oktober 1999, d.i. kort na die vergadering, "drie gecorrigeerde kopieën van de 'compte rendu' van de conferentie van Lissabon" naar mevrouw C. stuurde met de vraag aan wie hij de factuur moest sturen. Indien de Commissie het verslag van klager inderdaad niet had aanvaard en indien de Portugese autoriteiten dit moesten doen, zou je verwachten dat de Commissie klager daarvan in dit stadium toch op de hoogte had moeten stellen. Er blijkt evenwel nooit een dergelijke brief te zijn geschreven. In zijn brief aan mevrouw S. van 3 december 1999 schreef klager integendeel dat hij van mevrouw C. had vernomen dat de kredieten om de kosten van het seminar te dekken bij

mevrouw S. berusten en dat hij deze laatste derhalve de factuur deed toekomen voor het resumé “dat in Brussel aan mevrouw C. was voorgelegd en door deze was goedgekeurd”.

1.7 In het licht van deze overwegingen vindt de Ombudsman de bewering van klager plausibel dat er een overeenkomst tussen hemzelf en de Commissie bestond over het maken van een resumé van de bijdragen aan de conferentie in Lissabon. De Ombudsman is voorts van oordeel dat de Commissie hem geen coherente en redelijke uiteenzetting heeft kunnen geven van de rechtsgrondslag voor haar optreden en van de redenen waarom zij van mening is dat haar visie op de verbintenisrechtelijke situatie de juiste is.

1.8 Het tweede hoofdargument van de Commissie is dat het door klager opgestelde document niet bruikbaar was. Hierbij ging de Commissie uit van de veronderstelling dat klager verplicht was een document op te stellen waarin de belangrijkste elementen werden aangegeven van PPP-projecten waarvoor een speciale evaluatie vereist is (of dat nu in de fase van de definitie, van de beoordeling of van de uitvoering is) en instrumenten en methoden werden voorgesteld om deze evaluatie uit te voeren. De voorwaarde waarover de Commissie het hier heeft is (vrijwel letterlijk) geciteerd uit de fax van 29 juni 1999 van de Commissie. In deze fax wordt echter een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de *handleiding* die uiteindelijk moet worden opgesteld en het *resumé* van de bijdragen aan het seminar. Deze voorwaarde heeft betrekking op de handleiding, en niet op het resumé. De enige aanwijzing dat de Commissie een handleiding wenste en geen resumé kan worden gezien in het feit dat in het budget een bedrag van 3.000 € was opgenomen voor een 'handleiding'. De Commissie geeft echter zelf in haar antwoord op de ontwerpaanbeveling toe dat dit document niet aan klager werd overgemaakt. Bovendien is in de brief van de Commissie aan klager van 31 augustus 1999 duidelijk sprake van een resumé en niet van een handleiding³⁸. De Commissie heeft de Ombudsman een kopie doen toekomen van het door klager gemaakte resumé. Op het eerste gezicht lijkt dat document te voldoen aan de eisen die voor *dit* document in de fax van 29 juni 1999 werden gesteld. Klager heeft uitvoerig beschreven hoe hij het document heeft opgesteld en aan de Commissie heeft voorgelegd en hoe deze laatste het uiteindelijk heeft goedgekeurd. De Commissie is niet met bewijsstukken gekomen om het door klager gegeven relaas van de feiten te weerleggen. Indien de Commissie inderdaad tijdens telefoongesprekken "herhaaldelijk" tegen klager heeft gezegd dat zij niets met het document kon aanvangen, is het maar moeilijk te begrijpen waarom zij dat nooit op papier heeft gezet, zeker toen zij de definitieve versie van het document ontving dat was verzonden op 26 oktober 1999.

1.9 De Ombudsman vindt dus op basis van de bewijsstukken waarover hij beschikt dat de Commissie haar tweede argument niet met bewijzen heeft gestaafd.

1.10 De conclusie van de Ombudsman luidt dan ook dat het feit dat de Commissie er niet voor heeft gezorgd dat aan klager het bedrag werd betaald dat was overeengekomen voor het maken van het resumé een geval van wanbeheer is.

2 Schadeloosstelling voor late betaling en voor de tijd en de moeite die de vorderingen klager hebben gekost

2.1 Klager beweert dat de Commissie hem een redelijk bedrag moet betalen als vergoeding voor de late betaling en de tijd en de moeite die het hem heeft gekost zijn vorderingen door te zetten. In daaropvolgende briefwisseling heeft klager een specificatie gegeven van het door hem gevorderde bedrag. In zijn laatste opmerkingen zegt hij dat hij een totaal bedrag van 17.200 € als vergoeding zal vragen.

2.2 De Commissie is van oordeel dat er geen grondslag voor een dergelijke vordering is.

³⁸

« ...pour vous permettre de finaliser le texte du sommaire. »

2.3 Zoals hierboven gezegd, is de Ombudsman met betrekking tot de hoofdvordering van klager tot de bevinding gekomen dat klager inderdaad aanspraak kan maken op de betaling van 3.000 €. Het getuigt van goede administratieve praktijk dat de administratie verschuldigde bedragen zo spoedig mogelijk betaalt. Zelfs indien de Commissie gelijk had dat zij geen verplichtingen tegenover klager was aangegaan, dan had zij klager daar onverwijld en duidelijk van op de hoogte moeten brengen. Op basis van de bewijsstukken waarover de Ombudsman beschikt, blijkt evenwel dat de Commissie, ondanks meerdere herinneringsbrieven van klager, klager hiervan pas op de hoogte heeft gesteld tijdens een telefoongesprek van mevrouw C. met de heer G. dat op 22 november 2000 plaatsvond. De Ombudsman concludeert daaruit dat het feit dat de Commissie klager niet schadeloosstelt voor de vertraagde betaling en voor de tijd en de moeite die het hem heeft gekost zijn vordering door te zetten, een tweede geval van wanbeheer is.

3 Conclusie

3.1 Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Het feit dat de Commissie er niet voor heeft gezorgd dat aan klager het bedrag werd betaald dat was overeengekomen voor het maken van het resumé is een geval van wanbeheer, evenals het feit dat zij klager niet heeft vergoed voor de vertraagde betaling en voor de tijd en de moeite die het hem heeft gekost zijn vordering door te zetten.

3.2 In zijn voorstel voor een minnelijke schikking stelde de Ombudsman voor dat de Commissie ervoor zou zorgen dat aan klager het bedrag van 3.000 € werd betaald dat bleek te zijn overeengekomen. De Ombudsman stelde voorts voor dat klager schadeloos zou worden gesteld voor de vertraging en voor de tijd en de moeite die het hem had gekost om zijn vorderingen door te zetten. De Commissie verwierp zijn voorstel. De Ombudsman herhaalde zijn voorstel vervolgens in de vorm van een ontwerpaanbeveling aan de Commissie. In haar omstandig advies herhaalde de Commissie echter dat zij zijn voorstel nog altijd verwierp.

3.3 De Ombudsman betreurt dat de Commissie zijn voorstel niet heeft aanvaard. Hij vindt de argumenten die de Commissie heeft aangevoerd om bij haar standpunt te blijven, niet overtuigend.

4 Verslag aan het Europees Parlement

4.1 Artikel 3, lid 7 van het Statuut van de Europese Ombudsman³⁹ bepaalt dat de Ombudsman, na een ontwerpaanbeveling te hebben gedaan en na het omstandig advies van de betrokken instelling of het betrokken orgaan te hebben ontvangen, een verslag bij het Europees Parlement en bij de betrokken instelling of het betrokken orgaan indient.

4.2 In zijn Jaarverslag 1998 heeft de Ombudsman erop gewezen dat de mogelijkheid voor hem om een dergelijk speciaal verslag bij het Europees Parlement in te dienen van onschatbare waarde is voor zijn werk. Hij voegde daar evenwel aan toe dat speciale verslagen dan ook niet te vaak moeten worden uitgebracht, maar uitsluitend wanneer het gaat om belangrijke kwesties waarbij het Parlement maatregelen kan nemen om de Ombudsman te helpen⁴⁰. Het Jaarverslag 1998 werd ingediend bij en goedgekeurd door het Europees Parlement.

³⁹ Besluit 94/262 van 9 maart 1994 van het Europees Parlement inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB L 113 van 04.05.1994, blz. 15.

⁴⁰ Jaarverslag 1998, blz. 27-28.

4.3 De Ombudsman vindt dat deze zaak, die de verplichtingen van de Europese Commissie in verband met een specifiek contract betreft, hoe belangrijk ze ook voor de betrokken partijen is, geen beginselkwesties opwerpt. Evenmin is duidelijk welke maatregelen het Europees Parlement in dezen zou kunnen nemen om de Ombudsman te helpen. In die omstandigheden is de Ombudsman tot de slotsom gekomen dat het niet passend is een speciaal verslag bij het Europees Parlement in te dienen.

4.4 De Ombudsman zal een kopie van dit besluit aan de Commissie doen toekomen en het besluit opnemen in het Jaarverslag 2002, dat bij het Europees Parlement zal worden ingediend. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

4.5 Klager heeft uiteraard het recht zijn vorderingen op de Commissie voor te leggen aan een ter zake bevoegde rechtbank.

NIET-UITSLUITING VAN INSCHRIJVER VAN AANBESTEDING

*Besluit inzake klacht
232/2001/GG tegen de
Europese Commissie⁴¹*

KLACHT

Klager, een consortium van drie bedrijven en instanties, had in antwoord op een aanbesteding, die de Europese Commissie in mei 2000 voor project SCR-E/110582/C/SV/TM (geïntegreerde ondersteuning van de landbouw en de voedingsindustrie – Turkmenistan) als onderdeel van het TACIS-programma had gepubliceerd, een offerte ingediend. Samen met zeven andere inschrijvers, waaronder TDI Natural Resources Division (“TDI NRD”) en Landell Mills Limited (“LM”), werd klager op een lijst van potentiële kandidaten geplaatst.

Volgens de klacht, die in februari 2001 werd ingediend, waren de volgende bepalingen van belang voor het onderhavige geval:

- punt 9 van de aankondiging van de opdracht, waarin wordt bepaald dat kandidaten slechts één offerte voor deze opdracht kunnen indienen “ongeacht de vorm van de deelname (als individueel kandidaat of als leider of partner van een consortium)” en dat wanneer een persoon meer dan één offerte indient “alle offertes waaraan deze persoon heeft deelgenomen automatisch worden uitgesloten”;
- artikel 2.3 van de handleiding van de SCR (Gemeenschappelijke Dienst RELEX), volgens hetwelk natuurlijke en rechtspersonen zijn “uitgesloten van deelname aan aanbestedingen” wanneer ze (...) “zich in het kader van de betrokken aanbestedingen of opdracht in een van de onder punt 7 (Gedragscode) genoemde uitsluitingssituaties bevinden”;
- artikel 7.3 van de handleiding van de SCR, dat bepaalt dat de gegadigden of inschrijvers dienen te verklaren “dat er geen potentieel belangenconflict is, en dat er geen specifieke band is met andere indieners of andere partijen bij het project”.

In een brief aan de Commissie d.d. 5 december 2000 beweerde klager dat deze bepalingen waren geschonden en dat TDI en LM uitgesloten moesten worden van de aanbesteding. In haar antwoord van 11 december 2000 bracht de Commissie klager ervan op de hoogte dat zij de door hem verstrekte informatie had onderzocht, maar tot de conclusie was gekomen dat er geen sprake was van mogelijke belangenvermenging of van oneerlijke concurrentie waardoor de plaatsing van deze twee bedrijven op de lijst van potentiële kandidaten ter discussie kon worden gesteld.

In een brief aan de Commissie van 22 december 2000 herhaalde klager zijn beweringen en verstrekte hij schriftelijk bewijsmateriaal om ze te staven. Toen een antwoord uitbleef,

⁴¹ De volledige tekst van dit besluit is beschikbaar op de website van de Europese Ombudsman op het volgende adres: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

stuurde klager op 9 januari 2001 een aanvullende brief naar de Commissie, waarin hij de in zijn vorige brief aangevoerde feiten en conclusies herhaalde en aanvullende beweringen formuleerde. Op 22 januari 2001 bevestigde de Dienst voor samenwerking EuropeAid van de Commissie de ontvangst van de brieven van 22 december 2000 en 9 januari 2001. De Commissie beweerde dat zij de zaak opnieuw aan het onderzoeken was en contact zou opnemen met klager zodra zij hiermee klaar was.

In een brief van 31 januari 2001 bracht de SCR-dienst van de Commissie klager ervan op de hoogte dat zijn offerte was afgewezen en dat de opdracht was toegewezen aan TDI NRD.

In zijn klacht, die hij in februari 2001 bij de Ombudsman indiende, deed klager in hoofdzaak de volgende drie beweringen:

- (1) de Commissie had ten onrechte TDI NRD en LM niet van de aanbesteding uitgesloten;
- (2) de Commissie had niet binnen een passende termijn geantwoord op de brieven van klager van 22 december 2000 en 9 januari 2001;
- (3) de toewijzing van de opdracht aan TDI NRD vormde een geval van machtsmisbruik.

Klager verzocht de Ombudsman de Commissie aan te bevelen het contract onmiddellijk op te schorten en uiteindelijk te vernietigen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt formuleerde de Commissie de volgende opmerkingen.

Eerste bewering

Wat betreft de bewering dat TDI en LM uitgesloten hadden moeten worden wegens belangenvermenging en oneerlijke concurrentie, had TDI reeds in oktober 2000 opheldering over deze kwestie verschaft na een vergelijkbare klacht van een andere deelnemer. Doordat de Commissie deze informatie reeds had ontvangen, kon zij, in antwoord op de brieven van klager van 5 december 2000 en 11 december 2000, laatstgenoemde meedelen dat zij geen enkel bewijs van belangenvermenging of oneerlijke concurrentie had gevonden waardoor TDI en LM van de aanbestedingsprocedure moesten worden uitgesloten.

Tweede bewering

Wat betreft de tijd die was verstreken alvorens de Commissie had geantwoord op de brieven van klager, was de fax van klager d.d. 22 december 2000 verstuurd nadat de Commissiediensten hun werkzaamheden hadden stopgezet. De Commissiediensten waren gesloten tussen 23 december 2000 en 2 januari 2001. Op 22 januari 2001 werd een voorlopig antwoord gestuurd overeenkomstig de code van goed administratief gedrag voor de ambtenaren in hun contacten met het publiek (die bepaalde dat een voorlopig antwoord moest worden gestuurd indien binnen 15 werkdagen geen antwoord kon worden verzonden) en punt 8 van de handleiding⁴² (volgens hetwelk de aanbestedende dienst binnen 90 dagen na ontvangst van de klacht moest antwoorden).

⁴²

“Handleiding: aanbesteding van diensten, leveringen en werken in het kader van de samenwerking tussen de Gemeenschap en derde landen”, SEC (1999) 1801, aangenomen door de Commissie op 10 november 1999.

Derde bewering

Het besluit om de opdracht aan het TDI-consortium toe te wijzen werd genomen vóór ontvangst van de klachten van 22 december 2000 en 9 januari 2001. Vanaf dat moment bestond de taak van de Commissie er derhalve in het door klager ingediende bewijsmateriaal te onderzoeken en te evalueren, om na te gaan of er harde bewijzen waren waardoor de Commissie verplicht was het project stop te zetten door de vernietiging van het contract. Dit onderzoek had langer geduurd dan verwacht, omdat klager in zijn brieven van 22 december 2000 en 9 januari 2001, alsook in zijn klacht bij de Ombudsman die de Commissie op 7 maart 2001 had ontvangen, nieuwe elementen had aangevoerd.

Na deze informatie te hebben ontvangen, namen de Commissiediensten opnieuw contact op met TDI. Zij besloten ook het evaluatieverslag van de offertes opnieuw te onderzoeken. Vervolgens werd het dossier voor onderzoek naar de juridische dienst van EuropeAid gestuurd. Deze was tot de conclusie gekomen dat het onderzoek geen enkel bewijs had opgeleverd waardoor een vernietiging van het contract gerechtvaardigd kon worden. Er hadden in de procedure geen ernstige onregelmatigheden plaatsgevonden die een normale mededinging zouden hebben verhinderd. Er waren geen corrupte praktijken noch enige inbreuk op de gedragscode aan het licht gekomen. Er waren geen pogingen gedaan om onrechtmatige afspraken met concurrenten te maken.

VERDER ONDERZOEK

Na het standpunt van de Commissie te hebben onderzocht, was de Ombudsman van oordeel dat hij aanvullende informatie nodig had om de klacht te kunnen behandelen. In haar antwoord verstrekte de Commissie de door de Ombudsman gevraagde informatie. Klager diende uitvoerige opmerkingen met betrekking tot het antwoord van de Commissie in.

ONTWERPAANBEVELING

Brief van de Ombudsman van 13 februari 2002

Na zorgvuldig onderzoek van de bijdragen van beide partijen kwam de Ombudsman tot de conclusie dat de Commissie had verzuimd alle relevante feiten en argumenten uitvoerig te onderzoeken. In deze omstandigheden richtte de Ombudsman op 13 februari 2002 een ontwerp-aanbeveling tot de Commissie, die als volgt luidde:

De Europese Commissie dient alle relevante kwesties in de onderhavige zaak uitvoerig te onderzoeken. Dit onderzoek moet ook betrekking hebben op de aanvullende beweringen en vorderingen die klager in zijn opmerkingen heeft geformuleerd. Bovendien dient de Commissie haar besluit om TDI en LM niet van de aanbesteding uit te sluiten en haar daaropvolgende besluit om het contract met TDI niet te vernietigen in het licht van de resultaten van dit onderzoek te herzien.

De Ombudsman verzocht de Commissie vóór 31 mei 2002 een advies in te dienen. Een kopie van de opmerkingen van klager, door de Ombudsman ontvangen op 21 december 2001, werd eveneens aan de Commissie toegestuurd.

Omstandig advies van de Commissie

In haar omstandig advies van 29 mei 2002 maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

Na kennis te hebben genomen van de aanbevelingen van de Ombudsman waren de betrokken diensten van EuropeAid een uitgebreider onderzoek begonnen teneinde de gevraagde informatie in te winnen.

Naast de stappen die hij bij de Ombudsman had gedaan, had klager zich ook gericht tot de voorzitter van de Europese Commissie, die de zaak had doorverwezen naar het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), met het verzoek een intern en extern onderzoek te verrichten. Om dit onderzoek te kunnen uitvoeren, had OLAF EuropeAid om bepaalde informatie verzocht, inclusief de informatie waarnaar de Ombudsman had gevraagd.

Om aan de aanbevelingen van de Ombudsman en het verzoek van OLAF te voldoen, had de directeur-generaal van EuropeAid de dienst interne audit van EuropeAid gevraagd dit onderzoek uit te voeren, indien nodig met de hulp van extern personeel.

Aangezien dit onderzoek nog gaande was, kon de Commissie geen gevolg geven aan de aanbevelingen van de Ombudsman binnen de vastgestelde termijn. De Commissie zou de Ombudsman op de hoogte brengen van de resultaten van het onderzoek zodra het was afgesloten.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen uitte klager zijn teleurstelling over het antwoord van de Commissie. Klager wees erop dat de Commissie reeds in december 2000 over de zaak was geïnformeerd, maar had besloten haar antwoorden uit te stellen om de “status-quo” te handhaven. Volgens klager moest het feit dat OLAF een onderzoek had gevraagd worden toegejuicht, maar was dit geen geldige reden voor de Commissie om extra tijd voor haar antwoorden te vragen en te beweren dat de resultaten van het onderzoek zouden worden meegedeeld zodra het onderzoek was afgesloten, zonder enige aanwijzing te geven over wanneer dit zou gebeuren. Volgens klager had de Commissie hiervoor misschien wel verscheidene jaren nodig.

Klager sprak de hoop uit dat de Ombudsman de zaak kon afsluiten zonder te moeten wachten op de antwoorden van de Commissie, die voor een onbepaald tijdstip in de toekomst waren beloofd.

BESLUIT

1 Inleidende opmerkingen

1.1 Klager, een consortium van drie bedrijven en instanties, had in antwoord op een aanbesteding, die de Europese Commissie in mei 2000 voor project SCR-E/110582/C/SV/TM (geïntegreerde ondersteuning van de landbouw en de voedingsindustrie – Turkmenistan) als onderdeel van het TACIS-programma had gepubliceerd, een offerte ingediend. Samen met zeven andere inschrijvers, waaronder TDI Natural Resources Division (“TDI NRD”) en Landell Mills Limited (“LM”), werd klager op een lijst van potentiële kandidaten geplaatst. Klager verzocht de Commissie de offertes van TDI NRD en LM af te wijzen op grond van punt 9 van de aankondiging van de opdracht en artikel 2.3 van de handleiding van de SCR (Gemeenschappelijke dienst voor buitenlandse betrekkingen) in combinatie met artikel 7.3 van diezelfde handleiding. De Commissie had de offerte van klager afgewezen en de opdracht toegewezen aan het consortium waartoe TDI NRD behoorde. In zijn klacht bij de Ombudsman beweerde klager dat: (1) de Commissie ten onrechte TDI NRD en LM niet van de aanbesteding had uitgesloten; (2) de Commissie niet had gereageerd op twee brieven die klager haar had gestuurd; (3) de toewijzing van de opdracht aan TDI NRD een geval van machtsmisbruik vormde. Deze beweringen waren gebaseerd op een vermeende schending van de bovengenoemde bepalingen.

1.2 In december 2001 diende klager zijn opmerkingen met betrekking tot het standpunt van de Commissie en het antwoord van de Commissie op het verzoek om aanvullende informatie in. In deze opmerkingen beweerde klager dat in het onderhavige geval nog verscheidene andere bepalingen met betrekking tot de aanbesteding waren geschonden. Volgens klager moest de Ombudsman derhalve een aanbeveling doen dat de Commissie

haar contracten met TDI NRD en Technical Management Services (“TMS”) onmiddellijk zou beëindigen en maatregelen zou nemen om een einde aan dit soort oneerlijke praktijken te maken, en dat de SCR geen opdrachten meer zou toewijzen aan deelnemers die dit soort oneerlijke praktijken toepassen.

1.3 In het licht van de beoordeling van de Ombudsman van de in de oorspronkelijke klacht opgeworpen kwesties, die hierna worden beschreven, blijkt het noch noodzakelijk noch opportuun om deze aanvullende beweringen en vorderingen in het kader van het onderhavige onderzoek te behandelen.

2 Niet-uitsluiting van TDI NRD en LM van de aanbesteding

2.1 Klager beweert dat de door TDI NRD en LM ingediende offertes van de aanbesteding hadden moeten worden uitgesloten op grond van twee belangrijke overwegingen. Ten eerste wijst klager erop dat punt 9 van de aankondiging van de opdracht bepaalt dat kandidaten slechts één offerte voor de onderhavige opdracht kunnen indienen “ongeacht de vorm van de deelname (als individueel kandidaat of als leider of partner van een consortium)” en dat wanneer een persoon meer dan één offerte indient “alle offertes waaraan deze persoon heeft deelgenomen automatisch worden uitgesloten”. Volgens klager moeten de offertes van TDI NRD en LM als twee offertes van een en dezelfde persoon worden beschouwd. Ten tweede beroept klager zich op artikel 2.3 van de SCR-handleiding, dat bepaalt dat natuurlijke of rechtspersonen zijn “uitgesloten van deelname aan aanbestedingen” wanneer ze (...) “zich in het kader van de betrokken aanbestedingen of opdracht in een van de onder sectie 7 (Gedragscode) genoemde uitsluitingssituaties bevinden”. Op grond van artikel 7.3 van de SCR-handleiding dienen gegadigden of inschrijvers te verklaren “dat er geen potentieel belangenconflict is, en dat er geen specifieke band is met andere indieners of andere partijen bij het project”.

2.2 Alvorens de specifieke beweringen die klager in deze context heeft gedaan te onderzoeken, is het volgens de Ombudsman zinvol om de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen opnieuw te bekijken. De Ombudsman merkt op dat de Commissie sommige van deze feiten uitdrukkelijk of impliciet heeft bevestigd. Het gaat met name om de volgende feiten: LM is een in het Verenigd Koninkrijk geregistreerd bedrijf. Ten tijde van de offerte was 100% van de aandelen van LM in handen van het Ierse bedrijf Development Consultants International Ltd. (“DCI”). TDI NRD is een onderdeel van de TDI-groep, een in Ierland geregistreerd bedrijf. Op één aandeel na zijn alle aandelen (d.w.z. 99.9995%) van de TDI-groep eveneens eigendom van DCI. Het resterende aandeel van de TDI-groep was eigendom van de heer B., die directielid was van zowel TDI als LM. TMS, een in Ierland geregistreerd bedrijf, was onderdeel van het consortium dat de coördinatie-eenheid van TACIS in Turkmenistan beheerde. TMS is tevens een dochteronderneming van DCI⁴³. De heer B. is ook directielid van TMS. TMS speelde een zekere rol bij de voorbereiding van de aanbesteding. De heer M. was een van de vijf personen die belast was met de evaluatie van de offertes die in antwoord op de aanbesteding waren ingediend. De heer M. had tussen 1998 en september 2000 als onafhankelijk deskundige voor DEVCO (een Iers bedrijf) gewerkt. DEVCO was in 1999 overgenomen door DCI.

2.3 Wat de specifieke beweringen van klager betreft, beweert laatstgenoemde dat de door TDI NRD en LM ingediende offertes als twee offertes van een en dezelfde persoon moeten worden beschouwd, in de zin van punt 9 van de aankondiging van de opdracht. De Commissie verwierpt dit standpunt. De Ombudsman stelt vast dat de betrokken offertes

⁴³ Over de relatie tussen DCI en TMS zijn geen details verstrekt. Aangezien TDI, LM en TMS echter alle als dochterondernemingen van DCI worden omschreven, bezit DCI waarschijnlijk alle (of bijna alle) aandelen in TMS, zoals in LM en TDI.

werden ingediend door twee bedrijven⁴⁴ die, ofschoon ze eigendom zijn van dezelfde moedermaatschappij, niettemin twee aparte entiteiten vormen. In zijn opmerkingen over het standpunt van de Commissie suggereert klager dat DCI zijn dochterondernemingen TDI en LM volledig controleerde en dat de indiening van twee offertes door deze bedrijven door DCI was georkestreerd. Volgens de Ombudsman is deze bewering echter niet met voldoende bewijzen gestaafd. Het loutere feit dat TDI en LM beide dochterondernemingen van DCI zijn, volstaat niet om te concluderen dat de offertes die TDI en LM respectievelijk hebben ingediend als offertes van DCI moeten worden beschouwd. In deze omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat de conclusie van de Commissie dat punt 9 van de aankondiging in het onderhavige geval niet is geschonden redelijk blijkt te zijn.

2.4 Het voornaamste argument van klager is gebaseerd op het vermoeden dat er een “specifieke band” was tussen enerzijds TDI en LM en anderzijds TDI en “andere indieners of partijen bij het project”. In dit verband beroept klager zich op de bovengenoemde feiten en maakt hij de volgende aanvullende opmerkingen: naast de financiële banden tussen DCI, TDI, LM en TMS (de laatste drie waren dochterondernemingen van DCI), bestonden er ook banden op directieniveau, aangezien de heer B. directeur was in alle vier de bedrijven en twee andere personen eveneens directeurs waren in zowel DCI als TDI. De heer M., een van de personen die belast was met de evaluatie van de offertes, had minstens banden gehad met de TDI-groep.

2.5 De Commissie verklaart dat er geen “speciale relatie” was tussen TDI, LM en TMS. Zij is van oordeel dat de betrokken uitsluitingsclausule en vergelijkbare uitsluitingsclausules eng moeten worden uitgelegd om de uitvoering van projecten niet in gevaar te brengen, gezien het beperkte aantal bedrijven dat aan de criteria voor de uitvoering van TACIS-projecten voldoet. De Commissie beweert dat ofschoon er een bewezen financiële band tussen TDI en LM bestond, er geen sprake was van een moeder-dochterrelatie. Volgens de Commissie stonden deze bedrijven juridisch gezien los van de moedermaatschappij en was het derhalve gerechtvaardigd dat ze aparte juridische entiteiten met commerciële en beheersautonomie beweerden te zijn. Volgens de Commissie kan er ook sprake zijn van een “speciale relatie” wanneer bedrijven een akkoord sluiten om de mededinging te beperken, maar volgens haar wijst niets op het bestaan van een dergelijk akkoord. Verder beweert de Commissie dat het feit dat de bedrijven een gemeenschappelijke directeur hadden geen beslissende factor is in deze zaak. Op dit punt is de Commissie het eens met het standpunt van TDI dat de heer B. zich niet met het dagelijks beheer van beide bedrijven kon bezighouden. Zelfs indien er sprake was van een “speciale relatie” tussen TDI en TMS, was de rol van TMS in de voorbereiding van de aanbesteding beperkt tot het “verschaffen van deskundigheid aan de coördinatie-eenheid van Moskou”, en kon de Commissie TDI derhalve niet uitsluiten van deelname aan de uitvoering van het project. Wat de heer M. betreft was het, gezien het betrekkelijk hoge aantal leden van de TACIS-evaluatiecommissies, moeilijk voor een individueel lid om de evaluatie onrechtmatig te beïnvloeden. Volgens de Commissie werd ook gecontroleerd dat de stem van de heer M. geen invloed had gehad op de keuze van de contractant.

2.6 De in de relevante opdrachten en bepalingen vervatte uitsluitingsclausules moeten ervoor zorgen dat de mededinging tussen inschrijvers die inschrijven op een aanbesteding niet in gevaar wordt gebracht door belangenvermenging of het bestaan van “specifieke” banden tussen de deelnemers aan zo’n aanbesteding. De Commissie beweert dat deze clausules en bepalingen niet ruimer mogen worden uitgelegd dan voor dit doel noodzake-

⁴⁴ Deze formulering werd gemakshalve gebruikt, maar is in twee opzichten niet helemaal juist. Ten eerste werd, zoals hierboven gezegd, een van de offertes ingediend door TDI NRD, dat zelf geen bedrijf is maar een onderdeel van TDI. Aangezien dit onderscheid echter irrelevant is in de huidige context, zal naar TDI NRD en TDI worden verwezen als een en dezelfde entiteit. Ten tweede moet eraan worden herinnerd dat de betrokken offertes niet door de bovengenoemde bedrijven, maar door de consortia waartoe zij behoren zijn ingediend.

lijk is. Dit blijkt een redelijke benadering te zijn. Zo blijkt ook het argument van de Commissie dat een dergelijke “specifieke band”⁴⁵ bestaat wanneer er sprake is van een moeder-dochterrelatie tussen de betrokken bedrijven of wanneer deze bedrijven een concurrentiebeperkende afspraak hebben gemaakt, juist te zijn. Op basis van de beschikbare informatie blijkt geen van beide voorwaarden in het onderhavige geval te zijn vervuld. TDI, LM en TMS zijn dochterondernemingen van dezelfde moedermaatschappij, maar geen van deze bedrijven is de moedermaatschappij of dochteronderneming van een van de andere bedrijven. Noch is het bestaan van een concurrentiebeperkende afspraak tussen deze bedrijven (of tussen sommige van hen) aangetoond.

2.7 Volgens de Ombudsman moet echter de vraag of er sprake is van een “specifieke band” in bovengenoemde zin in het licht van alle feiten van de zaak worden beoordeeld. In het onderhavige geval dienen verscheidene aspecten te worden benadrukt. *Ten eerste* blijkt uit het ingediende bewijsmateriaal dat de heer B. directeur van TDI en directielid van LM, DCI en TMS was. De aanwezigheid van de directeur en beheerend vennoot van TDI in de raden van beheer van LM en TMS valt moeilijk te rijmen met de bewering van TDI dat het in een felle concurrentiestrijd met deze bedrijven is gewikkeld. Zelfs indien de heer B. niet betrokken zou zijn bij de operationele aspecten van de activiteiten van LM en TMS, kan niet worden uitgesloten dat hij in zijn hoedanigheid van directeur van deze andere bedrijven informatie kan verkrijgen die nuttig zou kunnen zijn voor TDI. De Commissie erkent dat door zijn aanwezigheid in de raden van beheer, de heer B. mogelijk te weten kon komen in welke aanbestedingsprocedure ieder bedrijf was betrokken. De bewering van klager dat de heer B. dergelijke informatie inderdaad had verkregen en op de bovengenoemde manier had gebruikt of dat hij zelfs de activiteiten van al deze bedrijven met betrekking tot de aanbesteding had “georkestreerd”, acht de Ombudsman niet bewezen. Hij is echter van oordeel dat het risico van een dergelijke uitwisseling van informatie door de Commissie in aanmerking had moeten worden genomen. *Ten tweede* heeft klager bewijsmateriaal verstrekt om aan te tonen dat naast de heer B. nog twee andere personen directeurs van zowel TDI als DCI waren. Dit ondersteunt de bewering van klager dat er tussen deze twee bedrijven (en onrechtstreeks tussen TDI enerzijds en LM en TMS anderzijds) meer dan alleen financiële banden bestonden. De Commissie heeft geen enkele opmerking over deze andere banden gemaakt, ook al had de Ombudsman daarom verzocht. *Ten derde* kan niet worden uitgesloten dat de Commissie in deze context “een onherroepelijke en onvoorwaardelijke verbintenis” om volledig onafhankelijk aan de aanbestedingsprocedure deel te nemen in aanmerking had kunnen nemen. Uit de verstrekte informatie blijkt echter dat TDI heeft voorgesteld om een dergelijke verbintenis aan te gaan. De Commissie heeft niet beweerd noch aangetoond dat dit voorstel daadwerkelijk door haar is aanvaard en door TDI is uitgevoerd. *Ten vierde* erkent de Commissie dat de heer M., die bij de evaluatie was betrokken, enkele werkzaamheden had verricht voor Devco, een bedrijf dat vervolgens door de DCI-groep werd overgenomen. Ofschoon weliswaar niet is bewezen dat de heer M. een werknemer van TDI was, blijkt de bewering dat er een “specifieke band” tussen deze persoon en TDI bestond niet grondig door de Commissie te zijn onderzocht. In dit verband moet worden gewezen op de tegenstrijdigheid tussen de e-mail van TDI d.d. 13 oktober 2000 en de brief van TDI d.d. 20 maart 2001 (die door dezelfde persoon werd geschreven). Terwijl in de e-mail werd meegedeeld dat Devco door TDI was overgenomen, stond in de brief dat DCI Devco had overgenomen. De relatie tussen Devco, DCI en TDI wordt nog onduidelijker door een brief van de heer M. van 26 januari 2001, waarin deze meedeelde dat de administratie van het door Devco beheerde project “was overgenomen door TDI”. Ten slotte moet in aanmerking worden genomen dat volgens de e-mail van TDI van 13 oktober 2000 Devco en twee andere

⁴⁵ De Ombudsman vermoedt dat het feit dat de Commissie de term “speciale relatie” in deze context gebruikt te wijten is aan een fout van de vertaler die de standpunten van de Commissie (die oorspronkelijk in het Frans zijn ingediend) heeft vertaald.

bedrijven samen “de afdeling natuurlijke hulpbronnen van TDI vormden”. Dit blijkt te worden bevestigd door het briefhoofd van een fax die TDI op 15 januari 2001 verstuurde. De Ombudsman is van oordeel dat in deze omstandigheden de relatie tussen de heer M. en TDI door de Commissie nader had moeten worden onderzocht. Dit geldt *des te meer* voor de bewering van klager dat de heer M. het bestek voor de betrokken aanbesteding had opgesteld, een punt waarop de Commissie geen commentaar leverde. *Ten vijfde*, ten aanzien van TMS beperkte de Commissie zich ertoe de bewering van TDI dat TMS slechts een kleine rol speelde in de voorbereiding van de aanbesteding te ondersteunen. Het valt moeilijk te begrijpen waarom de Commissie – die een akkoord met TMS over de te verrichten werkzaamheden had gesloten – zelf geen analyse met betrekking tot de juistheid van deze bewering heeft verstrekt.

2.8 Op basis van het ingediende bewijsmateriaal blijken er ernstige aanwijzingen te zijn die de bewering van klager ondersteunen dat er “specifieke banden” waren tussen TDI en andere bedrijven of personen die bij de aanbesteding waren betrokken en dat TDI en LM derhalve van de aanbesteding hadden moeten worden uitgesloten. Zoals eerder gezegd, is de heer B. zowel directeur van TDI als directielid van LM, DCI en TMS. De Commissie erkent dat door zijn aanwezigheid in de raden van beheer van deze bedrijven de heer B. mogelijk informatie kon verkrijgen over hun commerciële activiteiten. Er is dus een duidelijk risico dat dergelijke informatie over de activiteiten van LM en met name van TMS gebruikt zou kunnen worden ten behoeve van TDI. Bovendien werkte de heer M., een van de personen die belast was met de evaluatie van de offertes, kort daarvoor nog voor TDI of een geassocieerd bedrijf. Klager beweerde dat hij ook het bestek voor de betrokken aanbesteding had opgesteld, en de Commissie heeft geen commentaar op deze bewering geleverd. Ten slotte blijkt een ander bedrijf dat nauw met TDI en LM is verbonden, namelijk TMS, een zekere rol in de aanbesteding te hebben gespeeld.

2.9 In dergelijke omstandigheden vereisen de beginselen van behoorlijk bestuur dat de Commissie de opgeworpen kwesties uitvoerig onderzoekt. In het onderhavige geval heeft de Commissie verzuimd dat te doen. Zoals eerder gezegd, blijkt de Commissie verscheidene relevante feiten in het geheel niet te hebben onderzocht. Ten aanzien van andere feiten blijkt de Commissie zich eenvoudig te hebben gebaseerd op verklaringen van het bedrijf waartegen de beweringen waren geuit, zonder de middelen te gebruiken die haar ter beschikking stonden om de juistheid van deze verklaringen te onderzoeken. In dit verband moet worden opgemerkt dat de Commissie er zelf op heeft gewezen dat zij reeds een vergelijkbare klacht met betrekking tot de deelname van TDI aan de aanbesteding had ontvangen, geruime tijd voordat zij de klacht van klager in de onderhavige zaak ontving⁴⁶. De Commissie blijkt dus voldoende tijd te hebben gehad om alle informatie te verkrijgen die nodig was om de situatie op te helderen.

2.10 In deze omstandigheden komt de Ombudsman tot de conclusie dat het feit dat de Commissie heeft verzuimd de opgeworpen kwesties uitvoerig te onderzoeken een geval van wanbeheer vormt.

3 Geen reactie op brieven binnen een passende termijn

3.1 Klager beweert dat de Commissie niet binnen een passende termijn heeft geantwoord op zijn brieven van 22 december 2000 en 9 januari 2001.

3.2 De Commissie wijst erop dat de eerste brief werd verstuurd nadat de Commissie haar werkzaamheden in 2000 had stopgezet en dat op 22 januari 2001 een voorlopige brief werd gestuurd. Wat de tweede brief betreft, beweert de Commissie dat zij binnen 90 dagen aan klager diende te antwoorden.

⁴⁶

Zie de e-mail van de Commissie aan TDI van 26 juli 2000, waarin de ontvanger wordt verzocht om, wegens een “mogelijk geval van uitsluiting”, “alle informatie” met betrekking tot de relatie van TDI met LM en TMS te verstrekken.

3.3 De Ombudsman is van oordeel dat in het licht van de uitvoerige opmerkingen die de Commissie in haar standpunt en in haar antwoord op het verzoek om aanvullende informatie heeft geformuleerd, er geen gronden zijn om zijn onderzoek met betrekking tot dit aspect van de klacht voort te zetten.

4 Machtsmisbruik

4.1 Klager beweert dat de toewijzing van de opdracht aan TDI NRD in de gegeven omstandigheden een geval van machtsmisbruik vormt.

4.2 De Commissie heeft geen specifieke opmerkingen over deze bewering gemaakt.

4.3 De Ombudsman is van oordeel dat ofschoon de Commissie heeft verzuimd de opgeworpen kwesties uitvoerig te onderzoeken, er niet voldoende bewijsmateriaal is om te concluderen dat het besluit van de Commissie om de opdracht aan TDI toe te wijzen een geval van machtsmisbruik vormt.

5 Conclusie

5.1 Op basis van zijn onderzoek naar de klacht formuleerde de Ombudsman een ontwerpaanbeveling waarin hij voorstelde dat de Commissie een uitvoerig onderzoek naar alle relevante kwesties in de onderhavige zaak zou verrichten. Voorts beval hij aan dat de Commissie haar besluit om TDI en LM niet van de aanbesteding uit te sluiten en haar daaropvolgende besluit om het contract met TDI niet te vernietigen in het licht van de resultaten van dit onderzoek zou herzien.

5.2 Uit het voorlopig antwoord van de Commissie op de ontwerpaanbeveling blijkt dat de betrokken Commissiedienst (EuropeAid) inmiddels een onderzoek is gestart. Verder blijkt dat de voorzitter van de Commissie het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) heeft verzocht een onderzoek in te stellen, en dat OLAF EuropeAid heeft gevraagd bepaalde informatie te verstrekken. Volgens de Commissie heeft EuropeAid zijn dienst interne audit opgedragen de onderzoeken te verrichten die noodzakelijk zijn om aan de aanbevelingen van de Ombudsman te voldoen en de door OLAF gevraagde informatie te verspreken.

5.3 De Ombudsman juicht de bereidheid van de Commissie om een onderzoek in te stellen toe. Hij stelt ook met tevredenheid vast dat OLAF eveneens met een onderzoek bezig is. Het antwoord van de Commissie op de ontwerpaanbeveling kan echter niet als bevredigend worden beschouwd. De Commissie was sinds geruime tijd op de hoogte van de betrokken kwesties. De meeste bewijzen die door de Ombudsman in aanmerking zijn genomen, waren reeds einde 2000 en begin 2001 onder de aandacht van de Commissie gebracht. Het valt derhalve moeilijk te begrijpen dat de Commissie niet in staat was om het noodzakelijke onderzoek te verrichten binnen de periode van meer dan drie maanden die is verstreken sinds de opstelling van de ontwerpaanbeveling. In deze context kan de Ombudsman alleen maar vaststellen dat de Commissie heeft verzuimd enige aanwijzing te verschaffen over hoelang het onderzoek van EuropeAid nog zal duren. Aangezien de Commissie eveneens heeft aangegeven dat dit onderzoek ook bedoeld is om de door OLAF gevraagde informatie te verschaffen, is het duidelijk dat deze vertraging in het onderzoek van EuropeAid onvermijdelijk ook voor vertraging in het onderzoek van OLAF zorgt.

5.4 Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht, is het derhalve noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet de overheid een uitvoerig onderzoek verrichten wanneer zij wordt geconfronteerd met ernstige beweringen van wanbeheer met betrekking tot een aanbesteding. In de onderhavige zaak heeft klager serieuze argumenten en overtuigend bewijsmateriaal voorgelegd tot staving van zijn bewering dat er “spe-

cifieke banden” waren tussen de succesvolle inschrijver en andere bedrijven of personen die bij de aanbesteding waren betrokken en dat de succesvolle inschrijver derhalve van de aanbesteding had moeten worden uitgesloten. De Commissie heeft verzuimd de door klager opgeworpen kwesties uitvoerig te onderzoeken. Dit vormt een geval van wanbeheer.

6 Verslag aan het Europees Parlement

6.1 Artikel 3, lid 7, van het Statuut van de Europese Ombudsman⁴⁷ bepaalt dat na een ontwerpaanbeveling te hebben opgesteld en het omstandig advies van de betrokken instelling of het betrokken orgaan te hebben ontvangen, de Ombudsman bij het Europees Parlement en de betrokken instelling of het betrokken orgaan een verslag indient.

6.2 De Ombudsman merkt echter op dat de Dienst voor samenwerking EuropeAid van de Commissie de zaak nog aan het onderzoeken is. Belangrijker is dat het Europees Bureau voor fraudebestrijding eveneens een onderzoek blijkt te hebben ingesteld dat nog steeds gaande is. Het is derhalve niet duidelijk welke maatregelen het Europees Parlement kan nemen om de Ombudsman in deze fase te helpen. Daarenboven heeft klager de hoop uitgedrukt dat de Ombudsman de zaak snel zou kunnen afsluiten. Gelet op deze omstandigheden komt de Ombudsman tot de conclusie dat het niet opportuun is om in het onderhavige geval een speciaal verslag aan het Europees Parlement voor te leggen.

6.3 De Ombudsman zal derhalve een kopie van dit besluit naar de Commissie sturen en het besluit opnemen in het jaarverslag 2002 dat aan het Europees Parlement zal worden voorgelegd. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

VERMEENDE PROCEDURELE ONREGEELMATIGHEDEN IN EEN INTERN VERGELIJKEND ONDERZOEK

Besluit inzake klacht 446/2001/(BB)MF tegen de Europese Commissie

KLACHT

Klager diende in maart 2001 een klacht in bij de Europese Ombudsman.

Klager had gedurende acht jaar als tijdelijk functionaris bij de Europese Commissie gewerkt. Hij nam deel aan het interne vergelijkend onderzoek COM/TA/99. Hij slaagde voor het schriftelijk examen en werd toegelaten tot de mondelinge proef. Klager werd vervolgens ervan op de hoogte gebracht dat hij niet op de reservelijst was geplaatst. De Commissie beëindigde zijn tijdelijke contract op 15 februari 2001. Volgens klager had de Commissie de uiterste termijn voor kandidaturen verlengd en nog eens 100 kandidaten toegelaten tot deelname aan het vergelijkend onderzoek. De Commissie had beloofd om 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen, maar uiteindelijk slechts 66 kandidaten toegelaten.

Op 20 november 2000 diende klager een klacht in bij de Europese Commissie overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren.

Op 21 november 2000 diende hij een klacht in bij de Europese Ombudsman (1523/2000/BB). De klacht werd niet-ontvankelijk verklaard overeenkomstig artikel 2, lid 8, van het Statuut van de Ombudsman, omdat de termijn voor het antwoord van de Commissie op de klacht van klager overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren nog niet was verstreken.

Op 21 maart 2001 diende klager een nieuwe klacht in bij de Europese Ombudsman. Hij formuleerde de volgende beweringen.

⁴⁷

Besluit 94/262 van 9 maart 1994 van het Europees Parlement inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB 1994 L 113, blz. 15.

1 *Procedurele onregelmatigheden:*

- (i) De Commissie verlengde de uiterste termijn voor kandidaturen voor het vergelijkend onderzoek en liet nog eens 100 kandidaten toe.
- (ii) Als gevolg van bovengenoemd punt (i) nam de jury eerst ontslag, maar stemde zij er vervolgens mee in haar werkzaamheden te hervatten. De omstandigheden van dit akkoord werden niet opgehelderd en doen twijfels rijzen omtrent de onafhankelijkheid van de jury.
- (iii) De Commissie liet slechts 66 kandidaten toe op de reservelijst, waardoor zij haar belofte om 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen niet nakwam.
- (iv) De vragen die tijdens de mondelinge proef werden gesteld, hielden geen verband met de in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek omschreven doelstellingen.

2 *De Commissie antwoordde niet binnen de termijn van vier maanden op de door klager overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren ingediende klacht.*

3 *De beëindiging van het tijdelijke contract van klager door de Commissie was in strijd met de in de nationale wetgeving vastgelegde basisprocedures en de Commissie had derhalve misbruik gemaakt van haar immuniteit.*

Klager beweert dat de Commissie hem het verslag van zijn mondelinge proef moet doen toekomen, met details over de vragen en bij elke vraag de naam van de persoon die de vraag heeft gesteld, de punten die ieder jurylid heeft gegeven alsook hun eventuele opmerkingen. Hij beweert ook dat de Commissie duidelijke en nauwkeurige uitleg met betrekking tot zijn klacht moet verschaffen en de schade die hij ingevolge het wanbeheer van de Commissie heeft geleden dient te vergoeden.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Het standpunt van de Commissie over de klacht kan als volgt worden samengevat.

1 Ten aanzien van de bewering inzake procedurele onregelmatigheden verklaarde de Commissie dat de vermoedens van klager over de procedure van het vergelijkend onderzoek en de onafhankelijkheid van de jury ongegrond waren. De Commissie had deze bewering reeds behandeld in haar antwoord op de overeenkomstig artikel 90 van het Statuut ingediende klacht van klager, en zij had hier verder niets aan toe te voegen.

2 Ten aanzien van de bewering van klager dat de Commissie niet had geantwoord op zijn overeenkomstig artikel 90 van het Statuut ingediende klacht, verklaarde de Commissie dat zij klager op 29 maart 2001 een antwoord had gegeven.

3 In een brief d.d. 9 november 1999 werd klager ervan in kennis gesteld dat zijn tijdelijke contract werd verlengd ingevolge zijn deelname aan het interne vergelijkend onderzoek COM/TA/99. Hij werd echter ook ervan op de hoogte gebracht dat indien hij niet tot de succesvolle kandidaten zou behoren, zijn tijdelijke contract zou aflopen op het einde van een opzeggingstermijn van drie maanden. Op 23 oktober 2000 werd aan klager meegedeeld dat zijn naam niet op de reservelijst was geplaatst. Hij werd vervolgens ervan in kennis gesteld dat de opzeggingstermijn begon te lopen vanaf 16 november 2000 en dat zijn tijdelijke contract derhalve op 15 februari 2001 zou aflopen. De Commissie beweerde dat zij het tijdelijke contract van klager had beëindigd in overeenstemming met artikel 47, lid 2, van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen.⁴⁸

⁴⁸ "Behalve door overlijden eindigt de dienst van de tijdelijke functionaris, bij overeenkomsten voor onbepaalde tijd: na afloop van de in de overeenkomst vastgestelde opzeggingstermijn; deze mag niet minder bedragen dan twee dagen per volbrachte dienstmaand, met een minimum van vijftien dagen en een maximum van drie maanden."

Ten aanzien van de bewering dat de Commissie misbruik had gemaakt van haar immuniteit, wees de Commissie op artikel 283 van het EG-Verdrag betreffende de bevoegdheid van de Raad om het Statuut van de ambtenaren en de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen vast te stellen en op artikel 236 van het EG-Verdrag betreffende de exclusieve bevoegdheid van het Hof van Justitie om uitspraak te doen in geschillen tussen de Gemeenschap en haar personeelsleden. Volgens de Commissie waren de bewering dat de beëindiging van het tijdelijke contract van klager in strijd was met de in de nationale wetgeving vastgelegde basisprocedures en de bewering dat de Commissie misbruik had gemaakt van haar immuniteit derhalve juridisch ongegrond.

Opmerkingen klager

De Europese Ombudsman stuurde het standpunt van de Commissie door naar klager met het verzoek opmerkingen te formuleren. In zijn antwoord herhaalde klager zijn beweringen inzake procedurele onregelmatigheden en verklaarde hij dat de Commissie de jury had gedwongen nog eens 100 kandidaten tot de schriftelijke examens toe te laten. Als gevolg van de interventie van de Commissie in de werkzaamheden van de jury had laatstgenoemde ontslag genomen. Zij had vervolgens ermee ingestemd om haar werk te voltooien, wat twijfels deed rijzen omtrent haar onafhankelijkheid. De Commissie weigerde opheldering te verschaffen over de omstandigheden van dit akkoord.

Klager herhaalde zijn bewering dat er geen verband was tussen de vragen die tijdens de mondelinge proef waren gesteld en de in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek omschreven doelstellingen en handhaafde zijn eis met betrekking tot de evaluatie van zijn mondelinge proef.

VERDER ONDERZOEK

Na zorgvuldige overweging van het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klager bleek verder onderzoek noodzakelijk te zijn. Derhalve stuurde de Ombudsman de opmerkingen van klager door naar de Commissie en verzocht hij om aanvullende informatie met betrekking tot de vermeende procedurele onregelmatigheden.

Aanvullend standpunt Commissie

Volgens de Commissie had de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie, dat in dezen het tot aanstelling bevoegde gezag was, besloten de uiterste termijn voor kandidaturen voor het vergelijkend onderzoek te verlengen. Per e-mail d.d. 2 december 1999 bracht hij alle personeelsleden van de Commissie op de hoogte van zijn beslissing. Voorts verwees de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie de zaak door naar de paritaire commissie en beloofde hij om 110 – in plaats van de oorspronkelijk voorziene 80 – kandidaten op de reservelijst te plaatsen. Deze maatregel was bedoeld om de belangen van de kandidaten te beschermen, aangezien de aankondiging van vergelijkend onderzoek COM/TA/99 verschilde van de vorige gepubliceerde aankondigingen, zowel wat de selectievoorwaarden als wat de uiterste termijn voor kandidaturen betreft.

De jury had inderdaad ontslag genomen als gevolg van de beslissing van de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie van 2 december 1999. Na een mededeling van de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie van 12 januari 2000 aan al het personeel van de Commissie, besloot de jury echter haar ontslag in te trekken en haar werkzaamheden te hervatten. Er blijkt dus een verklaring te zijn gegeven voor het ontslag en de hervatting van de werkzaamheden van de jury. Er bestaat derhalve geen twijfel meer over de onafhankelijkheid van de jury, aangezien zij zelf besloot haar ontslag in te trekken.

De jury had zelf besloten slechts 66 kandidaten op de reservelijst toe te laten. Daarbij trad zij onafhankelijk op, zonder enige interventie van de Commissie. Volgens de communautaire rechtspraak kan de beoordeling door de jury van een vergelijkend onderzoek van de geschiktheid van de kandidaten “*alleen door het Hof worden getoetst bij kennelijke schending van de regels die de jurywerkzaamheden beheersen*”⁴⁹.

Ten aanzien van de bewering dat er geen verband was tussen de mondelinge proef en de in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek omschreven doelstellingen en de vordering van klager betreffende het verslag van zijn mondelinge proef, verklaarde de Commissie dat er geen individuele punten door ieder jurylid aan de kandidaten werden gegeven en dat er geen individuele opmerkingen werden gemaakt. De jury is een collegiaal orgaan. Juryleden handelen in onderlinge overeenstemming en de werkzaamheden van de jury zijn geheim, overeenkomstig artikel 6 van bijlage III van het Statuut van de ambtenaren.

Op eigen initiatief voegde de Commissie een kopie van het evaluatieblad van de mondelinge proef van klager bij haar aanvullend standpunt. De Commissie wees erop dat dit een vertrouwelijk document was, dat niet naar klager mocht worden doorgestuurd.

Aanvullende opmerkingen klager

De Ombudsman stuurde het standpunt van de Commissie door naar klager en deelde hem mee dat de Commissie een kopie van het evaluatieblad van zijn mondelinge proef als vertrouwelijk document naar de Ombudsman had gezonden.

Klager betwijfelde of de vertrouwelijkheid van het evaluatieblad in dit geval gerechtvaardigd was. Hij herhaalde ook zijn bewering inzake procedurele onregelmatigheden, met name het feit dat de onafhankelijkheid van de jury was aangetast na de interventie van het tot aanstelling bevoegde gezag in haar werkzaamheden. Volgens klager is er nog altijd geen uitleg gegeven over de omstandigheden van het ontslag en de daaropvolgende hervatting van de werkzaamheden door de jury.

BESLUIT

1 De bewering inzake procedurele onregelmatigheden

1.1 Klager beweerde dat er procedurele onregelmatigheden hadden plaatsgevonden tijdens het interne vergelijkend onderzoek COM/TA/99.

(a) *De handelingen van de Commissie en de onafhankelijkheid van de jury*

1.2 Volgens klager verlengde de Commissie de uiterste termijn voor kandidaturen van het vergelijkend onderzoek en liet zij nog eens 100 kandidaten toe. Als gevolg daarvan had de jury ontslag genomen, maar vervolgens ermee ingestemd om haar werkzaamheden te hervatten onder onopgehelderde omstandigheden, waardoor twijfels waren ontstaan over de onafhankelijkheid van de jury.

1.3 Volgens de Commissie besloot het tot aanstelling bevoegde gezag de uiterste termijn voor kandidaturen te verlengen en 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen. De jury nam ontslag, maar na een mededeling van de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie besloot zij haar ontslag in te trekken en haar werkzaamheden te hervatten. Er blijkt derhalve een verklaring te zijn gegeven voor het ontslag en de hervatting van de werkzaamheden door de jury. Er bestaat bijgevolg geen twijfel meer over de onafhankelijkheid van de jury, aangezien zij zelf besloot haar ontslag in te trekken.

⁴⁹ Arresten van het Gerecht van eerste aanleg van de Europese Gemeenschappen van 15 juli 1993 (Zaken T-17/90, T-28/91 en T-17/92, *Camara Alloisio tegen de Commissie*, Jurisprudentie Ambtenarenrecht 1993, blz. II-841) en 1 december 1994 (Zaak T-46/93, *Michaël Chiou tegen de Commissie*, Jurisprudentie Ambtenarenrecht, blz. II-929).

1.4 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie in haar aanvullend standpunt verklaarde dat de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie per e-mail d.d. 2 december 1999 alle personeelsleden van de Commissie op de hoogte bracht van zijn besluit om de uiterste termijn voor kandidaturen te verlengen. De Ombudsman is van oordeel dat de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen een aanzienlijke verandering inhoudt ten opzichte van de voorwaarden in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek. Op basis van de informatie betreffende deze zaak blijkt dat na de publicatie van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek op 5 juli 1999 de Commissie op 30 juli 1999 een rectificatie plaatste, waarschijnlijk met betrekking tot een andere kwestie. De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie een andere rectificatie op de aankondiging van het vergelijkend onderzoek had moeten plaatsen, en wel met het oog op de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen, aangezien de aankondiging van het vergelijkend onderzoek hierdoor aanzienlijk werd gewijzigd. Het feit dat zij dit niet heeft gedaan, vormt een geval van wanbeheer. De Ombudsman zal hierover een kritische opmerking maken.

1.5 De Ombudsman merkt bovendien op dat de Commissie in haar aanvullende opmerkingen beweerde dat haar belofte om 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen bedoeld was om de belangen van de kandidaten te beschermen. De Ombudsman stelt vast dat volgens de vaste rechtspraak een dergelijke zorgplicht ten opzichte van ambtenaren bij de jury en niet bij het tot aanstelling bevoegde gezag berust.⁵⁰ Door de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen en de belofte om het aantal kandidaten op de reservelijst te verhogen, beoordeelde het tot aanstelling bevoegde gezag de kandidaten die niet voldeden aan de in de oorspronkelijke aankondiging van het vergelijkend onderzoek vastgelegde selectiecriteria. Dit vormt een tweede geval van wanbeheer. De Ombudsman zal hierover een tweede kritische opmerking maken.

(b) Het aantal kandidaten op de reservelijst

1.6 Volgens klager liet de Commissie slechts 66 kandidaten toe op de reservelijst, waardoor zij haar belofte om 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen niet nakwam.

1.7 De Commissie beweerde dat de jury zelf had besloten om slechts 66 kandidaten op de reservelijst toe te laten. Daarbij handelde zij als onafhankelijk orgaan, zonder interventie van de Commissie.

1.8 De Ombudsman merkt op dat het overeenkomstig artikel 30 van het Statuut van de ambtenaren de taak van de jury is om een lijst van geschikte kandidaten op te stellen. Er blijken geen bewijzen voorhanden te zijn dat het besluit om 66 kandidaten op de reservelijst toe te laten niet door de jury in het kader van de uitoefening van haar bevoegdheden overeenkomstig het Statuut van de ambtenaren is genomen. Het onderzoek van de Ombudsman heeft derhalve met betrekking tot dit aspect van de bewering van klager geen wanbeheer aan het licht gebracht.

(c) De vragen in de mondelinge proef

1.9 Volgens klager hielden de tijdens de mondelinge proef gestelde vragen geen verband met de in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek omschreven doelstellingen.

1.10 De Commissie voerde aan dat de werkzaamheden van de jury geheim zijn overeenkomstig artikel 6 van bijlage III van het Statuut van de ambtenaren.

1.11 Volgens de Ombudsman kan het argument van de Commissie niet als een bevredigend antwoord op de bewering van klager worden beschouwd. De Ombudsman stelt echter vast dat volgens de vaste rechtspraak van de communautaire gerechtshoven de jury over ruime discretionaire bevoegdheden beschikt bij de beoordeling van kandidaten in een vergelijk-

⁵⁰

Arrest van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 31 maart 1992, Zaak C-255/90 P, *Burban tegen Parlement*, Jurispr. 1992, blz. I-2253, punten 16 en 20.

kend onderzoek. Aan deze beoordeling kan alleen voorbij worden gegaan indien er sprake is van een duidelijke schending van een regel of een beginsel waaraan de jury zich moet houden. Volgens de Ombudsman heeft klager geen enkel bewijs verstrekt waaruit zou kunnen blijken dat de jury de grenzen van haar wettelijke bevoegdheid heeft overschreden. Het onderzoek van de Ombudsman heeft derhalve geen wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de bewering van klager aan het licht gebracht.

2 De bewering dat de Commissie niet binnen de vastgestelde termijn antwoordde op de overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht van klager.

2.1 Klager beweerde dat de Commissie niet binnen de termijn van vier maanden antwoordde op de klacht die hij overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren had ingediend.

2.2 De Commissie verklaarde dat zij klager een antwoord had gegeven in een brief d.d. 29 maart 2001.

2.3 De Ombudsman stelt vast dat artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren het volgende bepaalt: “(...) Het gezag brengt zijn met redenen omkleed besluit binnen vier maanden, te rekenen vanaf de dag van de indiening van de klacht, ter kennis van de betrokkene. Is bij het verstrijken van deze termijn een antwoord op de klacht uitgebleven, dan geldt dit als een stilzwijgend besluit tot afwijzing, waartegen beroep in de zin van artikel 91 kan worden ingesteld”.

2.4 In zijn besluiten inzake de klachten 1479/99/(OV)MM en 729/2000/OV oordeelde de Ombudsman dat, overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren, het tot aanstelling bevoegde gezag zijn met redenen omklede besluit binnen vier maanden, te rekenen vanaf de dag van de indiening van de klacht, ter kennis van de betrokkene moet brengen. Dit is in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur. Indien het tot aanstelling bevoegde gezag niet op deze wijze handelt, m.a.w. indien het zich niet aan de beginselen van behoorlijk bestuur houdt, is de betrokken persoon tegen verder uitstel beschermd door de regel dat het uitblijven van een antwoord als een negatief besluit geldt. Deze laatste regel is bedoeld om de burger de mogelijkheid te bieden beroep in te stellen, zelfs indien het tot aanstelling bevoegde gezag zijn wettelijke verplichtingen niet nakomt. Het ontslaat het tot aanstelling bevoegde gezag geenszins van de verplichting zich aan de beginselen van goed administratief gedrag te houden.

2.5 In het onderhavige geval had de Commissie vóór 20 maart 2001 een antwoord moeten geven aan klager. Klager diende op 21 maart 2001 een klacht in bij de Ombudsman en de Commissie gaf klager een antwoord op 29 maart 2001, negen dagen te laat. Volgens de Ombudsman blijkt de Commissie derhalve maatregelen te hebben genomen om dit aspect van de klacht te regelen en is verder onderzoek met betrekking tot dit aspect van de klacht bijgevolg niet gerechtvaardigd.

3 De beëindiging van het tijdelijke contract van klager door de Europese Commissie

3.1 Klager beweerde dat de beëindiging van zijn tijdelijke contract door de Commissie in strijd was met de in de nationale wetgeving vastgelegde basisprocedures en dat de Commissie bijgevolg misbruik had gemaakt van haar immuniteit.

3.2 De Europese Commissie verklaarde dat zij het tijdelijke contract van klager had beëindigd overeenkomstig artikel 47, lid 2, van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen.

3.3 De Ombudsman stelt vast dat klager als tijdelijk functionaris bij de Europese Commissie werkte. Zijn dienstbetrekking viel derhalve onder de arbeidsvoorwaarden van

het Statuut en de regeling welke van toepassing is op de ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen.

3.4 Uit de beschikbare informatie blijkt dat de beëindiging van het tijdelijke contract van klager door de Commissie in overeenstemming was met de bepalingen van het Statuut, en met name artikel 47, lid 2, van de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen. Klager heeft geen bewijsmateriaal ingediend om aan te tonen dat de Commissie niet het recht had dit te doen.

3.5 De Europese Ombudsman concludeert derhalve dat er met betrekking tot dit aspect van de zaak geen sprake is van wanbeheer.

4 Toesturen van vertrouwelijke informatie door de Commissie aan de Ombudsman

4.1 De Commissie voegde bij haar aanvullend standpunt een kopie van het evaluatieblad van de mondelinge proef van klager, waarbij zij aangaf dat dit document vertrouwelijk was en niet naar klager mocht worden doorgestuurd.

4.2 Zoals is vastgesteld in het Jaarverslag 1998 van de Ombudsman aan het Europees Parlement, is het een basisbeginsel van een eerlijke procedure dat bij het besluit van de Ombudsman inzake een klacht geen rekening kan worden gehouden met informatie in documenten die door de ene partij worden aangereikt, tenzij de andere partij de kans heeft gehad op deze informatie te reageren. In het besluit van de Ombudsman inzake een klacht kan daarom geen rekening worden gehouden met informatie in documenten die door de betrokken instelling of het betrokken orgaan worden overgelegd, tenzij de klager de kans heeft gehad opmerkingen over de documenten te maken. Daarenboven kan de Ombudsman, indien hij een vertrouwelijk document moet inzien om de juistheid en volledigheid van de antwoorden van de Commissie te controleren, zijn bevoegdheden om het betrokken document in te zien uitoefenen op grond van artikel 3, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman.

4.3 Het evaluatieblad zal derhalve door de Ombudsman naar de Commissie worden teruggestuurd en maakt bijgevolg geen deel uit van het dossier van de Ombudsman met betrekking tot de zaak.

4.4 De Ombudsman heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om het document in te zien, teneinde de juistheid te controleren van de in het aanvullend standpunt van de Commissie gedane bewering dat de juryleden geen individuele punten gaven of individuele commentaren maakten.

4.5 In zijn aanvullende opmerkingen betwijfelde klager of de vertrouwelijkheid van het evaluatieblad in dit geval gerechtvaardigd is. De Ombudsman wijst erop dat klager een verzoek tot de Commissie kan richten om toegang te krijgen tot persoonsgegevens die zij met betrekking tot zijn persoon bezit, in overeenstemming met de bepalingen van Verordening 45/2001.⁵¹ Het is aan de Commissie om een dergelijk verzoek overeenkomstig de bepalingen van Verordening 45/2001 te behandelen. Indien klager ontevreden zou zijn over de behandeling van dit verzoek, zou hij kunnen overwegen een nieuwe klacht bij de Ombudsman in te dienen.

5 Vorderingen van klager

5.1 Klager beweert dat de Commissie hem het verslag van zijn mondelinge proef moet doen toekomen, met details over de gestelde vragen en bij elke vraag de naam van de per-

⁵¹ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, PB 2001 L 8/1.

soon die de vraag heeft gesteld, de punten die ieder jurylid heeft gegeven alsook hun eventuele opmerkingen.

5.2 De Commissie beweerde dat de juryleden geen individuele punten gaven of individuele opmerkingen maakten. De Ombudsman heeft de juistheid van het antwoord van de Commissie bevestigd na inzage van het evaluatieblad van de mondelinge proef van klager.

5.3 Klager beweert dat de Commissie duidelijke en nauwkeurige uitleg met betrekking tot zijn klacht moet verschaffen. Volgens de Ombudsman wordt deze vordering van klager hierboven in de punten 1.4 en 1.5 en hieronder in de kritische opmerkingen behandeld.

5.4 Klager beweert dat de Commissie de schade moet vergoeden die hij ingevolge haar wanbeheer heeft geleden. Volgens de Ombudsman heeft klager niet aangetoond dat hij enige schade heeft geleden als gevolg van het hierboven in de punten 1.4 en 1.5 vastgestelde wanbeheer. De Ombudsman vindt verder onderzoek met betrekking tot deze vordering van klager derhalve niet gerechtvaardigd.

6 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht is het noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

De Ombudsman stelt vast dat de Commissie in haar aanvullend standpunt verklaarde dat de directeur-generaal van DG Personeelszaken en administratie per e-mail d.d. 2 december 1999 alle personeelsleden van de Commissie op de hoogte bracht van zijn besluit om de uiterste termijn voor kandidaturen te verlengen. De Ombudsman is van oordeel dat de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen een aanzienlijke verandering inhoudt ten opzichte van de voorwaarden in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek. Op basis van de informatie betreffende deze zaak blijkt dat na de publicatie van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek op 5 juli 1999 de Commissie op 30 juli 1999 een rectificatie plaatste, waarschijnlijk met betrekking tot een andere kwestie. De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie een andere rectificatie op de aankondiging van het vergelijkend onderzoek had moeten plaatsen, en wel met het oog op de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen, aangezien de aankondiging van het vergelijkend onderzoek hierdoor aanzienlijk werd gewijzigd. Het feit dat zij dit niet heeft gedaan, vormt een geval van wanbeheer.

De Ombudsman stelt bovendien vast dat de Commissie in haar aanvullende opmerkingen beweerde dat haar belofte om 110 kandidaten op de reservelijst te plaatsen bedoeld was om de belangen van de kandidaten te beschermen. De Ombudsman stelt vast dat volgens de vaste rechtspraak een dergelijke zorgplicht ten opzichte van ambtenaren bij de jury en niet bij het tot aanstelling bevoegde gezag berust. Door de verlenging van de uiterste termijn voor kandidaturen en de belofte om het aantal kandidaten op de reservelijst te verhogen, bevoordeelde het tot aanstelling bevoegde gezag de kandidaten die niet voldeden aan de in de oorspronkelijke aankondiging van het vergelijkend onderzoek vastgelegde selectiecriteria. Dit vormt een tweede geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

**NIET-BETALING
VAN REKENINGEN
DOOR BUREAU
VOOR TECHNISCHE
BIJSTAND –
AANSPRAKELIJK-
HEID VAN DE
COMMISSIE**

*Besluit inzake klacht
761/2001/OV tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Volgens klager waren de relevante feiten als volgt.

Klager, een Belgische uitgeverij, voerde drukwerk uit voor de Commissie (DG XXII) in het kader van het Leonardo da Vinci-programma. Dit gebeurde in 1998 via Agenor, een bedrijf dat optrad als Bureau voor technische bijstand (BTB) van de Commissie. Klager drukte twee series publicaties in het Engels, Frans en Duits en stuurde op 25 mei, 30 november en 31 december 1998 de facturen (98/274, 98/521 en 98/575) naar het Bureau voor technische bijstand van de Commissie.

Op 11 februari 1999 zei de Commissie echter eenzijdig en met ingang van 31 januari 1999 het contract met Agenor op. Dit leidde tot het faillissement van het Bureau voor technische bijstand, dat derhalve de facturen niet meer kon betalen. Laatstgenoemde had dus een schuld tegenover klager voor een totaalbedrag van 1.971.405 BEF of 48.869,85 €.

Klager stuurde op 28 april 1999 een aangetekende brief naar de Commissie, waarin hij de Commissie verzocht de facturen te betalen. Klager wees erop dat DG XXII de offerte van klager had goedgekeurd, ofschoon het al verscheidene maanden op de hoogte was van ernstige onregelmatigheden en fraude binnen haar Bureau voor technische bijstand.

Klager verwees in dit verband naar de paragrafen 5.3.1, 5.3.3 en 5.8.5 van het rapport van het Comité van wijzen (Comité van onafhankelijke deskundigen) dat in 1999 was opgericht om diverse onregelmatigheden te onderzoeken. Klager voegde delen van dit rapport bij zijn klacht. Volgens dit rapport was de Commissie al vanaf 1997 op de hoogte van fraude en onregelmatigheden bij Agenor, maar had zij geen enkele maatregel genomen.

De Commissie zei uiteindelijk het contract op, met als gevolg dat het Bureau voor technische bijstand failliet ging en de facturen niet betaald werden. De Commissie antwoordde niet op de brief van klager van 28 april 1999. Telefonisch deelde de Commissie klager mee dat hij eerst de beëindiging van de faillissementsprocedure moest afwachten. De curator bracht klager er echter van op de hoogte dat het nog enige tijd zou duren alvorens de faillissementsprocedure zou worden afgewikkeld.

In mei 2001 schreef klager derhalve naar de Ombudsman. In zijn brief beweerde hij dat de Commissie verantwoordelijk was voor de niet-betaling door haar Bureau voor technische bijstand Agenor van drie facturen voor een totaalbedrag van 48.869,85 €, omdat: 1) de betrokken publicaties voor rekening van de Commissie waren vervaardigd, 2) de Commissie de offertes van klager had goedgekeurd voordat deze het drukwerk uitvoerde en 3) de Commissie geen enkele maatregel had genomen toen zij, vanaf 1997, op de hoogte was van de onregelmatigheden en fraude bij Agenor.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt merkte de Commissie op dat het bedrijf Agenor drukwerk bij klager had besteld in het kader van de bijstand die het aan de Commissie verleende voor het beheer van het Leonardo da Vinci-programma. Na het faillissement van Agenor vulde klager een verklaring van schuldvordering in. De curator deelde klager echter mee dat de faillissementsprocedure niet binnen korte termijn zou worden afgewikkeld, en derhalve bleven drie facturen van klager onbetaald.

De Commissie had geen enkele contractuele relatie met klager en kon derhalve niet verantwoordelijk worden gehouden voor de situatie waarin klager zich bevond als gevolg van zijn handelsrelatie met het failliete bedrijf.

Klager voerde drie redenen aan waarom de Commissie verantwoordelijk was voor de niet-betaling van de drie facturen. De Commissie maakte in dit verband de volgende opmerkingen.

Agenor verleende technische bijstand aan de Commissie in het kader van het Leonardo da Vinci-programma. Voor de uitvoering van het werkprogramma, dat integrerend deel uitmaakte van zijn overeenkomst met de Commissie, sloot Agenor contracten (inclusief arbeidscontracten). Een deel van de door Agenor aan klager gedelegeerde werkzaamheden maakte deel uit van dit werkprogramma, zoals alle andere taken waarvoor Agenor in het kader van zijn overeenkomst met de Commissie verantwoordelijk was. Bepaalde taken werden gedelegeerd via contracten tussen Agenor en zijn leveranciers.

Het feit dat de Commissie haar goedkeuring zou hebben verleend aan de specificaties van de door Agenor gedelegeerde werkzaamheden, doet niets af aan het feit dat Agenor en klager de enige contractpartijen waren. Deze goedkeuring moet worden gezien binnen het strikte kader van de relatie tussen de Commissie en Agenor. De Commissie had een stelsel van voorafgaande controle ingevoerd om de door Agenor gemaakte kosten te controleren. Dit verklaart waarom een aantal specificaties vooraf ter goedkeuring aan de Commissie werd voorgelegd; dit gebeurde uitsluitend met het oog op de financiële controle in het kader van de tenuitvoerlegging van het Leonardo da Vinci-programma.

De analyse van de verschillende auditverslagen binnen de Commissiediensten was voor deze laatste geen aanleiding geweest om een beëindiging van de contractuele relatie met Agenor te overwegen. Wat de verwijzing naar frauduleuze activiteiten betreft, was pas in februari 1999 vast komen te staan dat bepaalde onregelmatigheden als strafbare feiten konden worden aangemerkt. In het belang van het programma en de begunstigten ervan had de Commissie geoordeeld dat het beter was haar contractuele betrekkingen met Agenor te handhaven, echter onder aanvullende voorwaarden, om een herhaling van de onregelmatigheden te voorkomen. Aan de verlenging van de overeenkomst vanaf 1 februari 1999 was de voorwaarde van een overtuigende herstructurering van het Bureau voor technische bijstand verbonden. De voorwaarden voor deze herstructurering werden aan Agenor meegedeeld. Aangezien de noodzakelijke wijzigingen niet werden uitgevoerd, kwam de Commissie in februari 1999 tot de conclusie dat zij haar contractuele relatie met Agenor niet voort kon zetten en kondigde zij aan de overeenkomst, die op 31 januari verstreek, niet te zullen verlengen.

Opmerkingen klager

Klager handhaafde zijn bewering dat de Commissie rechtstreeks aansprakelijk was voor de niet-betaling van de rekeningen. Hij verwees opnieuw naar het rapport van het Comité van wijzen (Comité van onafhankelijke deskundigen) dat hij in zijn initiële klacht had vermeld.

Ten aanzien van het argument van de Commissie dat er geen contractuele relatie bestond met klager en dat zij derhalve niet aansprakelijk was voor de betaling van de facturen, zei klager dat het Comité van wijzen in zijn rapport had aangegeven dat de Commissie het beheer van communautaire programma's die doelstellingen van algemeen belang nastreven in beginsel niet aan particuliere firma's mag overdragen. Derhalve had de Commissie zelf, en niet Agenor, een contractuele relatie met klager moeten aangaan.

Klager verwierp het argument van de Commissie dat de publicaties niet voor rekening van de Commissie maar van Agenor zouden zijn gemaakt: de publicaties die het voorwerp van de onbetaalde facturen uitmaakten, werden goedgekeurd door de Commissie, voor haar rekening vervaardigd en rechtstreeks geleverd aan DG XXII en het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen. Bovendien waren de orders aan klager geschreven op papier met een briefhoofd van het Leonardo da Vinci-programma, waarbij de afzender de naam "Bureau voor technische bijstand van de Commissie voor het Leonardo da Vinci-programma" gebruikte. Het lijkt derhalve hoogst onwaarschijnlijk dat

de Commissie niet verantwoordelijk was voor, of op zijn minst wezenlijk betrokken was bij, het drukwerk dat in het kader van het Leonardo da Vinci-programma werd uitgevoerd.

Klager merkte ook op dat het feit dat Agenor stelselmatig de voorafgaande goedkeuring van de Commissiediensten nodig had om uitgaven boven een bepaald bedrag te kunnen doen en de Commissie en de Rekenkamer toegang hadden tot alle documenten die in het bezit waren van Agenor, alleen maar de indruk versterkte dat de Commissie meer deed dan enkel toezicht houden op de activiteiten van haar Bureau voor technische bijstand.

Klager verwees naar het beginsel van gewettigd vertrouwen: door haar relatie met Agenor in stand te houden, wekte de Commissie het gewettigde vertrouwen dat Agenor over de nodige organisatie en nauwgezetheid beschikte om zijn verplichtingen tegenover derden na te komen. Gezien de informatie waarover de Commissie beschikte, had zij dit vertrouwen niet mogen wekken.

Ten aanzien van het argument van de Commissie dat zij voldoende maatregelen had genomen om haar contractuele relatie met Agenor te beëindigen in het licht van de vele onregelmatigheden, merkte klager op dat het contract met Agenor reeds lang vóór februari 1999 had kunnen worden opgezegd. In een eerste auditverslag dat tussen 1 juni 1996 en 31 mei 1997 door DG XXII werd opgesteld, waren verscheidene onregelmatigheden in het beheer van het Leonardo da Vinci-programma aan het licht gebracht. Dit werd bevestigd tijdens een tweede onderzoek van juli 1997. Ook in een door DG XX en UCLAF gezamenlijk verrichte officiële audit van februari 1998 met betrekking tot het wanbeheer van het Bureau voor technische bijstand werden de eerder geuite beschuldigingen van fraude en corruptie opnieuw bevestigd. Ondanks de opmerkingen die in verscheidene auditverslagen waren gemaakt, namen de Commissiediensten geen enkele maatregel om de problemen aan te pakken. Indien de Commissie dit wel zou hebben gedaan in 1997, toen het noodzakelijk was, had het Bureau voor technische bijstand het contract dat tot de onbetaalde facturen had geleid niet met klager kunnen sluiten. Er bestond derhalve een rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de niet-betaling van de facturen van klager en het getreuzel van de Commissie bij het aanpakken van de fraude en onregelmatigheden in het beheer van Agenor.

Aanvullende informatie klager

Op 21 januari 2002 nam het Bureau van de Ombudsman contact op met klager om informatie in te winnen over de stand van zaken bij de faillissementsprocedure van Agenor. Klager verklaarde dat de zaak nog steeds in handen was van de curator en dat het waarschijnlijk nog enkele jaren zou duren alvorens de hele procedure zou worden afgerond. Klager bevestigde dat hij een schriftelijke vordering bij de curator had ingediend.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen oordeelde de Ombudsman dat er mogelijk sprake was van een geval van wanbeheer door de Commissie. Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut van de Ombudsman⁵² schreef de Ombudsman derhalve op 13 februari 2002 naar de voorzitter van de Commissie om een minnelijke schikking voor te stellen op basis van de volgende analyse van het geschil tussen klager en de Commissie.

⁵²

“De Ombudsman tracht zoveel mogelijk met de betrokken instellingen of organen tot een oplossing te komen om een eind te maken aan de gevallen van wanbeheer en met betrekking tot een ingediende klacht genoegdoening te verschaffen”.

1.1 Klager beweerde dat de Commissie aansprakelijk was voor de niet-betaling door haar Bureau voor technische bijstand Agenor van drie facturen voor een totaalbedrag van 48.869,85 €, omdat: 1) de betrokken publicaties voor rekening van de Commissie werden vervaardigd, 2) de Commissie de offertes had goedgekeurd voordat klager de werkzaamheden uitvoerde 3) de Commissie geen enkele maatregel had genomen ofschoon zij vanaf 1997 op de hoogte was van onregelmatigheden en fraude bij Agenor. De Commissie verklaarde daarentegen dat zij geen enkele contractuele relatie had met klager en derhalve niet verantwoordelijk kon worden gehouden voor de situatie waarin klager zich bevond als gevolg van zijn handelsbetrekkingen met het failliete bedrijf.

1.2 De Ombudsman merkt op dat de verantwoordelijkheden van de Commissie met betrekking tot Agenor in het kader van het Leonardo da Vinci-programma zorgvuldig zijn geanalyseerd in het eerste rapport van het Comité van onafhankelijke deskundigen ("Comité van wijzen") over beweerde gevallen van fraude, wanbeheer en nepotisme bij de Europese Commissie⁵³.

1.3 Wat de chronologie van de feiten betreft, wordt in het rapport van het Comité het volgende verklaard: *"DG XXII, dat voor het programma verantwoordelijk is, had al in 1994 aanwijzingen voor onregelmatigheden gevonden bij een interne audit van de tenuitvoerlegging door Agenor van een voorgaand programma (...). Het zou dienovereenkomstig hebben moeten optreden, zo niet bij de selectie van Agenor als het BTB voor Leonardo, dan tenminste bij het toezicht op de activiteiten van Agenor, na zijn selectie. Zoals uit de eigen auditverslagen van DG XXII blijkt, zijn er in 1997 veel onregelmatigheden en frauduleuze praktijken ontdekt (...). In het interne ontwerp-auditverslag van DG XX van 20 juli 1998 werden talloze beweerde gevallen van fraude en onregelmatigheden bevestigd. Hierin kwamen belangrijke tekortkomingen bij het toezicht op het BTB Leonardo/Agenor door DG XXII aan het licht, terwijl men tot de slotsom kwam dat het niet altijd duidelijk was wie door wie gecontroleerd werd, DG XXII door het BTB of omgekeerd. Pas begin november 1998 leidde het definitieve auditverslag tot voorstellen, vervolgens werd het officieel aan DG XXII voorgelegd en daarna aan de overige commissarissen"* (paragrafen 5.8.4 tot 5.8.6).

1.4 De vordering van klager moet worden beoordeeld in het licht van het rapport van het Comité van onafhankelijke deskundigen. Toen klager door Agenor werd geselecteerd om de publicatie te verzorgen, namelijk op 20 mei 1998, was de Commissie reeds lange tijd op de hoogte van de fraude en onregelmatigheden binnen haar Bureau voor technische bijstand Agenor, maar had zij nog geen maatregelen genomen.

1.5 In het onderhavige geval, waarin publicaties bij klager werden besteld en vervolgens door hem werden geleverd, stelt de Ombudsman vast dat het Bureau voor technische bijstand van de Commissie volledig handelde voor rekening van de Commissie, die de opdrachtgevende instantie en feitelijke ontvanger van de publicaties was. Dit blijkt uit de volgende elementen.

1.6 De publicaties werden besteld in opdracht van DG XXII. De Commissie keurde zelf de definitieve versie van de publicaties goed. Dit blijkt uit de brief van 27 november 1998 van het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen aan DG XXII/C/3, waarin de "goedkeuring voor publicatie" werd gegeven.

1.7 De publicaties werden geleverd aan de Commissie, sommige rechtstreeks aan DG XXII, andere aan het Bureau voor officiële publicaties. Dit staat uitdrukkelijk vermeld in een order van 23 december 1998 van Agenor aan klager, waarin als leveringsadres

⁵³ Comité van onafhankelijke deskundigen, Eerste rapport over beweerde gevallen van fraude, wanbeheer en nepotisme bij de Europese Commissie, 15 maart 1999.

“Centre de diffusion de l'O.P.O.C.E., (...) Gasperich, L- 1225 Luxembourg” is opgegeven. De Commissie ontving dus de publicaties zonder de kosten ervan te moeten dragen.

1.8 Alle brieven die Agenor aan klager stuurde waren geschreven op papier met het briefhoofd “Programme Leonardo da Vinci, Bureau d'Assistance Technique à la Commission européenne pour le programme Leonardo da Vinci”.

1.9 Onder deze omstandigheden blijkt de afwijzing door de Commissie van iedere verantwoordelijkheid voor de niet-betaling van de drie facturen onredelijk te zijn. De voorlopige conclusie van de Ombudsman luidt derhalve dat dit een geval van wanbeheer zou kunnen vormen.

Voorstel voor een minnelijke schikking

Op basis van bovenstaande overwegingen deed de Ombudsman een voorstel voor een minnelijke schikking tussen klager en de Commissie. Volgens dit voorstel moest de Commissie haar verantwoordelijkheid voor de niet-betaling van de drie facturen voor een totaalbedrag van 48.869,85 € aanvaarden en overgaan tot de betaling van dit bedrag. De Commissie werd verzocht vóór 30 april 2002 op dit voorstel te antwoorden.

Antwoord Commissie

De Commissie bleef bij haar standpunt dat zij niet verantwoordelijk kon worden gehouden voor de betaling van de facturen, die hun oorsprong vonden in de contractuele relatie tussen klager en het failliete bedrijf Agenor. Wat het faillissementsrecht betreft, moest de vordering van klager worden opgenomen in de failliete boedel en vereffend in het kader van de liquidatie van het failliete bedrijf. Klager had zelf een schriftelijke schuldvordering bij de curator ingediend.

Bepaalde aspecten van het contract waarop de Ombudsman had gewezen (de bestellingen in kwestie hadden betrekking op door de Commissie gevraagde publicaties, de “goedkeuring voor publicatie” werd door de Commissie ondertekend, de publicaties werden aan de Commissie geleverd) deden niets af aan het feit dat de Commissie geen contractpartij was.

Vanuit dit standpunt bezien, bevond klager zich in dezelfde situatie als alle andere schuldeisers van Agenor. De Commissie kon geen positie innemen die in strijd was met het faillissementsrecht en met de gelijkheid van de schuldeisers. De Commissie kon derhalve niet positief reageren op het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman.

Opmerkingen klager

Klager merkte op dat hij de redenering van de Commissie, die bestond in de volledige afwijzing van haar aansprakelijkheid voor de betaling van de facturen, niet kon aanvaarden, met name omdat de brieven op papier met het briefhoofd van het Bureau voor technische bijstand van de Commissie waren verstuurd en de publicaties door de Commissie waren goedgekeurd, voor rekening van de Commissie waren vervaardigd en rechtstreeks aan de Commissiediensten waren geleverd.

Klager merkte bovendien op dat hij een klacht bij de Commissie had ingediend wegens niet-eerbiediging van de Code van goed administratief gedrag voor ambtenaren in hun contacten met het publiek, en dat, indien er geen minnelijke schikking kon worden bereikt, hij geen andere keuze had dan de Commissie voor de rechter te dagen.

*BESLUIT***1 Beweerde verantwoordelijkheid van de Commissie voor niet-betaling van uitstaande facturen door haar Bureau voor technische bijstand**

1.1 Klager beweert dat de Commissie verantwoordelijk is voor de niet-betaling door haar Bureau voor technische bijstand Agenor van de drie facturen voor een totaalbedrag van 48.869,85 €, omdat: 1) de betrokken publicaties voor rekening van de Commissie waren vervaardigd, 2) de Commissie de offertes had goedgekeurd voordat klager de werkzaamheden uitvoerde en 3) de Commissie geen enkele maatregel had genomen ofschoon zij vanaf 1997 op de hoogte was van de onregelmatigheden en fraude bij Agenor.

1.2 De Commissie voert aan dat zij geen enkele contractuele relatie heeft met klager en derhalve niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor de situatie waarin klager zich bevindt als gevolg van zijn handelsbetrekkingen met het failliete bedrijf. De Commissie heeft ook het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman verworpen op grond van het argument dat zij niet aansprakelijk kan worden gesteld voor de betaling van facturen die hun oorsprong vinden in de contractuele relatie tussen klager en haar Bureau voor technische bijstand. De Commissie voegde daaraan toe dat de vordering van klager zou kunnen worden vereffend in het kader van de liquidatie van het failliete bedrijf.

1.3 De Ombudsman merkt op dat Agenor namens de Commissie handelde bij het beheer van een door de Gemeenschap gefinancierd programma. De Commissie blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit van de administratie van organisaties die in haar naam programma's beheren (Bureaus voor technische bijstand – BTB's). Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet de Commissie passende maatregelen nemen om de betrouwbaarheid en prestaties van de Bureaus voor technische bijstand te controleren. Deze vereiste is met name belangrijk uit het oogpunt van derden die goederen en diensten aan de Commissie leveren. Deze derden mogen er redelijkerwijs van uitgaan dat wanneer zij overeenkomsten sluiten die voor het beheer van een door de Gemeenschap gefinancierd programma noodzakelijk zijn, het BTB namens de Commissie handelt en het volledige vertrouwen van de Commissie geniet.

1.4 In het onderhavige geval blijkt uit het rapport van het Comité van wijzen van 15 maart 1999 dat de Commissie al sinds 1994 op de hoogte was van onregelmatigheden bij haar Bureau voor technische bijstand Agenor. Verdere onregelmatigheden en frauduleuze praktijken werden ontdekt in 1997 en bevestigd in een auditverslag van juli 1998. De Commissie besloot echter pas in februari 1999 haar overeenkomst met Agenor op te zeggen. In de tussentijd – namelijk in mei 1998 – was klager reeds door Agenor geselecteerd om de publicaties voor de Commissie te drukken. Op dat moment was klager niet op de hoogte van de onregelmatigheden en fraude bij Agenor en handelde hij alsof Agenor nog steeds een betrouwbare partner was die het volledige vertrouwen van de Commissie genoot.

1.5 In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie te lang heeft getreuzeld bij het aanpakken van de vastgestelde onregelmatigheden en frauduleuze praktijken binnen haar BTB Agenor. Het gevolg van dit getreuzel was dat de Commissie Agenor in feite tegenover derden bleef voorstellen als een geschikte instantie om namens de Commissie op te treden bij het beheer van een door de Gemeenschap gefinancierd programma, terwijl de Commissie wist dat dit niet het geval was. Indien de Commissie onverwijld haar overeenkomst met Agenor had opgezegd, zou klager nooit het contract hebben gesloten dat tot de onbetaalde facturen had geleid. Derhalve is de situatie waarin klager zich thans bevindt een gevolg van het feit dat de Commissie niet onverwijld maatregelen heeft genomen om de onregelmatigheden en frauduleuze praktijken, waarvan zij wist dat ze bij Agenor bestonden, aan te pakken.

1.6 De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie de feitelijke klant was van klager. Dit blijkt uit de volgende feiten: de publicaties werden voor rekening van de Commissie, namelijk door DG XXII, besteld. Het was de Commissie die de definitieve versie van de publicatie goedkeurde. Dit gebeurde in een brief van 27 november 1998 van het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen aan DG XXII/C/3, waarin de “goedkeuring voor publicatie” werd gegeven. Op dat moment waren de onregelmatigheden en fraude bij Agenor reeds verscheidene malen gerapporteerd binnen de Commissie. Bovendien werden de publicaties rechtstreeks aan de Commissie geleverd, aangezien het leveringsadres “Centre de diffusion de l'OPOCE” was.

1.7 Ten slotte wijst de Ombudsman op het volgende belangrijke element: de Commissie blijkt de publicaties te hebben ontvangen en er derhalve voordeel uit te hebben gehaald, zonder daarvoor enige kosten te hebben moeten betalen. De Commissie heeft dit niet tegengesproken in haar standpunt over het voorstel voor een minnelijke schikking. Hierdoor ontstaat de indruk dat er sprake is van ongerechtvaardigde verrijking van de Commissie, wat in strijd zou zijn met de algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht⁵⁴.

1.8 In aanmerking genomen dat de situatie waarin klager zich nu bevindt een gevolg is van het feit dat de Commissie niet onverwijld passende maatregelen heeft genomen om de onregelmatigheden en frauduleuze praktijken bij Agenor, waarvan zij weet had, aan te pakken, dat de Commissie de feitelijke klant van klager was en dat er sprake zou kunnen zijn van ongerechtvaardigde verrijking van de Commissie, wat in strijd is met de beginselen van het Gemeenschapsrecht, is de Ombudsman van oordeel dat de weigering van de Commissie om haar verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de betaling van de onbetaalde facturen van klager een geval van wanbeheer vormt.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht, is het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet de Commissie passende maatregelen nemen om de betrouwbaarheid en prestaties van de Bureaus voor technische bijstand te controleren. Deze vereiste is met name belangrijk uit het oogpunt van derden die goederen en diensten aan de Commissie leveren. Deze derden mogen er redelijkerwijs van uitgaan dat wanneer zij overeenkomsten sluiten die voor het beheer van een door de Gemeenschap gefinancierd programma noodzakelijk zijn, het BTB namens de Commissie handelt en het volledige vertrouwen van de Commissie geniet.

In aanmerking genomen dat de situatie waarin klager zich nu bevindt een gevolg is van het feit dat de Commissie niet onverwijld passende maatregelen heeft genomen om de onregelmatigheden en frauduleuze praktijken bij Agenor, waarvan zij weet had, aan te pakken, dat de Commissie de feitelijke klant van klager was en dat er sprake zou kunnen zijn van ongerechtvaardigde verrijking van de Commissie, wat in strijd is met de beginselen van het Gemeenschapsrecht, is de Ombudsman van oordeel dat de weigering van de Commissie om haar verantwoordelijkheid op zich te nemen voor de betaling van de onbetaalde facturen van klager een geval van wanbeheer vormt.

In zijn opmerkingen verklaarde klager dat indien er geen minnelijke schikking kon worden bereikt, hij geen andere keuze had dan de zaak voor de rechter te brengen. Aangezien de Commissie een minnelijke schikking heeft afgewezen, sloot de Ombudsman de zaak met de bovenstaande kritische opmerking.

⁵⁴

Zie over het beginsel van het verbod van ongerechtvaardigde verrijking zaak T-171/99, *Corus UK Ltd tegen Commissie*, Jurispr. 2001, blz. II-02967, punt 55; zaak C-259/87, *Griekenland tegen Commissie*, Jurispr. 1990, blz. I - 2845.

**NIET RAADPLEGEN
VAN PERSONEEL
OVER BESLUIT DAT
OP HEN
BETREKKING HEEFT**

*Besluit inzake klacht
821/2001/SM tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Bij gezamenlijk besluit van 27 september 1999 besloten de directeur-generaal van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (GCO) en de directeur-generaal van Directoraat-generaal IX (thans DG ADMIN) om met terugwerkende kracht de vervoervergoeding overeenkomstig de artikelen 14 b en 15.2 van bijlage VII van het Statuut van de ambtenaren af te schaffen. Door dit besluit werden voorgaande besluiten van de Commissie, op grond waarvan de vergoeding was toegestaan, herroepen.

Klager beweert dat de vervoerregelingen werden gewijzigd zonder dat het betrokken personeel vooraf was geraadpleegd. Klager beweert ook dat hij nooit een met redenen omkleed besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren heeft ontvangen.

Volgens klager moet de Commissie haar besluit nietig verklaren en de betrokken vervoervergoeding herinvoeren.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt formuleerde de Commissie de volgende opmerkingen.

Bij gezamenlijk besluit van de directeuren-generaal van het GCO en DG ADMIN van 27 september 1999 trok de Commissie de rechten op een vervoervergoeding van een aantal in ploegendienst werkende ambtenaren en personeelsleden van het GCO in Ispra, Italië, in. Het oorspronkelijke besluit van 24 september 1971 en de daaropvolgende besluiten van 25 februari 1986, 1 maart 1995 en 1 oktober 1996, waarbij deze vergoeding was toegekend, hadden tot doel een billijke vergoeding te verstrekken aan het personeel dat geen gebruik kon maken van de dagelijkse vervoervoorzieningen van het GCO. Op het einde van de jaren '90 ging de Commissie over tot een herziening van haar vervoervergoedingen, waarbij werd vastgesteld dat de betrokken vervoervergoeding in Ispra geen rechtsgrondslag had.

De Rekenkamer had deze kwestie reeds aan de orde gesteld in een audit van de personeelskosten van het GCO van 1992. In dit verslag oordeelde de Rekenkamer dat op grond van de artikelen 14 b en 15 van bijlage VII van het Statuut van de ambtenaren, waarin de vergoeding van kosten is geregeld, de speciale vervoervergoeding voor in ploegendienst werkende ambtenaren van het GCO in Ispra niet was toegestaan. Bovendien was de Rekenkamer van oordeel dat het feit dat het GCO artikel 15.2 als rechtsgrondslag gebruikte om de vaste vergoeding van zijn in ploegendienst werkende ambtenaren te rechtvaardigen in strijd was met het beginsel van gezond financieel beheer van Gemeenschapsmiddelen. De Rekenkamer stelde bijvoorbeeld vast dat het vervoer tussen het werk en de woonplaatsen van het personeel niet uitsluitend tijdens de werkuren plaatsvond. Daarenboven vond de Rekenkamer de vergoeding niet gerechtvaardigd, omdat het personeel dat in Petten, Brussel en Luxemburg in dezelfde omstandigheden werkte niet dezelfde vervoervergoeding voor het vervoer tussen woon- en werkplaats ontving.

De artikelen 14 b) en 15 van bijlage VII (Nadere bepalingen betreffende bezoldiging en vergoeding van kosten) van het Statuut van de ambtenaren regelen de vergoeding van kosten, en, in het onderhavige geval, de vergoeding van vervoerskosten. Artikel 14 b) bepaalt dat een ambtenaar die is tewerkgesteld in een plaats waar het vervoer wegens de afstand tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling als bijzonder moeilijk en duur wordt beschouwd, een vervoervergoeding kan ontvangen. In Verordening 122/66/EEG van 28 juli 1966 heeft de Raad een lijst van dergelijke plaatsen vastgesteld, en Ispra is niet in deze lijst opgenomen. Artikel 15 heeft betrekking op ambtenaren van de rangen A1 en A2 aan

wie een vaste vergoeding voor hun vervoerskosten binnen het gebied van hun standplaats kan worden toegekend.

Op grond van de artikelen van het Statuut van de ambtenaren en na herziening van de vervoervergoeding besloot de Commissie, bij besluit van 27 september 1999, om met terugwerkende kracht tot 1 juli 1999 de vervoervergoeding af te schaffen. Omdat dit besluit op verscheidene personeelsleden van het GCO betrekking had, bracht de Commissie de vertegenwoordigers van het personeel tijdens een bijeenkomst van 29 september 1999 op de hoogte van de motieven voor het besluit. De Commissie verklaart ten slotte dat de afschaffing van de betrokken vergoeding door haar wordt betreurd, maar wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag noodzakelijk was.

Opmerkingen klager

Het standpunt van de Commissie werd voor opmerkingen doorgestuurd naar klager. De Ombudsman blijkt geen opmerkingen te hebben ontvangen.

VERDER ONDERZOEK

Verzoek om aanvullende informatie

Na het standpunt van de Commissie te hebben ontvangen, was de Ombudsman van oordeel dat verder onderzoek noodzakelijk was. In zijn brief aan de Commissie van 12 september 2001 vroeg de Ombudsman de Commissie een standpunt over de beweringen en vorderingen van klager in te dienen. Toen hij vaststelde dat de Commissie geen antwoord gaf op de vraag waarom klager geen antwoord op zijn overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht had ontvangen, verzocht de Ombudsman de Commissie opnieuw om een antwoord. Tevens vroeg de Ombudsman de Commissie hem ervan op de hoogte te brengen of zij de vertegenwoordigers van het personeel van het GCO had geraadpleegd voorafgaand aan het besluit om de vervoervergoeding af te schaffen, aangezien dit niet het geval bleek te zijn. Het besluit om de vergoeding af te schaffen werd op 27 september 1999 genomen, terwijl de bijeenkomst met de vertegenwoordigers van het personeel van het GCO twee dagen later, op 29 september 1999, plaatsvond.

Antwoord van de Commissie

In haar antwoord formuleerde de Commissie de volgende opmerkingen.

Wat de beroepsprocedure van artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren betreft, verklaart de Commissie dat klager zijn klacht overeenkomstig artikel 90, lid 2, niet op tijd, d.w.z. binnen drie maanden vanaf het besluit waardoor hij zich namens het personeel bezwaard acht, heeft ingediend, aangezien het besluit tot afschaffing van de vervoervergoeding op 27 september 1999 werd genomen en klager zijn klacht pas op 4 april 2000 heeft ingediend. De Commissie benadrukt dat zij geen antwoord had gegeven omdat het beroep van klager niet-ontvankelijk was. De Commissie benadrukt ook dat hiermee in geen geval werd vooruitgelopen op de beoordeling van de rechten van klager. De Commissie verklaart ten slotte dat zij intussen de klachtprocedure van artikel 90 heeft vereenvoudigd, om een betere controle op de antwoorden aan klagers mogelijk te maken.

Ten aanzien van de voorafgaande raadpleging van het personeel van het GCO in Ispra verklaart de Commissie dat alvorens zij op 27 september 1999 het betrokken besluit nam, zij de vervoervergoeding vanaf 1 juli 1999 had opgeschort in afwachting van de raadpleging van het plaatselijke personeelscomité van het GCO op 29 september 1999. Het besluit trad pas in werking vanaf 21 oktober 1999, met retroactieve kracht tot 1 juli 1999. Het in ploegendienst werkende personeel waarop het besluit van toepassing was, ontving de vervoervergoeding derhalve tot einde juni 1999. In het licht van de strengere controle op Gemeenschapsmiddelen die door de begrotingsautoriteit is opgelegd, herhaalt de

Commissie ten slotte dat dit besluit, dat in overeenstemming met de Rekenkamer is genomen, onvermijdelijk was wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag voor de betrokken vergoeding.

BESLUIT

1 Niet-raadpleging van personeel voor de afschaffing van de vervoervergoeding

1.1 Klager beweert dat de vervoersregelingen werden gewijzigd zonder dat het betrokken personeel vooraf was geraadpleegd.

1.2 Volgens de Commissie had zij de vertegenwoordigers van het personeel tijdens een bijeenkomst op 29 september 1999 op de hoogte gebracht van de motieven voor het besluit.

1.3 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie bij besluit van 27 september 1999 de rechten op een vervoervergoeding, die aan een aantal in ploegendienst werkende ambtenaren en personeelsleden van het GCO in Ispra, Italië, waren toegekend, met terugwerkende kracht tot 1 juli 1999 introk wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag voor de betrokken vergoeding. Op 29 september 1999, d.w.z. twee dagen later, werden de vertegenwoordigers van het personeel op de hoogte gebracht van het besluit en de motieven daarvoor. De Ombudsman vindt dat de afschaffing van de vergoeding had moeten worden voorafgegaan door de raadpleging van het betrokken personeel. Met andere woorden in het onderhavige geval hadden de vertegenwoordigers van het personeel vooraf op de hoogte moeten worden gebracht van het komende besluit en de motieven daarvoor. De Ombudsman zal hierover een kritische opmerking maken.

2 Niet verstrekken van een met redenen omkleed besluit overeenkomstig artikel 90

2.1 Klager beweert dat hij nooit een met redenen omkleed besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren heeft ontvangen.

2.2 De Commissie is van oordeel dat zij geen met redenen omkleed besluit aan klager moest verstrekken, aangezien zijn klacht werd ingediend na het verstrijken van de in artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren vastgestelde termijn van drie maanden.

2.3 De Ombudsman stelt vast dat overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren het tot aanstelling bevoegde gezag zijn met redenen omklede besluit binnen vier maanden, te rekenen vanaf de dag van indiening van de klacht, ter kennis van de betrokkene moet brengen. In het onderhavige geval werd het beroep ingesteld nadat de beroepstermijn was verstreken, en derhalve werd het beroep niet behandeld. Volgens de Ombudsman had klager schriftelijk op de hoogte moeten worden gebracht van de redenen waarom zijn beroep niet werd behandeld. Het feit dat de Commissie klager op dit punt niet naar behoren heeft geïnformeerd, vormt een geval van wanbeheer. De Ombudsman zal hierover een kritische opmerking maken.

3 Vordering tot herinvoering van de vervoervergoeding

3.1 Klager beweert namens het in ploegendienst werkende personeel van het GCO dat de Commissie haar besluit nietig moet verklaren en de betrokken vervoervergoeding opnieuw moet invoeren.

3.2 Volgens de Commissie was de afschaffing van de vervoervergoeding noodzakelijk met het oog op een strengere controle van de communautaire begrotingsuitgaven en, met name, wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag voor de betrokken vergoeding.

3.3 De Ombudsman stelt vast dat in Verordening 122/66/EEG⁵⁵ van de Raad alleen de volgende plaatsen in Italië uitdrukkelijk worden vermeld: Centrale de Latina, Centrale du Garigliano en Casaccia. Er blijkt in deze verordening tot vaststelling van de lijst van de plaatsen waar overeenkomstig het Statuut van de ambtenaren een vervoervergoeding kan worden toegekend derhalve geen rechtsgrondslag voor het GCO in Ispra te zijn. Na een analyse van verschillende vervoervergoedingen voor ambtenaren en ander personeel van de Gemeenschap werd bij gezamenlijk besluit van de directeuren-generaal van het GCO en DG ADMIN besloten om alle voorgaande besluiten tot toekenning van de betrokken vergoeding te herroepen. Dit besluit was gebaseerd op het controlerapport van de Rekenkamer van 1992, waarin werd vastgesteld dat op grond van de artikelen 14 b en 15 van bijlage VII van het Statuut van de ambtenaren, die de vergoeding van kosten regelen, de speciale vervoervergoeding voor het in ploegendienst werkende personeel van het GCO in Ispra niet was toegestaan en dat deze vergoeding in strijd was met de beginselen van gezond financieel beheer van Gemeenschapsmiddelen. In het licht van het bovenstaande komt de Ombudsman tot de conclusie dat de Commissie een redelijke verklaring heeft gegeven voor de afschaffing van de betrokken vervoervergoeding.

3.4 In deze omstandigheden blijkt er met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake te zijn van wanbeheer.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht is het noodzakelijk de volgende twee kritische opmerkingen te maken:

Bij besluit van 27 september 1999 heeft de Commissie de rechten op een vervoervergoeding die aan een aantal in ploegendienst werkende ambtenaren en personeelsleden van het GCO in Ispra, Italië, waren toegekend met terugwerkende kracht tot 1 juli 1999 ingetrokken, wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag voor de betrokken vergoeding. Op 29 september 1999, d.w.z. twee dagen later, werden de vertegenwoordigers van het personeel op de hoogte gebracht van het besluit en de motieven daarvoor. De afschaffing van de vergoeding had moeten worden voorafgegaan door de raadpleging van het betrokken personeel. Met andere woorden in het onderhavige geval had de vertegenwoordiger van het personeel vooraf op de hoogte moeten worden gebracht van het komende besluit en de motieven daarvoor. De Ombudsman concludeert dat dit een geval van wanbeheer vormt.

Overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren moet het tot aanstelling bevoegde gezag zijn met redenen omklede besluit binnen vier maanden, te rekenen vanaf de dag van indiening van de klacht, ter kennis van de betrokkene brengen. In het onderhavige geval werd het beroep ingesteld nadat de beroepstermijn was verstreken, en derhalve werd het niet behandeld. Volgens de Ombudsman had klager schriftelijk op de hoogte moeten worden gebracht van de motieven voor het niet behandelen van zijn beroep. Het feit dat de Commissie klager op dit punt niet naar behoren heeft geïnformeerd, vormt een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

⁵⁵

Verordening nr. 7/66/Euratom, 122/66/EEG van de Raden van 28 juli 1966 tot vaststelling van de lijst van de plaatsen waar een vervoervergoeding kan worden toegekend alsmede van het maximumbedrag van deze vergoeding en de wijze van toekenning, artikel 2.

**GUNNING VAN
EEN
TACIS-CONTRACT**

*Besluit inzake klacht
834/2001/GG tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Klager is directeur van AFCon Management Consultants, een Iers bedrijf. In 1999 ontving zijn bedrijf, evenals zeven andere ondernemingen (of consortia) uit de EU, een uitnodiging tot inschrijving voor Tacis-project FDRUS 9902 (landbouwvoorlichtingsdiensten in Zuid-Rusland). Een van de andere inschrijvers was GFA – Gesellschaft für Agrarprodukte mbH, een Duits bedrijf.

Klager beweerde dat AFCon bij de technische evaluatie en een daaropvolgende technische herevaluatie telkens op de eerste plaats eindigde, terwijl GFA derde (eerste evaluatie) en tweede (herevaluatie) werd. De totale waarde van het contract bedroeg 2,5 miljoen €, waarvan 1,6 miljoen € voor honoraria en directe kosten en 0,9 miljoen € voor 'voor vergoeding in aanmerking komende kosten'. In het laatste bedrag waren 0,5 miljoen € voor opleidingskosten en 0,2 miljoen € voor replicatie en verspreiding vervat. Het contract werd uiteindelijk aan GFA gegund omdat dit een goedkopere offerte (2.131.870 €) dan AFCon had ingediend.

Klager beweerde dat de inschrijvers volgens de aanbestedingsvoorwaarden en de door de Commissie verstrekte informatie (1) een document met een specificatie van de prijzen, opgesteld in de opmaak van het model van bijlage D van het ontwerpcontract en (2) een overzicht van de personele middelen moesten overleggen en dat de gegevens in die beide documenten met elkaar moesten overeenstemmen.⁵⁶ Volgens klager had GFA niet aan deze voorwaarde voldaan. Volgens punt C.2.1 van de 'Instructies voor inschrijvers' moest de 'specificatie van de prijzen' worden opgesteld in de opmaak van bijlage D van het ontwerpcontract. Klager sloot een kopie van dit formulier in. Volgens klager viel opleiding duidelijk en ondubbelzinnig onder voor vergoeding in aanmerking komende kosten en omvatte deze post geen honoraria. Klager diende ook kopieën in van wat, volgens hem, de specificatie van de prijzen en het overzicht van de personele middelen waren die door GFA waren ingediend. In de specificatie van prijzen die, naar zijn zeggen, door GFA was ingediend waren in totaal 2.190 mandagen voor EU-deskundigen en 2.250 mandagen voor lokale deskundigen opgenomen, terwijl in het overzicht van personele middelen 2.687 mandagen voor EU-deskundigen en 4.615 mandagen voor lokale deskundigen waren vermeld. Klager beweerde dat dit enkel mogelijk was omdat GFA in het voor 'voor vergoeding in aanmerking komende kosten' voorziene bedrag personeelskosten had opgenomen en zodoende zijn ware kosten, tegen de voorschriften in, had verhuld. Naar zijn mening waren hierdoor ook minder middelen beschikbaar voor opleiding ten nadele van de begunstigten in Rusland.

Klager diende een kopie in van een faxbericht dat zijn bedrijf van de diensten van de Commissie had ontvangen in antwoord op een vraag over het Tacis-project FDRUS 9901. Hierin werd gezegd dat het budget voor opleiding, replicatie en verspreiding volledig onder 'voor vergoeding in aanmerking komende kosten' moest vallen om ervoor te zorgen dat "de offertes onderling vergelijkbaar waren". Volgens klager ging het om een project dat in het kader van hetzelfde programma tegelijkertijd met het in dit geval bedoelde project was opgezet en dat onder dezelfde verordeningen en voorschriften als dat laatste viel.

Op 31 januari 2001 schreef klager naar de Dienst voor samenwerking EuropeAid met het verzoek zijn inschrijving opnieuw te bekijken. In deze brief stelde klager tevens de kwestie aan de orde van de discrepantie die volgens hem bestond tussen de 'specificatie van de prijzen' en het 'overzicht van de personele middelen' van GFA. In haar antwoord d.d. 28 februari 2001 beweerde de Commissie dat zij geen inconsistenties tussen het technische en het financiële voorstel van GFA zag en dat de uitleg die zij in verband met het project FDRUS 9901 had gegeven niet op project FDRUS 9902 kon worden toegepast.

⁵⁶ In het door klager ingediende formulier 'overzicht van de input' (bijlage B) staat de volgende opmerking: "Belangrijk: bovenstaand overzicht moet overeenkomen met de input in de specificatie van salarissen (bijlage D)".

Klager beweerde voorts dat volgens artikel 12, lid 4 van de algemene voorschriften voor de aanbesteding inschrijvers of leden van hun personeel of partners "niet mogen deelnemen aan de beoordeling" van de inschrijvingen. Volgens klager had de heer F., een fulltime werknemer van een van de jongste partners van GFA, deelgenomen aan de eerste beoordeling. Volgens klager had een contract dat in die omstandigheden aan een bedrijf was gegund overeenkomstig de voorschriften nietig moeten worden verklaard. Klager voegde daaraan toe dat aangezien de heer F. vóór en na de beoordeling teamleider was geweest bij een project in Oekraïne, zowel de beoordelaar als de inschrijver zich ervan bewust waren geweest dat deze rechtstreekse belangenverstrengeling een zware overtreding van de voorschriften inhield, maar daar niets over hadden gezegd. Uit het verslag bleek dat de heer F. bij zijn evaluatie GFA vóór AFCon had geplaatst. Volgens klager had de Commissie er het zwijgen toe gedaan tot zij in mei 2000 om een tweede evaluatie verzocht.

Ten slotte beweerde klager dat het volgens de toepasselijke voorschriften niet was toegestaan achteraf nog wijzigingen aan te brengen in het financiële voorstel of de methoden voor de uitvoering van het project, maar dat er wel een mogelijkheid was om personeelswijzigingen door te voeren indien het in de oorspronkelijke offerte voorgestelde personeel niet beschikbaar was. Volgens klager was het resultaat van de tweede evaluatie dat GFA wat het technische aspect betreft naar de tweede plaats, onmiddellijk na AFCon, klom maar het project met zijn financiële voorstel in de wacht sleepte. Klager beweerde dat de uitwerking van het financiële voorstel van GFA in strijd was met de normale geaccepteerde praktijk en voorschriften die daarvoor gelden en dat een dergelijke inschrijving volgens de voorschriften nietig kon worden verklaard.

Volgens klager had GFA zijn teamleider in september 2000 aangesteld en de Tacis-ambtenaren zes weken later ervan in kennis gesteld dat deze niet langer beschikbaar was. Nog volgens klager had men een ander teamlid voor langere duur dat door GFA was voorgesteld, niet eens gevraagd zijn functie op zich te nemen.

Op 18 december 2000 schreef klager daarover een brief aan de Commissie. Hij was van oordeel dat de door GFA gevraagde prijs te laag was om het bedrijf een voldoende winstmarge te garanderen, aangezien GFA met zijn prijs voor bekwame deskundigen beneden de marktprijs zat. Volgens klager hebben bedrijven "zonder scrupules" twee mogelijkheden om hun winst in dergelijke omstandigheden op te vijzelen. Zij kunnen, ten eerste, proberen de honoraria te drukken die zij zijn overeengekomen met de door hen voorgestelde deskundigen of zij kunnen deze deskundigen vervangen door goedkopere. In dit verband vroeg klager zich af of de technische kwaliteit van de aanbieding van GFA niet was opgedreven door de "truc in de offerte voor de dag te komen met de beste – maar ook dure – deskundigen met veel ervaring, met de bedoeling die niet langer dan een paar maanden aan te houden en ze dan te vervangen door andere specialisten waarmee bij de technische evaluatie niet zo'n hoge cijfers zouden zijn behaald". Deze bedrijven kunnen, ten tweede, proberen de honoraria te drukken die aan lokale deskundigen worden betaald en geen sociale premies e.d. voor hen te betalen. Klager vond beide opties verwerpelijk. Tot staving van zijn mening verwees hij naar Speciaal verslag nr. 16/2000 van de Rekenkamer over mededingingsprocedures voor overeenkomsten inzake diensten van de programma's Phare en Tacis. Volgens klager toonde het feit dat GFA de meerderheid van zijn voor langere duur in te zetten team in een zeer vroeg stadium van de uitvoering van het project verving duidelijk aan dat GFA het contract op bedrieglijke wijze had binnengehaald. Op deze brief ontving klager, naar zijn zeggen, geen antwoord van de Commissie.

Klager wees er voorts op dat hij in januari 2001 een kopie had ontvangen van het financiële voorstel van GFA van een persoon wiens identiteit hij niet kon vermelden. Volgens klager bleek uit deze informatie dat het project werd uitgevoerd door een contractant die slechts een fractie van de door AFCon voorgestelde middelen inzette.

In zijn in mei 2001 ingediende klacht deed klager vijf beweringen, die omdat ze elkaar gedeeltelijk overlappen, als volgt kunnen worden samengevat:

- 1) de Commissie heeft de opdracht toch aan GFA gegund, hoewel dat bedrijf zich niet had gehouden aan de voor de inschrijvingen geldende voorwaarden, en met name het voorschrift dat de gegevens in de specificatie van de prijzen en het overzicht van de personele middelen met elkaar moesten overeenstemmen, alsmede het voorschrift dat het budget voor 'opleiding' volledig onder 'voor vergoeding in aanmerking komende kosten' moest vallen;
- 2) de Commissie heeft geen maatregelen genomen, hoewel er sprake was van belangenverstrengeling, aangezien de heer F. een van de beoordelaars was;
- 3) de Commissie heeft geen maatregelen genomen, hoewel GFA meer dan tweederde van zijn team voor langere duur binnen een paar weken na de ondertekening van het contract verving.

Klager stuurde de Ombudsman vervolgens een transcriptie van een deel van het derde controle- en evaluatieverslag van het project d.d. 6 augustus 2001, dat naar zijn mening een duidelijke bevestiging vormde van wat hij in zijn klacht had aangevoerd. Volgens klager waren er duidelijke bewijzen van misbruik en verspilling van geld van de belastingbetalers van de EU. Klager verzocht de Ombudsman in het kader van zijn onderzoek de punten 4 en 5 aan zijn oorspronkelijke klacht toe te voegen. In het eerste van die punten stelde klager zich op het standpunt dat de Commissie een aanzienlijke reductie van het globale budget voor het project mogelijk had gemaakt door de overdracht van voor vergoeding in aanmerking komende kosten naar technische middelen en ondersteunende diensten toe te staan. Dit resulteerde niet alleen in een inkrimping van het totale bedrag dat bestemd was voor de uitvoering van het project, maar ook in een verlaging van het bedrag dat werkelijk beschikbaar was voor opleidingsprocedures en verspreiding. In het tweede punt vroeg klager welke methode was gebruikt om ervoor te zorgen dat de inschrijvingen vergelijkbaar bleven toen duidelijk werd dat de inschrijvers wat de aanwending van de voor vergoeding in aanmerking komende kosten betreft van een heel verschillende benadering waren uitgegaan.

De brief van klager werd doorgezonden naar de Commissie, die werd verzocht met de inhoud ervan rekening te houden in haar standpunt.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen:

Na de bekendmaking van een niet-openbare aanbestedingsprocedure hoorden het bedrijf van klager en consortium GFA bij de ondernemingen van de beperkte lijst die een uitnodiging tot inschrijving voor het betrokken Tacis-project ontvingen. De evaluatie vond plaats op 16 en 17 december 1999. GFA werd aanbevolen als de beste inschrijver, het bedrijf van klager kwam op de tweede plaats. In maart 2000, nadat men tot de ontdekking was gekomen dat er mogelijk sprake was van belangenverstrengeling tussen een lid van het beoordelingscomité en GFA, werd besloten de evaluatie te annuleren. De evaluatie van de inschrijvingen werd op 15 en 16 mei 2000 overgedaan door een nieuw beoordelingscomité, dat tot dezelfde conclusie kwam als het eerste beoordelingscomité. Het contract werd dus met GFA getekend in augustus 2000.

Het bedrijf van klager schreef de Commissie daarover op 9 oktober 2000 een brief. Het antwoord van de Commissie werd op 9 november 2000 verzonden. Op de volgende twee brieven van het bedrijf van klager d.d. 18 december 2000 en 31 januari 2001 antwoordde de Commissie op 28 februari 2001. Op 15 maart 2001 bevestigde klager dat hij deze laat-

ste brief had ontvangen, maar herhaalde hij dat het voorstel van GFA in strijd was met de aanbestedingsvoorschriften.

De Commissie maakte de volgende opmerkingen over de verschillende beweringen:

1 Het bestek voor het betrokken project omvatte geen specifieke instructies met betrekking tot de toewijzing van middelen in de budgetten voor opleiding en replicatie/verspreiding. De bepalingen in het bestek die betrekking hadden op de specificatie van de budgetposten werden door GFA in acht genomen in zijn voorstel.

Nadere uitleg over aanbestedingsdossiers had altijd uitsluitend betrekking op de aanbesteding in kwestie. De uitleg die aan inschrijvers was gegeven in verband met Tacis-project FDRUS 9901 was niet van toepassing op project FDRUS 9902. Sindsdien was echter een nieuwe opmaak van de formulieren ingevoerd met zeer nauwkeurige instructies voor inschrijvers teneinde verschillende interpretaties te voorkomen.

GFA had in zijn technisch voorstel en in zijn financieel voorstel hetzelfde aantal mandagen opgenomen en de verdeling van mandagen tussen technische bijstand en replicatie/verspreiding was ook zowel in het technische als in het financiële voorstel opgenomen. Er was in het voorstel van GFA derhalve geen sprake van een verkeerde voorstelling van de beoogde output van het project. De honoraria van GFA waren conform de markttarieven.

2 Nadat de inschrijvingen op 16 en 17 december 1999 waren beoordeeld, vernam de Commissie dat de heer F. een tijdlang als teamleider had gewerkt aan een project in Oekraïne voor een onderneming die behoorde tot de Stoas-Holding Group (Stoas Agri-projects Foundation is een van de leden van het consortium GFA). De heer F. had dat niet vermeld in zijn cv en had er evenmin iets over gezegd tijdens de evaluatieprocedure. De Commissie onderzocht de zaak zodra zij hiervan op de hoogte was gebracht. Gezien de mogelijke belangenverstrengeling besloot zij de beoordeling van de inschrijvingen nietig te verklaren en de offertes opnieuw te laten evalueren door beoordelaars die geen deel hadden uitgemaakt van het eerste beoordelingscomité. Voorts was aan de verantwoordelijken voor de dossiers opgedragen de heer F. in de toekomst niet meer als lid van een beoordelingscomité te benoemen. Volgens artikel 12, lid 4 van de algemene voorschriften voor Tacis-aanbestedingen mogen inschrijvers, leden van hun personeel of personen die op een andere manier met hen zijn verbonden met het oog op de inschrijving niet deelnemen aan de beoordeling van de betrokken inschrijvingen. De Commissie had deze bepaling in acht genomen door het beoordelingscomité waarvan de heer F. deel had uitgemaakt op te heffen.

3 Drie maanden na de ondertekening van het contract werd de Commissie ervan in kennis gesteld dat de oorspronkelijk door GFA voorgestelde teamleider wegens gezondheidsproblemen niet in staat was zijn taken te vervullen. De Commissie had in de gegeven omstandigheden ingestemd met de vervanging van deze deskundige. Volgens artikel 18, lid 2 van de algemene voorwaarden van toepassing op dienstencontracten mag de contractant indien hij een personeelslid wegens ziekte moet vervangen, een vervanging voorstellen mits hij daartoe de schriftelijke toestemming van de aanbestedende dienst krijgt. In tegenstelling met wat klager beweerde, waren er buiten dit ene geval geen vervangingen van deskundigen voor langere duur voor dit contract geweest. Een voorstel voor de vervanging van een tweede deskundige voor langere duur was vóór een paar weken bij de Commissie binnengekomen en was momenteel nog in behandeling. In zijn brief d.d. 18 december 2000 beschuldigde AFCon GFA van drastische wijzigingen van het team, zonder evenwel bewijzen voor die bewering aan te dragen. In zijn volgende brief d.d. 31 januari 2001 voerde AFCon wel specifieke gronden aan voor een herziening van de gunning van de opdracht. De Commissie beantwoordde deze brief op 28 februari 2001.

De Commissie verwierp derhalve de beweringen van klager en stelde dat de opdracht conform de aanbestedingsvoorschriften voor Tacis aan GFA was gegund.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en maakte hij de volgende aanvullende opmerkingen.

De heer F. en GFA hadden beiden het feit verzwegen dat aan de grondslag van de belangenverstrengeling in hun voordeel lag. Volgens de voorschriften hadden beiden uit de inschrijvingsprocedure moeten worden verwijderd.

Slechts één van de drie vaste specialisten die door GFA waren voorgedragen, had een full-time functie opgenomen.

In de richtsnoeren voor de opstelling van het technische en financiële voorstel was uitdrukkelijk vermeld dat de cijfers in bijlage D (specificatie van salarissen) exact moesten overeenkomen met de cijfers in bijlage B (overzicht van personele middelen).

Het resultaat hiervan, en met name van de overdracht van voor vergoeding in aanmerking komende posten om de ontoereikende personeelsbezetting van het project te verbergen, kwam aan het licht in het controle- en evaluatieverslag van het project van 6 augustus 2001, waarin werd gezegd dat er problemen waren en dat er dringend behoefte was aan een herziening van het project.

VERDER ONDERZOEK

Verzoek om aanvullende informatie

In het licht van het bovenstaande vond de Ombudsman dat hij aanvullende informatie nodig had om de klacht te kunnen behandelen. Hij verzocht de Commissie derhalve: (1) uit te leggen waarom zij van mening was dat honoraria van deskundigen onder D van de 'specificatie van prijzen' konden worden ondergebracht, hoewel in die specificatie een onderscheid werd gemaakt tussen "A. Honoraria" en "D. Voor vergoeding in aanmerking komende posten" en (2) de redenen aan te geven waarom de uitleg die aan inschrijvers werd gegeven met betrekking tot Tacis-project FDRUS 9901 niet van toepassing zou zijn op project FDRUS 9902.

Antwoord Commissie

In haar antwoord maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

Op het moment dat de aanbesteding werd uitgeschreven, waren er geen specifieke voorschriften die het opnemen van honoraria onder voor vergoeding in aanmerking komende posten verboden. Het kwam integendeel veel voor dat budgetten voor specifieke activiteiten bij voor vergoeding in aanmerking komende kosten werden ondergebracht, hoewel deze budgetten in feite, althans ten dele, voor honoraria of directe kosten waren bestemd. Wat het argument inzake opleiding betreft, werd in aanbesteding FDRUS 9902 enkel bepaald dat een bedrag van 0,5 miljoen € aan opleiding moest worden toegewezen. Het was dus niet verboden honoraria voor opleiders in het opleidingsbudget op te nemen. Het aanbestedingsdossier ging daar niet nader op in en was bijgevolg vatbaar voor verschillende interpretaties. De benadering die erin bestond honoraria voor opleiders onder te brengen in het budget voor opleiding was niet alleen door GFA, maar ook door een andere inschrijver (Swedfarm) toegepast. Ook het voorstel van een andere inschrijver (ADAS) om het opleidingsbudget gedeeltelijk in onderaanneming te geven was niet strijdig met de voorschriften van het aanbestedingsdossier. De andere benadering van AFCon was een interpretatie die ook als aanvaardbaar was beschouwd, maar was niet juist of beter dan de andere toegepaste benaderingen.

Toen aanbesteding FDRUS 9902 liep, konden nadere inlichtingen over de aanbesteding ter verduidelijking slechts worden gegeven overeenkomstig artikel 9 van de algemene voor-

schriften door middel van een schriftelijk antwoord aan alle inschrijvers op een verzoek om verduidelijking. Een verduidelijking die in een andere aanbestedingsprocedure is gegeven, kan weliswaar dienen als rechtvaardiging van de eigen keuze voor een bepaalde benadering in een soortgelijke situatie, maar kan niet worden aangevoerd tot staving van de bewering dat in een andere inschrijving de toepasselijke regels niet in acht zijn genomen. Anders zouden inschrijvers niet meer kunnen vertrouwen op de informatie die zij hebben gekregen in het aanbestedingsdossier voor het project waarvoor zij hebben ingeschreven.

Wat de specifieke inhoud van de verduidelijking inzake project FDRUS 9901 betreft, wees de Commissie erop dat hierin niet werd gezegd dat voor vergoeding in aanmerking komende posten geen honoraria mochten omvatten om de offertes vergelijkbaar te houden. Er werd wel in gezegd dat de inschrijvers met het oog op de vergelijkbaarheid van de aanbiedingen werden verzocht het budget voor opleiding volledig onder “voor vergoeding in aanmerking komende kosten” te houden.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen over het antwoord van de Commissie op het verzoek om aanvullende informatie van de Ombudsman handhaafde klager zijn klacht.

BESLUIT

1 Niet-correcte gunning van het contract

1.1 Klager is directeur van een Iers bedrijf (AFCon) dat deelnam aan de aanbesteding die door de Europese Commissie werd georganiseerd voor Tacis-project FDRUS 9902 (landbouwvoorlichtingsdiensten in Zuid-Rusland). De opdracht werd uiteindelijk gegund aan GFA, een Duits bedrijf dat een lagere prijs opgaf. Klager beweert dat de Commissie daarbij niet correct te werk ging. GFA had zich volgens hem immers niet gehouden aan de voorschriften die van toepassing waren op de aanbesteding, en met name het voorschrift dat de specificatie van de prijzen en het overzicht van de personele middelen met elkaar moesten overeenstemmen.

1.2 De Commissie is van mening dat het bestek voor het betrokken project geen specifieke instructies omvatte inzake de toewijzing van middelen in de budgetten voor opleiding en replicatie/verspreiding en dat GFA zich in zijn voorstel aan de bepalingen van het bestek betreffende de specificatie van de budgetposten had gehouden. Volgens de Commissie had GFA in zijn technisch en zijn financieel voorstel hetzelfde aantal mandagen vermeld en ook de verdeling van de mandagen tussen technische bijstand en replicatie/verspreiding was zowel in het technische als in het financiële voorstel opgenomen. De Commissie voegt daaraan toe dat het niet verboden was honoraria in voor vergoeding in aanmerking komende posten onder te brengen en dat een andere inschrijver hetzelfde had gedaan. Naar de mening van de Commissie was de benadering van AFCon eveneens aanvaardbaar, maar niet beter of juist dan die van GFA.

1.3 De Ombudsman merkt op dat volgens de door de Commissie verstrekte documenten⁵⁷ GFA in zijn overzicht van de personele middelen aangaf dat zijn EU-deskundigen van de categorieën I t/m IV in totaal 2687 mandagen zouden presteren, waarvan 2200 onder rubriek A (‘Technische bijstand’) en 487 onder rubriek B (‘Opleiding/Replicatie en verspreiding’). Ook voor de lokale deskundigen was aangegeven dat zij 4615 mandagen zouden presteren, waarvan 2250 onder rubriek A en 2365 onder rubriek B. In het ‘Financiële

⁵⁷

Er is een klein verschil tussen deze documenten en de door klager ingediende documenten, in die zin dat in die laatste slechts 2190 (in plaats van 2200) mandagen voor EU-deskundigen zijn opgenomen in de hoofdtabel van het financiële voorstel.

voorstel' (of specificatie van de prijzen) van GFA komen onderaan dezelfde cijfers voor. Technisch gezien, heeft de Commissie dus gelijk als zij beweert dat GFA in beide documenten dezelfde cijfers heeft gehanteerd.

1.4 Wel moet rekening worden gehouden met het feit dat volgens punt C.2.1 van de 'Instructies voor inschrijvers' de 'specificatie van de prijzen' moest worden opgesteld in de opmaak van het model van bijlage D van het ontwerpcontract⁵⁸. Bijlage D is een tabel met vier delen (A. Honoraria, B. Dagvergoedingen, C. Directe kosten en D. Voor vergoeding in aanmerking komende posten). Deel 'A. Honoraria' is onderverdeeld in drie groepen – 'Westerse deskundigen', 'Lokale deskundigen' en 'Ondersteunend personeel'. De groep 'Westerse deskundigen' is op zijn beurt onderverdeeld in vier categorieën (I t/m IV). Volgens de door de Commissie verstrekte documenten heeft GFA, zoals voorgeschreven, gebruik gemaakt van dit formulier en gaf het cijfers op voor ieder van deze vier categorieën EU-deskundigen, voor lokale deskundigen en voor ondersteunend personeel. Voorts zij erop gewezen dat in de richtsnoeren voor het invullen van bijlage D, punt 4 onder 'Honoraria' het volgende wordt gezegd: "Houd Westerse deskundigen, lokale deskundigen, lokaal ondersteunend personeel duidelijk gescheiden. Gebruik in bijlage D dezelfde categorie/titel als in de bijlagen B en C. De cijfers in bijlage D (voor iedere categorie of individuele deskundige) moeten precies overeenstemmen met de cijfers in de tabel waarin de werktijd voor het project per deskundige wordt aangegeven, die als onderdeel van bijlage B (Overzicht van de personele middelen) moet worden ingediend."

1.5 In de instructies voor inschrijvers wordt dus beklemtoond dat de informatie die wordt verstrekt in de 'specificatie van de prijzen' *precies en voor iedere categorie* moet overeenstemmen met de informatie die in het 'overzicht van de personele middelen' wordt gegeven. Het is duidelijk dat in het geval van GFA niet aan die voorwaarde is voldaan, zelfs niet indien men rekening houdt met de informatie die onderaan is toegevoegd aan de door dat bedrijf ingediende 'specificatie van de prijzen'. De cijfers stemmen slechts in het geval van de mandagen voor EU-deskundigen (2200) en lokale deskundigen (2250) onder rubriek A precies overeen.

1.6 De Commissie stelt dat de benadering van GFA niettemin aanvaardbaar was, aangezien deze door geen enkel voorschrift uitdrukkelijk was uitgesloten. Dit argument kan in het onderhavige geval om minstens drie redenen niet worden aanvaard.

1.7 Allereerst, de bovengenoemde instructies zouden zinloos zijn als de inschrijvers er gewoon geen rekening mee hoefden te houden. Met name de structuur van bijlage D, die zo is opgevat dat de inschrijvers de door EU-deskundigen gepresteerde manuren voor ieder van de vier aangegeven categorieën moeten opgeven, zou geen zin hebben als bijkomende door deze deskundigen gepresteerde manuren ergens anders konden worden toegevoegd.

1.8 Ten tweede, men mag niet uit het oog verliezen dat de betrokken voorschriften blijkbaar dienden om de ingediende offertes met elkaar te kunnen vergelijken. In een verduidelijking met betrekking tot Tacis-project FRDUS 9901 verwees de Commissie uitdrukkelijk naar de noodzaak "de offertes vergelijkbaar te houden". De Commissie heeft gelijk als zij zegt dat deze verduidelijking niet rechtstreeks kan worden toegepast op andere projecten, zoals het onderhavige project. Anderzijds brengt zij blijkbaar niets in tegen de bewering van klager dat beide projecten in het kader van hetzelfde programma tegelijkertijd werden opgezet en onder dezelfde voorschriften en verordeningen vallen. De Commissie heeft hoe dan ook niet aangetoond dat de noodzaak de offertes vergelijkbaar te houden alleen voor project FDRUS 9901 en niet voor het onderhavige project gold.

⁵⁸ In punt C.2.1 van de instructies voor inschrijvers worden de inschrijvers gewaarschuwd dat een onjuiste uitwerking van de specificatie van de prijzen tot het verwerpen van de inschrijving kan leiden.

1.9 Ten derde, door de benadering van GFA te aanvaarden werd dit bedrijf in staat gesteld het aantal deskundigen en de door deze deskundigen gepresteerde mandagen te verhogen ten koste van het budget voor opleiding. De Commissie heeft de Ombudsman een tabel verstrekt met het gewicht dat bij de technische evaluatie van offertes aan de verschillende factoren moet worden gegeven. Uit deze tabel blijkt dat het profiel van de door de inschrijvers voorgestelde deskundigen goed was voor 45%, en bijgevolg voor bijna de helft van het gegeven waarderingscijfer. Het is duidelijk dat deze aanpak van de Commissie waarschijnlijk in het voordeel zou spelen van inschrijvers die voor een benadering zoals die van GFA kozen.

1.10 Het getuigt van goede administratieve praktijk dat de overheid zich in aanbestedingsprocedures houdt aan de regels die voor deze procedures zijn vastgesteld. Gelet op het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie door inschrijvers toe te staan honoraria van deskundigen op te nemen onder voor vergoeding in aanmerking komende posten zich niet heeft gehouden aan de voorschriften die van toepassing zijn op de aanbesteding en in strijd heeft gehandeld met het doel dat met deze voorschriften wordt nagestreefd. Dit is een geval van wanbeheer. Gelet op het feit dat de bij de Ombudsman ingediende klacht geen eis tot schadeloosstelling omvat en geen algemene gevolgen lijkt te hebben, zal de Ombudsman de zaak met een kritische opmerking afsluiten.

1.11 In het licht hiervan oordeelt de Ombudsman het niet nodig zijn onderzoek voort te zetten met betrekking tot de twee andere beweringen van klager in diens verdere brieven.

2 Niet nemen van passende maatregelen in een geval van belangenverstrengeling

2.1 Klager wijst erop dat een van de oorspronkelijke beoordelaars, de heer F., banden had met een van de partnerbedrijven van GFA. Hij is van mening dat zowel de heer F. als GFA om die reden uit het aanbestedingsproces hadden moeten worden verwijderd.

2.2 De Commissie merkt op dat zij, zodra zij kennis kreeg van de banden van de heer F. en derhalve erachter kwam dat er mogelijk sprake was van belangenverstrengeling, besloot de beoordeling van de inschrijvingen te annuleren en de offertes opnieuw te laten evalueren door beoordelaars die geen deel hadden uitgemaakt van het oorspronkelijke beoordelingscomité. Voorts was aan de verantwoordelijken voor de dossiers opgedragen de heer F. in de toekomst niet meer als lid van een beoordelingscomité te benoemen. Volgens artikel 12, lid 4 van de algemene voorschriften voor Tacis-aanbestedingen mogen inschrijvers, leden van hun personeel of personen die met het oog op de inschrijving op de een of andere manier met hen zijn verbonden niet deelnemen aan de beoordeling van de betrokken inschrijvingen. De Commissie vindt dat zij deze bepaling in acht heeft genomen door de manier waarop zij heeft gehandeld.

2.3 De Commissie blijkt dus, toen zij erachter kwam dat er sprake was van belangenverstrengeling omdat een lid van het beoordelingscomité banden had met een van de inschrijvers, stappen te hebben gedaan om de situatie recht te zetten door de eerste beoordeling te annuleren en voor een herbeoordeling door nieuwe beoordelaars te zorgen. De Commissie gaf voorts instructies om ervoor te zorgen dat de betrokken persoon in de toekomst niet meer als beoordelaar zou worden aangesteld. De Ombudsman vindt dat de Commissie in de gegeven omstandigheden passende maatregelen heeft genomen. Klager heeft niet bewezen dat de Commissie in het geval van zo'n belangenverstrengeling, uit hoofde van de voorschriften van toepassing op de aanbesteding, verplicht zou zijn geweest zowel de betrokken beoordelaar als de betrokken inschrijver uit te sluiten. Artikel 12, lid 5 van de algemene voorschriften voor Tacis-aanbestedingen bepaalt dat als een contract wordt getekend met een inschrijver die artikel 12, lid 4 overtreedt, de aanbestedende dienst "het contract met onmiddellijke inwerkingtreding kan opzeggen". De Commissie is dus niet verplicht het contract op te zeggen, maar kan dat doen als zij dat nodig oordeelt. De Ombudsman is van mening dat klager niet heeft aangetoond dat de Commissie de grenzen van haar discretionaire bevoegdheid in het onderhavige geval heeft overschreden.

2.4 In de gegeven omstandigheden blijkt er wat de tweede bewering betreft dus geen sprake te zijn van een geval van wanbeheer van de zijde van de Commissie.

3 Niet nemen van passende maatregelen bij ingrijpende wijzigingen

3.1 Klager beweert dat de Commissie geen passende maatregelen heeft genomen hoewel GFA meer dan tweederde van zijn team voor langere duur in de weken na de ondertekening van het contract verving.

3.2 De Commissie antwoordt hierop dat zij drie maanden na de ondertekening van het contract ervan op de hoogte werd gebracht dat de oorspronkelijk door GFA voorgestelde teamleider wegens gezondheidsproblemen niet in staat was zijn taken te vervullen. De Commissie stemde in de gegeven omstandigheden, overeenkomstig de voorschriften, in met de vervanging van deze deskundige. In tegenstelling met wat klager beweerde, waren er buiten dit ene geval geen andere vervangingen van deskundigen voor langere duur voor dit contract geweest. De Commissie ontving een paar weken voor de datum waarop zij haar standpunt aan de Ombudsman deed toekomen een voorstel voor de vervanging van een tweede deskundige voor langere duur.

3.3 De Ombudsman is van mening dat de door de Commissie verstrekte uitleg aanvaardbaar is en dat klager zijn bewering niet hard heeft kunnen maken.

3.4 In de gegeven omstandigheden blijkt er wat de derde bewering betreft geen sprake te zijn van wanbeheer van de zijde van de Commissie.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Het getuigt van goede administratieve praktijk dat de overheid zich in aanbestedingsprocedures houdt aan de regels die voor deze procedures zijn vastgesteld. De Ombudsman is van oordeel dat de Commissie door inschrijvers toe te staan honoraria van deskundigen op te nemen onder voor vergoeding in aanmerking komende posten zich niet heeft gehouden aan de voorschriften die van toepassing zijn op de aanbesteding en in strijd heeft gehandeld met het doel dat met deze voorschriften wordt nagestreefd. Dit is een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om specifieke gebeurtenissen die in het verleden hebben plaatsgevonden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

**BEURS VAN DE
COMMISSIE VOOR
IN JAPAN
WERKENDE
EU-
WETENSCHAPPER**

*Besluit inzake klacht
1100/2001/GG tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

De EU verleent beurzen om wetenschappers uit lidstaten in staat te stellen onderzoek te doen in Japan. De beurzen worden momenteel in het kader van het vijfde kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie verleend voor de duur van twee jaar en voor elkaar overlappende periodes. Dit betekent dat de groep die in 1999 van start ging (de dertiende groep *Science and Technology Fellows* sinds de inwerkingtreding van de regeling, "STF 13" genoemd) van maart 1999 tot maart 2001 in Japan verbleef. De volgende groep ("STF 14") startte in 2000 en blijft tot 2002 enzovoort.

Alle beurzen tot en met die van groep STF 12 werden in yen betaald. Een aantal wetenschappers van groep STF 13 ontving de beurs in euro. Ingevolge de daling van de wisselkoers van de euro ten opzichte van de yen ontvingen deze wetenschappers een veel lager bedrag dan degenen die in yen werden betaald. Nadat deze wetenschappers zich daarover hadden beklagd bij de Commissie en vervolgens bij de Ombudsman, werden zij voor de geleden schade vergoed⁵⁹.

Klager in de onderhavige zaak, een Duitse wetenschapper, behoort tot groep STF 14 (2000 tot 2002). De leden van deze groep worden in euro betaald. In oktober 2000 besloot de Commissie het bedrag dat maandelijks aan de leden van STF 14 wordt betaald op te trekken voor de tweede helft van hun verblijf in Japan. Klager beweerde dat hij en zijn collega's nog altijd heel wat minder kregen dan hun collega's van groep STF 13 (wat het eerste jaar betreft) en hun collega's van groep STF 15 (wat het tweede jaar betreft) voor dezelfde periode en dat zij derhalve werden gediscrimineerd.

Op 5 december 2000 schreven klager en verschillende collega's een brief aan de Commissie om compensatie te vragen. In haar antwoord van 21 maart 2001 zei de Commissie dat zij zich aan de voorwaarden van de individuele overeenkomsten had gehouden en dat klagers wettelijk geen recht op compensatie hadden. Zij wees tevens op haar besluit van oktober 2000 om de maandelijkse vergoedingen te verhogen. Op 15 juni 2001 schreef klager opnieuw naar de Commissie. Volgens klager had hij op het moment dat hij onderhavige klacht bij de Ombudsman indiende nog altijd geen antwoord op die brief gekregen. Klager beweerde dat de Commissie niet binnen een redelijke termijn op zijn brieven had geantwoord en haar besluit tot verwerping van de vordering tot compensatie niet had gemotiveerd. Voorts beweerde hij dat de Commissie de zaak op de lange baan probeerde te schuiven. Hij vond dit van de zijde van de Commissie een schending van zijn recht op behoorlijk bestuur overeenkomstig artikel 41 van het Handvest van de grondrechten.

Samengevat beweerde klager in zijn klacht van juli 2001 het volgende:

- (1) de Commissie gaf hem geen vergoeding voor de schade die hij leed door de lagere wisselkoers van de euro ten opzichte van de yen;
- (2) de Commissie schond zijn recht op behoorlijk bestuur.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

Wat STF 13 betreft, was een maandelijks bedrag van 445.000 yen in het vooruitzicht gesteld. In een aantal contracten die vervolgens met wetenschappers werden gesloten, was dat bedrag opgenomen. In andere contracten, die door andere diensten werden behandeld,

⁵⁹

Zie besluit van de Ombudsman van 30 maart 2001 inzake klacht 1393/99(IJH)/BB, beschikbaar op de website van de Ombudsman (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) en in het Jaarverslag 2001.

was het equivalent in euro (3.063 €) opgenomen. Ingevolge de daling van de koers van de euro ten opzichte van de yen besloot de Commissie de wetenschappers wier beurs in euro was uitgedrukt schadeloos te stellen zodat zij het equivalent van 445.000 yen zouden ontvangen.

Zowel voor STF 14 als voor STF 15 was een maandelijks bedrag van 3.063 € in het vooruitzicht gesteld. Tijdens de onderhandelingen over de contracten besloot de Commissie evenwel, rekening houdend met de daling van de wisselkoers van de euro ten opzichte van de yen, het maandelijks bedrag op te trekken tot 3.600 € voor STF 14 en tot 4.470 € voor STF 15. De maandelijks toelage voor de wetenschappers van STF 14 was voor het tweede jaar ook verhoogd tot 4.470 €.

De Commissie vond derhalve dat zij haar verbintenissen was nagekomen en noch het vertrouwensbeginsel, noch het beginsel van gelijke behandeling had geschonden. Toch hadden de diensten van de Commissie de financiële voorwaarden van de verschillende groepen aan een vergelijkend onderzoek onderworpen. Op basis van dat onderzoek waren alle wetenschappers van STF 14 er in november 2001 van in kennis gesteld dat de Commissie voornemens was ze nog een schadevergoeding toe te kennen. Deze schadevergoeding zou worden betaald zodra zij hadden ingestemd met het aan de hand van het onderzoek vastgestelde bedrag.

Het klopte dat de Commissie pas op 21 maart 2001 op de brief van 5 december 2000 had geantwoord. Daar was een verklaring voor: het ging om een complexe zaak waarover tal van interne discussies moesten worden gevoerd met verschillende diensten, die de situatie en mogelijke oplossingen zeer zorgvuldig hadden onderzocht. Klager en verschillende van zijn collega's hadden op 15 juni 2001 weliswaar nog een brief naar de Commissie gestuurd, maar de delegatie in Tokio had ondertussen voortdurend contact met hen gehouden. Voorts hadden de diensten van de Commissie zeven van de fellows van STF 14, met inbegrip van klager, op 12 juni 2001 ontmoet en uitgelegd hoe de stand van zaken was.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen stelde klager de Ombudsman ervan in kennis dat de Commissie bij een videovergadering begin december 2001 had voorgesteld aan de wetenschappers van STF 14 verdere betalingen van 11.037 tot 11.726 € te doen en dat hijzelf en de anderen dit voorstel hadden aanvaard. Het geld was echter nog niet op hun rekening gekomen.

Klager herhaalde niettemin dat de Commissie zijn recht op behoorlijk bestuur had geschonden. Hij beklemtoonde dat hij drie maanden had moeten wachten op een kort antwoord op zijn brief van december 2000. Op zijn brief van juni had hij pas in augustus 2001 een antwoord gekregen. Volgens klager had de Commissie in twaalf maanden amper vier keer contact met hem opgenomen en bij de laatste twee gelegenheden had zij dit slechts onder druk van de Ombudsman gedaan. Klager merkte op dat hij tijdens de videovergadering had gezegd dat de Commissie zich wel mocht verontschuldigen. Er was evenwel geen formeel excuus gekomen.

BESLUIT

1 Niet verlenen van compensatie wegens daling van wisselkoers

1.1 Aan klager, een Duitse wetenschapper, was door de Europese Commissie in het kader van het vijfde kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie een beurs voor een verblijf van twee jaar in Japan toegewezen. Hij beweerde dat hij door een daling van de wisselkoers van de euro ten opzichte van de yen minder had ontvangen dan vergelijkbare wetenschappers die een jaar eerder of later in Japan waren gearriveerd en dat hij dus was gediscrimineerd.

1.2 In haar standpunt was de Commissie van oordeel dat zij haar verbintenissen was nagekomen en zij noch het vertrouwensbeginsel, noch het beginsel van gelijke behandeling had geschonden. De Commissie wees er niettemin op dat zij een vergelijkend onderzoek had verricht en dat zij voornemens was op basis daarvan nog een schadevergoeding aan klager en zijn collega's te geven.

1.3 In zijn opmerkingen bracht klager de Ombudsman ervan op de hoogte dat de Commissie had voorgesteld verdere betalingen van 11.037 € tot 11.726 € aan klager en zijn collega's te doen en dat dit voorstel was aanvaard.

1.4 Klager beklemtoonde dat dit bedrag nog niet was betaald. De Ombudsman vertrouwt er evenwel op dat de Commissie het aan klager verschuldigde bedrag zo spoedig mogelijk zal betalen.

1.5 De Commissie blijkt derhalve maatregelen te hebben genomen om dit aspect van de klacht tot tevredenheid van klager te regelen.

2 Schending van het recht op behoorlijk bestuur

2.1 Klager beweert dat de Commissie zijn brieven d.d. 5 december 2000 en 15 juni 2001 niet binnen een redelijke termijn beantwoordde en haar besluit tot verwerping van de eis tot schadevergoeding niet met redenen omkleedde. Hij is voorts van mening dat de Commissie de zaak opzettelijk op de lange baan probeerde te schuiven. Volgens hem heeft de Commissie aldus zijn recht op behoorlijk bestuur overeenkomstig artikel 41 van het Handvest van de grondrechten geschonden.

2.2 De Commissie geeft toe dat zij de eerste brief van 5 december 2000 pas op 21 maart 2001 beantwoordde. Volgens de Commissie was dit te wijten aan het feit dat het om een complexe zaak ging waarover tal van interne discussies moesten worden gevoerd met verschillende diensten, die de situatie en mogelijke oplossingen zeer zorgvuldig moesten onderzoeken. Klager en verschillende van zijn collega's hadden op 15 juni 2001 weliswaar nog een brief naar de Commissie gestuurd, maar de delegatie in Tokio had ondertussen voortdurend contact met hen gehouden. Voorts hadden de diensten van de Commissie zeven van de fellows van STF 14, met inbegrip van klager, op 12 juni 2001 ontmoet en uitgelegd hoe de stand van zaken was.

2.3 Artikel 41, lid 1 van het Handvest van de grondrechten bepaalt dat eenieder er recht op heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen en organen van Unie worden behandeld. De Ombudsman wijst erop dat klager in het onderhavige geval begin december 2000 voor het eerst naar de Commissie schreef. De videovergadering waarop de Commissie aanbood een bijkomende betaling te doen vond begin december 2001 plaats.

2.4 De Commissie heeft bijgevolg bijna een heel jaar nodig gehad om met een oplossing voor het door klager en zijn collega's aan de orde gestelde probleem te komen. In dit verband zij erop gewezen dat er maar een eenvoudig rekensommetje nodig was om vast te stellen of de bewering van klager klopte dat zijn beurs inderdaad lager was dan die van vergelijkbare wetenschappers. De Ombudsman kan erin komen dat het enige tijd vergt om een beslissing te nemen over de noodzakelijke maatregelen en de middelen te vinden om bijkomende compenserende betalingen te verrichten. Maar aangezien klager slechts voor twee jaar in Japan verbleef en de beurs bedoeld was om de uitgaven van zijn verblijf te helpen dekken, was het des te belangrijker dat er zo spoedig werd gereageerd. Bovendien was de Commissie reeds op de hoogte van het probleem voordat klager zich tot haar wendde, aangezien zij in november 1999 een soortgelijke klacht had ontvangen⁶⁰. In de gegeven omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie de zaak niet binnen

⁶⁰

Zie besluit van de Ombudsman van 30 maart 2001 inzake klacht 1393/99/(IJH)/BB, beschikbaar op de website van de Ombudsman (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>) en in het Jaarverslag 2001.

een redelijke termijn heeft behandeld. Dit is een geval van wanbeheer en de Ombudsman vindt het nodig er een kritische opmerking over te maken.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Artikel 41, lid 1 van het Handvest van de grondrechten bepaalt dat eenieder er recht op heeft dat zijn zaken onpartijdig, billijk en binnen een redelijke termijn door de instellingen en organen van Unie worden behandeld. De Ombudsman wijst erop dat de Commissie bijna een heel jaar nodig heeft gehad om met een oplossing voor het door klager aan de orde gestelde probleem te komen. Hij merkt bovendien op dat de Commissie reeds op de hoogte was van het probleem voordat klager zich tot haar wendde, aangezien zij in november 1999 een soortgelijke klacht had ontvangen. In de gegeven omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie de zaak niet binnen een redelijke termijn heeft behandeld. Dit is een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen in het verleden, is het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

CREËREN VAN EEN RESERVEFONDS

*Besluit inzake klacht
1165/2001/ME tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Klager was de secretaris-generaal van het Europees Milieubureau (EEB), een koepelorganisatie zonder winstoogmerk, die als doel heeft het milieubeleid van de EU te verbeteren. Klager diende in juli 2001 de klacht in namens het EEB. Financieel gezien is het EEB hoofdzakelijk afhankelijk van financiering van de Europese Commissie (tot 50%) en van regeringssubsidies. Daarnaast ontvangt het EEB jaarlijks ongeveer 45.000 € aan contributies. De bij de Ombudsman ingediende klacht had betrekking op subsidieovereenkomst SUF 99/84875 en een geschil tussen het EEB en de Commissie ingevolge het besluit van de Commissie om de laatste betaling van haar subsidie voor het jaar 1999 te verminderen met 30.787,27 €.

De achtergrond van de klacht was als volgt.

Klager wees op de structurele financiële zwakheid van het EEB, dat namelijk niet over financiële reserves beschikte. Reserves zijn noodzakelijk om onverwachte verliezen op te vangen en te garanderen dat, wanneer subsidies achterwege blijven, het EEB zijn wettelijke verplichtingen tegenover zijn personeel en andere belanghebbenden kan blijven vervullen. In 1996 kreeg het EEB van zijn accountants de raad een reservefonds voor bedrijfskapitaal in het leven te roepen. De organisatie stemde ermee in zo'n fonds te creëren met de inkomsten uit contributies, aangezien andere donoren zoals de Commissie alleen activiteiten financierden. Tot 1999 moesten de reserves worden gebruikt voor de vereffening van uitstaande schulden. Na 1999 werden middelen opzij gelegd in een reservefonds voor bedrijfskapitaal. Het EEB dacht dat het hiervoor de toestemming had van het DG Milieu. In 2000 bleek evenwel dat de Commissie dit niet kon aanvaarden. De Commissie verlaagde haar laatste termijn aan het EEB met het genoemde bedrag, namelijk 30.787,27 €.

Het EEB vocht dit besluit aan in ontmoetingen en brieven met het DG Milieu van de Commissie alsook met het DG Financiële Controle en mevrouw Michaela SCHREYER, het Commissielid dat verantwoordelijk is voor de begroting. Deze pogingen waren vruchteloos wat de subsidie voor 1999 betreft, maar hadden volgens klager als positief resultaat dat de Commissie de overeenkomst met het EEB, alsook met andere NGO's die zich in dezelfde positie bevonden, in 2000 aanpaste om een herhaling van het conflict te voorkomen. Of het probleem hiermee is verholpen, is volgens klager allerminst zeker.

Het EEB kon het resultaat van het geschil over 1999 niet aanvaarden, aangezien zowel het bedrag in kwestie als het beginsel voor het bureau zeer belangrijk waren. De redenering van de Commissie was volgens het EEB betwistbaar en onredelijk en ondermijnde zijn na 1996 gevoerde beleid om de financiële crises die het in het verleden had gekend te voorkomen. Klager bleef ervan overtuigd dat de Commissie haar eigen regels verkeerd interpreteerde en bracht samengevat de volgende argumenten naar voren. Ten eerste, de Commissie eist dat het EEB zich houdt aan de principes van gezond financieel beheer, zoals vastgesteld in het Vademecum voor subsidiebeheer. Daartoe behoort volgens klager en de accountants van het EEB ook de vorming van een redelijke reserve voor bedrijfskapitaal. Ten tweede, het EEB heeft geen middelen van de Commissie gebruikt om de reserves aan te leggen, noch middelen waarover het in het kader van medefinanciering zelf moet beschikken om de subsidie van de Commissie te kunnen ontvangen. Alleen inkomsten uit de bijdragen van EEB-leden werden gebruikt. Ten derde, de Commissie financierde het activiteitenprogramma van het EEB, niet het EEB als organisatie. Het activiteitenprogramma voor 1999 leidde tot een verlies van 11.002 €, dat werd gecompenseerd met bijdragen van leden die oorspronkelijk voor het reservefonds waren bedoeld. Bijgevolg werd slechts 30.787,27 € in het reservefonds gestopt. Ten vierde, de Commissie noemde dit bedrag “winst”, terwijl het EEB een organisatie zonder winstoogmerk is. Het ging bij dit bedrag om niet-subsidiabele kosten overeenkomstig artikel 10, lid 4, van de algemene voorwaarden van toepassing op subsidieovereenkomsten van de Europese Gemeenschappen (gehecht aan de subsidieovereenkomst). Klager aanvaardde dat dit bedrag niet in aanmerking kwam voor steun van de Commissie en daarom werd het ook volledig betaald met bijdragen van leden en niet berekend op basis van de middelen waarover het bureau voor medefinanciering moest beschikken. Ten vijfde, de Commissie had het volledige bedrag dat voor de reserve was bestemd in beslag genomen, en niet het deel ervan dat overeenstemde met haar bijdrage aan de activiteiten van het EEB. Dit was in strijd met het Vademecum voor subsidiebeheer en met artikel 11, lid 3, van de algemene voorwaarden.

Samengevat beweerde klager dat de Commissie ten onrechte besloot de laatste betaling aan het EEB in het kader van subsidieovereenkomst SUF 99/84875 met 30.787,27 € te verminderen. Klager eiste dat dit bedrag zou worden terugbetaald.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd voor opmerkingen doorgezonden naar de Commissie. In haar standpunt wees de Commissie erop dat zij niet over de feiten, maar wel over de interpretatie ervan met het EEB van mening verschilde.

De Commissie verklaarde dat het Vademecum alleen als leidraad dient en niet wettelijk bindend is. Gezond financieel beheer moet worden gezien als een noodzakelijke voorwaarde om communautaire financiering te ontvangen, en niet als een rechtvaardiging om financiële reserves op te bouwen. De Commissie verwierp ook het argument van klager dat noch de subsidie van de Commissie noch de eigen middelen voor medefinanciering werden gebruikt voor het reservefonds en voerde aan dat, overeenkomstig het financieringsprogramma voor NGO's, alle inkomsten en uitgaven in aanmerking moeten worden genomen om de lopende kosten en activiteiten te financieren (de zogenoemde activiteitenfinanciering). Dit betekent dat contributies niet kunnen worden opzij gelegd om een reserve te creëren, aangezien ze ter compensatie van uitgaven moeten worden gebruikt.

In tegenstelling tot het standpunt van klager dat de Commissie het EEB niet als organisatie op zich financierde, verklaarde de Commissie dat de subsidieovereenkomst (het contract) alle soorten uitgaven dekt, met slechts enkele uitzonderingen zoals vermeld in de algemene voorwaarden, die een integrerend bestanddeel van de overeenkomst uitmaken.

De overeenkomst dekt met name ook algemene kosten, zonder beperking in de vorm van een vergoedingspercentage. Het door het EEB genoemde verlies is een boekhoudkundige kunstgreep, aangezien het EEB besloot een reserve aan te leggen met middelen die het niet mocht behouden. Deze middelen hadden overeenkomstig de bepalingen van de overeenkomst als vaste inkomsten moeten worden aangemerkt.

De term “winst” kan misleidend zijn, aangezien organisaties zonder winstoogmerk geen winst kunnen maken. Artikel 3, lid 4, van de subsidieovereenkomst is duidelijk op dat punt: *“De begunstigde stemt ermee in dat de subsidie in geen geval mag leiden tot winsten en wordt beperkt tot het bedrag dat nodig is om de ontvangsten en de uitgaven van de actie met elkaar in evenwicht te brengen”*. Voorzieningen voor eventuele toekomstige verliezen of schulden komen niet in aanmerking voor subsidie (artikel 10, lid 4, van de algemene voorwaarden) hetgeen volgens de Commissie betekent dat de begunstigde geen enkele bevoegdheid heeft om voorzieningen te creëren waardoor de voor de compensatie van uitgaven beschikbare ontvangsten worden verlaagd.

De Commissie benadrukte dat zij het bedrag van de contributies niet in beslag had genomen. Het bedrag moest daarentegen worden gebruikt om de uitgaven van de actie te compenseren. Als gevolg hiervan werd de subsidie beperkt tot het resterende verschil tussen inkomsten en uitgaven.

De Commissie zei te kunnen begrijpen dat klager zijn financiële status wilde verbeteren, zoals zijn accountants hem hadden aanbevolen. De in 1999 gesloten overeenkomst, die het voorwerp van de klacht van het EEB uitmaakte, bood echter geen geschikte rechtsgrondslag om de eis van het EEB inzake het in het leven roepen van een reservefonds te ondersteunen. De conclusie van de Commissie luidde dat de subsidieovereenkomst moest worden nageleefd en geen andere interpretatie toeliet dan de volledige teruggave van financiële overschotten. De overeenkomst voorzag in de toegepaste vermindering en bepaalde dat deze bindend was voor de begunstigten.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht. De kernvraag in verband met behoorlijk bestuur was of de subsidieovereenkomst slechts één interpretatie toeliet. Klager was ervan overtuigd dat de Commissie op basis van de overeenkomst de vorming van een bescheiden reservefonds voor bedrijfskapitaal kon toelaten. Dit was in overeenstemming met de algemene voorschriften van het Vademecum en met de beginselen van gezond financieel beheer.

Het Vademecum is weliswaar niet wettelijk bindend, maar bevat duidelijke aanwijzingen over hoe belangrijk het is voor de Commissie dat de begunstigde in staat is om financiële risico's en verliezen die mogelijk kunnen optreden op te vangen. Wat het tweede en derde argument van klager betreft, merkte hij op dat in de subsidieovereenkomst het woord “actie” werd gebruikt. Voor het EEB betekende “actie” de tenuitvoerlegging van het werkprogramma dat het bij de Commissie had ingediend en dat deel uitmaakte van de overeenkomst. Met dit werkprogramma werd ook een begroting ingediend, waarin de verwachte inkomsten uit contributies van ongeveer 40,000 € niet waren opgenomen. Deze inkomsten werden niet in de begroting opgenomen omdat ze, na jaren van schuldaflossingen, voor de vorming van een reservefonds zouden worden gebruikt. Het DG Milieu van de Commissie was op de hoogte van deze praktijk, waarmee in 1997 werd begonnen na gesprekken met datzelfde DG. Het verschil met 1997 en 1998 was dat in die jaren de contributies werden gebruikt voor de betaling van uitstaande schulden, die door de Commissie als niet-subsidiabele kosten worden beschouwd.

Ten aanzien van de argumenten over een mogelijke “winst” voor het EEB, stelde klager dat het standpunt van de Commissie inhoudt dat een organisatie haar recht op gezond financieel beheer moet opgeven wanneer zij een overeenkomst sluit, aangezien zij verplicht is al haar inkomsten te gebruiken voor de compensatie van uitgaven zonder voor-

zieningen te kunnen treffen voor het opvangen van mogelijke verliezen. De Commissie bevestigde dat voorzieningen voor mogelijke toekomstige verliezen of schulden niet-subsidiabele kosten zijn, maar ontnam het EEB tegelijkertijd de mogelijkheid een dergelijke voorziening aan te leggen in de vorm van een financiële reserve. Klager benadrukte dat de inkomsten uit contributies van ongeveer 40.000 € geen deel uitmaakten van de inkomsten van de begroting, die de Commissie als onderdeel van de overeenkomst had goedgekeurd. Er was derhalve geen sprake van een vermindering van de voor de tenuitvoerlegging van het werkprogramma beschikbare ontvangsten. In feite werd slechts een zeer bescheiden bedrag in de reserve gestopt, en klager verwierp de argumenten van de Commissie volgens welke het EEB willekeurig een groot geldbedrag opzij zou leggen en de voor de compensatie van uitgaven beschikbare ontvangsten kunstmatig zou verlagen. Volgens klager werd de tenuitvoerlegging van het door de Commissie goedgekeurde werkprogramma voor 1999 niet nadelig beïnvloed door het besluit van het EEB om de contributies opzij te leggen.

Ten aanzien van het feit dat de Commissie het volledige bedrag verrekende, en niet een deel ervan, verwees klager naar artikel 11, lid 3, van de algemene voorwaarden, waarin duidelijk sprake is van een evenredige vermindering. Klager vond de interpretatie van de Commissie om twee redenen verkeerd. Ten eerste, omdat het Nederlandse Ministerie van Milieu, een andere donor van het werkprogramma van het EEB, een vraag over het vermeende overschot had gesteld. Indien er inderdaad een overschot was geweest, zou het EEB ongeveer 10% aan het ministerie hebben moeten terugbetalen. Het ministerie aanvaardde echter de uitleg van het EEB. Indien het deze uitleg niet had aanvaard, zouden twee andere donoren een evenredige terugbetaling hebben geëist en zou het EEB 110% van het vermeende overschot hebben moeten terugbetalen. Ten tweede, terwijl het EEB een aanzienlijk deel van zijn financiering van de Commissie ontvangt, krijgen sommige andere milieuorganisaties, in het kader van hetzelfde programma, een veel kleiner percentage van hun begrotingsmiddelen van de Commissie, soms slechts 10%. Zou het billijk zijn indien de Commissie 100% van het vermeende overschot zou verrekenen indien zij slechts 10% daarvan had gefinancierd?

Klager concludeerde dat hij nog steeds niet met het standpunt en de interpretatie van de Commissie kon instemmen. Het was niet in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur dat de Commissie de door haar gesteunde organisaties verplichtte om zonder financiële reserves te werken.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Geschilpunten tussen de Commissie en klager

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen was de Ombudsman er niet van overtuigd dat de Commissie passend had gereageerd op de vordering van klager.

Mogelijkheid van een minnelijke schikking

Op 12 maart 2002 diende de Ombudsman een voorstel voor een minnelijke schikking in bij de Commissie. In zijn brief verzocht de Ombudsman de Commissie te overwegen het bedrag van 30.787,27 € terug te betalen aan klager, of anderszins de Ombudsman een samenhangende en redelijke uiteenzetting te geven van de rechtsgrondslag voor haar optreden en van de redenen waarom zij ervan overtuigd was dat haar visie op de verbintenissenrechtelijke situatie de juiste was.

In haar antwoord van 3 juni 2002 verwees de Commissie in de eerste plaats naar besluit 97/872/EG⁶¹ van de Raad, dat de rechtsgrondslag vormt voor het financieringsprogramma

⁶¹ Besluit 97/872/EG van de Raad van 16 december 1997 inzake een communautair actieprogramma ter ondersteuning van niet-gouvernementele organisaties die voornamelijk werkzaam zijn op het gebied van milieubescherming, PB L 354/1997, blz. 25.

voor NGO's. Ten aanzien van het feit dat contributies niet als inkomsten zijn opgenomen in de begroting, verklaarde de Commissie dat de begroting hoe dan ook een indicatieve raming is, die wordt opgesteld alvorens in praktijk te worden gebracht. Er is geen enkele aanwijzing waaruit kan worden afgeleid dat contributies niet onder inkomsten uit "andere bronnen" zouden vallen. Derhalve moeten alle ontvangsten, zowel voorziene als niet-voorziene, in aanmerking worden genomen. Artikel 3, lid 4, van de subsidieovereenkomst bepaalt dat *"(...) de subsidie (...) beperkt moet blijven tot het bedrag dat noodzakelijk is om de balans tussen ontvangsten en uitgaven (...) in evenwicht te brengen"*.

Ten aanzien van het feit dat artikel 10, lid 4, van de algemene voorwaarden bepaalt dat eventuele toekomstige verliezen of schulden niet in aanmerking komen voor subsidie, verwees de Commissie naar artikel 11, lid 3, van de algemene voorwaarden, dat als volgt luidt: "Het door de Commissie te betalen maximumbedrag van de subsidie wordt naar evenredigheid verminderd indien uit een vergelijking van de definitieve declaratie met de in de overeenkomst geraamde totale begroting blijkt dat: (...) – de totale inkomsten hoger zijn dan de totale uitgaven; (...)". Aangezien het reservefonds niet was opgenomen in de begroting, zelfs niet als een niet-subsidiabele voorziening, kon het niet als een deel van de totale uitgaven en zeker niet als een deel van de subsidiabele uitgaven worden beschouwd. Wat de evenredige vermindering betreft, verwees de Commissie naar het hierboven genoemde artikel 3, lid 4, en naar artikel 7, lid 2, van de subsidieovereenkomst, waarin is vastgesteld dat indien de in de bijlagen vervatte bepalingen en die van de overeenkomst uiteenlopen, de bepalingen van de overeenkomst van toepassing zijn. Dit betekent dat de subsidie moet worden beperkt tot het bedrag dat nodig is om de balans tussen ontvangsten en uitgaven in evenwicht te brengen. De evenredigheid is alleen van toepassing op subsidiabele uitgaven. Bijgevolg is de subsidie beperkt door drie plafonds: zij kan niet meer dan 580.000 € of 53,73% van de werkelijke subsidiabele kosten bedragen (artikel 3, lid 2) en is beperkt tot het bedrag dat noodzakelijk is om de balans tussen ontvangsten en uitgaven in evenwicht te brengen (artikel 3, lid 4). Bovendien verschillen de overeenkomsten voor de jaren 1997-1998 van de overeenkomst voor 1999. De contractuele voorwaarden waren derhalve niet gelijk. Daarenboven heeft de Commissie nu de mogelijke accumulatie van schulden uit niet-subsidiabele kosten over een langere periode erkend. Om die reden werden in de overeenkomst voor 2000 gunstigere voorwaarden voor klager ingevoerd. Volgens de Commissie had zij hiermee een samenhangende en redelijke uiteenzetting gegeven van de rechtsgrondslag voor haar optreden en van de redenen waarom zij ervan overtuigd was dat haar visie op de verbintenisrechtelijke situatie de juiste was. De Commissie zag derhalve geen enkele reden om het voorstel voor een minnelijke schikking te aanvaarden.

In zijn opmerkingen van 26 juli 2002 over het antwoord van de Commissie handhaafde klager zijn klacht. Hij verklaarde dat de interpretatie van de Commissie van de overeenkomst het onmogelijk maakte om voorzieningen voor toekomstige verliezen of schulden aan te leggen en de beginselen van gezond financieel beheer toe te passen. Klager benadrukte dat hij altijd had aanvaard dat dergelijke voorzieningen noch uit de bijdrage van de EU noch uit de middelen voor medefinanciering van deze bijdrage mochten worden betaald. Het EEB had derhalve andere middelen gevonden, namelijk de inkomsten uit contributies. Deze contributies, waarvan de Commissie wist dat het EEB ze ontving, waren door klager niet als inkomsten aangegeven in de begroting. Uit de begroting bleek duidelijk dat de contributies niet bedoeld waren voor de financiering van het programma. De weigering van de Commissie om voorzieningen voor eventuele toekomstige verliezen of schulden als niet-subsidiabele kosten te aanvaarden en het feit dat zij deze voorzieningen daarentegen als een winst of overschot beschouwde, was in strijd met artikel 10, lid 4, van de algemene voorwaarden, waarin er sprake is van "kosten". Het is ook logisch dat deze zogenoemde niet-subsidiabele kosten niet in de begroting werden vermeld, aangezien de Commissie alleen informatie wilde ontvangen over subsidiabele uitgaven en kosten. Dit wordt ook bevestigd in artikel 3, lid 1, van de subsidieovereenkomst, dat als volgt luidt: *"De gedetailleerde begroting van de actie is opgenomen in bijlage III, die integrerend deel*

uitmaakt van deze overeenkomst, en omvat uitsluitend kosten die in aanmerking komen voor financiering door de Gemeenschap, in de zin van bijlage II.”

Klager bleef bij zijn standpunt dat het moeilijk te begrijpen is dat de Commissie het volledige bedrag kan eisen van wat zij als een overschot beschouwt, aangezien andere donoren eveneens hun geld zouden willen terugkrijgen in geval van een dergelijk overschot. Klager was de Commissie dankbaar voor haar wijziging van de overeenkomst voor 2000, maar benadrukte dat dit niet betekende dat hij haar interpretatie van de vorige overeenkomst, die hij sterk betwistte en die het EEB een hoop geld kostte, moest aanvaarden. Wat de verschillen tussen de overeenkomsten van 1997-1998 en de overeenkomst van 1999 betreft, deze bestonden weliswaar maar waren niet relevant voor de onderhavige zaak. Voor alle drie de jaren paste de Commissie hetzelfde juridische kader toe, namelijk besluit 97/872/EG van de Raad, dat betrekking heeft op de financiering van activiteiten en administratieve kosten in het kader van algemene werkprogramma's. De overeenkomst voor 1999 bevatte een bijlage over algemene voorwaarden, terwijl aan de voorgaande overeenkomsten alleen een bijlage over financiële voorwaarden was gehecht. De definitie van subsidiabele kosten was echter gelijk gebleven alsook de verwijzing naar winsten (ofschoon deze in 1998 niet was gespecificeerd). Klager stelde dat, aangezien het EEB geen winst had gemaakt noch een voorziening voor eventuele toekomstige verliezen of schulden als subsidiabele kosten had aangegeven, dit voor de eindbeoordeling niet relevant was. Klager betreurde het dat de Commissie het voorstel van de Ombudsman voor een minnelijke schikking niet aanvaardde en verzocht de Ombudsman zijn conclusie te handhaven.

In deze omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat er geen minnelijke schikking is bereikt.

BESLUIT

1 Vermindering van betaling – het recht om een reservefonds voor bedrijfskapitaal te creëren

1.1 Klager sloot in 1999 een subsidieovereenkomst (SUF 99/84875) met de Europese Commissie. Op aanraden van zijn accountants en met het oog op een gezond financieel beheer besloot klager een reservefonds voor bedrijfskapitaal in het leven te roepen en daarvoor contributies aan te wenden. Er werden geen financiële bijdragen van de Commissie of middelen voor medefinanciering voor het reservefonds gebruikt. Niettemin besloot de Commissie haar bijdrage te verminderen met het bedrag dat in 1999 in het reservefonds was gestopt. Klager beweerde dat de Commissie ten onrechte besloot de laatste betaling aan het EEB in het kader van de overeenkomst met 30.787,27 € te verminderen. Klager vorderde de terugbetaling van dit bedrag.

1.2 In haar eerste standpunt verklaarde de Commissie dat de in 1999 gesloten overeenkomst, die het voorwerp van de klacht van het EEB uitmaakte, geen rechtsgrondslag bood ter ondersteuning van de eis van klager inzake het in het leven roepen van een reservefonds. De Commissie concludeerde dat de subsidieovereenkomst moest worden nageleefd en geen andere interpretatie toeliet dan de volledige teruggave van financiële overschotten. De overeenkomst voorzag in een dergelijke vermindering en maakte deze bindend voor de begunstigden. In haar antwoord op het voorstel voor een minnelijke schikking bleef de Commissie bij haar standpunt en verwees zij naar de bepalingen van de subsidieovereenkomst en van de algemene voorwaarden.

1.3 De Ombudsman stelt vast dat het geschil betrekking heeft op een tussen het EEB en de Commissie gesloten overeenkomst. Volgens artikel 195 van het EG-Verdrag is de Europese Ombudsman bevoegd klachten te ontvangen “over gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen”. De Ombudsman oordeelt dat wanbeheer zich voordoet wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming

met een regel of beginsel waaraan zij gehouden is. Er kan dus ook sprake zijn van wanbeheer bij het nakomen van verplichtingen die ontstaan uit door communautaire instellingen of organen gesloten contracten.

1.4 De Ombudsman is evenwel van oordeel dat de reikwijdte van het onderzoek dat hij in dergelijke gevallen kan uitvoeren noodzakelijk beperkt is. In het bijzonder is de Ombudsman van oordeel dat hij in geval van betwisting niet moet proberen te achterhalen of een van de partijen contractbreuk heeft gepleegd. Die vraag kan alleen doeltreffend worden behandeld door een bevoegde rechtbank, die de mogelijkheid heeft de argumenten van de partijen betreffende het van toepassing zijnde nationale recht te horen en die zich een oordeel kan vormen over tegenstrijdige bewijzen met betrekking tot de betwiste feiten.

1.5 De Ombudsman vindt derhalve dat hij in zaken die betrekking hebben op contractuele geschillen zijn onderzoek kan beperken tot de vraag of de communautaire instellingen of organen hem een samenhangende en redelijke uiteenzetting hebben gegeven van de rechtsgrondslag voor hun optreden en van de redenen waarom zij ervan overtuigd zijn dat hun visie op de verbintenisrechtelijke situatie de juiste is. Indien dat het geval is, concludeert de Ombudsman dat zijn onderzoek geen wanbeheer aan het licht heeft gebracht. Deze conclusie doet niets af aan het recht van de partijen om hun verbintenisrechtelijke geschil te laten onderzoeken en ten gronde te laten beslechten door een bevoegde rechtbank.

1.6 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie haar subsidie heeft verlaagd met het bedrag dat klager in het reservefonds had gestopt. Aangezien klager handelde op advies van zijn accountants en met het oog op een gezond financieel beheer, en aangezien er geen subsidies van de Commissie of middelen voor medefinanciering werden gebruikt, vindt de Ombudsman het optreden van de Commissie onredelijk. De Ombudsman is er niet van overtuigd dat de Commissie een samenhangende en redelijke uitleg voor haar handelingen heeft gegeven. De Ombudsman zal derhalve een kritische opmerking tot de Commissie richten.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht is het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

De Ombudsman stelt vast dat de Commissie haar subsidie heeft verlaagd met het bedrag dat klager in het reservefonds had gestopt. Aangezien klager handelde op advies van zijn accountants en met het oog op een gezond financieel beheer, en aangezien er geen subsidies van de Commissie of middelen voor medefinanciering werden gebruikt, vindt de Ombudsman het optreden van de Commissie onredelijk. De Ombudsman is er niet van overtuigd dat de Commissie een samenhangende en redelijke uitleg voor haar handelingen heeft gegeven.

Omdat het bij dit aspect van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

De conclusie van de Ombudsman weerhoudt klager er niet van de zaak voor een bevoegde rechtbank te brengen.

NIET-BETALING VAN SUBSIDIE

*Besluit inzake klacht
1272/2001/SM
(vertrouwelijk) tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Aan de onderhavige klacht lagen de volgende, onbetwiste feiten ten grondslag.

De Commissie publiceerde op 20 augustus 1998 een oproep tot het indienen van voorstellen (de aankondiging) met het oog op de verbetering van het financiële klimaat voor Europese kleine en middelgrote ondernemingen, KMO's. Klager, een bedrijf, diende een subsidieaanvraag in voor een haalbaarheidsstudie in het kader van het eerste pakket activiteiten inzake netwerken van particuliere investeerders en KMO's. De aanvraag werd op 30 september 1999 bij de Commissie ingediend voor een project dat in 2000 van start ging. De aankondiging had betrekking op twee procedures: de selectieprocedure, die gebaseerd was op de in de aankondiging omschreven selectiecriteria en waarin de geschiktheid van de subsidieaanvragen werd onderzocht, en een gunningsprocedure, waarin het selectiecomité de geselecteerde subsidieaanvragen met elkaar vergeleek op basis van de in de aankondiging vastgelegde gunningscriteria en uiteindelijk een opdracht aan een begunstigde toewees.

In mei 2000 verzocht de Commissie klager om bankgegevens met het oog op de opstelling van een contract. Na ontvangst van deze fax versterkte klager de structuur van zijn bedrijf (marketing, personeel) in afwachting van de goedkeuring van de Commissie. De financiële diensten van de Commissie waren echter begonnen aan een audit van de JOP-projecten van de Commissie, d.w.z. communautaire steunregelingen in PHARE-landen, en in het kader van deze audit hadden ze ook een onderzoek naar een van de partners van het bedrijf ingesteld. Het project waarbij klager was betrokken werd opgeschort totdat opheldering over de beschuldigingen tegen zijn zakenpartner was verschaft. Ondertussen wijzigde de Commissie haar programmaprioriteiten en in april 2001 werd het onderhavige project beëindigd.

Toen klager tegen het einde van december 2000 nog geen contract had ontvangen, nam hij contact op met de Commissie om te informeren naar het tijdschema van het project en de goedkeuring van de subsidie voor zijn haalbaarheidsstudie. Aan klager werd informeel meegedeeld dat de Commissie aan een audit van het JOP-programma was begonnen. In augustus 2001 bracht de Commissie het bedrijf ervan op de hoogte dat het op een reservelijst was geplaatst, maar dat het project was afgesloten en dat er geen contract zou worden opgesteld. Klager diende op 30 augustus 2001 een klacht in bij de Europese Ombudsman en verzocht laatstgenoemde om hulp.

In zijn klacht formuleerde klager de volgende beweringen.

- 1) De Commissie verzuimde de subsidie te betalen na het voorstel te hebben goedgekeurd.
- 2) De Commissie verzuimde klager binnen een redelijke termijn ervan op de hoogte te brengen dat het project was beëindigd. De Commissie bracht klager evenmin op de hoogte van het feit dat zijn aanvraag was opgeschort en dat de Commissiediensten een onderzoek naar de zakenpartner van het bedrijf, de heer X, waren begonnen.

Volgens klager moet de Commissie de subsidieovereenkomst ondertekenen, zoals zij had beloofd, en de subsidie betalen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

Op 28 augustus 1998 publiceerde de Commissie een oproep tot het indienen van voorstellen voor de ondersteuning van kleine en middelgrote bedrijven (KMO's) via de ont-

wikkeling van “Business Angels” netwerken, waarvoor zij subsidies ter beschikking stelde. Op 30 september 1999 diende klager, het bedrijf XXX, een voorstel in voor projecten die in 2000 van start gingen. De Commissie bevestigde de ontvangst van het voorstel bij brief van 29 oktober 1999, waarin zij klager ervan op de hoogte bracht dat haar selectiecomité zijn voorstel te zijner tijd zou analyseren. Na deze analyse plaatste de ordonnateursdienst, DG Ondernemingen, het voorstel op een reservelijst, hetgeen betekende dat het door de eerste selectiefase was gekomen, maar in deze fase werd nog geen besluit over de toekenning van de subsidie genomen. Op 4 mei 2000 verzocht DG Ondernemingen klager om bankgegevens met het oog op het sluiten van een subsidieovereenkomst. Nadat de Commissiediensten een audit van verscheidene JOP-projecten waren begonnen, voerden ze nader onderzoek uit naar de activiteiten van een van de zakenpartners van klager. Terwijl dit onderzoek gaande was, besloot DG Ondernemingen het project van het bedrijf op te schorten in afwachting van de opheldering van de beschuldigingen.

Op 24 januari 2001 vond een bijeenkomst plaats tussen DG Ondernemingen en vertegenwoordigers van het bedrijf, die kenbaar maakten dat zij er nog altijd op rekenden dat hun bedrijf een subsidieovereenkomst met de Commissie zou sluiten en hun ongenoegen uitten over de lange duur van de interne auditprocedure. DG Ondernemingen deelde hen vervolgens mee dat de Commissie niet van plan was een subsidieovereenkomst met hun bedrijf te sluiten alvorens de beschuldigingen tegen de zakenpartner waren opgehelderd en dat het voorstel intussen werd opgeschort. Enkele maanden later, in april 2001, besloot DG Ondernemingen om de actie Business Angels netwerken te beëindigen, waardoor drie resterende voorstellen waaronder dat van klager niet werden uitgevoerd.

In antwoord op de brief van klager van 11 juni 2001 bracht de Commissie klager bij schrijven van 23 augustus 2001 ervan op de hoogte dat de actie was beëindigd en dat er geen subsidieovereenkomst zou worden gesloten. Op 30 augustus 2001 antwoordde klager op de brief van de Commissie, waarbij hij de Commissie verzocht om meer bijzonderheden te verstrekken en een subsidieovereenkomst te ondertekenen. Op dezelfde dag diende klager een klacht in bij de Ombudsman. De Commissie stuurde op 11 oktober 2001 een voorlopig antwoord aan klager, waarbij zij hem ervan in kennis stelde dat DG Ondernemingen bezig was met een aanvullende analyse van het voorstel van klager, in het kader waarvan het ook een verzoek om informatie aan de handelsrechtbank van Nijvel (België) had gericht met betrekking tot de structuur en de registratie van het bedrijf.

Ten slotte leverde de Commissie commentaar op de beweringen van klager.

Volgens de Commissie heeft zij niet verzuimd de subsidie te betalen, aangezien zij geen verbintenis was aangegaan om een dergelijke subsidie aan klager toe te kennen. Het feit dat het voorstel op een reservelijst was geplaatst, wat betekende dat het de eerste selectiefase was doorgekomen maar dat er nog geen besluit over de toekenning van de subsidie was genomen, stond niet gelijk met een verplichting om een subsidie toe te kennen. De ontvangstbevestiging die op 29 oktober 1999 naar klager werd gestuurd en de fax van 4 mei 2000 waarin om bankgegevens werd verzocht, maken deel uit van de administratieve praktijk van de Commissie en staan niet gelijk met een verbintenis van haar kant.

Ten aanzien van de bewering dat de Commissie heeft verzuimd klager binnen een redelijke termijn ervan op de hoogte te brengen dat het project was beëindigd, verklaart de Commissie dat het voorstel van het bedrijf werd opgeschort totdat het fraudeonderzoek was afgesloten. Het resterende budget van de actie “Business Angels” voor het jaar 2000 werd overgedragen naar het jaar 2001 en was niet langer geldig op het einde van maart 2001. Op dat moment besloot DG Ondernemingen om de actie “Business Angels” te beëindigen en deelde het klager mee dat de actie was stopgezet en dat er geen verdere subsidies werden toegekend.

Ten slotte, ten aanzien van de bewering dat de Commissie had verzuimd klager mee te delen dat zijn voorstel was opgeschort, verklaart de Commissie dat het bedrijf hiervan op

de hoogte was gebracht tijdens de bijeenkomst met ambtenaren van DG Ondernemingen op 24 januari 2001. Ten aanzien van de bewering dat de Commissie klager niet had meegedeeld dat de Commissiediensten een audit uitvoerden met betrekking tot zijn zakenpartner, verklaart de Commissie dat klager hier eveneens van op de hoogte was gebracht tijdens de bovengenoemde bijeenkomst van januari 2001. Bovendien onderlijnde de Commissie dat het Europees Bureau voor fraudebestrijding, OLAF, in oktober 2000 een onderzoek had ingesteld, waarbij met name een van de zakenpartners van klager was betrokken.

Opmerkingen klager

Klager handhaafde zijn beweringen en formuleerde de volgende opmerkingen.

Klager herhaalde dat de Commissie een verbintenis was aangegaan door in haar brief van 4 mei 2000, waarin zij om bankgegevens verzocht, het volgende te verklaren: “Zou u, met het oog op de opstelling van een contract met XX, zo vriendelijk willen zijn (...)”. Klager beweert dat de verbintenis van de Commissie ook wordt bevestigd in de notulen van de bijeenkomst met de Commissie op 24 januari 2001, waarin wordt vermeld dat het voorstel van het bedrijf “een vrij hoog cijfer had gekregen in de evaluatie; er werd een contract met XX opgesteld met het oog op de ondersteuning van het opzetten en ontwikkelen van het (...) netwerk”. Klager is van oordeel dat er een contract bestond, aangezien de Commissie zijn voorstel had aanvaard.

De verklaring van de Commissie dat de brief van 4 mei 2000 waarin om bankgegevens werd verzocht automatisch naar alle inschrijvers op de reservelijst werd gestuurd, is onjuist, omdat klager op dat moment niet op een dergelijke lijst voorkwam.

Klager is bovendien van oordeel dat de Commissie hem op de hoogte had moeten brengen van het fraudeonderzoek dat tegen een van zijn zakenpartners was ingesteld en dat zij laatstgenoemde hiervan rechtstreeks in kennis had moeten stellen. Door de handelwijze van de Commissie werd beiden het recht van verdediging, een fundamenteel recht, ontzegd. Klager wijst er bovendien op dat de beschuldigingen van fraude tegen zijn partner geen enkel verband houden met het bedrijf.

Klager stelt vast dat het onderzoek van OLAF, dat in oktober 2000 was gestart, op de datum van het standpunt van de Commissie, 7 januari 2002, nog niet was afgesloten, en merkt tegelijkertijd op dat zijn partner derhalve geen commentaar op de kwestie van de vermeende onregelmatigheden kan leveren.

Klager benadrukt ook dat de Commissie tot op heden geen antwoord ten gronde heeft gegeven op de brief die hij haar op 30 augustus 2001 heeft gestuurd.

Ten slotte vraagt hij om een schadeloosstelling, inclusief rente, voor de geleden schade.

BESLUIT

1 Nieuwe beweringen en vorderingen van klager

1.1 In zijn opmerkingen beweert klager dat de Commissie geen antwoord ten gronde heeft gegeven op zijn brief van 30 augustus 2001, en dat de Commissie zowel hem als zijn zakenpartner het recht van verdediging heeft ontzegd. Klager vordert ook een schadevergoeding, inclusief rente, voor de niet-betaling van de subsidie door de Commissie.

1.2 Volgens de Ombudsman kunnen de nieuwe beweringen en vordering in het kader van het onderhavige onderzoek niet bevredigend worden behandeld. De beweringen zouden het voorwerp van een nieuwe klacht bij de Ombudsman kunnen uitmaken. Klager kan de nieuwe beweringen en vordering rechtstreeks tot de Commissie richten en overwegen om

een nieuwe klacht bij de Ombudsman in te dienen indien de Commissie geen bevredigend antwoord verstrekt.

2 Niet-betaling van subsidie na goedkeuring van het voorstel

2.1 Klager beweert dat de Commissie verzuimde de subsidie te betalen na het voorstel te hebben goedgekeurd en dat zij de subsidieovereenkomst moet ondertekenen en de subsidie moet betalen.

2.2 De Commissie is van oordeel dat zij niet verzuimde de subsidie te betalen, aangezien zij geen verbintenis was aangegaan om een dergelijke subsidie aan klager toe te kennen. Het feit dat het voorstel van klager de eerste selectiefase was doorgekomen maar er nog geen besluit over de toekenning van de subsidie was genomen, stond niet gelijk met een verplichting om de subsidie toe te kennen aan de geselecteerde bedrijven op de reserve-lijst.

2.3 De Ombudsman stelt vast dat de aanbestedingsprocedure die in het onderhavige geval in aanmerking moet worden genomen, is vastgelegd in de aankondiging van de oproep van 20 augustus 1998 tot het indienen van voorstellen met het oog op de verbetering van het financiële klimaat voor KMO's. Bij de selectie van bedrijven voor de versterking van de financiële structuur van KMO's in Europa maakt de Commissie in een eerste fase een selectie van potentiële kandidaten waarmee een subsidieovereenkomst kan worden gesloten, om vervolgens in een tweede fase tot de gunningsprocedure over te gaan. Indien de Commissie de subsidieaanvraag goedkeurt, wordt een subsidieovereenkomst gesloten. In het onderhavige geval blijkt dat klager was geselecteerd en derhalve als een geschikte contractpartner werd beschouwd, maar desondanks het contract niet kreeg toegewezen.

2.4 Op basis van de beschikbare informatie is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie geen verbintenis is aangegaan om een subsidieovereenkomst met klager te sluiten.

2.5 In deze omstandigheden blijkt er met betrekking tot dit aspect van de zaak geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie.

3 Niet binnen een redelijke termijn op de hoogte brengen van de beëindiging van het project

3.1 Klager beweert dat de Commissie hem niet binnen een redelijke termijn ervan op de hoogte bracht dat het project was beëindigd.

3.2 Volgens de Commissie besloot zij het actieprogramma "Business Angels" in april 2001 te beëindigen, op een moment dat er nog slechts drie aanvragen te behandelen waren, waaronder die van klager. Bij brief van 23 augustus 2001 bracht zij klager ervan op de hoogte dat zij het programma had stopgezet en dat de aanvraag van klager derhalve niet meer in aanmerking werd genomen.

3.3 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie pas vier maanden nadat het besluit tot beëindiging van het actieprogramma "Business Angels" was genomen klager hiervan op de hoogte bracht. Volgens artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, heeft eenieder er recht op dat zijn zaken binnen een redelijke termijn door de instellingen en organen van de Unie worden behandeld. De Commissie heeft geen uitleg voor de vertraging gegeven. In deze omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie klager zonder verwijl op de hoogte had moeten brengen. Het feit dat zij dit niet heeft gedaan vormt een geval van wanbeheer, waarover de Ombudsman hierna een kritische opmerking zal maken.

4 Niet op de hoogte brengen van de opschorting van de behandeling van de subsidieaanvraag en van het onderzoek dat met betrekking tot een zakenpartner liep

4.1 Klager beweert dat de Commissie verzuimde hem ervan op de hoogte te brengen dat de behandeling van zijn inschrijving was opgeschort en dat zijn zakenpartner, de heer X, het voorwerp uitmaakte van een onderzoek door de Commissiediensten.

4.2 De Commissie beweert dat het personeel van DG Ondernemingen op 24 januari 2001 een bijeenkomst had met klager, waarbij het hem op de hoogte bracht van de audit van verscheidene JOP-projecten, het onderzoek naar de activiteiten van zijn zakenpartner en het feit dat de behandeling van zijn subsidieaanvraag was opgeschort.

4.3 De bewering van klager dat de Commissie hem geen informatie verstrekke wordt niet ondersteund door het bewijsmateriaal waarover de Ombudsman beschikt. Volgens de Ombudsman is er derhalve met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake van wanbeheer.

5 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman naar deze klacht, blijkt het noodzakelijk een kritische opmerking te maken.

De Commissie besloot het actieprogramma "Business Angels" te beëindigen in april 2001. Zij bracht klager hiervan op de hoogte op 23 augustus 2001. Overeenkomstig artikel 41 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie heeft eenieder er recht op dat zijn zaken binnen een redelijke termijn door de instellingen en organen van de Unie worden behandeld. De Commissie heeft geen uitleg voor de vertraging gegeven. De Commissie had klager zonder verwijl op de hoogte moeten brengen. Het feit dat zij dit niet heeft gedaan vormt een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

NIET BEANTWOORDEN VAN BRIEVEN VAN BURGER IN PROCEDURE OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 226

*Besluit inzake klacht
1767/2001/GG tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

Klager is een deskundige in milieuzaken die in Duitsland en Griekenland woont. Op 25 juli 2001 schreef hij een brief aan mevrouw Wallström (het voor milieukwesties verantwoordelijke Commissielid) om de aandacht te vestigen op wat hij als ernstige tekortkomingen beschouwde in de door de Griekse autoriteiten verrichte milieueffectbeoordeling in verband met een voorgenomen nieuwe uitbreiding van de weg Athene-Marathon.

Op 6 augustus 2001 bevestigde het hoofd van eenheid B.2 (Natuur en biodiversiteit) van het Directoraat-generaal Milieu de ontvangst van de brief, waarbij het opmerkte dat de door klager aan de orde gestelde kwesties grondig moesten worden onderzocht. Klager nam er nota van dat de Commissie al het nodige zou doen "om ervoor te zorgen dat u binnen zes weken na ontvangst van deze brief een antwoord zult ontvangen".

Omdat hij hierna niets meer van de Commissie hoorde, zond klager drie herinneringsbrieven (op 18 oktober, 15 november en 29 november 2001). Klager beweert dat hij op 1 december 2001⁶² werd opgebeld door een ambtenaar van de juridische dienst van de Commissie die vragen stelde over de inhoud van zijn brief. Volgens klager beweerde de beller dat de brief van klager zoek was en dat de Commissie derhalve niet wist of hij door de juridische dienst of de wetenschappelijke afdeling moest worden behandeld.

⁶²

In zijn klacht verklaart klager dat hij op 6 december 2001 werd opgebeld. In zijn opmerkingen over het standpunt van de Commissie zegt hij evenwel dat het telefoongesprek op 1 december 2001 plaatsvond. In het licht van deze brief en de context blijkt dat de in de klacht vermelde datum fout was.

Op 7 december 2001 ontving klager een brief d.d. 3 december 2001, waarin de Commissie hem ervan in kennis stelde dat de beweringen in zijn brief van 25 juli 2001 werden onderzocht en dat hij van de verdere ontwikkelingen op de hoogte zou worden gehouden.

In zijn in december 2001 ingediende klacht beweerde klager het volgende:

- 1 er was sprake van onnodige vertraging bij de behandeling van zijn zaak;
- 2 er was op een slordige, ongeorganiseerde en onverantwoorde wijze omgesprongen met zijn brieven.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt maakte de Commissie de volgende opmerkingen.

De brief van 25 juli 2001 van klager was oorspronkelijk naar eenheid B.2 van het DG Milieu gestuurd. Op 30 augustus 2001 was hij doorgestuurd naar eenheid D.2 (Toepassing van het Gemeenschapsrecht) van het DG Milieu. Om verschillende redenen waren de brief van klager (in het Duits) en de omvangrijke bijlagen (in het Grieks) echter niet binnen een passende termijn behandeld.

Ingevolge het door de Commissie gevoerde beleid van interne mobiliteit was de post van de ambtenaar die verantwoordelijk was voor Griekse zaken vanaf 1 juli 2001 vacant. Er werden zo snel mogelijk maatregelen genomen om in de vacature te voorzien. De kennisgeving van vacature van de betrokken post (COM/2001/2364) werd op 16 mei 2001 gepubliceerd, terwijl de betrokken ambtenaar de post op 1 juli 2001 verliet. De sollicitaties van interne en externe kandidaten werden onderzocht. Gezien het aantal sollicitaties en de specifieke aard van de post had het tot 16 september 2001 geduurd vooraleer de nieuwe ambtenaar in dienst was getreden.

Na de documenten te hebben onderzocht, had eenheid D.2 het secretariaat-generaal van de Commissie bij nota van 30 november 2001 verzocht de brief van klager als klacht in te schrijven. Op 3 december 2001 had eenheid D.2 klager ervan in kennis gesteld dat de diensten van de Commissie in verband met zijn brief passende maatregelen zouden nemen. Op 14 december 2001 had het secretariaat-generaal klager gemeld dat zijn brief als klacht (nr. 2001/5235) was geregistreerd.

Op 21 januari 2002 had de Commissie de Griekse autoriteiten verzocht binnen de twee maanden hun opmerkingen kenbaar te maken over de beweringen van klager.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen verwees klager naar wat er in de brief van 6 augustus 2001 stond. Hij zei dat noch hij noch de verantwoordelijke dienst een boodschap hadden aan de interne mobiliteit waarnaar de Commissie had verwezen. Klager beklemtoonde dat de vertraging die bij de behandeling van het probleem was opgetreden de oplossing zo goed als waardevloos maakte en derhalve onaanvaardbaar was. Hij vroeg ook waarom hij er niet van op de hoogte was gebracht dat zijn brief niet in zes weken zou kunnen worden beantwoord, waarom er zo lang geen reactie was gekomen op zijn herinneringsbrieven en waarom hij op 1 december 2001 was opgebeld.

BESLUIT

1 Onnodige vertraging bij de behandeling van de zaak

1.1 Klager diende op 25 juli 2001 een klacht in bij de Commissie. In een brief d.d. 6 augustus 2001 deelde de Commissie hem mee dat zij haar best zou doen om de zaak binnen zes weken te behandelen. Ondanks drie herinneringsbrieven d.d. 18 oktober, 15 november en 29 november 2001 duurde het tot 3 december 2001 vooraleer de Commissie klager opnieuw schreef met de mededeling dat zij bezig was met de zaak. Klager beweert dat de Commissie zijn klacht met onnodige vertraging behandelde.

1.2 In haar standpunt legde de Commissie uit dat de brief van klager eerst naar eenheid B.2 en vervolgens naar eenheid D.2 van het Directoraat-generaal Milieu was gestuurd. Volgens de Commissie was deze brief om verschillende redenen met vertraging behandeld. De ambtenaar die in eenheid D.2 verantwoordelijk was voor Griekse zaken had in het kader van het beleid van interne mobiliteit van de Commissie zijn post op 1 juli 2001 verlaten. Er waren echter tijdig maatregelen genomen om in de vacature te voorzien. De kennisgeving van vacature werd op 16 mei 2001 gepubliceerd. Gezien het aantal ontvangen sollicitaties en de specifieke aard van de post was de nieuwe ambtenaar echter pas op 16 september 2001 in dienst getreden. Op 14 december 2001 deelde het secretariaat-generaal van de Commissie klager mee dat zijn brief als klacht was geregistreerd. Op 21 januari 2002 verzocht de Commissie de Griekse autoriteiten hun opmerkingen over de beweringen van klager binnen twee maanden bekend te maken.

1.3 Het getuigt van goed administratief gedrag binnen een redelijke termijn te antwoorden op brieven van burgers. In dit geval stuurde de Commissie kort na ontvangst van de brief van klager van 25 juli 2001 een voorlopig antwoord, waarin zij zei dat zij al het mogelijke zou doen om ervoor te zorgen dat klager binnen zes weken na ontvangst van zijn brief antwoord zou krijgen. De Ombudsman merkt op dat de Commissie pas nadat zij drie herinneringsbrieven had gekregen klager er, bij brief van 14 december 2001, d.w.z. meer dan vier maanden na ontvangst van zijn brief, van in kennis stelde dat zij zijn brief als klacht had ingeschreven.

1.4 Wat een “redelijke” termijn voor het beantwoorden van brieven is, is uiteraard afhankelijk van de omstandigheden. De Commissie beroept zich met name op het feit dat de ambtenaar die in eenheid D.2 de Griekse zaken behandelde de eenheid per 1 juli 2001 had verlaten en dat zijn of haar opvolger pas op 16 september 2001 in dienst trad. De Ombudsman aanvaardt dat een personeelsswissel tot een vertraging kan leiden bij de behandeling van brieven van burgers en dat er omstandigheden kunnen zijn waarin de administratie zich daarop kan beroepen om een vertraging te rechtvaardigen. Dit blijkt in dezen echter niet het geval te zijn. Ten eerste, het was de Commissie zelf die in augustus 2001 besloot de brief van klager naar D.2 door te sturen, hoewel zij op de hoogte moest zijn van het feit dat de betrekking van de ambtenaar die de zaak moest behandelen sinds 1 juli 2001 vacant was. Ten tweede, aangezien de nieuwe verantwoordelijke ambtenaar pas op 16 september 2001 in dienst trad, moet het duidelijk zijn geweest dat het zeer onwaarschijnlijk was dat een antwoord op de brief van klager van 25 juli 2001 binnen een tijdsbestek van zes weken, zoals vermeld in de brief van 6 augustus 2001, haalbaar was. Het was dus een kwestie van beleefdheid klager daarvan vóór het verstrijken van die periode op de hoogte te brengen. Ten derde, zowel de brief van 25 juli 2001 als de drie herinneringsbrieven van klager waren opgesteld in het Duits en niet in het Grieks. De Commissie toonde niet aan dat er in eenheid D.2 of elders in het DG niemand beschikbaar was die klager in het Duits had kunnen schrijven hoe de zaken ervoor stonden. De Commissie had ten minste kunnen antwoorden toen zij de herinneringsbrieven van klager ontving. De Ombudsman zou er voorts op willen wijzen dat de Commissie in haar standpunt evenmin excuses aanbood.

1.5 De Ombudsman concludeert derhalve dat de Commissie in het licht van de omstandigheden niet binnen een redelijke termijn op de brieven van klager heeft geantwoord. Dit is een geval van wanbeheer, waarover derhalve een kritische opmerking zal worden gemaakt.

2 Slordige, ongeorganiseerde en onverantwoorde behandeling van brieven

2.1 Klager beweert dat de Commissie zijn brieven op slordige, ongeorganiseerde en onverantwoorde wijze heeft behandeld. Ten bewijze hiervan zegt hij dat hij op 1 december 2001 werd opgebeld door een ambtenaar van de juridische dienst van de Commissie, die hem vragen over de inhoud van zijn brief van 25 juli 2001 stelde. Volgens klager zei die ambtenaar dat de brief van klager zoek was en dat de Commissie daarom niet wist of hij door de juridische dienst dan wel de wetenschappelijke afdeling moest worden behandeld.

2.2 De Ombudsman wijst erop dat de Commissie zich van commentaar hierop heeft onthouden. Als het genoemde telefoongesprek heeft plaatsgevonden, kan er inderdaad van een zekere verwarring van de zijde van de Commissie worden gesproken. Die verwarring blijkt niettemin vrij beperkt te zijn geweest, aangezien de Commissie klager reeds op 14 december 2001 meedeelde dat zijn brief als klacht was ingeschreven en de zaak van dan af correct lijkt te zijn behandeld door de Commissie.

2.3 In de gegeven omstandigheden is de Ombudsman van oordeel dat hij het onderzoek met betrekking tot de tweede bewering van klager niet hoeft voort te zetten.

3 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze zaak blijkt het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Het getuigt van goed administratief gedrag binnen een redelijke termijn te antwoorden op brieven van burgers. In dit geval stelde de Commissie klager pas nadat zij drie herinneringsbrieven van hem had gekregen er op 14 december 2001 – d.w.z. meer dan vier maanden na ontvangst van de brief – van in kennis dat zij zijn brief als klacht had ingeschreven. Hoewel er kort na ontvangst van de eerste brief een voorlopig antwoord werd gestuurd, vindt de Ombudsman dat de Commissie in de gegeven omstandigheden de zaak niet binnen een redelijke termijn heeft behandeld. Dit is een geval van wanbeheer.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om specifieke gebeurtenissen in het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

MILIEUZAAK IN
HET KADER VAN
ARTIKEL 226:
NIET-MOTIVERING
VAN BESLUIT OM
ZAAK TE SLUITEN
EN NIET IN
AANMERKING
NEMEN VAN
VERSLAG VAN
OMBUDSMAN

*Besluit inzake klacht
39/2002/OV tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

Volgens klager waren de relevante feiten als volgt.

Klager diende een klacht in bij de Commissie wegens schending van richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 (beter bekend als de richtlijn milieueffectbeoordeling (MEB)⁶³) door de Britse autoriteiten. De klacht werd in oktober 2000 geregistreerd. Klager beweerde in zijn klacht dat de Britse autoriteiten een aanlegvergunning voor de racebaan van Anglesey hadden verleend zonder dat een milieueffectbeoordeling was uitgevoerd.

Op 14 augustus 2001 deelde het DG Milieu klager mee dat *“ofschoon het wenselijk zou zijn geweest dat de lokale planningsautoriteit een milieueffectbeoordeling overeenkomstig richtlijn 85/337/EEG had uitgevoerd vóór de verlening van de aanlegvergunning in 1992, werd, volgens de informatie waarover wij beschikken, de betrokken richtlijn niet overtreden toen de planningsautoriteit in het kader van haar beoordelingsbevoegdheid besloot een dergelijke beoordeling niet te vereisen”*. In de brief werd ook meegedeeld dat de zaak zou worden gesloten, tenzij klager binnen een maand nieuwe informatie zou indienen. Omdat klager op vakantie was, antwoordde hij met enige vertraging op 27 september 2001. Tenslotte werd klager op 8 november 2001 door de Commissie ervan op de hoogte gebracht dat de zaak was gesloten.

Volgens klager blijkt de interpretatie van de richtlijn door het DG Milieu onbevredigend te zijn, want in plaats van zich op de richtlijn te beroepen om de rechten van burgers en het milieu te beschermen, blijkt het DG te oordelen dat de richtlijn helemaal niet bindend is voor de lidstaten. De richtlijn, waarin woorden als “moeten” en “dienen te” worden gebruikt, bepaalt nochtans duidelijk dat lidstaten een MEB moeten uitvoeren voordat een project kan worden goedgekeurd. Klager beweert dat de Commissie geen motivering gaf voor het feit dat dit specifieke project werd vrijgesteld van een milieueffectbeoordeling.

Klager verwijst naar een omstandig verslag uit 1998 van de Local Government Ombudsman in Wales⁶⁴, waarin duidelijk en uitdrukkelijk wordt geconcludeerd dat er sprake is van wanbeheer door het lokaal bestuur. In paragraaf 64 van dit verslag wordt duidelijk gesteld dat *“... men van de eigenaars van het circuit had moeten eisen (wat niet is gebeurd) dat zij, samen met hun aanvraag voor een aanlegvergunning, ook een milieueffectbeoordeling van hun voorstellen indienden”*. Dit verslag werd niet in aanmerking genomen door het DG Milieu, dat niet eens naar het verslag verwees.

Op 6 januari 2002 schreef klager een brief aan de Europese Ombudsman, waarin hij de volgende drie beweringen formuleerde:

- 1 de Commissie had bij haar beoordeling geen rekening gehouden met het verslag van 1998 van de Local Government Ombudsman van Wales, waarin wanbeheer was vastgesteld;
- 2 de sluiting van de zaak door de Commissie was gebaseerd op een verkeerde interpretatie van de richtlijn;
- 3 de Commissie gaf geen motivering voor het feit dat dit specifieke project werd vrijgesteld van een milieueffectbeoordeling.

⁶³ Richtlijn van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, PB L 175/1985, blz. 40.

⁶⁴ Commissie voor het lokaal bestuur in Wales, verslag van de Local Government Ombudsman van Wales over het onderzoek naar de klachten nrs. 97/0471/AN/032, 97/0665/AN/041, 97/0987/AN1/019 en 97/0988/AN1/020 tegen de voormalige Isle of Anglesey Borough Council en Isle of Anglesey County Council, 9 maart 1998.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

Ten aanzien van de eerste bewering dat de Commissie bij haar beoordeling geen rekening had gehouden met het verslag van 1998 van de Local Government Ombudsman van Wales, waarin wanbeheer was vastgesteld, merkt de Commissie op dat zij kennis had genomen van dit verslag, maar dat het geen enkel bewijs voor een schending van het Gemeenschapsrecht, en met name van richtlijn 85/337/EEG, bevatte. In haar brief aan klager van 26 januari 2001 had de Commissie klager er zelfs op gewezen dat de aanwijzing van een landschapsreservaat (*area of outstanding natural beauty*) een zuiver nationale aangelegenheid was. Aangezien een dergelijke aanwijzing geen rechtsgrondslag in het Gemeenschapsrecht had, werd ze derhalve niet relevant geacht in het kader van deze specifieke klacht.

Ten aanzien van de tweede bewering dat de sluiting van de zaak gebaseerd was op een verkeerde interpretatie van richtlijn 85/337/EEG, merkte de Commissie op dat de klacht betrekking had op een in 1992 door de lokale planningsautoriteit genomen besluit om een aanlegvergunning voor een racebaan te verlenen zonder dat een milieueffectbeoordeling overeenkomstig de hierboven genoemde richtlijn werd vereist. De klacht had derhalve betrekking op de bepalingen van deze richtlijn vóór de wijziging ervan bij richtlijn 97/11/EG.

Artikel 2, lid 1, van de oorspronkelijke richtlijn bepaalt het volgende: *“De lidstaten treffen de nodige maatregelen om te verzekeren dat, voordat een vergunning wordt verleend, de projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, met name gezien hun aard, omvang of ligging, worden onderworpen aan een beoordeling van die effecten. Deze projecten worden omschreven in artikel 4”*.

In artikel 4, lid 2, van de richtlijn wordt het volgende bepaald: *“Projecten van de in bijlage II genoemde categorieën worden onderworpen aan een beoordeling overeenkomstig de artikelen 5 tot en met 10 indien de lidstaten van oordeel zijn dat hun kenmerken zulks noodzakelijk maken. Met het oog hierop kunnen de lidstaten met name bepaalde projecttypes die aan een beoordeling moeten worden onderworpen, specificeren of criteria en/of drempelwaarden vaststellen die noodzakelijk zijn om te bepalen welke projecten van de in bijlage II genoemde categorieën moeten worden onderworpen aan een beoordeling overeenkomstig de artikelen 5 tot en met 10”*.

“Permanente race- en testbanen voor auto's en motorfietsen” vormen een in bijlage II, punt 11, onder b) van de richtlijn genoemde categorie van projecten.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie vindt de bij artikel 4, lid 2, tweede alinea, van de richtlijn aan de lidstaten toegekende beoordelingsvrijheid om bepaalde projecttypes die aan een beoordeling moeten worden onderworpen, te specificeren of criteria en/of drempelwaarden vast te stellen, haar grenzen in de verplichting van artikel 2, lid 1, om projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, met name gezien hun aard, omvang of ligging, aan een beoordeling van die effecten te onderwerpen (zie zaak C-435/97 World Wildlife Fund e.a. tegen Autonome Provinz Bozen e.a., punt 36).

De Commissie schreef op 31 januari 2001 naar de Britse autoriteiten om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of deze rekening hadden gehouden met de noodzaak om in dit geval een MEB uit te voeren, met name in verband met geluidshinder. In hun antwoord van 26 maart 2001 verklaarden de Britse autoriteiten dat de bevoegde lokale planningsautoriteit het destijds onwaarschijnlijk had geacht dat het voorgestelde project aanzienlijke gevolgen voor het milieu zou hebben en derhalve geen MEB van de projectontwikkelaar had geëist. Wat het probleem van de voortdurende geluidshinder betreft, hadden de Britse autoriteiten er terecht op gewezen dat, hoewel overeenkomstig de richtlijn geen MEB was vereist nadat een aanlegvergunning voor het project was verleend, er niettemin

geluidshindermetingen op het terrein waren uitgevoerd, hetgeen tot de bouw van twee nieuwe geluidswanden had geleid.

In het licht van het antwoord van de Britse autoriteiten oordeelde de Commissie dat er geen bewijs was voor de bewering dat het Verenigd Koninkrijk de oorspronkelijke bepalingen van de richtlijn had geschonden en dat de klacht, bij gebrek aan aanvullend bewijsmateriaal van klager over een dergelijke schending, ongegrond was.

Ten aanzien van de derde bewering dat de Commissie geen motivering had gegeven voor het feit dat dit specifieke project werd vrijgesteld van een MEB, verklaarde de Commissie dat zij in haar brief van 14 augustus 2001 een volledige toelichting omtrent het antwoord van de Britse autoriteiten op de klacht had verstrekt en klager de mogelijkheid had gegeven aanvullend commentaar te leveren. Klager schreef weliswaar op 27 september 2001 naar de Commissie om zijn bezorgdheid te uiten over de wijze waarop de Commissie deze zaak behandelde, maar zijn brief bevatte geen aanvullende bewijzen die door de Commissie in aanmerking konden worden genomen. Bij gebrek aan aanvullend bewijsmateriaal van klager tot staving van zijn bewering dat de Britse autoriteiten de richtlijn hadden geschonden, besloot de Commissie het dossier van de klacht te sluiten, en zij bracht klager hiervan op de hoogte bij brief van 15 oktober 2001. Daarin herhaalde de Commissie dat, gezien de datum van de aanvraag voor de aanlegvergunning in deze zaak, zij haar beoordeling moest baseren op de oorspronkelijke bepalingen van de richtlijn, d.w.z. vóór de wijziging ervan bij richtlijn 97/11/EG, waarin strengere beperkingen op de beoordelingsvrijheid van de lidstaten uit hoofde van artikel 4, lid 2, zijn vastgelegd.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel moeten de lidstaten er nu voor zorgen dat alle overeenkomstig artikel 4, lid 2 door de bevoegde instanties verrichte bepalingen ter beschikking van het publiek worden gesteld. Deze vereiste was nog niet in de richtlijn opgenomen toen de aanvraag voor de aanlegvergunning in deze zaak werd ingediend.

Opmerkingen klager

Ten aanzien van de eerste bewering in verband met het verslag van de Local Government Ombudsman van Wales, had de Commissie volgens klager ten onrechte beweerd dat *“het verslag geen enkel bewijs voor een schending van het Gemeenschapsrecht, en met name van richtlijn 85/337/EEG, bevatte”*. In dit verslag werd het volstrekt onbevredigend geacht dat de plaatselijke overheid de waarschuwingen van haar eigen directeur milieuhygiëne had genegeerd en werd het uitblijven van een MEB betreurd. Klager vroeg zich af welke duidelijkere bewijzen voor een schending van het Gemeenschapsrecht de Commissie nog nodig had.

Ten aanzien van het standpunt van de Commissie dat de aanwijzing van een landschapsreservaat niet relevant was voor de beoordeling van de klacht omdat deze aanwijzing een zuiver nationale aangelegenheid was die geen rechtsgrondslag in het Gemeenschapsrecht had, verklaarde klager dat de Commissie het signaal dat door deze nationale aanwijzing werd gegeven ten onrechte negeerde.

Klager vestigde ook de aandacht op de enigszins ironische opmerking van de Commissie dat *“men redelijkerwijs zou kunnen aannemen dat het probleem van de geluidshinder grondiger zou zijn aangepakt indien men een MEB voor dit project had uitgevoerd voordat de vergunning werd verleend”*.

Met betrekking tot de tweede bewering merkte klager op dat de interpretatie van de Commissie van richtlijn 85/337/EEG in strijd was met zowel de letter als de geest van de richtlijn. Klager verwees naar de woorden “moeten” en “dienen te” die verscheidene malen worden herhaald in de preambule van de richtlijn. Dit laat geen twijfel bestaan over het feit dat milieubescherming een juridisch bindende zaak is voor de lidstaten.

Ten aanzien van de beoordelingsbevoegdheid van de lidstaten met betrekking tot de MEB – waarnaar de Commissie had verwezen – merkte klager op dat “permanente race- en testbanen voor auto’s en motorfietsen” duidelijk worden genoemd als een van de vele “in artikel 4, lid 2, bedoelde projecten”.

Ten aanzien van het antwoord van de Britse autoriteiten dat *“de bevoegde lokale planningsautoriteit het destijds onwaarschijnlijk had geacht dat het voorgestelde project aanzienlijke gevolgen voor het milieu zou hebben en derhalve geen MEB van de projectontwikkelaar had geëist”*, stelde klager dat in het licht van zijn klacht, waaruit bleek dat de racebaan een bron van klachten en ergernis bij de lokale bevolking was, de Commissie deze bewering van de Britse autoriteiten kritisch had moeten benaderen. Klager vroeg zich af of er voor een redelijke persoon enige twijfel over kan bestaan dat een volwaardige racebaan aanzienlijke gevolgen heeft voor het milieu, en derhalve onderworpen moet worden aan een MEB.

Volgens klager heeft de Commissie geen bevredigende uiteenzetting gegeven van de redenen waarom dit specifieke project werd vrijgesteld van een MEB. Volgens hem had de Commissie minstens de duidelijke vaststelling van wanbeheer door de Local Government Ombudsman kunnen bevestigen. Volgens klager gedroeg de Commissie zich als een bureaucratische instelling die alleen vindingrijk en vernuftig is als het erop aankomt excuses voor het niet uitvoeren en doen naleven van EU-richtlijnen te vinden, maar niet als zij het algemeen belang en het milieu moet beschermen. Volgens klager kan deze situatie enkel leiden tot de vervreemding van EU-burgers van hun instellingen.

BESLUIT

1 Bewering volgens welke de Commissie het verslag van de Local Government Ombudsman van Wales niet in aanmerking heeft genomen

1.1 Klager beweerde dat de Commissie bij haar beoordeling van 1998 geen rekening had gehouden met het verslag van de Local Government Ombudsman van Wales, waarin wanbeheer was vastgesteld.

1.2 De Commissie merkte op dat het verslag geen enkel bewijs voor een schending van het Gemeenschapsrecht, en met name van richtlijn 85/337/EEG, bevatte. De Commissie verklaarde dat de aanwijzing van een landschapsreservaat een zuiver nationale aangelegenheid was en derhalve als irrelevant voor deze klacht werd beschouwd.

1.3 De Europese Ombudsman heeft het verslag van 9 maart 1998 van de Local Government Ombudsman van Wales bestudeerd. De Europese Ombudsman stelt vast dat de vaststelling van wanbeheer door de Ombudsman van Wales betrekking heeft op de bepalingen van de Britse verordeningen inzake ruimtelijke ordening (milieueffectbeoordeling) van 1988. Volgens de toelichting bij deze verordeningen hebben deze bepalingen betrekking op de tenuitvoerlegging van richtlijn 85/337/EEG in Engeland en Wales.

1.4 Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet een instelling bij het nemen van besluiten rekening houden met de relevante factoren en ze alle bij het besluit laten meewegen, met uitsluiting van alle irrelevante elementen⁶⁵.

1.5 Door in de brieven aan klager geen melding te maken van het verslag van 9 maart 1998 van de Local Government Ombudsman van Wales, terwijl klager specifiek op dit verslag had gewezen, hield de Commissie geen rekening met een relevante factor bij haar besluit om de zaak te sluiten. Dit vormt een geval van wanbeheer, waarover de Ombudsman hierna een kritische opmerking zal maken.

⁶⁵ Zie artikel 9 (objectiviteit) van de Code van goed administratief gedrag, aangenomen door het Europees Parlement in zijn resolutie van 6 september 2001.

2 Bewering inzake onjuiste interpretatie van de richtlijn

2.1 Klager beweerde dat de sluiting van de zaak door de Commissie gebaseerd was op een onjuiste interpretatie van de richtlijn.

2.2 De Commissie verklaarde dat zij in het licht van het antwoord van de Britse autoriteiten – volgens welke de lokale planningsautoriteit destijds had geoordeeld dat het project waarschijnlijk geen aanzienlijke gevolgen voor het milieu zou hebben en derhalve geen MEB van de projectontwikkelaar had geëist – van oordeel was geweest dat er geen bewijs was tot staving van de bewering dat het Verenigd Koninkrijk de richtlijn, zoals deze oorspronkelijk was vastgesteld, had geschonden.

2.3 De Ombudsman stelt vast dat de Commissie voor het eerst naar klager schreef op 26 januari 2001, met de mededeling dat zij de Britse autoriteiten had verzocht opheldering te verschaffen over de toepassing van richtlijn 85/337/EEG, en meer in het bijzonder over het vereiste van een MEB en de kwestie van geluidshinder.

2.4 Op 14 augustus 2001 bracht de Commissie klager in een brief van twee bladzijden op de hoogte van haar beoordeling van de klacht. Daarbij verklaarde zij de sluiting van de zaak te zullen voorstellen, tenzij klager binnen een maand aanvullende opmerkingen zou indienen. In deze brief zei de Commissie ook dat de Britse autoriteiten hadden geantwoord dat de lokale planningsautoriteit tot het besluit was gekomen dat een MEB niet noodzakelijk was. In hun antwoord verklaarden de Britse autoriteiten bovendien dat het provinciaal bestuur van Isle of Anglesey geluidshindermetingen had uitgevoerd en dat er twee nieuwe geluidswanden waren gebouwd. Voorts hadden zij de Commissie ervan op de hoogte gebracht dat een verzoek om een aanlegvergunning voor verdere fundamentele wijzigingen aan de racebaan ter vermindering van geluidshinder in voorbereiding was.

2.5 De Commissie concludeerde: “ofschoon het wenselijk zou zijn geweest dat de lokale planningsautoriteit een MEB overeenkomstig richtlijn 85/337/EEG had uitgevoerd vóór de verlening van de aanlegvergunning in 1992, werd, op grond van de informatie waarover wij beschikken, de betrokken richtlijn niet geschonden toen de planningsautoriteit in het kader van haar beoordelingsbevoegdheid besloot een dergelijke beoordeling niet te vereisen. Er blijken thans ook maatregelen te worden genomen om de geluidshinder die door de racebaan wordt veroorzaakt te verminderen. Bij het nemen van dit besluit hebben wij ook rekening gehouden met het feit dat de vergunning voor het project bijna 10 jaar geleden is verleend en de racebaan al een behoorlijk aantal jaren operationeel is”.

2.6 Op 27 september 2001 antwoordde klager op de brief van de Commissie van 14 augustus 2001, waarbij hij zijn teleurstelling uitte over de conclusie van de Commissie en het feit dat deze kennelijk het standpunt innam dat de richtlijn geen bindende kracht had. In haar antwoord van 15 oktober 2001 verwees de Commissie naar de ruime beoordelingsvrijheid waarover lidstaten beschikken wanneer zij moeten beslissen over de noodzaak van een MEB overeenkomstig richtlijn 85/337/EEG, vóór de wijziging ervan door richtlijn 97/11/EG. Op 8 november 2001 bracht de Commissie klager tenslotte op de hoogte van de definitieve sluiting van de zaak.

2.7 Gelet op: a) de rechtspraak van het Hof van Justitie, volgens welke de lidstaten overeenkomstig richtlijn 85/337/EEG beschikken over een beoordelingsvrijheid met betrekking tot de vereiste van een MEB⁶⁶, b) het feit dat op de betrokken racebaan, waarvoor in

⁶⁶

Zie zaak C-435/97, *WWF e.a. tegen Autonome Provinz Bozen e.a.*, Jurispr. 1999, blz. I-05613, punt 36: “De bij artikel 4, lid 2, tweede alinea, van de richtlijn aan de lidstaten toegekende beoordelingsvrijheid om bepaalde projecttypes die aan een beoordeling moeten worden onderworpen, te specificeren of criteria en/of drempelwaarden vast te stellen, vindt haar grenzen in de verplichting van artikel 2, lid 1, om projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, met name gezien hun aard, omvang of ligging, aan een beoordeling van die effecten te onderwerpen” (zie zaak C-72/95 *Kraaijeveld e.a. tegen Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland*, Jurispr. 1996, blz. I-5403, punt 50, en zaak C-301/95 *Commissie tegen Duitsland*, Jurispr. 1998, blz. I-6135, punt 45).

1992 een vergunning werd verleend, de bepalingen van richtlijn 85/337/EEG van toepassing zijn en niet de bepalingen van richtlijn 97/11/EG, die voorzien in strengere beperkingen op de uitoefening van deze beoordelingsvrijheid door de lidstaten maar uitsluitend van toepassing zijn op projecten die na 14 maart 1999 zijn ingediend⁶⁷, en c) de antwoorden die door de Britse autoriteiten zelf zijn gegeven en door de Commissie in aanmerking moesten worden genomen, is de Ombudsman van oordeel dat de conclusie van de Commissie dat er geen schending van de richtlijn heeft plaatsgevonden redelijk blijkt te zijn. Met betrekking tot dit aspect van de zaak werd derhalve geen wanbeheer vastgesteld.

3 Verzuim van de Commissie om de redenen voor de vrijstelling van het project van een MEB mee te delen

3.1 Klager beweerde dat de Commissie geen motivering gaf voor de vrijstelling van dit specifieke project van een milieueffectbeoordeling.

3.2 De Commissie merkte op dat zij klager in haar brief van 14 augustus 2001 een volledige toelichting omtrent het antwoord van de Britse autoriteiten had verschaft en hem de mogelijkheid tot aanvullend commentaar had gegeven.

3.3 De Ombudsman stelt vast dat, behalve wat het verslag van de Local Government Ombudsman van Wales (zie punt 1 hierboven) betreft, de Commissie in haar brieven van 14 augustus en 15 oktober 2001 klager wel degelijk een motivering had gegeven voor haar conclusie dat, gezien de discretionaire bevoegdheden van de lidstaten met betrekking tot het vereiste van een MEB, er in deze zaak geen sprake van een schending van de richtlijn bleek te zijn. Met betrekking tot dit aspect van de zaak werd derhalve geen wanbeheer vastgesteld.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek met betrekking tot het eerste deel van deze klacht, is het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur moet een instelling bij het nemen van besluiten rekening houden met de relevante factoren en ze alle bij het besluit laten meewegen, met uitsluiting van alle irrelevante elementen.

Door in de brieven aan klager geen melding te maken van het verslag van 9 maart 1998 van de Local Government Ombudsman van Wales⁶⁸, terwijl klager specifiek op dit verslag had gewezen, hield de Commissie geen rekening met een relevante factor bij haar besluit om de zaak te sluiten. Dit vormt een geval van wanbeheer.

Omdat het bij dit aspect van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

⁶⁷ Artikel 3, lid 2, van richtlijn 97/11/EG.

⁶⁸ Verslag van de Local Government Ombudsman over een onderzoek naar de klachten nrs. 97/0471/AN/032, 97/0665/AN/041, 97/0987/AN1/019 en 97/0988/AN1/020 tegen de voormalige Isle of Anglesey Borough Council en de Isle of Anglesey County Council, 9 maart 1998.

3.4.2 Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

KLACHT

Klager, een Duits staatsburger, werkte voor het Hof van Justitie van 1977 tot 2000. Na zijn pensionering bij het Hof verzocht hij (in een brief aan de personeelsafdeling van het Hof van 12 april 2000) om een herinrichtingsvergoeding overeenkomstig artikel 6 van bijlage VII bij het Statuut van de ambtenaren.

GEEN REACTIE OP EEN OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 90 INGEDIENDE KLACHT MET BETREKKING TOT EEN HERINRICHTINGS-VERGOEDING

Besluit inzake klacht 1751/2001/GG tegen het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van bijlage VII heeft de ambtenaar die voldoet aan de in artikel 5, lid 1 van bijlage VII bedoelde voorwaarden (d.w.z. dat hij in aanmerking komt voor een ontheemdingsvergoeding) recht op een herinrichtingsvergoeding ten bedrage van twee maanden basissalaris indien hij recht heeft op een kostwinnerstoelage en van één maand indien dit niet het geval is, mits hij vier dienstjaren heeft volbracht en in zijn nieuwe betrekking geen soortgelijke vergoeding geniet. Artikel 6, lid 4, van bijlage VII bepaalt dat de herinrichtingsvergoeding alleen wordt uitbetaald wanneer de ambtenaar zich elders heeft gevestigd “in een plaats die ten minste 70 km van zijn standplaats is verwijderd”.

Klager beweert dat hij vroeger in Schengen (Luxemburg) woonde en dat hij na zijn pensionering bij het Hof verhuisde naar Perl in Duitsland (aan de andere kant van de Moezel).

Klager beroept zich op een door de Duitse spoorwegen afgegeven certificaat, waaruit volgens hem blijkt dat de afstand tussen Perl en Luxemburg (via Karthaus in Duitsland) 86 km bedraagt, en niet 57 km zoals het Hof blijkt te hebben verondersteld.

De brief van klager van 12 april 2000 bleef onbeantwoord. Hij diende vervolgens een formeel verzoek in op 18 februari 2001. Toen een antwoord uitbleef, diende klager op 19 juli 2001 een interne klacht overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren in tegen het stilzwijgend besluit tot afwijzing van zijn verzoek. Hierop werd geen antwoord gegeven binnen de in artikel 90, lid 2, vastgestelde termijn.

In deze omstandigheden richtte klager zich tot de Ombudsman. In zijn in december 2001 ingediende klacht beweert hij dat het Hof (1) niet heeft gereageerd op zijn brieven van 12 april 2000 en 18 februari 2001 en zijn overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht en (2) de herinrichtingsvergoeding waar hij recht op heeft niet heeft toegekend. Klager wijst er ook op dat de heer Pescatore, voormalig rechter bij het Hof van Justitie, de herinrichtingsvergoeding wel heeft ontvangen ofschoon hij in hetzelfde huis in Luxemburg is blijven wonen.

ONDERZOEK

Standpunt van het Hof

In zijn standpunt formuleerde het Hof de volgende opmerkingen.

De inrichtingsvergoeding en de herinrichtingsvergoeding dienen in wezen hetzelfde doel. Beide zijn bedoeld om een ambtenaar in staat te stellen de onvermijdelijke lasten te dragen die het gevolg zijn van zijn integratie in een nieuwe omgeving⁶⁹. Voor uitbetaling van een herinrichtingsvergoeding is vereist dat de belanghebbende van woonplaats verandert, d.w.z. dat hij zijn vaste woonplaats daadwerkelijk overbrengt naar een andere plaats, alwaar hij zich volgens eigen opgave opnieuw inricht⁷⁰. Het begrip gewoonlijke verblijfplaats moet worden uitgelegd als de plaats waar de betrokkene het duurzame of gewoonlijke centrum van zijn belangen heeft gevestigd, met de bedoeling hieraan een vast karakter

⁶⁹ Zie zaak 140/77 *Verhaaf tegen de Commissie*, Jurispr. 1978, blz. 2117, punt 18; zaak T-37/99 *Miranda tegen de Commissie*, Jurispr. 2001, blz. SC-II-413, punt 29.

⁷⁰ Zaak 79/82 *Evens tegen de Rekenkamer*, Jurispr. 1982, blz. 4033, punt 13; gevoegde zaken T-57/92 en T-75/92 *Yorck von Wartenburg tegen het Parlement*, Jurispr. 1993, blz. II-925, punt 65.

ter te geven⁷¹. Ten slotte moet eraan worden herinnerd dat, vooral met het oog op een doelmatig gebruik van overheidsmiddelen, de bepalingen van het Gemeenschapsrecht die recht geven op financiële prestaties eng moeten worden uitgelegd⁷². In ieder geval moet worden nagegaan of de toekenning van de vergoeding beantwoordt aan het maatschappelijke doel ervan⁷³.

In het onderhavige geval was de herinrichtingsvergoeding duidelijk niet verschuldigd om drie redenen.

Ten eerste vond de zogenaamde hervestiging niet in een nieuwe omgeving plaats. Er had reeds een zelfde geschil tussen het Hof en klager met betrekking tot de inrichtingsvergoeding plaatsgevonden, op grond van dezelfde argumenten. Destijds had de administratie van het Hof geoordeeld dat een verhuizing van 2 km van Perl naar Schengen niet als een vestiging in een nieuwe omgeving kon worden beschouwd. De vordering van klager tot een inrichtingsvergoeding in de zin van artikel 5 van bijlage VII van het Statuut van de ambtenaren was derhalve afgewezen. De behandeling van dit verzoek had aanleiding gegeven tot een uitgebreide briefwisseling tussen klager en het Hof, waarvan een samenvatting was gegeven in het arrest van het Hof in deze zaak⁷⁴. Het feit dat klager terug naar Perl verhuisde kon dus ook niet als een hervestiging worden beschouwd.

Ten tweede, zelfs indien er sprake was van een hervestiging in Perl, zoals klager beweerde, was deze stad op minder dan de door de relevante bepaling vereiste minimumafstand van 70 km van Luxemburg gelegen. In deze context baseerde het Hof zich op documenten die bleken aan te tonen dat de afstand over de weg tussen Luxemburg en Perl tussen 32 en 34 km bedroeg. De afstand van 86 km waarop klager zich baseerde was de afstand die per trein moet worden afgelegd. In artikel 6, lid 4, van bijlage VII werd echter niet verwezen naar de afstand per trein. Deze afstand had geen belang voor de toepassing van de genoemde bepaling. Deze bepaling moest worden uitgelegd met betrekking tot het doel ervan zoals hierboven beschreven. Er was dus geen enkele reden om bij de vaststelling van de afstand rekening te houden met de omweg die voortvloeide uit de ligging van het spoorwegnet.

Ten derde waren er feitelijke elementen die erop wezen dat er geen hervestiging had plaatsgevonden. Klager had alleen een attest ingediend waaruit bleek dat hij in het bevolkingsregister van Perl was ingeschreven. Hij had echter niet aangetoond dat hij zijn gewoonlijke verblijfplaats van Schengen naar Perl had overgebracht. In 1989 en 1994 had klager bovendien de toestemming van het Hof gevraagd en verkregen om de functie van gemeenteraadslid in Perl uit te oefenen. Dit wees erop dat klager zijn centrum van belangen in deze stad had behouden.

Ten aanzien van de bewering dat het Hof niet op de brieven van klager en zijn overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht had gereageerd, moest klager zich ervan bewust zijn dat zijn verzoek om een herinrichtingsvergoeding onrechtmatig was. Hoewel een antwoord van de administratie geen enkele nieuwe nuttige informatie zou hebben aangedragen, had de betrokken dienst met het oog op hoffelijk administratief gedrag beter een antwoord aan klager kunnen geven. Wat betreft de overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht, kon klager geen kritiek hebben op het feit dat hij niet op de hoogte was gebracht van het standpunt van de administratie met betrekking tot zijn klacht, aangezien artikel 90, lid 2, bepaalde dat het uitblijven van een antwoord geldt als een stilzwijgend besluit tot afwijzing van de klacht.

⁷¹ Zaak T-63/91 *Benzler tegen de Commissie*, Jurispr. 1992, blz. II-2095, punt 25; zaak T-37/99 *Miranda tegen de Commissie*, Jurispr. 2001, blz. SC-II-413, punt 31.

⁷² Zaak T-41/89 *Schwedler tegen het Parlement*, Jurispr. 1990, blz. II-79, punt 23.

⁷³ Zaak T-498/93 *Dornonville de la Cour tegen de Commissie*, Jurispr. 1994, blz. SC-II-813, punten 38 en 39.

⁷⁴ Zaak 90/81 *Burg tegen het Hof van Justitie*, Jurispr. 1982, blz. 983.

In zijn jaarverslagen oordeelde de Ombudsman dat er sprake is van wanbeheer wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of beginsel waaraan zij gehouden is. Gezien het bovenstaande, oordeelde het Hof dat er geen sprake was van wanbeheer.

Bovendien waren er instructies gegeven aan de diensten van het Hof om in de toekomst alle brieven te beantwoorden, zelfs indien ze betrekking hebben op een verzoek dat duidelijk onrechtmatig is en het antwoord geen enkele opheldering of geen enkel nieuw element aandraagt.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht. Hij merkte op dat het Hof geen commentaar had geleverd op de zaak van de heer Pescatore. Verder was klager van oordeel dat de afstand per spoor wel degelijk relevant was (zie artikel 8, lid 1, van bijlage VII).

BESLUIT

1 Niet toekennen van herinrichtingsvergoeding

1.1 Klager, een voormalig ambtenaar van het Hof van Justitie, beweert dat het Hof had verzuimd hem de herinrichtingsvergoeding toe te kennen waar hij recht op had toen hij zijn dienst bij het Hof beëindigde en verhuisde van Schengen in Luxemburg naar Perl in Duitsland.

1.2 Het Hof van Justitie is van oordeel dat deze vergoeding niet verschuldigd was, aangezien (1) klager zich niet had gevestigd in een nieuwe omgeving, (2) zelfs indien er sprake was van een hervestiging in Perl, zoals klager beweerde, deze stad gelegen was op minder dan de door de betrokken bepaling vereiste afstand van 70 km van Luxemburg en (3) er feitelijke elementen waren die erop wezen dat er geen hervestiging had plaatsgevonden.

1.3 Overeenkomstig artikel 6, lid 1, van bijlage VII heeft een ambtenaar die voldoet aan de in artikel 5, lid 1, van bijlage VII bedoelde voorwaarden (d.w.z. dat hij in aanmerking komt voor een ontheemdingsvergoeding) recht op een herinrichtingsvergoeding ten bedrage van twee maanden basissalaris indien hij recht heeft op een kostwinnerstoelage en van één maand indien dit niet het geval is, mits hij vier dienstjaren heeft volbracht en in zijn nieuwe betrekking geen soortgelijke vergoeding geniet. Artikel 6, lid 4, van bijlage VII bepaalt dat de herinrichtingsvergoeding alleen wordt uitbetaald wanneer de ambtenaar zich elders heeft gevestigd “in een plaats die ten minste 70 km van zijn standplaats is verwijderd”.

1.4 De Ombudsman stelt vast dat de afstand per spoor tussen Luxemburg en Perl (via Karthaus in Duitsland) 86 km blijkt te zijn. Verder constateert hij dat klager het standpunt van het Hof, volgens hetwelk de afstand over de weg slechts tussen 32 en 34 km bedraagt, niet betwist.

1.5 Het Hof voert aan dat vooral met het oog op een doelmatig gebruik van overheidsmiddelen de bepalingen van het Gemeenschapsrecht die recht geven op financiële prestaties eng moeten worden uitgelegd⁷⁵. Op basis hiervan meent het dat de (kortere) afstand over de weg degene is die in aanmerking moet worden genomen en dat, gelet op het doel van de herinrichtingsvergoeding, er geen enkele reden is om bij de vaststelling van de afstand rekening te houden met de omweg die voortvloeit uit de ligging van het spoorwegnet.

⁷⁵

Zaak T-41/89 Schwedler tegen het Parlement, Jurispr. 1990, blz. II-79, punt 23.

1.6 Volgens de Ombudsman blijkt deze benadering redelijk te zijn. Het argument van klager dat in een andere bepaling (artikel 8, lid 1) van bijlage VII naar de afstand per spoor wordt verwezen, blijkt in deze context niet doorslaggevend te zijn. Integendeel, het feit dat in artikel 6 niet wordt verwezen naar de afstand per spoor ondersteunt juist het standpunt van het Hof dat deze bepaling eng en overeenkomstig het doel van de herinrichtingsvergoeding kan en moet worden uitgelegd.

1.7 In deze omstandigheden, waarbij het niet noodzakelijk is de andere door het Hof aangevoerde argumenten te onderzoeken, blijkt er geen sprake te zijn van wanbeheer met betrekking tot de weigering van het Hof om de herinrichtingsvergoeding toe te kennen.

2 Geen reactie op brieven en overeenkomstig artikel 90 ingediende klacht

2.1 Klager beweert dat het Hof niet heeft geantwoord op zijn brieven van 12 april 2000 en 18 februari 2001 en zijn overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren ingediende klacht van 19 juli 2001.

2.2 Het Hof erkent dat het met het oog op hoffelijk administratief gedrag beter zou zijn geweest indien de betrokken dienst de brieven van klager had beantwoord. Het Hof wijst erop dat de diensten van het Hof nu instructies hebben gekregen om in de toekomst alle brieven te beantwoorden, zelfs indien ze betrekking hebben op een verzoek dat duidelijk onrechtmatig is en het antwoord geen enkele opheldering of geen enkel nieuw element aandraagt. Wat artikel 90 betreft, is het Hof echter van oordeel dat klager geen kritiek kan hebben op het feit dat hij niet op de hoogte werd gebracht van het standpunt van de administratie met betrekking tot zijn klacht, aangezien artikel 90, lid 2, bepaalt dat het uitblijven van een antwoord geldt als een stilzwijgend besluit tot afwijzing van de klacht.

2.3 Goed administratief gedrag vereist dat brieven en verzoeken van burgers binnen een redelijke termijn worden behandeld⁷⁶. Het feit dat het Hof niet heeft geantwoord op de brieven van klager van 12 april 2000 en 18 februari 2001 vormt dus een geval van wanbeheer. Het Hof heeft echter erkend dat het met het oog op hoffelijk administratief gedrag beter zou zijn geweest indien de betrokken dienst klager een antwoord had gegeven. Het Hof heeft de Ombudsman ook meegedeeld dat er maatregelen zijn genomen om ervoor te zorgen dat brieven zoals die van klager voortaan zullen worden beantwoord. In deze omstandigheden vindt de Ombudsman het niet noodzakelijk zijn onderzoek met betrekking tot dit aspect van de klacht voort te zetten.

2.4 Overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren moet het gezag zijn met redenen omklede besluit binnen vier maanden ter kennis brengen van de persoon die een interne klacht heeft ingediend. Dit is in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur. Het is waar dat artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren bepaalt dat indien bij het verstrijken van de termijn van vier maanden een antwoord is uitgebleven, dit geldt als een stilzwijgend besluit tot afwijzing. Deze regel is bedoeld om de burger te beschermen wanneer een overheidsorgaan zich niet houdt aan zijn wettelijke verplichtingen. Het ontslaat het overheidsorgaan in geen geval van de verplichtingen die voortvloeien uit de beginselen van behoorlijk bestuur. In deze omstandigheden komt de Ombudsman tot de conclusie dat het feit dat het Hof niet heeft geantwoord op de door klager overeenkomstig artikel 90, lid 2, ingediende klacht een geval van wanbeheer vormt.

2.5 Het Hof heeft klager geen enkele verontschuldiging aangeboden voor het niet beantwoorden van zijn klacht. Noch heeft het Hof blijk gegeven van de wil om te antwoorden op overeenkomstig artikel 90, lid 2, ingediende klachten binnen de termijn die in deze bepaling is vastgelegd. Hierover zal een kritische opmerking worden gemaakt.

⁷⁶ Zie de artikelen 14 en 17 van de Europese Code van goed administratief gedrag, die door de Ombudsman is voorgesteld en door het Europees Parlement is goedgekeurd. De code kan worden geraadpleegd op de website van de Ombudsman (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>).

3 De zaak van de heer Pescatore

3.1 In zijn klacht vermeldde klager dat de heer Pescatore, een voormalig rechter bij het Hof van Justitie, een herinrichtingsvergoeding had gekregen ofschoon hij in dezelfde woning in Luxemburg was blijven wonen. Klager kwam terug op deze kwestie in zijn opmerkingen met betrekking tot het standpunt van het Hof.

3.2 Het blijkt niet de bedoeling van klager te zijn geweest om de Ombudsman te verzoeken deze kwestie te onderzoeken⁷⁷. Er moet in ieder geval op worden gewezen dat overeenkomstig artikel 2, lid 4, van het Statuut van de Ombudsman⁷⁸ een klacht moet zijn ingediend binnen twee jaar na de datum waarop degene die de klacht indient in kennis is gesteld van de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen en moet worden voorafgegaan door passende administratieve stappen bij de betrokken instelling. Deze voorwaarde blijkt in het onderhavige geval niet te zijn vervuld.

4 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman met betrekking tot deze klacht blijkt het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Overeenkomstig artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren moet het gezag zijn met redenen omklede besluit binnen vier maanden ter kennis brengen van de persoon die een interne klacht heeft ingediend. Dit is in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur. Het is waar dat artikel 90, lid 2, van het Statuut van de ambtenaren bepaalt dat indien bij het verstrijken van de termijn van vier maanden een antwoord is uitgebleven, dit geldt als een stilzwijgend besluit tot afwijzing. Deze regel is bedoeld om de burger te beschermen wanneer een overheidsorgaan zich niet houdt aan zijn wettelijke verplichtingen. Het ontslaat het overheidsorgaan in geen geval van de verplichtingen die voortvloeien uit de beginselen van behoorlijk bestuur. In deze omstandigheden komt de Ombudsman tot de conclusie dat het feit dat het Hof niet heeft geantwoord op de klacht die klager overeenkomstig artikel 90, lid 2, heeft ingediend een geval van wanbeheer vormt.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak gaat om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen uit het verleden, is het niet opportuun om met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

⁷⁷

De Ombudsman bracht klager op 31 december 2001 ervan op de hoogte dat hij het Hof om een standpunt over de twee bovenvermelde beweringen had verzocht. Klager vroeg niet aan de Ombudsman om zijn onderzoek uit te breiden tot de zaak van de heer Pescatore.

⁷⁸

Besluit 94/262 van 9 maart 1994 van het Europees Parlement inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB L 113/1994, blz. 15.

3.5 DOOR DE INSTELLING AANVAARDE ONTWERPAAN- BEVELINGEN

3.5.1 Europees Parlement

EUROPEES PARLEMENT STEM IN MET HERZIENING VAN AANWERVINGS- VOORWAARDEN VAN SOMMIGE AMBTENAREN⁷⁹

*Besluit inzake klacht
1371/99/IP tegen de
Europees Parlement*

KLACHT

Klagers namen deel aan vergelijkend onderzoek EUR/C/22, dat gezamenlijk door het Europees Parlement en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen werd georganiseerd. Na te zijn geslaagd in het vergelijkend onderzoek werden hun namen opgenomen in de reservelijst van geslaagde kandidaten.

Van 1 december 1996 tot 1 november 1998 nam het Parlement de klagers geleidelijk in dienst, waarbij ze allen werden ingedeeld in rang C5, salaristrap 3 van de loopbaan.

In de klacht die zij bij de Ombudsman indienden, beweerden klagers dat zij waren gediscrimineerd ten opzichte van andere kandidaten die aan hetzelfde vergelijkend onderzoek hadden deelgenomen en die in rang C4, salaristrap 3 in dienst waren genomen.

ONDERZOEK

Standpunt Europees Parlement

De klacht werd voor opmerkingen naar het Parlement gestuurd.

In zijn standpunt over de klacht wees het Parlement erop dat klagers beroep hadden kunnen aantekenen tegen het besluit van de instelling inzake hun indienstneming door een klacht overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren in te dienen. In mei 1998 dienden drie van de klagers overeenkomstig artikel 90, lid 1 een klacht in, waarbij zij verzochten om herindeling in graad C 4, ingaande op de datum van hun aanstelling als ambtenaar. De klachten werden verworpen.

Bovendien wees het Parlement erop dat zelfs indien klagers uit hoofde van artikel 90, lid 2 een klacht hadden ingediend, hun klachten als niet-ontvankelijk zouden zijn beschouwd omdat ze niet binnen de in het Statuut voorgeschreven termijn, d.i. binnen drie maanden na het begin van de proefperiode van de ambtenaar, zouden zijn ingediend.

De instelling beklemtoonde dat volgens de vaste rechtspraak van de communautaire hoven de indiening van een klacht overeenkomstig artikel 90, lid 2 met het oog op de herziening van een eerder besluit inzake aanwerving waartegen niet binnen de voorgeschreven termijn beroep was aangetekend, alleen mogelijk was indien er sprake was van nieuwe wezenlijke elementen in het dossier. Een uitspraak van een rechtscollège waarbij een administratief besluit nietig wordt verklaard zou zo'n nieuw element kunnen zijn, maar alleen ten aanzien van de personen die het vernietigde besluit rechtstreeks aangaat. De rechtspraak in de *Monaco-zaak*⁸⁰ waarop klagers zich beroepen, is derhalve niet van toepassing aangezien zij niet hebben deelgenomen aan hetzelfde vergelijkend onderzoek als de heer Monaco.

De instelling verklaarde bovendien dat het tot aanstelling bevoegde gezag, volgens de gedragslijn die het Parlement sinds de inwerkingtreding van de nieuwe interne richtlijnen van mei 1995 in aanwervingszaken volgt, een ambtenaar slechts in uitzonderlijke gevallen en om geschikte kandidaten voor bijzonder complexe taken aan te trekken kan benoemen in een hogere rang dan de aanvangsrank van zijn categorie.

⁷⁹ In de gevoegde zaken 545 en 547/2000/IP werd dezelfde ontwerp-aanbeveling gedaan en door het Parlement aanvaard.

⁸⁰ Arrest van het Gerecht van eerste aanleg (vierde kamer) van 9 juli 1997, *Roberto Monaco tegen Europees Parlement*, zaak T-92/96, Jurispr.-Ambtenarenrecht 1997, blz. IA-0195 en II-0573

Opmerkingen klager

In hun opmerkingen over het standpunt van het Parlement handhaafden klagers in wezen hun oorspronkelijke klacht.

ONTWERPAANBEVELING

Bij besluit van 18 mei 2001 richtte de Ombudsman, overeenkomstig artikel 3, lid 6 van het Statuut van de Europese Ombudsman, een ontwerpaanbeveling tot het Parlement⁸¹, en wel op basis van het volgende:

1 Klagers slaagden in het vergelijkend onderzoek EUR/C/22, dat gezamenlijk door het Europees Parlement en het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen was georganiseerd, en werden aangeworven in rang C 5, salaristrap 3. In hun bij de Ombudsman ingediende klacht beweerden zij dat zij waren gediscrimineerd vergeleken bij andere kandidaten die aan hetzelfde vergelijkend onderzoek hadden deelgenomen en die in rang C 4, salaristrap 3 in dienst waren genomen.

2 In zijn standpunt beklemtoonde het Parlement dat klagers de mogelijkheid hadden gehad om tegen het besluit van de instelling in beroep te gaan door overeenkomstig artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren een klacht in te dienen. Degenen die een klacht indienden, hadden dat evenwel gedaan toen de voorgeschreven termijn al was verstreken.

3 De indiening van een klacht overeenkomstig artikel 90, lid 2 met het oog op de herziening van een eerder besluit inzake aanwerving waartegen niet binnen de voorgeschreven termijn beroep was aangetekend, was alleen mogelijk indien er sprake was van nieuwe wezenlijke elementen in het dossier. Een uitspraak van het Gerecht waarbij een administratief besluit nietig wordt verklaard kan eventueel zo'n nieuw element zijn, maar alleen ten aanzien van de personen die direct betrokken zijn bij het vernietigde besluit. Het Parlement wees erop dat het arrest in de zaak-*Monaco*, waarop klagers zich beriepen, niet van toepassing was op hun zaak, aangezien het vernietigde besluit hen niet rechtstreeks aanging.

4 De Ombudsman wees erop dat het er in deze zaak in de eerste plaats om ging te bepalen of klagers bij hun indienstneming door het Europees Parlement discriminerend waren behandeld en of er sprake was van wanbeheer van de zijde van het Parlement.

5 De beginselen van non-discriminatie en gelijke behandeling behoren tot de grondbeginselen van het Gemeenschapsrecht. Volgens de vaste rechtspraak van de communautaire hoven mogen vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij een dergelijke behandeling objectief gerechtvaardigd is⁸².

6 In zijn arrest in zaak T-92/96 (zaak-*Monaco*) oordeelde het Gerecht van eerste aanleg dat er in beginsel van moet worden uitgegaan dat kandidaten in hetzelfde vergelijkend onderzoek in dezelfde situatie verkeren. Voorts verklaarde het Gerecht dat een instelling het beginsel van gelijke behandeling en non-discriminatie schendt door op een ambtenaar die na een vergelijkend onderzoek wordt aangeworven de bepalingen van de nieuwe interne richtlijnen toe te passen, die voorzien in een strengere toepassing van artikel 31, lid 2 van het Statuut van de ambtenaren, terwijl zij andere ambtenaren die zij in het kader van hetzelfde vergelijkend onderzoek, maar vóór de inwerkingtreding van de nieuwe interne richtlijnen, heeft aangeworven overeenkomstig de vorige interne richtlijnen heeft ingedeeld.

⁸¹ Besluit 94/262 van 9 maart 1994 van het Europees Parlement inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB L 113 van 04.05.1994, blz. 15

⁸² - Zaak 203/86 Spanje tegen Raad, Jurispr. 1988, blz. 4563, punt 25, en zaak C-15/95

Het Gerecht was van oordeel dat de verwijzing naar nieuwe voorschriften die het Parlement ondertussen had aangenomen, geen voldoende rechtvaardiging was om kandidaten van hetzelfde vergelijkend onderzoek onder verschillende contractvoorwaarden in dienst te nemen.

7 De Ombudsman vond het belangrijk eraan te herinneren dat het vergelijkend onderzoek waaraan klagers hadden deelgenomen, door het Parlement en het Hof van Justitie gezamenlijk was georganiseerd.

Na het arrest van het Gerecht van eerste aanleg in de bovengenoemde zaak herzag het Hof van Justitie, op eigen initiatief, de indeling van de ambtenaren die na de inwerkingtreding van de nieuwe interne richtlijnen onder minder gunstige voorwaarden waren aangeworven dan de kandidaten die op basis van de vorige interne richtlijnen waren aangeworven.

8 De Ombudsman was van mening dat, ook al gold het arrest in de zaak-*Monaco* voor klagers niet als een nieuw element, het tot aanstelling bevoegde gezag niettemin de aanwervingsvoorwaarden van klagers had kunnen wijzigen, zoals het Hof van Justitie had gedaan.

9 Op basis van deze overwegingen kwam de Ombudsman tot de slotsom dat het besluit van het Parlement om klagers aan te werven onder de voorwaarden van de nieuwe interne richtlijnen, terwijl andere kandidaten van dezelfde reservelijst waren aangeworven onder de voorwaarden van de vorige interne richtlijnen, in een discriminerende behandeling van klagers resulteerde. Het feit dat de instelling niet handelde in het licht van het beginsel dat door het Gerecht van eerste aanleg in zaak T-92/96 was vastgesteld, en haar weigering om haar besluit te herzien vormden derhalve een geval van wanbeheer.

Gezien het door het Parlement ingenomen standpunt bleek het niet mogelijk tot een minnelijke schikking te komen. De Ombudsman oordeelde het derhalve aangewezen overeenkomstig artikel 3, lid 6 van zijn Statuut de volgende ontwerpaanbeveling te doen.

De ontwerpaanbeveling luidt als volgt:

Het Parlement moet, naar het voorbeeld van het Hof van Justitie, klagers vanaf de datum van hun aanstelling als ambtenaar herindelen in rang C 4, salaristrap 3.

De Ombudsman deelde het Europees Parlement mee dat het, overeenkomstig artikel 3, lid 6 van het Statuut, vóór 30 september 2001 een omstandig advies moest sturen en dat het omstandig advies kon bestaan in de aanvaarding van de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman en een beschrijving van de wijze waarop deze ten uitvoer was gelegd.

Omstandig advies Parlement

Het omstandig advies van het Parlement, dat de Ombudsman op 7 november 2001 ontving, luidt als volgt:

De instelling kan uw ontwerpaanbeveling om de volgende redenen niet aanvaarden.

*Ten eerste, de instelling blijft erbij dat de klachten moeten worden verworpen omdat ze niet ontvankelijk zijn. De klachten werden lang na de besluiten waarover zij handelden ingediend. Zelfs indien men zou aanvaarden dat de beslissing in de zaak-*Monaco* een nieuw feit was (wat de instelling in dezen niet aanvaardt, omdat het slechts geldt voor personen die het vernietigde besluit rechtstreeks aangaat), zouden de klachten nog buiten de in artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren voorgeschreven termijn zijn ingediend. U blijkt in uw ontwerpaanbeveling helemaal voorbij te gaan aan dit aspect van de zaak, te weten de ontvankelijkheid van de klacht (...).*

Ten tweede, het is duidelijk dat besluiten van het tot aanstelling bevoegde gezag van een instelling niet bindend zijn voor het tot aanstelling bevoegde gezag van een andere instel-

ling. Het Hof van Justitie en het Parlement zijn twee afzonderlijke instellingen van de Europese Unie. In uw ontwerpaanbeveling stelt u niettemin dat: "(...) ook al gold het arrest in de zaak-Monaco voor klagers niet als een nieuw element, het tot aanstelling bevoegde gezag niettemin de aanwervingsvoorwaarden van klagers had kunnen wijzigen, zoals het Hof van Justitie had gedaan". Het feit dat het Hof van Justitie de indeling van bepaalde klagers heeft herzien, brengt voor het tot aanstelling bevoegde gezag van het Europees Parlement geenszins de verplichting mee hetzelfde te doen. De ruime discretionaire bevoegdheid van het tot aanstelling bevoegde gezag is telkens weer erkend in tal van zaken (...) waarin het recht van een communautaire instelling om interne regels vast te stellen voor de indeling van ambtenaren in deze omstandigheden werd erkend.

Om deze redenen kan deze instelling de bovengenoemde ontwerpaanbeveling niet aanvaarden.

Brief van de Ombudsman van 23 januari 2002

Na zorgvuldige overweging van het omstandig advies van het Parlement oordeelde de Ombudsman het nodig zijn mening daarover kenbaar te maken en nader in te gaan op enkele punten die aan de oorsprong van zijn ontwerpaanbeveling lagen. Op 23 januari 2002 stuurde hij bijgevolg opnieuw een brief aan de Voorzitter van het Parlement, de heer COX.

In deze brief bracht de Ombudsman in herinnering dat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, dat de hoogste autoriteit is op het gebied van de inhoud en de interpretatie van het Gemeenschapsrecht, altijd heeft verklaard dat het algemene gelijkheidsbeginsel een van de grondbeginselen van het recht inzake de communautaire overheidsdienst is. Het Hof heeft erkend dat de communautaire instellingen bij aanwervingen het gelijkheidsbeginsel moeten respecteren. Volgens dat beginsel mogen vergelijkbare situaties niet verschillend en verschillende situaties niet gelijk worden behandeld, tenzij een dergelijk onderscheid objectief gerechtvaardigd is.

Voorts oordeelde het Gerecht van eerste aanleg dat er in beginsel van moet worden uitgegaan dat kandidaten in hetzelfde vergelijkend onderzoek in dezelfde situatie verkeren. Volgens het Gerecht schendt een instelling het beginsel van gelijke behandeling en non-discriminatie door op een ambtenaar die na een vergelijkend onderzoek wordt aangeworven de bepalingen van de nieuwe interne richtlijnen toe te passen, die voorzien in een strengere toepassing van artikel 31, lid 2 van het Statuut van de ambtenaren, als zij andere ambtenaren die zij in het kader van hetzelfde vergelijkend onderzoek, maar vóór de inwerkingtreding van de nieuwe interne richtlijnen, heeft aangeworven overeenkomstig de vorige interne richtlijnen heeft ingedeeld. Het Gerecht was van oordeel dat de verwijzing naar nieuwe voorschriften die het Parlement ondertussen had aangenomen, geen voldoende rechtvaardiging was om kandidaten van hetzelfde vergelijkend onderzoek onder verschillende contractvoorwaarden in dienst te nemen.

De Ombudsman wees erop dat het dit was wat klagers in het onderhavige geval was overkomen.

De Ombudsman was van mening dat het Parlement niettemin nog iets aan dit geval van onmiskenbare discriminatie had kunnen doen en maatregelen had kunnen nemen om een einde te maken aan een onrechtvaardigheid. Hij verzocht de instelling derhalve haar standpunt in heroverweging te nemen in het licht van het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel en gevolg te geven aan de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman.

Aanvullend antwoord van het Parlement

Op 5 april 2002 ontving de Ombudsman een aanvullend antwoord van het Parlement, waarin dit verklaarde dat zijn secretariaat de in de ontwerpaanbeveling bedoelde gevallen

opnieuw onder de loop had genomen en, ondanks enig voorbehoud van juridische en administratieve aard, had besloten gevolg te geven aan het verzoek van de Ombudsman.

Het Parlement beloofde de positie van klagers te herzien op grond van de voorschriften die van kracht waren vóór de wijzigingen van 1995.

BESLUIT

Op 18 mei 2001 richtte de Ombudsman de volgende ontwerpaanbeveling tot het Europees Parlement:

"Het Parlement moet, naar het voorbeeld van het Hof van Justitie, klagers vanaf de datum van hun aanstelling als ambtenaar herindelen in rang C 4, salaristrap 3".

Op 5 april 2002 bracht het Parlement de Ombudsman ervan op de hoogte dat het gevolg zou geven aan de ontwerpaanbeveling en dat de positie van klagers zou worden herzien.

De Ombudsman is van mening dat het Parlement zijn ontwerpaanbeveling heeft aanvaard en sluit derhalve de zaak.

3.5.2 Europese Commissie

FINANCIËLE REGLING NA BEËINDIGING VAN EEN PROJECT IN NIGERIA

*Besluit inzake klacht
444/2000/ME tegen de
Europese Commissie*

KLACHT

In maart 2000 schreef klager naar de Ombudsman namens zijn klant, Hunting Technical Service (HTS), om een klacht tegen de Europese Commissie in te dienen. Volgens klager werd HTS in 1993 gecontracteerd om te werken aan een project voor technische bijstand in Nigeria, het Oban Hills-project, dat werd gefinancierd uit het 7de Europees Ontwikkelingsfonds (EOF). De contractpartijen waren de Nigeriaanse regering en een consortium dat geleid en vertegenwoordigd werd door HTS. In 1996 schortte de Commissie eenzijdig alle steun voor projecten in Nigeria op, waardoor de Nigeriaanse regering geen andere keuze had dan het contract op te zeggen. De Commissie aanvaardde stilzwijgend de verantwoordelijkheid voor deze situatie en HTS werd verzocht een schadevordering in te dienen. Een verklaring met een beschrijving van de schade werd oorspronkelijk in augustus 1996 ingediend. Klager beweerde dat de Commissie na meer dan drie en een half jaar, ondanks zijn herhaalde verzoeken, nog steeds geen voorstel voor een regeling had gedaan en evenmin had laten weten wanneer zij voornemens was dat te doen. Klager wees erop dat alle partijen er belang bij hadden om in deze zaak een minnelijke schikking te bereiken.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd voor een standpunt doorgestuurd naar de Commissie. In haar standpunt verklaarde de Commissie dat HTS in augustus 1996 een schadevordering had ingediend. De Commissie verzocht om meer uitleg van HTS, dat in november 1996 een herziene vordering indiende. HTS eiste een vergoeding voor onbetaalde rekeningen in verband met contractuele prestaties, directe kosten voor de beëindiging van het project en verliezen ingevolge de opzegging van het contract. Als gevolg van de bijzonder ingewikkelde omstandigheden die met de contracten waren gemoeid en de werklast van de betrokken afdelingen, werd een extern adviesbureau belast met de beoordeling van de vijf ingediende vorderingen, waaronder die van klager. Deze beoordeling vond plaats tussen november 1997 en mei 1998. Bovendien moest, ingevolge de oprichting van de Gemeenschappelijke dienst voor buitenlandse betrekkingen en de overbrenging van dossiers van het vroegere

DG Buitenlandse Betrekkingen, eerst een aanzienlijke achterstand worden weggewerkt voordat het onderzoek naar de vorderingen inzake de opschorting van projecten in Nigeria kon worden heropend. De Commissie verklaarde dat zij zich bereid had getoond om tot een minnelijke schikking te komen. Zij had klager ook op de hoogte gehouden van de voortgang in de zaak en een ontmoeting met hem gehad. In februari en april 2000 ontving de Commissie aanvullende informatie van haar delegatie in Nigeria. Zij kwam tot de conclusie dat er geen sprake was van wanbeheer van haar zijde. De Commissie verklaarde ook dat zij de laatste hand aan het leggen was aan een voorstel voor een financiële regeling en dat zij hoopte dat een minnelijke schikking zou kunnen worden bereikt.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen bleef klager bij zijn bewering dat er nog steeds geen voorstel voor een minnelijke schikking was gedaan en dat de Commissie niet eens een datum voor de indiening van een dergelijk voorstel had voorgesteld.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN OM EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldige overweging van het standpunt en de opmerkingen was de Ombudsman van oordeel dat de Commissie niet passend had gereageerd op de vordering van klager. De Ombudsman kwam tot de voorlopige conclusie dat het feit dat de Commissie gedurende een periode van ongeveer vier en een half jaar niet in staat was geweest een regeling voor te stellen mogelijk een geval van wanbeheer vormde.

In mei 2001 diende de Ombudsman een voorstel voor een minnelijke schikking in bij de Commissie. In zijn brief stelde de Ombudsman voor dat de Commissie ten laatste op 30 juni 2001 een regeling voor de door HTS gevorderde financiële schadevergoeding zou voorstellen.

In haar antwoord van september 2001 merkte de Commissie in de eerste plaats op dat door het EOF gefinancierde contracten hun nationaal karakter behouden. De Commissie achtte zich derhalve niet aansprakelijk voor de financiële gevolgen voor het contract van HTS met Nigeria. De Commissie merkte op dat haar activiteiten en haar briefwisseling met klager in verband met de schadevordering waren gebaseerd op de opdracht die de Nigeriaanse autoriteiten haar hadden gegeven om de vordering in hun naam te onderzoeken. Volgens de Commissie was het altijd duidelijk geweest dat zij bij de beoordeling van de vorderingen van HTS niet uit eigen naam maar in naam van Nigeria handelde. Bovendien had de Commissie klager in april 2000 meegedeeld dat de vordering tot de contractpartner in Nigeria had moeten worden gericht. De Commissie verklaarde dat zij voorstander was van een minnelijke schikking van het geschil overeenkomstig artikel 45 van de algemene voorwaarden. In mei 2001 stuurde zij haar standpunt over de vorderingen van HTS en een voorstel voor een minnelijke schikking naar de ordonnateur van het EOF in Nigeria. De Commissie betreunde tenslotte de lange tijd die was verstreken tussen de oorspronkelijke vordering en het voorstel voor een definitieve regeling aan Nigeria. Volgens de Commissie was het nu aan de Nigeriaanse autoriteiten om een regeling aan klager voor te stellen.

In zijn opmerkingen van november 2001 benadrukte klager dat de Commissie hem zelf in 1996 had aangeraden een schadevordering bij de Commissie en niet bij de Nigeriaanse autoriteiten in te dienen. Er hadden positieve gesprekken tussen HTS en de Commissie over een snelle regeling plaatsgevonden en in die fase was er nog geen sprake van geweest dat de Commissie niet bevoegd was om de zaak te regelen of niet de instantie was waaraan de vordering moest worden gericht. De bewering van de Commissie dat zij handelde in opdracht van de Nigeriaanse autoriteiten was volstrekt nieuw voor klager. Ten aanzien van het feit dat de Commissie geen contractpartij was, wees klager erop dat de Commissie wel degelijk bij het contract was betrokken, aangezien zij het contract goedkeurde en

bemiddelde in de onderhandelingen tussen de partijen. In de onderhavige zaak had de Commissie bovendien een eerder overeengekomen betalingsschema ongedaan gemaakt en werden de betalingen alleen uitgevoerd na zorgvuldige controle door de Commissie. Volgens klager had de Commissie ook de bevoegdheid om aldus te handelen. Hij beweerde dat de hoofddonnateur de bevoegdheid had om “alle passende maatregelen te nemen om problemen op te lossen” en dat hij zijn bevoegdheden kon gebruiken om “indien nodig, de financiële gevolgen van ontstane situaties te verhelpen en, meer in het algemeen, ervoor te zorgen dat een project of projecten en programma’s onder de beste economische omstandigheden kunnen worden afgewerkt”. Daarenboven kan de hoofddonnateur de Commissie verzoeken om de dienstverlener rechtstreeks te betalen, en wanneer dergelijke betalingen rechtstreeks door de Commissie aan de begunstigde van het contract worden gedaan, treedt de Gemeenschap automatisch in de rechten van de begunstigde als schuldeiser tegenover de nationale autoriteiten.

In deze omstandigheden oordeelde de Ombudsman dat er geen minnelijke schikking was bereikt.

ONTWERPAANBEVELING

Bij besluit d.d. 7 februari 2002 richtte de Ombudsman een ontwerpaanbeveling tot de Commissie overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman⁸³. De ontwerpaanbeveling was gebaseerd op de volgende elementen.

1 Bewering inzake onnodige vertraging en verzuim regeling voor te stellen

1.1 Klager beweerde dat de Commissie na meer dan drie en een half jaar, ondanks zijn herhaalde verzoeken, nog steeds niet met een voorstel voor een regeling of een datum voor een dergelijk voorstel was gekomen. Klager wees erop dat alle partijen belang hadden bij een minnelijke schikking van de zaak.

1.2 In haar eerste standpunt gaf de Commissie een uiteenzetting van de verschillende fases van de procedure in deze zaak en concludeerde zij dat er geen sprake was van wanbeheer door de Commissie. Zij verklaarde ook dat zij de laatste hand aan het leggen was aan een voorstel voor een financiële regeling en dat zij hoopte dat de zaak in der minne zou kunnen worden geregeld. In haar antwoord op het voorstel voor een minnelijke schikking maakte zij samengevat de volgende opmerkingen: EOF-contracten blijven nationale contracten; haar acties en haar briefwisseling met klager in verband met de vordering waren gebaseerd op de opdracht die de Nigeriaanse autoriteiten haar hadden gegeven om de vordering in hun naam te onderzoeken; de Commissie was niet contractueel aansprakelijk in deze zaak en had klager hiervan op de hoogte gebracht in mei 1999; de vordering moest tot de Nigeriaanse autoriteiten worden gericht, zoals aan HTS was meegedeeld in april 2000; voorts had zij haar standpunten over de vordering en een voorstel voor een minnelijke schikking naar de nationale ordonnateur van het EOF in Nigeria gestuurd en was het nu aan de Nigeriaanse autoriteiten om een regeling voor te stellen aan klager.

1.3 Klager merkte op dat de Commissie zich verstopte achter het juridische beginsel dat contractuele regels alleen tussen partijen gelden om het feit te rechtvaardigen dat zij de vordering van HTS niet passend had behandeld. Men had HTS aangeraden zijn vordering bij de Commissie in te dienen en doen geloven dat de Commissie de geschikte instantie was om deze vordering te behandelen. HTS was er niet van op de hoogte gebracht dat de Commissie handelde in opdracht van de Nigeriaanse autoriteiten. Klager beweerde dat de Commissie wel degelijk was betrokken bij het contract en dat zij bevoegd was om in deze

⁸³ Besluit nr. 94/262/EGKS, EG, Euratom van het Europees Parlement van 9 maart 1994 inzake het Statuut van de Europese ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB L 113/1994, blz. 15.

zaak op te treden. Klager concludeerde dat de Commissie in haar antwoord niet passend had gereageerd op het voorstel voor een minnelijke schikking.

1.4 De Ombudsman stelde vast dat er punten van overeenstemming waren tussen klager en de Commissie wat betreft de tijdspanne waarin de gebeurtenissen rond de klacht zich afspeelden. Samengevat was deze tijdspanne als volgt: in 1996 werd het contract van klager opgezegd ingevolge de opschorting door de Commissie van haar samenwerking met Nigeria; in augustus en november 1996 diende HTS een vordering voor financiële schadevergoeding in bij de Commissie; een extern adviesbureau beoordeelde deze vordering alsook vier andere vorderingen tussen november 1997 en mei 1998; in mei 1999 werd het dossier heropend; toen de Commissie haar antwoord op het voorstel voor een minnelijke schikking in september 2001 indiende, was er nog geen voorstel voor een regeling gedaan aan HTS.

1.5 Voor deze tijdspanne werden de volgende verklaringen gegeven. Wat de periode van november 1996 tot april 1997 betreft, legde de Commissie uit dat, wegens de bijzonder ingewikkelde omstandigheden van de zaak en de werklast van de betrokken afdelingen, in april 1997 werd besloten de vordering door een externe accountant te laten beoordelen. Deze beoordeling vond plaats tussen november 1997 en mei 1998. Er werd geen specifieke verklaring gegeven voor de periode van april tot november 1997. Wat de periode tussen mei 1998 en mei 1999 betreft, legde de Commissie uit dat zij wegens een interne herstructurering en achterstand niet kon werken aan het dossier. Vanaf mei 1999 behandelde de Commissie de zaak, en in het kader daarvan verzocht zij haar delegatie in Nigeria om aanvullende informatie. Het is niet duidelijk wanneer dit verzoek werd gedaan, maar de Commissie ontving de gevraagde informatie in februari en april 2000. In april 2000 had de Commissie een ontmoeting met HTS. Voor de periode van april 2000 tot mei 2001 ontving de Ombudsman geen informatie over de redenen van de vertraging. Op 14 mei 2001 stuurde de Commissie haar standpunten en een voorstel voor een minnelijke schikking naar de nationale ordonnateur van het EOF in Nigeria. Blijkbaar was de Commissie einde 2001 van plan om de nationale ordonnateur aan te spreken over het uitblijven van een reactie op de mededeling van mei.

1.6 Het getuigt van goed administratief gedrag om binnen een redelijke termijn beslissingen te nemen en te reageren op verzoeken. In het onderhavige geval diende HTS zijn herziene vordering tot financiële schadevergoeding in november 1996 bij de Commissie in. Klager verwachtte van de Commissie een voorstel voor een regeling. In februari 2002, meer dan vijf jaar later, was een dergelijk voorstel nog steeds niet gedaan. De Ombudsman aanvaardt dat het om een ingewikkelde zaak gaat en de behandeling ervan veel tijd in beslag neemt. De Ombudsman stelt bovendien vast dat de vordering gedurende zes maanden door een extern adviesbureau werd geëvalueerd. Voor het grootste gedeelte van de vertraging heeft de Commissie echter geen geldige verklaring gegeven.

1.7 Ten aanzien van de bewering van de Commissie dat zij handelde in opdracht van de Nigeriaanse autoriteiten en dat de Commissie niet de instantie was waaraan de vordering moest worden gericht, vond de Ombudsman de door de Commissie aangevoerde argumenten niet overtuigend. Pas tijdens een ontmoeting in april 2000 verklaarde de Commissie dat elke vordering tot de Nigeriaanse regering moest worden gericht. De bewering dat zij handelde in opdracht van Nigeria werd voor het eerst naar voren gebracht in het antwoord van de Commissie van september 2001 op het voorstel voor een minnelijke schikking van de Ombudsman. Het standpunt van de Commissie wordt niet gestaafd door de briefwisseling tussen de Commissie en klager. Integendeel, de brieven van de Commissie wekken de indruk dat zij de instantie is waaraan de vordering gericht moet worden en dat het voorstel rechtstreeks aan HTS zal worden gedaan.

1.8 De Commissie voerde bovendien aan dat zij geen contractpartij en derhalve niet aansprakelijk was. De Commissie verklaarde dit voor het eerst in haar brief van 27 mei 1999. Zelfs indien zij formeel gezien geen contractpartij is, weerhoudt dit de Commissie er niet

van een regeling met klager voor te stellen. Bovendien beloofde de Commissie reeds in 1996 om de vordering te behandelen en uit de briefwisseling blijkt dat het inderdaad haar bedoeling was een dergelijk voorstel te doen. Daarenboven blijkt de Commissie klager te hebben geadviseerd over de opstelling van de vordering die hij bij de Commissie zou indienen⁸⁴. Natuurlijk dient een dergelijk voorstel in overeenstemming te zijn met de wettelijke en financiële verplichtingen van de Commissie, hetgeen klager ook nooit heeft betwist⁸⁵.

2 Conclusie

2.1 Op basis van het onderzoek met betrekking tot deze klacht, oordeelde de Ombudsman dat de Commissie geen enkel bewijs had ingediend om hem ervan te overtuigen dat zij niet in staat was een regeling voor te stellen aan HTS, hetgeen zij voortdurend beloofd had sinds 1996, totdat zij in september 2001 haar standpunt wijzigde. De conclusie van de Ombudsman luidde derhalve dat het feit dat de Commissie een dergelijke regeling niet had voorgesteld, een geval van wanbeheer vormde.

2.2 De Ombudsman richtte dan ook, overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman, de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie:

De Commissie moet ten laatste op 31 mei 2002 een regeling voor de door HTS ingediende vordering tot financiële schadevergoeding voorstellen.

Omstandig advies Commissie

De Ombudsman bracht de Commissie ervan op de hoogte dat de instelling hem overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman vóór 31 mei 2002 een omstandig advies moest doen toekomen en dat dit omstandig advies kon bestaan in aanvaarding van de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman en een beschrijving van de wijze waarop deze ten uitvoer zou worden gelegd.

In maart 2002 zond de Commissie de Ombudsman haar omstandig advies, waarin zij het betreurde dat ze de ontwerpaanbeveling niet ten uitvoer kon leggen.

In augustus 2002 zond de Commissie een aanvullend standpunt over de ontwerpaanbeveling. De Commissie bracht de Ombudsman ervan op de hoogte dat zij op een bijeenkomst in Brussel op 29 mei 2002 een minnelijke schikking had voorgesteld aan klager. De Commissie verklaarde dat klager de Commissie op 21 juni 2002 had meegedeeld dat hij de voorgestelde regeling aanvaardde. De Commissie concludeerde dat zij de door de Ombudsman voorgestelde benadering ten uitvoer had gelegd en hoopte dat de zaak nu kon worden gesloten.

Het omstandig advies en aanvullend standpunt van de Commissie werden doorgezonden naar klager. Klager deelde de Ombudsman op 3 september 2002 mee dat hij met de Commissie een regeling had getroffen en dat de Commissie deze regeling op 30 augustus 2002 volledig ten uitvoer had gelegd. Klager dankte de Ombudsman voor zijn inspanningen in deze zaak.

BESLUIT

1 Op 7 februari 2002 richtte de Ombudsman de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie, overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman:

⁸⁴ Zie brief van 15 augustus 1996 van HTS aan de Commissie, waarin wordt verwezen naar de ontmoeting van 17 juli 1996.

⁸⁵ Zie brief van 17 april 2000 van HTS aan de Commissie.

De Commissie moet ten laatste op 31 mei 2002 een regeling voor de door HTS ingediende vordering tot financiële schadevergoeding voorstellen.

2 Op 2 augustus 2002 bracht de Commissie de Ombudsman op de hoogte van haar aanvaarding van de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman en van de maatregelen die zij had genomen om deze ten uitvoer te leggen. De door de Commissie beschreven maatregelen bleken bevredigend en de Ombudsman sloot derhalve de zaak.

NIEUWE CONTROLE TER PLAATSE DOOR DE COMMISSIE MET HET OOG OP HERZIENING VAN HAAR BESLUITEN TOT GOEDKEURING VAN DE INVOER VAN RENDIERVLEES UIT RUSLAND

*Besluit inzake klacht
751/2000/(BB)IJH
tegen de Europese
Commissie*

KLACHT

Op 1 juni 2000 diende de beheerder van de Finse vereniging van rendierhouders namens deze vereniging een klacht in bij de Ombudsman. Volgens klager kunnen de relevante feiten als volgt worden samengevat.

Op 12 januari 2000 nam het Permanent Veterinair Comité van de EU een besluit tot goedkeuring van de invoer van rendiervlees uit het schiereiland Kola in Rusland. Het initiatief voor dit besluit werd genomen door een Zweeds bedrijf, dat een commercieel belang heeft bij de invoer van Russisch rendiervlees. Het Zweedse bedrijf nam deel aan de controle ter plaatse in het schiereiland Kola door zich met de organisatie van de reis te belasten en voor de tolkdiensten tijdens de controle te zorgen.

Tot nu toe was de invoer van vlees vanuit Rusland verboden omdat het land is aangemerkt als gebied waar mond- en klauwzeer heerst en vanwege ondermaatse omstandigheden in slachthuizen en bij de verwerking van vlees.

Klager beweert dat de Commissie zich niet onpartijdig heeft opgesteld door het Zweedse bedrijf aan de controle ter plaatse te laten deelnemen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

De klacht werd doorgestuurd naar de Commissie. In haar standpunt formuleerde de Commissie de volgende opmerkingen.

Van 11 tot 21 oktober 1998 voerden deskundigen van het Voedsel- en Veterinair Bureau op uitnodiging van de Russische autoriteiten een controlebezoek uit om te beoordelen of de invoer van rendiervlees uit het schiereiland Kola kon worden toegestaan.

Op 26 februari 1996 schreef de Zweedse minister van Landbouw naar commissaris Fischler, met het verzoek zonder verwijl een controlebezoek te organiseren gezien de gevolgen van deze invoer voor bepaalde delen van de landbouwsector in het noorden van Zweden. In 1997 ontving de Commissie een formeel verzoek van de Zweedse autoriteiten om de invoer van rendiervlees uit bepaalde regio's in Rusland toe te staan, en zo snel mogelijk een controlebezoek in Rusland uit te voeren om de mogelijkheid van de invoer van rendiervlees te onderzoeken.

In 1997 richtte het hoofd van de veterinaire dienst van het Ministerie van Landbouw van de Russische Federatie zich tot de Commissie met het verzoek haar veterinaire diensten een dringend controlebezoek te laten uitvoeren in de noordelijke regio's van Rusland, met het oog op de goedkeuring van invoer uit de regio Moermansk.

Van januari tot mei 1998 vond een uitgebreide briefwisseling plaats tussen de Commissie en Norrfrys Ab, een in Zweden gevestigd bedrijf met filialen en productie-eenheden in

Finland, Polen en Rusland. Norrfrys AB maakte kenbaar dat het een snelle opheffing van het verbod op de invoer van rendiervlees uit Rusland wenste.

Op 16 september 1998 ontving de Commissie via Norrfrys AB het door de regionale autoriteiten voorgestelde reisschema. De betrokken diensten ondervonden aanzienlijke moeilijkheden om rechtstreeks contact te leggen met de regionale autoriteiten, wegens de slechte communicatieverbindingen. Het inspectieteam maakte enig gebruik van de faxvoorzieningen van Norrfrys AB bij de vaststelling van het reisschema. Norrfrys AB stelde voor om de nodige ticketreserveringen te maken en te helpen bij het verkrijgen van visa voor het inspectieteam.

Het reisbureau van de Commissie was niet in staat de nodige reserveringen voor hotels en interne vluchten in de regio Moermansk te maken. Aangezien er zeer weinig tijd was tussen de formele bevestiging en het uiteindelijke controlebezoek, had het inspectieteam geen andere keuze dan Norrfrys AB te verzoeken de nodige hotel- en vluchtreserveringen in de regio Moermansk via zijn plaatselijke agenten te maken. De kosten van de vluchten naar en vanuit Rusland werden rechtstreeks en volgens de gebruikelijke weg door de Commissie betaald.

Norrfrys AB werd ook gevraagd om voor een tolk te zorgen, aangezien er geen tolken van de Commissie beschikbaar waren om het inspectieteam te begeleiden.

Tijdens het bezoek aan Moskou aanvaardde het inspectieteam een uitnodiging voor een lunch van de directeur van Norrfrys AB. Deze maaltijd werd vermeld in het declaratieformulier van de onderzoeksreis.

Bij verscheidene gelegenheden werden auto's die door Norrfrys AB beschikbaar waren gesteld, gebruikt voor het vervoer tussen hotels en kantoren of locaties waar controles werden uitgevoerd. Er was geen andere mogelijkheid om de doelstellingen van het controlebezoek te bereiken dan de door Norrfrys AB beschikbaar gestelde auto's te gebruiken.

De directeur van Norrfrys AB nam aan geen enkele vergadering met de Russische autoriteiten noch aan de interne vergaderingen van het inspectieteam deel. Hij was aanwezig tijdens bezoeken aan de twee productiefaciliteiten waarin Norrfrys AB een commercieel belang had. Tijdens de onderzoeksreis werden geen andere productiefaciliteiten bezocht.

Na de beëindiging van het controlebezoek werd een verslag over de resultaten van de controle opgesteld met conclusies en aanbevelingen aan de nationale autoriteiten en eigen diensten van de Commissie. Het eindverslag werd op 11 februari 1999 ter informatie en discussie aan het Permanent Veterinair Comité voorgelegd.

Op 14 en 15 december 1999 brachten de lidstaten een positief advies uit over een ontwerpbesluit van de Commissie inzake de voorlopige goedkeuring van plannen van derde landen voor de opsporing van residuen overeenkomstig Richtlijn 96/23/EG.

Op 12 januari 2000 bracht het Permanent Veterinair Comité een positief advies uit over een ontwerpbesluit van de Commissie tot wijziging van Beschikking 97/212/EG van de Commissie, waarbij Rusland werd toegevoegd aan de lijst van derde landen waarvan het vlees van "evenhoevig wild, met uitzondering van wilde varkens" kon worden ingevoerd. Op 9 februari 2000 bracht het Permanent Veterinair Comité een positief advies uit over een ontwerpbesluit van de Commissie tot vaststelling van een lijst van goedgekeurde installaties voor de verwerking van vlees van gekweekt wild in Rusland. Tot nu toe heeft slechts een enkele onderneming, Norrfrys AB Production Lovozero in Moermansk, deze goedkeuring verkregen.

Voor elk van de bovengenoemde besluiten werden de procedures die in de interne voorschriften van de Commissie zijn vastgelegd volledig in acht genomen. Er was geen invloed

van buitenaf geweest. In alle gevallen heeft men de unanieme goedkeuring van de lidstaten in het Permanent Veterinair Comité gekregen.

De Commissie gaf toe dat het controlebezoek alleen mogelijk was geweest door maatregelen die niet tot de gebruikelijke praktijk behoorden. Zonder de hulp van het exportbedrijf zou het controlebezoek echter niet hebben kunnen plaatsvinden.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en formuleerde hij enkele aanvullende vragen over de controles die werden verricht in het kader van het toezicht op de betrokken activiteiten, de gebrekkige communicatieverbindingen en de herkomst van het rendiervlees.

VERDER ONDERZOEK

Na zorgvuldige overweging van het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klager bleken sommige vragen nog een antwoord te behoeven. De Ombudsman verzocht de Commissie derhalve om een aanvullend standpunt met betrekking tot de door klager opgeworpen kwesties.

Aanvullend standpunt Commissie

Samengevat formuleerde de Commissie in haar aanvullend standpunt de volgende opmerkingen.

De Commissie ontving bevredigende schriftelijke garanties dat de technologische en hygiënische gebreken van de verwerkingsinstallaties die het bedrijf “Lovozero” voor de verwerking van rendiervlees gebruikte waren verholpen. Een aanvullend routinebezoek van de Commissiediensten aan de regio Moermansk, waartoe ook een inspectie van het bedrijf “Lovozero” behoorde, vond plaats van 12 tot 16 februari 2001.

De Commissie is ervan overtuigd dat de Russische autoriteiten in staat zijn om binnen 24 uur na de bevestiging van een uitbraak de Commissie daarvan in kennis te stellen. Bovendien zijn de voorschriften met betrekking tot de invoer van rendiervlees uit Rusland vastgelegd in Beschikking 2000/585/EG van de Commissie.

De Commissie is er absoluut van overtuigd dat de juiste procedures in acht zijn genomen tijdens alle fases van de procedure die tot de goedkeuring van de invoer van rendiervlees van het bedrijf Norrfrys AB Lovozero in Moermansk heeft geleid.

Aanvullende opmerkingen klager

Samengevat maakte klager de volgende opmerkingen.

Volgens klager bevestigt het controleverslag van 12 tot en met 16 februari 2001 alleen maar de eerdere twijfels over de invoerprocedures.

De Finse vereniging van rendierhouders is van oordeel dat de invoer uit het schiereiland Kola moet worden verboden totdat met zekerheid kan worden vastgesteld dat de slachthuizen aan de EU-normen voldoen.

ONTWERPAANBEVELING

Bij besluit d.d. 7 december 2001 richtte de Ombudsman overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Europese Ombudsman een ontwerpaanbeveling tot de Commissie.

De ontwerpaanbeveling was gebaseerd op de volgende punten.

1 Klager beweerde dat het initiatief achter het principebesluit over de invoer van rendiervlees van het schiereiland Kola in Rusland werd genomen door een Zweeds bedrijf, dat een commercieel belang heeft bij de invoer van Russisch rendiervlees. Volgens klager nam het Zweedse bedrijf deel aan de controle ter plaatse in het schiereiland Kola door zich met de organisatie van de reis te belasten en voor de tolkendiensten tijdens het controlebezoek te zorgen. Klager beweerde dat de Commissie zich niet onpartijdig had opgesteld door het Zweedse bedrijf aan het onderzoek ter plaatse te laten deelnemen.

2 In haar standpunt legde de Commissie uit dat het controlebezoek werd uitgevoerd op verzoek van de Zweedse en Russische regeringen. Van januari tot mei 1998 vond een briefwisseling tussen Norrfrys AB en de Commissie met betrekking tot het controlebezoek plaats. Norrfrys AB maakte kenbaar aan de Commissie dat het een snelle opheffing van het verbod op de invoer van rendiervlees vanuit Rusland wenste.

Op 16 september 1998 ontving de Commissie via Norrfrys AB het door de regionale autoriteiten voorgestelde reisschema. Door de slechte communicatieverbindingen ondervonden de betrokken diensten aanzienlijke moeilijkheden om rechtstreeks contact te leggen met de regionale autoriteiten. Het inspectieteam maakte derhalve enig gebruik van de faxvoorzieningen van Norrfrys AB bij de vaststelling van het reisschema. Norrfrys AB had geen invloed op het besluit van het inspectieteam met betrekking tot het reisschema van het controlebezoek.

Het reisbureau van de Commissie was niet in staat om de nodige reserveringen voor hotels en interne vluchten in de regio Moermansk te maken. Norrfrys AB stelde voor om de nodige ticketreserveringen te maken en te helpen bij het verkrijgen van visa voor het inspectieteam. Aangezien er zeer weinig tijd was tussen de formele bevestiging en het uiteindelijke controlebezoek, had het inspectieteam geen andere keuze dan Norrfrys AB te verzoeken de nodige hotel- en vluchtreserveringen in de regio Moermansk via zijn plaatselijke agenten te maken. Norrfrys AB werd ook gevraagd om voor een tolk te zorgen.

Tijdens het bezoek aan Moskou aanvaardde het inspectieteam een uitnodiging voor een lunch van de directeur van Norrfrys AB. Deze maaltijd werd vermeld in het declaratieformulier van de onderzoeksreis. Bij verscheidene gelegenheden werden auto's gebruikt voor het vervoer tussen hotels en kantoren of locaties waar controles werden uitgevoerd. Deze auto's werden ter beschikking gesteld door Norrfrys AB en onder meer gebruikt door het inspectieteam en de directeur van Norrfrys AB om de verwerkingsinstallaties te bezoeken waarin Norrfrys AB een commercieel belang had en die door de veterinaire diensten voor goedkeuring waren voorgesteld. De regionale veterinaire diensten waren niet in staat om voor vervoermiddelen te zorgen en er waren geen huurauto's beschikbaar. Om de doelstellingen van het controlebezoek te bereiken, zat er dus niets anders op dan de door Norrfrys AB beschikbaar gestelde auto's te gebruiken. Volgens de Commissie nam de directeur van Norrfrys AB aan geen enkele vergadering met de Russische autoriteiten noch aan de interne vergaderingen van het inspectieteam deel. Hij was aanwezig tijdens bezoeken aan de twee productiefaciliteiten waarin Norrfrys AB een commercieel belang had. Tijdens de onderzoeksreis werden geen andere productiefaciliteiten bezocht.

3 De Commissie beweert ook dat voor de Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie de procedures die in de interne voorschriften van de Commissie zijn vastgelegd volledig werden nageleefd. Er was geen invloed van buitenaf geweest. In alle gevallen had de Commissie de unanieme goedkeuring van de lidstaten in het Permanent Veterinair Comité verkregen. De Commissie was er absoluut van overtuigd dat de juiste procedures waren toegepast tijdens alle fases van de procedure die tot de goedkeuring van de invoer van rendiervlees van het bedrijf Norrfrys AB Production had geleid. Er werd geen enkel bewijs gevonden van onbehoorlijke praktijken door het personeel van de Commissie dat bij de organisatie, uitvoering en follow-up van dit controlebezoek was betrokken.

4 De Ombudsman stelde vast dat volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen de betrokken instelling, in het kader van de eerbiediging van de door de communautaire rechtsorde gewaarborgde rechten in administratieve procedures, met name de verplichting heeft om alle relevante aspecten van het individuele geval op zorgvuldige en onpartijdige wijze te onderzoeken. De Europese Ombudsman oordeelde dat volgens de beginselen van behoorlijk bestuur de instellingen en het personeel van de Gemeenschap niet alleen onpartijdig moeten handelen, maar ook hun onpartijdigheid moeten tonen door iedere handeling te vermijden waardoor hun onpartijdigheid op redelijke gronden ter discussie kan worden gesteld.

5 Op basis van het onderzoek van de Ombudsman bleek dat, ofschoon de Zweedse en de Russische regering initiatieven hadden genomen om een controle ter plaatse te organiseren, Norrfrys AB eveneens een initiatief nam door de Commissie te contacteren en kenbaar te maken dat het een snelle opheffing van het verbod op de invoer van rendiervlees vanuit Rusland wenste. Daarenboven namen Norrfrys AB en de directeur van dit bedrijf deel aan de controle ter plaatse door te zorgen voor:

- hotel- en vluchtreserveringen;
- visa;
- tijdelijke faxvoorzieningen;
- tolkendiensten;
- auto's voor de controles, en door
- deel te nemen aan de bezoeken aan twee productiefaciliteiten.

De Ombudsman merkte op dat de Commissie heeft erkend dat de medewerking van Norrfrys AB aan de organisatie van de reis niet behoorde tot de gebruikelijke praktijk van het Voedsel- en Veterinair Bureau, welke erin bestond om alles uitsluitend via de eigen delegatie van de Commissie en de nationale autoriteiten van het betrokken land te organiseren. Daarenboven bevestigde de Commissie dat zonder de hulp van Norrfrys AB bij de organisatie en uitvoering van het controlebezoek, dit bezoek niet had kunnen plaatsvinden. De Commissie benadrukte ook dat Norrfrys AB het enige bedrijf is dat tot nu toe de goedkeuring heeft gekregen om rendiervlees uit de regio Moermansk in te voeren.

6 De Ombudsman merkte tevens op dat overeenkomstig Beschikking 98/140/EG van de Commissie, waarin de procedure voor de door de deskundigen van de Commissie in derde landen op veterinair gebied verrichte controles ter plaatse is vastgelegd, de deskundigen van de Commissie alleen door deskundigen van de lidstaten vergezeld mogen worden.

7 Om de bovengenoemde redenen was de aanwezigheid van Norrfrys AB, ongeacht of de besluiten van de Commissie hierdoor inhoudelijk werden beïnvloed, onverenigbaar met de verplichting van de Commissie en haar personeel om hun onpartijdigheid te tonen. De Ombudsman was derhalve van oordeel dat het feit dat de Commissie Norrfrys AB aan de controle ter plaatse had laten deelnemen een geval van wanbeheer vormde, waardoor bovendien de Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie ter discussie kwamen te staan.

8 Gezien het standpunt dat door de Commissie was ingenomen, bleek het niet mogelijk een minnelijke schikking te bereiken.

De Ombudsman richtte de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie:

De Europese Commissie moet een nieuwe controle ter plaatse verrichten en in het licht van de resultaten daarvan een herziening van Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie overwegen.

De Ombudsman deelde de Commissie mee dat de instelling overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman vóór 31 maart 2002 een omstandig advies moest doen toekomen.

Omstandig advies Commissie

Samengevat formuleerde de Commissie in haar omstandig advies de volgende opmerkingen.

Van 12 tot 16 februari 2001 verrichtte het Voedsel- en Veterinair Bureau een tweede controlebezoek aan de regio Moermansk, tijdens hetwelk de in de voorschriften van de Commissie vastgelegde procedures voor de uitvoering van inspectie- en controlebezoeken werden nageleefd.

Op 30 oktober 2001, na een briefwisseling tussen de Russische autoriteiten en de Commissie, werd een brief gestuurd naar het plaatsvervangend hoofd van de missie van de Russische Federatie bij de Europese Gemeenschappen in Brussel, waarin werd verklaard dat “bij gebrek aan de noodzakelijke garanties van de Russische autoriteiten, de Commissie de goedkeuring van de invoer van rendiervlees uit de regio Moermansk zal moeten herzien”.

Bij schrijven d.d. 5 november 2001 verstrekten de Russische autoriteiten het Voedsel- en Veterinair Bureau aanvullende informatie met betrekking tot het verslag van het controlebezoek en de resultaten van hun veterinaire bewakingsprogramma's voor residuen en micro-organismen in oktober 2001. Op basis van deze informatie kwamen de betrokken Commissiediensten tot de conclusie dat er geen verdere maatregelen nodig waren.

De Commissie oordeelde dat de belangrijkste aanbeveling van de Ombudsman werd nagekomen, aangezien reeds een tweede controlebezoek was verricht. In het licht van de bevindingen van het tweede controlebezoek en de garanties die vervolgens van de Russische autoriteiten werden verkregen, was de Commissie ook van oordeel dat de Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie niet moeten worden gewijzigd.

Opmerkingen klager over omstandig advies van de Commissie

Het secretariaat van de Ombudsman nam telefonisch contact op met klager, die meedeelde dat hij tevreden was met het omstandig advies van de Commissie.

BESLUIT

Op 7 december 2001 richtte de Ombudsman de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie:

De Europese Commissie moet een nieuw onderzoek ter plaatse verrichten en in het licht van de resultaten daarvan een herziening van de Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie overwegen.

In haar omstandig advies bracht de Commissie de Ombudsman ervan op de hoogte dat het Voedsel- en Veterinair Bureau een tweede controlebezoek aan de regio Moermansk had verricht, tijdens hetwelk de in de voorschriften van de Commissie vastgelegde procedures voor de uitvoering van inspectie- en controlebezoeken werden nageleefd. In het licht van de bevindingen van het tweede controlebezoek en de aanvullende informatie die vervolgens door de Russische autoriteiten in een brief d.d. 5 november 2001 werd verstrekt, is de Commissie van oordeel dat de Beschikkingen 2000/161/EG en 2000/212/EG van de Commissie niet moeten worden gewijzigd.

Volgens de Ombudsman voldoen de maatregelen die de Commissie in haar omstandig advies heeft beschreven aan de vereisten van de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman. De Ombudsman sluit derhalve de zaak. *Gezien de omvang van het besluit over deze zaak is hierna slechts een samenvatting met de belangrijkste punten opgenomen. Het volledige besluit kan in het Engels worden ingekeken op de website van de Ombudsman (www.euro-ombudsman.eu.int).*

**GEEN TOEGANG
VOOR HET PUBLIEK
TOT ACHTER-
GRONDNOTA'S
VAN DE
COMMISSIE VOOR
VERGADERINGEN
VAN DE TRANS-
ATLANTISCHE
ONDERNEMERS-
DIALOOG**

*Besluit inzake klacht
1128/2001/IJH tegen
de Europese
Commissie*

KLACHT

In juli 2001 diende de heer H. namens de niet-gouvernementele organisatie *Corporate Observatory Europe* een klacht bij de Ombudsman in tegen de weigering van de Commissie om het publiek overeenkomstig Besluit 94/90⁸⁶ toegang te geven tot bepaalde documenten. De documenten betreffen de deelneming van de Commissie aan vergaderingen van de Trans-Atlantische Ondernemersdialoog (TAOD). Klager beweerde dat de Commissie onvoldoende oog had voor het openbaar belang van de openbaarmaking van deze documenten. De TAOD is immers een forum waar EU-beleid wordt voorgesteld en besproken dat later een verreikende invloed heeft op alle Europese burgers.

ONDERZOEK

De Commissie legde uit dat het om de volgende documenten ging: oriënterende nota's, briefings voor vergaderingen met vertegenwoordigers van de Amerikaanse regering, andere commentaar van personeel van de Commissie en aanbevelingen aan de commissaris.

De Commissie voerde aan dat de weigering van toegang gerechtvaardigd was uit hoofde van de uitzondering ter bescherming van de geheimhouding van haar beraadslagingen en dat openbaarmaking van de documenten niet van openbaar belang was, omdat de documenten geen nieuw licht wierpen op de standpunten van de Commissie ten aanzien van TAOD-voorstellen.

De Commissie voerde bovendien aan dat de weigering van toegang gerechtvaardigd was uit hoofde van de uitzondering in verband met de internationale betrekkingen, omdat het mogelijk was dat persoonlijke standpunten van personeelsleden ten onrechte zouden worden beschouwd als een weerspiegeling van de mening van de Commissie.

ONTWERPAANBEVELING

De Ombudsman vond dat klager het recht had aan te voeren dat de openbaarmaking van documenten betreffende de relatie van de Commissie met de TAOD van openbaar belang was.

De Ombudsman vond bovendien dat de redenering van de Commissie in verband met de internationale betrekkingen niet klopte, omdat het onwaarschijnlijk lijkt dat de autoriteiten van de VS persoonlijke standpunten van personeelsleden voor het officiële standpunt van de Commissie zouden houden.

In een ontwerpaanbeveling verklaarde de Ombudsman dan ook dat de Commissie het verzoek van klager om overeenkomstig Verordening 1049/2001⁸⁷, die ondertussen Besluit 94/90 had vervangen, toegang tot de documenten te krijgen, opnieuw moest bekijken.

⁸⁶ Besluit 94/90 van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang tot documenten van de Commissie, PB L 46 van 18.02.1994, blz. 58.

⁸⁷ Verordening 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, PB L 145 van 31.05.2001, blz. 43.

Omstandig advies van de Commissie

In haar omstandig advies voerde de Commissie aan dat zij zich door openbaarmaking van haar interne overwegingen aan haar partners zou blootgeven en haar onderhandelingspositie zou verzwakken. Hierdoor zouden haar onderhandelingspartners kunnen achterhalen tot welke compromissen de Commissie in een later stadium van de onderhandelingen eventueel bereid zou zijn. Bovendien zou het risico bestaan dat er twistpunten aan de betrekkingen tussen de EU en de VS worden toegevoegd en dat het moeilijker wordt om tot een akkoord te komen.

De Commissie beweerde ook dat haar weigering tot toegang gerechtvaardigd was om haar besluitvormingsproces te beschermen. In dit verband wees zij erop dat er bij de beoordeling van de schade die door de openbaarmaking van een document kan worden aangericht, rekening moet worden gehouden met het risico dat geselecteerde uittreksels uit openbaar gemaakte documenten uit hun verband gerukt worden verspreid.

BESLUIT

De Ombudsman vond dat de Commissie duidelijk had uiteengezet hoe de openbaarmaking van de betrokken documenten de bescherming van het algemeen belang op het gebied van de internationale betrekkingen kon ondermijnen.

De Ombudsman was van oordeel dat het derhalve niet nodig was te onderzoeken of toegang tot de documenten ook kon worden geweigerd om het besluitvormingsproces van de Commissie te beschermen.

De Ombudsman wees er evenwel op dat hij het niet eens kon zijn met het standpunt van de Commissie dat er bij de beoordeling van de schade die aan haar besluitvormingsproces zou kunnen worden toegebracht door openbaarmaking van een document, rekening moet worden gehouden met het mogelijke risico van de verspreiding van uit hun verband gerukte geselecteerde uittreksels uit het document. De Ombudsman vindt deze redenering van de Commissie strijdig met de vrijheid van meningsuiting overeenkomstig het Europees Mensenrechtenverdrag en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat het recht inhoudt om een mening te koesteren en om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen zonder inmenging van enig openbaar gezag.

In het licht van het bovenstaande was de Ombudsman van mening dat de Commissie het nodige had gedaan om gevolg te geven aan de ontwerpaanbeveling. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.5.3 Europese Commissie en Europees Parlement

DOOR EUROPEES PARLEMENT EN COMMISSIE IN TE VOEREN NIEUW INTER-INSTITUTIONEEL BETALINGSSYSTEEM

Besluit inzake klacht 1182/2001/IP tegen de Europese Commissie en het Europees Parlement

KLACHT

Klaagster, die ambtenaar bij het Parlement is, brengt haar zoon naar de opvang in de door de Europese Commissie beheerde Garderie te Luxemburg. Alle kosten worden maandelijks van het salaris van klaagster afgehouden. In haar klacht heeft klaagster het over een gebrek aan doorzichtigheid van het bedrag dat in mindering wordt gebracht. Doordat het gaat om een totaalbedrag dat voortdurend wijzigt, kan klaagster onmogelijk controleren of het klopt. Zij eist dat het in mindering gebrachte bedrag meer wordt gespecificeerd en dat de ouders op de hoogte worden gebracht van wijzigingen.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt verwijst de Commissie naar de voorschriften inzake de toelating tot en het functioneren van de inrichting in de "Early Childhood Centre" (ECC). Volgens artikel 5 wordt de bijdrage van de ouders betaald door het bedrag in mindering te brengen op het salaris van de ouder die het kind heeft ingeschreven. De bijdrage van de ouders wordt bepaald aan de hand van een schaal die is vastgesteld door het Comité voor sociale voorzieningen en wordt geregeld herzien.

De Commissie zegt dat de maaltijdcheques (boekjes met 20 tickets) van de kinderen op voorhand door de ouders worden getekend. Voorts wijst de instelling erop dat alle betrokken ouders op 12 september 2000 ervan op de hoogte werden gebracht dat de prijs van een chequeboekje van 69,41 € tot 74,34 € zou worden verhoogd.

De Commissie betreurt dat het met het huidige interinstitutionele betalingssysteem niet mogelijk is gedetailleerdere informatie met betrekking tot de rubrieken "afhoudingen" en "diversen" te geven. Het nieuwe interinstitutionele betalingssysteem, dat momenteel wordt opgezet, zal dat nadeel niet hebben. Momenteel moet iedere instelling de betrokken ouders maandelijks een gedetailleerde factuur laten sturen door haar administratieve dienst.

Standpunt Parlement

In zijn standpunt over de klacht geeft het Parlement toe dat de dienst Afrekeningen op de hoogte is van de situatie die wordt beschreven door klaagster, die trouwens al herhaaldelijk contact heeft opgenomen met de betrokken dienst.

Volgens het Parlement ligt de oorzaak van het probleem bij de Europese Commissie, die als beheerder van de Garderie de diverse instellingen vraagt de maandelijkse kosten voor de opvang en de maaltijdcheques van de kinderen in mindering te brengen op het salaris van de ouders zonder gedetailleerde informatie te geven over de bedragen die aan de ouders worden aangerekend.

Het Parlement beklemtoont dat de dienst Afrekeningen dit een onbevredigende situatie vindt en de betrokken afdeling van de Commissie hierover reeds herhaaldelijk, doch vruchteloos, heeft gecontacteerd. Klaagster werd er dan ook van in kennis gesteld dat alleen de Commissie over de betrokken informatie beschikt waarop klaagster recht heeft.

Voorts heeft de secretaris-generaal van het Europees Parlement onlangs een brief aan de secretaris-generaal van de Europese Commissie geschreven waarin hij vraagt dat er in het belang van de betrokken ambtenaren naar een oplossing voor het probleem wordt gezocht.

Opmerkingen van klaagster over het standpunt van de Europese Commissie

Klaagster beklemtoonde dat de procedurele informatie over het functioneren van de Garderie niet ter zake deed in het kader van haar klacht. Zij onderstreepte bovendien dat de Commissie toegaf dat het bestaande systeem in dit opzicht niet voldeed en verwees naar

een nieuw systeem dat dit nadeel niet zou hebben, zonder evenwel iets concreets te zeggen over het tijdstip waarop dit laatste in werking zou treden.

Klaagster wees er ook op dat zij de schuld niet op de Commissie wilde schuiven, maar enkel een probleem aan de kaak wilde stellen waarvan de Commissie zelf toegaf dat het bestaat. Voor haar was het van geen belang welke van de twee betrokken instellingen, de Commissie of het Parlement, de relevante informatie geregeld zou verstrekken.

Opmerkingen van klaagster over het standpunt van het Europees Parlement

Klaagster zei dat zij, gezien de inhoud van het standpunt van het Parlement, geen opmerkingen hoefde te maken.

ONTWERPAANBEVELING

Op 19 juni 2002 richtte de Ombudsman overeenkomstig artikel 3, lid 6 van het Statuut van de Europese Ombudsman een ontwerpaanbeveling tot de Commissie en het Parlement.

De ontwerpaanbeveling was als volgt gemotiveerd.

Klaagster, die ambtenaar bij het Parlement is, brengt haar zoon naar de opvang in de door de Europese Commissie beheerde Garderie te Luxemburg. Alle kosten worden maandelijks van het salaris van klaagster afgehouden. In haar klacht heeft klaagster het over een gebrek aan doorzichtigheid van het bedrag dat in mindering wordt gebracht. Doordat het gaat om een totaalbedrag dat voortdurend wijzigt, kan klaagster onmogelijk controleren of het klopt. Zij eist dat het in mindering gebrachte bedrag meer wordt gespecificeerd en dat de ouders op de hoogte worden gebracht van wijzigingen.

In haar standpunt betreurt de Commissie dat het met het huidige interinstitutionele betalingssysteem niet mogelijk is gedetailleerdere informatie met betrekking tot de rubrieken "afhoudingen" en "diversen" te geven. Zij voegt daar evenwel aan toe dat het nieuwe interinstitutionele betalingssysteem, dat momenteel wordt opgezet, dat nadeel niet meer zal hebben.

In zijn standpunt wijst het Parlement erop dat zijn diensten dit een onbevredigende situatie vinden en de betrokken afdeling van de Commissie hierover reeds herhaaldelijk, doch vruchteloos, hebben gecontacteerd. Voorts wijst het Parlement erop dat de secretaris-generaal van het Europees Parlement onlangs een brief aan de secretaris-generaal van de Europese Commissie heeft geschreven waarin hij vraagt dat er in het belang van de betrokken ambtenaren naar een oplossing voor het probleem wordt gezocht.

Het getuigt van goed administratief gedrag dat een overheidsdienst zeer nauwkeurige informatie over zijn eigen besluiten geeft. Deze informatie moet de personen waarop het besluit van toepassing is in staat stellen eenvoudig vast te stellen dat het besluit juist is.

De Ombudsman stelde vast dat beide betrokken instellingen hebben toegegeven dat het interinstitutionele betalingssysteem niet bevredigend werkt en dat klaagster recht heeft op de gevraagde informatie. De Ombudsman nam er tevens nota van dat de secretaris-generaal van het Europees Parlement de secretaris-generaal van de Europese Commissie in een brief heeft verzocht in het belang van de betrokken ambtenaren naar een oplossing voor het probleem te zoeken.

De Ombudsman concludeerde dat het niet verstrekken aan klaagster en alle betrokken ouders van gedetailleerde inlichtingen over het aangerekende bedrag voor de opvang van hun kinderen in de Garderie een geval van wanbeheer is. Hij richtte dan ook de volgende ontwerpaanbeveling tot de Commissie en het Parlement:

De betrokken ouders hebben het recht gedetailleerde informatie te ontvangen over het bedrag dat wordt aangerekend voor de opvang van hun kinderen in de Garderie. De Europese Commissie en het Europees Parlement moeten dan ook een oplossing vinden om deze informatie geregeld te verstrekken.

De Ombudsman deelde beide instellingen mee dat zij hem overeenkomstig artikel 3, lid 6 van het Statuut van de Ombudsman, vóór 31 oktober 2002 een omstandig advies moesten doen toekomen.

Omstandig advies Commissie

Op 11 september 2002 stuurde de Commissie de Ombudsman haar omstandig advies.

De Commissie verklaarde dat haar bevoegde diensten de aanbeveling van de Ombudsman aan een grondig onderzoek hadden onderworpen. Voorts wees de instelling erop dat men bezig was met de technische aanpassingen voor het nieuwe interinstitutionele betalingsstelsel dat de ouders geregeld van gedetailleerde informatie zou voorzien. De ontwerpaanbeveling van de Ombudsman zou dan ook binnenkort ten uitvoer worden gelegd.

Ondertussen konden de ouders die dat wensden met hun verzoeken om informatie terecht bij het secretariaat van de "Garderie" en van het "Centre d'étude".

Omstandig advies Parlement

Op 21 oktober 2002 stuurde het Parlement de Ombudsman zijn omstandig advies.

Het Parlement verwees naar het omstandig advies van de Europese Commissie, waarin de Ombudsman werd meegedeeld dat het computerprogramma dat nodig is om gedetailleerde facturen te kunnen maken in ontwikkeling is. Het Parlement stond volledig achter dit initiatief en dacht dat dit verbeterde stelsel tegen het eind van het jaar zou worden ingevoerd.

Opmerkingen van klagster over de omstandige adviezen van de Commissie en het Parlement

Op 28 oktober 2002 namen de diensten van de Ombudsman telefonisch contact op met klagster, die meedeelde dat zij tevreden was met het resultaat van het onderzoek.

BESLUIT

1 Op 19 juni 2002 richtte de Ombudsman de volgende ontwerpaanbeveling tot de Europese Commissie en het Europees Parlement:

De betrokken ouders hebben het recht gedetailleerde informatie te ontvangen over het bedrag dat wordt aangerekend voor de opvang van hun kinderen in de Garderie. De Europese Commissie en het Europees Parlement moeten dan ook een oplossing vinden om deze informatie geregeld te verstrekken.

2 In haar omstandig advies deelde de Commissie de Ombudsman mee dat men bezig was met de technische aanpassingen voor het nieuwe interinstitutionele betalingssysteem dat de ouders geregeld van gedetailleerde informatie zou voorzien en dat de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman derhalve binnenkort ten uitvoer zou worden gelegd.

In zijn omstandig advies zei het Parlement dat het achter het initiatief van de Commissie stond en dat het dacht dat het verbeterde stelsel tegen het eind van het jaar zou worden ingevoerd.

3 De Ombudsman is van oordeel dat de door de Commissie en het Parlement in hun omstandig advies beschreven maatregelen op bevredigende wijze uitvoering geven aan de ontwerpaanbeveling. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.6 NA EEN SPECIAAL VERSLAG GESLOTEN ZAKEN

VOORSTEL VOOR DE AANNEMING VAN EEN EUROPESE CODE VAN GOED ADMINISTRATIEF GEDRAG

*Besluit inzake
onderzoek op eigen
initiatief OI/1/98/OV
betreffende alle
instellingen en organen*

Op 11 november 1998 stelde de Europese Ombudsman een onderzoek op eigen initiatief in naar het bestaan bij de verschillende instellingen en organen van de Gemeenschappen van een Code van goed administratief gedrag voor de ambtenaren in hun contacten met het publiek en de toegankelijkheid van die code voor het publiek.

De Ombudsman deed ontwerpaanbevelingen, respectievelijk op 28 juli 1999 aan de Commissie, op 29 juli 1999 aan het Parlement en de Raad, en op 13 september 1999 aan de andere instellingen, organen en gedecentraliseerde organen. De Ombudsman voegde als bijlage bij zijn ontwerpaanbevelingen een door zijn Bureau opgestelde ontwerpcode van goed administratief gedrag die in 28 artikelen bepalingen omvatte betreffende zowel inhoudelijke als procedurele beginselen, alsmede bepalingen over de goede werking van de administratie. De Ombudsman verzocht de instellingen en organen zich bij de opstelling van hun codes te baseren op deze ontwerpcode.

In april 2000, na een grondige analyse van de antwoorden van de verschillende instellingen en organen op de ontwerpaanbevelingen, diende de Ombudsman overeenkomstig artikel 3, lid 7 van het Statuut van de Europese Ombudsman een speciaal verslag bij het Europees Parlement in. In dit speciaal verslag deed de Ombudsman de volgende aanbeveling aan het Parlement: *"Ten einde bepalingen van goed administratief gedrag tot stand te brengen die gelijkelijk van toepassing zijn op alle communautaire instellingen en organen in hun contacten met het publiek, beveelt de Ombudsman aan een Europese administratieve wet aan te nemen die van toepassing is op alle communautaire instellingen en organen. Deze wet zou de vorm van een verordening kunnen aannemen"*. De Ombudsman voegde deze ontwerpcode als bijlage aan zijn speciaal verslag toe.

Op 27 juni 2001 keurde de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement een verslag (A5-0245/2001) goed, waarin zij haar steun voor het speciaal verslag van de Ombudsman uitsprak. Het verslag was van de hand van Roy Perry, EP-lid.

Op 6 september 2001 nam het Europees Parlement een resolutie aan, waarin het, met enkele wijzigingen, de Code van goed administratief gedrag goedkeurde die de Ombudsman in zijn ontwerpaanbevelingen en speciaal verslag had aanbevolen. In de resolutie werd de Europese Commissie ook verzocht uit hoofde van artikel 308 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschappen een voorstel voor een verordening die de Code van goed administratief gedrag zou bevatten in te dienen.

Aangezien het Europees Parlement zijn onderzoek van het speciaal verslag heeft afgerond en de conclusies ervan heeft gesteund, sluit de Ombudsman het dossier.

DE COMMISSIE MAAKT EEN EINDE AAN DISCRIMINATIE VAN GEDETACHEERDE NATIONALE DESKUNDIGEN OP GROND VAN GESLACHT

*Besluit inzake klacht
242/2000/GG tegen de
Europese Commissie*

Op 18 februari 2000 werd door klager, een Brits ambtenaar, bij de Europese Ombudsman een klacht tegen de Europese Commissie ingediend over de regeling van de Commissie met betrekking tot nationale deskundigen die bij de Commissie zijn gedetacheerd. Klager vond de regeling van de Commissie, krachtens welke nationale deskundigen die bij de Commissie zijn gedetacheerd, voltijds moeten werken, discriminerend op grond van geslacht.

Op 15 november 2001 legde de Ombudsman het Europees Parlement na een grondig onderzoek van de klacht in overeenstemming met artikel 3, lid 7 van het statuut van de Europese Ombudsman een speciaal verslag voor. Een kopie van dat speciaal verslag werd naar de Commissie gezonden. In het speciaal verslag beveelt de Ombudsman aan dat de Commissie de regeling die bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen verbiedt deeltijds te werken, zo snel mogelijk afschaft.

Op 30 april 2002 keurde de Commissie een besluit goed over een Regeling voor bij de Commissie gedetacheerde nationale deskundigen. In artikel 12 van die Regeling wordt bepaald dat nationale deskundigen kan worden toegestaan deeltijds te werken.

Op 8 oktober 2002 keurde de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement een verslag goed (A5-0355/2002) waarin het speciaal verslag van de Ombudsman werd goedgekeurd, en legde ze daartoe een ontwerpresolutie voor. Het verslag werd door Europees Parlements lid Jean Lambert opgesteld.

Op 17 december 2002 keurde het Europees Parlement de resolutie over het speciaal verslag van de Ombudsman goed. In die resolutie begroette het Europees Parlement het feit dat de Commissie de betrokken regeling uiteindelijk had afgeschaft, en bevestigde het dat Europese instellingen over de inachtneming van grondrechten of de naleving van wettelijke verplichtingen met betrekking tot vrijheid van discriminatie niet kunnen onderhandelen wanneer het hun gelegen komt.

Aangezien het Europees Parlement zijn onderzoek van het speciaal verslag van de Ombudsman nu heeft voltooid en zijn conclusies heeft goedgekeurd, sluit de Ombudsman het dossier.

HET PARLEMENT KEURT DE STANDPUNTEN VAN DE OMBUDSMAN OVER DE TOEGANG TOT DOCUMENTEN GOED

*Besluit inzake klacht
917/2000/GG tegen de
Raad van de Europese
Unie*

Op 11 juli 2000 werd door klager, een Britse organisatie, bij de Europese Ombudsman een klacht tegen de Raad van de Europese Unie ingediend over de weigering van de Raad om bepaalde documenten te verstrekken die volgens klager op verschillende vergaderingen in januari 1999 en september 1998 waren voorgelegd.

Op 30 november 2001 legde de Ombudsman het Europees Parlement, na een grondig onderzoek van de klacht, in overeenstemming met artikel 3, lid 7 van het statuut van de Europese Ombudsman een speciaal verslag voor. Een kopie van dat speciaal verslag werd naar de Raad gezonden. In het speciaal verslag beveelt de Ombudsman aan dat, als geen van de uitzonderingen in artikel 4 van besluit 93/731 van 20 december 1993 betreffende toegang van het publiek tot documenten van toepassing is, de Raad het verzoek van klager opnieuw onderzoekt en toegang tot de gevraagde documenten verleent. De Ombudsman merkt bovendien op dat hij verheugd is over de standpunten van het Europees Parlement met betrekking tot zijn eerdere ontwerpaanbeveling, volgens dewelke de Raad een lijst of register moet bijhouden van alle documenten die hem worden voorgelegd, en deze lijst of dit register voor de burger beschikbaar moet maken.

Op 8 oktober 2002 keurde de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement een verslag goed (A5-0363/2002) waarin het speciaal verslag van de Ombudsman werd goedgekeurd, en legde ze daartoe een ontwerpresolutie voor. Het verslag werd door Europees Parlements lid Astrid Thors opgesteld.

Op 17 december 2002 keurde het Europees Parlement de resolutie over het speciaal verslag van de Ombudsman goed. In die resolutie ondersteunde het Europees Parlement de aanbeveling van de Ombudsman. Het Parlement was ook verheugd over het aangekondigde voornemen van de secretaris-generaal van de Raad om de aanbeveling van de Ombudsman in praktijk te brengen, en het verzocht de Raad binnen zes maanden aan de bevoegde commissie verslag uit te brengen over de verdere concrete maatregelen die werden genomen om het besluit van de secretaris-generaal en verordening 1049/2001/EG in praktijk te brengen.

Aangezien het Europees Parlement zijn onderzoek van het speciaal verslag heeft voltooid en zijn aanbeveling ondersteunt, sluit de Ombudsman het dossier.

3.7 ONDER- ZOEKEN OP EIGEN INITIATIEF VAN DE OMBUDSMAN

3.7.1 Europese Commissie

VRIJHEID VAN MENINGSUITING VAN COMMISSIE- AMBTENAREN

*Besluit inzake
onderzoek op eigen
initiatief OI/1/2001/GG
betreffende de
Europese Commissie*

REDENEN VOOR HET ONDERZOEK

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie werd op 7 december 2000 goedgekeurd op de Top van Nice⁸⁸.

Het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie kondigden de tekst op die datum plechtig af als het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Hieruit volgt dat de genoemde instellingen zich ertoe hebben verbonden de in dit Handvest neergelegde beginselen toe te passen.

Artikel 11 van het Handvest erkent het recht op vrije meningsuiting.

Vrijheid van meningsuiting

Vrije meningsuiting is een van de grondslagen van een democratische samenleving. Dit wordt bevestigd door de eerste zin van artikel 10, lid 1 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die als volgt luidt:

"Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden te ontvangen of te verstrekken, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen."

De oorspronkelijke Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen omvatten geen uitdrukkelijke bepalingen betreffende de mensenrechten. In 1969 heeft het Hof van Justitie evenwel geoordeeld dat de mensenrechten in het Gemeenschapsrecht zijn beschermd⁸⁹. Het Hof van Justitie gaat er nu in zijn rechtspraak altijd van uit dat de fundamentele rechten een integrerend deel uitmaken van de algemene rechtsbeginselen waarvan het Hof de eerbiediging verzekert, en dat vrije meningsuiting, zoals neergelegd in artikel 10 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, een van die algemene beginselen is⁹⁰. Deze rechtspraak wordt uitdrukkelijk gesteund door artikel 6, lid 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

Vrije meningsuiting en ambtenaren

Het Europese Hof voor de rechten van de mens oordeelde in de zaak *Vogt tegen Duitsland* dat ambtenaren individuele personen zijn en als zodanig in aanmerking komen voor de bescherming van hun vrijheid van meningsuiting, zoals bepaald in artikel 10 van het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden⁹¹.

Het Europese Hof van Justitie oordeelde dat vrijheid van meningsuiting een fundamenteel recht is dat ook de ambtenaren van de Gemeenschap toekomt⁹².

Het is niettemin duidelijk dat communautaire ambtenaren tevens een bijzondere loyaliteitsverplichting tegenover de Gemeenschappen hebben. Dit geeft aanleiding tot de vraag waar het evenwicht tussen deze verplichting van ambtenaren en hun recht op vrije meningsuiting ligt.

⁸⁸ PB C 364 van 18.12.2000, blz. 1

⁸⁹ Zaak 29/69 *Stauder tegen stad Ulm*, Jurispr. 1969, blz. 419

⁹⁰ Zaak C-150/98 P *Economisch en Sociaal Comité tegen E*, Jurispr. 1999, blz. I-8877

⁹¹ Arrest van 26 september 1995, reeks A, nr. 323

⁹² Zaak C-100/88 *Oyowe en Traore tegen Commissie*, Jurispr. 1989, blz. 4285, punt 16

Statuut van de ambtenaren

In het Statuut van de ambtenaren wordt vrije meningsuiting niet uitdrukkelijk gewaarborgd aan ambtenaren van de Gemeenschappen.

Het Statuut omvat wel enkele bepalingen die ter zake relevant zijn.

De eerste alinea van artikel 12 van het Statuut van de ambtenaren luidt als volgt:

"De ambtenaar dient zich te onthouden van iedere handeling, in het bijzonder van iedere meningsuiting in het openbaar, welke aan de waardigheid van zijn ambt afbreuk zou kunnen doen."

Artikel 17 van het Statuut van de ambtenaren omvat de volgende bepalingen:

"De ambtenaar is verplicht tot de meest strikte geheimhouding met betrekking tot alle feitelijke gegevens en inlichtingen welke in de uitoefening van zijn functie of ter gelegenheid daarvan te zijner kennis komen; het is hem verboden aan enigerlei persoon die niet bevoegd is daarvan kennis te dragen, enig document of gegeven dat niet eerder aan de openbaarheid is prijsgegeven, in welke vorm dan ook te verstrekken. Ook na beëindiging van de dienst blijft de ambtenaar hiertoe verplicht."

Zonder machtiging van het tot aanstelling bevoegde gezag is het de ambtenaar verboden, alleen of in samenwerking met anderen, enig geschrift waarvan het onderwerp betrekking heeft op de activiteit van de Gemeenschappen openbaar te maken of openbaar te doen maken. Deze machtiging kan alleen worden geweigerd indien de beoogde publicatie de belangen van de Gemeenschap zou kunnen schaden."

Relevante rechtspraak van de communautaire gerechtshoven

Het Hof van Justitie heeft voor recht verklaard dat:

*de verplichting van loyaliteit aan de Gemeenschap die in het Statuut aan ambtenaren wordt opgelegd niet kan worden opgevat in een zin die ingaat tegen de vrijheid van meningsuiting, een fundamenteel recht waarvan het Hof de eerbiediging in het Gemeenschapsrecht moet verzekeren*⁹³.

Uit de rechtspraak van de communautaire gerechtshoven volgt voorts dat de artikelen 12 en 17 van het Statuut van de ambtenaren: "geen belemmering van de vrije meningsuiting van de ambtenaren vormen, maar in het belang van de dienst redelijke grenzen stellen aan de uitoefening van dit grondrecht"⁹⁴.

Verschillende punten zijn verduidelijkt door de rechtspraak van de gerechtshoven van de Gemeenschap. In de zaak-Cwik heeft het Gerecht van eerste aanleg, bijvoorbeeld, geoordeeld dat terwijl het de ambtenaar, overeenkomstig artikel 17 van het Statuut van de ambtenaren, verboden is enig geschrift dat handelt over de activiteit van de Gemeenschappen openbaar te maken zonder voorafgaande machtiging, deze machtiging alleen kan worden geweigerd indien de publicatie "de belangen van de Gemeenschappen zou kunnen schaden". De machtiging kan derhalve alleen worden geweigerd indien dat in de specifieke omstandigheden van het geval nodig is⁹⁵. Het Gerecht van eerste aanleg heeft ook onderstreept dat enkel het feit dat de ambtenaar een mening uit die verschilt van die van de

⁹³ Zaak C-100/88 loc. cit. punt 16

⁹⁴ Zaak C-150/98 P loc. cit., punt 41; gevoegde zaken T-34/96 en T-163/96 *Connolly tegen Commissie*, Jurispr. - Ambtenarenrecht 1999, blz. IA-87 en II-463, punten 129 en 149.

⁹⁵ Arrest van 14 juli 2000 in zaak T-82/99, Jurispr. - Ambtenarenrecht 2000, blz. II-713, punt 52. In zijn arrest van 13 december 2001 in zaak C-340/00 P, verwierp het Hof van Justitie het beroep van de Commissie tegen dit arrest.

instelling waarvoor hij werkt niet voldoende is om vast te stellen dat de publicatie de belangen van de Gemeenschappen zou kunnen schaden⁹⁶.

Onopgeloste problemen

Het kon echter niet worden ontkend dat een aantal belangrijke problemen niet opgelost waren.

Op het eerste gezicht konden de artikelen 12 en 17, eerste alinea van het Statuut van de ambtenaren zodanig worden geïnterpreteerd dat zij elke nuttige communicatie tussen een ambtenaar van de Gemeenschappen en burgers die zich voor het verkrijgen van informatie tot die ambtenaar wendde, belemmerden. Ambtenaren bleken niet over duidelijke richtsnoeren te beschikken om uit te maken waar de grens moest worden getrokken tussen een open en behulpzame aanpak in contacten met de burger (waartoe de Gemeenschappen volgens de Ombudsman gehouden zijn uit hoofde van de verplichte transparantie) en mededelingen door een ambtenaar welke in de zin van artikel 12 van het Statuut van de ambtenaren "aan de waardigheid van zijn ambt afbreuk" zouden kunnen doen. De vrees bestond dat de Gemeenschappen in die omstandigheden de maatregel van openheid en transparantie, die niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk was, niet tot een goed einde zouden kunnen brengen.

Wat artikel 17, tweede alinea van het Statuut van de ambtenaren betreft, kon de rechtspraak van de gerechtshoven van de Gemeenschap zodanig worden geïnterpreteerd dat een ambtenaar voor elke publicatie "waarvan het onderwerp betrekking heeft op de activiteit van de Gemeenschappen" over een voorafgaande machtiging moest beschikken. Het Gerecht van eerste aanleg wees erop dat ambtenaren uit hoofde van artikel 90 van het Statuut van de ambtenaren een interne klacht kunnen indienen indien de machtiging wordt geweigerd en, indien het besluit opnieuw negatief is, de zaak voor het Hof kunnen brengen⁹⁷. Deze mogelijkheden om genoegdoening te verkrijgen, vergen echter onvermijdelijk tijd⁹⁸. Het is goed mogelijk dat als de machtiging dan uiteindelijk wordt verleend, de voorgenomen publicatie geen zin meer heeft.

Overwegingen van deze aard brachten de Ombudsman ertoe bij de behandeling van de eerste klacht inzake de vrijheid van meningsuiting van communautaire ambtenaren (klacht 794/5.8.1996/EAW/SW/VK) in 1997 de volgende opmerking te maken:

"De Commissie zou wellicht in overweging kunnen nemen haar ambtenaren richtlijnen te verstrekken betreffende de vraag wat moet worden beschouwd als een redelijk evenwicht tussen hun individuele recht op vrijheid van meningsuiting, waaronder ook de vrijheid valt om inlichtingen en denkbeelden door te geven, en hun plichten en verantwoordelijkheden als ambtenaren, met name in het kader van de artikelen 12 en 17 van het Statuut van de ambtenaren."

De Ombudsman gaf recentelijk in zijn besluit inzake klacht 1219/99/ME opnieuw uiting aan zijn bezorgdheid ter zake⁹⁹.

De Ombudsman was ervan op de hoogte dat de Commissie in het kader van de voorgenomen herziening van het Statuut van de ambtenaren bezig was met de uitwerking van bepaalde maatregelen of mededelingen. Een aantal daarvan (zoals het overlegdocument SEC (2000) 2078 van 29 november 2000 over het melden van misstanden) hield tot op

⁹⁶ Zaak T-82/99 loc. cit., punt 57

⁹⁷ Zie zaak-Connolly loc. cit., punt 152.

⁹⁸ Zie zaak-Cwik, waarin de klacht overeenkomstig artikel 90 in augustus 1998 werd ingediend maar waar het arrest in juli 2000 werd gevelde.

⁹⁹ Besluit van 18 december 2000

zekere hoogte verband met het bovengenoemde probleem. Maar voor zover de Ombudsman kon vaststellen, waren er nog geen voorstellen gedaan voor een stel van algemene voorschriften of richtsnoeren met betrekking tot de specifieke kwestie vrijheid van meningsuiting van ambtenaren van de Gemeenschap.

In februari 2001 verzocht de Ombudsman de Commissie derhalve hem mee te delen of zij maatregelen had genomen, of voornemens was te nemen, om meer duidelijkheid te scheppen omtrent de vraag hoever het recht op vrije meningsuiting van haar ambtenaren reikt.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt bracht de Commissie de ter zake geldende wettelijke bepalingen in herinnering. Zij gaf ook een kort overzicht van de regels die in de lidstaten voor de vrijheid van meningsuiting van ambtenaren gelden, alsmede van de betrokken rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens, het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en het Gerecht van eerste aanleg.

Tegen deze achtergrond maakte de Commissie de volgende opmerkingen:

Aangezien men de toepassing van het Statuut van de ambtenaren en de voorschriften voor de uitvoering van de bepalingen daarvan als complex en weinig transparant was gaan beschouwen, had de Commissie zich in haar Witboek over de administratieve hervorming van de Commissie tot doel gesteld haar personeelsbeleid transparanter te maken en de betrokken rechtsinstrumenten te vereenvoudigen en te consolideren. Daarom nam zij zich voor een vereenvoudigde en gemoderniseerde versie van het Statuut van de ambtenaren uit te werken, aan de hand waarvan de rechten en verplichtingen van de ambtenaren zouden worden vastgesteld. Sommige bepalingen moesten worden aangepast, verduidelijkt of afgeschaft indien zij achterhaald waren. Hetzelfde gold voor de bepalingen inzake vrije meningsuiting.

Een aantal overlegdocumenten was al goedgekeurd met het oog op de uitvoering van de hervorming. Twee van deze documenten hadden specifiek betrekking op de rechten en verplichtingen van ambtenaren en probeerden het toepassingsgebied daarvan, ook op het gebied van de vrijheid van mening, duidelijker te omschrijven.

Een van deze documenten was het overlegdocument "Hervorming van de Tuchtprocedures"¹⁰⁰, dat onder meer voorzag in de opstelling van een stel regels en richtsnoeren voor de rechten en plichten van ambtenaren ('Guide des règles et des lignes directrices sur les droits et obligations des fonctionnaires'). In een ander overlegdocument over het melden van misstanden (klokkenluiden)¹⁰¹ werden bepalingen in het vooruitzicht gesteld die ambtenaren niet zouden vrijstellen van hun algemene geheimhoudingsplicht, maar die de voorwaarden zouden omschrijven waaronder openbaarmaking gerechtvaardigd zou zijn.

Daarnaast werkte de Commissie aan een document om de transparantie van de rechten en plichten van ambtenaren te waarborgen.

¹⁰⁰ SEC(2000)2079/5

¹⁰¹ SEC(2000)2078/6

VERDER ONDERZOEK

Verzoek om aanvullende informatie

In het licht van het bovenstaande vond de Ombudsman dat hij aanvullende informatie nodig had om zijn onderzoek te kunnen afronden. Hij verzocht de Commissie derhalve: (1) hem mede te delen welke wijzigingen in het Statuut van de ambtenaren zij noodzakelijk achtte en wanneer de wijzigingsvoorstellen zouden worden gedaan; (2) hem op de hoogte te brengen van de inhoud van de 'Guide des règles et des lignes directrices sur les droits et obligations des fonctionnaires' en hem een kopie daarvan te doen toekomen of, mocht dat document nog niet bestaan, hem te melden wanneer zij voornemens was een dergelijk stel van regels aan te nemen.

Antwoord Commissie

In haar antwoord van 29 november 2001 deed de Commissie mee dat de volgende twee wijzigingen werden voorgesteld in het document "Algemene herziening van het Statuut van de ambtenaren" van 14 september 2001, dat op dat moment door de Commissie en vertegenwoordigers van het personeel werd besproken:

- een betere omschrijving van de grenzen van de algemene geheimhoudingsplicht en het verband met de nieuwe regels inzake transparantie. De geheimhoudingsplicht zou voortaan alleen gelden indien de betrokken informatie nog niet was gepubliceerd of niet was opgenomen in een voor het publiek beschikbaar document (nieuw artikel 17);
- volgens artikel 17, tweede alinea, was het ambtenaren verboden zonder voorafgaande machtiging geschriften met betrekking tot de activiteit van de Gemeenschappen te publiceren. De tweede wijziging betrof een duidelijker omschrijving van de criteria voor een negatief besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag in het licht van recente uitspraken van de communautaire gerechtshoven. Voorts werd voorgesteld dat het tot aanstelling bevoegde gezag zou worden geacht te hebben ingestemd met het verzoek om machtiging indien het niet binnen een bepaalde termijn reageerde. Dit zou een element van rechtszekerheid voor de ambtenaren betekenen en de administratieve procedures vereenvoudigen.

Normalerweise zou de Commissie vóór het eind van het jaar ontwerp wijzigingen voor het Statuut van de ambtenaren aan het Comité voor het Statuut van de ambtenaren moeten kunnen voorleggen. Na het advies van dit comité te hebben gekregen, zou zij het ontwerp bij de Raad indienen.

Op 6 augustus 2001 had de Commissie een nieuw actieplan "Transparantie in het personeelsbeleid" goedgekeurd¹⁰². Dit document voorziet uitdrukkelijk in de opstelling en publicatie van een administratief vademecum met uitleg over de toepassing en de interpretatie van de voorschriften in het Statuut van de ambtenaren. Met dit vademecum zullen de ambtenaren beschikken over duidelijke en begrijpelijke informatie over alle vragen in verband met hun status, en met name over de belangrijkste vragen in verband met hun rechten en verplichtingen. De Commissie was al begonnen aan de opstelling van dit vademecum en verwachtte dat het tegen april 2003 zou zijn voltooid. Het vademecum zou evenwel stapsgewijze worden opgesteld en het eerste deel zou begin 2002 beschikbaar komen op de intranet-website van de Commissie.

BESLUIT

1 In februari 2001 stelde de Ombudsman een onderzoek op eigen initiatief in naar de vrijheid van meningsuiting van het personeel van de Europese Commissie. Dit onderzoek

¹⁰² PE(2001) 1609 C(2001)2466

was gebaseerd op de vaststelling dat de rechten en verplichtingen van ambtenaren op dit gebied in verschillende opzichten niet duidelijk genoeg waren. De Ombudsman bracht ook in herinnering dat hij de Commissie eerder al had verzocht in overweging te nemen haar ambtenaren richtsnoeren te geven over wat moet worden beschouwd als een redelijk evenwicht tussen hun individueel recht op vrije meningsuiting, waaronder de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden door te geven, en hun plichten en verantwoordelijkheden als ambtenaren.

2 In haar standpunt en haar antwoord op een verzoek om aanvullende informatie van de Ombudsman deed de Commissie de Ombudsman mee dat ze voornemens was een administratief vademecum op te stellen met uitleg over de toepassing en de interpretatie van de voorschriften in het Statuut van de ambtenaren. Volgens de Commissie zullen de ambtenaren met dit vademecum beschikken over duidelijke en begrijpelijke informatie over alle vragen in verband met hun status, en met name over de belangrijkste vragen in verband met hun rechten en verplichtingen. Het vademecum zou stapsgewijze worden opgesteld en het eerste deel zou begin 2002 beschikbaar komen op de intranet-website van de Commissie.

3 De Commissie meldde ook dat zij voornemens was concrete wijzigingen voor te stellen in de tweede alinea van artikel 17 van het Statuut van de ambtenaren, volgens welke ambtenaren voor publicaties die over de activiteit van de Gemeenschappen handelen een voorafgaande machtiging nodig hebben. Volgens de Commissie was haar voorstel erop gericht een betere omschrijving te geven van de criteria voor een negatief besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag in het licht van recente uitspraken van de communautaire gerechtshoven. Voorts stelde zij voor dat het tot aanstelling bevoegde gezag zou worden geacht het verzoek te hebben aanvaard indien het niet binnen een bepaalde termijn reageerde.

4 In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat de Commissie positief heeft gereageerd op zijn onderzoek en maatregelen heeft genomen, of voornemens is te nemen, die de momenteel bestaande problemen waarschijnlijk zullen oplossen of althans aanzienlijk zullen verminderen. De Ombudsman vindt derhalve dat hij met zijn onderzoek op eigen initiatief zijn doel heeft bereikt en dat hij het onderzoek momenteel niet hoeft voort te zetten. De Ombudsman zal deze zaak evenwel op de voet blijven volgen en indien nodig in de toekomst verdere acties overwegen.

5 De Ombudsman sluit derhalve het dossier.

ouderschapsver- lof voor eu- ambtenaren

*Besluit inzake onder-
zoek op eigen initiatief
OI/4/2001/ME
betreffende de
Europese Commissie*

REDENEN VOOR HET ONDERZOEK

Richtlijn 96/34/EG van de Raad¹⁰³

Op 3 juni 1996 nam de Raad van de Europese Unie een richtlijn aan met minimumvoorschriften inzake ouderschapsverlof. De richtlijn voorziet in een individueel recht voor zowel mannen als vrouwen op ouderschapsverlof bij geboorte of adoptie van een kind om hen in staat te stellen gedurende ten minste drie maanden voor hun kind te zorgen. De richtlijn was tot de lidstaten gericht en moest uiterlijk in 1999 ten uitvoer zijn gelegd. Alle lidstaten hebben de richtlijn blijkbaar ten uitvoer gelegd.

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹⁰⁴

In artikel 33, lid 2 van het Handvest wordt het recht op ouderschapsverlof erkend:

"Teneinde beroep en gezin te kunnen combineren heeft eenieder recht op bescherming

¹⁰³ Richtlijn 96/34/EG van de Raad van 3 juni 1996 betreffende de door de UNICE, het CEEP en het EVV gesloten raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof, PB L 145 van 19.06.1996, blz. 4

¹⁰⁴ PB C 364/2000, blz. 1

tegen ontslag om een reden die verband houdt met moederschap, alsmede recht op betaald moederschapsverlof en recht op ouderschapsverlof na de geboorte of de adoptie van een kind".

De Commissie beloofde in haar memorandum van de voorzitter en de heer Vitorino (SEC(2001)380/3) van 13 maart 2001 aan het Handvest te voldoen.

Statuut van de ambtenaren en stand van zaken

Wat moederschapsverlof betreft, voorziet het Statuut van de ambtenaren in zestien weken verlof (artikel 58). Daarnaast is bij besluit van de hoofden van de administratie van de Europese instellingen een bijkomend speciaal verlof voor borstvoeding van vier weken ingevoerd. Het Statuut van de ambtenaren voorziet niet in moederschapsverlof bij adoptie. Bij besluit van de hoofden van de administratie van de Europese instellingen is er voor adoptiemoeders een speciaal verlof van twee tot tien weken ingevoerd. Wettelijk moeder-schaps-, borstvoedings- en adoptieverlof worden volledig betaald.

Wat vaderschapsverlof betreft, voorziet bijlage V bij het Statuut van de ambtenaren in twee dagen speciaal (volledig betaald) verlof bij de geboorte van een kind.

Daarnaast kan overeenkomstig het Statuut van de ambtenaren onbetaald verlof om redenen van persoonlijke aard (artikel 40) worden verleend om kinderen op te voeden. Er kan maximaal vijf jaar verlof worden verleend voor het opvoeden van een kind dat minder dan vijf jaar oud is.

Het Statuut van de ambtenaren voorziet voorts in de mogelijkheid halftijds te werken (artikel 55 bis en bijlage IV bis). Volgens het interne reglement van de verschillende Europese instellingen is het zorgen voor kinderen een geldige reden om toestemming tot halftijd-werk te verlenen.

Acties van de Commissie

Op 31 oktober 2000 deed de heer Kinnock de Commissie in een mededeling een overleg-document toekomen over verlof om gezinsredenen en flexibele arbeidsregelingen. In die mededeling werden belangrijke wijzigingen voorgesteld van het recht van ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen op moederschaps-, vaderschaps- en ouderschapsverlof. De mededeling omvatte bijvoorbeeld ook voorstellen inzake verlof bij adoptie of om gezinsredenen.

Samengevat kwam het voorstel op het volgende neer: twintig weken moederschapsverlof (met uitzondering van twee weken overdraagbaar op de vader indien beide ouders ambtenaar zijn) met een uitbreiding van vier weken bij de geboorte van meerlingen en vroeggeboorte. Voor het vaderschapsverlof werden twee weken voorgesteld. Zowel het moederschaps- als het vaderschapsverlof zouden volledig worden betaald. Voor ouderschapsverlof werd voorgesteld iedere ambtenaar recht te geven op zes maanden verlof (dubbel zo lang voor alleenstaande ouders). Tijdens het ouderschapsverlof heeft de ambtenaar recht op een uitkering van 750 € per maand. De uitkering bedraagt 1.000 € per maand tijdens de eerste drie maanden indien het verlof tijdens of onmiddellijk na het moederschapsverlof wordt genomen.

Conclusie

De Ombudsman was ingenomen met de acties van de Commissie inzake ouderschapsverlof in de genoemde mededeling. De Ombudsman stelde evenwel vast dat twee jaar nadat de lidstaten richtlijn 96/34/EG van de Raad betreffende ouderschapsverlof hadden uitgevoerd, tien maanden nadat het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie was afgekondigd, zes maanden nadat de Commissie had beloofd aan het Handvest te voldoen en bijna een jaar na haar mededeling over verlof om gezinsredenen en flexibele arbeids-

regelingen, er nog altijd geen regels waren die het recht op ouderschapsverlof van ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen waarborgden.

De Ombudsman vond dat de aanneming van voorschriften inzake ouderschapsverlof voor de ambtenaren en andere personeelsleden van de Gemeenschappen van wezenlijk belang was voor de eerbiediging van de regels en de beginselen van het Gemeenschapsrecht en de rechten van mannen, vrouwen en kinderen, alsmede de verdere aanpassing van de instellingen aan de moderne samenleving.

De Ombudsman verzocht de Commissie derhalve al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat het Gemeenschapsrecht op het stuk van ouderschapsverlof voor de ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen onverwijld wordt geëerbiedigd.

ONDERZOEK

Standpunt Commissie

In haar standpunt verwees de Commissie naar haar hervormingspakket voor haar personeelsbeleid en de daaropvolgende wijzigingen van het Statuut van de ambtenaren, waarbij zij erop wees dat het vraagstuk van het ouderschapsverlof onder die hervorming viel.

De Commissie legde uit dat zij zich moet houden aan artikel 283¹⁰⁵ van het EG-Verdrag en daarmee verband houdende procedurele bepalingen in het Statuut van de ambtenaren. Daarnaast dient zij de regels te eerbiedigen die gelden voor onderhandelingen met vertegenwoordigers van het personeel over wijzigingen van het Statuut van de ambtenaren, wat betekent dat zij de vakbonds- en beroepsorganisaties van het personeel en het Interinstitutionele Comité voor het Statuut moet raadplegen. Na dit overleg kan de Commissie het voorstel voor een nieuw Statuut van de ambtenaren via de Raad aan de andere instellingen voorleggen. De Commissie dacht dat de Ombudsman wel zou begrijpen dat dit een tijdrovend proces is, in het bijzonder omdat het hervormingspakket alle aspecten van het personeelsbeleid bestrijkt. De Commissie gaf toe dat in het Statuut van de ambtenaren sinds de aanneming in 1967 geen belangrijke wijzigingen waren aangebracht en dat het Statuut derhalve geen gelijke tred had gehouden met de veranderingen in de Europese sociale wetgeving en met de algemene evolutie.

De Commissie verwees voorts naar het document "Een algemeen pakket voor de hervorming van het personeelsbeleid", dat zij op 30 oktober 2001 had goedgekeurd. Hierin bevestigde zij haar voornemen om het geïntegreerde voorstel voor een herziening van het Statuut van de ambtenaren te bespreken en goed te keuren in december 2001 met de bedoeling het voor te kunnen leggen aan het Interinstitutionele Comité voor het Statuut. Als dit Comité eenmaal zijn advies had uitgebracht, zou het voorstel in het voorjaar van 2002 formeel bij het Europees Parlement en de Raad worden ingediend.

De Commissie beklemtoonde dat haar voorstel voor een herzien Statuut van de ambtenaren volledig in overeenstemming is met artikel 33, lid 2 van het Handvest van de grondrechten en tevens volledig voldoet aan de richtlijn van de Raad inzake ouderschapsverlof en zelfs aanzienlijk verder gaat dan de bij die richtlijn vastgestelde minimumvoorwaarden. Voorts verzekerde de Commissie dat zij al het mogelijke zou doen om ervoor te zorgen dat de hervormingsmaatregelen in het algemeen en de bepalingen inzake het ouderschapsverlof in het bijzonder zo spoedig mogelijk in werking zouden treden.

¹⁰⁵ Artikel 283 luidt: "De Raad stelt met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van de andere betrokken instellingen, het statuut vast van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen, alsmede de regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen".

De Commissie voegde aan haar standpunt een overzicht toe van de in haar voorstel vervatte nieuwe bepalingen over ouderschapsverlof.

BESLUIT

1 Ouderschapsverlof voor ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen

1.1 In oktober 2001 stelde de Ombudsman een onderzoek op eigen initiatief in naar ouderschapsverlof voor ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen. Het onderzoek was gericht op de Commissie. De Ombudsman verwees met name naar Richtlijn 96/34/EG van de Raad betreffende ouderschapsverlof en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en beklemtoonde dat er nog altijd geen regels waren die het recht op ouderschapsverlof waarborgden. De Ombudsman verzocht de Commissie al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat het Gemeenschapsrecht op het stuk van ouderschapsverlof voor de ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen onverwijld wordt geëerbiedigd.

1.2 In januari 2002 stuurde de Commissie haar standpunt, waarin zij verklaarde haar uiterste best te zullen doen om ervoor te zorgen dat de hervormingsmaatregelen inzake het ouderschapsverlof zo spoedig mogelijk in werking zouden treden. Zij verwees daarbij naar artikel 283 van het EG-Verdrag en daarmee verband houdende procedurele bepalingen in het Statuut van de ambtenaren die moesten worden gerespecteerd, alsmede naar de regels voor onderhandelingen met vertegenwoordigers van het personeel over wijzigingen van het Statuut, waardoor zij verplicht is de vakbonds- en beroepsorganisaties van het personeel en het Interinstitutionele Comité voor het Statuut te raadplegen. De Commissie bevestigde dat haar voorstel in overeenstemming zou zijn met richtlijn 96/34/EG van de Raad inzake ouderschapsverlof en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Het Interinstitutionele Comité voor het Statuut stond op het punt om zijn advies uit te brengen over het voorstel, dat vervolgens in het voorjaar van 2002 formeel bij het Europees Parlement en de Raad zou worden ingediend.

1.3 De Ombudsman is ingenomen met het voornemen van de Commissie om ervoor te zorgen dat de regels inzake ouderschapsverlof voor ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen onverwijld in werking zullen treden. De Ombudsman heeft er nota van genomen dat het voorstel van de Commissie in overeenstemming is met Richtlijn 96/34/EG van de Raad betreffende ouderschapsverlof en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

1.4 Er zij niettemin op gewezen dat Richtlijn 96/34/EG van de Raad betreffende ouderschapsverlof op 3 juni 1996 door de Raad werd goedgekeurd, terwijl het desbetreffende voorstel van de Commissie reeds in 1983 werd ingediend¹⁰⁶. De richtlijn moest door de lidstaten in juni 1998 – en in geen geval later dan juni 1999 – ten uitvoer zijn gelegd. Het is dan ook betreurenswaardig dat de Commissie tot het zogenaamde hervormingspakket voor haar personeelsbeleid, waarmee zij meerdere jaren na haar voorstel voor hervorming in de lidstaten kwam, heeft gewacht om nieuwe regels inzake ouderschapsverlof voor haar eigen personeel voor te stellen.

1.5 De Ombudsman vindt dat de Commissie momenteel stappen doet waarvan kan worden verwacht dat zij in de nabije toekomst het probleem van de gebrekkige regels inzake ouderschapsverlof voor ambtenaren en andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen uit de wereld zullen helpen. De Ombudsman is derhalve van oordeel dat zijn onderzoek op eigen initiatief zijn doel heeft bereikt en niet hoeft te worden voortgezet. De Ombudsman zal de ontwikkeling van deze zaak evenwel blijven volgen.

¹⁰⁶ COM/83/686 def.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman blijkt het niet noodzakelijk het onderzoek voort te zetten. De Ombudsman sluit derhalve het dossier.

FOLLOW-UP

Op 24 april 2002 stuurde de Commissie de Raad haar voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van het Statuut van de ambtenaren en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen. Ook het Europees Parlement werd hiervan op de hoogte gebracht.

3.7.2 Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding

Op 7 januari 2002 stelde de Europese Ombudsman een onderzoek op eigen initiatief in naar het taalgebruik van het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (CEDEFOP) bij de behandeling van klachten van Europese burgers.

REDENEN VOOR HET ONDERZOEK

Een deel van de taak van de Ombudsman bestaat erin de betrekkingen tussen de Europese burgers en de communautaire instellingen en organen te verbeteren. Het Bureau van de Ombudsman werd ingesteld om duidelijk te maken dat de Unie zich inzet voor democratische, transparante en controleerbare vormen van bestuur. De Ombudsman moet de positie van de burger veilig helpen stellen door goede administratieve praktijken te bevorderen en de kwaliteit van het bestuur te verbeteren.

Het recht van Europese burgers om klachten over wanbeheer in te dienen is een grondrecht waarin de artikelen 21, tweede alinea, en 195 van het EG-Verdrag en artikel 43 van het Handvest van de grondrechten uitdrukkelijk voorzien. De Ombudsman zou willen onderstrepen dat klachten als een positief element voor het beheer van de administratie moeten worden gezien, omdat zij de aandacht van de overheid kunnen vestigen op zwakke plekken en tekortkomingen in haar werking en aldus, bijvoorbeeld, op de noodzaak bepaalde procedures te herzien, het personeel nieuwe raad te geven of meer middelen toe te wijzen. Klachten zijn derhalve een element dat in de verbetering van de dagelijkse activiteiten van de administratie bijdraagt.

Als communautaire instellingen of organen van oordeel zijn dat zij juist hebben gehandeld en dat hun geen wanbeheer kan worden verweten, dan doen zij er goed aan het hoe en waarom van hun optreden uit te leggen. Dit is gewoonlijk bevorderlijk voor een beter inzicht in wat de overheid doet. Een ongepaste woordkeus leidt er alleen maar toe dat de burgers een slechte indruk krijgen of behouden van de betrokken instelling en van de communautaire administratie in haar geheel.

De Ombudsman heeft vastgesteld dat CEDEFOP in de zaken 466/2000/OV, 705/2000/OV en 1206/2000/BB CEDEFOP in zijn standpunt een taal heeft gebruikt die communautaire instellingen en organen normalerwijze niet gebruiken in de standpunten die zij de Ombudsman doen toekomen. Enkele voorbeelden van wendingen die de aandacht van de Ombudsman hebben getrokken:

Standpunt van 31 augustus 2000 in zaak 466/2000/OV:

- "(...) is ook een concreet bewijs van de kwade trouw van X, die om CEDEFOP onbekende redenen, nooit heeft kunnen verkroppen dat hem door een (in Griekenland gevestigde) concurrent deze "nederlaag" werd toegebracht" (blz. 17);
- "Wij vinden dat X zijn toevlucht heeft genomen tot onbetamelijke praktijken die niet

ONDERZOEK OP EIGEN INITIATIEF NAAR HET TAALGEBRUIK VAN CEDEFOP IN ZIJN STANDPUNTEN OVER KLACHTEN

Besluit inzake onderzoek op eigen initiatief OI/1/2002/OV betreffende CEDEFOP

thuishoren in een gezond, op concurrentie gebaseerd ondernemingsklimaat. Gezien de beweringen aan het adres van CEDEFOP in de briefwisseling van X, die op het randje af van lasterlijk zijn, wijzen wij erop dat het Centrum zich het recht voorbehoudt gerechtelijke vervolging in te stellen tegen de onderneming (...)" (blz. 18);

Standpunt van 27 juli 2000 in zaak 705/2000/OV:

- "Hoewel uw antwoord (d.i. van de Europese Ombudsman), na onderzoek van het dossier, niet van die aard was dat het haar genoegdoening verschafte, aangezien u vond dat het Centrum zich te geen tijde ten aanzien van haar had misdragen, hebben wij haar daarna niet negatief, vijandig of rancuneus bejegend (hoewel wij dat hadden kunnen doen, en niet zonder reden)" (blz. 3);

- "Het gedrag van X kan het best worden omschreven als praatziek en geëmotioneerd". (blz. 5);

Standpunt van 14 februari 2001 in zaak 1206/2000/BB:

- "X heeft zich in de loop van dit proces (...) niet in staat getoond het hoofd koel te houden" (blz. 10);

- "Wij zijn van mening dat rede moet zegevieren over heftige emoties, dat men in beroepsaangelegenheden "sine ira et studio" te werk moet gaan en dat achterliggende motieven in rechte geen plaats hebben (...)" (blz. 10).

In dit verband herinnerde de Ombudsman aan de definitie van wanbeheer die hij in zijn Jaarverslag 1997 gaf: "Wanbeheer doet zich voor wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of een beginsel waaraan zij gehouden is".

Een van deze beginselen is het beleefdheidsbeginsel, dat ook is opgenomen in artikel 12 van de Code van goed administratief gedrag, die op 15 december 1999 door CEDEFOP is aangenomen. Volgens dit beginsel heeft iedere burger het recht correct, hoffelijk en klantvriendelijk te worden behandeld. Dat instellingen correct moeten antwoorden blijkt bijvoorbeeld ook uit de Code van goed administratief gedrag van de Commissie¹⁰⁷, waarin staat dat de Commissie zich ertoe verbindt op de meest passende wijze te antwoorden op vragen.

ONDERZOEK

In het licht van het bovenstaande verzocht de Ombudsman CEDEFOP hem mee te delen of het Centrum zijn personeel instructies had gegeven, of voornemens was te geven, over de passende manier om te antwoorden op klachten van Europese burgers, overeenkomstig de Code van goed administratief gedrag van 15 december 1999 van CEDEFOP. De Ombudsman vroeg CEDEFOP tegen 30 april 2002 te antwoorden op zijn vraag. CEDEFOP antwoordde op 6 maart 2002.

Standpunt CEDEFOP

In zijn advies zei de voorzitter van de Raad van bestuur van CEDEFOP dat de brief van de Ombudsman van 7 januari 2002 was besproken op de vergadering van het Bureau van CEDEFOP van 1 februari 2002. Het Bureau had besloten de Raad van bestuur op de hoogte te brengen, die op 21 en 22 maart 2002 zou bijeenkomen.

Het Bureau verzocht de directeur, die verantwoordelijk is voor personeelszaken, de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat de bepalingen van de op 15 december

¹⁰⁷ PB L 308 van 08.12.2000, blz. 32

1999 aangenomen Code van goed administratief gedrag naar de letter worden nageleefd. De tenuitvoerlegging van de Code zou, overeenkomstig artikel 27, op de vergadering van de Raad van bestuur van november 2002 worden geëvalueerd.

De directeur werd ook verzocht die evaluatie op te stellen en exemplaren van het Jaarverslag 2000 van de Ombudsman rond te delen onder het personeel om de aandacht van het personeel op dit probleem te vestigen.

CEDEFOP verklaarde dat het zijn personeel had aangespoord om in de contacten met het Bureau van de Ombudsman vrijmoedig te zijn en zich niet te formalistisch en bureaucratisch op te stellen. Het taalgebruik werd betreurd, maar CEDEFOP merkte wel op dat die taal was gebruikt in interne briefwisseling met het Bureau van de Ombudsman, waarbij niemand had gedacht dat die briefwisseling ooit zou worden gepubliceerd. De toon van die briefwisseling was een weerspiegeling van wat het Centrum eerlijk dacht en niet van de manier waarop CEDEFOP contacten onderhoudt met de burgers.

CEDEFOP deelde het Bureau mee dat de Ombudsman in beide besluiten van 24 augustus 2001 niet had gewezen op ongepast taalgebruik.

CEDEFOP onderstreepte dat zijn diensten altijd hun best hadden gedaan om in hun contacten met het publiek en klagers hoffelijk en toegankelijk te zijn. Dit was ook zo geweest in het geval van de drie klagers in kwestie.

Met name in de zaken 466/2000/OV en 705/2000/OV vond CEDEFOP evenwel dat er beschuldigingen tegen het Centrum waren geuit die misleidend waren. CEDEFOP vond het dan ook nodig in zijn antwoord aan de Ombudsman een zeer volledige en gedetailleerde argumentatie te geven. Het was zich er niet van bewust geweest dat passages van zijn schriftelijke standpunten rechtstreeks aan klagers en het publiek bekend zouden worden gemaakt. Dit tot voor kort bestaande misverstand van CEDEFOP over het gebruik of de verspreiding van schriftelijke standpunten door de diensten van de Ombudsman, heeft in dezen dus een belangrijke rol gespeeld.

Het Bureau heeft de directeur verzocht passende maatregelen te nemen en instructies aan zijn personeel te geven om in antwoorden op toekomstige klachten een ongepaste woordkeus te voorkomen. CEDEFOP zal nauwlettend toezien op het taalgebruik in zijn standpunten om ervoor te zorgen dat zijn Code van goed administratief gedrag volledig wordt gerespecteerd. Voorts zal het Centrum, mochten er in toekomst nog klachten zijn, op zijn website samenvattingen publiceren van zijn antwoorden.

BESLUIT

1 Taalgebruik van CEDEFOP in zijn standpunten over klachten

1.1 De Ombudsman vroeg CEDEFOP hem mee te delen of het zijn personeel instructies had gegeven, of voornemens was te geven, over de passende manier om te antwoorden op klachten van Europese burgers overeenkomstig de Code van goed administratief gedrag van 15 december 1999 van CEDEFOP. De aanleiding daartoe was dat de Ombudsman had vastgesteld dat verschillende standpunten van CEDEFOP (in de zaken 466/2000/OV, 705/2000/OV en 1206/2000/BB) niet in overeenstemming waren met het beleefdheidsbeginsel van artikel 12 van de Code van goed administratief gedrag van CEDEFOP.

1.2 In zijn standpunt betreunde CEDEFOP de taal die het in deze standpunten had gebruikt, eraan toevoegend dat deze was gebruikt in interne briefwisseling met het Bureau van de Ombudsman en dat het Centrum niet had gedacht dat deze briefwisseling zou worden gepubliceerd.

1.3 Het Bureau van CEDEFOP verzocht de directeur evenwel passende maatregelen te nemen en zijn personeel instructies te geven om een ongepaste woordkeus in antwoorden

op toekomstige klachten te voorkomen. CEDEFOP zal voortaan nauw toezien op het taalgebruik in zijn standpunten om ervoor te zorgen dat zijn Code van goed administratief gedrag volledig wordt gerespecteerd. Bij eventuele toekomstige klachten zal het op zijn website samenvattingen van zijn antwoorden publiceren.

1.4 Het verheugt de Ombudsman dat CEDEFOP zijn personeel aanmoedigt om in contacten met het Bureau van de Ombudsman vrijmoedig te zijn en zich niet te formalistisch en bureaucratisch op te stellen. De Ombudsman neemt aan dat CEDEFOP dat zal blijven doen en bovendien voor een passend taalgebruik zal zorgen.

1.5 Uit het standpunt van CEDEFOP over het onderzoek van de Ombudsman blijkt dat CEDEFOP de nodige maatregelen zal nemen, met inbegrip van instructies voor zijn personeel, om op passende wijze te reageren op klachten van burgers. De Ombudsman is derhalve van oordeel dat verder onderzoek met betrekking tot deze zaak overbodig is.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door CEDEFOP. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.7.3 Alle communautaire instellingen en organen en gedecentraliseerde organen

Op 30 april 2001 stelde de Ombudsman een onderzoek op eigen initiatief in naar de beperking van het recht op arbeid van de burger door het vaststellen van leeftijdsgrenzen voor aanwervingen bij de communautaire instellingen en organen. Dit onderzoek op eigen initiatief had betrekking op alle communautaire instellingen, organen en gedecentraliseerde organen.

ONDERZOEK

Gronden voor het onderzoek

ONDERZOEK OP EIGEN INITIATIEF BETREFFENDE LEEFTIJDGRENZEN

*Besluit inzake onderzoek op eigen initiatief
OI/2/2001/(BB)OV*

Op 7 december 2000 kondigden de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie in Nice gezamenlijk het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie af¹⁰⁸. De Europese Raad verheugde zich over de gezamenlijke afkondiging van het Handvest, waarin de burgerlijke, politieke, economische, sociale en maatschappelijke rechten die tot dan in diverse internationale, Europese of nationale bronnen waren neergelegd, in één tekst waren samengebracht¹⁰⁹.

Uit het bovenstaande volgt dat de Europese Raad, het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, namens de Gemeenschap, de in het Handvest vervatte rechten hebben erkend. Indien een communautaire instelling of orgaan zich niet houdt aan de in het Handvest opgenomen rechten is er derhalve sprake van een geval van wanbeheer.

In artikel 15, lid 1 van het Handvest van de grondrechten wordt het recht om te werken als volgt erkend: *"Eenieder heeft het recht te werken en een vrijelijk gekozen of aanvaard beroep uit te oefenen"*.

Artikel 21, lid 1 van het Handvest bevat het beginsel van non-discriminatie en stelt *"Elke discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, is verboden"* (vet toegevoegd).

¹⁰⁸ PB C 364/2000, blz.1.

¹⁰⁹ Conclusies van het voorzitterschap, Europese Raad van Nice, 7, 8 en 9 december 2000, paragraaf 2.

De Conventie die het Handvest opstelde verwijst in haar uitleg bij deze bepaling onder meer naar artikel 14 van het Europees Mensenrechtenverdrag. Volgens de vaste rechtspraak van het Europese Hof voor de rechten van de mens is ongelijke behandeling discriminerend indien ze niet op objectieve en redelijke wijze gerechtvaardigd is, d.w.z. indien er geen gewettigd doel mee wordt nagestreefd of indien de gebruikte middelen niet evenredig zijn aan het doel dat men ermee wil verwezenlijken.

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen wordt het discriminatieverbod geschonden in gevallen van ongelijke behandeling waarin de discriminatie niet objectief gerechtvaardigd is¹¹⁰.

Om de bovengenoemde redenen was de Ombudsman van oordeel dat het hanteren van leeftijdsgrenzen bij aanwerving voor de communautaire instellingen en organen een discriminerende beperking van het recht van de burger om te werken is, tenzij die leeftijdsgrenzen objectief gerechtvaardigd zijn.

De Ombudsman verzocht alle communautaire instellingen, organen en gedecentraliseerde organen derhalve hem tegen 31 juli 2001 mee te delen of zij bij hun aanwervingen gebruik maken van leeftijdsgrenzen. In geval van een positief antwoord verzocht de Ombudsman ook om op de hoogte te worden gebracht van de in de grenzen voorgeschreven leeftijd en van de objectieve rechtvaardiging en de rechtsgrondslag ervan.

Standpunten van de communautaire instellingen, organen en gedecentraliseerde organen

Uit de ontvangen standpunten blijkt dat geen van de elf gedecentraliseerde organen¹¹¹ bij hun aanwervingsprocedures leeftijdsgrenzen toepassen. Noch het Comité van de regio's, noch de Europese Investeringsbank, noch de Europese Centrale Bank, noch Europol hanteren leeftijdsgrenzen.

Maar de Commissie, het Parlement, de Raad, het Hof van Justitie (en het Gerecht van eerste aanleg), de Rekenkamer en het Economisch en Sociaal Comité passen allemaal leeftijdsgrenzen toe voor aanwerving in de aanvangsrangen. De doorgaans toegepaste leeftijdsgrens voor vergelijkende onderzoeken is 45 jaar.

Met betrekking tot de objectieve rechtvaardiging voor de toepassing van leeftijdsgrenzen bij hun aanwerving gaven de Commissie, het Parlement en de Raad de volgende uitleg aan de Ombudsman.

De Commissie merkte op dat de leeftijdsgrens van 45 jaar bedoeld is om haar ambtenaren carrièremogelijkheden te bieden en ervoor te zorgen dat de ambtenaren met het oog op de opbouw van de pensioenrechten waarin het Statuut voorziet hun activiteit gedurende de minimaal vereiste periode uitoefenen. De Commissie is van oordeel dat deze rechtvaardiging een redelijke en objectieve grond voor de toepassing van leeftijdsgrenzen vormt: het doel ervan is gewettigd en de toegepaste maatregelen zijn evenredig aan het nagestreefde doel, en derhalve verenigbaar met de artikelen 21 en 15 van het Handvest.

¹¹⁰ Gevoegde zaken 198 t/m 202/81, *Fernando Micheli e.a. tegen. Commissie*, Jurispr. 1982, blz. 4145-4160.

¹¹¹ 1) Het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (CEDEFOP), 2) de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden, 3) het Europees Milieuagentschap (EEA), 4) het Europees Bureau voor de geneesmiddelenbeoordeling (EMEA), 5) het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (OHIM), 6) de Europese Stichting voor opleiding, 7) het Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving, 8) het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie, 9) het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, 10) het Communautair Bureau voor planterassen, 11) het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat.

In deel II van het Witboek van de Commissie over de hervorming en het discussiedocument inzake vergelijkende onderzoeken en aanwerving van 28 februari 2001 (SEC(2001)294/4) werd herhaald dat het de bedoeling van de Commissie was voortaan geen leeftijdsgrenzen meer te hanteren. Op basis van het laatstgenoemde document werd overleg gepleegd met de diensten van de Commissie en de andere Europese instellingen, alsook vertegenwoordigers van het personeel. Omdat deze onderhandelingen op 1 juli 2001 nog niet waren afgerond, is de leeftijdsgrens van 45 jaar nog altijd toegepast bij de vergelijkende onderzoeken met aanwerving in de aanvangsrangen die sindsdien zijn uitgeschreven.

De Commissie wees ook op de vorderingen inzake de oprichting van een Interinstitutioneel Aanwervingsbureau. De Commissie merkte ter zake op dat de toekomstige raad van bestuur van dit Bureau een besluit zal moeten nemen over de leeftijdsgrenzen die van toepassing zijn bij vergelijkende onderzoeken. Volgens de aanbeveling van de werkgroep moet het bureau tegen 1 januari 2003 beginnen te werken.

Het Parlement verklaarde dat het sinds het besluit van het Bureau van 20 oktober 1997 een leeftijdsgrens van 45 jaar toepast voor algemene vergelijkende onderzoeken. Dit besluit zal in de nabije toekomst door het Bureau worden herzien in het licht van een verslag van DG personeelszaken over dat onderwerp. Een exemplaar van dit verslag werd bij het standpunt gevoegd. Het Parlement merkte tevens op dat de kwestie van leeftijdsgrenzen naar de toekomstige raad van bestuur van het Interinstitutionele Aanwervingsbureau zou worden verwezen.

In het verslag van het DG personeelszaken werd gesteld dat een nieuwe verhoging of de afschaffing van de leeftijdsgrens zou leiden tot een verhoging van het aantal kandidaten voor vergelijkende onderzoeken (met de daaraan verbonden beheersproblemen), een verhoging van het aantal oudere geslaagden en van de gemiddelde leeftijd van geslaagden, alsmede van de gemiddelde leeftijd van ambtenaren bij hun aanwerving.

Dit zou hoofdzakelijk drie gevolgen hebben: 1) problemen in verband met ongenoegen of teleurstelling van pas aangeworven ambtenaren over hun indeling bij de aanwerving (normalerwijze in de aanvangsrang); 2) op langere termijn een veroudering van het personeel van het secretariaat-generaal van het Europees Parlement; 3) financiële gevolgen voor het sociale zekerheidsstelsel van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen op het niveau van de pensioenen en de ziekteverzekering.

De Raad verklaarde dat de vaststelling van een leeftijdsgrens van 45 jaar voor aanwerving in aanvangsrangen om de volgende redenen noodzakelijk en objectief gerechtvaardigd is.

Ten eerste, om carrièremogelijkheden te kunnen bieden, moet het personeel op een jonge leeftijd worden aangeworven. De aan aanwerving in aanvangsrangen verbonden kosten zijn niet rendabel indien de ambtenaren niet gedurende langere tijd voor de instelling werken.

Ten tweede, voor een efficiënt beheer van de personele middelen (indeling, integratie, loopbaan en pensioenen) is een minimum van coherentie tussen rang, functie en leeftijd nodig. Iedere afwijking daarvan is een bron van moeilijkheden. Het Statuut en een goed beheer van de personele middelen maken het in beginsel onmogelijk ambtenaren aan te werven die wegens hun leeftijd geen carrièremogelijkheden meer hebben.

De Raad noemde dit objectieve rechtvaardigingsgronden, die gebaseerd zijn op beginselen die verband houden met de aard zelf van de openbare dienst en de noodzaak van een doeltreffende werking van de diensten van het secretariaat-generaal van de Raad. De Raad concludeerde dat de toepassing van leeftijdsgrenzen bij aanwerving getuigt van behoorlijk bestuur en geen beperking van het "recht om te werken" is.

Zoals de Commissie en het Parlement wees ook de Raad op de op handen zijnde oprichting van het Interinstitutioneel Aanwervingsbureau. De Raad verklaarde tevens dat de kwestie van de leeftijdsgrenzen ook aan de orde kon worden gesteld in het kader van de voorstellen voor de wijziging van het Statuut, waarover de Raad als wetgever een besluit zal moeten nemen. Voordat de resultaten hiervan bekend zijn, lijkt het de Raad niet verstandig wijzigingen in de huidige praktijk van de instelling aan te brengen.

Beoordeling door de Ombudsman van de voor de toepassing van leeftijdsgrenzen aangevoerde gronden

Als rechtvaardiging voor het behoud van de leeftijdsgrens van 45 jaar bij aanwervingsprocedures gaven de Commissie, het Parlement en de Raad hoofdzakelijk 6 redenen, die als volgt kunnen worden samengevat:

- (1) om carrièremogelijkheden te kunnen bieden, moeten ambtenaren op jonge leeftijd worden aangeworven; voor een efficiënt beheer van de personele middelen (indeling, integratie, loopbaan en pensioenen) is een minimum aan coherentie tussen rang, functie en leeftijd nodig;
- (2) de kosten voor aanwerving in de aanvangsrang zijn niet rendabel indien de ambtenaren niet gedurende een minimumtijd voor de instelling werken;
- (3) afschaffing van de leeftijdsgrenzen zou tot een verhoging van het aantal kandidaten leiden;
- (4) afschaffing van de leeftijdsgrenzen zou tot een veroudering van het personeel van de instellingen leiden;
- (5) afschaffing van de leeftijdsgrenzen zou tot ongenoegen of teleurstelling van de pas aangeworven ambtenaren over hun indeling bij de aanwerving leiden;
- (6) afschaffing van de leeftijdsgrenzen zou tot financiële problemen voor het sociale zekerheidsstelsel van de Europese Gemeenschappen (pensioenen en ziekteverzekering) leiden.

Beoordeling

Argument (1): de Ombudsman stelt vast dat dit geen gegronde argument is, aangezien niet wordt uitgelegd waarom voor een efficiënt beheer van de personele middelen het bepalen van leeftijdsgrenzen nodig zou zijn. Wat de carrièremogelijkheden betreft, is de Ombudsman van oordeel dat het aan de kandidaten is te beslissen of en op welke leeftijd zij communautair ambtenaar wensen te worden.

Argumenten (2) en (6) betreffende de kosten en financiële problemen: de Ombudsman brengt in herinnering dat volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie budgettaire overwegingen als zodanig discriminatie niet kunnen rechtvaardigen¹¹².

Argument (3) betreffende het aantal kandidaten: de Ombudsman is van mening dat overwegingen in verband met administratieve werklast niet zwaar genoeg doorwegen om de niet-toepassing van een dermate fundamenteel recht als non-discriminatie te rechtvaardigen.

De Ombudsman wijst erop dat argument (4) geen argument is, maar een erkenning dat oudere personen minder waardevol zouden zijn.

¹¹² Zaak C-226/98, *Jørgensen*, Jurispr. 2000, blz. I-2447, punt 39. Deze zaak had betrekking op discriminatie op grond van geslacht, maar niets zegt dat hetzelfde argument niet van toepassing zou zijn op discriminatie op grond van leeftijd.

Argument (5) blijkt evenmin gegrond, aangezien kandidaten altijd van tevoren op de hoogte zijn van de voorwaarden van hun mogelijke aanwerving. Het is niet bewezen dat oudere kandidaten misnoegd of teleurgesteld zouden zijn over de baan waar zij welbewust voor hebben gesolliciteerd.

In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat de 6 redenen die door de Commissie, het Parlement en de Raad worden aangevoerd, niet aanvaardbaar blijken of niet gegrond zijn.

Bovendien blijken het Comité van de regio's, de Europese Centrale Bank, de Europese Investeringsbank, Europol, alsmede de 11 gedecentraliseerde organen die geen leeftijds grenzen toepassen, niet te kampen te hebben met het soort problemen dat volgens de Commissie, het Parlement en de Raad het vaststellen van leeftijdsgrenzen zou rechtvaardigen.

De andere redenen die door de drie instellingen worden genoemd voor het blijven toepassen van leeftijdsgrenzen houden verband met het feit dat er over de zaak moet worden beslist door de raad van bestuur van het toekomstige Interinstitutionele Aanwervingsbureau. Andere redenen die door de Commissie, respectievelijk de Raad, worden aangevoerd voor het blijven toepassen van leeftijdsgrenzen zijn dat de onderhandelingen op 1 juli 2001 niet waren afgerond of dat het niet verstandig is de huidige praktijk te wijzigen zolang de resultaten van de aan de gang zijnde werkzaamheden niet bekend zijn. Maar ook dit soort redenen, dat verband houdt met administratieve verträgen, lijkt niet zwaar genoeg te wegen om de toepassing van een dermate fundamenteel recht als non-discriminatie op grond van leeftijd terzijde te stellen.

In het licht van het bovenstaande concludeert de Ombudsman dat geen van de drie instellingen het gebruik van leeftijdsgrenzen objectief heeft gerechtvaardigd.

VERDER ONDERZOEK

Tijdens het onderhavige onderzoek schreef de Ombudsman op 7 maart 2002 een brief aan de voorzitters van het Europees Parlement en de Europese Commissie over het ontwerpbesluit inzake de oprichting van het Europese Aanwervingsbureau¹¹³. Deze tekst moet mede ondertekend worden door de Ombudsman. De reden voor die brief was dat het ontwerpbesluit een bepaling omvatte die de raad van bestuur de mogelijkheid zou bieden leeftijdsgrenzen te hanteren.

In zijn brief aan de voorzitters¹¹⁴ vestigde de Ombudsman de aandacht op het verbod van discriminatie op grond van leeftijd in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat op 7 december 2000 door de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie werd afgekondigd.

De Ombudsman citeerde uit een aantal verklaringen die naar aanleiding van de afkondiging van het Handvest waren afgelegd door de toenmalige voorzitter van het Europees Parlement, mevrouw Nicole Fontaine, en de voorzitter van de Commissie, alsook uit een mededeling betreffende de afkondiging van het Handvest die door de heer Prodi en de bevoegde commissaris, de heer Vitorino, was gedaan. De Ombudsman zei dat deze verklaringen de burger het gevoel hadden gegeven dat het Handvest zou worden geëerbiedigd door de instellingen waarvan de voorzitters het hadden ondertekend.

¹¹³ SG D(2002) D/8487 27 februari 2002.

¹¹⁴ De brief aan Pat Cox, voorzitter van het Europees Parlement, is beschikbaar op de website van de Ombudsman: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

De Ombudsman concludeerde dan ook dat hij geen besluit kon ondertekenen waarin niet duidelijk wordt gesteld dat het Europees Aanwervingsbureau niet mag discrimineren op de gronden, waaronder leeftijd, die worden genoemd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Hij verzocht de voorzitters derhalve de volgende maatregelen te nemen:

- schrapping van de bepaling betreffende leeftijdsgrenzen bij vergelijkende onderzoeken in paragraaf 2.6.2 van de ontwerpovereenkomst tussen de secretarissen-generaal over de gemeenschappelijke beginselen inzake een gezamenlijk selectie- en aanwervingsbeleid;
- opneming in het "ontwerpbesluit van de secretarissen-generaal over de organisatie en werking van het Aanwervingsbureau van de Europese Gemeenschappen" van een verwijzing naar artikel 21 van het Handvest van de grondrechten.

Standpunten van de Commissie en het Parlement

Op 10 april 2002 antwoordde de voorzitter van de *Commissie* dat vice-voorzitter Kinnock had besloten de leeftijdsgrenzen met onmiddellijke ingang af te schaffen voor alle door de Commissie georganiseerde vergelijkende onderzoeken, en dat bij geen enkel vergelijkend onderzoek van de Commissie dat na 10 april 2002 werd uitgeschreven nog een bovengrens voor de leeftijd van sollicitanten zou gelden. De Commissie verklaarde ook dat ze haar uitvoerige voorstellen voor wijzigingen van het Statuut zou aanpassen om ervoor te zorgen dat deze duidelijker dit standpunt weergeven.

Voorts merkte de Commissie op dat ze in het kader van het Europees Aanwervingsbureau voor de afschaffing van de leeftijdsgrenzen zou pleiten en dat ze erop vertrouwde dat de afschaffing van de leeftijdsgrenzen op een interinstitutionele basis zou worden bevestigd, gezien ook het Europees Parlement een grote voorstander ervan is.

De Commissie verklaarde ten slotte dat door haar besluit om met onmiddellijke ingang een einde te maken aan de toepassing van leeftijdsgrenzen meteen ook het probleem was opgelost van de paar vergelijkende onderzoeken die nog zouden worden gehouden voordat het Europees Aanwervingsbureau de organisatie van vergelijkende onderzoeken zou overnemen.

Op 29 april 2002 antwoordde de voorzitter van het *Europees Parlement* dat het Bureau op zijn vergadering van 8 april 2002 had besloten dat het Parlement bij zijn selectieprocedures geen leeftijdsgrenzen meer zou toepassen en evenmin zou instemmen met het gebruik van leeftijdsgrenzen bij selectieprocedures die zullen worden georganiseerd door het Europees Aanwervingsbureau, als dat eenmaal is opgericht.

BESLUIT

1 Het gebruik van leeftijdsgrenzen in aanwervingsprocedures

1.1 Op 7 december 2000 hebben de voorzitters van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie gezamenlijk het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie afgekondigd. De Europese Raad sprak zijn instemming uit met de gezamenlijke afkondiging en merkte op dat in het Handvest de burgerlijke, politieke, economische en maatschappelijke rechten die tot dan toe in diverse internationale, Europese of nationale bronnen waren neergelegd, in één tekst waren samengebracht.

1.2 De voorzitters van het Parlement en de Commissie legden op 7 december 2000 de volgende belangrijke verklaringen af. Mevrouw Nicole Fontaine, de toenmalige voorzitter van het Parlement verklaarde: *"Een handtekening betekent een verbintenis (...). Laat het alle burgers van de Unie duidelijk zijn dat het Handvest (...) van nu af aan de wet van het Parlement is (...). Het zal voortaan als referentie dienen voor alle handelingen van het Parlement die directe of indirecte gevolgen hebben voor het dagelijks bestaan van de burgers in de gehele Unie"*.

1.3 De heer Romano Prodi, voorzitter van de Europese Commissie, verklaarde: *"In de ogen van de Europese Commissie hebben de instellingen van de Unie zich door de afkondiging van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ertoe verplicht dit Handvest te eerbiedigen bij alles wat zij doen en bij ieder beleid dat zij voorstaan (...). De burgers van Europa kunnen erop vertrouwen dat de Commissie erop toeziet dat het Handvest wordt geëerbiedigd"*.

1.4 In de mededeling van de voorzitter van de Commissie en commissaris Vitorino van 13 maart 2001 wordt over het Handvest gezegd dat er geen twijfel omtrent de fundamentele aard van het Handvest mogelijk is en voorts: *"De Commissie moet evenals de overige instellingen toezien op de praktische implicaties van deze historische gebeurtenis en eerbiediging van de in het Handvest opgenomen rechten tot toetssteen van haar handelingen maken. Dit moet het opperste gebod zijn in de dagelijkse praktijk van de Commissie, zowel in haar betrekkingen met het publiek en degenen voor wie onze besluiten zijn bestemd, als in onze interne regels en procedures. Maar het moet ook blijken uit de wijze waarop de Commissie haar initiatiefrecht en haar bevoegdheid tot het stellen van regels uitoefent. Elk wetgevingsvoorstel en elke ontwerpakte die door de Commissie moet worden goedgekeurd, zal derhalve als onderdeel van de normale besluitvormingsprocedures, eerst nauwkeurig worden onderzocht op zijn verenigbaarheid met het Handvest"*.

1.5 Artikel 6, lid 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie bepaalt: "De Unie eerbiedigt de grondrechten, zoals die worden gewaarborgd door het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voortvloeien, als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht". De Ombudsman is van mening dat de Europese burgers sinds de afkondiging van het Handvest van de grondrechten gerechtigd zijn erop te vertrouwen dat de grondrechten die de Unie in het bovengenoemde artikel 6, lid 2 belooft te eerbiedigen, deze zijn die in het Handvest zijn afgekondigd.

1.6 Artikel 21, lid 1 van het Handvest omvat het grondrecht op non-discriminatie: "Elke discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuigingen, politieke of andere denkbeelden, behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, **leeftijd** of seksuele geaardheid **is verboden**" (vet toegevoegd).

1.7 De Ombudsman merkt voorts op dat naar aanleiding van zijn brief van 7 maart 2002 aan de voorzitters van het Parlement en de Commissie over het ontwerpbesluit tot oprichting van het Europees Aanwervingsbureau, waarin hij de bovengenoemde verbintenissen in herinnering bracht, beide instellingen in april 2002 besloten: i) met onmiddellijke ingang een eind te maken aan het gebruik van leeftijdsgrenzen bij alle vergelijkende onderzoeken die voortaan zouden worden georganiseerd; ii) niet te zullen akkoord gaan met het gebruik van leeftijdsgrenzen bij selectieprocedures die door het Europees Aanwervingsbureau zullen worden georganiseerd, als dat eenmaal is opgericht.

1.8 Uit het onderhavige onderzoek is gebleken dat de Europese Commissie en het Europees Parlement momenteel geen leeftijdsgrenzen meer toepassen. Door het Comité van de regio's, de Europese Investeringsbank, de Europese Centrale Bank, Europol en de elf gedecentraliseerde organen¹¹⁵ worden evenmin nog leeftijdsgrenzen gehanteerd. Ten aanzien van deze instellingen blijkt verder onderzoek niet nodig.

¹¹⁵

1) Het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (CEDEFOP), 2) de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden, 3) het Europees Milieuagentschap (EEA), 4) het Europees Bureau voor de geneesmiddelenbeoordeling (EMA), 5) het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (OHIM), 6) de Europese Stichting voor opleiding, 7) het Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving, 8) het Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie, 9) het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, 10) het Communautair Bureau voor planterassen, 11) het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat.

1.9 De enige instellingen en organen die momenteel nog altijd leeftijdsgrenzen toepassen zijn: de Raad, het Hof van Justitie (en het Gerecht van eerste aanleg), de Rekenkamer en het Economisch en Sociaal Comité. Over de kwestie van de door deze instellingen en organen toegepaste leeftijdsgrenzen zal evenwel een besluit worden genomen door de raad van bestuur van het Europese Aanwervingsbureau, dat vóór eind 2002 zal worden opgericht.

1.10 Gelet op het feit dat twee van de belangrijkste instellingen, namelijk de Europese Commissie en het Europees Parlement, hebben verklaard dat zij in die context pal voor de afschaffing van de leeftijdsgrenzen zullen staan en niet akkoord zullen gaan met de goedkeuring van het tegenovergestelde, vertrouwt de Ombudsman erop dat de raad van bestuur van het Europese Aanwervingsbureau op interinstitutioneel niveau tot de afschaffing van de leeftijdsgrenzen zal besluiten.

1.11 In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van oordeel dat verder onderzoek niet gerechtvaardigd is. Tot de definitieve afschaffing van de leeftijdsgrenzen door de raad van bestuur van het Europese Aanwervingsbureau zal de Ombudsman echter alle individuele klachten blijven onderzoeken waarin sprake is van leeftijdsdiscriminatie door de instellingen en organen die ze nog niet hebben afgeschaft.

2 Conclusie

Op basis van het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door de in punt 1.8 van het besluit genoemde instellingen en organen. Met betrekking tot de andere instellingen en organen bleek verder onderzoek niet gerechtvaardigd. De Ombudsman sluit derhalve de zaak.

3.8 SPECIALE VERSLAGEN AAN HET EUROPEES PARLEMENT

TOEGANG TOT DOCUMENTEN VAN DE RAAD

*Speciaal Verslag van
de Europese
Ombudsman aan het
Europees Parlement
na de ontwerp-
aanbeveling aan de
Raad van de Europese
Unie in klacht
1542/2000/(PB)SM*

Klager, een student, verzocht om toegang tot vier documenten van de Raad. De Raad verleende toegang tot twee documenten, maar weigerde toegang tot twee andere die juridische adviezen van zijn juridische dienst bevatten. Volgens klager gaf de Raad geen adequate motivering voor zijn weigering om toegang te verlenen tot deze twee documenten. In zijn eerste standpunt verklaarde de Raad dat hij een adequate motivering had gegeven en dat de beide adviezen in kwestie niet openbaar konden worden gemaakt om te voorkomen dat de mogelijkheid voor de Raad om onafhankelijk juridisch advies in te winnen zou worden ondermijnd. De Ombudsman oordeelde dat de Raad een adequate motivering had gegeven voor zijn weigering om het eerste document, dat een advies over een juridische kwestie in verband met mogelijke toekomstige gerechtelijke procedures bevatte, openbaar te maken. Volgens de Ombudsman gaf de Raad echter geen adequate motivering voor zijn weigering om het tweede document, een advies over het voorstel voor Verordening 1049/2001, vrij te geven. De Ombudsman deed derhalve een ontwerp-aanbeveling aan de Raad, met het verzoek de aanvraag van klager opnieuw in overweging te nemen.

In zijn omstandig advies handhaafde de Raad zijn standpunt dat hij de toegang tot het betrokken document moest weigeren overeenkomstig artikel 4, lid 2, tweede streepje, van Verordening 1049/2001, omdat de openbaarmaking ervan zou leiden tot ondermijning van de mogelijkheid voor de Raad om onafhankelijk juridisch advies in te winnen.

De Ombudsman is er echter niet van overtuigd dat het standpunt van de Raad correct is. In het licht van artikel 255 van het EG-Verdrag vormt de toegang tot documenten overeenkomstig Verordening 1049/2001 het algemene beginsel en moet iedere uitzondering op dit beginsel eng worden uitgelegd. De Ombudsman aanvaardt niet het argument van de Raad dat alle adviezen van zijn juridische dienst automatisch van openbaarmaking zouden zijn vrijgesteld. Volgens de Ombudsman moet een onderscheid worden gemaakt tussen verschillende soorten juridische adviezen. Dit betekent niet dat sommige juridische adviezen helemaal niet beschermd zouden zijn tegen openbaarmaking. De Ombudsman is van mening dat wanneer het wetgevingsproces is afgesloten, een wetgevend advies alleen van

openbaarmaking kan worden vrijgesteld indien artikel 4, lid 3, van de verordening van toepassing is. Dit betekent dat de instelling moet aantonen dat de openbaarmaking van het document het besluitvormingsproces van de instelling ernstig zou ondermijnen. Volgens de Ombudsman lijkt een loutere verwijzing naar een categorie documenten waartoe het betrokken document zou behoren onvoldoende om dit laatste vereiste te vervullen.

De Ombudsman stelde daarom een speciaal verslag aan het Europees Parlement op om het toe te laten een standpunt in te nemen over deze principiële kwestie.

Het speciaal verslag is beschikbaar in alle talen op de website van de Ombudsman of kan verkregen worden door te schrijven naar het bureau van de Ombudsman.

PUBLICATIE VAN DE NAMEN VAN SUCCESVOLLE KANDIDATEN IN VERGELIJKENDE ONDERZOEKEN

Speciaal Verslag van de Europese Ombudsman aan het Europees Parlement na de ontwerp-aanbeveling aan het Europees Parlement in klacht 341/2001/(BB)IJH

De klacht had betrekking op de weigering van het Europees Parlement om klager, die had deelgenomen aan een algemeen vergelijkend onderzoek, de namen en cijfers van de geslaagde kandidaten mee te delen.

Bij besluit d.d. 7 maart 2002 stelde de Ombudsman vast dat er geen sprake was van wan-beheer met betrekking tot de weigering om klager de cijfers van de geslaagde kandidaten mee te delen.

Wat de namen van de geslaagde kandidaten betreft, stelde de Ombudsman vast dat het Parlement binnen het kader van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek bleek te hebben gehandeld en wees hij erop dat klager om toegang tot de reservelijst kon verzoeken overeenkomstig Verordening 1049/2001. De Ombudsman nam geen standpunt in over de vraag of een dergelijk verzoek succesvol zou zijn en er blijkt geen verzoek te zijn ingediend.

Volgens de Ombudsman werden in het standpunt van het Parlement met betrekking tot de klacht kwesties van algemeen belang aan de orde gesteld. Volgens het Parlement stond in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek dat de reservelijst ter beschikking van de geslaagde kandidaten zou worden gesteld en op de mededelingenborden van de instelling zou worden bekendgemaakt. Het Parlement was echter van oordeel dat het strijdig was met de grondwetten van lidstaten en het Handvest van de grondrechten ook niet-geslaagde kandidaten op de hoogte te brengen van de reservelijst.

De Ombudsman vond het standpunt van het Parlement onduidelijk en niet overtuigend. Hij formuleerde derhalve een ontwerpaanbeveling, volgens welke het Parlement voortaan bij vergelijkende onderzoeken in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek de kandidaten ervan op de hoogte moet brengen dat de namen van geslaagde kandidaten zullen worden bekendgemaakt.

Het Parlement zegt in zijn omstandig advies niet met zoveel woorden dat het de ontwerpaanbeveling aanvaardt. Evenmin zegt het in zijn omstandig advies dat het bij zijn toekomstige acties kandidaten fair zal behandelen en zich consequent zal houden aan zijn belofte om te zorgen voor openheid in de aanwervingsprocedures. De Ombudsman acht het derhalve zijn plicht om hierover een speciaal verslag op te stellen.

Het speciaal verslag is beschikbaar in alle talen op de website van de Ombudsman of kan verkregen worden door te schrijven naar het bureau van de Ombudsman.

3.9 VERZOEK VAN REGIONALE OMBUDSMAN

BEHEER VAN COMMUNAUTAIRE SUBSIDIES DOOR DE REGIO LOMBARDIJE, ITALIË

*Besluit inzake verzoek
Q1/2002/IP*

Overeenkomstig de procedure overeengekomen op de studiebijeenkomst van nationale ombudsmannen en soortgelijke instellingen in Straatsburg in september 1996 richtte de regionale Ombudsman van de Italiaanse regio Lombardije een verzoek tot de Europese Ombudsman. Het verzoek had betrekking op een zaak die aan hem was voorgelegd door het provincieraadslid voor arbeid en beroepsopleiding van de provincie Varese. De zaak had betrekking op het beheer van communautaire subsidies in het kader van het Europees Sociaal Fonds, doelstelling 2, voor het jaar 1998 door de regio Lombardije.

De provincie Varese, vertegenwoordigd door advocaat M., diende over hetzelfde onderwerp een klacht in bij de Commissie, waarin de instelling werd verzocht ter zake een standpunt in te nemen. Bij brief van 21 oktober 1999 deelde het Directoraat-generaal Werkgelegenheid en sociale zaken mee dat het de zaak zou behandelen en alle betrokken partijen zou contacteren om uitleg te krijgen. Volgens de regionale Ombudsman van Lombardije had de Commissie echter nog altijd geen besluit over de zaak genomen en evenmin contact opgenomen met de verantwoordelijke regionale autoriteiten. Hij vroeg de Ombudsman dan ook na te gaan of de Commissie het onderzoek van de zaak eindelijk had afgerond en, zo ja, tot welke conclusie zij was gekomen.

Het verzoek werd voor een standpunt doorgestuurd naar de Europese Commissie. In haar standpunt legde de Commissie uitvoerig uit wat zij had gedaan en verklaarde zij dat zij de zaak op 8 juli 2002 had gesloten, aangezien er geen sprake was geweest van een schending van het Gemeenschapsrecht door de regio Lombardije. Voorts stuurde de Commissie een kopie van de aan de heer M., de provincie Varese en de regio Lombardije gestuurde brief waarmee de zaak was afgesloten.

Het standpunt van de Commissie werd ter informatie naar de regionale Ombudsman van Lombardije gestuurd, die het bureau van de Europese Ombudsman op 13 november 2002 tijdens een telefoongesprek liet weten dat hij het antwoord van de Commissie bevredigend vond. De Europese Ombudsman sloot derhalve de zaak.

4 BETREK- KINGEN MET ANDERE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE UNIE

4.1 HET EUROPEES PARLEMENT

Op 17 januari had de Ombudsman een ontmoeting met Enrico BOARETTO en David LOWE van de Commissie verzoekschriften. Er werd gesproken over de verschillende aspecten van het recht van de burgers om een klacht in te dienen bij de Ombudsman en het recht een verzoekschrift tot het Parlement te richten.

Op 6 februari had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met Joan COLOM I NAVAL, ondervoorzitter van het Europees Parlement. De vergadering, tijdens welke werd gesproken over de gebouwen en werkplaatsen van de Ombudsman en daarmee verband houdende zaken, vond plaats tijdens de plenaire vergaderperiode van februari van het Europees Parlement in Straatsburg.

Op 20 februari presenteerde de heer SÖDERMAN aan de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement, voorgezeten door Nino GEMELLI, zijn speciale verslagen over de zaken 242/2000/GG en 917/2000/GG (zie ook hierboven onder 3.6).

Op 12 maart bracht EP-lid Eurig WYN, rapporteur voor het Jaarverslag 2001 van de Ombudsman, een bezoek aan de Ombudsman. Zij bespraken verschillende aspecten van de samenwerking tussen hun respectieve instellingen, alsook enkele lopende zaken. De heer WYN was vergezeld door Kjell SEVÓN.

Op 12 maart hadden de heren SÖDERMAN en SANT'ANNA een ontmoeting met Barry WILSON, de pas aangestelde directeur-generaal Personeelszaken van het Europees Parlement. Deze was vergezeld door Brigitte NOUAILLE DEGORCE, hoofd van de Personeelsafdeling. Er werd van gedachten gewisseld over de administratieve samenwerkingsakkoorden tussen de Ombudsman en het Parlement en de aandacht gevestigd op het belang van een goede samenwerking tussen beide instellingen.

De heer Söderman ontmoet de heer Joseph Amiel op 9 april in Straatsburg.

Op 8 april presenteerde de heer SÖDERMAN zijn Jaarverslag 2001 aan de Commissie verzoekschriften. In zijn speech voor de Commissie sprak de Ombudsman over het onmisbare werk van vertalers en tolken, die ervoor zorgen dat in vele talen van gedachten kan worden gewisseld en documenten beschikbaar zijn. Een speciaal woord van lof had hij voor de vertaler verantwoordelijk voor de Franse versie van het Jaarverslag, Joseph AMIEL, die op zijn uitnodiging aanwezig was op de vergadering.

Op 2 juli presenteerde de heer SÖDERMAN zijn werk aan de vertegenwoordigers van de voorlichtingsbureaus van het Europees Parlement in de lidstaten. De vergadering vond plaats in Straatsburg. De bedoeling was deze bureaus in te lichten over het werk van de Ombudsman en een beroep op hen te doen om de diensten die hij verstrekt onder de aandacht van het publiek te brengen. Ben HAGARD, de internet- en communicatieambtenaar van de Ombudsman, stelde de website van de Ombudsman voor en haalde voorbeelden aan van voorlichtingsbureaus die de Ombudsman reeds voor het voetlicht hadden gebracht. Juana LAHOUSSE, directeur bij het DG Voorlichting en public relations in het Parlement, zat de vergadering voor, waar een aantal interessante vragen over het werk van de Ombudsman werden gesteld. Rosita AGNEW, persvoorlichter van de Ombudsman, was eveneens aanwezig op de vergadering.

Op 9 juli had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met EP-lid Herbert BÖSCH in de gebouwen van het Europees Parlement in Brussel. Er werd gesproken over de behoeften en toekomstplannen van de instelling van de Europese Ombudsman, alsook over andere daarmee samenhangende zaken.

Op 10 juli sprak de heer SÖDERMAN op een vergadering van de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement, voorgezeten door de voorzitter van die commissie, Nino GEMELLI. De heer SÖDERMAN bracht de commissie op de hoogte van zijn antwoord op het advies van de Commissie over het besluit van het Europees Parlement om artikel 3 van het Statuut van de Ombudsman te wijzigen. Hij wisselde ook van gedachten met de commissie over de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Europese Ombudsman betreffende betrekkingen met de klager over inbreuken op het Gemeenschapsrecht door lidstaten en over de voorstellen van de Ombudsman aan de Europese Conventie op 24 en 25 juni (zie hierna onder 4.5).

Op 4 september vergaderde de heer SÖDERMAN met de EP-leden Freddy BLAK, Pernille FRAHM, Ole KRARUP, Jens Dyhr OKKING en Christian Foldberg ROVSING. De heer SÖDERMAN lichtte de EP-leden in over de voorstellen voor wijzigingen aan het Statuut van de Ombudsman.

Op 26 september had de Ombudsman een werkontbijt met medewerkers van de Noordse EP-leden. 27 medewerkers uit Denemarken, Zweden en Finland waren aanwezig op het ontbijt, waar de Ombudsman zijn werk toelichtte. Daarna volgde een multimediapresentatie door Ben HAGARD, de internet- en communicatieambtenaar van de Ombudsman, over het pr-werk van de Ombudsman. Rosita AGNEW, persvoorlichter van de

Bijeenkomst met assistenten van leden van het Europees Parlement uit Nederland en Vlaanderen op 21 november.

Ombudsman, legde vervolgens uit welke maatregelen de medewerkers kunnen nemen om het werk van de Ombudsman te helpen promoten. Daarna beantwoordde de heer SÖDERMAN vragen uit de zaal.

Op 14 november bezochten Olivier VERHEECKE en Ben HAGARD het voorlichtingsbureau van het Europees Parlement in Parijs. Ze ontmoetten er Jean-Guy GIRAUD, directeur van het bureau, en hadden het met hem over een aantal punten van samenwerking, de informatiecampagne over de Ombudsman en mogelijke manieren om het aantal ontvangen klachten uit Frankrijk te verhogen.

Op 21 november had de Europese Ombudsman een werkontbijt met medewerkers van de EP-leden uit Nederland en Vlaanderen. 17 medewerkers waren aanwezig en kregen uitleg over de Ombudsman. Op de agenda stonden onder andere een uiteenzetting over het werk van de Ombudsman, een multimediapresentatie over het communicatiebeleid van de Ombudsman, en een verzoek aan de medewerkers om meer ruchtbaarheid te geven aan het werk van de Ombudsman. Olivier VERHEECKE, Ben HAGARD, Rosita AGNEW en Maria ENGLESON vergezelden de heer SÖDERMAN en beantwoordden tijdens het ontbijt vragen van medewerkers. Elke medewerker kreeg een informatiepakket met een cd-rom met documentatie over de Ombudsman.

Op 23 en 24 november nam het Bureau van de Ombudsman deel aan de open dagen over de uitbreiding die het Europees Parlement in Straatsburg hield. Op de stand van de Ombudsman was de aandacht toegespitst op de voorbereidende werkzaamheden van de Ombudsman met het oog op de uitbreiding en was informatie in de 13 talen van de kandidaat-lidstaten beschikbaar. Gedurende de hele dag werd een videoclip vertoond met uitleg over de rol van de Ombudsman in het Engels, Frans en Duits. Medewerkers van de Ombudsman stonden klaar om vragen te beantwoorden. Tijdens de twee open dagen kwamen er 22 000 bezoekers.

Stand van de Ombudsman tijdens de Open Dagen "Uitbreiding" op 23 en 24 november in Straatsburg.

Op 17 december had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met de Voorzitter van het Europees Parlement, Pat COX. Er werd onder andere gesproken over de Europese Conventie, de hervorming van het Statuut van de Ombudsman en de relatie tussen gegevensbescherming en openheid. De heer SÖDERMAN was vergezeld door de heer HARDEN.

Op 18 december nam de heer SÖDERMAN het woord op een Noordse ontbijtvergadering in Straatsburg, georganiseerd door EP-lid Karl-Erik OLSSON. Hij sprak er over de Europese Conventie en de rol van de Ombudsman als waarnemer in de Conventie.

4.2 DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

Op 4 oktober woonden de heren HARDEN en SANT'ANNA een informele vergadering bij van de werkgroep van de Raad die zich bezighoudt met de voorgestelde wijziging van artikel 3, lid 2 van het Statuut van de Ombudsman. De heer HARDEN legde uit waarom de Ombudsman een wijziging van het Statuut nodig acht en antwoordde op vragen van leden van de werkgroep.

4.3 DE EUROPESE COMMISSIE

Op 14 januari had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met Giuseppe MASSANGIOLI, de na de pensionering van Jean-Claude EECKHOUT aangestelde directeur van directoraat E van het secretariaat-generaal van de Commissie, belast met de betrekkingen met de Europese Ombudsman. De vergadering vond plaats tijdens de plenaire vergaderperiode van het Europees Parlement in Straatsburg en handelde over de samenwerking tussen beide instellingen.

Op 5 februari brachten de heren Horst REICHENBACH, directeur-generaal Personeelszaken en administratie, en Matthias OEL een bezoek aan de Ombudsman. Tijdens deze vergadering, die plaats vond in het kantoor van de Europese Ombudsman te Straatsburg, presenteerde de heer REICHENBACH de plannen voor de hervorming van het Statuut van de ambtenaren en andere personeelsleden van de EU.

Op 6 februari had Giuseppe MASSANGIOLI, de directeur belast met de betrekkingen met de Europese Ombudsman bij het secretariaat-generaal van de Commissie, een ontmoeting met de heer SÖDERMAN. Hij was vergezeld door Philippe GODTS.

Op 21 februari had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met de heer CALLEJA CRESPO, kabinetschef van commissaris Loyola DE PALACIO, voor een gesprek over de betrekkingen tussen de Europese Ombudsman en de Europese Commissie. De heer SÖDERMAN werd geassisteerd door de heer HARDEN en de heer CRESPO door de heer CANGA FANO.

Op 11 maart ontmoette de heer SÖDERMAN Giuseppe MASSANGIOLI, die was vergezeld door Philippe GODTS. Ze bespraken verschillende aspecten van de samenwerking tussen beide instellingen en behandelden ook enkele lopende zaken.

4.4 HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEEN- SCHAPPEN

Op 9 september woonde de heer SÖDERMAN, vergezeld door de heer HARDEN, in het Hof van Justitie een lezing van commissaris António VITORINO bij, getiteld "Krachtlijnen voor de toekomst van de Unie – bescherming van de grondrechten en totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid".

Op 4 december woonde de heer SÖDERMAN de plechtige viering bij van het 50-jarig bestaan van het Europese Hof van Justitie in Luxemburg. Er werden toespraken gehouden door de voorzitter van de Europese Commissie, Romano PRODI, de voorzitter van het Europees Parlement, Pat COX, en de president van het Hof, Gil Carlos RODRIGUEZ IGLESIAS. Alle voorzitters van de hooggerechtshoven en constitutionele hoven van de lidstaten waren op de plechtige zitting uitgenodigd.

4.5 DE EUROPESE CONVENTIE

De Europese Conventie werd ingesteld na de Europese Raad van Laken in december 2001 om het pad te effenen voor de volgende intergouvernementele conferentie. Volgens de Verklaring van Laken heeft de Conventie als taak na te denken over de grote vragen die in verband met de toekomstige ontwikkeling van de Europese Unie rijzen en te zoeken naar de verschillende mogelijke antwoorden daarop.

In de Conventie komen vertegenwoordigers samen van de regeringen en nationale parlementen van de lidstaten en kandidaat-lidstaten, het Europees Parlement en de Europese Commissie. Net zoals in de eerdere Conventie, die het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie heeft opgesteld, heeft de Europese Ombudsman ook in deze Conventie de status van waarnemer.

In die hoedanigheid sprak de heer SÖDERMAN de Conventie op 24 en 25 juni 2002 toe. Hij stelde voor: (i) het Handvest van de grondrechten juridisch bindend te maken voor de instellingen en organen van de Unie, ook wanneer deze hun wetgevende tak uitoefenen; (ii) in het Verdrag een hoofdstuk op te nemen over rechtsmiddelen, waarin duidelijk de mogelijkheden moeten worden aangegeven inzake gerechtelijke en niet-gerechtelijke beroepsprocedures wanneer het Gemeenschapsrecht, met inbegrip van de grondrechten, niet wordt gerespecteerd; (iii) een Europese administratieve wet op te stellen die bindend is voor alle instellingen en organen van de Unie; (iv) de rol van de Ombudsmannen en soortgelijke instellingen verder te ontwikkelen op het stuk van de behandeling van klachten over schendingen van het Gemeenschapsrecht door lidstaten, ook wanneer het om grondrechten gaat.

Een ontwerp van nieuwe of gewijzigde Verdragsbepalingen om uitvoering te geven aan de voorstellen van de Ombudsman werd aan de Conventie gestuurd (CONV 221/02, 26 juli 2002).

Op 4 oktober sprak de heer SÖDERMAN voor Werkgroep II van de Europese Conventie ("Opneming van het Handvest/Toetreding tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens"), voorgezeten door commissaris António VITORINO. De heer SÖDERMAN gaf gedetailleerde uitleg over zijn voorstellen voor de ontwikkeling van het netwerk van ombudsmannen en soortgelijke instellingen in de lidstaten en de nuttige rol die het netwerk kan spelen in het toezicht op de correcte toepassing van het Handvest van de grondrechten. De heer SÖDERMAN lichtte ook het voorstel toe om de Europese Ombudsman in staat te stellen zaken met betrekking tot de grondrechten door te verwijzen naar het Hof van Justitie, als ze met een gewoon onderzoek van de Ombudsman niet konden worden opgelost.

Op 8 november, na de bekendmaking van een voorontwerp van het constitutioneel Verdrag, sprak de Ombudsman de Conventie nogmaals toe. Hij stelde voor in het volgende ontwerp een bepaling op te nemen die duidelijk verwijst naar het recht om klachten in te dienen bij de Ombudsman. Hij stelde een mogelijke redactie van die – in het voorgestelde artikel 5 van het constitutioneel Verdrag op te nemen – bepaling voor.

De toezeggingen en voorstellen van de Europese Ombudsman zijn beschikbaar op zijn website, en op die van de Conventie.

4.6 HET EUROPEES BUREAU VOOR FRAUDE- BESTRIJDING (OLAF)

Op 28 november had de heer SÖDERMAN, geassisteerd door de heer HARDEN, een ontmoeting met de directeur-generaal van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), Franz-Hermann BRÜNER. De heer BRÜNER gaf de Ombudsman uitleg over het standpunt van OLAF inzake de procedures van het fraudebureau en over de opstelling van een herwerkt procedurehandboek. Er werd ook gepraat over een nauwere samenwerking en informatie-uitwisseling tussen OLAF en de Europese Ombudsman, waaronder de mogelijkheid dat OLAF de Ombudsman op verzoek bij bepaalde onderzoeken zou helpen.

5 BETREKKINGEN MET OMBUDS- MANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN

5.1 BETREKKINGEN MET NATIONALE EN REGIONALE OMBUDS- MANNEN

Op 23 januari bracht Anton CAÑELLAS, *Sindic de Greuges* (regionale ombudsman) van Catalonië en voorzitter van het Europees Instituut van Ombudsmannen (EOI) een bezoek aan de heer SÖDERMAN. Er werd gepraat over de samenwerking tussen beide instellingen, de activiteiten van het Spaanse voorzitterschap en andere onderwerpen in verband met het EOI.

Op 30 mei bezocht de heer SÖDERMAN de Ombudsman van het Britse Parlement, Sir Michael BUCKLEY, in Londen. Hij stelde de Europese Code van goed administratief gedrag voor aan de medewerkers van Sir Buckley. Er werden vragen gesteld over de bevoegdheden van de Europese Ombudsman, de behandeling van klagers die geen genoegdoening hebben gekregen, de tussenkomst van rechtbanken in het werk van ombudsmannen en de toepassing van de code.

Op 30 mei woonde de heer SÖDERMAN de jaarlijkse algemene vergadering bij van de *British and Irish Ombudsman Association* (BIOA) in Londen. Daarna hield de Europese Ombudsman een presentatie over de Europese Code van goed administratief gedrag. De deelnemers stelden de Ombudsman vragen over zijn werk, over de middelen waarover het Bureau van de Ombudsman beschikt, de instrumenten waarover de Ombudsman beschikt om een einde te maken aan gevallen van wanbeheer en over de wijze waarop hij totnogtoe gebruik heeft gemaakt van de code.

Op 14 november hadden de heren Olivier VERHEECKE en Ben HAGARD een ontmoeting met Philippe BARDIAUX en Valérie FONTAINE van het Bureau van de Franse nationale Ombudsman. Ze bespraken verschillende kwesties in verband met de wederzijdse ervaringen van de Bureaus van de Europese en de Franse Ombudsman.

5.2 HET VERBINDINGS- NETWERK

Het verbindingsnetwerk werd in 1996 opgezet om de verspreiding van informatie over het Gemeenschapsrecht en de tenuitvoerlegging daarvan te bevorderen en de doorverwijzing van klachten naar de instantie die deze het best kan behandelen mogelijk te maken.

Via studiebijeenkomsten, nieuwsbrieven en dagelijkse contacten heeft het verbindingsnetwerk zichzelf gestaag verder ontwikkeld tot een doeltreffend samenwerkingsinstrument voor de nationale ombudsmannen en hun medewerkers in de hele Europese Unie. De leden van het netwerk hebben hun ervaringen en beste praktijken uitgewisseld om een betere dienstverlening aan de burgers mogelijk te maken. Bijzondere aandacht ging naar vraagstukken in verband met de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapsrecht op het niveau van de lidstaten.

Eind 2000 werd de on line versie van het verbindingsnetwerk, EUOMB, opgezet om de communicatie tussen leden van het verbindingsnetwerk te vergemakkelijken. EUOMB bestaat uit een website en een Internet-top, die de mogelijkheid tot interactieve discussies en de uitwisseling van documenten bieden. In april 2002 werd het lidmaatschap van de EUOMB-top uitgebreid tot de nationale ombudsmannen in de kandidaat-lidstaten.

In november 2001 ging de virtuele krant van de top van start onder de naam '*Ombudsman Daily News*'. De krant is enorm goed aangeslagen bij de leden van het verbindingsnetwerk en heeft het voor ieder van hen mogelijk gemaakt op de hoogte te blijven van de activiteiten van de ombudsmannen en soortgelijke instanties in de hele EU en daarbuiten. De meeste leden van het verbindingsnetwerk raadplegen het *Daily News* nu regelmatig en blijven zodoende op de hoogte van de wijze waarop andere instellingen zaken hebben aangepakt waar zij zelf soms ook mee bezig zijn.

5.3 BETREK- KINGEN MET LOKALE OMBUDS- MANNEN

Op 28

mei, tijdens een bezoek aan Cardiff, besprak de heer SÖDERMAN zijn werk met de *Commissioner for Local Administration* in Wales, Elwyn MOSELEY. De heer MOSELEY verklaarde bereid te zijn het werk van de Europese Ombudsman onder de aandacht te helpen brengen. Beide ombudsmannen bespraken vervolgens de toekomst van de ombudsmannen van de overheid in Wales.

De heer Söderman tijdens een gedachtewisseling met de heer Elwyn Moseley op 28 mei.

5.4 BETREK- KINGEN MET NATIONALE OMBUDS- MANNEN IN DE TOETREDINGS- LANDEN

Op uitnodiging van de Poolse Ombudsman, prof. Andrzej ZOLL, bracht de heer SÖDERMAN, vergezeld door Maria ENGLESON, van 27 tot 30 januari een bezoek aan Warschau and Kraków.

Professor Franciszek Ziejka overhandigt aan de heer Söderman de medaille van de 600ste verjaardag van de heroprichting van de Academie van Krakau.

Tijdens zijn bezoek aan Warschau had de Ombudsman een ontmoeting met de Poolse Ombudsman en de Poolse adjunct-ombudsman, dr. Jerzy SWIATKIEWICZ. Op een werkvergadering gaven de 14 afdelingshoofden van het Bureau van de Poolse Ombudsman uitleg over hun verschillende werkdomeinen, en lichtte de heer SÖDERMAN zijn rol als Europese Ombudsman toe. Hij had ook een ontmoeting met

prof. Marek SAFJAN, voorzitter van het Pools Grondwettelijk Hof en prof. Lech GARD-OCKI, voorzitter van het Pools Hooggerechtshof, alsook met Bruno DETHOMAS, hoofd van de delegatie van de Europese Commissie in Polen.

In Kraków had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met prof. Franciszek ZIEJKA, rector van de Jagiellonian Universiteit, die hem onderscheidde met de medaille van de 600ste verjaardag van de heropening van de Academie van Kraków. De heer SÖDERMAN hield een lezing voor studenten en hoogleraren over "Goed bestuur – een grondrecht". Na de lezing volgde een persconferentie en werd de Europese Ombudsman geïnterviewd voor de Poolse televisie en radio.

Mevrouw Eliana Nicolaou en de heer Aristos Tsiartas tijdens een bezoek aan de heer Söderman op 8 maart.

Op 8 maart bracht de Commissaris voor Openbare Administratie van Cyprus, Mevrouw Eliana NICOLAOU, een bezoek aan de heer SÖDERMAN in Straatsburg. De vergadering ging over de rol en de activiteiten van de Europese Ombudsman en de Cypriotische Commissaris en over zaken van gemeenschappelijk belang. Mevrouw NICOLAOU werd vergezeld door de heer TSIARTAS, Hoofd juridisch adviseur.

6 PUBLIC RELATIONS

6.1 HOOGTE- PUNTEN VAN HET JAAR

EUROPESE OMBUDSMAN WORDT GERIDDERD IN FRANKRIJK

In een besluit van de Franse president, Jacques CHIRAC, van 31 december 2001 dat in het Franse staatsblad van 1 januari 2002 verscheen, werd de Europese Ombudsman de orde van ridder in het Legioen van Eer verleend. Het Legioen van Eer is de meest prestigieuze burgerlijke en militaire onderscheiding in Frankrijk. De heer SÖDERMAN werd voorgedragen voor de onderscheiding door de toenmalige minister van Europese Zaken, Pierre MOSCOVICI.

Mevrouw Noëlle LENOIR, de Franse minister van Europese Zaken, reikte de onderscheiding uit aan de Ombudsman op een plechtigheid die in Straatsburg op 3 september 2002 plaatsvond.

Mevrouw Noëlle Lenoir onderscheidt de heer Söderman op 3 september met de medaille van de Légion d'Honneur.

In haar toespraak gaf de minister een overzicht van de vele verantwoordelijkheden die de heer SÖDERMAN tijdens zijn loopbaan werden toevertrouwd, en van de talrijke onderscheidingen die hij voor zijn werk mocht ontvangen. Mevrouw LENOIR prees vooral de verwezenlijkingen van de Ombudsman als eerste Europese Ombudsman, waarbij ze naar concrete resultaten voor de burgers verwees, waaronder de aanneming op initiatief van de Ombudsman van een Europese code van goed administratief gedrag voor de instellingen en organen van de Europese Unie.

In zijn dankwoord loofde de heer SÖDERMAN Frankrijk als een land waar respect en verdraagzaamheid in het leven van alledag in de praktijk worden gebracht, en haalde hij herinneringen op aan een bezoek dat hij 45 jaar geleden aan Parijs bracht en dat "wellicht bepalend was geweest voor zijn visie op het leven van de mens en de zin daarvan". Hij besloot zijn toespraak door de minister te verzekeren dat "het aanvaarden van de waarden van de Republiek hem niet zwaar zou vallen".

De heer Michel Barnier, Lid van de Commissie, en mevrouw Anna-Marie Nyroos, ambassadeur voor Finland bij de Raad van Europa, feliciteren de heer Söderman.

Op de plechtigheid waren een aantal vooraanstaande gasten aanwezig, onder wie Renzo IMBENI, ondervoorzitter van het Europees Parlement, Anna-Marie NYROOS, ambassadeur van Finland bij de Raad van Europa, Michel BARNIER, lid van de Europese Commissie, Nino GEMELLI en Roy PERRY, respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement, en Julian PRIESTLEY, secretaris-generaal van het Europees Parlement.

OPEN DAGEN

Op 4 mei nam het Bureau van de Ombudsman deel aan de open dag, georganiseerd door de Europese instellingen in Brussel. De stand van de Ombudsman, die was opgesteld in

De stand van de Ombudsman tijdens de Open Dagen op 4 mei in Brussel.

het Europees Parlement, gaf informatie over het werk van de Ombudsman, waaronder zijn Jaarverslag 2000, brochures en informatie over de website. Er werd de hele dag een videoclip vertoond met uitleg over de rol van de Ombudsman in het Engels, Frans en Duits. Medewerkers van de Ombudsman stonden klaar om vragen te beantwoorden. 16 000 mensen bezochten die dag het Parlement.

Bezoekers van de stand van de Ombudsman tijdens de Open Dagen op 9 mei in Straatsburg.

Op 9 mei nam het Bureau van de Ombudsman deel aan de open dag, georganiseerd door het Europees Parlement in Straatsburg. Bezoekers kregen documentatiemateriaal over het werk van de Ombudsman. Ook hier werd de hele dag een videoclip vertoond met uitleg over de rol van de Ombudsman in het Engels, Frans en Duits en beantwoordden medewerkers van de Ombudsman vragen van bezoekers. 21 000 mensen bezochten die dag het Parlement.

JAARVERSLAG 2001

Het Jaarverslag van de Europese Ombudsman voor het jaar 2001 werd tijdens de plenaire vergadering van 26 september 2001 bij het Europees Parlement ingediend.

De heer Erkki Liikanen, Lid van de Europese Commissie, en de heer Söderman tijdens de presentatie van het Jaarverslag 2001 van de Ombudsman aan het Europees Parlement op 26 september.

In zijn toespraak voor de vergadering schetste de heer SÖDERMAN de resultaten die waren bereikt voor burgers sinds het begin van zijn eerste ambtsperiode in september 1995. Hij benadrukte het belang van een versterking van het netwerk van ombudsmannen en soortgelijke instellingen, alsook de noodzaak het Handvest van de grondrechten op te nemen in het Gemeenschapsrecht. De Ombudsman dankte alle instellingen en organen voor hun doeltreffende medewerking. Zijn eigen medewerkers dankte de Ombudsman voor de deskundigheid en motivatie waarmee zij hun werk doen.

Eurig WYN, rapporteur voor het verslag van de Commissie verzoekschriften over het Jaarverslag van de Ombudsman, feliciteerde de Ombudsman en zijn medewerkers voor het in 2001 verrichte werk. Andere sprekers waren onder meer: Nino GEMELLI, voorzitter van de Commissie verzoekschriften, Roy PERRY, ondervoorzitter van de Commissie verzoekschriften, Herbert BÖSCH, Heidi HAUTALA, Laura GONZÁLEZ ÁLVAREZ, Jean LAMBERT en Astrid THORS, die de Ombudsman elk bedankten voor zijn werk en verwezenlijkingen. Namens de Commissie sprak ook Erkki LIIKANEN zijn lof uit over het werk van de heer SÖDERMAN.

GIDS VOOR DE BURGER

In december 2002 publiceerde de Europese Ombudsman een gids voor de burger, getiteld "Wat kan de Europese Ombudsman voor u doen?" In deze 38 pagina's tellende brochure wordt uitgelegd wat de Ombudsman doet en worden een aantal voorbeelden gegeven van klachten die hij heeft behandeld. De gids verscheen in de 11 officiële EU-talen en werd bezorgd aan ombudsmannen en soortgelijke instellingen, EP-leden, Europese voorlichtingsambtenaren, vakbonds- en beroepsorganisaties, NGO's en belangengroepen.

6.2 CONFERENTIES EN ONTMOETINGEN

BELGIË

Vlaanderen (Brussel en Gent)

Op 18 februari bezocht Jacob SÖDERMAN, vergezeld door Olivier VERHEECKE, de kantoren van de Vlaamse Ombudsman, Bernard HUBEAU. De heer HUBEAU gaf uitleg over de invoering van een intern klachtensysteem bij de Vlaamse overheid en besprak met de heer SÖDERMAN de organisatie van de volgende studiebijeenkomst van regionale ombudsmannen en soortgelijke instellingen in de EU. Later werden ze ontvangen in het Vlaams Parlement. Twee leden van het Vlaams Parlement, Mieke VAN HECKE en Dirk HOLEMANS, legden uit hoe op verschillende niveaus bij de Vlaamse overheid klachten kunnen worden ingediend. De heer SÖDERMAN gaf uitleg over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman.

In de namiddag brachten de heren SÖDERMAN en HUBEAU een bezoek aan de kantoren van de Ombudsvrouw van Gent, Rita PASSEMIERS. Daar ontmoetten ze ook de Ombudsmannen van verschillende Vlaamse steden, met name Mark VANDENBRAEM-BUSSCHE, Ombudsman van Brugge, Wim VANDENBROECK, Ombudsman van Antwerpen, Tjeu VANDIESEN, Ombudsman van Sint-Niklaas, Fran WAUTERS, Ombudsvrouw van Puurs, en Luc VAN DER PLAS, Ombudsman van Bonheiden. Er werden twee thema's besproken: de totstandkoming van een verbindingnetwerk tussen de stedelijke ombudsmannen van de EU (en de Europese Ombudsman), en de laatste ontwikkelingen inzake de Europese Code van goed administratief gedrag. Wat dit laatste punt betreft, werd uit het debat duidelijk dat sommige stedelijke ombudsmannen deze code gebruiken als richtlijn voor hun werk en zelfs hebben voorgesteld de code door de gemeenteraad te laten goedkeuren. Later op de dag werd de heer SÖDERMAN in het provinciehuis ontvangen door de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen, Herman BALTHAZAR.

De heer Söderman en de heer Verheecke tijdens een ontmoeting, op 18 februari, met gemeentelijke en regionale ombudsmannen in België.

Studiebijeenkomst over gegevensbescherming

Op 18 april sprak Ian HARDEN in Brussel op een studiebijeenkomst over gegevensbescherming in de Unie, door de Academie voor Europees Recht georganiseerd voor de juridische diensten van de Europese instellingen. Hij hield een lezing over "De Europese Ombudsman en de rol van de Europese toezichthouder voor gegevensbescherming". De vergadering werd voorgezeten door de heer GARZÓN CLARIANA, juristconsult van het Europees Parlement. Andere sprekers op de studiebijeenkomst waren onder meer Peter HUSTINX, voorzitter van de Nederlandse Autoriteit voor Gegevensbescherming; César ALONSO IRIARTE, DG Interne Markt – Europese Commissie; Marta REQUENA, hoofd van de gegevensbeschermingseenheid bij de Raad van Europa, en Graham SMITH, adjunct-directeur informatie (GB).

Vergadering over transparantie en openheid

Op 21 mei vertegenwoordigde Ian HARDEN de Europese Ombudsman op een vergadering in Brussel over transparantie en openheid in de Europese instellingen, die was georganiseerd door de EU-commissie van de Britse Kamer van Koophandel en de Society of European Professionals. Andere sprekers waren: Poul CHRISTOFFERSEN, permanent vertegenwoordiger van Denemarken bij de EU, David O'SULLIVAN, secretaris-generaal van de Commissie, Charlotte CEDERSCHIÖLD, EP-lid en ondervoorzitter van het Europees Parlement, en Hans BRUNMAYR, adjunct-directeur-generaal bij de Raad.

Symposium over de geschiedenis en toekomst van de Europese Unie

Op 23 juli woonde Ian HARDEN een symposium bij over de geschiedenis en toekomst van de Europese Unie, georganiseerd door het Economisch en Sociaal Comité naar aanleiding van de beëindiging van het EGKS-Verdrag na 50 jaar. Sprekers op het symposium waren onder meer: Romano PRODI, voorzitter van de Europese Commissie; Ana DE PALACIO, Spaanse minister van Buitenlandse Zaken en lid van het presidium van de Europese Conventie; Göke FRERICHS, voorzitter van het Economisch en Sociaal Comité; Enrico GIBELLIERI, voorzitter van het Raadgevend Comité van de EGKS; Max

KOHNSTAMM, voormalig secretaris-generaal van de EGKS; Fritz HELLWIG, gewezen lid van de Hoge Autoriteit van de EGKS en gewezen vice-voorzitter van de Commissie; René Jacques RABIER, gewezen directeur-generaal bij de Europese Commissie.

Conferentie over het voedselveiligheidsbeleid

Op 10 september nam Vicky KLOPPENBURG deel aan een conferentie over het voedselveiligheidsbeleid. De conferentie werd georganiseerd door Hogan € Hartson, een internationaal advocatenbureau, in Brussel. De conferentie spitste zich toe op vraagstukken rond de wetgeving van de EU over voedselveiligheid, op het voedselveiligheidsbeleid in de EU en de VS en op de uitdagingen die een uitvloeisel zijn van de wereldvoedselhandel.

SOLVIT-conferentie

Op 30 oktober nam Olivier VERHEECKE deel aan de SOLVIT-conferentie voor Europese ondernemers- en burgerorganisaties, die plaatsvond in het gebouw van het Europees Economisch en Sociaal Comité in Brussel. De conferentie werd georganiseerd door het DG Interne markt van de Europese Commissie in samenwerking met het Economisch en Sociaal Comité. 150 vertegenwoordigers van ondernemers- en burgerverenigingen en van regionale diensten woonden de conferentie bij.

Bruno VEVER, lid van het Europees Economisch en Sociaal Comité, hield de openingsrede. Alexander SCHAUB, directeur-generaal van het DG Interne markt, presenteerde het SOLVIT-netwerk. De concrete werking van het netwerk werd uitgelegd door ambtenaren van de Commissie en van de Zweedse en Portugese SOLVIT-centra.

In het daarop volgende panelgesprek sprak de heer VERHEECKE over het verbindingsnetwerk van de Europese Ombudsman. Andere bijdragen werden geleverd door Karla PEIJS, EP-lid, Ulrike RODUST, plaatsvervangend lid van het Comité van de regio's, Sören HAAR van ECAS en Luc HENDRICKX van UEAPME. De slotverklaring was van Gerard DE GRAAF, afdelingshoofd bij het DG Interne markt van de Commissie.

ECAS-studiebijeenkomst "3A's to Connect Citizens to the EU"

Op 5 december hield de heer SÖDERMAN een toespraak in Brussel op de studiebijeenkomst over "3 A's to Connect Citizens to the EU", georganiseerd door de Euro Citizens Action Service (ECAS). Voor ongeveer 100 deelnemers, onder wie vertegenwoordigers van de kandidaat-lidstaten, verklaarde de heer SÖDERMAN dat "burgers willen dat de Europese wetten correct worden toegepast en dat de grondrechten worden gerespecteerd op alle niveaus van de Unie, en dat de beschikbare beroepsmogelijkheden het voor de burgers zo eenvoudig mogelijk maken om gerechtigheid te verkrijgen".

Studiebijeenkomst van de Vereniging voor Baskische studies over de Europese Conventie

Op 12 december nam Olivier VERHEECKE deel aan een studiebijeenkomst over de "Conventie over de toekomst van Europa", georganiseerd door de Europagroep van de Vereniging voor Baskische studies (*Eusko Ikaskuntza/Sociedad de Estudios Vascos*). De studiebijeenkomst vond plaats op de delegatie van Baskenland in Brussel.

Spreekers waren onder meer Sir Neil MacCORMICK, EP-lid en plaatsvervangend afgevaardigde in de Conventie, José Mari MUÑOIA, de Baskische vertegenwoordiger bij het Comité van de regio's, Iñaki RICA, directeur van Europese Aangelegenheden bij de Baskische overheid, en Kurt RIECHENBERG, kabinetschef van de president van het Hof van Justitie van de EG. De heer VERHEECKE hield een rede over de belangrijkste verwezenlijkingen van de Europese Ombudsman sinds 1995 en over de bijdrage van de Ombudsman aan de Europese Conventie en aan het debat over de toekomst van Europa.

FRANKRIJK

Raad van Europa, Straatsburg

Op 7 maart vertegenwoordigde Ian HARDEN de Europese Ombudsman op een gedachtewisseling met de Groep specialisten inzake de toegang tot officiële informatie van de Raad van Europa, op hun negende vergadering. Er werd onder andere gesproken over de relatie tussen gegevensbeschermingsregels en het recht van het publiek op toegang tot documenten in de Europese Unie in het kader van Aanbeveling REC (2002) 2 van het Comité van ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten over de toegang tot officiële documenten, aangenomen op 21 februari 2002.

Van 27 tot 29 november nam Maria ENGLESON deel aan de studiebijeenkomst "Welke toegang tot officiële documenten?", georganiseerd door de Raad van Europa in Straatsburg, om de tenuitvoerlegging te bespreken van Aanbeveling Rec (2002) 2 over toegang tot officiële documenten, aangenomen op 21 februari 2002 door het Comité van ministers van de Raad van Europa. De studiebijeenkomst werd voorgezeten door Tonje MEINICH, juridisch adviseur bij het Noorse Ministerie van Justitie, en geopend door Pierre-Henri IMBERT, directeur-generaal voor de rechten van de mens bij de Raad van Europa. Mathieu HERONDART, lid van het Franse Administratief Hooggerechtshof en rapporteur bij de Commissie toegang tot administratieve documenten in Frankrijk stelde Aanbeveling REC (2002) 2 voor. De heer De SALVIA, jurist bij het Europees Hof voor de rechten van de mens, gaf een overzicht van de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens inzake de toegang tot informatie, en Helena JÄDERBLOM, directeur bij het Zweedse Ministerie van Justitie, had het over de "harm test" (schadeonderzoek) of het evenwicht dat moet worden gevonden tussen het verlenen van toegang tot officiële documenten en de bescherming van het openbaar belang door het beperken van die toegang.

Tijdens de studiebijeenkomst werden in 8 werkgroepen diverse onderwerpen over de toegang tot documenten besproken. De bijeenkomst eindigde met een plenaire vergadering, waar de voorzitters de conclusies van de werkgroepen presenteerden en de algemeen rapporteur, Helen DARBISHIRE, programmadirecteur bij *Open Society Justice Initiative* in Hongarije, het algemeen verslag presenteerde. De studiebijeenkomst werd afgesloten met een follow-up door de voorzitter en een algemeen debat.

Parijs

Op 15 november spraken Olivier VERHEECKE en Ben HAGARD over het werk van de Ombudsman op de studiebijeenkomst "*Cycle international spécialisé d'administration publique : La Médiation Institutionnelle*". Deze studiebijeenkomst vond plaats van 4 t/m 29 november 2002 en werd georganiseerd door de *École Nationale d'Administration* (ENA) en het Bureau van de Franse Ombudsman. De bijeenkomst werd bijgewoond door 20 ambtenaren van het Bureau van de Ombudsman en ministeries van Albanië, België, Burundi, Colombia, Ivoorkust, Djibouti, Madagaskar, Mali, Malta, Marokko, de Democratische Republiek Congo, Roemenië, Senegal en Tsjaad.

Olivier VERHEECKE hield een lezing over de verwezenlijkingen van de Europese Ombudsman sinds 1995, het Handvest van de grondrechten en de Europese Code van goed administratief gedrag. Ben HAGARD sprak over het communicatiebeleid van het Bureau van de Europese Ombudsman, alsook het verbindingsnetwerk met de nationale ombudsmannen (on line en off line). Daarnaast gaf hij ook uitleg over de diverse onderdelen van de website van de Europese Ombudsman.

Martinique

Op 30 november nam de heer MARTÍNEZ ARAGÓN deel aan een Europese studiebijeenkomst "Uw plaats en rechten, in welk Europa?" in Martinique. De bijeenkomst werd georganiseerd door het *Réseau France Outre-Mer*, met de bedoeling de plaatselijke bewoners te informeren over hun rechten als Europese burgers.

De toespraak van de heer MARTÍNEZ ARAGÓN was gewijd aan de rol van de Europese Ombudsman en het werk van het instituut van de Ombudsman voor de bescherming van de rechten van de Europese burgers.

De studiebijeenkomst stond open voor het publiek en vele vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld (NGO's) waren aanwezig op de zittingen. De politieke vertegenwoordigers van Martinique in het Franse Parlement woonden de bijeenkomst bij. Andere sprekers waren onder meer Jean-Luc SAURON van de Franse *Conseil d'Etat*, Olivier AUDÉOUD van de leerstoel Jean Monnet aan de Universiteit van Paris X, en Marc-Etienne PINAULDT, die sprak namens de regionale prefect.

SPANJE

Vitoria

Op 8 maart hield de heer MARTÍNEZ ARAGÓN een rede over "Transparantie en toegang tot informatie in de EU" op een studiebijeenkomst die door het Europees Instituut voor Bestuurskunde (EIPA) in samenwerking met de Baskische overheid was georganiseerd. Dit seminar over "Nieuwe spelers in het Europees integratieproces" vond op 7 en 8 maart 2002 plaats in Vitoria en werd bijgewoond door een talrijk publiek van diverse Spaanse overheidsdiensten en regionale parlementen.

Andere deelnemers aan de studiebijeenkomst waren onder meer de heren CARBAJO (hoofd van het EP-bureau in Madrid), JIMÉNEZ FRAILE (hoofd van de eenheid Voorlichting, transparantie en public relations bij de Raad), prof. ALDECOA (leerstoel Jean Monnet aan de Universidad Complutense, Madrid), José CANDELA (adviseur bij de Commissie), en Paolo CECCHINI (gewezen directeur-generaal bij de Commissie). De president van de Baskische regering, de heer IBARRETXE, hield de slotrede.

Madrid

Op 24 april woonde de heer SÖDERMAN in Casa America te Madrid de EU/Ibero-Amerikaans-Caribische Intercontinentale Vergadering over de bescherming van de rechten van de mens bij. De Europese Ombudsman sprak op de plechtige openingszitting, die in aanwezigheid van Koning Juan Carlos en Koningin Sofia plaatsvond. De rede van de heer SÖDERMAN handelde over de Europese Ombudsman en de bescherming van de rechten van de mens. Andere deelnemers waren onder meer: de voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, Luisa Fernanda RUDI ÚBEDA; de voorzitter van de Senaat, Esperanza Aguirre GIL DE BIEDMA; de minister van Buitenlandse Zaken, Josep PIQUÉ I CAMPS; de Hoge Commissaris voor de rechten van de mens van de Raad van Europa, Alvaro GIL-ROBLES; de voorzitter van de Ibero-Amerikaanse Federatie van Ombudsmannen, Eduardo MONDINO; de Spaanse Ombudsman, Enrique MÚGICA HERZOG. De vergadering kreeg veel aandacht in de media.

In het kader van zijn bezoek aan Madrid had de Europese Ombudsman ook een ontmoeting met de Commissie verzoekschriften van het Regionaal Parlement van Asturië. De vergadering werd voorgezeten door de voorzitter van de commissie en parlamentslid Inmaculada Concepción GONZÁLEZ GÓMEZ. Er werd gesproken over mogelijke samenwerkingsterreinen, waaronder de totstandbrenging van internetlinks. Andere deelnemers

waren onder meer de leden van het secretariaat van de commissie, met name Ignacio ARÍAS en Ana PARRONDO.

Barcelona

Op uitnodiging van de heer CAÑELLAS, de regionale Ombudsman (Síndic de Greuges) van Catalonië, nam de heer SÖDERMAN op 7 mei in Barcelona deel aan verschillende evenementen in het kader van de viering van de "Europadag" aldaar. Hij werd vergezeld door de heer MARTÍNEZ ARAGÓN en mevrouw PALUMBO van zijn secretariaat.

Conferentie over de rechten van Europese burgers op 7 mei in Barcelona. Het woord werd gevoerd door onder anderen de heer Anton Cañellas, de heer Söderman en de heer Josep Coll.

De heer SÖDERMAN bracht een officieel bezoek aan het parlement van Catalonië en ontmoette er de voorzitter, Joan RIGOL. Vervolgens bezocht hij de kantoren van de Ombudsman van Catalonië, waar hij het guldenboek van de instelling tekende.

De heer SÖDERMAN bezocht ook de *Generalitat* van Catalonië, waar hij namens president PUJOL door de heer MAS werd ontvangen.

De Europese Ombudsman kreeg tevens de kans een bezoek te brengen aan de nieuwe gebouwen van de vertegenwoordigingen van het Europees Parlement en de Europese Commissie in Barcelona. Daar hield hij een rede over de bescherming van de rechten van de Europese burgers. De conferentie werd ingeleid door Josep COLL, directeur van de vertegenwoordiging van de Commissie, en de heer CAÑELLAS. De Ombudsman had het voor een publiek van meer dan 100 toehoorders over het belang van de burger voor de

toekomst van Europa. Aan het eind van zijn toespraak beantwoordde hij vragen uit het publiek.

VENEZUELA

Van 11 tot 13 maart nam de heer MARTÍNEZ ARAGÓN in Carácas (Venezuela) deel aan de internationale studiebijeenkomst "Rómulo Gallegos". De bijeenkomst, georganiseerd door de Ombudsman van Venezuela en het UNDP, had tot doel een globaal overzicht te geven van de mechanismen die in diverse internationale fora voor de bescherming van de rechten van de mens zijn opgezet.

De toespraak van de heer MARTÍNEZ ARAGÓN handelde over de politieke en burgerrechten in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, en met name het recht op behoorlijk bestuur en de rol van de Europese Ombudsman in het toezicht op de toepassing van het Handvest door de administratie van de Europese Unie.

Verschillende nationale en regionale ombudsmannen waren aanwezig op de bijeenkomst, met name: de heer MÚGICA, Spaanse Ombudsman; de heer ARANGO, Ombudsman van Guatemala; de heer MARTÍNEZ BULLÉ, ondervoorzitter van de Nationale Commissie voor de rechten van de mens in Mexico; de heer Cinco SOTO, commissaris voor de rechten van de mens voor de staat Sinaloa (Mexico); alsook Valérie FONTAINE, namens de Franse Ombudsman.

DUITSLAND

Derde Europees Forum – Speyer

Op 17 april hield Gerhard GRILL op het Derde Europees Forum (Europa-Forum) in Speyer (Duitsland) een lezing over transparantie en toegang tot informatie in de EU. Het forum, dat werd georganiseerd door prof. dr. Siegfried MAGIERA en prof. dr. Karl-Peter SOMMERMAN van de *Deutsche Hochschule für Verwaltungswissenschaften* in Speyer, werd bijgewoond door meer dan 60 ambtenaren uit heel Duitsland. Andere sprekers waren onder meer prof. dr. Constance GREWE van de Universiteit van Straatsburg, dr. Alexander DIX, de verantwoordelijke voor gegevensbescherming en toegang tot documenten in Brandenburg, en prof. dr. Jörg MONAR van het *Sussex European Institute* in Brighton.

Academie voor Europees Recht, Trier

Op 24 en 25 juni nam Maria MADRID deel aan een congres over de Europese openbare aanklager van de Academie voor Europees Recht in Trier. De conferentie handelde over de structuur, bevoegdheden, werkmethodes en betrekkingen met andere organen van de EU, alsook de onderzoeksprocedures voor de toekomstige Europese openbare aanklager. Sprekers waren onder meer: Jorge ALBINO ALVES COSTA, secretaris-generaal van het Bureau van de Portugese procureur-generaal, Franz-Hermann BRÜNER, directeur-generaal van OLAF, Michael SCHREYER, lid van de Europese Commissie, en John R. SPENCER, hoogleraar aan de Universiteit van Cambridge.

Op 5 juli hield de heer SÖDERMAN een toespraak over zijn werk en de vooruitzichten voor zijn Bureau op de studiebijeenkomst "Een grotere ruimte van vrijheid, gerechtigheid en veiligheid door uitbreiding: uitdagingen voor de Europese Unie" georganiseerd door de Academie voor Europees Recht in Trier (in samenwerking met het Centrum voor Europese beleidsstudies (Brussel), Sitra (Brussel) en de Transcrime-Universiteit van Trente). Gerhard GRILL van het Bureau van de Ombudsman was eveneens aanwezig op deze conferentie.

Europees Informatiecentrum, Darmstadt

Op 15 oktober hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman in het *Europäisches Informationszentrum* in Darmstadt. Bij die gelegenheid werd hij ook geïnterviewd voor twee radiozenders, de *Hessischer Rundfunk* en *Radio Darmstadt*.

Munchen

Op 4 en 5 november bracht de Europese Ombudsman een bezoek aan Munchen. Hij werd vergezeld door de heer Gerhard GRILL.

De heer Söderman en de heer Grill met de voorzitter van de Landtag van Beieren, de heer Johann Böhm, en mevrouw Anja Richter van het Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement in München.

Op 4 november werd de Ombudsman ontvangen door professor Werner WEIDENFELD, hoofd van het C.A.P (Centrum für angewandte Politikforschung) aan de Universiteit van Munchen. De Ombudsman gaf een toespraak over zijn werk aan studenten en onderzoekers van de Universiteit. Op 5 november stelde de Europese Ombudsman zijn werk voor aan een groep van experts en geïnteresseerden van instellingen, groeperingen en verenigingen op het Europees Patent Bureau. De heer SÖDERMAN ging vervolgens naar de Beierse Landtag waar hij zijn werk voorstelde op een vergadering van leden van de commissie verzoekschriften van de Landtag en vragen beantwoordde van de leden. Het bezoek van de Europese Ombudsman aan Munchen werd afgesloten met een gesprek met de voorzitter van de Landtag, de heer Johann BÖHM.

OOSTENRIJK

Wenen

Op 18 april hield Gerhard GRILL in Wenen in het kader van de 'Enquête Erweitertes Grundrechtsverständnis', georganiseerd door het Oostenrijks Instituut voor de rechten van de mens en de Oostenrijkse Ombudsman, een lezing over het Handvest van de grondrechten van de EU. Sprekers waren onder meer prof. dr. Franz MATSCHER, directeur van het Oostenrijks Instituut voor de rechten van de mens, prof. dr. Rudolf STREINZ van de

Universiteit van Bayreuth, prof. dr. Mark VILLIGER van de Universiteit van Zürich en prof. dr. Thilo MARAUHN van de Universiteit van Giessen.

FINLAND

Helsinki

Op 14 mei presenteerde de heer SÖDERMAN in Helsinki het document "Goed bestuur – een grondrecht" aan de Finse fracties van de Noordse Bestuursverenigingen ter gelegenheid van de viering van hun 80-jarig bestaan. Onder het publiek bevonden zich een aantal gasten uit de andere Noordse landen, alsook de voorzitter van het Hooggerechtshof, Leif SEVÓN, de voorzitter van het Administratief Hooggerechtshof, Pekka HALLBERG, en de kanselier van Justitie, Paavo NIKULA.

Op 10 juni woonde de heer SÖDERMAN een studiebijeenkomst bij naar aanleiding van het 130-jarig bestaan van de Finse parlementaire bibliotheek. De Europese Ombudsman nam het woord en sprak voornamelijk over de beginselen openheid en informatie in de Europese Unie. Er waren ook presentaties van Timo KONSTARI, Tuula LAAKSOVIRTA, Hannele KOIVUNEN en Kirsi MANNINEN.

VERENIGD KONINKRIJK

Wales

Op 27 mei reisde de heer SÖDERMAN naar Cardiff, waar hij een ontmoeting had met Rhodri MORGAN, Eerste Minister van de *Welsh Assembly Government*. De heer SÖDERMAN was vergezeld door zijn internet- en communicatieambtenaar, Ben HAGARD en zijn persvoorlichter, Rosita AGNEW. Op de vergadering werd onder meer gesproken over manieren om het werk van de Europese Ombudsman meer onder de aandacht te brengen, en over de huidige situatie en vooruitzichten voor de ombudsmannen in Wales.

De heer SÖDERMAN hield vervolgens een aantal vergaderingen met medewerkers van de *National Assembly* voor Wales, waaronder leden van de eenheid Europese en buitenlandse

De eerste minister van de "Welsh Assembly Government", de heer Rhodri Morgan, begroet de heer Söderman in Cardiff op 27 mei.

zaken, de dienst voorlichting en onderwijs, en vertegenwoordigers van het secretariaat-generaal. Hij had ook een gedachtewisseling met leden van de *Welsh Assembly*, onder wie Mike GERMAN (South Wales East), John GRIFFITHS (Newport East), Rhodri Glyn THOMAS (Carmarthen East en Dinefwr) en Rosemary BUTLER (Newport West). De heer SÖDERMAN onderstreepte hoe belangrijk het is dat de burgers van Wales op de hoogte worden gebracht van hun recht klachten in te dienen bij de Ombudsman.

Op 28 mei zette de heer SÖDERMAN zijn reeks vergaderingen in de *Welsh Assembly* voort. Hij sprak met vertegenwoordigers van het *Welsh European Funding Office* (WEFO), het hoofd van de eenheid Europese en buitenlandse zaken van de *Assembly* en de diensten van de *Council general*.

Nog op 28 mei presenteerde de heer SÖDERMAN zijn werk op een bijeenkomst georganiseerd door de vertegenwoordiging van de Commissie in Wales. Eerst ontmoette hij de medewerkers van de vertegenwoordiging van de Commissie, aan wie hij een overzicht gaf van de soorten klachten die hij ontvangt. Vervolgens gaf hij uitleg over zijn werk aan 18 toehoorders, onder wie EP-leden, medewerkers van vrijwilligersorganisaties en NGO's en vertegenwoordigers van de *Confederation of British Industry* en het *Citizens Advice Bureau*.

Londen

Op 29 mei had de heer SÖDERMAN een reeks vergaderingen in Londen, die van start gingen met een kort gesprek met het hoofd van de vertegenwoordiging van de Commissie, Geoffrey MARTIN. Hij was vergezeld door zijn internet- en communicatieambtenaar, Ben HAGARD, en zijn persvoorlichter, Rosita AGNEW.

Vervolgens ontmoette hij vertegenwoordigers van de nationale vereniging van *Citizens Advice Bureaux*, onder wie Fernando RUZ, beleidsmedewerker bij het *Chief Executive's Office*, Ruth BAMFORD, hoofd consumentenrechten, en Ruth HANCOCK en Valerie WADSWORTH, voorlichtingsambtenaren. Nicoletta FLESSATI, hoofd van de *Information Support Unit* van de vertegenwoordiging van de Commissie was ook aanwezig op de vergadering. De vergadering bood een kans om van gedachten te wisselen over hoe de burgers het best geïnformeerd kunnen worden over hun rechten in het kader van de EU-wetgeving.

De heer Söderman en mevrouw Rosita Agnew tijdens een gedachtewisseling met mevrouw Valerie Wadsworth en de heer Fernando Ruz van de nationale vereniging van Citizens Advice Bureaux op 29 mei.

Op 30 mei brachten internet- en communicatieambtenaar Ben HAGARD en persvoorlichter Rosita AGNEW een bezoek aan het bureau van het Europees Parlement in Londen, waar ze een ontmoeting hadden met Asad BEG van de *Public Affairs Unit*. De heer BEG gaf een overzicht van de activiteiten van het bureau om de Britse burgers informatie te geven over de EU en stelde maatregelen voor om het werk van de Ombudsman beter bekend te maken in het VK.

Opleidingsseminar – BIOA Managers' Group

On 8 november woonde Rosita AGNEW een opleidingsseminar bij, georganiseerd door de vereniging van Britse en Ierse Ombudsmannen (British and Irish Ombudsman Association). Ongeveer 60 mensen uit ombudsdiensten in het Verenigd Koninkrijk en Ierland waren aanwezig op het seminar, onder wie adjunct-ombudsmannen, voorlichters en dossierbeheerders. Het seminar was onderverdeeld in twee delen: "omgaan met de media" en "alternatieve geschillenbeslechting (ADR)".

NEDERLAND

Maastricht

EIPA-seminar "Wie is bang van Europese informatie?"

Van 19 tot 21 juni woonden Juan MALLEA en Murielle RICHARDSON de door het Europees Instituut voor Bestuurskunde (European Institute for Public Administration, EIPA) georganiseerde studiebijeenkomst "Wie is bang van Europese informatie?" bij.

De werkvergaderingen waren toegespitst op de algemene evolutie van de Europese Unie, de Europese Gemeenschap op het werk, en informatie over de belangrijkste instellingen van de Europese Unie.

Er werden lezingen gegeven door verschillende medewerkers van het EIPA en informatiespecialisten van diverse instellingen van de EU. Tijdens verschillende interventies werd de mogelijkheid onderstreept om zich tot de Europese Ombudsman te wenden wanneer de toegang tot documenten wordt geweigerd.

EIPA-cursus "Instellingen, beleid en bestuur in de Europese Unie"

Op 18 oktober hield José MARTÍNEZ ARAGÓN in het kader van een twee weken durende studiebijeenkomst, georganiseerd door het Europees Instituut voor Bestuurskunde in Maastricht, een lezing over controle op de EU-overheid en bescherming van de rechten van de burgers. De cursus "Instellingen, beleid en bestuur in de Europese Unie" werd georganiseerd voor een groep van 30 pas aangeworven Spaanse ambtenaren.

EIPA-seminar "Blijf voor met Europese informatie"

Op 28 en 29 november woonden Rosita AGNEW, Murielle RICHARDSON en Isabelle BOUR de studiebijeenkomst "Blijf voor met Europese informatie" bij, die was georganiseerd door het Europees Instituut voor Bestuurskunde en de *European Information Association*.

De werkvergaderingen waren gewijd aan recente ontwikkelingen en toekomstige initiatieven op het gebied van communicatie- en voorlichtingsstrategieën van de Europese Unie. Het seminar werd bijgewoond door voorlichtings- en documentatiespecialisten van de lidstaten en kandidaat-lidstaten, alsook door EU-ambtenaren.

Onder de sprekers waren Ian THOMSON, voorzitter van de *European Information Association*, en verscheidene communicatie- en persspecialisten van de Europese

Commissie, OLAF, en het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen.

LUXEMBURG

Op 27 november bracht de heer SÖDERMAN, vergezeld door Alessandro DEL BON, een bezoek aan Luxemburg. De heer SÖDERMAN had een ontmoeting met de heer SPAUTZ, Voorzitter van het Parlement van het Groothertogdom Luxemburg, die hem informeerde dat Luxemburg de mogelijkheid overwoog een nationale Ombudsman aan te stellen. De heer SÖDERMAN ontmoette ook mevrouw ERR, Voorzitter van de Commissie verzoekschriften, de heren Xavier BETTEL en Patrick SANTER, Ondervoorzitters van de

Bezoek aan het Parlement van het Groot Hertogdom Luxemburg op 27 november.

Commissie verzoekschriften, en Agny DURDU, Jean HUSS, Robert MEHLEN en Théo STENDEBACH, leden van de Commissie verzoekschriften. De heer SÖDERMAN juichte het Luxemburgse initiatief om een Ombudsmaninstituut op te richten toe en bracht verslag uit van zijn deelname aan de Conventie over de toekomst van Europa en over de door hem voorgestelde Verdragswijzigingen. De presentatie van heer SÖDERMAN werd gevolgd door een lang en vruchtbaar gesprek.

ITALIË

Rome

Op 21 oktober nam de heer SÖDERMAN deel aan de studiebijeenkomst "De hervorming van de overheidsdiensten in Europa". De bijeenkomst werd georganiseerd door de Italiaanse Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa en werd gehouden in de kantoren van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van het Italiaanse Parlement. De openingsrede werd gebracht door Claudio AZZOLINI, gewezen EP-lid en huidig Voorzitter van de Italiaanse delegatie in de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa. De heren Franco FRATTINI, Italiaanse Minister van Ambtenarenzaken, en Rado BOHINC, Sloveense Minister van Binnenlandse Zaken, kwamen aan het woord. Onder de themasprekers waren de heer SÖDERMAN, die een document voorstelde over "De evolutie van de Europese overheidsdiensten...vanuit het standpunt van de burgers", en Michel SENIMON, regionaal directeur, secretaris-generaal van "Europa".

In de voormiddag van 22 oktober bezocht de Europese Ombudsman de kantoren van de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Rome. Hij had een gedachtewisseling met de heer GRILLENZONI, waarnemend directeur van de vertegenwoordiging van de Commissie in Rome. Paolo MEUCCI, administrateur bij het Bureau van het Europees Parlement in Rome, was eveneens aanwezig op de vergadering.

Messina

In de namiddag van 22 oktober reisde de heer SÖDERMAN naar Messina (Sicilië) om er deel te nemen aan diverse activiteiten op het gebied van de civiele verdediging. De Europese Ombudsman en Romano FANTAPPIÈ, regionale Ombudsman van Toscane en coördinator van de regionale ombudsmannen in Italië, werden verwelkomd door de voorzitter van de Lionsclub van Messina, Guglielmo CAVALLARO, en door de gouver

De Ombudsman tijdens de presentatie van zijn werk, op 23 oktober, in de grote hal van de Universiteit van Messina. (Foto : Labor foto-video di Sturniolo V.)

Lionsclub gaf de heer SÖDERMAN een korte presentatie van zijn werk en beantwoordde hij vragen uit het publiek.

Op 23 oktober 's ochtends ontmoette de heer SÖDERMAN de burgemeester van de stad Messina, Salvatore LEONARDI. Daarna nam hij deel aan de conferentie "Van rechtbanken tot civiele verdediging – een vergelijking van twee verschillende systemen van geschillenbeslechting". De door de balie van Messina en de Universiteit van Messina georganiseerde conferentie vond plaats in de grote aula van de universiteit. De vergadering werd voorgezeten door prof. MARTINO, die de deelnemers verwelkomde. De heer Antonio DE MATTEIS opende de vergadering en gaf het woord aan de sprekers. De heer SÖDERMAN gaf uitleg over zijn rol en werkzaamheden als Europese Ombudsman. Andere presentaties werden gegeven door de heer FANTAPPIÈ, de heer Nazareno SAITTA, hoogleraar administratief recht aan de Universiteit van Messina, en de heer Francesco MARULLO DI CONDOJANNI, voorzitter van de raad van de balie van Messina. Na de presentaties volgde een open vraaggesprek.

In de namiddag bracht de heer SÖDERMAN een bezoek aan de kantoren van de raad van de balie. Daarna gaf hij aan een groep advocaten een gedetailleerd overzicht van zijn werkzaamheden en de gevolgde procedures om klachten te behandelen. Tot slot werd de heer SÖDERMAN uitgenodigd de diploma's uit te reiken aan studenten die de Robert Schuman-cursus over Gemeenschapsrecht hadden gevolgd in 2001-2002.

DENEMARKEN

Vergezeld door Peter BONNOR, bezocht de heer SÖDERMAN Kopenhagen op 11 en 12 november 2002. De heer SÖDERMAN vergaderde met de Commissie Europese zaken en de Commissie juridische zaken van het Deens Parlement, en medewerkers van de secretariaten van de commissies. De heer SÖDERMAN had ook een ontmoeting met de Deense Ombudsman, Hans GAMMELTOFT-HANSEN, en gaf een presentatie voor de medewerkers van de Ombudsman.

De heer SÖDERMAN nam bovendien het woord op een studiebijeenkomst over "Openheid – een burgerrecht", waar ook de Deense minister van Europese Zaken, Bertel HAARDER, sprak.

PORTUGAL

Van 18 tot 20 november bracht de heer SÖDERMAN een bezoek aan Lissabon. Hij werd vergezeld door mevrouw Ida PALUMBO en de heer Joao SANT'ANNA. In de morgen van 18 november brachten ze een bezoek aan het Informatiebureau van het Europees Parlement en ontmoetten de heer MARTINS, waarnemend Directeur van het bureau. De heer SÖDERMAN nam deel aan een persconferentie en antwoordde op vragen van journalisten. In de namiddag nam de heer SÖDERMAN deel aan een ronde tafel conferentie over "De toekomst van Europa" die georganiseerd was door het Jacques Delors Europees Informatie Center in Lissabon. Mevrouw Almeida GARRETT, EP-lid was ook aanwezig voor dit gebeuren.

Later in de dag nam de heer SÖDERMAN deel aan de openingszitting van het 7de Congres van de Iberoamerikaanse Federatie van Ombudsmannen (FIO). Toespraken werden gehouden door de heer Henrique NASCIMENTO RODRIGUES, Ombudsman van Portugal en de heer Mario SOARES, EP-lid en voormalig President van de Portugese Republiek. De heer SÖDERMAN stelde zijn werk als Europees Ombudsman voor. Een delegatie van Taiwan was uitgenodigd om in het Congres deel te nemen.

6.3 ANDERE GEBEURTE- NISSEN

Op 21 januari bracht prof. dr. Christian PFEIFFER, minister van Justitie van Neder-Saksen (Duitsland), een bezoek aan de kantoren van de Ombudsman in Brussel. Hij werd er ontvangen door Ian HARDEN, hoofd van de Juridische Dienst. Andere aanwezige ambtenaren waren Ralf BUSCH en Gerhard GIZLER van de vertegenwoordiging van Neder-Saksen in Brussel, en Vicky KLOPPENBURG van het Bureau van de Ombudsman. De heer HARDEN stelde het werk en het mandaat van de Ombudsman voor en beantwoordde vragen. Besproken werden onder meer de door Ombudsman ontvangen klachten, procedures voor de afhandeling van klachten en samenwerking met soortgelijke instellingen in de lidstaten.

Op 6 februari hield de heer MARTÍNEZ ARAGÓN een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep studenten van het *Institut des Hautes Etudes Européennes* van de Robert Schuman-Universiteit, in Straatsburg.

Op 11 februari hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van zo'n 40 studenten van de *Verwaltungsschule der Sozialverwaltung Wasserburg am Inn* (Beieren) onder leiding van Manuela DRESP.

Op 19 februari nam de heer SÖDERMAN het woord op een lunch georganiseerd door Zweedse advocaten in Brussel. Aan de 25 deelnemers – van advocatenkantoren, adviesbureaus voor de overheid, particuliere ondernemingen en EU-instellingen – gaf de heer SÖDERMAN uitleg over zijn werk en ervaring als Europese Ombudsman. De presentatie werd gevolgd door een uitgebreide vragenronde.

Op 19 februari hield de heer MARTÍNEZ ARAGÓN een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 50 ambtenaren uit verscheidene departementen van het Franse Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Op 27 februari hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 25 ambtenaren uit Duitsland, die naar Brussel waren gekomen in het kader van een programma georganiseerd door de *Bundesakademie für Öffentliche Verwaltung* (Federale Academie voor bestuurskunde). De groep werd geleid door Elvira STÄHLIN-GIESE en dr. Henning HILLMANN.

Op 7 maart ontving de heer SÖDERMAN de directeur-generaal van de Palestijnse onafhankelijke burgerrechtencommissie, Said ZEEDANI. Aan de orde kwamen de rol en de werkzaamheden van de Europese Ombudsman en andere onderwerpen van belang voor beide partijen. De heer ZEEDANI was uit Ramallah, op de Westelijke Jordaanoever, naar Brussel en Straatsburg gereisd in het kader van een missie om kennis te maken met de instellingen en procedures van de Europese Gemeenschap.

De heer Söderman en de heer Said Zeedani in Straatsburg op 7 maart.

Op 11 maart hadden de heer SÖDERMAN en Maria ENGLESON een ontmoeting met Lars ÖRNULF van het Zweedse regeringsprogramma "Sverige Direkt", een officiële portaal-site voor informatie over de Zweedse overheid. Er werd gesproken over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor de Europese burgers.

Op 12 april hield Gerhard GRILL in de *Volkshochschule* van Freiburg een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman. Het evenement was georganiseerd door Heike MENSCH van het *Info Point Europe* in Freiburg.

Op 12 april presenteerde Ian HARDEN in Londen het werk van de Europese Ombudsman op een studiedag voor de *European Fast Stream* van de Britse overheidsdiensten.

Op 25 april hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor 60 deelnemers aan het 24ste Seminar Europese Studies van de Internationale Kolpingstichting. De studiebijeenkomst werd geleid door Anton SALESNY.

Op 29 april sprak Olivier VERHEECKE over het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 9 afgevaardigden van de bureaus van de nationale ombudsmannen in Panama, Guatemala, El Salvador, Nicaragua, Costa Rica, Honduras, de Ombudsmancommissie van Indonesië en de Commissie mensenrechten en behoorlijk bestuur van Tanzania. De groep werd geleid door prof. H. ADDINK van de Universiteit van Utrecht.

Op 13 mei sprak Maria ENGLESON een groep bibliothecarissen uit Zweden toe, die een studiebezoek aan Straatsburg brachten. Later op de dag gaf mevrouw ENGLESON uitleg over het werk van de Ombudsman aan stagairs van verschillende Europese instellingen en organen, die eveneens een studiebezoek aan Straatsburg brachten.

Op 14 mei hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor zo'n 30 studenten uit Saksen (Duitsland) en uit Oost- en Midden-Europese landen die aan de Technische Universiteit van Dresden studeerden. De groep was begeleid door dr. Rüdiger FREY van het *Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V.*

Op 15 mei sprak de heer SÖDERMAN een groep bezoekers uit de Zweedse regio Värmland toe, die een studiebezoek aan Straatsburg brachten. De heer SÖDERMAN gaf uitleg over zijn werk als Ombudsman en antwoordde op vragen van deelnemers.

Later op de dag ontmoette de heer SÖDERMAN een hoge afvaardiging van de Noordse Raad, geleid door de voorzitter, Outi OJALA. De vergadering werd georganiseerd door de Finse ambassadeur bij de Raad van Europa, Erkki KOURULA. Op de vergadering waren ook volgende leden van Noordse parlementen aanwezig: Riitta PRUSTI uit Finland, Rannveig GUDMUNDSDOTTIR, Sigridur A. THORDARDOTTIR en Steingrímur J. SIGFUSSON uit IJsland, Ole STAVAD uit Denemarken, Anita JOHANSSON uit Zweden, alsook Frida NOKKEN, secretaris-generaal van de Noordse Raad.

Eveneens op 15 mei sprak Maria MADRID in Brussel over de rol en taken van de Europese Ombudsman voor een groep van 14 studenten van de *Technische Universität Berlin* die deelnamen aan het project "*Fit für Europa*", dat tot doel heeft toekomstige EU-docenten op te leiden, en wordt gesteund door het Europees Sociaal Fonds.

Op 10 juni hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor 40 gemeenteraadsleden uit Ebersberg (Beieren) die op uitnodiging van EP-lid Angelika NIEBLER een bezoek aan het Europees Parlement brachten.

Later op de dag hield Gerhard GRILL nog een lezing voor een groep van 28 leerlingen van de *Staatliche Berufsschule Landsberg am Lech* (Beieren), geleid door Franz GRAF, en voor 16 deelnemers aan een studiereis georganiseerd door het BDÖ – *Bildungswerk für Demokratie, soziale Politik und Öffentlichkeit* (Düsseldorf). Deze laatste groep werd geleid door Wiltraud TERLINDEN van het BDÖ.

Op 12 juni gaf Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 30 burgers uit Duitsland, begeleid door dr. Rüdiger FREY van het *Bildungswerk Sachsen der Deutschen Gesellschaft e.V.*

Op 13 juni hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor zo'n 30 *Lehramtsanwärter* (docenten in opleiding) uit Beieren. De groep was begeleid door Alke BÜTTNER van de *Europäische Akademie Bayern*.

Op 14 juni ontving de heer SÖDERMAN een groep beëdigde boekhouders van het KHT-instituut in Finland. De heer SÖDERMAN hield een lezing over de rol en de werkzaamheden van de Europese Ombudsman en beantwoordde vragen uit het publiek. De groep, geleid door Joukko ILOLA, had in het kader van een bezoek aan het Europees Parlement tijdens de plenaire vergaderperiode van juni om deze ontmoeting met de Ombudsman verzocht. De vergadering vond plaats in de kantoren van de Europese Ombudsman in Straatsburg.

Op 2 juli hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor 20 deelnemers aan een seminar over Europese vraagstukken, georganiseerd door het *Arbeitnehmer-Zentrum Königswinter* (AZK). De deelnemers werden begeleid door Angelika HECKER van *Fit for Europe – Kommunikation – Moderation*.

Op 10 juli had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met Michael EFILER, lid van de nationale raad van de Duitse burgerbeweging *Mehr Demokratie e.V.*. De heer EFILER gaf uitleg over het werk van zijn organisatie voor directe democratie (*Initiative € Referendum*) en representatieve democratie, alsook over de voorstellen van de organisatie voor nationale referenda over het Europese integratieproces. Hij presenteerde ook het document "Meer Democratie in Europa". De vergadering vond plaats in de kantoren van de Ombudsman in Brussel.

Op 11 juli hield de heer SÖDERMAN een lezing voor een groep Poolse studenten die een bezoek brachten aan de Europese instellingen in Brussel in het kader van een programma "Wees een onderhandelaar! – Simulatie van de toetredingsonderhandelingen tussen Polen en de EU". De groep werd geleid door Katarzyna MORAWSKA, coördinator van het Europees Programma. De conferentie vond plaats in de kantoren van de Europese Ombudsman in Brussel.

Op 18 juli hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor zo'n 30 abiturienten uit München (Beieren). De groep werd begeleid door docenten.

Op 5 september hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 47 toehoorders van het *Bezirksverband Unterfranken der Europa-Union* in Duitsland. De groep werd geleid door Hubert KLEBING, hoofd van het *Bezirksverband*.

Op 12 september ontvingen de heer SÖDERMAN en mevrouw ENGLESON een groep bezoekers van de Universiteit van Karlstad, Zweden. De heer SÖDERMAN lichtte zijn werk toe en beantwoordde vragen die door de deelnemers werden gesteld.

Op 18 september hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor ongeveer 20 ambtenaren uit Duitsland in het kader van een studiebijeenkomst georganiseerd door de *Bundesakademie für öffentliche Verwaltung*. De groep werd geleid door dr. Henning HILLMANN van het Duitse Ministerie van Financiën in Berlijn.

Op 19 september hield Alessandro DEL BON een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 12 Oostenrijkse leerlingen van het *BRG Reutte*. De groep werd vergezeld door Margarete BEISKAMMER en Erich SCHREDER.

Op 24 september hield Olivier VERHEECKE een lezing over de rol en de werkzaamheden van de Europese Ombudsman in het *Yorkshire and Humber European Office* in Brussel, voor een groep van tien Europese contactpersonen die werken voor lokale Britse instanties. Het evenement was georganiseerd door het *Yorkshire and Humber European Office* in samenwerking met de Universiteit van Bradford.

Diezelfde dag hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor 36 leden van de *Europa-Union* van Altötting (Beieren). De groep werd geleid door Herbert KAHNERT, voorzitter van het *Kreisverband Altötting* van de *Europa-Union*.

Op 26 september hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 26 studenten uit Duitsland. De groep werd begeleid door docent Matthias WIEBEN.

Op 3 oktober gaf de heer HARDEN uitleg over het werk van de Europese Ombudsman aan een groep bezoekers van het parlement van Oezbekistan.

Op 8 oktober hield Vicky KLOPPENBURG een lezing in Brussel over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep studenten van de *Politischer Jugendring Dresden*, Duitsland.

Eveneens op 8 oktober hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep ambtenaren uit Duitsland in het kader van de studiebijeenkomst "*Gemeinschaftsrecht in der Praxis des Verwaltungsrechtlers*", georganiseerd door de Academie voor Europees Recht (ERA) in Trier. Het seminar werd geleid door Christine FROSCH van de ERA.

Op 11 oktober hield Maria ENGLESON een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep van de Finse Vereniging van lokale en regionale overheden. De lezing werd gegeven in de kantoren van de Ombudsman in Straatsburg.

Op 16 oktober hield Vicky Kloppenburg een toespraak over de rol en het werk van de Europese Ombudsman op een ontmoeting met een groep studenten en hoogleraren aan de Universiteit van Maagdenburg, Saksen-Anhalt, Duitsland.

Op 18 oktober gaf Ian HARDEN, geassisteerd door Tea SEVÓN, uitleg over het werk van de Europese Ombudsman voor een groep rechtenstudenten van de Aarhus Universiteit, Denemarken. De ontmoeting vond plaats in Brussel en de presentatie werd gevolgd door een vragenronde.

Op 21 oktober sprak Maria ENGLESON een groep Zweedse rechters toe die een bezoek brachten aan het Europees Parlement in Straatsburg. Na de lezing stelden de toehoorders vragen.

Mevrouw Maria Engleson tijdens een toespraak voor een groep Zweedse rechters in Straatsburg op 21 oktober.

Op 23 oktober hield Gerhard GRILL in Brussel een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 20 ambtenaren uit Duitsland in het kader van een studiebijeenkomst, georganiseerd door de *Bundesakademie für öffentliche Verwaltung*.

Op 12 november sprak Olivier VERHEECKE over de rol en de werkzaamheden van de Europese Ombudsman voor een groep van 30 studenten uit Bulgarije, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Roemenië, Slovenië en Turkije, in het kader van het multilaterale uitwisselingsprogramma "De rol van participatie van de jeugd en democratie voor de toekomst van Europa", georganiseerd door de NGO *Bosporus Gesellschaft*.

Op 18 november hield Gerhard GRILL een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 15 studenten uit Noordrijn-Westfalen. Het bezoek was georganiseerd door EP-lid Jürgen ZIMMERLING.

Op 19 november hield Ian HARDEN in Straatsburg een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep van 15 jonge diplomaten uit de kandidaat-lidstaten, die deelnamen aan een opleiding Europese zaken. De groep werd geleid door de heer MASSET van de "ENA" (Franse Nationale School voor bestuurskunde).

Op 22 november hield Ian HARDEN een lezing over "openheid en gegevensbescherming in de Europese Unie" in het *Institute of European Studies*, Queen's Universiteit, Belfast.

Op 11 december hield de heer MARTÍNEZ ARAGÓN een lezing over de rol en het werk van de Europese Ombudsman voor een groep van 15 diplomaten uit Latijns-Amerikaanse landen, die deelnamen aan een opleiding over Europese zaken, georganiseerd door de "ENA".

Op 18 december nam de heer SÖDERMAN deel aan een Noordse werklunch in Brussel. Er werd gesproken over belangrijke vraagstukken in verband met de Conventie over de toekomst van Europa. De lunch werd ook bijgewoond door de commissarissen Erkki LIIKANEN en Margot WALLSTRÖM, alsmede door de Deense ambassadeur Henning CHRISTOFFERSEN.

6.4 CONTACTEN MET DE MEDIA

Op 16 januari gaf de heer SÖDERMAN een telefonisch interview aan Brandon MITCHENER van The Wall Street Journal Europe. Het interview handelde over recente ontwikkelingen inzake openheid, en met name de tenuitvoerlegging van de regelgeving over de toegang tot documenten door de instellingen.

Later op de dag werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door de Bulgaarse journalist Ognian BOYADJIEV voor een artikel in *Europ Magazine*, de publicatie van de *Fondation Journalistes en Europe*. Ze bespraken het werk dat de Ombudsman in 2001 verrichtte om transparantie te bevorderen.

Op 24 januari werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Karl-Otto SATTLER van de Duitse krant *Das Parlament*.

Op 12 februari hadden Ian HARDEN en Olivier VERHEECKE een ontmoeting met de Oekraïense journaliste Olena PRYTULA, hoofdredacteur van *Ukrainska Pravda*, een online nieuwswebsite. Er werd onder andere gepraat over de situatie van de mensenrechten in Oekraïne en de rol van de Europese Ombudsman in het institutionele kader voor de bescherming van de mensenrechten in Europa.

Op 7 februari werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Anje RAHIMPOUR voor een televisieprogramma op de nieuwszender *Euronews*. Het interview handelde over de rol en verantwoordelijkheden van de Europese Ombudsman. Het interview werd, verspreid over de uitzendingen van een week, door Euronews uitgezonden.

Op 19 februari gaf de heer SÖDERMAN een reeks interviews aan in Brussel gevestigde journalisten, onder wie:

- Ralph ATKINS van de *Financial Times*. Het gesprek handelde over de inspanningen van de Ombudsman om het EU-Handvest van de grondrechten ten uitvoer te leggen, alsook zijn werk in 2001 in het algemeen;
- Nicci SMITH van het magazine *Rapporteur*. Het interview was toegespitst op twee speciale rapporten – een over discriminatie op grond van geslacht en een over toegang tot documenten – die de Ombudsman bij de Commissie verzoekschriften in Brussel zou indienen;
- Hans-Martin TILLACK van *Stern*. Het doel van dit interview was informatie te verzamelen voor een boek van de heer TILLACK over de Europese instellingen. Het interview handelde over de ervaringen van de Ombudsman in zijn contacten met de Europese instellingen sinds het begin van zijn mandaat in 1995;
- Martin BANKS van *European Voice*. De heer SÖDERMAN gaf uitleg over zijn werk en besprak een klacht van een Nederlandse burger over vermeend racisme bij aanwerving in de EU instellingen.

Op 26 februari bracht dr. Alexander SHEGEDIN, correspondent van *Estonija* (een dagblad in het Russisch dat in Estland verschijnt), een bezoek aan het Brusselse steunpunt van de Europese Ombudsman in het kader van het bezoekersprogramma van de Europese Unie. Ian HARDEN en Benita BROMS gaven uitleg over de rol van de Europese Ombudsman en over het verbindingsnetwerk met nationale ombudsmannen in de lidstaten en toetredingslanden. Er vond ook een gedachtewisseling plaats over de bescherming van taalminderheden en staatlozen. De heer SHEGEDIN lichtte de situatie van de Russischspreekende minderheid in Estland toe.

Nog op 26 februari werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Nicolas BOURCIER van de Franse krant *Le Monde*. Het was een telefonisch interview dat handelde over de deelname van de Ombudsman aan de Conventie over de toekomst van Europa. De heer SÖDERMAN legde de journalist uit welke bijdrage hij namens de Europese burgers en het maatschappelijke middenveld aan de Conventie levert.

Op 7 maart had de heer SÖDERMAN in Straatsburg een ontmoeting met een groep Noordse journalisten. De vergadering was georganiseerd door Geo STENIUS van *YLE*, Helsinki, en er namen journalisten uit Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen en Zweden aan deel. De heer SÖDERMAN gaf een overzicht van zijn werk en beantwoordde daarna vragen van journalisten.

Op 9 april organiseerde de heer SÖDERMAN een perslunch in Straatsburg om zijn Jaarverslag 2001 voor te stellen. Vijftien journalisten waren aanwezig, onder wie: Marko RUONOLA (Fins persagentschap STT), Peter WALLBERG (Zweeds persagentschap TT), Ton Van LIEROP (Nederlands persagentschap ANP), Gérard GAUDIN (Belgisch persagentschap Belga), Daniela SPINANT (EU Observer), Martin BANKS (European Voice), Nicola SMITH (Rapporteur), Thomas GACK (Stuttgarter Zeitung), Christian WERNICKE (Süddeutsche Zeitung), Horst BACIA (Frankfurter Allgemeine Zeitung), Petteri TUOHINEN (Helsingin Sanomat), Véronique LEBLANC (La Libre Belgique), Klaas BROEKHUIZEN (Het Financieele Dagblad), Arthur ROGERS en Graciela ROGERS (La Nación). De heer SÖDERMAN uitte zijn bezorgdheid over de vertraging van de tenuitvoerlegging van het Handvest van de grondrechten, en sprak over openheid binnen de instellingen.

Op 17 april interviewde Matthias SCHMELZER de heer SÖDERMAN voor de Oostenrijkse Televisie *ORF*. Het interview handelde over het werk van de Europese Ombudsman en de sinds 1995 bereikte resultaten.

Op 20 april werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Gianni GIAMPIETRO voor de Italiaanse radio *RAI*. De heer SÖDERMAN nam deel aan het wekelijks radioprogramma over burgerrechten. Hij lichtte zijn rol als Europese Ombudsman toe en nam deel aan een debat, samen met twee stadsombudsmannen uit Italië.

Op 29 april beantwoordde de heer SÖDERMAN een aantal schriftelijke vragen van een Deense journalist, Anders BRUUN. Als journalist voor de Nieuwsbrief van de vertegenwoordiging van de Commissie in Denemarken vroeg de heer BRUUN naar de ideeën van de heer SÖDERMAN over openheid, democratie en rechten van de burgers in de EU.

Op 7 mei was de heer SÖDERMAN, in het kader van zijn bezoek aan Barcelona, de hoofdgast in het dagelijkse programma op TV3 "*Bon día Catalunya*". Hij werd geïnterviewd door Jaume BARBERÀ. De Ombudsman sprak ook in het dagelijkse programma van *COM Radio "La República"*, gepresenteerd door de heer Joan BARRIL. TVE-journalist Georgina PUJOL interviewde de heer SÖDERMAN voor het programma *Catalunya Avui*. Esther HERRANZ had ook een interview met hem voor *BTV Television*. De heer SÖDERMAN gaf daarnaast ook interviews aan Núria NAVARRO voor de krant *El Periódico* en aan David CAMINATA voor *Avu*.

Op 15 mei gaf de heer SÖDERMAN een interview aan Daniela SPINANT voor PROTV, het grootste particuliere televisiestation in Roemenië. De journalist stelde vragen over het werk van de Ombudsman, zijn betrekkingen met de instellingen en zijn ideeën over het instituut van de Ombudsman in Roemenië.

Op 17 juni werd Olivier VERHEECKE geïnterviewd door Anne-Françoise DE BEAUDRAP voor *Radio Chrétienne Francophone* (RCF) in Brussel over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman en de Europese Code van goed administratief gedrag.

Op 18 juli interviewde mevrouw HANN van de Duitse regionale radio de heer SÖDERMAN over zijn werk. De interviewer vroeg de Ombudsman naar zijn ideeën over de vorderingen van de EU instellingen op het gebied van transparantie. Zij stelde ook vragen over Duitse klachten die de Ombudsman had behandeld.

Op 25 juli gaf de heer SÖDERMAN een telefonisch interview aan Daniel DOMBEY van de *Financial Times*. Het interview handelde over de diensten die de Ombudsman aan bedrijven in de EU biedt, met name wat betreft aanbestedingsprocedures, problemen met contracten en laattijdige betalingen.

Op 2 september interviewde de heer SVENSSON van het Deense persagentschap *Ritzau* de heer SÖDERMAN over zijn voornemen om in april 2003 met pensioen te gaan.

Op 4 september interviewde Nicci SMITH van het magazine *Rapporteur* de heer SÖDERMAN over de beslissing van de Europese Ombudsman om beroep aan te tekenen tegen een recent arrest van het Gerecht van eerste aanleg.

Op 24 september gaf de heer SÖDERMAN een interview aan Jacob LANGVAD van de Deense krant *Information*. De heer LANGVAD stelde vragen over de ontwikkeling van het Bureau van de Europese Ombudsman en de reacties van de EU-instellingen op het werk van de Ombudsman.

Nog op 24 september interviewde Honor MAHONY van *EUObserver* de heer SÖDERMAN over zijn Jaarverslag 2001 en over zijn ideeën inzake de toekomstige ontwikkeling van het Bureau van de Europese Ombudsman.

Later op de dag interviewde Åsa NYLUND van de Zweedse televisiezender in Finland *YLE TV-SV* de heer SÖDERMAN over zijn Jaarverslag 2001. Dit interview viel samen met de indiening van het verslag door de Ombudsman bij het Parlement in Straatsburg.

Op 25 september organiseerde de heer SÖDERMAN een perslunch in Straatsburg, die samenviel met de indiening van het Jaarverslag 2001 bij het Parlement. Twaalf journalisten waren aanwezig op de lunch, onder wie: Anne HYVÖNEN (Fins persagentschap STT), Peter WALLBERG (Zweeds persagentschap TT), Fernando BRITO (Portugees persagentschap LUSA), Damian CASTANO (Spaans persagentschap EFE), David Jens ADLER (Berlingske Tidende), Honor MAHONY (EU Observer), Nicola SMITH (EU Reporter), Anssi MIETTINEN (Helsingin Sanomat), Maija LAPOLA (Turun Sanomat), Åsa NYLUND (Finse televisie) en Arthur ROGERS. De heer SÖDERMAN sprak zijn bezorgdheid uit over het gevaar dat bepaalde EU-regelgeving over gegevensbescherming voor de openheid kan betekenen.

Op 30 september interviewde Véronique LEBLANC de heer SÖDERMAN voor *La Libre Belgique*. Het interview was vooral gewijd aan het Jaarverslag 2001 van de Ombudsman en de indiening ervan bij het Parlement.

Op 10 oktober gaf Olivier VERHEECKE uitleg over de rol en de werkzaamheden van de Europese Ombudsman aan een groep van zes Mongoolse journalisten van het Mongoolse nationale nieuwsagentschap, de nationale televisiezender, de Mongoolse radio en de kranten *Odriin Sonin*, *Zuuny Medee* en *Unen*.

Op 22 oktober werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Luca GIURATO, journalist en ankerman van het rechtstreeks uitgezonden programma “*Uno mattina*” van RAI 1. Dezelfde dag gaf de Europese Ombudsman interviews aan Tiziana DI SIMONE, voor het wekelijkse programma “*Giorni d’Europa*” op Rai Radio 1 en het dagelijkse programma “*Europa risponde*”, alsook aan Gianni Giampietro voor *Radio Rai GR Parlamento*.

Later op de dag ontmoette de heer SÖDERMAN Nino CALARCO, directeur van *La Gazzetta del Sud*, een van de belangrijkste dagbladen van Zuid-Italië. De heer SÖDERMAN gaf vervolgens een interview aan een journalist van de lokale televisiezender *Telecineforum*.

Op 23 oktober werd de heer SÖDERMAN voor *RAI 3 Sicilia* geïnterviewd door Salvatore BARRES, en voor de lokale televisiezender *Televip* door Rosaria BRANCATO.

Op 12 november werd de heer SÖDERMAN in het kader van zijn bezoek aan Denemarken geïnterviewd door Jens Jørgen MADSEN van de *Berlingske Tidende*, een van de belangrijkste Deense kranten. Het resultaat was een artikel van een volledige pagina in het katern buitenlandse zaken van die krant.

In het kader van zijn bezoek aan Luxemburg nam de heer SÖDERMAN op 27 november deel aan een persconferentie georganiseerd door het voorlichtingsbureau van het Europees Parlement. Hij lichtte zijn werk als Ombudsman toe, steunde het idee om een Ombudsman in Luxemburg aan te stellen, en bracht verslag uit over klachten die hij uit Luxemburg ontvangt. Volgende media waren aanwezig en brachten verslag uit van het bezoek van de Europese Ombudsman aan Luxemburg: *Luxemburger Wort*, *La Voix du Luxembourg*, *Tageblatt*, *Lëtzebuurger Journal*, *Le quotidien*, *RTL Radio* en *RTL TV*.

Op 4 december gaf de heer SÖDERMAN een interview aan Birgit AUGUSTIN van de Duitse televisiezender *ARD*. Het interview handelde vooral over de ervaring van de heer SÖDERMAN als eerste Europese Ombudsman en de grote verscheidenheid van klachten die de Ombudsman sinds 1995 heeft behandeld. Om een idee te geven van het werk van de Ombudsman filmde de televisieploeg een vergadering van de Ombudsman met zijn medewerkers en de Ombudsman terwijl hij bezig was met het behandelen van klachten.

Op 5 december gaf de heer SÖDERMAN een telefonisch interview aan Peter FORD van *Christian Science Monitor*, een internationaal dagblad. De heer FORD stelde de Ombudsman vragen over zijn ideeën over de toekomst van Europa en over zijn ervaring wat betreft het behandelen van klachten van Europese burgers.

Nog op 5 december had de heer SÖDERMAN een werklunch met Anne RIEFENBERG, *bureau chief* van de *Wall Street Journal Europe*, en Brandon MITCHENER, de correspondent van de *Wall Street Journal Europe* die in die krant verslag uitbrengt van het werk van de Ombudsman. De heer SÖDERMAN had het over zijn ervaring wat betreft de omgang met de EU-instellingen gedurende de voorbije zeven jaar, en lichtte zijn voorstellen aan de Europese Conventie toe.

Op 10 december gaf de heer SÖDERMAN een radio-interview aan William HORSLEY, de correspondent Europese zaken van de *BBC World Service*. De journalist stelde de Ombudsman vragen over zijn rol in het debat over de toekomst van Europa en zijn bezorgdheid over de rechten van de burger in een uitgebreid Europa. Het interview maakte deel uit van een radioprogramma over Europa aan de vooravond van de uitbreiding.

Op 18 december werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Marjaana KYTÖ TIDESTRÖM van de Finse uitzendingen van de Zweedse radio.

Op dezelfde dag gaf de Ombudsman ook een telefonisch interview aan Katti BJÖRKLUND van de Zweedse radio. De journalist stelde vragen over openheid in de instellingen en in het bijzonder over toegang tot documenten in het kader van de Trans-Atlantische ondernemersdialoog. De Ombudsman had daaromtrent een klacht ontvangen van een niet-gouvernementele organisatie uit Nederland.

6.5 ON LINE COMMUNICATIE

In 2002 is de aanwezigheid van de Europese Ombudsman op het internet er opnieuw sterk op vooruitgegaan. Aan de website van de Ombudsman werden nog meer nieuwe onderdelen toegevoegd en de bestaande werden uitgebreid.

Communicatie via e-mail

In april 2001 werd aan de website een klachtformulier in twaalf talen toegevoegd dat elektronisch kan worden ingediend. Sindsdien werd een alsmaar groter percentage van de klachten langs deze weg ingediend. Klachten ingediend via het internet vormen nu bijna de helft van alle bij de Ombudsman ingediende klachten. In 2001 was dit nog maar een derde, in 2000 net minder dan een vierde en in 1999 nauwelijks een zesde.

Het aantal vragen om informatie dat in 2002 per e-mail werd ontvangen, is ook beduidend toegenomen. In totaal kwamen in 2002 meer dan 3717 van deze verzoeken via het belangrijkste e-mailadres van de Europese Ombudsman binnen, tegenover 2335 in 2001 en 1260 in 2000.

In december 2002 ontving de Europese Ombudsman meer dan 1600 e-mails van EU burgers over de gezonken olietanker 'Prestige'. Dit was een van de grootste massale mailcampagnes ooit bij de Ombudsman. Hoewel de zaak buiten het mandaat van de Ombudsman viel, werd elke e-mail beantwoord met vermelding van de mogelijkheid om een verzoekschrift in te dienen bij het Europees Parlement.

Ontwikkelingen op de Website

In oktober 2002 werd de website van de Europese Ombudsman een van de eerste EU-websites waarop informatie beschikbaar was in de 12 talen van de landen die kandidaat zijn voor EU lidmaatschap. Nu is er op de website informatie over de Europese Ombudsman beschikbaar in 24 talen.

In 2002 werden een aantal belangrijke nieuwe onderdelen toegevoegd aan de website van de Europese Ombudsman. In december 2002 werd een nieuwe gids voor de burgers – "Wat kan de Europese Ombudsman voor u doen?" – in 11 talen toegevoegd aan de website. Een onderdeel "Brieven en nota's" werd ingevoerd om de briefwisseling tussen de Europese

Ombudsman en de andere EU instellingen en organen voor het publiek toegankelijk te maken. Dit heeft ervoor gezorgd dat de Ombudsman niet alleen zijn brieven aan het Europees Parlement en de Europese Commissie over bepaalde onderwerpen van algemeen belang op de website kan publiceren, maar ook de antwoorden die hij van de voorzitters van die instellingen heeft ontvangen. Andere documenten, zoals door de Ombudsman voorgestelde Verdragswijzigingen, zijn ook aan dit onderdeel van de website toegevoegd.

In maart 2002 werd een onderdeel toegevoegd over leeftijdsdiscriminatie bij aanwerving. Dit onderdeel bevat vooral documenten over de succesvolle pogingen van de Ombudsman om ervoor te zorgen dat het Europees Aanwervingsbureau geen leeftijdsdiscriminatie toepast bij aanwervingsprocedures. In oktober 2002 werden nog eens twee nieuwe onderdelen toegevoegd aan de website van de Ombudsman: een over het misbruik van regels over gegevensbescherming, het andere over gegevensbescherming in het Bureau van de Europese Ombudsman.

Om ervoor te zorgen dat de website van de Europese Ombudsman een prominente plaats onder de EU-websites blijft innemen, heeft het Bureau van de Europese Ombudsman in 2002 altijd deelgenomen aan de werkzaamheden van het interinstitutionele redactiecomité voor Internet (CEiii). In november 2002 organiseerde het Bureau van de Europese Ombudsman in Straatsburg de vergadering van het CEiii. Het Bureau van de Europese Ombudsman heeft bovendien het hele jaar deelgenomen aan de werkzaamheden van het redactiecomité voor Internet van het Europees Parlement.

A STATISTIEKEN

1 IN 2002 BEHANDELDE ZAKEN

1.1 TOTAAL AANTAL ZAKEN IN 2002

2511

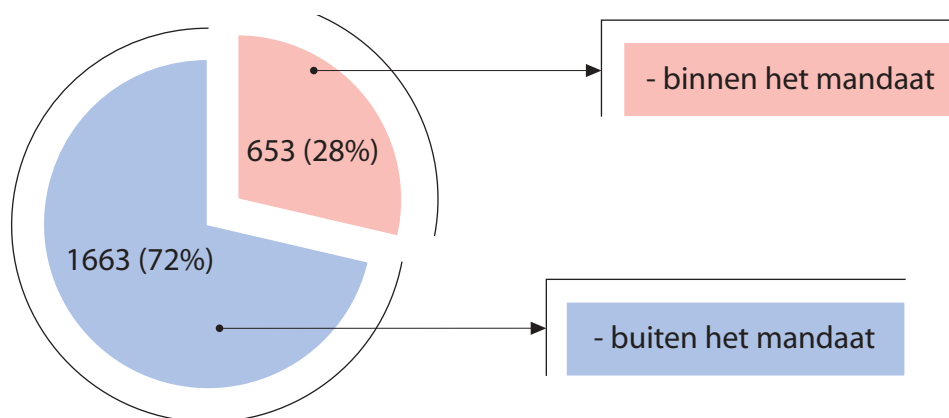
- klachten en onderzoeken die op 31.12.01 niet afgesloten waren	298
- in 2002 ontvangen klachten	2211
- initiatiefonderzoeken van de Europese Ombudsman	2

1.2 BEOORDELING VAN ONTVANKELIJKHEID/NIET-ONTVANKELIJKHEID AFGEROND

97%

1.3 INDELING VAN DE KLACHTEN

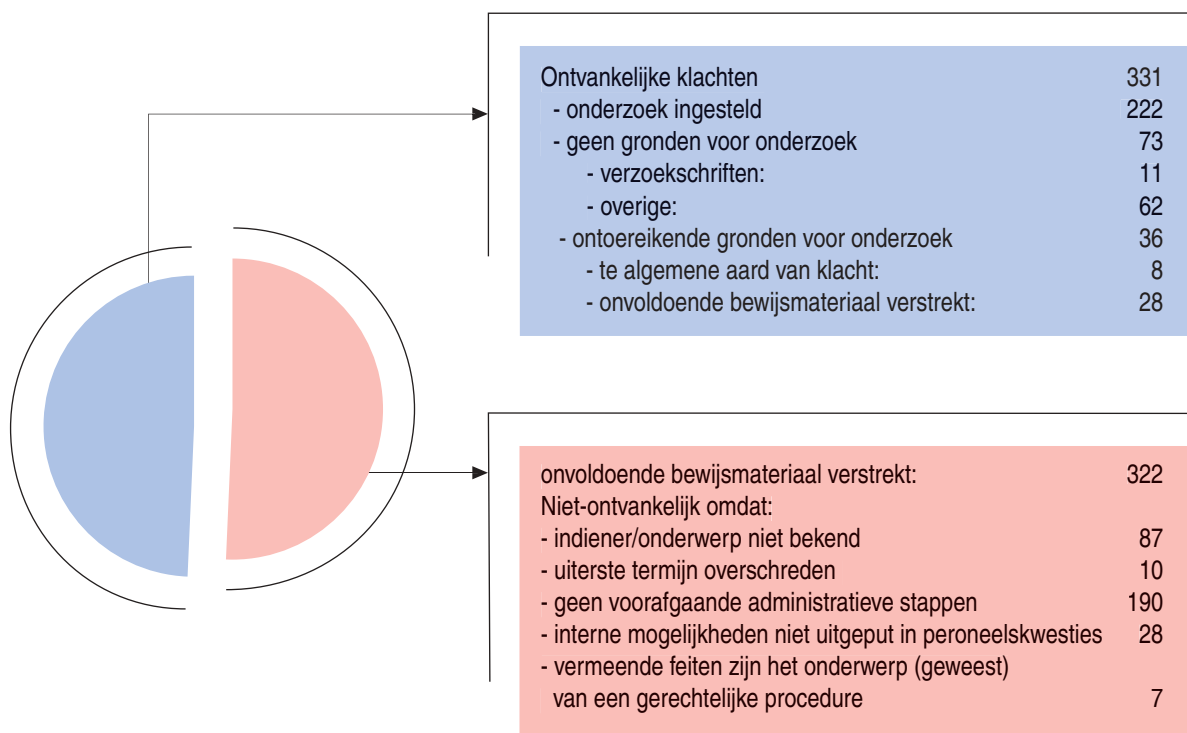
1.3.1 Uit het oogpunt van het mandaat van de Europese Ombudsman

1.3.2 Redenen waarom een klacht buiten het mandaat viel

- klager niet gerechtigd een klacht in te dienen	47
- niet tegen een communautaire instelling of orgaan gericht	1480
- geen betrekking op wanbeheer	130
- uitoefening gerechtelijke taak Hof van Justitie en Gerecht van eerste aanleg	6

1.3.3 Analyse van de klachten die binnen het mandaat vielen

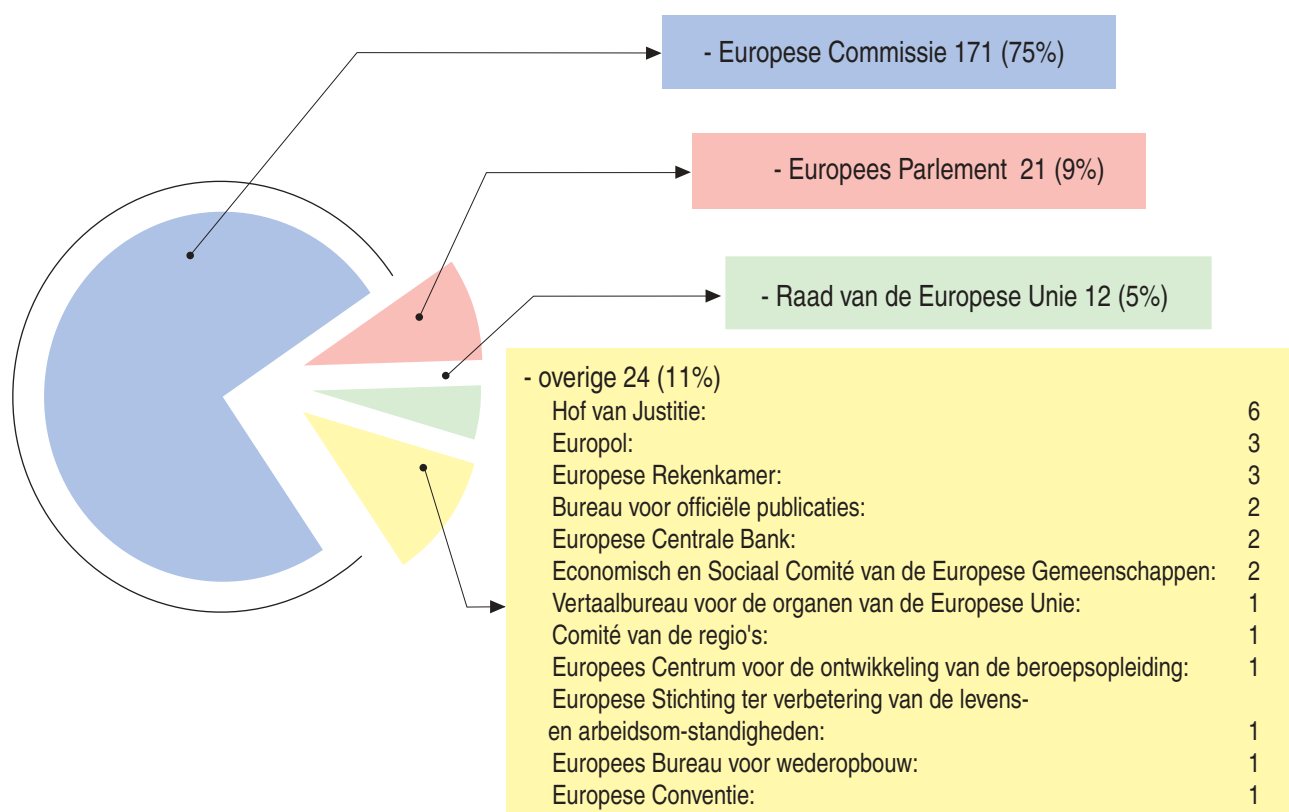

2 IN 2002 INGESTELDE ONDERZOEKEN

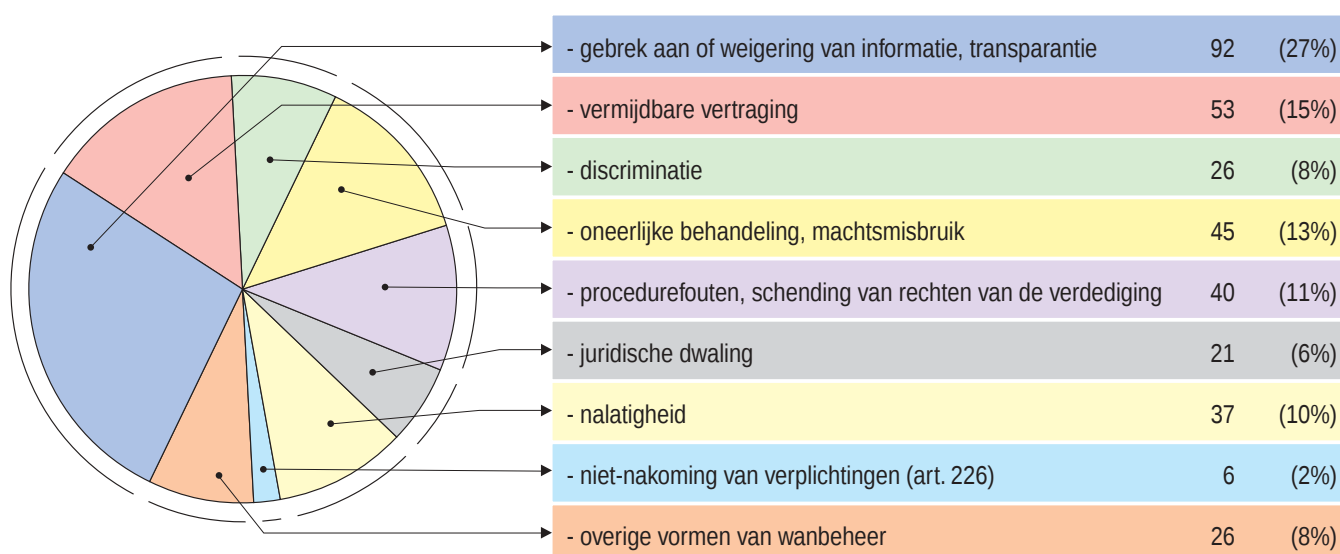
224

(222 ontvankelijke klachten en 2 initiatiefonderzoeken van de Ombudsman)

2.1 INSTELLINGEN EN ORGANEN ONDERWORPEN AAN ONDERZOEKEN²

2.2 AARD VAN HET VERMEENDE WANBEHEER

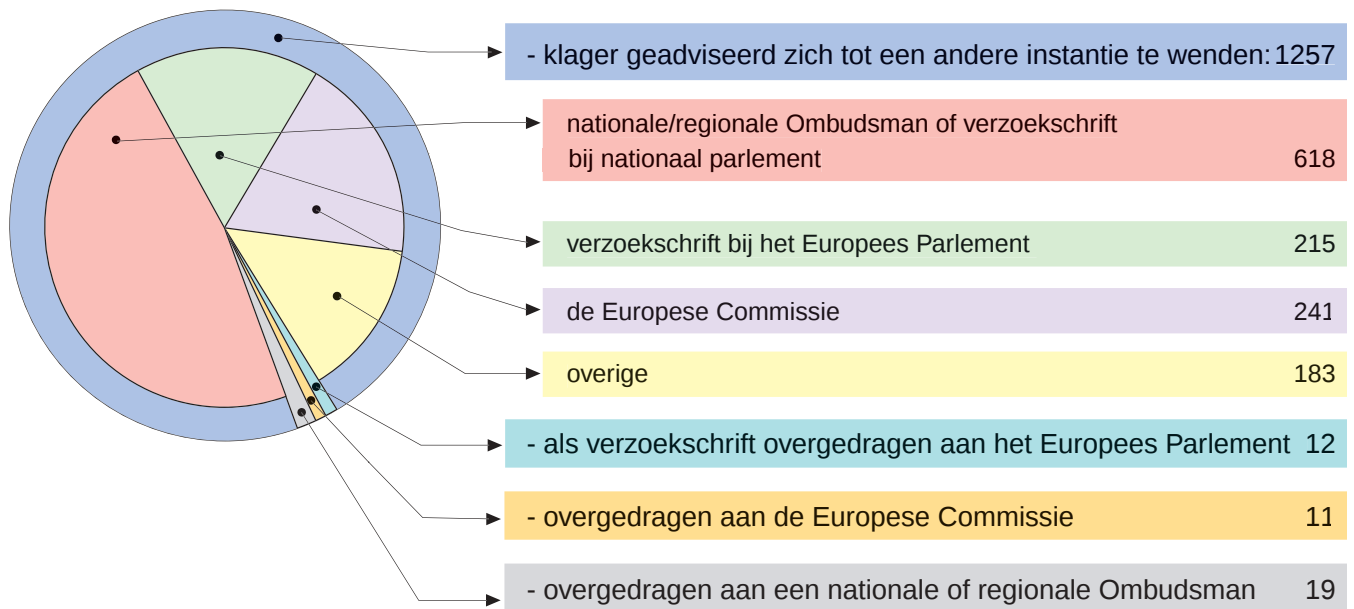

²

Enkele zaken hebben betrekking op 2 of meer instellingen of organen

3 BESLUITEN WAARMEE DE BEHANDELING VAN EEN KLACHT OF EEN ONDERZOEK IS AFGESLOTEN 2342

3.1 BUITEN HET MANDAAT VALLENDE KLACHTEN 1663

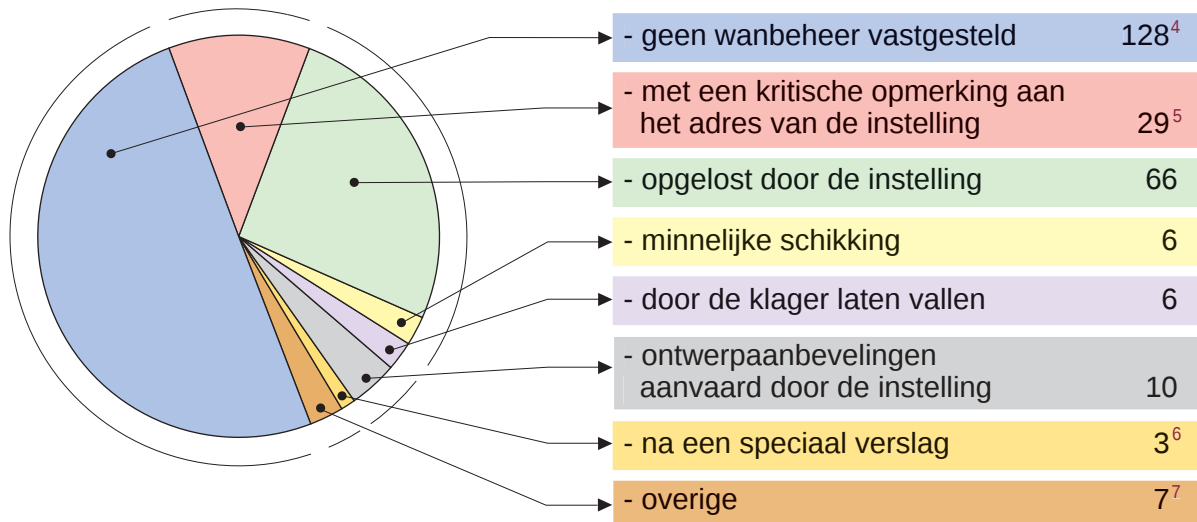

3.2 BINNEN HET MANDAAT VALLENDE, MAAR NIET-ONTVANKELIJKE KLACHTEN 322

3.3 BINNEN HET MANDAAT VALLENDE EN ONTVANKELIJKE KLACHTEN, MAAR GEEN GRONDEN VOOR EEN ONDERZOEK 109

3.4 MET EEN GEMOTIVEERD BESLUIT AFGESLOTEN ONDERZOEKEN 248³

(Een onderzoek kan om 1 of meer van de volgende redenen worden afgesloten)

³ Waarvan 5 initiatiefonderzoeken van de Ombudsman.

⁴ Waarvan 3 initiatiefonderzoeken van de Ombudsman en 1 ontwerpaanbeveling.

⁵ Waarvan 2 ontwerpaanbevelingen.

⁶ Waarvan 1 initiatiefonderzoek van de Ombudsman.

⁷ Waarvan 1 initiatiefonderzoek van de Ombudsman.

4 IN 2002 GEDANE ONTWERPAANBEVELINGEN EN SPECIALE VERSLAGEN AAN HET EUROPEES PARLEMENT

- onderzoeken die resulteerden in de vaststelling van wanbeheer met ontwerpaanbevelingen	10
- indiening van een speciaal verslag bij het Europees Parlement	2

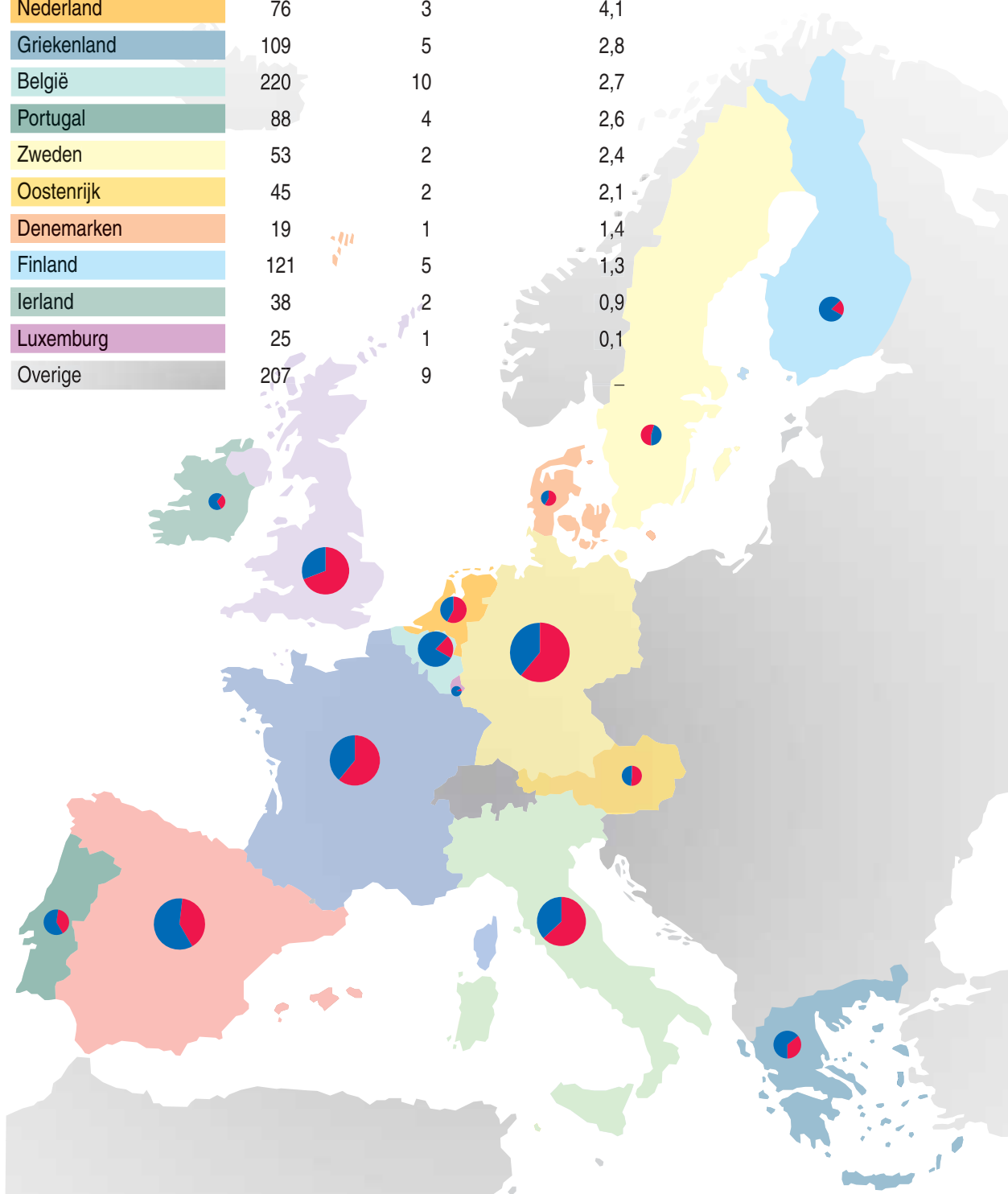
5 BRON VAN DE IN 2002 GEREgistREERDE KLACHTEN

5.1 HERKOMST VAN DE KLACHTEN

	- rechtstreeks naar de Europese Ombudsman	2198
door:	individuele burgers	2041
	bedrijven	70
	verenigingen	87
	- doorgezonden door een lid van het Europees Parlement	7
	- doorgezonden door een nationale of regionale ombudsman	6

5.2 HERKOMST VAN DE KLACHTEN NAAR LAND

Land	Aantal klachten	 % van het aantal klachten	 % van de EU bevolking
Duitsland	308	14	21,9
Verenigd Koninkrijk	144	7	15,7
Frankrijk	213	10	15,6
Italië	191	9	15,4
Spanje	354	16	10,6
Nederland	76	3	4,1
Griekenland	109	5	2,8
België	220	10	2,7
Portugal	88	4	2,6
Zweden	53	2	2,4
Oostenrijk	45	2	2,1
Denemarken	19	1	1,4
Finland	121	5	1,3
Ierland	38	2	0,9
Luxemburg	25	1	0,1
Overige	207	9	—

B BEGROTING VAN DE OMBUDSMAN

Een eigen begroting

In het Statuut van de Europese Ombudsman werd aanvankelijk bepaald dat de begroting van de Ombudsman als bijlage zou worden opgenomen bij afdeling I (Europees Parlement) van de algemene begroting van de Europese Unie.

In december 1999 besloot de Raad dat de Ombudsman een onafhankelijke begroting moest hebben. Sinds 1 januari 2000⁸ is de begroting van de Ombudsman een afzonderlijke afdeling (afdeling VIII-A) van de begroting van de Europese Unie.

Structuur van de begroting

De begroting van de Ombudsman is onderverdeeld in drie titels. Salarissen, toelagen en andere uitgaven voor personeel zijn ondergebracht in titel 1 van de begroting. Deze titel bevat tevens de kosten van dienstreizen van de Ombudsman en zijn personeel. Titel 2 van de begroting betreft gebouwen, materieel en diverse huishoudelijke uitgaven. Titel 3 bevat slechts één hoofdstuk, waaruit de contributies voor internationale ombudsmanorganisaties worden betaald.

Samenwerking met het Europees Parlement

Om onnodige duplicatie van administratief en technisch personeel te voorkomen, worden veel diensten die de Ombudsman nodig heeft, geleverd door – of via – het Europees Parlement. Sectoren waarin de Ombudsman in meer of mindere mate afhankelijk is van ondersteuning door de diensten van het Parlement zijn onder meer:

- personeel, met inbegrip van contracten, salarissen, toelagen en sociale zekerheid;
- financiële controle en boekhouding;
- opstelling en uitvoering van titel 1 van de begroting;
- vertaling, vertolking en drukwerk;
- veiligheid;
- informatica, telecommunicatie en postverwerking.

De grotere efficiëntie die door de samenwerking tussen de Europese Ombudsman en het Europees Parlement werd bereikt, heeft aanzienlijke besparingen voor de communautaire begroting opgeleverd. Dankzij de samenwerking met het Europees Parlement is het niet nodig geweest het administratieve personeel van de Ombudsman noemenswaardig uit te breiden.

Indien de aan de Ombudsman geleverde diensten voor het Europees Parlement extra directe uitgaven met zich brengen, wordt een bedrag in rekening gebracht, waarbij de betaling via een verbindingsrekening wordt verricht. De huur van kantoren en vertaaldiensten zijn de grootste uitgavenposten die op deze wijze worden behandeld.

In de begroting 2002 was een forfaitair bedrag opgenomen voor de kosten die voor het Europees Parlement verbonden zijn aan dienstverlening die uitsluitend bestaat uit werkuren van personeel, zoals het beheer van personeelscontracten, salarissen en toelagen en een aantal computerdiensten.

De samenwerking tussen het Europees Parlement en de Europese Ombudsman ging van start op basis van de Kaderovereenkomst van 22 september 1995, die werd aangevuld met

⁸

Verordening 2673/1999 van de Raad van 13 december 1999, PB L 326 van 13.12.1999, blz. 1

overeenkomsten inzake de administratieve samenwerking en de begrotings- en financiële samenwerking, die werden ondertekend op 12 oktober 1995.

In december 1999 ondertekenden de Ombudsman en de Voorzitter van het Europees Parlement een overeenkomst houdende verlenging, met wijzigingen, van de samenwerkingsovereenkomsten voor het jaar 2000 en betreffende een automatische verlenging van de overeenkomsten daarna.

De begroting voor 2002

In het organisatieschema van de Ombudsman voor 2002 waren in totaal 27 posten opgenomen.

Het totale bedrag van de in de begroting van de Ombudsman voor 2002 initiële beschikbare kredieten bedroeg 3.912.326 €. Titel 1 (uitgaven voor personen die voor de instelling werken) bedroeg 3.197.181 €. Titel 2 (gebouwen, materieel en diverse huishoudelijke uitgaven) bedroeg 712.145 €. Titel 3 (uitgaven in verband met specifieke taken uitgevoerd door de instelling) bedroeg 3.000 €.

Een bedrag van 50.000 € werd later beschikbaar in de begroting van de Ombudsman in de interinstitutionele operatie van een geamendeerde begroting aangenomen om de kosten betreffende de toekomstige uitbreiding van de Unie te anticiperen.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de uitgaven in 2002 uitgaande van de beschikbare kredieten waarvoor betalingsverplichtingen zijn aangegaan.

Titel 1	€	3.100.895,25
Titel 2	€	633.266,66
Titel 3	€	1.584,87
Totaal	€	3.735.746,78

De begroting voor 2003

De begroting voor 2003, die is opgesteld in 2002, voorziet in een organisatieschema van 31 posten, d.w.z. een toename met 4 posten ten opzichte van het organisatieschema van 2002.

De totale kredieten voor 2003 bedragen 4.438.653 €. Titel 1 (uitgaven voor personen die voor de instelling werken) bedraagt 3.719.727 €. Titel 2 (gebouwen, materieel en diverse huishoudelijke uitgaven) bedraagt 715.926 €. Titel 3 (uitgaven in verband met specifieke, door de instelling uitgevoerde taken) bedraagt 3.000 €.

De begroting 2003 omvat totale ontvangsten ten bedrage van 434.832 €.

C PERSONEEL

EUROPESE OMBUDSMAN

Jacob SÖDERMAN

SECRETARIAAT VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN

STRAATSBURG

JURIDISCHE AFDELING

José MARTÍNEZ ARAGÓN

Juridisch hoofdadviseur

Tel. +33 3 88 17 2401

Gerhard GRILL

Juridisch hoofdadviseur

Tel. +33 3 88 17 2423

Ida PALUMBO

Juridisch adviseur

Tel. +33 3 88 17 2385

Alessandro DEL BON

Juridisch adviseur

Tel. +33 3 88 17 2382

Maria ENGLESON

Juridisch adviseur

Tel. +33 3 88 17 2402

Peter BONNOR

Juridisch adviseur

Tel. +33 3 88 17 2399

Sigyn MONKE

Juridisch adviseur

Tel. +33 3 88 17 2429

Marjorie FUCHS

Hulpfunctionaris (van 01.02.2002 tot 11.10.2002)

Tel. +33 3 88 17 4078

Murielle RICHARDSON

Assistente van het Hoofd van de Juridische afdeling

Tel. +33 3 88 17 2388

Berni FERRER JEFFREY

Stagiair (tot 30.06.2002)

David MILNER

Stagiair (van 01.02.2002 tot 07.04.2002)

Jacqueline JUVENAL

Stagiaire (vanaf 01.06.2002)

AFDELING ADMINISTRATIE EN FINANCIËN**João SANT'ANNA**

Hoofd van de Afdeling Administratie en Financiën
Tel. +33 3 88 17 5346

Ben HAGARD

Medewerker Internet & Communicatie
Tel. +33 3 88 17 2424

Rosita AGNEW

Persvoorlichter
Tel. +33 3 88 17 2408

Nathalie CHRISTMANN

Administratief medewerkster (tot 31.07.2002)

Alexandros KAMANIS

Financieel medewerker
Tel. +33 3 88 17 2403

Juan Manuel MALLEA

Assistent van de Ombudsman
Tel. +33 3 88 17 2301

Véronique VANDAELE

Financieel assistente (vanaf 16.07.2002)
Tel. +33 3 88 17 2542

Isabelle FOUCAUD-BOUR

Secretaresse
Tel. +33 3 88 17 2391

Isabelle LECESTRE

Secretaresse
Tel. +33 3 88 17 2393

Félicia VOLTZENLOGEL

Secretaresse
Tel. +33 3 88 17 4080

Isgouhi KRIKORIAN

Secretaresse
Tel. +33 3 88 17 2540

Evelyne BOUTTEFROY

Secretaresse
(Tijdelijk functionaris van 01.01.02 tot 31.05.2002)
(Ambtenaar vanaf 01.06.2002)
Tel. +33 3 88 17 2413

Rachel DOELL

Secretaresse
(Hulpfunctionaris tot 31.05.2002)
(Tijdelijk functionaris vanaf 01.06.2002)
Tel. +33 3 88 17 2398

Séverine BEYER

Secretaresse
(Hulpfunctionaris van 18.02.2002 tot 31.05.2002)
(Tijdelijk functionaris vanaf 01.06.2002)
Tel. +33 3 88 17 2394

Dace PICOT-STIEBRINA

Secretaresse (van 01.07.2002 tot 31.12.2002)

Charles MEBS

Bode
Tel. +33 3 88 17 7093

De Ombudsman en zijn in Straatsburg gevestigd personeel.

BRUSSEL**Ian HARDEN**

Hoofd van de Juridische Afdeling
Tel. +32 2 284 3849

Benita BROMS

Hoofd steunpunt Brussel
Juridisch hoofdadviseur
Tel. +32 2 284 2543

Olivier VERHEECKE

Juridisch hoofdadviseur
Tel. +32 2 284 2003

Vicky KLOPPENBURG

Juridisch adviseur
Tel. +32 2 284 2542

Maria MADRID

Medewerkster (tot 30.09.2002)

Anna RUSCITTI

Secretaresse (tot 04.05.2002)

Elizabeth MOORE

Secretaresse
Hulpfunctionaris (vanaf 02.05.2002)
Tel. +32 2 284 6393

Alexandros TSADIRAS

Stagiair (tot 30.06.2002)

Petra HAGELSTAM

Stagiaire (van 01.02.2002 tot 30.06.2002)

Tea SEVÓN

Stagiaire (van 01.07.2002)
Tel. +32 2 284 2300

Fotini AVARKIOTI

Stagiaire (vanaf 23.09.2002)
Tel. + 32 2 284 3897

Het in Brussel gevestigd personeel van de Ombudsman.

D INDEX VAN BESLUITEN

1 PER NUMMER ZAAK

1998

OI/1/98/OV205

1999

1288/99/OV104

1371/99/IP185

2000

0242/2000/GG205

0444/2000/ME189

0751/2000/IJH194

0917/2000/GG206

1131/2000/JMA53

1230/2000/GG83

1542/2000/SM226

1689/2000/GG112

2001

0232/2001/GG119

0300/2001/IP91

0341/2001/IJH227

0375/2001/IJH78

0446/2001/MF128

0500/2001/IJH31

0552/2001/IJH31

0761/2001/OV136

0821/2001/SM143

0834/2001/GG147

0848/2001/IP57

0938/2001/OV62

1081/2001/SM37

1092/2001/VK66

1100/2001/GG156

1128/2001/IJH200

1164/2001/MF43

1165/2001/ME159

1182/2001/IP202

1272/2001/SM166

1452/2001/IP67

1456/2001/ADB69

1544/2001/IJH95

1751/2001/GG180

1767/2001/GG170

1824/2001/OV99

OI/1/2001/GG207

OI/2/2001/OV219

OI/4/2001/ME212

2002

0039/2002/OV174

0108/2002/OV70

0114/2002/ADB74

0141/2002/JMA76

0624/2002/ME41

0785/2002/OV51

0902/2002/ME74

0993/2002/GG47

OI/1/2002/OV216

Q1/2002/IP228

2 PER ONDERWERP

Associatie landen en gebieden overzee

1544/2001/IJH95

Burgerrechten

0375/2001/IJH78

0500/2001/IJH31

0552/2001/IJH31

Consumentenbeleid

0751/2000/IJH194

Contracten

0444/2000/ME189

1230/2000/GG83

1689/2000/GG112

0232/2001/GG119

0761/2001/OV136

0834/2001/GG147

0848/2001/IP57

1272/2001/SM166

0108/2002/OV70

Economische en sociale samenhang

0500/2001/IJH31

0552/2001/IJH31

Q1/2002/IP228

Onderwijs, beroepsopleiding en jeugd

1131/2000/JMA53

Milieu

1288/99/OV104

1165/2001/ME159

1767/2001/GG170

0039/2002/OV174

Visserij

0300/2001/IP91

Intern reglement van instelling

0624/2002/ME41

Instellingen

OI/1/98/OV205

0375/2001/IJH78

OI/1/2002/OV216

Diversen

0993/2002/GG47

Toegang voor het publiek

0917/2000/GG206

1542/2000/SM226

1128/2001/IJH200

0785/2002/OV51

Onderzoek en technologie

1100/2001/GG156

0114/2002/ADB74

Personeel

– Aanwerving

1371/99/IP185

0242/2000/GG205

0341/2001/IJH227

0446/2001/MF128

0938/2001/OV62

1081/2001/SM37

1092/2001/VK66

1452/2001/IP67

OI/2/2001/OV219

0141/2002/JMA74

– Andere kwesties

OI/1/98/OV205

0821/2001/SM143

1164/2001/MF43

1182/2001/IP202

1456/2001/ADB69

1751/2001/GG180

1824/2001/OV99

OI/1/2001/GG207

OI/4/2001/ME212

0902/2002/ME74

OI/1/2002/OV216

3 PER SOORT VERMEEND WANBEHEER

Machtsmisbruik

OI/1/98/OV	205
1288/99/OV	104
0232/2001/GG	119
0993/2002/GG	47

Vermijdbare vertraging

OI/1/98/OV	205
0444/2000/ME	189
1230/2000/GG	83
1689/2000/GG	112
0761/2001/OV	136
0848/2001/IP	57
1272/2001/SM	166
1544/2001/IJH	95
1824/2001/OV	99
0108/2002/OV	70
0624/2002/ME	41
Q1/2002/IP	228

Discriminatie

OI/1/98/OV	205
1371/99/IP	185
0242/2000/GG	205
0446/2001/MF	128
0938/2001/OV	62
1100/2001/GG	156
1452/2001/IP	67
1456/2001/ADB	69
OI/2/2001/OV	219

Fout in procedure artikel 226

1288/99/OV	104
------------	-----

Gebrekkige motivering

OI/1/98/OV	205
1288/99/OV	104
1542/2000/SM	226

Schending rechten van de verdediging

OI/1/98/OV	205
0375/2001/IJH	78

Gebrek aan of weigering van informatie

OI/1/98/OV	205
1288/99/OV	104
0917/2000/GG	206
1542/2000/SM	226
0341/2001/IJH	227
0446/2001/MF	128
1128/2001/IJH	200
1182/2001/IP	202
1452/2001/IP	67

1544/2001/IJH	95
1767/2001/GG	170
0785/2002/OV	51
0902/2002/ME	74

Gebrek aan transparantie

OI/1/98/OV	205
1128/2001/IJH	200
1182/2001/IP	202
OI/1/2001/GG	207
0785/2002/OV	51

Juridische dwaling

1288/99/OV	104
0232/2001/GG	119
0834/2001/GG	147
1128/2001/IJH	200
1165/2001/ME	159
1751/2001/GG	180
1824/2001/OV	99
0039/2002/OV	174

Nalatigheid

OI/1/98/OV	205
0375/2001/IJH	78
0761/2001/OV	136
1824/2001/OV	99
0039/2002/OV	174
0114/2002/ADB	74
0141/2002/JMA	76
0902/2002/ME	74

Procedurefouten

OI/1/98/OV	205
0751/2000/IJH	194
0300/2001/IP	91
0446/2001/MF	128
0821/2001/SM	143
1081/2001/SM	37
1272/2001/SM	166

Motivering

1092/2001/VK	66
0039/2002/OV	174

Ooneerlijke behandeling

OI/1/98/OV	205
1131/2000/JMA	53
0375/2001/IJH	78
0761/2001/OV	136
0938/2001/OV	62
1081/2001/SM	37
1165/2001/ME	159

Andere vormen van wanbeheer

OI/1/98/OV	205	OI/4/2001/ME	212
0500/2001/IJH	31	OI/1/2002/OV	216
0552/2001/IJH	31	0114/2002/ADB	74
1164/2001/MF	43	0624/2002/ME	41

HOE CONTACT OPNEMEN MET DE EUROPESE OMBUDSMAN?

STRAATSBURG

- Per post
Europese Ombudsman
1, avenue du Président Robert Schuman
B.P. 403
F - 67001 Strasbourg Cedex

STRAATSBURG

- Per telefoon
+33 3 88 17 2313

- Per fax
+33 3 88 17 9062

- Per e-mail
euro-ombudsman@europarl.eu.int

BRUSSEL

- Per telefoon
+32 2 284 2180

- Per fax
+32 2 284 4914

- Website
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

Publicatiebureau

Publications.eu.int

ISBN 92-95010-55-8

9 789295 010550 >